évkönyve jelzi a címet, s amely kép máskor a Római Campagnának részlete Ceraites mellett néven szerepel. Ez 1844-ben jutott el rendeltetési helyére, a múzeumba. 1841-ben Deáky Zsigmond, Caesaropolis-i püspök, Krisztus kereszteltetését ajándékozta a múzeumnak, azt a képet, amelyről Campetti Placidus olasz költő dicsőítő verset adott ki. (Még egy versről van tudomásunk, melyet Markóról írtak : Gosztonyi Ferenc verse, 1861-ben a Nefelejtsben jelent meg.) Amikor a Nemzeti Képcsarnokot megnyitották 1846-ban, ezeket a képeket tették át a Nemzeti Múzeum képtárából a Nemzeti Képcsarnokba. Ez volt a múzeumi Markó-gyűjtemény magja. A Nemzeti Képcsarnokot Kubinyi Ágostonnak, a Nemzeti Múzeum igazgatójának kezdeményezésére alakították. Első elnöke Teleki Sámuel volt, a képcsarnokot a nádor hivatalbalépésének ötven éves jubileumára akarták megnyitni, s bár a nádor meghalt, az egyesület nem bomlott fel. Ezt követően akkor jutott Markótól nagyobb számú kép a múzeum tulajdonába, amikor a mester halála után, az örökösei birtokában maradt festmények megvételére társadalmi mozgalom indult. A nemzeti képcsarnokot alakító egyesület kezdeményezte a mozgalmat, Kubinyi Ágoston helyettes elnöknek az indítványára, azzal a szándékkal, hogy az egyesület, egyetértve a Pesti Műegylettel, aláírások útján szerezze meg az anyagi eszközöket a Markó-örökség megvételére a Nemzeti Múzeum képcsarnoka részére. Az egyesület 1860. december 18-án vette meg az 1859-es Aratási jelenetet, majd 1861. márciusában a Fürdő nimfákat — ugyancsak 1859-ből. Ezenkívül kétezer forinttal járult hozzá az országos gyűjtéshez. A Vasárnapi Újság rendszeresen beszámolt a gyűjtés eredményéről, s közölte az adományozók nevét. Ekkor szerezték meg a múzeumnak a Diana és Endymion (1853), Olaszországi erdősvidék (1855), Krisztus menete Emausba (1859), Némi-tó (1858—59), Boaz és Ruth (befejezetlen), Erdőrészlet (1859—60), és Jákob találkozása Ézsauval (befejezetlen) című műveket. Az Acqua nera 1859-ben, Diana a vadászaton 1862-ben került a múzeumba, ugyancsak a képcsarnok-egylet révén.

1871-ben elárverezték P. Kotzián bécsi gyűjtőnek, Markó jóbarátjának híres gyűjteményét. Keleti Gusztáv felhívást intézett ekkor a magyar műbarátokhoz a Fővárosi Lapokban, hogy ne mulasszák el ezt a nagyszerű alkalmat, s szerezzék meg az ottani szép Markó képeket saját gyűjteményük és a nemzet számára. Túlságosan nagy sikerrel nem járt ugyan Keleti felszólítása, néhány alkotással azonban mégis tovább gyarapodott a múzeum Markó-anyaga. A képcsarnok-egylet elöljárt a jó példával, s a Kotzián-árverésről megvette Eurydike halála (1847), Ábrahám megvendégeli a három angyalt (1849) és a Tóbiás és az angyal (1843) c. művet, s 1871. június 1-én a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. A magyar műbarátok közül Wodianer vett meg egy Olasz tájat, aratási jelenettel (1848—55), s 1892-ben a Nemzeti Múzeumnak hagyományozta. Ugyancsak a Kotzián-gyűjteményből származik Wodianer vásárlása révén a Krisztus bevonulása Jeruzsálembe (1855), de csak 1950-ben lett a kép a Szépművészeti Múzeumé. A Kotzián gyűjteményből származik a Krisztus lecsendesíti a háborgó hullámokat (1854), melyet a bécsi császári gyűjtemények számára vettek meg 1871-ben, de csak 1934-ben jutott el a Szépművészeti Múzeumba az 1932-es velencei egyezmény alapján. A képet eredetileg is a magyar múzeumnak szánták, csak „tévedésből került" a Hofmuseumba. 1880-ban a Magyarország és a Nagyvilág, 1888-ban a Magyar Bazár úgy közli a képet, mintha a Nemzeti Múzeumé volna. A Kotzián-gyűjteményből — az 1871-es árverés alkalmával — Magyarországra került még néhány további Markó-kép. Wodianer a már előbb említett vásárlásain kívül megvette a Boaz és Ruth találkozását is (1843-ból) — a mester egyik legelterjedtebb és gyakran, különböző változatokban megfestett kompozícióját — és a Hylas elragadását, 1853-ból. A Kotzián-gyűjteményből származott Fruchter Lajosnak az 1854-es

évből származó Fürdő nimfák-ja, melyet később eladott és sajnos nem tudjuk hova került. A Kotzián-gyűjteményből — ezek szerint — több kép nem került vissza hazánkba.

A következő nagyobb arányú múzeumi gyarapodás 1899-ben történt, amikor a Markó család hagyatékából a Markó gyerekek műveivel együtt rendeztek a Nemzeti Szalonban az öreg mester műveiből is gyűjteményes kiállítást. A kormány vásárolta meg ekkor a múzeumnak az Árkádiában, Jézus Jákob kútjánál, Éjjeli hangulat, Jézus megjelenik övéinek és a Patak című képeket. Ezek Markó özvegyének és gyermekeinek birtokában voltak. Azokon a műveken kívül, melyeket a múzeum számára 1861-ben adományokból megvettek, a mester hagyatékában még nyolcvan megkezdett olaj-tájkép, huszonhét természet utáni tanulmány, egy sor vázlat, s öt rajzokkal teli album volt. A Nemzeti Múzeumnak nem volt módjában ezeket akkoriban megszerezni, később, 1878-ban az esztergomi prímás vette meg Markó Károly tájképekkel és figurális kompozíciókkal teli albumait, melyeket ifj. Markó Károly 1877-ben a Képzőművészeti Társulatnak küldött el Firenzéből.

A képcsarnok-egylet segítségével és adományok útján történt 1861-es vásárláson, a Kotzián-gyűjteményből 1871-ben megszerzett képeken, s az 1899-es vételeken kívül, még magánosok ajándéka, s néhány újabb beszerzés tette teljesebbé a múzeumi Markó-gyűjteményt. Ezek közül legfontosabb 1890-ben a Visegrád megvétele.

A volt Fővárosi Képtárba Zichy Jenő gyűjteményével jutottak Markó-művek — Zichy Edmund egykori vásárlásai és megrendelései —, így többek között az 1853-as Puszta.

Érdekes következtetésekre jutunk a művek áttekintésekor Markó itáliai utazásaira vonatkozólag is. 1832-es végleges olaszországi letelepedése előtt már kellett ott járnia, több adat utal erre, még ha az adatokat nem is tekinthetjük minden esetben megbízhatóknak. 1826-ban a comói tó partjáról készített közvetlen helyszíni felvételt, 1829-ben egyik képén a jelzés : R(om) 1829. Úgynevezett eszményi tájainak motívumai között nem annyira döntő a különbség 1832 előtt és után, ez az évszám nem jelent teljesen éles határvonalat. Valószínűnek látszik, hogy járhatott már előzőleg is Felső-Itáliában, esetleg pártfogójával, Geymüller bankárral.

Markó művei jegyzékének áttekintése sok probléma felvetésére és megvilágítására szolgáltat lehetőséget művészetével és életével kapcsolatban. Megtudjuk Markó Károly oeuvre-katalógusából, miszerint is műveinek túlnyomó többsége nem sorolható a mitológiai és bibliai jelenetek körébe. A műtörténészek azt hirdették mesterünkről, hogy elszakadt a való világtól, „üvegházi" a művészete, holott sokkal gyakrabban népesíti be képeit falusi jelenetekkel, melyeken jól megfigyelt részleteket ismerhetünk meg nemcsak a tájról, de a benne élő és dolgozó emberekről is.

Markó képeinek összegyűjtése a szakirodalom segítségével azért is fontos, mert eredetiben aránylag kevés alkotását ismerjük, ahhoz képest, hogy milyen sokra tehető műveinek száma. A Szépművészeti Múzeum és magánosok tulajdonában körülbelül hetven képe tanulmányozható. Az irodalom áttekintésével több mint ötszáz művét sikerült megtalálnunk, s ezek nagy részét a reprodukciókból azonosítani is lehet az írásban említettekkel. Markó művészetének helyes megvilágítását nagyban megkönnyíti életművének lehető legteljesebb megismerése. Ebben nagy segítséget jelentettek a kiállítási és árverési katalógusok ; a Képzőművészeti Társulat, Műcsarnok, Ernst Múzeum kiállítási és árverési katalógusai, az Árverési Közlöny s a bécsi aukció-katalógusok : a Wawra, Kende, Dorotheum, Miethke, Schwarz, Schidloff, Gilhofer és Ranschburg, Pisko, Posonyi, Tuchlaubenhof stb. A közölt képek között néhány olyan is akadt, mely Markó művészetére vonatkozóan igen lényeges elvi következtetések levonására is alkalmat adott.

ták, hogy létérdekük a nemzeti önállóság kivívása. Az ország függetlensége biztosításához, a politikai célok eléréséhez nélkülözhetetlennek bizonyult a művelődés felvirágzása. Ez magyarázza meg, hogy a haza önálló gazdasági hatalmáért küzdő főurak, bankárok és földesurak egyben művészmecénások is voltak, s hogy a Tudományos Akadémia megalapításához több tízezer forintokkal járultak hozzá. Markó Károly működésével kapcsolatban igen korán megtaláljuk azokat a nyomokat, melyek a műgyűjtőknek, mecénásoknak, művészpártolóknak a honi festészet iránti érdeklődésére, a művészet propagandatevékenységének a felismerésére utalnak. Markó Károly műveinek összegyűjtésekor vált ismeretessé, hogy azok a híres gyűjtemények, melyeket a század első évtizedeiben számon tartottak, a nemzeti festészet első, kezdeti termelését — ha kis mértékben is —, de már befogadták; a gyűjtők a magyar művészek tevékenységét is kezdték már figyelemmel kísérni, s vásárlásaikkal, megrendeléseikkel munkásságukat támogatni. A haladó arisztokratákon kívül mind szélesebb rétegek fordultak érdeklődéssel a művészet felé. S ennek az érdeklődésnek a felkeltésében nem kis része volt Fejérváry Gábornak ; kissé talán Kazinczy-nak az irodalomban betöltött szerepéhez lehet hasonlítani az ő tevékenységét az akkor még sokkal elmaradottabb képzőművészeti területen.

A „konzorcium"-nak még Károlyi György is tagja volt, az ő tulajdonából volt kiállítva 1840-ben a Műkiállításon az 1835 és 1836-os Szüret és az Asszonyok a kútnál. Károlyi György is a reformkori haladó főnemesekhez tartozott, részt vett az Akadémia alapításában, 48-ban nemzetőr-őrnagy lett, 49 augusztusában rövid időre le is fogták. Azoknak a magyar főuraknak a sorában, akik már a reformkor elején vásároltak korabeli magyar festőtől képet, találjuk Károlyi Istvánt is Ligeti Antal tanulmányainak majdani segítőjét. Az ő számára festette Markó a helyszínen, még a harmincas években, nagyméretű Róma-látképét, majd a Zivataros tájat, és a Tivoli részletet, szüretelő jelenettel. Ez utóbbi képre kért előleget Károlyitól 1843-ban Pisából, ahonnan szembaja miatt el kellett költöznie. 1843. júniusában Reviczky Ádámnak írt leveléből tudjuk, hogy a kért előleget meg is kapta. 1853-as pesti látogatása alkalmával följegyezték róla, hogy utolsó látogatása barátjának és pártfogójának, Károlyi Istvánnak szólt. (A Pallas Lexikon említi, hogy Markótól szép festménye van Károlyi Sándornak és Tibornak ; ezek a György és István képei, melyek örökség formájában kerültek új gazdáik tulajdonába.)

Markó ifjúkori műveit nemcsak a rozsnyói, gömöri arisztokraták szerezték meg, de a módos felvidékiek közül mások is. A Pesti Divatlap 1847. 19. száma közölt egy cikket, melyben a szerző beszámolt arról, hogy Biaczovszky szepesváraljai kanonoknál látott néhány fiatalkori Markó-képet, „mik igen sajátosak s a művész teremtő erejének fejlődését elevenen tanúsítják". Probsztner Andrásnak, a lőcsei evangélikus gyülekezet felügyelőjének képgyűjteményében is voltak a mesternek „első művei", Kubinyi Ágoston, a Nemzeti Múzeum igazgatója 1848. november 3-i levelében kérte el a műveket a múzeum számára (Magyar Múzeum 1946. 32—34. o.). Kubinyi már ekkor össze akarta gyűjteni Markó pályakezdő műveit, 1850. augusztus 26-án a rozsnyói Szontagh Lajostól kérte az annak tulajdonában levő ifjúkori képeket. Nemcsak az arisztokraták, hanem a felvidéki polgárok és polgárosuló nemesek is elismerték az ifjú geométra festő tehetségét s néhány művét meg is szerezték, sőt, úgy látszik, már képgyűjteménnyel is rendelkeztek egynéhányan, abba illesztették be a fiatal kortárs festő műveit. 1858-ban ajándékozta a múzeumnak Máriássy István Markó Károly néhány fiatalkori eszményi tájképét. 1862-ben pedig Lányi Nándor.

A negyvenes évek egyik leghíresebb műbarátja, Fáy István ; sokat emlegetett képgyűjteményében öt Markó-kép is szerepelt. Fáy azok közé a kevés számú gyűjtők közé tartozott, akik gyűjteményüket modern magyar mesterek műveivel egészítet-

ték ki. Barabás Miklós cigány-képét is méltónak minősítette a gyűjteményébe való besorolásra, ez eleinte a ritkaságok közé tartozott a magyar műgyűjtők körében (Lyka). 1844-ben írta az Életképek (I. k. 747—748. o.), hogy Fáy Istvánnak van egy nagy érdeme, amely az utókor előtt is fenn fogja tartani az emlékét, „szerzett ugyanis nem igen nagy, de igen szép és jeles gyűjteményt, melyet halála után a nemzeti múzeum birand". E gyűjteményben Markónak öt festménye volt. Az 1846-os műegyleti kiállításon szereplő három Markó képről Henszlmann Imre megállapította, hogy azok a Fáy-féle gyűjteményből valók : Vénuszt a gigászok üldözik, Jupiter neveltetése, Az elveszett fiú. Fáy István képgyűjteményét az előző évben elárverezték, s így kerültek a festmények az azt kiállítók birtokába. Ney Ferenc kiállítási ismertetőjéből értesülünk a szóban forgó képek sorsáról. Ugyanekkor nagyon sokallja az alig „három négyszöglábnyi" képekért a 800 forintos árat. 1845-ben a Tigris szállóban volt egy árverés, mely alkalomból L. Cranach, Vernet, Rubens, Dürer művei és más kiváló képek között Markóról is említést tesz a Der Ungar 1845. május 25-i száma. Feltehetően ez volt a Fáy-féle gyűjtemény aukciója. Fáy István (gróf, máltai lovag) a gyűjteményének nagy részét nagybátyjától, Fáy Jánostól örökölte, e kollekció kialakításában nagy szerepe volt Kazinczy Ferencnek. Nagy mesterek másolatai és magyar tudósok arcképei tették változatossá Fáy János gyűjteményét. Ebből való Fáy István száz képe, melyet előbb fáji kastélyában, majd Pesten helyezett el. Láttuk, hogy az Életképek kiemelte, miszerint is Fáy nevét a Markó képek gyűjtése és a múzeumra való hagyományozása fogja fenntartani. Ugyanígy Reviczky Ádámot, a volt kancellárt, és toszkánai nagykövetet 1862-ben Szalay László akadémiai titkár azért dicsérte meg, mert őexcellenciája Markó Károly segélyezésével előmozdította a nemzeti művészet ügyét. Markó Naplemente című képét vette meg Reviczky, mesterünk ezt a művét még Pisában festette, s Firenzében mutatta be, ahol nagy sikert aratott. Császár Ferenc „Utazás Olaszországban" című művében számol be Reviczky képéről, melyet a nagykövet akkor el akart adni ; a kép további sorsa nem ismeretes. Reviczky már Magyarországon is, kancellár korában érintkezésben volt Markóval, az ő hívására ment a festő 1830-ban Kismartonból Pozsonyba, azonban sok szerencsével nem járt ez az útja. Senki sem próféta hazájában, írta szomorúan egy Fejérváryhoz intézett levelében.

A negyvenes években egyre inkább szaporodik azoknak a száma, akik érdeklődnek a hazai képek iránt, a Műegylet kiállításai eleinte hatásosan segítettek a vásárlók figyelmét a magyar művészek felé fordítani. 1844-ben két Markó-képet vett meg Vay Dániel, a Közeledő zivatart és a Mitológiai tájat alvó alakokkal. Iszer V. V-nek tulajdonában is volt Markó kép. Horváth Edéé lett a Zsuzsanna a fürdőben, melyet az 1851-es kiállításról ismerünk. Szegeden az ötvenes években a Zsótér családnak volt gazdag gyűjteménye, melyben szintén megbecsült helyet foglaltak el Markó művei. 1865-ben ajándékozta Steckl József az Ariadne Naxos szigetén című festményt a Nemzeti Múzeumnak. Keleti Gusztáv arról számolt be 1867. január 11-én a Fővárosi Lapokban a fővárosi hírek között, hogy Steckl József budai műbarát több elhunyt jeles hazai művész sajátkezű levelét ígérte a Képzőművészeti Társulatnak, köztük néhányat Markótól. Erny Mihály pesti műbarát 1871-ben hagyományozta a Nemzeti Múzeumnak a Páris ítélete c képet, mely már 1847-ben is szerepelt a műegyleti kiállításon.

Magyar műgyűjtőknek Bécsben is voltak híres és kevésbé ismert gyűjteményeik, s a korabeli magyar festőktől, különösen a 40-es években már európai hírnevű Markótól is vettek be műveket képtárukba, mint pl. Nákó Kálmán, Zichy Edmund gyűjteményébe három műve került, ezeket később Zichy Jenő a Fővárosi Múzeumnak hagyományozta, így jutottak a Képtárba. Bécsben Kiss Károly becses képgyűj-

teményében (Fővárosi Lapok 1869. okt. 8. 920. o.) hat Markó festmény volt, ezt a hat képet az 1869. október 2-án megnyílt műkiállításon mutatták be. Kiss Károly gyűjteményében d'Azeglio, Pettenkoffen képeket is számon tartottak. D'Azeglio Markó jó barátja volt, híres olasz festő. Kiss Emil New York-i bankárnak is volt Markó képe, Látkép kerti teraszról, lehetséges, hogy ez a mű a Kiss Károly-féle gyűjteményből származik. 1896-ban Batthyány Lajosné, Hugmeyer János, Kohner Károly, Pálffy Pálné és Bignio Lajos tulajdonában voltak Markó képek. (Pallas Lex. 1896. 346. o.)

Markó Károly művei jegyzékének összeállítása nemcsak valamilyen markómánia eredménye, hanem annak a meggondolásnak is tükre, amely a magyar művészek minden jelesebbjének a megbecsülését — többek között — a teljes adatanyag összegyűjtésével is hangsúlyozni kívánja. Hogy a legszebb általánosítások és méltányló jelzők is hitelessé válhassanak, ahhoz feltétlenül szükséges a minél szerteágazóbb aprómunka elvégzése, a legrejtettebb dokumentumok felkutatása is.

Id. MARKÓ KÁROLY MŰVEINEK JEGYZÉKE

Rövidítések

A képek adatait a következő sorrendben közöltük: cím, technika, méret, jelzés, leltári szám vagy tulajdonos. Ezután következik a kép leírása, a képre vonatkozó irodalom, s a közlés és kiállítás helye. Ahol az adatok hiányosak, ott nem voltak teljes pontossággal megállapíthatók, mivel a kép csak az irodalomból ismeretes.

A. T. É. = Almásy-Teleki Éva művészeti intézete (volt Ernst Múzeum) aukció katalógusai.
ÁK = Árverési Közlöny. (A postatakarékpénztár Árverési Csarnokának aukció katalógusai.)
Bénézit Dict. des peintres = Bénézit, E.: Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs, et graveurs. Paris, 1924.
Boetticher = Boetticher, Friedrich: Malerwerke des neunzehnten Jahrhunderts. Dresden, 1893.
Ernst = Ernst Múzeum aukció katalógusai.
F. K. — Emlékkiáll. 1951. = Fővárosi Képtár kiállításai LX. id. Markó Károly emlékkiállítás.
Frimmel Lex. = Frimmel, Theodor von: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen I. k. München, 1913., — II. k. 1914.
J. l. j. = Jelezve lent jobbra.
J. l. b. = Jelezve lent balra.
J. n. = Jelzés nélkül.
Kat. = Katalógus.
Kertbeny = Ungarns Männer der Zeit. Leipzig, 1862.
Ltsz. = Leltári szám.
Lyka: Magyar Művészet 1800—1850-ig. = Lyka Károly: Magyar Művészet 1800—1850. A táblabíróvilág művészete. 3. kiad. Bp. é. n.
Lyka: Táblabíróvilág = Lyka Károly: A táblabíróvilág művészete. (1800—1850.) Bp. 1922.
1937/38. Magy. Biedermeier Kiáll. = Magyar Biedermeier Kiállítás 1937. nov. — 1938. jan. Képes tárgymutató.
Magy. Műv. és MM = Magyar Művészet.
MMM Évkönyve 1951. = A Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve 1951. Bp. 1952.
Mátray: Pyrker = Pyrker János László egri patriarcha-érsek képtára a Magyar Nemzeti Múzeum képcsarnokában. Pesten, 1846.
Mátray: Pyrker 1851. = Pyrker János László egri patriarcha-érsek képtára a Magyar Nemzeti Múzeum képcsarnokában. II. bővített kiadás. Pest, 1851.
o. = olaj.

OMKT = Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve 1861. és 1862. Pest, 1863.
OMKT. — kiáll. = Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállításainak katalógusai 1862-től.
OSzM = Országos Szépművészeti Múzeum.
Osztrák Műegylet = Katalog des Monats-Ausstellungen des österreichischen Kunstvereins. Wien.
Öst. Kunsttop. I. = Tietze, Hans : Die Sammlungen des Schlosses Grafenegg. (Österreichische Kunsttopographie I.) Wien. 1908.
Öst. Kunsttop. XVIII. = Frey Dagobert : Die Denkmale des politischen Bezirkes Baden. (Österreichische Kunsttopographie XVIII.) Wien, 1924.
Öst. Kunsttop. XXIV. = Frey, Dagobert u. Csatkai, André : Die Denkmale des politischen Bezirkes Eisenstadt und der freien Städte Eisenstadt und Rust. (Österreichische Kunsttopographie) Wien, 1932.
Pallas Lex.: = A Pallas Nagy Lexikona. Az összes ismeretek enciklopédiája. XII. köt. Bp. 1896.
Peregriny II. f. = A Magyar Nemzeti Múzeum Képtárának festményei és grafikai állaga. II. f. Bp. 1909.
Peregriny 1909. I. f. = A Magyar Nemzeti Múzeum Képtárának festményei és grafikai állaga. I. f. Bp. 1909.
Perger = Perger, A. R. v.: Die Kunstschätze Wiens im Stahlstich nebst erläuterndem Texte Herausgegeben vom Österreichischen Lloyd in Triest. Triest, 1854.
Pogány Ö. G.-né i. m. = Pogány Ö. Gáborné : id. Markó Károly. Bp. 1954.
rsz. = rendesszám.
Révai Lex. = Révai Nagy Lexikona XII. k. Bp. 1915.
Singer Lex. = Singer, H. W.: Allgemeines Künstler-Lexikon. III. k. Frankfurt a. Main, 1898.
Szana = Szana Tamás : Markó Károly és a tájfestészet. Bp. 1898.
Szana : Száz év = Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901.
Thieme—Becker = Thieme, Ulrich—Becker, Felix : Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart. XXIV. köt. Leipzig, 1930.
v. = vászon.
Vas. Ujs. vagy V. U. = Vasárnapi Újság.
Weber = Weber Samu : Ehrenhalle verdienstvoller Zipser des XIX. Jahrhunderts 1800—1900. Igló, 1901.
Wurzbach = Wurzbach, Constant von : Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. XVII. k. Wien, 1867.

1820.

IDEÁLIS TÁJ. v. 32×39. J : „C. Markó 1820."
Kiállítva : Ernst XLV. aukció 1930. — Kat. 256/a.
TÁJKÉP FOLYÓVAL. fa. ovál. 28×21. J : „C. Markó f. 820."
Az előtérben a folyóparton négy pihenő asszony és egy parasztember. Balra a sziklák felett várrom. Háttérben hegyek. — 1892-ben Bécsben, Kienert steiermarki gyűjtő gyűjteményéből árverezték. — 1895. okt. 14-én Ludwig Fischofnál Bécsben, W. v. K. jelzésű gyűjtemény árverésén, mint a gyűjtemény legrégibb képe szerepelt. (Frimmel megjegyzése.)
Irodalom : Frimmel Lex. II. 377., I. 483. o.

TOLDY FERENC TIZENÖTÉVES KORÁBAN.

Könyvespolc előtt elgondolkozó arccal, kissé jobbfelé fordulva, fekete, sima hajú ifjú ül, jobbkezével egy asztalkára könyököl, fejét kezére támasztja. Az asztalon nyitott könyv fekszik. Fehér inget, s bal vállán átvetett sötét köpenyt visel.

Közölve : Új Idők 1905. 45. sz., — Pogány Ö. Gáborné : id. Markó Károly 1. kép.

1821.

IDEÁLIS TÁJ. J : „C. Markó Pest."

Kiállítva : Ernst XXXIV. aukció. — Kat. 1974. sz.

KILÁTÁS AZ ÓBUDAI RÉSZRE A MARGITSZIGET FELSŐ CSÚCSÁRÓL. o. v. 19×24. Liszka Tibor Bp. tulajdona.

Az árnyékba borított előtérből sötét bokrok ágai nyúlnak ki, a víz másik partján apró házak között tornyok látszanak. A Dunán kis csónak, a sziget jobbsarkában két apró emberalak.

Irodalom : Mátray Gábor : Pyrker képtár. Pest. 1846. 83. o., — Kertbeny 145. o. — OMKT Évkönyve. Pest 1863. 69. o., — Szana 18. o. Megemlítik, hogy a főváros környékéről több látképet készített Brudern megrendelésére 1821-ben, s ugyanakkor kezdett el olajban is festeni., — Pogány Ö. G.-né i. m. 7., — Az Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei. 5. sz. Bp. 1954. 55. o., 118. o.

Közölve : A Gyűjtő, 1913. 41. o. — Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei 5. sz. Bp. 1954. 56. o.

Kiállítva : Szentgyörgy céh XIV. aukció. — Kat. 125. sz.

1823.

CSOBÁNC. v. 37×31.

Kiállítva : Magyar Stúdió 1921. febr. 1. aukció. — Kat. 54. sz., — Műcsarnok 1902. Orvosszövetség kiállítása. — Kat. 141. sz., — Kohner Adolf tulajdonából.

KRISZTUS A KÚTNÁL. J : „C. Markó 1823."

Kiállítva : Szombathelyi műtörténeti kiállítás 1934. — Kat. 29. sz. — Erdődy Sándor tulajdonából.

KRISZTUS A KERESZTFÁN. v. 78,5×55,3 J. l. j.: „C. Markó p. 1824/5." — OSZM Ltsz. 3098. — Fortmayer J. hagyatékából, 1863.

A Golgota előterében feszületen függ Krisztus. Jobbra a rózsaszínruhás, kékköpenyes roskadó anyát a térdre ereszkedett fehérruhás, sárga palástos Magdolna karolja át, a zöldruhás, barna leples Salome vigasztalja. Balról vörös köpenyes ifjú, s egy őszhajú férfi áll. Háttérben alakok, messze a város kapujában sokaság tolong. Élükön fehér lobogót tartó lovas. Az égbolton az elsötétedett nap körvonalai.

Irodalom : Vasárnapi Újság 1864. 10. o., — Révai Lex. XIII. k. 422. o., — Szana 157. o., — Thieme—Becker XXIV. k. 117. o., — Lyka Károly : A táblabíró világ művészete. Bp. 1922. II. k. 48. o., — Lyka Károly : Magyar Művészet 1800—1850. Bp. é. n. I. k. 185. o., — Peregriny 1909. I. f. 340. o.

Közölve : Szana 27. o.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1868. VI. 5. — 1870. III. 9. — 1871. III. 9. — 1873. III. 7. — 1876. III. 19. — 1878. III. 46. — 1880. III. 46. — 1881. III. 46. — 1883.

III. 46. — 1883. III. 105. — 1884. III. 107. — 1885. III. 107. — 1886. III. 107. — 1887. III. 105. — 1888. III. 105. — 1889. III. 120. — 1890. III. 120. — 1891. VIII. 371. — 1892. — 1893. VIII. 451. — 1894.

1826.

BACCHUS SZÜLETÉSE. v. 56×50. J : „C. Markó 1826."
Sötétlombú fa alatt baloldalt sokfigurás csoport között három nő kecskével és csecsemővel ül, előttük harsonások és táncolók. Háttérben jobbra dombon oszlopos antik épület és kilátás a tengerre.
Közölve : Pisko, Wien, 1913. nov. 22. aukció. — Kat. XIV. t., — Dorotheum, 1914. 246. aukció 45. t.
Kiállítva : Pisko, 1913. ápr. 15. — Kat. 64. sz., — 1913. nov. 22. — Kat. 79. sz., — Dorotheum, 1914. 246. — Kat. 797. sz.
VILLA PLINIANA A COMOI-TÓNÁL. v. 62×78. J : „Markó 1826."
A tó kikövezett partján hosszú, emeletes fehér villa, mögötte fűvel, bokrokkal és ciprusokkal benőtt domboldalon balra meredek út vezet a dombtetőre. A jobbra lejtő domboldal egy másik, jobbról-balra lejtő lankával találkozik. Az előtérben a tavon csónakban nyolc alak, jobbszélen félig látszik egy vitorlás csónak, baloldalt a part közelében egy harmadik kis csónak.
Irodalom : Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei 5. sz. Bp. 1954. 57. o., 119. o.
Közölve : Kende Kunstauctions-Salon, 1918. márc. 20. katalógusában, — Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei 5. sz. Bp. 1954. 57. o.
Kiállítva : Kende 1918. márc. 20. aukció. — Kat. 35. sz.

1827.

A GUTTENSTEINI ÚT AZ ALSÓ-AUSZTRIAI SCHNEEBERG KÖZELÉBEN. J : „1827."
Irodalom : Jelentése a jászóvári kanonok kassai főgimnáziumának az 1900. évből. Kassa, 1901. 46. o.
Kiállítva : Kassa, Múzeum (1903-as katalógusban 5358. sz.)
HEGYI TÁJ TEHÉNPÁSZTORLÁNNYAL. o. v. 31,5×41,5 J. hátlapján : „Marco p. 1827." Győry Józsefné Bp. tulajdona.
Hegyi tájban, zöld, virágos rét közepén emeletes, faerkélyes ház zárja le a teret. Jobbra-balra lombos fák állnak a napsütötte középtér világosabb zöld füvén, a ház előtti kis léckerítés mellett nagy tölgyfa árnyékában három tehén, egy rövidszoknyás pásztorlány áll mellettük, vállán gereblye, jobbkarján kosár. A sötét előtér zöld füvén virágok, balra bokor, jobbra a háttérben halványan magas hegy, fölötte kék ég. Élénk színek.

1828.

BACCHUS ÉS ARIADNE. fa. 27×39. J : „C. Markó pinx. 1828."
Irodalom : Öst. Kunsttop. XVIII. k. 164. o. Közlése szerint a kép akkor Baden, Mühlgasse 36. alatti tulajdonban volt.
Kiállítva : A. T. É. V. aukció 1941. — Kat. 396. sz.

FAUN ALVÓ NIMFÁT RIASZT FEL, ÁMOR A BOKORBAN. fa. 27×39. J. l. b.: „C. Markó pinx. 1828."
A kép jobboldalán levő tisztáson, bokor tövébe vetett drapérián derékig meztelen nő a hátán fekszik, jobb kezét feje fölé emeli. Mögötte faun ül. A tisztás körül bokrok és fák, jobboldalt háttal áll a gyermek Ámor. Baloldalt bokrok, fák mentén patak folyik.
Irodalom : Öst. Kunsttop. XVIII. k. 164. o. — Közlése szerint akkor Badeni tulajdonban volt.
Közölve : Ernst XXXII. aukció 1926. — Kat. IX. t.
Kiállítva : Ernst XXXII. aukció 1926. — Kat. 270. sz.
GYULAI SÁMUEL ARCKÉPE MAGYAR RUHÁBAN.
Irodalom : Lyka Károly : Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 185. o.
HEGYVIDÉKI TÁJ. o. v. 50×45,5. J. l. j.: „C. Markó 1828." Narodna Galéria, Prága tul.
Irodalom : Ormós Zsigmond : Utazási emlékek. Pest, 1860. II. k. 266. o., — Singer Lex. 3. k. 112. o., — Boetticher 938. o. — 1. sz., — Frimmel Lex. II. k. 229. o. — Genthon István : Magyar műkincsek Csehországban. Bp. 1937. 8. o.
Kiállítva : Prága. Rudolfinum. 1889-es katalógusban 459. sz., 1913-asban 845. sz., — Bratislava. Szlovák Nemzeti Galéria : 1951—52 : A 19. sz. művészete Szlovákiában. — Kat. 187. sz.
JUPITER NEVELTETÉSE. o. v. 28×39. J. l. b.: „C. Markó 1828." — Csapó Dániel Bp. tul.
Napsütötte táj baloldalán, dúslombú zöld fa és a domboldal árnyékában kék drapériás, derékig ruhátlan nő kisgyermeket tart a kezében, előtte lilaruhás nő kecskét fog, körülöttük három harsonát fújó férfi, zöld, barna és kék leplekben. Arréb három, piros, kék és sárga köntösű férfi táncol, kezükben dobbal. A táncoló csoporttól balra két tamburás nő ül. Jobbra sziklába vájt kapu, a háttérben kékes hegyvonulat, bárányfelhős kék éggel.
Irodalom : Életképek. 1846. II. 188. o., — Pesti Hírlap 1847. 725. sz. 100. o.: Henszlmann Imre közli itt, hogy a Fáy-féle gyűjteményből való, nem Markó erőteljesebb korából., — Pogány Ö. G.-né i. m. 35. o., — MMM Évkönyve 1951. Bp. 1952. 133. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1846. — Kat. 116. sz., — Fővárosi Képtár 1951. Emlékkiáll.
KERESZTELÉS.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Lyka : Táblabíróvilág. II. k. 48. o., — Lyka : Magyar Művészet 1800—1850. 185. o.
Kiállítva : 1828. Bécsi Akadémia kiállításán.
KOHÁRY HERCEG ARCKÉPE.
Irodalom : Lyka Károly : Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 186. o.
MENEKÜLÉS EGYIPTOMBA. o. fára húzott papír. 29×42. J. l. b.: „C. Markó pinx. 1828." hátlapján papírcédulán : „Markó —. — Eisenstadt." — Esztergomi Keresztény Múzeum tul. 1876-os vétel.
Középen hátrafelé vezető úton botra támaszkodó férfi balkezével szamarat vezet. A szamáron kék lepelbe burkolt, rózsaszín ruhás, ölében kisgyermeket tartó asszony ül. Az öreg férfitől jobbra világos köntösben kibontott szőke hajú női alak, jobb kezével jobbra mutat. Baloldalt nagy fák között két pálma, jobbra agave bokrok. A középtérben jobbra fák és pálmák között ferdefalú egyiptomi épület, háttérben oszlopok, három piramis és dombok látszanak halványan, felettük szürkéslilás felhős ég. A kép tónusa világosszürkés-kékes.

Irodalom : Esztergom. III. 1876. 18. sz., — Maszlaghy Ferenc : Az esztergomi hgpi képtárban levő művek jegyzéke. Esztergom, 1891. 365. sz., — Esztergom vármegye. Bp. é. n. 176. o., — Lepold Antal és Lippay Imre : Esztergomi útikönyv. Esztergom é. n., — Genthon István : Esztergom Műemlékei. Bp. 1948. 56. o.
Kiállítva : Esztergomi Keresztény Múzeum állandó kiállításán.

SZT. PÁL MÁLTAI HAJÓTÖRÉSE.
Irodalom : Wurzbach 464 o., — Lyka : Táblabíróvilág. II. k. 48. o., — Lyka : Magyar Művészet 1800—1850. 185. o.
Kiállítva : 1828. Bécsi Akadémia kiállításán.

TÁJKÉP BACCHUS NEVELTETÉSÉVEL. v. 29×41. J. l.: „C. Markó 1828."
Közölve : Ernst XXXIV. aukció, 1927. — Kat. 19. t.
Kiállítva : Ernst XXXIV. aukció, 1927. Kat. 293. sz.

VÉNUSZ ÉS ÁMOR. (VÉNUSZ AZ ÓRIÁS ÁLTAL ÜLDÖZTETVE). o. v. 28×39. J. l. b.: „C. Markó 1828." — Csapó Dániel Bp. tulajdona.
Sziklabarlang napsütötte kapujánál ruhátlan női alak halad előre, jobboldalán a karja alatt drapériát szorít magához. Mellette a gyermek Ámor tegezzel. A háttérben rálátással ábrázolt tájképi részben balra dúslombú fák, jobbra és középen kékes hegyek. Az egyik sziklára ruhátlan férfi kapaszkodik.

1829.

ERICHTONIOS FELTALÁLÁSA. v. 95×126. Jelzett. 1829.
Lombos fákkal és bokrokkal benőtt völgykatlanban áll Athene istennő, és hívja Kekrops két leányát, hogy Apollo és Merkur jelenlétében az újszülött Erichtoniost átadja. Balra, egy sziklabarlang bejáratánál két ember áll, akik az íjjlövést gyakorolják.
Irodalom : Wawra, 1904. máj. aukció katalógus előszavában Aug. Schaeffert rámutat a különösen a fák és növények rajzában érvényesülő erős természetérzésre, amilyet általában csak a realista irány mestereinél szoktak találni. (III. o.)
Közölve : Wawra 1904. máj. 6. aukció. — 1905. ápr. aukció.
Kiállítva : Wawra 1904. máj. — Kat. 6. sz., — 1905. ápr. Kat. 113. sz.

FÜRDŐ NIMFÁK. fa. 45×38. J : „R(om) 1829."
Diana nimfákkal patakban fürdik, háttérben síkság és hegyek mély távlatban. Sötét, csipkés bokrú előtér keretezi a kompozíciót.
Közölve és kiállítva : 1923. ápr. aukció Wawra. — Kat. 284. sz. XLII. t.

IDEÁLIS TÁJ BACCHUSSZAL. fa. 27×38,5. J : „C. Markó pinx. 1829."
Kiállítva : A. T. É. I. aukció 1939. — Kat. 82. sz.

NŐI KÉPMÁS. miniatűr. 13×11. J : „C. Markó pinx. 1829."
Kiállítva : Bécsi Albertinában a miniatűrkiállításon., Ernst XLV. aukció. — 1930. — Kat. 258/a.

1820-as évek.

NÁPOLYI ÖBÖL. o. v. 21,2×26,4. J. l. b.: „C. Markó".
A képet kékes-szürke tónusú tenger és ég tölti ki. Az előtérben balra hármaskivágású partrész. Az első kettő sárgás-zöld fűvel borított, a harmadikon bokormagasságú zöld növények közt egy házikó, majd a partrész szélétől két árkádosívű kis híd vezet a tengerben levő erődítményhez, melynek tetején piros zászló leng. A hármas kivágás után majdnem a kép bal széléig húzódó félkörív fut

hátra. A távolban hegyek, a tenger felé mind kisebbedve. Az előtérben jobbra négy szikla áll ki a tengerből, két szikla között csónakban három ember. Jobbra és a háttérben vitorlás csónakok. Jobboldalt háttérben a füstölgő Vezuv.

1830.

ÁRKÁDIÁBAN. v. 34,5×38,5. J : „C. Markó 1830."
Balra kis kanyargó folyó mellett az előtérben bokrok alatt egy férfi és nő fekszik. Jobbra hatalmas fák állnak, balra síkságra nyílik kilátás. A jobbra lejtő sötét előtér hullámvonalából néhány vékony ág nyúlik ki.
Közölve : A. T. É. I. aukció 1939., — VIII. aukció katalógusában II. t.
Kiállítva : A. T. É. I. aukció 1939. — Kat. 78. sz., — A. T. É. VIII. aukció. — Kat. 326. sz.,— 1937., — Műcsarnok. — Magyar biedermeier kiáll. 494. sz.
ERDEI TÁJ KÍGYÓÖLŐ IFJÚVAL. o. v. 29,4×30. J. l. b.: „C. Markó 1830." — Jakabházy Zsigmond Bp. tulajdona.
A kép felső széléig érő, fával és bokrokkal benőtt jobboldali sziklás domboldal és a baloldalt fás, bokros kis szikla között messzi épületre és hegyre nyílik kilátás. Az előtérben tóvá szélesedő, kanyargó vízeséses patak partján egy ifjú áll, felemelt jobbkezében botot tart, lába előtt kígyó. Rövid, lilás köntöse jobbvállát szabadon hagyja, lábán saru. Háttérben a sziklák közötti tisztáson két alak.
Közölve : Dorotheum 262. aukció 1916. XVI. t.
Kiállítva : Dorotheum 262. aukció, 1916. — Kat. 66. sz.
FÜRDŐ NIMFÁK. o. v. 39×52,5. J : „C. Markó 1830." — Balogh István Bp. tulajdona.
Az előtérben tóvá szélesedő vízeséses patak partján három nimfa áll, balról feléjük lép Diana, kutyája előtte szökell, a patakból ruhátlan nő siet feléjük. Jobboldalt a patak partján hatalmas fák, balra bokrok és néhány kisebb fa. Széles síkságra nyílik kilátás, leghátul hegylánc, fölötte kék ég. Élénk, aranyos színek.
FÜRDŐ NŐK. Jelzett. 1830. — Fruchter Lajos gyűjteményében volt az 1930-as évekig.
Baloldalt, majdnem a kép felső széléig érő bokrokkal benőtt sziklafal alatt tóvá szélesedett patakban két nő fürdik, a harmadik öltözködik. A patak partján két felöltözött antikruhás nő közeledik feléjük. Jobbra facsoport zárja le a hátteret, felette világos ég.
Irodalom : Péter András : Fruchter Lajos gyűjteménye. Magy. Műv. 1931. 62. o., — MMM Évkönyve 1953. Bp. 1954. 636., 659. o.
Közölve : Magy. Műv. 1931. 70. o.
OCHS IGNÁS FRAKNÓI TISZTTARTÓ ARCKÉPE. ovális.
Sötét hajú, szakállú, hosszú arcú, jobb-háromnegyed-profilos férfi mellképe. Sötét köpenyéből kilátszik magas fehér gallérja és fehér, nyakára csavart nyakkendője.
Irodalom : Csatkai Endre : Kismartoni kiállítás. Magy. Műv. 1927. 297. o., — O. M. K. T. Évkönyve. 1863. 70. o., — Pogány Ö. G.-né. i. m. 9. o.
Közölve : Magy. Műv. 1927. 297. o.
POZSONY LÁTKÉPE. 26×31,7. — Bratislavai Múzeum tulajdona.
A Duna tulsó partjáról hajóhíd vezet át, az innenső parton a fél-előtérben szlovák parasztpár, az előtér szélén nagy fa. Jobboldalt a háttérben messze elhomályosodva a pozsonyi vár, alatta a Dunaparton házsor templommal. A várhoz felvezető út mentén a házak rézsutosan elvágják a dombot. A hajóhíd előtt az előtérben két halászbárka.

Irodalom : Benyovszky : Bratislava—Pressburg in Wort u. Bild. 1931. 99. o.
Közölve : Karol Vaculik : Umenie XIX. Storocia Na Slovensku. Bratislava 1952.
Kiállítva : Dorotheum 1910. S. Nik. de Szemere aukció. — Kat. 405. sz., — Bratislavai Múzeum 1933., 1934., 1952.

VISEGRÁD. o. v. 58×83. J. n. — OSZM. Ltsz.: 3097. — 1890-es vétel.
Baloldalt smaragdzöld hegyoldal nyúlik fel messze a fellegvárral, a várfalak, bástyák lehúzódnak a vízpartig, lent magas négyszögletes torony, (Salamon tornya), mellette jobbra csipkés ágú sötét bokor. Jobboldalt az előtérben sötét lombozat hullámvonala mögött a Duna másik partján meredeken emelkedik egy távolabbi hegyvonulat. A kettő körvonala között a hegyektől szegélyezett távolba vesző Dunakanyar illeszkedik be a panorámába. A kép közepét sárgás búzamező és szőlő tölti ki. Árnyékbaborított sötét előtér keretezi a motívumot, sötét fokozatokkal s a zöld különböző változataival.
Irodalom : Szana 156. o., — Peregriny 1909. I. f. 339. o., — Lyka Károly : Táblabíróvilág II. k. 128. o., — Kelp Anna : A XIX. századi magyar festészet viszonya a francia festészethez. Bp. 1928. 21. o., — Genthon István : Az új magyar festőművészet története. Bp. 1935. 27. o., — Petrovics Elek : Jegyzetek művészetünk történetéhez a XIX. század első felében. Élet és művészet. 1937. 26. o., — Bortnyik—Hevesi—Rabinovszky : Kétezer év festészete. Bp. 1943. 404. o., — Hoffmann Edith : Barabás Miklós. Bp. 1950. 31. o., — Lyka Károly : Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 522. o., — Myskovszky : A magyar festészet története. Bp. é. n., — Pogány Ö. G.-né i. m. 9., 20., 21., 22. o., — Az Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei. 5. sz. Bp. 1954. 55. o., — 117. o.
Közölve : Magy. Műv. 1925. 520. o., — Genthon István : Az új magyar festőművészet története. Bp. 1935. 23. o., — Bortnyik—Hevesi—Rabinovszky : Kétezer év festészete. Bp. 1943. 404. o., — Magyar Művészet 1948. 48. o., — Lyka : Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 581. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 3. kép., — Az Orsz. Szépművészeti Múzeum Közleményei. 5. sz. Bp. 1954. 55. o., — Pogány Ö. Gábor : Magyar festészet a XIX. században. Bp. 1955. 1. kép., — Aradi Nóra : Száz kép a magyar történelemből. Bp. 1955. 1. kép.
Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1890. III. 356. — 1891., 1892. VIII. 431., — 1893. VIII. 449., — 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., 1900., 1901., 1903., 1904., 1905. VIII. 44., — OSZM. 1913—1951. — Fővárosi Képtár 1951.: Id. Markó Károly emlékkiállítása., — 1951. Moszkvai Magyar Kiállítás.

1831.

APOLLON ÉS CYPARISOS. fa. 35×42. Jelezve. 1831.
Sziklás, magas, lombos fák, balra vízesésre és hegyláncra kilátás. Staffage : Apollon Cyparisost vigasztalja, aki szeretett szarvasát megölte.
Közölve : Wawra 1914. máj. aukció.
Kiállítva : Wawra 1914. máj. aukció. — Kat. 87. sz.

ERDŐMÉLYE PATAKKAL. v. 38×54. Jelzett. 1831.
Kiállítva : Wawra 1920. III. 29. aukcióján.

ESZMÉNYI TÁJ. fa. 12×17. J : „C. Markó 1831."
Kilátás egy sziklabarlangból. A bejáratnál egy nimfa és Apollon íjjal, a barlang sötétjében két faun.
Irodalom : Boetticher 938. o. — 3. sz.
Kiállítva : Miethke 1884. márciusi aukcióján Conrad Bühlmayer gyűjteményéből.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. fa. 12×17. J : „C. Markó 1831."
Patak partján alvó nimfát megles egy szatír.
Irodalom : Boetticher 938. o. — 4. sz., megjegyzi, hogy az előbbi pendant-ja.
Kiállítva : Miethke 1884 márciusi aukcióján Conrad Bühlmayer gyűjteményéből.
FAUNOK ELŐL MENEKÜLŐ NIMFÁK. o. fa. 12×17,5. J. l. b : „C. Markó pinx. 1831." — OSZM. Ltsz : FK 4753. — Vétel A. T. É. I. aukcióján. 1939.
A középen folyó, jobbra a fák mélyén eltűnő patak partján az előtérben jobbrabalra nagy facsoport. A balparton, a sötét sziklák alatti fűben színes ruhák. Közvetlen a part mellett a vízben barnatestű faun az egyik ruhátlan nőt a partra viszi. Az egyik menekülő nimfa már eléri a túlsó partot, a középsőt a második faun éppen megragadja. Az előtérben finom kidolgozású növényzet, a háttér dombos, hegyes, az éggel összeolvadó táj, derült kék ég.
Közölve : A. T. É. I. aukció katalógusában. 1939.
Kiállítva : 1939. A. T. É. I. aukció — Kat. 81. sz., — 1939/40. Fővárosi Képtár — Új szerzemények történeti anyaga. — Kat. 122. sz., — 1951. FK. — Emlékkiállítás.
FAUNOK ELŐL MENEKÜLŐ NIMFÁK. v. 32×42. Kezdőbetűvel jelezve. Az OSZM. Ltsz.: FK. 4753. változata.
Közölve : Pisko 1910. nov. 23. aukció katalógusában., — ÁK 1936. febr. 1. rsz. VII. t.
Kiállítva : Pisko, Wien, 1910. nov. 23. aukció — Kat. 70. sz., — Wawra 1919. márc. — Kat. 82. sz., — ÁK 1936. máj. 3. rsz., — ÁK 1936. febr. 1. rsz. — Kat. 85. sz.
GEYHMÜLLER JAKAB ARCKÉPE. fa. Jelezve 1830. vagy 1831. — Hollenburgi Geyhmüller kastélyban volt.
Irodalom : Öst. Kunsttop. I. k. 176. o.
GEYHMÜLLER KLÁRA ARCKÉPE. fa. Jelezve 1830. vagy 1831.
Valószínűleg azonos azzal a női arcképpel, mely egy bolognai műgyűjtő tulajdonában van, s a női alak balkarján jelzett : „C. Markó 1831." — Ovális arcú, középen elválasztott fekete hajú nő mellképe szembenézetben. Fejére fehér szalag van csavarva, mely kétoldalt vállára hull, felette kilátszik fekete hajfonata. Kivágott fehér ruhát visel, derekán magasan összefogva és prémmel szegett sötét kabátkát. Fülében hosszúkás fülbevaló. — Fényképe az OSZM fényképtárában.
Irodalom : Öst. Kunsttop. I. k. 176. o. — Hollenburgi Geyhmüller kastély leírásánál említve.
IDILLIKUS TÁJKÉPEK. 12 darab. Jelezve 1830. és 1831-re.
Irodalom : Öst. Kunsttop. I. k. (Krems Környéke) 176. o., Hollenburgi Geyhmüller kastély leírásánál említve., — Mátray : Pyrker 1846. 84. o., — OMKT Évkönyve 1863. 70. o., — Vas. Újs. 1864. 449. o., — Szana 29. o., — Weber : Ehrenhalle Verdienstvoller Zipser d. XIX. Jh. 1800—1900. Igló 1901. 297. o. — írják, hogy Kismartonban tájképeket festett Geyhmüller számára. — Wurzbach 465. o.: Az 1866-os Osztrák Műegylet kiállításán két tájképe volt kiállítva Geyhmüller Rudolf tulajdonából.
LATONA BÉKÁVÁ VÁLTOZTATJA A TÁMADÓ PARASZTOKAT. Kéreglemez. 7×17. A kép hátán felirat : Markó.
Csatkai Endre, Sopron tulajdona. Megjegyzése szerint a festő adta ajándékba Kismartonban Fájt József hercegi titkárnak, aki 1835-ben későbbi apósának, Mayr Mihály festőnek ajándékozta, majd Fájt Mariannehoz került. — Az előtérben ül Latona az ölébe menekült gyermekkel, a rá kővel támadó parasztok

egyike már átváltozott békává, a másik még fenyegetőzik. A csoport mögött fák, jobbra mély tájra kilátás.

MAGAS SZIKLÁK MELLETTI ÚTON GYERMEKÉT VÉDŐN FÖLEMELŐ RÓMAI ASSZONY, MELLETTE KÍGYÓÖLŐ HARCOS. fa. 12 × 17. J : „C. Markó".

Irodalom : Boetticher 938. o. — 2. sz.

Közölve : Gilhofer és Ranschburg 1935. ápr. aukció Fr. Trau gyűjteményéből. — Katalógusban 5. t.

Kiállítva : 1935. Wien. — Gilhofer és Ranschburg Fr. Trau gyűjteményének aukcióján. — Kat. 15. sz.

RŐZSEHORDÓK. o. fa. 19×14,5. — OSZM Ltsz.: FK 4756.

Lezárt hátterű dús erdőrészletben patak partjánál botra támaszkodó nő rőzsecsomót visz a hátán. Kutyája vele szemben ránéz. Egy rőzsecsomót összekötő nő feltekint rá. Balra a háttérben fák között pallón férfi és nő megy át. Élénk zöld tónusok.

Irodalom : Pogány Ö. G.-né i. m. 24. o.

Közölve : Szabad Művészet 1951. 308. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 6. kép.

Kiállítva : Fővárosi Képtár 1939/40. — Új szerzemények történeti anyaga. — Kat. 125. sz., — A. T. É. I. aukció 1939. — Kat. 88. sz., — 1951. FK. — A magyar festészet haladó hagyományai., — 1951. FK. — Emlékkiállítás.

1832.

BACCHUS ÉS ARIADNE. J : „C. Markó pinx. 1832."

A nápolyi öböl tájképébe helyezett jelenet. Az árnyékba borított előtér baloldali sziklás facsoportja alatt fekszik Ariadne, jobbról Bacchus és egy kis faun közeledik feléje. A háttérben jobbra a Vezuv kapuja. „A középtér facsoportjának festői megfogalmazása, a középtérből szervesen kifejlődő háttér mély vedutája, s az atmoszféra finoman lefokozott tónusa a festményt Markó legjobb alkotásai közé emelik." Péter András : Fruchter Lajos gyűjteménye. Magy. Műv. 1931. 62. o., — MMM Évkönyve 1953. Bp. 1954. 636., 659. o.

Közölve : Magy. Műv. 1931. 69. o.

BIBLIAI JELENET. (JÁKOB ÉS LÁBÁN ; ÉZSAU ÉS JÁKOB TALÁLKOZÁSA.) o. fa. 39×52. J : 1832. OSZM. Ltsz : FK 1570. — Zichy gyűjteményéből. 206. sz. Erdős, sziklás táj előterében két ölelkező férfi áll. Mellettük három nő, előttük két férfi vályuknál foglalatoskodik. Háttérben juhnyáj, pásztorokkal.

Irodalom : Wurzbach 464. o., — Boetticher 938. o. — 8. sz., — Szana 157. o.

Közölve : Művészet 1938. III. 22. sz., — Lyka Károly : Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 582. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 13. kép.

Kiállítva : 1850. — Osztrák Műegylet., — 1856. Bécsi Orvosok és Természetkutatók tiszt. rend. kiáll., — Wiener histor. KA. 1877., — 1914. Bp. Szőv. művészeti gyűjteménye. — Kat. 148. sz., — 1923. Bp. Szőv. Zichy Jenő múzeuma. — Kat. 81. sz., — 1937., Műcsarnok. — A magyar biedermeier kiáll. — Kat. — 212. sz., — 1938. Műcsarnok. — Felvidéki művészek., — 1934. Szőfővárosi Képtár. — Kat. 78. sz., — 1947. FK. — Száz mester, száz remekmű., — 1948. FK. — A reformkor művészete. — Kat. 68. sz., — 1951. FK. — A magyar művészet haladó hagyományai.

BIBLIAI JELENET (JÁKOB ÉS LÁBÁN TALÁLKOZÁSA). fa. 15×21.

Közölve : Wien, Wawra 1916. XII. aukció — Kat. 237. sz.

Kiállítva : Ugyanott.

Az OSZM Ltsz.: FK 1570-nek változata.

ERDEI ÚT. fa. 18×14. J. l. k. „C. Markó 1832."

OSZM. Ltsz : 9487. — (Szentistvány Tibor hagyatéka.)

Kiállítva : 1951. FK. — Emlékkiállítás.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. 49,5×62. Jelzett. 1832.

Irodalom : Boetticher 938. o. 7. sz., — Frimmel Lex. II. k. 488. o.

Kiállítva : Wiener histor. KA. 1877. — Lanckoronsky tulajdonából.

OLASZ TÁJ PÁSZTORCSALÁDDAL ÉS KECSKÉKKEL. 25×22,5. J : „C. Markó 1832."

Irodalom : Boetticher 938. o. — 5. sz., — Frimmel Lex. I. 243. o.

Kiállítva : Wiener histor. KA. 1877., — 1884. márc. 4. Miethke aukcióján Bühlmayer gyűjteményéből.

OLASZ TÁJ VÍZESÉSSEL. 25×22,5. J : „C. Markó 1832."

Sziklás, vízeséses patak partján egy asszony ül gyerekkel, a patakban egy férfi fürdik.

Irodalom : Boetticher 938. o. — 6. sz., — Frimmel Lex. I. 243. o.

Kiállítva : Wiener histor. KA. 1877., — 1884. márc. 4. Miethke aukcióján Bühlmayer gyűjteményéből.

PIHENŐ NIMFÁK. o. fa. 18,5×14. J. l. b. „C. Markó 1832." — OSZM tul. Ltsz.: Fk. 4754.

Mély, szakadékos, sziklásmedrű patak balpartján árnyékos fa tövében két nimfa fekszik. A túlsó parton a harmadik vadászatról tér vissza. A háttérben a vízeséstől jobbra-balra sűrű fák, fent kis darab kék ég.

Kiállítva : 1939. A. T. É. I. aukcióján. — Kat. 86. sz., — Fővárosi Képtár 1939/40. — Új szerzemények. — Kat. 123. sz.

TÁJKÉP CALLISTO ÉS DIANÁVAL. v. 32×41. J : „Markó 1832."

Irodalom : Boetticher 938. o., — Frimmel Lex. I. 75. o.— 84. sz., — Wurzbach 465. o., — Arthaber döblingi gyűjteményének árverésén Bermann műárushoz került.

Kiállítva : 1866. Osztrák Műegylet.

1833.

DIANA A VADÁSZATON (VADÁSZNIMFÁK). o. fa. 38,5×52,5 J. l. b. „C. Markó 1833. Romae" OSZM tul. Ltsz : 3085. — Képcsarnokegylet ajándéka 1862. aug. 17.

Nagy távlatot átfogó háttér dús lombozatú erdejének előterében, vízeséses patak mellett, vadásznimfák között Diana íjával célbaveszi a jobboldalt három kutyától űzött szarvast. Mögötte a balkezét kinyújtó kékruhás nimfa. Balról a fa alatti sziklán az egyik nimfa kürtöt fúj. Az erdő sűrűjéből jobbról két alak közeledik. Középtérben város, a háttérben tengerpart lenyugvó nappal.

Irodalom : Meyers Lex. 1906. 322. o., — Peregriny II. f. 333. o., — Thieme—Becker 28. k. 117. o., — Szana 156. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 23. o.

Közölve : Magyarország és a Nagyvilág 1880. 32. sz. 520. o., — Magyar Bazár 1888. júl. 16., 108. o., — Genthon István : Az új magyar festőművészet története. Bp. 1935. 5. kép., — Magyar Művelődéstörténet Bp. é. n. V. k. 479. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika Bp. 1942. 308. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 12. kép.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1868. VI. 54., — 1870., 1872. III. 1., — 1873. III. 2., — 1876. III. 27., — 1878., 1880., 1881. III. 23., — 1883. III. 98., — 1884., 1885., 1886. II. 99., — 1887., 1888. III. 97., — 1889., 1890. III. 112., — 1891., 1892. VIII. 362., — 1893. VIII. 430., — 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., 1900., 1901., 1903., 1904., 1905. VIII. 24., — OSZM 1906., 1907., 1908. I. 12., — 1910. II. 5., — 1913. 83., — 1949. II. 5., — 1951. Moszkvai Magyar kiáll., — 1951. Varsói Magyar kiáll.

DIANA A VADÁSZATON. v. 42×49. J : „C. Markó in Rom" — OSZM. Ltsz : 3085. változata.

Közölve : Ernst LI. aukció II. r. VII. t.

Kiállítva : Műcsarnok 1902. — Orvosszövetség kiáll. — Kat. 316. sz., — Ernszt LI. aukció II. rész. — Kat. 174. sz., — Frimmel Lex. II. k. 26. o. közli, hogy Hans Gassner bécsi szobrász tulajdonából a Péteri testvérek gyűjteményébe került.

DIANA A VADÁSZATON. v. 49×64.

Előtérben, szakadék fölött Diana vadászik nimfáival. Nyilával célbaveszi a jobbra az erdőben szökellő szarvast. Kilátás napsütötte hegyekre.

Kiállítva : Tuchlaubenhof. 1919. ápr. aukció — Kat. 102.

HÁGÁR ELŰZETÉSE. fa. 35×47. Jelzett. 1833.

Irodalom : Wurzbach 464. o., — Boetticher 938. o. — 9. sz., — Singer Lex. 1898. III. k. 112. o., — Frimmel Lex. II. k. 543. o., — Meyers Lex. 1906., 322. o.

Kiállítva : 1834. Bécsi Képzőművészeti Akadémia, — Wiener Histor. KA. 1877., — 1879. Osztrák Műegylet. — 1877-ben Emilia Lehrner, 1879-ben Henri Lustig tulajdona.

A KÍGYÓÖLŐ (KÍGYÓBŰVÖLŐ). v. 34,5×45. J. l. k. „C. Markó 1833."

Sziklás, fás, lezárt hátterű tájban kis tó partján gyermekkel karján ül egy asszony. Előtte fölemelt jobbjában botot tartó fiatalember kígyóra készül lecsapni.

Közölve : A. T. É. I. aukció. 1939. — Kat. IV. t.

Kiállítva : A. T. É. I. aukció. 1939. — Kat. 77. sz.

KRISZTUS ÉS A SZAMARIAI NŐ A KÚTNÁL. fa. 38×54. J : „C. Markó 1833."

Az előtér széles útjától jobbra kőpadon magas fáktól árnyékolt architektonikus kút mellett ül Krisztus, előtte áll a korsóját tartó szamariai asszony. A kúthoz két lépcsőfok vezet le. Háttérben három tanítvány közeledik. Balra hullámzó búzamező és hátrább kis emelkedés oszlopos antik épülettel.

Irodalom : Frimmel Lex. II. k. 390., 428., 431. o., — Müller : Die Künstler Aller Zeiten u. Völker. Stuttgart, 1864. 29. o.

Közölve : Schwartz : Wien J. M. Kohn—Wiesenberg aukcióján 1883. áprilisi katalógusában., — Schwartz : J. M. Kohn aukció. 1908.

Kiállítva : Schwartz : J. M. Kohn—Wiesenberg aukció 1883. ápr. — Kat. 32. sz., — Schwartz : J. M. Kohn aukció 1908. — Kat. 32. sz., — OMKT 1875. — Kat. 56. sz., — OMKT 1876. — Kat. 37. sz., — OMKT 1878. — Kat. 139. sz. Fényképe az OMSz fényképgyűjteményében Ltsz. 33594.

ORFEUSZ ÉS EURYDIKE ESKÜVŐJE.

Irodalom : Ormós Zsigmond : Adatok a művészet történetéhez. Pest, 1859. I. k. 272. o., — Perger 187. o., — Kunstchronik III. (1868) 126. o., — Frimmel Lex. I. k. 75. o., — Szana 159. o., — Boetticher 939. o. — 42. sz.

Kiállítva : Arthaber Galeria aukcióján 1868. ápr. Megvette : Ed. Todesco.

PÁRIS ÍTÉLETE. o. v. 43,5×58. J. l. k. „C. Markó 1833." OSZM Ltsz. 3082 : Törölve : 1948.

Az előtérben sziklák közötti vízesésnél galambfogat mellett áll Vénusz, kezében nyíllal, karján rózsaszínű fátyollal és átveszi a sziklán ülő, kampós botot tartó Páristól az aranyalmát. Előttük Merkur hever a földön szárnyas kalappal és baljában calduceussal. Balról a világoskékruhás Juno és a pajzsos-dárdás Minerva távozik. A vízesés túlsó partján szatír s nimfa, háttérben hegyek épülettel.

Irodalom : Pesti Hírlap 1847. 938. sz. 133. o., — Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901. 65. o., — Szana 156. o., — Peregriny I.331.o.

Közölve : Szana 64. o. után.

Kiállítva : 1847. Pesti Műegylet., — 1937/38. Műcsarnok. — Magyar Biedermeier kiáll. — Kat. 490. sz., — 1938. Velence XXI. Biennale. — Kat. 31. sz.

Erny Mihály hagyománya 1871-ben. 1847-es Pesti Műegylet kiállításán Karácsonyi Guido tulajdonában volt.

SZENT HAJDAN GYÖNGYEIBŐL. o. fa. 43,5×55. J. l. j. „Aus den Perlen der heiligen Vorzeit" s alul „von Markó gem. 1833." — OSzM Ltsz.: 3076. — Pyrker J. L. ajándéka 1836-ban.

Hegyes-sziklás vidék előterében jobboldali úton szőkehajú, köpenyes férfi halad háttal a domboldalon levő város felé. Jobbról pálcát tartó rózsaszín köntösű ifjú s fehérruhás, zöldkendős nő áll. Egy férfi áll a felnyergelt szamár mellett. Hátrább fején kosarat vivő nő vezet egy visszanéző kisfiút. Baloldalt a folyón bolthajtásos kőhíd, rajta egy férfi, nő és egy szamár megy át. A középtérben hárman aratnak. A háttérben hegyek és derült bárányfelhős ég.

Irodalom : OMKT. Évkönyve. Pest. 1863. 60. o., 76. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 183. o., — Peregriny II. k. I. 7. 117. o., — Szana 156. o., — Pogány Ö. G.-né i. m.

Közölve : Szana 137. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 7. kép.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1846, 1851. II. 180. — 1868. IV. 150. — 1870, 1871. III. 2. — 1873. III. 4. — 1876. III. 21. — 1878, 1880, 1881. III. 18. — 1883. III. 104. — 1884, 1885, 1886. III. 103. — 1887, 1888. III. 10. — 1889, 1890. III. 116. — 1891, 1892. VIII. 354. — 1893. VIII. 421. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 15. — OSzM. 1906. — 1862. Pesti Műegylet, 1951. FK. — Emlékkiállítás.

SZENT PÉTER HIVATÁSA. fa. 38×54. J : „Markó 1833."

Kikötőt ábrázoló eszményi tájban halászokkal beszélgetve áll Krisztus. Esti hangulat. Keskeny felhőréteg mögül előragyog a nap és megaranyozza a fák csúcsát.

Irodalom : Frimmel Lex. 390. o.

Közölve : Schidloff Wien 1919. okt. aukció katalógusában.

Kiállítva : Wawra 1883. aukció — Kat. 33. sz., — 1887. ápr. — Kat. 61. sz., — Schidloff 1919. okt. aukció — Kat. 36. sz.

1883-ban Franz Klein — Wiesenberg gyűjteményéből Kohnhoz került, 1887-ben Antonina Schindler tulajdonában volt.

VÉNUSZ ÉS ÁMOR. fa. 21×18. J : „C. Markó 1833."

Középen ruhátlan női alak ül féltérden, alatta redőzött lepel. Hívó mozdulattal felemeli jobb kezét, baljával átöleli a hozzásimuló kis szárnyas Ámort. Mögötte szikla és vastag fatörzs alja, jobbra kilátás messzi tájra.

Irodalom : Wurzbach 464. o.

Közölve : Schidloff 1921. aukció — Kat. III. t.

Kiállítva : 1835. Bécs, Képzőművészeti Akadémia., — Schidloff 1921.

1834.

DIANA A FÜRDŐBEN. v. 60×51. J : „C. Markó 1834."
Az előtér vízeséses patakjában csípőig a vízben, háttal ruhátlan nő áll, balkarját fölemelve. A vízesés körül fák, a parton balra négy női alak, az egyik szembenézetben, térdigérő ujjatlan ruhában, a hason fekvő másik nő csípője körül drapéria, a harmadik a parton ül, balkezénél fiatal nő simul hozzá, sziklás, dombos háttér.
Közölve : Ernst XLI. aukció XVI. t.
Kiállítva : Ernst XLI. aukció-Kat. 272. sz.
HEGYI TÓ FÜRDŐ NŐKKEL. v. 91×116. J : „C. Markó 834."
Közölve : Dorotheum 1946. XIV. t.
Kiállítva : Dorotheum 1946. — Kat. 76. sz.
IDILL.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1834. Bécs. Képzőművészeti Akadémia.
RÓMA LÁTKÉPE. — Károlyi István fóti kastélyában volt.
Irodalom : Kertbeny 148. o., — Wurzbach 461. o., — Szana 33. o. 152, 157. o., — Weber 297. o., — Pallas Lex. 346. o., — Révai Lex. 13. k. 422. o., (1915.)
TÁJKÉP — Jaqumar kesztyűgyáros tulajdonában volt. — (Nagyméretű.)
Irodalom : Kertbeny 148. o., — Wurzbach 461. o.
TÁJKÉP MITOLÓGIAI STAFFÁZZSAL. (Két darab.)
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1834. Bécs. Képzőművészeti Akadémia.

1835.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. 1835-ben festve.
Irodalom : Divatcsarnok. 1853. 3. sz., — Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1853. Bécs. Osztrák Műegylet márciusi kiállításán.
FÜRDŐ NIMFÁK. v. 40×38. J : „C. Markó 1835."
Közölve : Kende XI. aukció 1919.
Kiállítva : Kende XI. aukció 1919.
A Badeni Lasker-Zollheim gyüjt. darabjának változata.
FÜRDŐ NŐK. v. 54×70. J : „C. Markó."
Hatalmas facsoport alatt az előtéri tóban három nő fürdik ; az egyik balprofilban jobbkezét fátyollal ívben felemeli, a másik háttal mellette térdel, a harmadik ijedt mozdulattal kilép a tóból. Balra dombon város, a háttérben hegy, fölötte magas égbolt.
Irodalom : Öst. Kunsttop. XVIII. k. 52. o.
Közölve : Ugyanott. 83. kép.
KILÁTÁS RÓMÁRA A MONTE MARIORÓL. J : „C. Markó 1835".
Irodalom : A. R. Perger : Die Kunstschätze Wiens. Triest. 1855. 287. o., — Boetticher 938. o., — Frimmel Lex. I. 341. o., — Szana 159. o., — Ormós Zsigmond : Adatok a művészetek történetéhez. Pest. 1859. I. k. 262. o., — Wurzbach 464. o.
Kiállítva : Münch. deutsche allg. u. histor. KA. 1858., — Wiener Jub. A. 1888. histor. Abteil., — 1856. Bécs, Orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállításon Fellner Jakab bécsi építész tulajdonában volt.
OLASZ TÁJ. FALUSIAK A KÚTNÁL. v. 37×42. J : „C. Markó a Roma 1835."
Irodalom : Boetticher 938. o. — 10. sz.

Kiállítva : Wiener histor. KA. 1877., — Lichtenstein Galéria — 1927-es katalógusban 2102. sz.

Lichtenstein Galériában volt Bécsben.

RHODOPIS CIPŐJE. (JUPITER MINT SAS SARUT LOP.) fa. 37,5×48. Jelzett 1835.

A Nílus partján szolgálóitól körülvéve ül Rhodopis, s a cipőjét csőrében tartó, levegőben szálló sas után néz. — A Nílusi Naukrantisban fürdő Rhodopis cipőjét egy sas elragadja és a piacon ítélkező király lába elé teszi, ki Rhodopis csinosságától megbűvölve feleségül veszi. (Lobmeyr 1908. katalógus.) — A napsütéses nyári tájkép mitológiai staffázzsal, jellemző a magyar Markó édeskés, Poelenburgtól származó romantikájára. — Wawra 1917-es katalógus bevezetőjében Árpád Weixelgärtner írja.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Frimmel Lex. II. k. 558. o., — Katalog v. Ölgemälden etc. aus den Sammlung „L. Lobmeyr." Wien, 1908.

Közölve : Wawra 1917. okt. 22. Lobmeyr aukció-Katalógusában VI. t.

Kiállítva : Wawra 1917. okt. aukció. — Kat. 39. sz., — 1871-ig P. Kotzián, majd Lobmeyr tulajdonában volt 1917-ig.

SZÜRET (TARANTELLA). v. 64×84 J. l. b. „C. Markó a Roma 1835."

Budapesti magántulajdon. (Károlyi-hagyaték.) Az 1840-es Pesti Műegylet kiállításán Károlyi György tulajdonában volt, majd Károlyi Mihály örökölte. Dús növényzetű tájban baloldalt nagy facsoport alatt, a kép közepén hátravezető úton négy fiatal lány táncol két férfi és nő zenéjére. A fák alatt fiatal pár. Háttérben egy ház előtt kádakban tapossák a szőlőt és kosarakból kádakba öntik. A háttérben híd és jobboldalt rompületek növények és pineák közt. Jobbra a fűvel benőtt rom előtt egy fején kosarat vivő asszony gyermeket vezet. Az előtérben színes virágok és dús fű változatos zöldjei. Háttérben hegyek és felhős kék ég.

Irodalom : Honművész 1840. 492. o., — — Athenaeum, 1840. 16, 32. o., — Allgemeine Zeitung, 1840. 44. sz., — Der Spiegel, 1840. 459. o., — Szana, 158. o., — Magy. Műv. 509. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 23. kép.

Közölve : Új Idők, 1936. 26. sz., — Pesti Napló képes mell. 1936. jún. 7., ÁK 1932. 4. rsz. III. t., — ÁK 1940. 3. rsz. I. t., — Művészetszemlélet, 1948. 4. sz., — Pogány Ö. G.-né i. m. 10. kép.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1840. — Kat. 132. sz., — Műcsarnok 1896. Ezredéves kiáll. — Kat. 1043. sz., — ÁK 1932. 4. rsz. Kat. 53. sz., — Nemzeti Szalon 1936. — Magyar mesterművek kiállítása., — ÁK 1940. jún. — Kat. 388. sz.

TÁJKÉP TÖRTÉNELMI JELENETTEL. 32×37. 1835-ben festve.

Irodalom : Boetticher 938. o. — 12. sz.

Kiállítva : Hamb. A. a. Privatbesitz 1879. Fr. Stamman.

VÖLGY A HEGYEK KÖZT. v. 38,5×45,5. J : „Róma 1835".

Erdős, sziklás tájon keresztülfolyó patak vízeséssel zuhan alá a szikláról. Balra a háttérben sziklás parton templom áll. Staffázs : három olasz nő.

Közölve : Wawra 1914. febr. 1. aukció. I. füz.

Kiállítva : Wawra 1914. febr. 1. aukció I. f. — Kat. 79. sz.

1836.

ASSZONYOK A KÚTNÁL (KÍGYÓÖLŐK, OLASZ TÁJ ROMOKKAL). o. v. 63,5×84. J. l. b. „C. Markó 1836".

Budapesti magántulajdon. (Károlyi hagyaték). — Az 1840-es Pesti Műegylet kiállításán Károlyi György tulajdonában volt, majd Károlyi Mihály tul. Baloldalt a kép felső széléig érő facsoport alatt repkénnyel futtatott kút mellett három asszony. — Egyikük nekitámaszkodik a kút kávájának, bal kezében füles vízhordó edényt tart, a másik nő rózsaszín szoknyában háttal ül egy kőpadon, jobb karján korsó, kissé hátrább szembenéző kékszoknyás nő védőn emeli kezét kislánya elé. Jobbra nagy facsoport benyúlik a kép közepéig, a fák közötti hídon egy asszony alakja. Középen a széles napsütötte úton három kis fiú egy kígyót ver agyon ; az első botját feje fölé emeli, a másik követ dob, a harmadik, kalapos fiú, zsebretett kézzel nézi. Mögöttük tóvá szélesedett csillogó patak, majd boltíves rom zárja le a hátteret. Bárányfelhős kék ég. Előtérben növények és virágok.

Irodalom : Honművész 1840. 492. o., — Athenaeum, 1840. 16, 32. o., — Allgemeine Zeitung 1840. 44. sz., — Der Spiegel 1840. 459. o., — ÁK 1932. 4. rk. sz. előszó. — Farkas Zoltán : Magyar Mesterművek kiállítása. Magy. Műv. 1936. 226. o., — Tehel Péter : A Magyar nemzeti művészet kialakulásának kérdései a reformkorban. Az Eötvös Loránd Tud. Egy. bölcs. tud. karának Évkönyve, Bp. 1953. 281. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 24. o.

Közölve : ÁK 1932. 4. rk. sz. II. 1., — Pogány Ö. G.-né i. m. 11. kép.

Kiállítva : Műcsarnok 1896. — Ezredéves kiáll. — Kat. 1041. sz., — ÁK 1932. 4. rk. sz. — Kat. 52. sz.

ERŐD. v. 40×37. J. l. b. „C. Markó 1836 Róma".

Baloldalt a meredek hegyi úton kinyújtott kezű, ülő öregasszony s a mellette álló fiatal nő élénken beszélget egy botra támaszkodó, rövid köpenyt, s magas kalapot viselő pásztorral. Feljebb az erőd kapuja alatt gyalogos férfi és szamárháton ülő nő halad át. Jobbra falura és a Tiberis folyóra nyílik kilátás.

Közölve : Ernst XXVII. aukció — XVIII. t., — Képzőművészet 1929. 23. sz. 190. o., — Kende 1918. máj. aukció.

Kiállítva : Wawra 1906. jan. aukció — Kat. 54. sz. — A. Spitzer gy., — Kende 1918. máj. aukció — Kat. 1192. sz., — Ernst XXVIII. aukció-Kat. 420. sz. Neuwirth Adolf tulajdona volt 1929-ben.

ESZMÉNYI TÁJ. v. 40×37. Jelzett. 1836.

A hegy meredek sziklafaláról, melyen templomrom emelkedik, patak zuhog alá vízeséssel. Jobbra lankás dombvidéken át kanyargó folyóra nyílik kilátás. Esti hangulat. Staffázsként római pásztorfiú és lány kecskenyájjal.

Kiállítva : Wawra 1906. jan. aukció. — Kat. 54. sz. Alois Spitzer gyűjteményében.

FÜRDŐ LÁNYOK. v. 40×37,5. Jelzett. „Róma 1836".

Az előtérben nagy olajfák alatt hegyi patak tóvá szélesedik. Szélén a vadász Diana pihenve ül, mellette áll egyik nimfája, a másik fürdik. Háttérben hegy és rom látható. Esti hangulat.

Közölve : Wawra 1919. márc. aukció — 5. kép. — Gőgl gyűjtemény.

Kiállítva : Wawra 1919. márc. aukció — Kat. 19. sz.

A NÉMI TÓ. Kopenhágai Thorwaldsen Múzeum tulajdona.

Barlangnyíláson át sziklás, bokros táj tűnik elő. Háttérben tó. Szembenlevő partját kettős vonulatú nagy hegyek határolják, tetején a Frangepani várral. A táj közepén átlósan kanyarog az út, jobboldalt csecsemőt tartó asszony áll. Perger megjegyzi, hogy Markó Thorwaldsen számára balkézzel festette ezt a képet. Ugyanezt az OMKT 1863-as Évkönyve is említi.

Irodalom: Perger 285. o., — Nemzeti Újság 1936. jan. 26., — Pogány Ö. G.-né i. m. 12. o

Közölve : Nemzeti Újság 1936. jan. 26.

OLASZ HEGYI TÁJ. Kopenhága Thorwaldsen Múzeum tulajdona.
Sziklás, hegyes, bokros tájban jobbra nagy facsoport, középen messzekanyargó úton két alak. Előtérben két nő és egy kisfiú a juhokat kővályuba teszik be, távolabb kosarat vivő nő, és juhok. A háttérben sziklahegy tetején vár.
Irodalom : Nemzeti Újság 1936. jan. 26.
Közölve : Nemzeti Újság 1936. jan. 26.
OLASZ TÁJKÉP. Kopenhága Thorwaldsen Múzeum tulajdona.
Az úton középen botot tartó kalapos férfi karjára botot tartó nő támaszkodik. Háttérben két nő kosarat visz a fején. Balra két kecskét őrző pásztorfiú fekszik, az egyiket egy kisfiú eteti. Jobboldali dombon dombos, oszlopos, kerek templom és épület. Középtérben patakot átívelő híd és nagy facsoport.
Irodalom : Nemzeti Újság 1936. jan. 26.
Közölve : Nemzeti Újság 1936. jan. 26.
UTCAI MUZSIKUSOK. v. 51×41. J : „C. Markó 1836."
Baloldalt, magas kőfal alatt, alacsony kőlépcsőn, háttal, fehérfejkendős asszony ül, jobbjával hozzásímuló kisfiát fogja, balkezét felemeli. Szemben vele egy öreg, szakállas férfi, kezében furulya, mellette balprofilban köpenyes kisfiú, kezében kalap és furulya, egy fiatal, hegyes kalapos férfi vállán átvetett köpenyben, ballábával egy ledőlt oszlopfőre lép. A csoport az előtérben áll, közelhozott jelenet, a képet kitöltik az alakok. A kertfal mögött faág nyúlik ki, jobbra a háttérben hegyek és felhős ég.
Irodalom : Pogány Ö. G.-né. i. m. 25. o.
Közölve : Dorotheum 1949. nov. aukció XX. t — Pogány Ö. G.-né i. m. 9. kép.
Kiállítva : Dorotheum 1949. nov. aukció. — Kat. 62. sz.

1837.

ERDŐRÉSZLET. v. 36×42. J. l. b. „C. Markó Róma 1837." Bécs. Kunsthist. Mus. tul. 1904-től.
Erdős hegyek közt folyó tör át, kidőlt fatörzs szolgál híd gyanánt. A parton olasz nő megy a víz felé kosárral és korsóval, kissé hátrább fején kosarat vivő asszony, mellette ül egy anya gyermekével. — A parasztasszonyok ruhája tarka. Felhős kék ég, a facsoportok zöldjei gazdagon árnyaltak. Háttérben kőhíd.
Közölve : Dorotheum 1904. aukció 31. o., — Galerie des Neunzehnten Jahrhunderts im oberen Belvedere. Wien. 1924. LI. A. 9.
Balldass, Ludwig : Romantische Landschaften in d. Wiener Galerie des 19. Jhs. Belvedere 1925. B. 7. 46. o.
Kiállítva : Dorotheum 1904. H. Neumann aukció. — Kat. 93. sz., Belvedere. — Kat. 227. sz. 1925-ös Katalógusban.
KÖZÉPITÁLIAI TÁJKÉP. f. 42×55. J : „Terni 1837."
Erdős dombvidék romokkal. Előtérben patak, balpartján egy nő ül, hátrább egy fején kosarat vivő asszony balkezébe kalapos kisfiú kapaszkodik.
Közölve : Kende 1934. nov. aukció katalógusában.
Kiállítva : Kende 1934. nov. aukció. — Kat. 91. sz.
OLASZ TÁJ. v. 36×41. J : „C. Markó, Róma 1837."
Kőhídon falusiak haladnak át kecskével. Dús növényzetű, napsütötte táj templomromokkal.

Közölve : Dorotheum 1904. H. Neumann aukció katalógusában. 31. o.
Kiállítva : Dorotheum. 1904. H. Neumann aukció — Kat. 92. sz.
Gertshof-Halm tulajdona volt.

OLASZ TÁJ. J : „C. Markó Róma 1837."
Irodalom : Frimmel Lex. II. k. 291. o.
Kiállítva : Kende 1900. ápr. aukció. Franz Rit. v. Jauner gyűjteménye. — Kat. 28. sz.

OLASZ TÁJ BARLANGGAL. fa. 43×57. J : „C. Markó Róma 1837."
Fával, bokorral benőtt sziklaüreg előtt egy asszony főz, szemben vele egy férfi ül kis széken, előttük jobbkezét felemelő asszony áll. Középen messzire vivő sík, dombosvidék, balszélen néhány bokor, a háttérben hegyek.
Közölve : Dorotheum 1947. szept. aukció. — Kat. VIII. t.
Kiállítva : Dorotheum 1947. szept. aukció. — Kat. 78. sz.

RÓMAKÖRNYÉKI TÁJ. fa. 42×55. J : „Róma 1837."
Jobbra sziklabarlangnál kút, körülötte falusiak.
Kiállítva : Kende 1934. nov. aukció. — Kat. 90. sz.

TÁJRAJZ.
Irodalom : Honművész 1837. II. k. 763. o. — Közli, hogy 1200 pengőforintban kelt el., — Pogány Ö. G.-né i. m. 29. o.

A TÜKÖRKÉP. v. 31,5×42. J. l. j.: „C. Markó 1837."
Kiállítva : Ernst XXIV. sz. aukció. — Kat. 41. sz.

ZIVATAROS TÁJKÉP.
Irodalom : Kertbeny 148. o., — Wurzbach 461. o., — Szana 33., 159. o., — Boetticher 938. o.
Kiállítva : Rom KV. März 1837., — 1846, 1856. A bécsi orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállításon., — Pesti Műegylet 1862. júl.—aug. kiáll., — Brzezina görög gyűjtő tulajdona volt Bécsben.

1838.

EURYDICE HALÁLA. fa. 47×63. J. l. j. „C. Markó 1838 Róma."
Eszményi erdős táj jobboldali magaslatán vízesés és egy templom. Az előtérben a kígyótól megmart és halálra sebzett Eurydice társainak karjába rogy. Egy leány Orpheust hívja.
Irodalom : Perger 287. o., — Szana 159. o., — Kunstchronik III. (1868) 126. o., — Boetticher 939. o. — 43. sz., — Frimmel Lex. I. 75. o. Arthaber árverésén 1868-ban a 83-as számú kép volt.
Közölve : Wawra 1898. márc. aukció Katalógusában.
Kiállítva : Wawra 1898. márc. aukció. — Kat. 32. sz. 1868-ig Arthaber gyűjteményében, 1898-ig Heinrich F. A. Pogge gyűjteményében volt, majd Gramolini vette meg.

HEGYI TÁJ KÍGYÓ ELŐL MENEKÜLŐ NŐKKEL. v. J : „C. Markó Róma 1838."
Antik hegyvidék, magaslaton folyó és templom.
Közölve : Dorotheum 1921. 316. aukció. — Kat. 44. t.
Kiállítva : Dorotheum 1921. 316. aukció. — Kat. 122. sz.

NAPLEMENTI TÁJ MERKUR ÉS ÁRGUS ALAKJAIVAL. v. 28×40. Jelzett. 1838.
Kiállítva : Wawra 1903. aukció. — Kat. 83. sz.

OLASZ TÁJ. v. 33×47. J : „C. Markó Róma 1838."
Lipcsei Múzeum tulajdona. 1843-as vétel.
Irodalom : Singer Lex. 1897. III. k. 112. o., — Boetticher 938. o., — 14. sz. Bénézit. Dict. d. peintres etc. III. 1924.
Ormós Zsigmond : Utazási emlékek. Pest. 1860. II. K. 276. o.
Kiállítva : Verzeichniss der Kunstwerke im Stadt-Museum zu Leipzig. Leipzig, 1891. — Kat. 143. sz., — Museum der Bildenden Künste zu Leipzig. Augustusplatz. Verzeichniss der ausgestellten Kunstwerke. Leipzig. 1929. Kat. 143. sz.

OLASZ TÁJ. v. 37×42,5. Jelzett. „Dip. ai. Bagni di Rva. 1838".
Olaj- és gesztenyefás hegyvidéki táj, előtérben kút, ahonnan asszonyok és lányok vizet visznek. A jobboldali dombon régi vár. A fákon keresztül hegylánc látszik, mögötte súlyos viharfelhők.
Közölve : Wawra 1911. máj. aukció Katalógusában.
Kiállítva : Wawra 1911. máj. aukció-Kat. 40. sz. L. R. v. Hertberg tul.

OLASZ TÁJ. (Pistoia.) o. v. 75×99. J. l. b. „C. Markó Róma 1838."
OSZM. Ltsz. 50 579. — Azelőtt Vida Jenő gyűjteményében.
Baloldalt benyúló és a kép felső részéig fölemelkedő nagy sziklarész előtt olasz parasztok csoportja. Álló férfi mellett szamáron ülő asszony, kezében gyermek, a szamár alatt egy kutya. Előttük gyerekek és térdelő nő. Átlós irányban út vezet a dombon levő városka felé. Jobbra sötét facsoport. A háttérben hegyvonulat.
Irodalom : Magy. Műv. 1932. 67. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 23. o.
Közölve : 1932. 67. o., — Ernst XXXIX. aukció 1928. — XII. t., — Pogány Ö. G.-né i. m. 14. kép.
Kiállítva : Műcsarnok. 1883. Őszi kiáll. II. — Kat. 15. sz., — Ernst XXXIX. aukció. — Kat. 315. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás.

TÁJKÉP KÉPZEMÉNY UTÁN. (1838)
Irodalom : Pesti Hírlap 1841. 53. sz. 447. o., Kossuth, mint szerkesztő megjegyzi, hogy ezeket a képeket nem a művész küldte be a műegyleti kiállításra, de 1838-as művei s mindenki figyelmét magukra vonják.
Kiállítva : 1841. Pesti Művészeti Egyesület. — Kat. 251. sz.

TÁJKÉP KÉPZEMÉNY UTÁN (1838).
Irodalom : Pesti Hírlap 1841. 53. sz. 447. o.
Kiállítva : 1841. Pesti Művészeti Egyesület. — Kat. 252. sz.

TIVOLI. o. v. 28,5×40. J. l. j. „C. Markó 1838" Berényi Arturné Bp. tulajdona.
Baloldalt bokros, sziklás domboldalon a kép felső széléig érő facsoport emelkedik. Az előtérben a füvön kék lepelbe öltözött szőkehajú nő ül, jobbkezét kék köpenyén nyugtatja, balját nyílvesszővel átszúrt mellére szorítja. Két kezét előrenyújtó férfi közeledik hozzá, csípője körül zöld lepel. A bokrok mögött női alak köpenyét félkörben feje fölé emeli. Középen sziklás domboldal tetején antik épület ; messzi völgyön át kanyargó útra nyílik kilátás. A kék égen rózsaszínű felhők.

SZIVÁRVÁNYOS TÁJKÉP. v. 75×100. J : „C. Markó Róma 1838."
Zivatar utáni tájban a jobboldali nagy fák még hajladoznak a szélben, az égen sötét felhők között pompás szivárvány. Középen hat-nyílású vízvezetéki rom. Az előtérben fején kosarat tartó asszony ül egy kisgyermekkel.
Közölve : Dorotheum 1904. febr. Katalógusban 30. o.
Kiállítva : Dorotheum 1904. febr. — Kat. 91. sz. 1904-ben Heinrich L. Neumannál volt Bécsben, — azelőtt a Gersthoff-Halm család tulajdonában.

ALKONYATI TÁJ RÓMAI ARATÓKKAL. v. 96×138. Jelzett 1839.

Lombos fákkal határolt fennsíkon három férfi a beálló alkonyatban a gabonát kévébe köti, mellettük két római asszony, egyik gyermeket tart a vállán. Botra támaszkodó öreg pásztor szemléli a dolgozókat. Háttérben a Tiberisre nyílik kilátás. Középen a lenyugvó nap utolsó sugarai tükröződnek.

Irodalom : Wawra 1904. máj. 6. II. o. (Katalógus-előszó.)

Közölve : Wawra 1904. máj. 6. aukció. — Wawra 1905. ápr. aukció. — Kat. 114. sz.

APPENINI TÁJ PÁSZTORFIÚVAL. v. 45×62. J : „C. Markó 1839." Grazi múzeum tulajdona.

Hegyes vidék folyóval, melyen romos kőhíd vezet át. Háttérben romok és kilátás hegyekre. Pásztor és nyája.

Kiállítva : W. Suida : Die Landesbildergalerie und Skulpturensammlung in Graz. — Kat. 210. sz. Johann és Joachim Sailler hagyatéka 1899-ben.

KRISZTUS AZ APOSTOLOKKAL. fa. 50×68. J : „C. Markó pinx. 1839 Róma." Jobbra folyó boltozatos híddal. Előtérben lombos fák és pálmák. Egy fa árnyékában Krisztus tanítványainak prédikál. A csoport mögött egy tevénél szolgálók és szolgák.

Közölve : Wawra 1917. márc. aukció-Katalógusában.

Kiállítva : Wawra 1917. márc. aukció. — Kat. 81. sz.

RÓMAI TÁJKÉP. v. 29,5×41,5.

Közölve : Piskó 1913. ápr. 15. aukció-Kat.

Kiállítva : Piskó 1913. ápr. 15. aukció. — Kat. 64. sz.

RÓMAI TÁJKÉP.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1866. máj. Az osztrák műegylet kiállításán, mint I. S. Tauber tulajdona.

TIVOLI VIDÉKE. o. v. 63×84,5. J. l. b. „C. Markó 1839. Pisis."

OSzM — Ltsz. 3066. — Több műbarát ajándéka 1843. júl. 24.

Dús zöld növényzetű tájban a középtérben Tivoli a vízeséssel és Sibylla templomával. A templom felől munkásasszony és férfi közeledik a patakon átvezető híd felé. Az előtérben két leány a fejükön ruháskosárral. A patak túlsó partján két ülő asszony és gyerek, mögöttük botra támaszkodó, vállán kaszát vivő férfi jön. A háttérben hegyek, az égbolt felhőzött.

Irodalom : Athenaeum 1840. I. 785. o., — Honművész 1840. 437. o., — 1841. 281. o., — Der Spiegel 1840. 459. o., — Nemzeti Képcsarnokot Alakító Egyesület Évkönyve. Pest. 1851., — OMKT Évkönyve 1863. 60. o., — Athenaeum. 1873. II. 881. o., — Singer Lex. 1898. 3. k. 112. o., — Szana 83. o., 155. o., — Meyers Konv. Lex. 1906. 322. o., — A. M. Nemz. Múz. múltja és jelene. Bp. 1906. 186. o., — Peregriny 1909. I. 7. 321. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 24. o.

Közölve : Lyka Károly Magyar Művészet 1800—1850-ig. Bp. é. n. 583. o., — Szana 83. o., — 1951-es Berlini magyar kiállítás katalógusában., — Pogány Ö. G.-né i. m. 15. kép.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1840. — Kat. 173. sz. Nemzeti Múzeum 1868. VI. 49. — 1870, 1871. III. 84. — 1873. III. 40., — 1876. III. 43. — 1878, 1880, 1881. III. 36. — 1883. III. 84. — 1884, 1885, 1886. III. 83. — 1887, 1888. III. 81. — 1889, 1890. III. 96. — 1891, 1892. VIII. 343. — 1893. VIII. 411. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 5. — OSzM 1906. 1908. I. 3. — 1910. II. 3. — 1913. 69., — 1911. Róma. — Nemzetközi Kiállítás. — Kat. 28. sz.,

— 1938. — Velence — XXI. Biennale. — Kat. 30. sz., — 1951. Berlini magyar kiállítás. — Kat. 53. sz., — 1840-ben vásárolta meg néhány műbarát aláírás útján a Nemzeti Múzeum számára. A kép három évig maradt a nádori főudvarmesteri hivatalban és csak 1843-ban került a Múzeum birtokába.

TIVOLI VIDÉKE. v. 65×88. Jelzett.

Közölve : ÁK 1936. febr. 1. rk. sz. III. t., — ÁK 1940. 3. rk. sz. I. t., — Gilhofer és Ranschburg. 1935. ápr. — Katalógusában.

Kiállítva : 1936. febr. 1. rk. sz. — Kat. 86. sz., — ÁK 1936. 5. rk. sz. — Kat. 1366. sz., ÁK — 1940. jún. 3. rk. sz. — Kat. 389. sz., — Gilhofer és Ranschburg. 1935. ápr. — Kat. 16. sz., 1935-ben Franz Trau tulajdonában volt. OSzM — Ltsz. 3066. változata.

TÁJKÉP KECSKENYÁJJAL. o. v. 23×30. J. l. b. „Markó 1839." Nehrebeczky Györgyné Bp. tulajdona.

Sziklás, fákkal szegélyezett szakadékos úton kalapos férfi bottal kecskenyájat hajt. Háttérben magas hegy és dombtetőn vár. A sziklás út napsütéses, az égen komor felhők. Szemben az úton fehérblúzos, sötét pruszlikos női alak jön lobogó fehér kendőben.

VÉNUSZ A FÜRDŐBEN. fa. 39×48. Jelzett. 1839.

Irodalom : Boetticher 939. o. 40. sz., — Frimmel Lex. 451. o.

P. Kotzián gyűjtemény árverésén 1871-ben Oelzelt tulajdonába került.

1830-as évek.

ÁTKELÉS. Olajfestmény bécsi porcelán alapon 25,5×32. J. l. b. „C. Markó.' Budapesti magántulajdonban.

Erdős, dombos tájban a folyóból kilép egy asszony, mögötte két félig ruhátlan férfi összecsavart hálót visz. Hátlapján jelzés : K. K. Porcellan Fabrik Wien. v. Carl Markó.

Kiállítva : Ernst II. aukció 1935. Kat. 176. sz. — A kiscelli kastély régi műtárgyai.

ESZMÉNYI TÁJ FÜRDŐZŐKKEL. (PIHENŐ, FÜRDŐ NIMFÁK). v. 23×30. J. n. OSzM Ltsz. 52 102. — Vétel Farbaky Zoltántól. — Azelőtt Krausz Simon Bp. tulajdonában.

Sziklás, dombos tájban a fák között balra oszlopos antik épület, jobboldalt félkörívben fák, az egyiknek hiányzik a koronája. Alattuk vízeséses patak. A patak balpartján három nő és egy gyerek ül. A kisgyermek jobb kezét az egyik ülő nő vállára teszi, a derékig ruhátlan másik nő a földön hasal, a harmadik háttal áll mellette, a jobb kezével a bal vállát átfogja.

Közölve : ÁK 1929. okt. III. t., — Ernst LV. aukció 1937. XI. t. — Ernst LII. II. rész. 1935. XV. t.

Kiállítva : Árverési csarnok 1929. okt. — Kat. 31. sz., — Ernst LV. aukció 1937. — Kat. 323. sz., — Ernst. LII. II. rész, aukció 1935. — Kat. 1970. sz., — Kende 1918. máj. aukció Kat. 195. sz.

TÁJKÉP. v. 10,5×10,5. Rutz Gyula Bp. tulajdona.

Erdő szélénél vízeséses kis tóban két gyerek fürdik, a balparton négy fürdőző alak. Háttérben balra bokrokkal benőtt domboldal felett kék ég, rózsaszínű és lila felhőkkel.

1840.

CAMPAGNAI TÁJ. fa. 17×24. J : „C. Markó 1840."
Közölve : Ernst LIV. aukció. XV. t.
Kiállítva : Ernst LIV. aukció. — Kat. 196. sz.

ESZMÉNYI TÁJ PISA MELLETT. 1840.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1853. ápr. az Osztrák Műegylet kiállításán. Gyra hg. tulajdonából.

NAPLEMENTE (Pisában festette).
Irodalom : Császár Ferenc : Utazás Olaszországban. Pest 1844. 235. o., — Kertbeny 148. o., — Wurzbach 462. o., — Pallas Lex. XII. 346., — Szana 38. 157. o., — Révai Lex. XIII. k. 422. o., — Magyar Műkincsek és Emlékek Olaszországban. Összeállította : Genthon István. Kézirat., — Szépművészet 1944. 340. o., Reviczky Ádám toszkanai nagykövet tulajdona volt Firenzében.
Kiállítva : Firenzei Akadémiában.

OLASZ TÁJ. Lemezpapír. 12×9. J : „C. Markó 1840."
Kiállítva : Ernst XXXVIII. aukció. — Kat. 350. sz.

OLASZ TÁJ. v. 35×46. J. l. j. „C. Markó p. 1840."
Hegyvidéki úton balra olasz asszony ül két gyerekkel, szembe vele botra támaszkodó hátizsákos férfi áll. Jobbra az erdőből két lány jön fején kosárral. Balra vízeséses, sziklás vidékre nyílik kilátás. Háttérben hegyek és egy olasz helység.
Közölve : ATÉ VI. aukció. Kat. XI. t., — Wawra 1911. máj. aukció.
Kiállítva : ATÉ VI. aukció. — Kat. 338. sz., — Wawra 1911. máj. aukció — Kat. 39. sz.

SZIKLABARLANGOS TÁJKÉP PÁSZTOROKKAL. v. 21×27,5. J : „C. Markó 1840 Pisa."
A középtérben tölgyfával benőtt sziklacsoport. Sziklabarlangban a zivatar elől menekült pásztorok tanyáznak, jobbra sötét felhőkből viharos eső esik, balra naptól megvilágított felhő. Az előtérben vihartól vert parasztasszony. Nagyszerű fényhatás. (Katalógus leírása.)
Közölve : Wawra 1912. máj. aukció-Katalógusban.
Kiállítva : Wawra 1912. máj. aukció. — Kat. 33. sz.

TÁJKÉP PISA MELLETT.
Kiállítva : Műcsarnok 1883. Őszi kiáll. II. — Kat. 96. sz.

ZIVATAROS TÁJKÉP SZIVÁRVÁNNYAL.
Irodalom : Kertbeny 148. o., — Wurzbach 462. o., OMKT Évkönyve. 1863. 76. o., — Pallas Lex. 345. o., — Szana 37. o., — Wéber 297. o., — Révai Lexikon. XIII. k. 422. o., Boetticher 938, 939. o., — 15. sz.
Kiállítva : Firenzében 1840-ben., — Boston 1883—84. Téli kiállítás. Grünhoff amerikai szobrász vette meg 6700 frankért. 1883—84-ben Mrs. Horatio Greenough, Boston, tulajdonában volt.

1841.

DIANA ÉS CALLISTO. fa. 19×14,5. J. l. j. „C. Markó 1841." Sebestyén Artúrné Bp. tulajdona.
Vízeséses folyócska partján magas sziklafal alatt ül két női alak. Egyik ruhátlan, másikon zöld köntös, hajában félhold, mellettük íj és tegez. Balra kék hegycsúcsra nyílik kilátás, a háttérben messze alakok. A hegycsúcs felett felhős ég.
Irodalom : Meyers Lex. 322. o.

Közölve : Ernst XLV. aukció VIII. t. 1930., — Pisko 1907. nov. 11. aukció katalógusában.
Kiállítva : Pisko 1907. nov. 11. aukció. — Kat. 36. sz., — Ernst XLV. aukció — Kat. 257. sz., — ÁK 1934. okt. 6. rsz. — Kat. 107/a. sz.

A HALÁSZ. v. 46×59. J. l. b. „C. Markó pinx. 1841."
Az előtérben folyó, baloldali partjánál fiatal férfi a csónakhoz vezet egy fején kosarat vivő asszonyt. A közeli jobb partnál, halászcsónak ringatózik a vizen. A csónakból kiálló rúdon háló függ. Jobboldalt, a parton sűrű facsoport, balra háttérben néhány fa. Felhős, zivataros égbolt.
Közölve : Ernst XLIII. aukció. XVIII. t., — ÁK 1934. okt. 6. rk. sz.
Kiállítva : Ernst XLIII. aukció. — Kat. 299., — ÁK 1943. okt. 6. rk. sz. — Kat 105. sz., — ÁK 1934. dec. 18. rsz. — Kat. 758. sz., — ÁK 1935. febr. 1. rsz. — Kat. 371. sz., — ÁK 1935. máj. 2. rsz. — Kat. 319. sz.

KRISZTUS MEGKERESZTELÉSE A JORDÁNBAN. o. fa. 44×64,5. J. l. j. „C. Markó p. Pisis 1840/41."
OSzM Ltsz. 3072. — Deáky Zsigmond c. püspök ajándéka 1842. — Leltárból törölve — háborús veszteség.
Jordán vizénél, hegyes tájban az előtérben áll Jézus, kinek fejére Szt. János kagylóból vizet önt. Csípőjén fehér kendő, a parton álló Keresztelő János térdig érő köntöse jobb válláról lecsúszott. Balról négy angyal térdel. Felettük három angyal lebeg pálmával. A középtért elfoglaló sűrű lombozatú erdőből hárman közelednek, elől jobbra a kikötött csónakban, a hajós ül, a parton pedig a már megkereszteltek nézik János cselekedetét. Az ég derült, kissé felhőzött.
Irodalom : Honművész, 1841. 281. o., — Az OMKT Évkönyve 1863. 53. o., — Szana : Száz év 64. o., — Szana 155. o., — A M. Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 186. o., 846. o., — Művészet 1903. 72. o., — Peregriny 1909. I. 325. o.
Közölve : Szana 32. o. után., — Vas. Újs. 1902. 846. o., — Malonyay Dezső : A magyar képírás úttörői. Bp. 1905. Színes melléklet.

TÁJKÉP MAGYARHONBAN. (MAGYAR VIDÉK.)
Kiállítva : Pesti Műegylet 1841. — Kat. 202. sz.
Irodalom : Pesti Hírlap 1841. 53. sz. 449. o., Honművész 1841. 403. o. — Pogány Ö. G.-né i. m. 14, 29. o.

OLASZ TÁJ. v. 46×62. J : „C. Markó Pisa 1841."
Kiállítva : Dorotheum 1913. 235. aukció. — Kat. 61. sz.

OLASZ TÁJ. FALUSIAK A KÚTNÁL. J : „C. Markó Pisis 1841."
Irodalom : Boetticher 938. o. 17. sz.
Kiállítva : Wiener histor. KA 1877. — Viktor Wimpffen tulajdona.

TÁJKÉP VÍZESÉSSEL ÉS ROMMAL. J : „C. Markó Appeggi 1841."
Irodalom : Boetticher 938. o. 16. sz.
Kiállítva : Wiener histor. KA 1877. — Viktor Wimpffen tulajdona.

1842.

ANTIK ROMOK. o. v. papírlemezen. 31×32,5 J. l.j. „C. Markó Pisa 1842."
Vas Marcell Bp. tulajdona.
Jobbról kis dombon romfal húzódik. Középen boltozatos átjáró. Hátul balra bástya-torony. A dombon fák és néhány pálma. Balszélen hatalmas fa. Halványsárga fénylő ég. — A romrészlet a „Szent Hajdan Gyöngyeiből" (1832) c. kép romrészletének változata.

Kiállítva : FK 1951. id. Markó Károly emlékkiállítás.

ANTIK TÁJKÉP, HERAKLES A BÖLCSŐBEN KÉT KÍGYÓVAL. v. 52×76. J : „C. Markó p. Pisis 1842."

Antik táj folyóval, az előtérben lombos fák és kőhíd, a háttérben az athéni fellegváron Parthenon és a Theseus templom. Az előtérben jobbra Herakles a bölcsőben két kígyóval és három rémülten odasiető nő.

Kiállítva : Dorotheum 1924. 354. aukció. — Kat. 103. sz.

IDEÁLIS TÁJ. v. 27×36. J : „C. Markó p. Pisis 1842."

Kiállítva : Ernst XLV. aukció. — Kat. 255/a. sz.

JÉZUS MEGJELENIK ÖVÉINEK. o. v. 52×76. J. l. b. „R. Fezzi, C. di Markó." OSzM Ltsz. 1713. — Vétetett 1899. febr. 20.

A sziklás előtérből széles út vezet a középteret elfoglaló Emmaus felé. Jézus az innenső részen halad, a tanítványok felé fordultan beszél. Bokáig érő bő köntöse piros és vállán átvetett palástja kék. A tanítványok a túlsó oldalon mennek, egyikük baljával az égbolt felé mutat, jobbjával zöld köntösének alját fogja, a másik narancssárga köpenyét vállravetetten hordja, köntöse alatt kék ruha, jobb kezét kinyújtja. Mindhárman a patak bolthajtásos kőhídján vannak. Előttük lombos fa. Az épületen túl a háttérben kék hegyek. Derült ég.

Irodalom : Peregriny III. I. f. 180. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 15. o.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 51. — OSzM 1906, 1907, 1908. I. 20. — 1910. II. 37. — 1913, 512. — FK 1951. Emlékkiállítás.

KÉPZELETI TÁJKÉP.

Kiállítva : Pesti Műegylet. 1842. — Kat. 58. sz. — Iszer V. V. tulajdona.

MENEKÜLÉS EGYIPTOMBA. v. 105×151. J : „C. Markó Pisis 1842." München. Neue Pinakothek.

Dombos, sziklás talaj, balra folyóval. Jobbra nagy fák alatt az angyaltól kísért Szent Család. A középtérben balra juhnyáj, mögöttük hegyek a lenyugvó nappal.

Irodalom : Der Spiegel 1845. 1230. o., — FR. Müller : Die Künstler aller Zeiten und Völker. Stuttgart 1864. 29. o., — Boetticher 938. o. 18. sz., — OMKT Évkönyve 1863. 76. o., — Singer Lex. 1897. III. k. 72. o., — Katalog der Gemälde-Sammlung der Königl. Neuen Pinakothek in München. XI. Aufl. 116. o. — Kat. 516. sz. (1900, 1906.), — Szana 160. o., — Bénézit, Dict. d. peintres III. 1924., — Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei 1931—1934. VII. k. Bp. 1935. 20. o.

Kiállítva : 1845-től München. Neue Pinakothek.

MITHOLÓGIAI JELENET. v. 41×30,5. J : „C. Markó 1842."

A graffenegi várkastély művészeti gyűjteményében.

Irodalom : Oesterreichische Kunsttopographie. I. K. Wien. 1907. 24. o., — Múzeumi és Könyvtári Értesítő. 1909. 167. o.

OLASZ TÁJ ALAKOKKAL. fa. Pisa J. l. j. „C. Markó P. Pisa 1842." Róma, magántulajdon.

Középen fa, alatta patakon híd, jobbra várrom. A hídtól balra fehér ruhás ősz ember előtt térdelő asszony, tőlük jobbra botos ember szamárral. Balra messzi háttérben is alakok, aztán kék hegyek.

Irodalom : Genthon István : Magyar műkincsek és emlékek Olaszországban. Kézirat 1942/43.

Elkelt a római SALGA aukciósház árverésén 1943. június. 22 000 líráért.

SZIKLÁS TÁJKÉP PATAKKAL. 22,5×29. Jelzett. 1842.

Kiállítva : Gilhofer és Ranschburg 1911. ápr. 28. — Kat. 51. sz.

SZIKLABARLANGOS, ZIVATAR ELŐTTI TÁJ ALAKOKKAL. v. 114×151. J.: „C. Markó p. Pisis 1842." Hoffmann Arthurné Bp. tulajdona. OSzM Ltsz. 3081-hez hasonló kompozíció.

Jobboldalt sziklabarlang dús lombú fákkal. Az előtérben patak. Balra egy szamár körül két férfi és két nő áll. A közeledő vihart a baloldali villámlás jelzi, a jobboldali fák a szélben hajladoznak. Távolban épületromok.

TÓBIÁS ÉS AZ ANGYAL. v. 22×29. J : „C. Markó p. Pisis 1842."

Az előtérben folyón boltozatos kőhíd vezet át. Jobboldali sziklán templom, háttérben kilátás romokra. Jobboldalt Tóbiás az angyallal, a nagy hal feléjük úszik, Tóbiás mellett egy kis kutya ugrál.

Közölve : Wawra 1917. máj. aukció. Kat.-ban.

Kiállítva : Wawra 1917. máj. aukció. — Kat. 100. sz.

1843.

BOÁZ ÉS RUTH TALÁLKOZÁSA. Jelzett. 1843.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág 1871. 308. o., — Frimmel Lex. 451. o., — P. Kotzián, Bécs tulajdona volt 1871-ig. A gyűjtemény árverésén Wodianerhez került.

DIANA ÉS AKTEON. v. 33×42. J. l. k. „C. Markó pinx. Pisis 1843."

Az előtérből hátrafelé kanyarog egy folyó, innenső partján fák, bokrok. A túlsó partnál két hátranéző ruhátlan fiatal leány ül a vízben egymás mellett. Jobboldalt hátrább félig ruhátlan Diana fekszik, hajában félhold, balkezét felemeli, jobbjában nyílvessző. Körülötte három ruhátlan fiatal nő, mindannyian a túlsó partra néznek. A háttérben jobbra fával, bokorral benőtt hegyek. Világos ég.

Közölve : Képzőművészet 1927. 5. sz. 14. o., — Ernst XXXVII. aukció II. rész. XXVII. t.

Kiállítva : Ernst XXXVII. aukció. 1928. — Kat. 334. sz.

DIANA ÉS KÍSÉRETE. v. 43×58. J. l. j. „C. Markó 1843."

Sziklás, meredek fás-bokros domboldal előtt, keskeny patak partján öt ruhátlan nő fürdéshez készülődik. Jobbról feléjük tart a tegezt vivő Diana, előtte rövidruhás alak. Balra bokrok, középen antik romok.

Közölve : ATÉ I. aukció. 1939.

Kiállítva : Műcsarnok 1937/38. Biedermeier kiáll. — Kat. 495. sz., — 1939. ATÉ I. aukció. — Kat. 80. sz.

ESZMÉNYI TÁJ ARATÓKKAL. v. 80×107. J : „Flor. 1843."

Az előtérben egy patak felett kőhíd. Jobbra aratók dolgoznak, balra egy öszvér, két nő gyerekkel és egy fiú. Jobbközépen pineák, a háttérben tenger.

Közölve és *kiállítva :* Wawra 1924. ápr. 278. aukció. — Kat. 183. sz., — XXXV. t.

KÉPZELETI TÁJKÉP.

Irodalom : A Pesti Műegylet Évkönyve 1853-ra, Pest. 1854. 26. o.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1843. — Kat. 4. sz. — 90 frt. — A Műegylet kisorsolásra megvette.

A LECCIOI KÚT PISA MELLETT. v. 76×102. J : „C. Markó p. Pisis 1843."

„A Pisa melletti Leccioi kutat örökzöld tölgyfa árnyékolja be. A kútból olasz lányok vizet visznek. Távolban a Serchio folyó völgye, ez a folyó a Ponte Serchio helységnél a hegyekhez közelít. Távolban Capria szigetét pillantani meg. Először eszményi tájnak látszik, de aki volt Pisában, megismeri a Fontana del

Lecciot. (Perger.) A lenyugvó nap sugarai a sziklafennsíkot még élesen megvilágítják, a folyóra könnyű köd ereszkedik."

Irodalom : Perger R.: Die Kunstschätze Wiens. Triest. 1855. 287—288. o., — Ormós Zsigmond : Adatok a művészetek történetéhez. Pest 1859. I. k. 262. o., — Wurzbach 464. o., — Szana 159. o., — Boetticher 939. o. 32. sz., — Frimmel Lex. I. k. 105. o.

Közölve : Perger 288. o. után (acélmetszet), — Frimmel Lex. I. k. 92—93. o. között., — Wawra 1909. ápr. 25. aukció.

Kiállítva : 1856-ban a bécsi orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállításon., — Münch. deutsche allg. u. histor. KA. 1858., — Wawra 1909. ápr. 25. aukció. — Kat. 18. sz. Beroldingen gyűjtemény árverésén. — Beroldingen gyűjteményében volt Bécsben 1909-ig.

OLASZ TÁJ. 14×16. J : „C. Markó 1843."

Kiállítva : Ernst XXXIX. aukció. — Kat. 314. sz., — Ernst L. aukció. — Kat. 653. sz.

OLASZORSZÁGI SZIKLÁS TÁJ. v. 76×100. Jelzett.

Közölve : Gilhofer és Ranschburg. 1935. II. — Kat. — III. t.

Kiállítva : Gilhofer és Ranschburg. 1935. II. — Kat. 17. sz. Franz Trau tulajdona. — Az OSzM. Ltsz. 3081-nek replikája.

RÉSZLET A RÓMAI CAMPAGNÁBÓL CERAITES MELLETT. v. 76×100,5. J. l. j. „C. Markó p. Pisis 1843."

OSZM Ltsz. 3081. — A Pesti Műegylet ajándéka 1844. okt. 12.

Campagna Ceraites mellett. Jobbra fáktól borított sziklák közt vízeséses patak. A balra haladó út mentén asszonyok és gyerekek pihennek egy sziklaüregben. Egyikük fon, a másik ölében gyereket tart, mellettük kislány. Az úton feléjük forduló kisfiú áll. A nők fehér fejkendőben és köténben, színes piros-zöld ruhaderékban és barna, meg kék szoknyában vannak. A kisfiún kalap és sárga mellény. Balról felmálházott szamár után férfi és fején kosarat vivő nő megy. Középtérben erdő és háttérben hegyek. Felhős ég.

Irodalom : Der Spiegel 1843. 471. o., — Honderű 1843. II. k. 121. o., — Der Ungar 1843. júl. 28., — 1844. II. k. 131. o., — Pesti Hírlap 1844. 410. o., 832. o., 411. sz. 836. o., 412. sz. 847. o. — Életképek 1844. 97. o., — Pesti Divatlap 1844. 286. o., — Pesti Hírlap 1845. 420. sz. 21. o., — Peregriny I. f. 331. o., — Pesti Műegylet Évkönyve 1853. 28. o., — Singer Lex. III. k. 112. o., — A M. Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 186. o., — Pesti Hírlap Vasárnapja 1931. jún. 21. 51. o., — Szana 156. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 31. o.

Közölve : Szana 145. o.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1843. pótlajstromban 182. sz., — Műcsarnok 1929. Őszi kiáll. — Kat. 4. sz., — 1937/38. Biedermeier kiáll. I. 1. sz., — OSZM 1906. 1907, 1908. II. 22. — 1910. II. 36. — Nemzeti Múzeum 1868. VI. 55. — 1870, 1871. III. 39. — 1873. III. 41. — 1876. III. 25. — 1878, 1880, 1881. III. 20. — 1883. III. 102. — 1884, 1885, 1886. III. 105. — 1887, 1888. III. 103. — 1889, 1890. III. 118. — 1891, 1892. VIII. 359. — 1893. VIII. 426. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 20.

Szépművészeti Múzeum : 1906—8. II. t. 22., — 1910. II. 36., — 1913. 16., — Róma 1911. — Esposizione internazionale. — Kat. 67. sz., — FK 1951. Emlékkiállítás.

RÓMA MELLETTI DOMBOS VIDÉK. v. 22×29. Jelzett. 1843.

Kiállítva : Wawra 1912. máj. aukció. — Kat. 85. sz.

TEVEFEJTANULMÁNY. Karton. 60×44. J. l. az állat nyaka alatt „K. Markó Pisa 1843."
Kassai Állami Keletszlovákiai Múzeum tulajdona.
Kiállítva : Szlovák Nemzeti Galéria (Bratislava) 1951. — A XIX. század művészete Szlovákiában. — Kat. 188. sz.

TÓBIÁS AZ ANGYALLAL. v. 29×40,5. J. l. j. „C. Markó p. Pisis 1843."
OSZM Ltsz. 3073. — A Képcsarnokegylet ajándéka 1871-ben a P. Kotzián bécsi gyűjteményéből.
A Tigris folyó vidékén. Az előtérben balra Tóbiás áztatja lábát a folyó vizében. Jobb kezét angyal fogja. Hal úszik feléjük, mellettük kutya ugat. A folyó túlsó részén csónakban két férfi. A boltíves kőhíd feljárójától visszanéző, kisfiát vezető asszony fején kosarat visz. Tóbiás rövidujjú kék kabátot s barna nadrágot visel, az angyal rózsaszín köntösben van. Lenyugvó nap fénye világítja meg a tájat. Felhős ég.
Irodalom : Singer Lex. III. k. 112. o., — Peregriny I. f. 326. o., — Frimmel Lex. 451. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 24. o., — Szana 155. o.
Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1873. III. 3. — 1876. III. 24. — 1878, 1880, 1888. III. 100. — 1889, 1890. III. 115. — 1891, 1892. VIII. 351. — 1893. VIII. 418. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 12. — OSZM 1906, 1907, 1908. I. 13. — 1910. II. 40. — 1913. 78. — FK 1951. — Emlékkiállítás.

1844.

TÁJKÉP ALVÓ MITOLÓGIAI ALAKOKKAL. (Említi, hogy a cascada Tivolira emlékeztet.)
Irodalom : Honderű. 1844. II. 131. o., — 1844. II. 2. 195. o., — Életképek, 1844. II. k. 205—208. o : — Henszlmann : Hölgyvezető a pesti Műkiállításban., — Szana 101. l.
Kiállítva : Pesti Műegyesület 1844., — Kat. 51. sz. A műkiállításon Vay Dániel vette meg 136.— frt.-ért. TÁJKÉP KÖZELGŐ ZIVATARRAL.
Irodalom : Honderű 1844. II. 147. o., — 1844. II. 281. o., — Pesti Divatlap 1844. 286. o., — Szana 101. o., — Életképek 1844. II. k. 205. o.
Kiállítva : Pesti Műegyesület 1844. — Kat. 152. sz. A műkiállításon Vay Dániel vette meg.
TÁJFESTMÉNYEK (öt darab) Fáy István gyűjteményében.
(Ezek közé tartozik az 1828-as Jupiter neveltetése, Vénust az Óriás üldözi és az Elveszett fiú.)
Irodalom : Életképek 1844. II. 247. o.

1845.

KRISZTUS EMMAUSBA MEGY. J : „C. Markó p. Flor. 1845." Milanó — Galleria d'Arte moderna. — 1529. sz.
Erdős tájban egy hídon megy át Krisztus a két apostollal.
Irodalom : Commanducci A. M.: I pittori italiani dell ottocento. Milano. é. n. 405. o., — Genthon István : Magyar műkincsek és emlékek Olaszországban. 1942/43. Kézirat.
Poglayen-Neuwall, Stefano : Itinerario per i turisti ungheresi. Róma 1942. 45. o.

VIHAROS TENGERI TÁJ SZIVÁRVÁNNYAL. v. 106×170. J. l. b. „C. Markó p. Flor. 1845."
OSZM. Ltsz. 3078. — Az 1848. jún. 19-i 1486. sz. nádori leirat szerint V. Ferdinánd ajándéka. — Leltárból törölve 444/1948.
A hullámzó tenger habjai sziklákon törnek meg, az előtérben négy halász két bárkát törekszik biztonságba helyezni. A halászok közül egy a túlsó bárkában dolgozik és visszanéz, három az innenső bárkát vonszolja kifelé. Az úton fiatal asszony áll két gyermekével, jobbra néz, hol a hullámok halászbárkát dobálnak, melyben három férfi van. Az asszony fején piros kendő, dereka kék, rövid szoknyája zöld, köténye fehér. A halászok egyike piros sapkát visel bojttal s öltözetük különféle színű nadrág. Balról emelkedő sziklán épület, a lefelé vezető úton fiatal férfi fut. A háttérben sziklák, az égbolton kettős szivárvány.
Irodalom : Szana 62, 108. o., 156. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 188. o., — Kertbeny 149. o., — Peregriny I. f. 328. o.
Közölve : Az osztrák—magyar monarchia írásban és képben. Magyarország III. k. 1893. 449. o., — Szana 57. o.
Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 78. — 1870, 1871. II. 32. — 1873. III. 34. 1876. III. 40. — 1878, 1880, 1881. III. 33. — 1883. III. 90. — 1884, 1885, 1886. III. 89. — 1887, 1888. III. 87. — 1889, 1890. III. 102. — 1891, 1892. VIII. 356. — 1893. VIII. 423. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 17. — OSZM. 1906, 1907, 1908. I. 8. — 1910. 47., 1913. 7. Novotni János 1868-as másolata magántulajdonban Budapesten.

1846.

ALBANOI TÓ. v. 19×24. Jelzett. 1846.
Kiállítva : Kende 1901. febr. 11. aukció. — Kat. 53. sz.
ALKONYATI TÁJ. 29,5×38. Jelzett. 1846.
Irodalom : Boetticher 938. o. — 19. sz.
Kiállítva : Wiener histor. KA. 1877. Artaria tulajdona. Egy alkonyati táj P. Kotzián bécsi gyűjteményéből.
Kiállítva : Köln. 2. allg. d. u. hist. KA. 1861.
AZ ELVESZETT FIÚ.
Irodalom : Életképek 1846. II. k. 188. o., — Pesti Hírlap 1847. 725. sz. 100. o. (Henszlmann Imre közli, hogy a Fáy-féle gyűjteményből való, nem Markó erőteljesebb korából.) — MMM. Évkönyve 1951. Bp. 1952. 133. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 35. o.
Kiállítva : Pesti Műkiállítás. 1846. — Kat. 89. sz.
IDEÁLIS TÁJ. v. 18×34. Jelzett 1846.
Irodalom : Oesterreichische Kunsttopographie XXIV. k. 136. o., — Magy. Műv. 1928. 137. o. A kismartoni Wolff Múzeum tulajdona.
OLASZ TÁJ, FÜRDŐ DIANA ÉS A NIMFÁK. v. 19×27. J : „C. Markó 1846".
Kiállítva : H. O. Miethke LXXVII. aukció 1888. ápr. — Kat. 84. sz.
TÁJ HÁGÁR ELŰZÉSÉVEL. v. 34×47,5. J. l. j. „C. Markó 1846."
Kiállítva : Ernst XVIII. aukció. — Kat. 301. sz.
TÁJKÉP NAPLEMENTÉVEL. v. 19×24,5. Jelzett 1846.
Kiállítva : Wawra 1908. márc. aukció. — Kat. 63. sz.
TÁJKÉP TIVOLI MELLETT SZÜRETELŐ JELENETTEL. o. v. 116×163. cm. J. l. k. „C. Markó p. Flor. 1846."

OSZM. Letét. — azelőtt Károlyi István fóti kastélyában.
Baloldalt zöld fákkal, bokrokkal sűrűn benőtt domb tetején sárgás-rózsaszín antik épületek. A domb tetejéről vízesések zuhognak alá. Középen nagy pinea. Jobbra fákra felfutott szőlőt szüretelnek nők és férfiak. A fához támasztott létrán fehéringes ifjú áll. Vörössipkás férfi és egy kisfiú kádba önti a szőlőt. Két kislány tarantellát táncol, piros fejkendős asszony visszanéz rájuk. Halvány lilakendős nő és kosaras kislány nézi a szüretelőket. Balra az előtérben agavék és lépcső, kissé arrébb lugas, mögötte a domb alatti úton egy asszony szamárral. Jobbra a messzi lankás tájat a sugaras, sárga lemenő nap világítja meg. Élénk zöld tónusok.

Irodalom : Divatcsarnok 1853. 317, 379. o., — Pesti Napló 1853. jún. 8., — Ormós Zs.: Fóth művészeti szempontból. Pest 1862., — Kubinyi—Vahot : Magyar- és Erdélyország képekben 1854. III. k. 99. o., — OMKT. Évkönyve Pest. 1863. 760. o., — Magyarország és a Nagyvilág 1880. 520. o., — Magyar Bazár 1888. júl. 16. 111. o., — Szana 157. o.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1853. május. — Kat. 46. sz. Károlyi István fóti kastélyában levő Zivatar c. képnek párdarabja.

1847.

ANGYALI ÜDVÖZLET. v. Jelzett. 1847.

Közölve : Wawra 1918. ápr. 15. XXIII. t.

Kiállítva : Wawra 1919. ápr. — Emil Mecenseffy gyűjt. aukciója. — Kat. 138. sz. Az OSZM. Ltsz. 2207-nek változata.

EURYDIKE HALÁLA. o. karton 28,5×41. J. l. b. „C. Markó p. Flor. 1847."
OSZM. Ltsz. 3075. A képcsarnokegylet ajándéka 1871. jún. 1. a P. Kotzián bécsi gyűjteményéből.
Hegyes vidék előterében tó, és szikla tetején antik templom . Lépcsőjéről férfi jön le kisfiúval, előtte vízesés. A hegy aljában a kígyótól megmart és összerogyó Eurydikét segédkező nimfák veszik körül, egyikük átkarolja. A közelben levő két nimfa egyike lehajolva követ vesz fel, a másik a kígyót veri agyon botjával. A vízesésen átvezető bolthajtásos kőhíd alatt kitárt karú férfi siet előre. Körülötte két-három ember. A tó túlsó partján nő, fején kosárral. Háttérben város, lenyugvó naptól megvilágított égbolt.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág 1871. 308. o., — Szana 155. a., — Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történeléből. Bp. 1901. 65. o., — Peregriny I. f. 327. o., — Frimmel Lex. 451. o., — A Magy. Nemz. Múzeum múltja és jelene. 185. o., — Thieme—Becker 117. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 24. o.

Közölve : Szana 15. o. után., — A Magy. Nemz. Múzeum múltja és jelene. 204. o.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1873. III. 6. — 1876. III. 28. — 1878, 1880, 1881. III. 24., — 1883. III. 99. — 1884, 1885, 1886. III. 100. — 1887, 1888. III. 98. — 1889, 1890. III. 113. — 1891, 1892, VIII. 353. — 1893. VIII. 420. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 14., — FK. 1951. — Emlékkiállítás. — Új Magyar Képtár állandó kiállításán 1950—1955.

KÖZÉPITÁLIAI TÁJKÉP. fa. 34×47. Jelzett 1847.

Közölve : Kende 1927. dec. 9. aukció. — Kat. 266. sz.

NAPLEMENTE. SAREPHTA VÁROSA. ÉLIÁS AZ ÖZVEGGYEL. J : „C. Markó p. Flor. 1847".

Kunsthist. Mus. tul., azelőtt a bécsi császári gyűjtemény tulajdonában volt, jelenleg a Hofburgban kiállítva. — 1846-ban rendelték meg a festőtől Lützov római követ révén. „A leáldozó nap aranyos sugarainak varázshatású világításában ragyog." (Ormós.)

Irodalom : Perger : Die Kunstschätze Wiens. Triest. 1854. 287. o., — Kertbeny 155. o., — Ormós Zsigmond : Utazási emlékeim. Pest. 1860. II. k. 52. o., — Szana 46., 158. o., — Boetticher 938. o. 20. sz., — Bénézit, Dict. d. Peintres III. 1924., o. — Uebersicht der Kunsthistorischen Sammlungen d. A. Kaiserhauses. Wien. 1899—1909. 337. o. 192. sz.

Kiállítva : Köln. 2. allg. d. u. hist. KA. 1864., — Bécs Hofmuseum — 1907-es katalógusban a 192-es sz.

RÉSZLET A RÓMAI CAMPAGNÁBÓL. v. 84—122. J : „C. Markó p. Flor, 1847".

Kiállítva : Wawra 1885. ápr. 9. aukció. — Kat. 44. sz., — Julius Trenkler gyűjteményében volt.

TÁJKÉP SZIVÁRVÁNNYAL. v. 20×27. J. l. b. „C. Markó p. Flor 1847."

Esztergomi Keresztény Múzeum tulajdona. — 1875-ben a bécsi Kunsthalleban tartott árverésen vásárolva.

Középen kanyargó folyócska balpartján fölfelé vezető úton piroskendős, zöld köpenyes nő kis fiát egy szamárra ülteti, egy másik barnakalapos, fehéringes kisfiú balkezét a szamár farára teszi. Elől egy barnakalapos, panyókára vetett kabátos férfi visszanéz rájuk. Baloldalt zöld bokrok között magas zöld pinea. A háttérben emeletes fehér épületen átmegy a szivárvány íve. A folyót három nyílású, boltozatos kőhíd íveli át, a jobb parton pásztorfiú juhnyájat hajt fel a sziklás domboldalra. Háttérben kék hegyek és lilás-szürke felhők mögül kivillanó kék ég.

Irodalom : Beszédes Kálmán : Az esztergomi Érseki Képtár. Esztergom. II. 1875. 44. sz., — Fővárosi Lapok. XIII. 1876. 460. o., — Új Magyar Sion VII. 1876. III. sz., — Maszlaghy Ferenc : Esztergomi hercegprímási képtárban levő képek jegyzéke. Esztergom, 1878. 230. o., — Rényi Rezső : Az esztergomi kép- és metszettár s annak műirodalma kultúrtörténeti szempontból. Bp. 1879. 23. o., — Új Magyar Sion XVI. 1885. 272. o., — Körösy : Esztergom. Esztergom 1887. 230. o., — Esztergom vármegye. Bp. é. n. 176. o., — Az Újság 1916. júl. 20. 4. o., — Vas. Újs. 1916. 553. o., — Lepold Antal és Homor Imre : Esztergomi kalauz. II. kiad. Esztergom é. n., — Gerevich Tibor : Esztergomi műkincsek. Prímás Album. Bp. 1928. 251., — Lepold Antal és Lippay Lajos : Esztergomi útikönyv. Esztergom. é. n. 138., — Genthon István : Esztergom műemlékei. Bp. 1948. 56. o.

Közölve : Vasárnapi Újság 1916. 554. o., — Genthon István : Esztergom műemlékei. Bp. 1948. 57. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 16. kép.

Kiállítva : Esztergomi Keresztény Múzeum 1875—1954.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. BIBLIAI JELENETTEL. J. l. b. „C. Markó p. Appeggi 1848".

Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.

Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet. — Ugarte tulajdona.

OLASZORSZÁGI TÁJ ARATÁSI JELENETTEL. o. v. 107×169. J. l. b. „C. Markó p. Flor. 1846/48."

OSZM. Ltsz. 3074. — V. Ferdinánd ajándéka. — Leltárból törölve 1948-ban. Campagnai táj, háttérben hegység és víz. A középtérben, a romokon innen, aratók felé felmálházott szemarat hajtó férfi közeledik. Egy legény a kereszt közelében kévét köt, egy leány áll és kettő sarlóval dolgozik. Az előtérben balra

aratók. A férfi a kévéknél ül, az asszony kosárban fekvő kisgyermekét szoptatja, egy leány szalmakötelet készít és sarlós, visszanéző nővel beszél. Jobbról, a patakon innen egy asszony halad fején kosárral, mellette lányka kézidobot ver. Ökörfogatos taliga közeledik, dudás férfi, asszony ölében ülő gyerekkel és szőke kislány ül rajta. A kocsi mellett legény megy bottal. A tájat a felkelő nap világítja meg. Felhőzött égbolt.

Irodalom : Merész Gyula—Rózsaffy Dezső : Útmutató az Erdélyi Nemzeti Múzeum Képtárában. Kolozsvár, 1913. 18. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 188. o., — Peregriny I. f. 326. o., — Kertbeny 149. o., — Szana 108. o., 155. o.

Közölve : Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901. 65. o. — — Szana 40. o. után.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 76. — 1870, 1871. III. 34. — 1873. III. 36. — 1876. III. 32. — 1878, 1880, 1881. III. 26. — 1883, 1884, 1885, 1886. III. 97. — 1887, 1888. III. 95. — 1889, 1890. III. 110. — 1891, 1882. VIII. 352. — 1893. VIII. 419. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 13. — 1913. — Kolozsvár. — Erdélyi Nemzeti Múzeum.

TÁJKÉP APPEGGIBÓL. o. v. 39,5×55,3. J. l. j. „C. Markó p. Appeggi 1848". OSZM. Ltsz. 50.571.

Világos, felhős égbolt, kékes hegyvonulat várrommal és fákkal. A megvilágított középtérben pásztorfiú nyájjal. Baloldalt a hegy sziklás tetején fák sárgás lombbal. Jobbra sötét törzsű fák. Baloldalt az előtérben forrás.

Közölve : Pipics Z.: Így nézd a szépet. 91. kép.

Kiállítva : Új Magyar Képtár állandó kiállításán. 1950—55.

TÁJ PINEÁKKAL. v. 28×36,8. J. l. j. „C. Markó padre 1848". Magántulajdon Szlovákiában.

Kiállítva : Szlovák Nemzeti Galéria (Bratislava) 1951/52. — A XIX. sz. művészete Szlovákiában. — Kat. 191. sz.

1849.

ÁBRAHÁM MEGVENDÉGELI A HÁROM ANGYALT. o. karton 28×47,5. J. l. b. „C. Markó p. App. 1849".

OSZM. Ltsz. 3077. — A Képcsarnokegylet ajándéka 1871. jún. 1. a P. Kotzián-féle gyűjteményből. — A háború alatt elveszett. Leltárból törölve 423/1950. sz. a. Balra sátor előtti fa árnyékában egy asztalnál ül a három vándor piros, rózsaszín és kék köntösben. Előttük ennivaló s az asztal alatt borosedény. Az asztalon innen Ábrahám az ifjak felé fordul. A háttér felől két lány jön fejükön és vállukon kőedénnyel. A sárga sátor szétvont függönyei közül mosolygó női fej tekint ki. Hátrább guggoló leány, egy fiú fején tálcával, s tűz fölött bogrács. A középtérben sziklás város. Az út mentén vízesés mellett földre heveredett pásztor, a sziklánál lovas. A háttérben kék hegyek, elől két pálma. Felhős ég.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Meyers Konv. Lex. 1906. 322. o., — Frimmel Lex. 450. o., — Peregriny I. f. 328., — Thieme Becker 117. o., — Szana 156. o.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1873. III. 1. — 1876. III. 22. — 1878, 1880, 1881. III. 19. — 1883. III. 103. — 1884, 1885, 1886. III. 104. — 1887, 1888. III. 102. — 1889, 1890. III. 17. — 1891, 1892. VIII. 355. — 1893. VIII. 422. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 16.

ERDŐSTÁJKÉP SZARVASVADÁSZATTAL. o. v. 97×140. J. l. b. „C. Markó p. Appegi 1849".

Forster Jenőné Bp. tulajdona. Azelőtt Wimpffen gr.-nő, majd Joh. Sterio tulajdona.

Lombos erdő hatalmas fákkal. Jobbra szarvas vad iramban menekül az erdei úton. Élénk zöld színek, változatos árnyalatokban.

Irodalom : Wurzbach 464. o., — Boetticher 938. o. 22. sz., — Szana 159. o.

Kiállítva : Osztrák Műegylet 1851, 1867., — Wawra 1901. ápr. aukció. — Kat. 176. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás., — Wiener 3. allg. d. KA., — Wiener histor. KA 1877.

OLASZ TÁJ ALAKOKKAL. v. 52×76. Jelzett. 1849.

Kiállítva : Dorotheum 423. aukció 1923. — Kat. 93. sz.

OLASZ TÁJ. DIANA A NIMFÁKKAL. v. 19×27. J : „C. Markó 1849".

Irodalom : Boetticher 938. o. 21. sz., — Zeitschrift f. bildende Kunst. 1888. XXIII. k. 211. o., — Frimmel Lex. 301. o. Frimmel szerint az 1849-es dátum a helyes nem 1846, ahogy Boetticher nél és Egger katalógusában van.

Kiállítva : H. O. Miethke LXXVII. aukció. 1888. — Kat. 84. sz. — Az 1888-as aukción Theodor Egger gyűjteményében volt.

OLASZ TÁJ PÁSZTOROKKAL. ESTI HANGULAT. v. 32×35. Jelzett. 1849.

Kiállítva : Wawra 1904. ápr. aukció. — Kat. 129. sz. Anton Chramosta gyűjteményéből.

1840-es évek.

FÜRDŐ NŐK A CAMPAGNABAN (VIZPARTI TÁJ NIMFÁKKAL). o. v. 26×43. J. alsó sarokban „Markó".

Sárkány Ferencné, azelőtt Mauthner Zoltánné tulajdona.

A középen balra kanyarodó folyó. Jobboldalt a parton négy nő. Kettő meztelen, az álló nőn lila, az ülő nőn vörös lepel. Balról a bokros dombon, amelyen rom is látható, ötödik nő közeledik. Jobbról fák, előtte sárgásbarna sziklák vízeséssel. A háttérben a középen kéklő hegy. Világos ég.

Irodalom : A Magyar Akt-kiállítás albuma (Lyka—Majovszky Pál—Petrovics Elek). Bp. é. n. 162. o.

Közölve : A Magyar Akt-kiállítás albuma. Bp. é. n. 12. o.

Kiállítva : Műcsarnok 1925—26. Magyar Akt-kiállítás. — Kat. 236. sz., — 40-es évek közepén készült.

TÁJKÉP. v. 39×30. J : „C. Markó" elmosódott évszám.

Plichta Józsefné Bp. tulajdona.

A kép előterében piros mellényes, kalapos pásztor négy tehenet hajt a kép baloldalán levő házikó felé. Középen magasbanyúló fák, jobboldalt homályba-vesző hegyek, keskeny patak, melynek partján homályosan, legelő juhnyáj látható. A kép előterében kövek, fatörzsek. Világoskék, derűs ég a háttér.

1850.

ESZMÉNYI TÁJ. o. v. 20×28. J. l. j. „C. Markó 1850".

Korda Alfréd, Pécs tulajdona.

Sziklás, vízeséses, erdős táj középterében néhány fürdő alak. Ég csak a fák lombja között vékony sávban látható

ESZMÉNYI TÁJ MITOLÓGIAI ALAKOKKAL.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1850. Az Osztrák Műegylet kiállításán. Breuner gr. tulajdonából.
KASZÁLÁS. J : „C. Markó p. Appeggi 1850".
Milano. Galleria d'Arte Moderna. — 1528. sz.
Irodalom : Comanducci. A. M.: I pittori italiani dell'Ottocento. Milano. é. n. 405. o. — Poglayen-Neuwall Stefano : Itinerario per turisti ungheresi. Róma. 1942. 45. o. Genthon István : Az olaszországi magyar emlékek leltárához. Emlékkönyv Gerevich Tibor születésének hatvanadik fordulójára. Bp. 1942. 245. o.
OLASZ TÁJ. o. v. 41,5×56,5. J : „C. Markó 1850".
Debreceni Déry Múzeum tulajdona.
Kiállítva : FK 1951. — Emlékkiállítás.
OLASZ SZIKLÁS TÁJ GYEREKEKKEL. v. 20×27. J : „C. Markó p. A. 1850".
A középtérben fákkal benőtt szikla alatt gyerekek, az előtérben fején terhet vivő asszony, balra a háttérben sziklahegy várral.
Közölve : Dorotheum 311. aukció 1920. — Kat. 5. t.
Kiállítva : Dorotheum 211. aukció 1920. — Kat. 79. sz.
RÓMAI TÁJ ALAKOKKAL. v. 30×45. J : „C. Markó 1850".
Kiállítva : Wawra. 1883. jan. aukció. — Kat. 81. sz.
TÁJKÉP A RÓMAI CAMPAGNÁBÓL.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1850. Osztrák Műegylet kiállításán, az Osztrák Műegylet megvette 85. fl-ért, megnyerte Jos. Detter.
TÁJKÉP A RÓMAI CAMPAGNÁBÓL PÁSZTOROKKAL. 41×57. Jelzett. 1850.
Az előtérben hatalmas olajfák között visz az út egy forráshoz. Balra a hegylánccal határolt Campagnára nyílik kilátás. Staffázs : római asszony gyerekkel és pásztor kecskékkel.
Kiállítva : Wawra 1912. febr. Silberstein gyűjtemény aukció. — Kat. 75. sz.
OLASZ TÁJÉK. o. v. 17×28. J. l. j. „C. Markó p. Appeggi 1850".
OSZM. Ltsz. 3083 : 1891. jún. 30. vétel.
Háttérben hegyes vidék és tengerpart, középtérben jobbról romok. A domb tetején oszlopos templom. A pásztor közelében szamarat vezető férfi kisfiút ültet a nyeregbe. Mögötte két asszony, fején kosárral, egyikük füles kosárban gyereket visz. Tarka olasz népviseletben vannak. Felhős ég.
Irodalom : Peregriny 1909. I. f. 332. o., — Thieme—Becker 117. o.
Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1892. VIII. 383. — 1893. VIII. 428. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 22., — Szegedi Móra Ferenc Múzeum 1954—55.
TÁJKÉP HALÁSZCSÓNAKKAL. v. 19×27. J : „C. Markó p. Ap. 1850".
Magas fákkal körülvett tó, sötét lombozaton napsugarak csillannak keresztül. Csónakban egy halász ül.
Kiállítva : Berlin Lepke. 1899. dec. aukció. — Kat. 9. sz.
TÁJKÉP FIGURÁKKAL. o. v. 36×33. J. l. b. „C. Markó 1850".
Kocsis Tiborné Bp. tulajdona. — Azelőtt Dulovits Aladár Bp.
Zöld tisztáson ülő kislány, fején fehér kendő, lila derékban, barna szoknyában, bőujjú fehér blúzban. Előtte kis parasztfiú áll, két kezét fején összekulcsolja, fején fekete kalap, fehér ingben, sötét kis rövid nadrágban. Baloldalt talicska, szénával megrakva, rajta kis gyermek világoskék ingben, egyik válla meztelen, mögötte parasztasszony tolja a talicskát, elől egy kisfiú és egy kislány húzzák. A fiún fekete kalap, fehér ing, barna nadrág, a lányon fehér blúz, barna derék,

sötét szoknya, világos kötény. Az út baloldalán kisebb darabon két fa, zöld lombkoronával, jobboldalt szintén néhány zöld fa. Háttérben középen tó, mögötte lilás hegyek.

1851.

ARATÁS.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet. (160. fl.)

DOMBOS TÁJ PÁSZTORFIÚVAL. o. v. 17×28,5 J. l. j. „C. Markó 1851".
Kellner Miklós Bp. tulajdona.
Kiállítva : FK 1951. — Emlékkiállítás.
Közölve : Pogány Ö. G.-né i. m. 18. kép.

ESZMÉNYI TÁJKÉP.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet. (300. fl.)

HALÁSZOK. (OLASZ TÁJKÉP NAPLEMENTEKOR.) o. v. 110×164,5. J. l. j. „C. Markó p. 1851".
OSZM. Ltsz. FK 1588. — Zichy Jenő hagyatékából, — azelőtt Zichy Edmundé. Jobboldali magaslat mögül a lemenő nap fénye megvilágítja a fénylő víztükröt s előtérben a halászbárkát s az abban dolgozó négy embert. Egy kis csónakon álló asszony hajol rá a bárkára, a csónakban gyerek, a bárka előtt a vízben kisgyerek áll. Balról hatalmas facsoport, a jobboldali dombon épületek, alatta egy másik halászbárka és mellette alakok. Távolban hegyek és felhős ég.
Irodalom : Boetticher 939. o. 23. sz., — Szana 157. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 26. o. — Wurzbach 464. o.
Közölve : Pogány Ö. G.-né i. m. 19. kép.
Kiállítva : 1856. Bécsi orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállításon. — Zichy Edmund tulajdona. Zichy Múzeum 1914. — Kat. 147. sz., — 1923. — Kat. 79. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás., — FK 1934. — Kat. 79. sz., — 1952. Berlini Magyar kiáll. — Kat. 76. sz.

KRISZTUS ÉS APOSTOLAI.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 157., — Boetticher 939. o. — 35. sz.
Kiállítva : 1858. München, — deutsche allg. u. histor. KA., — Osztrák Műegylet 1851. — Nákó Kálmán tulajdonában volt.

NAPLEMENTE TIVOLI VIDÉKÉN.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet kiállításon. (651. fl.)

OLASZ TÁJ ALAKOKKAL. v. 22×30. J : „C. Markó P. Ap. 1851".
Kiállítva : Miethke XC. aukció. 1894. H. Rechnitz gy. — Kat. 27. sz.

OLASZ TÁJ. fa. 19,5×28. J. k. „C. Markó Ap. 1851".
Balról-jobbra folyó vízeséses kis pataktól balra, az út szélén egy asszony ül és háttal álló gyerekkel beszélget. Az előtérben balra hatalmas fatörzs dús lombozatú kígyózó ágai keretbe fogják a képet. Jobbra a fák között kitekintés nyílik a világos égre.
Közölve : Ernst XXVII. aukció. — 1924. XXII. t.
Kiállítva : Ernst XXVII. aukció 1924. — Kat. 23. sz.

PÁRIS ÉS OINONE.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet. (Montecuccoli A. tulajdona.)

RUTH TÖRTÉNETE. v. 65×97. J : „C. Markó p. Ap. 1851".
Jobboldalt az előtérben érett búzatábla előtt dolgozó férfiak és nők. A jobboldali csoportban egy férfi korsóból iszik, középen kalászszedő nő előrehajol. Mögötte hátrább egy asszony gyerekkel és szamárfogat mellett két férfi áll. Baloldalt dombon fák és pálmafa közötti úton fején kosarat vivő nő közeledik. Háttérben tó, távolban hegyek. Jobboldali sziklás magaslaton a búzamező felett oszlopos rom.
Irodalom : Képzőművészet 1929. 82. o. — Dános Géza gyűjteményében volt., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o.
Közölve : Képzőművészet 1929. 92. o., — Ernst XLVI. aukció. 1931. XVI. t.
Kiállítva : Ernst XLVI. aukció. 1931. — Kat. 304. sz.
SUSANNA A FÜRDŐBEN.
Irodalom : Mátray : Pyrker képtár 1851. 8. o., — Der Spiegel 1851. 693. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1851. — Kat. 23. sz. — Horváth Ede tulajdona.
TÁJKÉP. v. 38×54. Jelzett. 1851
Sötét erdőn patak folyik keresztül. Parasztasszony átgázol rajta, lányát vállán visszi, mellette kisfiú. Jobbra kilátás erdei tisztásra.
Közölve : Wawra 1920. márc. aukció. — V. t.
Kiállítva : Wawra 1920. márc. aukció. — Kat. 104. sz.
TÁJKÉP KÖZELGŐ ZIVATARRAL. v. 42—52. J : „C. Markó 1951".
Lezárt hátterű, sziklás-bokros, lombos tájban baloldalt napsütötte úton ökrös kocsin egy férfi és nő ül. Baloldalt feléjük fordulva ül egy férfi.
Közölve : Dorotheum 256. aukció. 1915. — XI. t., — A Gyűjtő. 1915. 232. o.
Kiállítva : Dorotheum 256. aukció 1915. — Kat. 76. sz. — E. Palmer hagyatéka.
TÁJKÉP TANKRÉD ÉS KLARINDE-VEL.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet. (130. fl.)
TÁJKÉP VADÁSZÓ NIMFÁKKAL.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet., — 1851. Pesti Műegylet.
TENGERI VIHAR KETTŐS SZIVÁRVÁNNYAL.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1851. Osztrák Műegylet (650. fl.)

1852

DIANA FÜRDŐ NIMFÁKKAL. v. 20×25. J : „C. Markó p. App. 1852".
Irodalom : Boetticher 939. o. 24. sz. — Szana 109. o.
Közölve : Dorotheum 361. aukció. 1925. VI. t.
Kiállítva : Dorotheum 361. aukció. 1925. — Kat. 49. sz. — L. Lobmeyer tulajdona.
AZ EMMAUSI ÚT. v. 24,5×32,5. Jelzett. 1852. Appeggi. Ismétlése az OSZM. Ltsz. 1713. Emmausi út c. képnek.
ERDEI TÁJ ESTI VILÁGÍTÁSBAN.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1852. márc. Osztrák Műegylet.
EURÓPA ELRABLÁSA. v. 27×40. J : „C. Markó 1852".
Irodalom : Boetticher 939. o. 33. sz.
Kiállítva : Münch. deutsche allg. u. histor. KA 1858., — Wawra, Wien. 1885. aukció. — Kat. 46. sz.

P. Kotzian gyűjteményében 1871-ig, azután Oelzelt tulajdona.

HAZATÉRÉS A MEZŐRŐL. Jelzett. 1852.

Irodalom : Boetticher 939. o. 26. sz.

Kiállítva : Posonyi (Wien) 42. aukció.

KIS TÁJ VIZESÉSSEL.

Irodalom : Wurzbach 464. o.

Kiállítva : 1852. júl. Osztrák Műegylet.

OLASZ TÁJ. o. v. 62×84. J : „C. Markó 1852".

Soós Vencel, Kaposvár tulajdona.

Az OSZM. Ltsz. 3066. változata.

OLASZ TÁJ. o. v. 75×100. J. l. b. „C. Markó p. Ap. 1852."

Strauss Sándor Bp. tulajdona.

Változata az OSZM. Ltsz. 3079. tájképnek.

OLASZ TÁJ FALUSI ALAKOKKAL. v. 46×56. Jelzett. 1852.

Irodalom : Frimmel Lex. 301. o.

Kiállítva : P. Kaeser 1868. dec. 12. aukció — Kat. 30. sz.

TÁJKÉP ASSZONNYAL ÉS PÁSZTORFIÚVAL. v. 26,5×39. J. l. b. „C. Markó p. App. 1852".

OSZM. Ltsz. 50 742. — Azelőtt Lichtenstein Galéria tulajdona.

Jobboldalt meredeken hátravezető út mögött erdőrészlet, baloldalt a zöld lombok összeérnek, közöttük kilátás nyílik hátra, az úton lefelé haladó tarkaruhás asszony visszanéz a juhokat terelő kisfiúra.

Irodalom : Boetticher 939. o. 25. sz.

Közölve : Pogány Ö. G.-né i. m. 20. kép.

Kiállítva : Wiener histor. KA 1877., — Lichtenstein Galéria — Kronfeld. 1927-es katalógusban. 2065. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás.

TÁJKÉP FOLYÓVAL. v. 30,5×40,5. Jelzett. 1852.

Balra kastélyszerű épület, jobbra lombos fák és pálma. A víz partján angyal.

Kiállítva : Lichtenstein Galéria. Bécs. — 1927-es katalógusában a 2062. sz

TÁJKÉP KÖZELEDŐ ESŐVEL.

Irodalom : Wurzbach 464. o.

Kiállítva : 1852. ápr. Osztrák Műegylet.

1853.

DIANA ÉS ENDYMION HOLDVILÁGNÁL. o. v. 72×94,6. J. l. b. „C. Markó S. p. App. 1853."

OSZM Ltsz. 3086. — Adakozás útján vétetett 1861. dec. 5.

Az előtérben balra kék köpenyen fekszik Endymion, zöld rövid köntösben, jobb keze feje alatt, baljában kampós bot, mellette kutyája. Közelében Diana zöld ruhában, homlokán félhold, karjába repülő Ámort tartja. Jobbról patak folyik, mely a felhők mögül kibúvó holdat visszatükrözi. Háttérben a sziklán antik rom.

Irodalom : A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Thieme —Becker 28. k. 1170. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika Bp. 1942. 134. o., — Szana 156. o., — Peregriny I. f. 334. o.

Közölve : Új Idők 1899. 9. sz. 189. o., — Szana 96. o. után.

Kiállítva : 1862. febr.—márc. Pesti Műegylet.

ERDEI TÁJKÉP.
Irodalom : Wurzbach 16. k. 464. o., — Szana 157. o., — Frimmel Lex. 293. o.
Kiállítva : 1853. szept. Osztrák Műegylet. — Imrédy Ignác tulajdonából.
Irodalom : Lyka K.: Nemzeti romantika. 134. o.
Közölve : Wawra. 1918. II. aukció. — XXXIII. t.
Kiállítva : 1918. II. aukció. — Kat. 144. sz. — Wien Lugner gy.-ből., —Wawra 1897. ápr. aukció. — Kat. 65. Klemm gy., — Ernst XIII. XIV. aukció. 281.sz.

ERDEI TÁJ PATAKKAL. o. v. 22×30. J : „C. Markó p. Ap. 1852."
Horváth János Bp. tulajdona.
Dúslombú, már kissé őszies erdőn keresztül vezet egy út. Jobbról vízeséses patak folyik. A baloldali úton fák alatt egy asszony ül, szemben vele sziklán pihenő férfi. Az asszony barna szoknyát, fehérujjú piros mellényt visel. Jobboldalt sziklás-szakadékos vidék. Háttérben kilátás távoli hegyláncra. Bárányfelhős kék ég.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Közölve : Kende, Wien. 1925. márc. 30-i aukció.
Kiállítva : Wawra, Wien. 1905. aukció. — Kat. 79., — Kende, 1925. márc. 30. — Kat. 17. sz., — Kende, 1926. dec. 10. aukció. — Kat. 86. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás.

ERMINIA A PÁSZTOROKNÁL. v. 22×30. J : „C. Markó p. App. 1852."
Irodalom : Boetticher 939. o. 27. sz.
Kiállítva : Wawra, Wien. 1882. jan. aukció. — Kat. 102. sz., — Koromlai Schey gyűjteményből.

FÜRDŐ NIMFÁK. o. 44×58. J. l. b. „C. Markó 1853."
Kiállítva : Műcsarnok 1898. — Ezredéves kiáll. — Kat. 1040. sz., — Műcsarnok 1937/38. — Biedermeier kiáll. — Kat. 495. sz., — ÁK 1941. IV. aukció. — Kat. 243. sz. Ifj. Wodianer Albert tulajdona volt.

HYLAS ELRAGADÁSA. 1853.
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Boetticher 939. o. 31. sz., — Frimmel Lex. 451. o., — Keleti Gusztáv : Intésül a magyar műbarátoknak a Markó képek ügyében. Fővárosi lapok. 1871. 117. o., — Keleti Gusztáv : Művészeti dolgozatok. Bp. 1910. 55. o.
Kiállítva : Münch. deutsche allg. u. histor. KA 1888. — Kotzián gyűjt. árverése P. Kaesar-nál, 1871. P. Kotzián gyűjt.-ből Wodianerhez 4020 fl.-ért.

MAGYAR ALFÖLDI TÁJ GÉMESKÚTTAL. o. v. 41×53. J. l. k. „C. Markó p. App. 1853."
OSZM. Ltsz. 6633. — Káldy Jenő ajándéka 1933-ban. Azelőtt : Krausz Simon tulajdona.
Irodalom : Petrovics Elek : Magyar Mesterművek. Bp. 1936. 104. o., — MM 1934. 164. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika Bp. 1942. 118. o., 134. o., 133. o., — Kopp Jenő : A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei. Bp. 1946. 73. o., — Hoffmann Edith : Barabás Miklós. Bp. 1950. 31. o., — Szabad Művészet 1951. 241. o., — Pirchan Emil—Szalai Sándor : Művészek műhelytitkai. Bp. é. n. 40. o.
Közölve : MM. 1925. 518. o., — Képes tárgymutató a magyar képzőművészet úttörőinek . . . válogatott műveiből rendezett kiállításról. Műcsarnok 1932., — Petrovics Elek : Magyar Mesterművek. Bp. 1936. 104. o., — Művészet 1941. 42. sz. 81. o., — Hoffmann Edith : Barabás Miklós. Bp. 1950., — Domanovszky Sándor : Magyar Művelődéstörténet V. Bp. é. n. 102. o., — Pirchan Emil — Szalai Sándor : Művészek műhelytitkai. Bp. é. n. 39. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 23. kép.

Kiállítva : Műcsarnok 1927. — Magyar táj- és életkép-kiállítás. — Kat. 517. sz., — Műcsarnok 1932. febr.—márc. kiáll., — OSZM 1934. — Új szerzemények kiáll. Kat. 30. sz., — Műcsarnok 1937/38. Biedermeier kiáll. — Kat. 492. sz., — OSZM 1945/46. — Új szerzemények kiáll. — Kat. 30. sz., — OSZM 1949. — Magyar Művészet 1800-tól napjainkig, — Kat. II. 12. sz., — 1951. Moszkvai Magyar Kiáll., — 1951. Varsói Magyar Kiállítás.

MAGYAR PUSZTA. v. 31×38. J : „C. Markó 1853."

Kiállítva : Dorotheum 1910. — Kat. 406. sz. — Szemere Miklós gyűjteményéből.

IV. BÉLA MENEKÜLÉSE A TATÁROK ELŐL. o. fa. 46×62. J. l. b. „C. Markó 1853".

Szilárd Vilmos Bp. tulajdona. — Azelőtt Metternich-gyűjteményben.

Havas, sziklás hegyekkel lezárt tájképrészben zöld fákkal és sziklával szegélyezett, balra hátrafelé vezető úton egy lovas férfi búcsúzik a földön álló pajzsukat magasra emelő kék és sárga ruhás harcosoktól. A lovas előtt fehérruhás gyermekével menekülő nő siet. A csoportot patak választja el a dárdás, íjazó üldözőktől. Az innenső parton döglött fehér ló fekszik. Az előtérben baloldalt sziklabarlang alá menekülő nők ülnek. Élénk színek, zöld változatos árnyalatai.

Közölve : Pogány Ö. G.-né. i. m. 27. kép.

Kiállítva : FK 1951. — Emlékkiállítás.

IV. BÉLA MENEKÜLÉSE A TATÁROK ELŐL. v. 25×35.

Irodalom : Ernst Lajos : A magyar történeti festészet. Bp. 1910. 83. o.

Közölve : MM 1925. 521. o.

Kiállítva : Ernst Múzeum 1913. — Magyar biedermeier művészet. — Kat. II. 27. sz., — ÁK 1939. jan. 8. Kat. 401. sz.

A PUSZTA. o. v. 39,5×52. J. l. j. „C. Markó p. Vind. 1853."

OSZM Ltsz. FK 1571. (Zichy gyűjt. jegyzékében 207. sz.) Zichy Jenő hagyatéka, azelőtt Zichy Edmund tulajdona.

Sárgászöld, kopár puszta előterében baloldalt gémeskút vályúval, mögötte növények között kékes tó csillog. Az előtérben bogáncsok, növények, jobboldalt keskeny árnyékos csík. Baloldalt sötét viharfelhőkön kettős szivárvány.

Irodalom : Hölgyfutár, 1853. ápr. 26., — Wurzbach 464. o., — Singer Lex. 3. k. 112. o., — Boetticher 938. o., — Magyar Hírlap 1913. jún. 11., — MM 1925. 193. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 118, 133. o., — Hoffmann Edith: Barabás Miklós. Bp. 1950. 31. o., — Corvina 1938. nov. 678. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 17. o.

Közölve : Magyar táj- és életkép kiállítás 1927., — MM 1925. 518. o., — Művészet 1941. 42. sz. 81. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o., — 1952. Berlini Magyar Képzőművészeti Kiáll., — 1953. Prágai Magyar Képzőművészeti Kiállítás Katalógusában.

Kiállítva: 1853. ápr. Osztrák Műegylet. — Münch. allg. d. KA 1854., — Wiener histor. KA. 1877., — Zichy gyűjtemény kiáll. a Verpeléti utcai Iparrajziskolában. 1914. — Kat. 150. sz., — Zichy Jenő Múzeum. 1923. — Kat. 80. sz., — Műcsarnok 1927. Magyar táj- és életkép kiállítás. — Kat. 511. sz., — FK 1934. — Kat. 15. sz., — FK 1951. — Emlék- kiállítás., — FK 1948. A reformkor művészete. — Kat. 67. sz., — FK 1949. — A magyar otthonok. — Kat. 13. sz., — FK 1951. — A magyar festészet haladó hagyományai., — 1952. Berlini Magyar Kiáll. Kat. 75. sz., — 1953. Prágai Magyar Kiáll.

PUSZTAI TÁJKÉP. lemezp. 15,5×12.

OSZM Ltsz. FK 156. — Leltárból törölve 1946.

RÓMAI TÁJ. v. 24×29. Karton. Jelzett. 1853.
Kiállítva : Wawra 1919. márc. aukció. — Kat. 83. sz.
Az előtérben messzenyúló vetés előtt olasz falusiak csoportja egy öszvérrel. A háttérben fák között, magas dombon egy tanya, mögötte hegyláncra nyílik kilátás.
TÁJKÉP. ERDEI RÉSZLET.
Irodalom : Divatcsarnok 1853. 967. o., 1148. o., — Pesti Napló 1853. szept. 4-i bírálatában kiemeli a lombozat remek árnyéklatait s szerinte előbb keletkezett, mint a múlt hónapban kiállított nagyszerű művei., — Pesti Műegylet Évkönyve. Pest. 1854. (ápr. 12-én kihúzott nyeremények közt említi.) Magyarországi Műegylet Évkönyve. Pest, 1864. 70. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1852. aug.—szept. — Kat. 42. sz. Megvette a Műegylet 450 ft-ért, a sorsoláson megnyerte Romlaky Gusztáv.
TÁJKÉP.
Irodalom : Divatcsarnok, 1853. 1256, 57. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1853. okt.—nov. — Kat. 10. sz. 3000.— Frt. — Ifjúkori mű.
TÁJKÉP HALÁSZOKKAL. v. J : „C. Markó p. Ap. 1850/3."
Közölve : Schidloff 1924. aukció.
Kiállítva : Schidloff 1924. aukció. — Kat. 88. sz. OSZM Ltsz. FK 1588. Halászok változata.
TOSZKÁN DOMBOSVIDÉK. v. 42×38. Jelzett. 1853.
Az előtérben jobbra erdei út ciszternával, amelyből egy leány vizet merít. Balra távolabb a patak partján egy másik lány. Háttérben várra nyílik kilátás.
Kiállítva : Kende 1927. febr. aukció-Kat. 61. sz.
Közölve : Ugyanott katalógusban.
VÉNUSZ ÉS ADONISZ. 42×60. v. J. l. j. „C. Markó p. Ap. 1853."
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Keleti Gusztáv : Intésül a magyar műbarátoknak. A Markó képek ügyében. Fővárosi Lapok. 1871. 117. o., — Keleti Gusztáv : Művészeti dolgozatok. Bp. 1910. 55. o., — Boetticher 939. o. 39. sz., — Frimmel Lex. II. k. 451., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o.
Kiállítva : Köln. 2. allg. d. u. histor. KA 1861., — P. Kaiser Wien — P. Kotzián aukció. 1871. jún. 1., — AK 1934. okt. aukció. — Kat. 107. sz., — P. Kotzián tulajdonában volt, az 1871-es árverésen Oelzelthez került. 1878. nov. árverésig ctt volt.

1854.

APOLLO ÉS DIANA SZÜLETÉSE. 75×100. 1854.
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Keleti Gusztáv : Intésül a magyar műbarátoknak. A Markó képek ügyében. Fővárosi Lapok. 1871. 117. o., — Boetticher 939. o. 38. sz., — Frimmel Lex. 451. o., — Keleti Gusztáv : Művészeti dolgozatok. Bp. 1910. 55. o.
Kiállítva : Köln 2. allg. d. u. histor. KA 1861., — P. Kaiser—Kotzián gyűjt. aukcióján, 1871. jún. 1., onnan Oelzelthez került, majd 1878. nov. onnan is tovább árverezték.
ÁRKÁDIAI TÁJ TÁNCOLÓKKAL. v. 62×87. J : „C. Markó p. Ap. 1854."
Közölve : Dorotheum. 1946. nov. aukció. — XIV. t.
Kiállítva : Dorotheum 1946. nov. aukció. — Kat. 75. sz.

BACCHUS SZÜLETÉSE.
Irodalom : Pesti Napló 1854. júl. 4. — MM 1925. 509. o., — Szana 109. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1854. — Kat. 30. sz.
BACCHANÁLIA. v. 75×100. Jelzett. 1854.
Közölve : Wien, Kende 1921. X. aukció.
Kiállítva : Kende 1921. X. aukció.
DIANA KÍSÉRETÉVEL. v. 61×87. J : „C. Markó p. Ap. 1854."
Irodalom : Pesti Napló. 1854. júl. 4., — Szana 109. o., — MM. 1925. 509. o.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1854. okt.—nov. — Kat. 41., — Pesti Műegylet 1855. jún.—júl., — Wien, Wawra 1885. — Kat. 45. sz.
ESZMÉNYI TÁJ.
Irodalom : Wurzbach 464. o.
Kiállítva : 1854. jún. Osztrák Műegylet.
ESZMÉNYI TÁJ SZIVÁRVÁNNYAL S A FÖLEMELKEDŐ AURÓRÁVAL. v. 76×100. Jelzett.
Dúsnövényzetű eszményi tájban fák és pálmák között az előtérben táncoló alakok, jobbra fekvő fiatal nő csecsemővel. Balra a tengerbe benyúló kis sziklás dombon épületek. A szivárványon Auróra emelkedik föl.
Közölve : Wien, Kende, 1934. jún. 5. aukció.
Kiállítva : Kende 1934. jún. 5. aukció. — Kat. 188. sz.
FÜRDŐ NIMFÁK. 25×24. J : „C. Markó p. 1854."
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág 1871. 308., — Boetticher 938. o., — Frimmel Lex. 451. o., — Péter András : Fruchter Lajos gyűjteménye. MM 1929. 630. o.
Közölve : MM 1931. 70. o., — ÁK 1929. okt. aukció I. t.
Kiállítva : 2. allg. d. u. histor. KA zu. Köln. 1861., — P. Kaeser Wien. Kotzián gyűjt. aukció 1871. jún., — ÁK 1929. okt. — Kat. 32. sz., — ÁK 1938. II. aukció. — Kat. 90. sz., — 1938. okt. aukció. — Kat. 286. sz.
P. Kotzián tulajdonában, 1931-ben Fruchter Lajos gyűjteményében volt.
KRISZTUS LECSENDESÍTI A VIHART. o. v. 37,2×50 J.l. j. „C. Markó P. p. Ap. 1854."
OSZM Ltsz. 6704. — Az 1932. évi velencei egyezmény alapján a bécsi volt udvari gyűjteményekből Magyarországnak jutott műtárgyak egyike. Az OSZM átvette 1934-ben. — 1871-ig P. Kotzián gyűjteményében volt, onnan a Belvederébe, majd az Új Hofmuseumba, (1907-es katalógusban a 193. sz.) 1932-ben az OSZM-be került.
Viharos, szivárványos, balról sötéten felhőzött tájban háborgó hullámú tengeren, emberekkel teli vitorláscsónakban kitárt karokkal áll a kékköpenyes Krisztus. A parton fehéren megtörnek a hullámok, az odasietők emberek rémülten néznek a víz felé. A lombos fák és pálmafák között épületek. Az előtérben jobbra kövek között sötétzöld növényzet, a vízben a csónak és az emberek színesen visszatükröződnek. A háttérben hullámokba forduló vitorláscsónak.
Irodalom : Kertbeny 149. o., 1551. o., — Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 3080. o., — Szana 158. o., — Boetticher 938. o. 29. sz., — Frimmel Lex. 451. o., — Müller—Singer : Allg. K. Lex. 1921., — Bénézit Dict. d. peintres. III. 1924., — MM 1934. 164. o. — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o., — Szana 158. o., — Übersicht der Kunsthistorischen Sammlungen des A. Kaiserhauses. Wien. 1899—1909. 357. o. 193. sz.
Közölve : Magyarország és a Nagyvilág. 1880. 32. sz. 520. o., — Magyar Bazár 1888. júl. 16. 109. o., — Zeitschrift für B. Kunst. VIII. 45. o.

Kiállítva : München allg. d. KA 1854., — Köln. 2. allg. d. u. histor. KA 1861., — 1933. — A bécsi gyűjteményekből Magyarországnak jutott tárgyak kiállítása. — Kat. 57. sz., — OSZM 1934. — Új szerzemények. 1931—1934. — Kat. 28. sz.

LOMBTANULMÁNY. o. karton. 19,5×27,5. J. l. j. „C. Markó 1854."
OSZM Ltsz. 50 526.

TÁJKÉP. (100 ft.)
Irodalom : Pesti Műegylet Évkönyve 1854-re. Pest, 1855.
Kiállítva : A Pesti Műegyletben 1854. okt. 15-től november 13. — Kat. 42. sz.

TÁJKÉP A RÓMAI CAMPAGNÁBÓL.
Irodalom : Wurzbach 16. k. 464. o.
Kiállítva : 1854. Osztrák Műegylet. (250. fl.)

1855.

CAMPAGNAI TÁJ ROMOKKAL ÉS RÓMAI AQUAEDUCTUSSAL. v. 77×102. J : „C. Markó P. p. App. 1854/5."
Az aquaeductus romja a baloldalt közelnézetből magasodik fel, egymástól elszakadtan. Az előtérben a mezőn ül egy asszony, előtte kisgyermek térdel. Jobbra gabonatáblában arat egy férfi és nő, távolabbról három nőnek és egy férfinek a feje bukkan elő. Jobbra a háttérben nagy fák.
Közölve : Dorotheum 1935. 437. aukció. — IV. t.
Kiállítva : Dorotheum 1935. 437. aukció. — Kat. 22. sz. — Alsó-ausztriai magángyűjteményből.

EMMAUSI ÚT NAPLEMENTI TÁJBAN. o. v. 32×47. J : „C. Markó S. 1842/55."
Jakabházy Zs. Bp. tulajdona.
Kiállítva : Wawra, 1903. márc. — Kat. 129. sz.
A V. Fischer gyűjteményből árverezve.

ERDŐS TÁJKÉP. o. v. 53,5×73,5.
Groák Gyuláné Bp. tulajdona.
OSZM Ltsz. 3079-es változata.

FOLYAMVIDÉK. v. 20×27. J : „C. Markó S. p. Ap. 1855."
Baloldalt enyhén dombos vidéken a balszélen sziklákon néhány fa, középen három hatalmas lombos fa. Jobbról átlósan folyó megvilágított patak, sík partján a kép jobb szélén kalapos férfi jön vállán kaszával. Egy fa széle zárja le jobbra a képet. Háttérben kettős hegyvonulat, felette derűs felhőzött ég. Előtérben korhadt facsonk fekszik, körülötte virágok, növények.
Közölve : Dorotheum 528. aukció. — Kat. 18. t.
Kiállítva : 1955. Dorotheum 528. aukció. — Kat. 80. sz.

KRISZTUS ÉS AZ ANGYAL AZ OLAJFÁK HEGYÉN. v. 75×97. J : „C. Markó P. p. Ap. 1854/55."
Pálma- és olajfa-ligetben a folyóhoz vezető út szélén térdel a Megváltó, mellette hosszú fehér ruhában áll az angyal, jobb kezével baloldalt, a fák koronája fölött megjelenő kehelyre mutat, mely kisugárzó fényével megvilágítja a két alakot. Balra a háttérben templom kereszttel.
Közölve : Dorotheum 1912. 231. aukció VI. t., — Wawra 1917. máj.
Kiállítva : Dorotheum 1912. 231. aukció. — Kat. 53. sz., — Wawra 1917. máj. — Kat. 96. sz.

KRISZTUS AZ OLAJFÁK HEGYÉN. tempera.
Kiállítva : Nemzeti Szalon. 1899. — Tavaszi Tárlat. — Kat. 133. sz.

OLASZ TÁJ (ARATÁSI JELENETTEL). v. 66×93,3. J. l. j. bokor tövében :„C. Markó S. p. Ap. 1848/55."

OSZM Ltsz. 1815. — Wodianer A. hagyatéka. 1892. azelőtt P. Kotzián tulajdona.

Előtérben (Némi tó környékén) baloldalt elterülő búzaföldet asszonyok és leányok aratják. A csoport mögött egy leány áll, távolabb fiatal asszony szoptatja gyermekét, jobbról csoport közeledik ökrös szekérrel, előtte egy lány megy tamburával. Háttérben tó és hegyek.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Frimmel Lex. II. k. 450. o., — Thieme—Becker 117. o., — Peregriny II. I. f. 688. o.

Kiállítva : OSZM 1906. — I. t. 11. sz., — 1907. I. t. 11. sz., — 1908. I. t. 11. sz. — 1910. II. t. 29. sz. — 1913. 21. sz., — FK 1951. — Emlékkiállítás.

OLASZORSZÁGI ERDŐS VIDÉK. (ERDŐNYÍLÁS ÉS ERDŐS VIDÉK OLASZHONI SZEMÉLYEKKEL címen is.) o. v. 54,5×73,5. J . l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1855."

OSZM. Ltsz. 3079. Adakozás útján vétetett. 1861. dec. 5.

Az erdő belsejéből barlangszerű nyíláson van kitekintés a háttérre, az ágak keresztbe foglalják az erdőrészletet. Az előtérben vízeséses patak, balról az úton a felnyergelt szamár körül csoport. Térdnadrágos kisfiú gallyakat kötözget, mellette fején kosarat vivő lány, szembenéző fiatal nővel beszélget, kinek vállán nyakát átkaroló kisfiú ül. Jobbról az erdőben egy férfi halad a patak felé, kabátját vállra vetett botján viszi. Felhős ég.

Irodalom : Peregriny I. f. 329. o., — Thieme—Becker 117. o., — Szana 156. o.

Közölve : MM 1928. 612. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 24. kép.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 70. — 1870, 1871. III. 12. — 1873. III. 14. — 1876. III. 37. — 1878—80—81. III. 34., — 1883. III. 27. — 1884—85—86—87—88. III. 84. — 1889—90. III. 99. — 1891—92. VIII. 365. — 1893. VIII. 424. — 1894—1895. VIII. 18. — 1861/62, Pesti Műegylet. — Szépművészeti M. — 1906—8. I. 17. — 1910. II. 9. — 1913. 70. — FK 1951. — Emlékkiállítás.

TÁJKÉP.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1855. jan. 16. —febr. 13. — Kat. 40. sz. Horváth Ede tulajdona.

TÁJKÉP. KRISZTUS BEVONULÁSA JERUZSÁLEMBE. o. v. 59,5×80. J. l. b. „C. Markó P. p. Ap. 1855."

OSZM Ltsz. 10 007. — Pénzügyminisztérium ajándéka — azelőtt Trani tulajdona, majd P. Kotziáné, ennek 1871-es árverésén Wodianerhez került.

Élénk zöld, dús növényzetű tájban baloldalt nagy fák és pálmafák alatt ül a rózsaszínruhás, kékköpenyes Krisztus, körülötte tanítványai. A feléje vonuló emberek, asszonyok, gyerekek pálmaágakat tartanak a kezükben, s köntösöket terítenek eléje az útra. Az előtér, növények és a híd pillére árnyékban tartott, a középtérben az úton és hídon a lemenő nap sugarai világítanak. Középen épületek szikladombon, jobbra távoli városba vezető úton emberek közelednek. Kék ég, bárányfelhőkkel a távoli hegyek fölött.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Frimmel Lex. 451. o.,

Közölve : Pogány Ö. G.-né. i. m. 21. kép.

Kiállítva : 1951. FK — Emlékkiállítás.

TÓBIÁS ÉS AZ ANGYAL. o. v. 22×34. J. l. b. „C. Markó p. Ap. 1856."
Beck Rezsőné Bp. tulajdona. Azelőtt Pákozdy Károly, Fenyő Lászlóné tulajdona.
Az előtér köves vízpart, középen és jobbra sötét bokrokkal, balra kis emelkedés fákkal, az úton egy nő megy kisgyerekkel. A part szélén rövidruhás szárnyas angyal és kékruhás ifjú, a vizen nagy hal közeledik feléjük. A dombon fák között oszlopos, a vízre is kinyúló, alul árkádos rompület, előtte csónakban alakok. A víz szembenlevő partján hegy várrommal. A kék égen sárgás felhők.
Közölve : Ernst LI. aukció 1935. — VIII. t.
Kiállítva : H. Helbig aukció 1898. München — Kat. 234. sz. — (H. L. Neumann tul.), — Dorotheum 1904. H. Neumann aukció. — Kat. 94. sz., — Ernst LI. aukció 1935. — Kat. 175. sz.

DIANA ÉS CALLISTÓ. 29×38,5. Jelzett. 1856.
Irodalom : Perger 287. o., — Wurzbach 465. o., — Kunstchronik III. (1868) 186. o., — Boetticher 938. o. 30. sz.
Kiállítva : 1866. Osztrák Műegylet, — Wiener histor. KA 1877., — 1868. ápr. 20. — Arthaber Galéria árverésén. Arthaber, — Bermann műárus, — Ignaz Vogl. tulajdona.

ESZMÉNYI TÁJ.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1856. Bécs — Orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállítás. (Suchanekné tul.)

ESZMÉNYI TÁJ NIMFÁKKAL.
Irodalom : Wurzbach 464. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1856. Bécs. Orvosok és természetkutatók tiszteletére rendezett kiállítás. — Goll F. tul.

RUTH TÖRTÉNETE. lemezp. 34×49. J. l. b. Megrongálódott, 1856-os dátum. Érett búzamező jobboldalán, drapériákba burkolt nő balra mutat, a mellette álló fiatal férfi balkezét felemeli. A búzatábla előtt jobbra három nő és egy férfi dolgozik. A férfi két kezében kévét tart egy szamár mellett. Baloldalt három nő végzi az aratási munkát. A háttérben messzi táj fákkal, távolabb hegyek és romok.
Nagy facsoportok állnak balra és jobbra a háttérben.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Közölve : Ernst XXXVII. aukció 1928. — XXVII. t.
Kiállítva : 1862. Osztrák Műegylet. Hagyatékból., — Ernst XXXVII. aukció. 1928. — Kat. 333. sz.

TÁJKÉP NAGYMÉRETŰ ALAKOKKAL.
Irodalom : Frimmel Lex. I. 293. o. — Frimmel megjegyzi, hogy 1856-ban ez a művész legújabb műve volt, tehát nem azonos az 1853-ban kiállított képpel.)
Kiállítva : 1856. Osztrák Műegylet. — Ómoravitzai Imrédy Ignác tulajdona.

TÁJKÉP KRISZTUST HALLGATÓ EMBERCSOPORTTAL. J : „C. Markó padre 1856."
Irodalom : Frimmel Lex. 419. o.
Kiállítva : Fischer 1897. ápr. 13. (A kivitelezés valószínűleg ifj. Markó-é. Fischof katalógusában helytelenül 1836-os évszám van. — Frimmel Lex. megjegyzése.)

ARIADNE NAXOS SZIGETÉN. o. v. 48×63,5. J. l. b. „C. Markó p. Ap. 1857." OSZM Ltsz. 3080. — Képcsarnokegylet ajándéka. 1865. febr. 25. Stekl Józseftől 700 fr.

Az előtérben kövön ül a balkezére támaszkodó Ariadne, jobbját felemeli. Haja szőke, térdén piros lepel. Szembe vele Bacchus borostyánkoszorúval és thyrsus bottal. Középen virág, jobbra táncoló alakok. Háttérben szikla vízeséssel és nagy templommal, majd tenger és felhő.

Irodalom : Szana 156. o., — Thieme—Becker 117. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o., — Peregriny I. f. 330. o.

Közölve : Szana 130. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika 310. o.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1868. VI. 69. — 1870, 1871. III. 22. — 1873. III. 24. — 1876. III. 34. — 1878, 1880, 1881. III. 29. — 1883, 1884, 1885, 1886. III. 91. — 1887, 1888. III. 89. — 1889, 1890. III. 104. — 1891, 1892. VIII. 359. — 1893. VIII. 425. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1095. VIII. 19. — OSZM 1906, 1907, 1908. I. 19. — 1910. III. 8. — 1913. 73.

DÉLSZAKI TÁJ ARATÓKKAL. 14×10,5. J : „C. Markó p. Ap. 1857."

Délszaki tájban rozsföldön aratók dolgoznak, egy patakot híd ível át, a háttérben egy rom mellett a távoli tengert és hegyeket látni. Nagyon színdús, könnyed miniatúra munka. (Gurlitt.)

Irodalom : Művészet 1914. 407. o.

Közölve : Művészet 1914. 407. o. — (Franz Schrotzberg hagyatékából, Eleonore Schrotzberg—Gurlitt tulajdona 1914-ben).

DIANA ÉS AKTEON. karton 42×53. J : „C. Markó p., 1857."

Irodalom : Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o.

Kiállítva : Ernst XLII. aukció 1929. — Kat. 300. sz.

EURÓPA ELRABLÁSA. fa. 59×85. J : „C. Markó S. p. Ap. 1856/57".

Irodalom : Frimmel Lex. II. 390. o.

Kiállítva : Wawra 1883. ápr. 27. Franz Klein—Wiesenberg aukciója. — Kat. 31. sz. — Maurer von Markhofhoz került.

EURÓPA ELRABLÁSA. fa. 39×48.

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Boetticher 938. o., — Frimmel Lex. II. 451. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika Bp. 1942. 134.o.

Kiállítva : Münch. deutsch. allg. u. histor. KA 1858., — P. Kaiser 1871. — Kotzián árverés. — 1878. nov. 19. Oelzelt árverésén. (P. Kotzián, majd Oelzelt tulajdona.)

PÁRIS ÍTÉLETE. fa. 59×85. J : „C. Markó sen. p. Ap. 1857."

Szikláktól és fáktól környezett erdei tisztáson mitológiai istenek csoportja : Juno a kocsival, Merkur a földön hever. Az előtérben balra mitológiai alak fáklyával és egy kígyó. Magaslat közepén templom, legelésző állatokkal. Jobbra dombon sziklás tájon pásztor a nyájával. Háttérben táj, város látképe, az előtérben hegyi patak. Felhős ég, reggeli hangulat.

Irodalom : Frimmel Lex. II. 390. o.

Közölve : Kende 1935. márc. Josef Kranz aukció.

Kiállítva : Wawra 1883. ápr. 27. Klein aukció. — Kat. 30. sz., — Kende 1935. márc. J. Kranz aukció. — Kat. 169. sz.

Franz Klein—Wiesenberg, „Salon Cohn" tulajdona, majd Josef Kranz.

SVÁJCI TÁJ. fa. J : „C. Markó 1857."

Kiállítva : Szombathelyi műtörténeti kiáll. — 1935. — Kat. 56. sz.

TÁJKÉP ZIVATAR UTÁN.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1857. jún. Osztrák Műegylet.

1858

AZ ACQUA NERA (FEKETE VÍZ) RÓMA KÖZELÉBEN. o. v. 113×141,5 J : „C. Markó S. P. Ap. 1858."
OSZM Ltsz. 3068. — Vétel 1861-ben.
Rómakörnyéki hegyvidék középterében balról vízesés, jobbról a fák között sziklavár négyszögletes toronnyal. A háttérben magas hegyek hullámai, az égen zivatarfelhők. Az előtérben megeredt az eső, a birkanyájat őrző leány és fiú a baloldali szikla alatti üregbe menekült. Középen hajadonfővel siető fiú tereli hosszú botjával az elmaradt három birkát a nyájhoz.
Irodalom : Szana 155. o., — Peregriny II. f. 322. o., — Pogány Ö. G.-né i. m. 25. o.
Közölve : Pogány Ö. G.-né i. m. 26. kép.
Kiállítva : Pesti Műegylet 1861. dec., 1862. jan., — Nemzeti Múzeum 1868. VI. 80. — 1870, 1871. III. 4. — 1873. III. 9. — 1876. III. 64. — 1878, 1880, 1881. III. 44. — 1883. III. 75. — 1884, 1885, 1886. III. 79. — 1887, 1888. III. 77. — 1889, 1890. III. 92. — 1891, 1892. VIII. 344. — 1893. VIII. 413. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 7. — OSZM 1906, 1907, 1908. II. 3. — 1910. III. 10. — Magyar Művészet 1800-tól napjainkig. 1949. III., — FK 1951. — Emlékkiállítás.

CAMPAGNAI TÁJ. o. v. 34,8×40. J. l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1858."
OSZM Ltsz. 5138. — Szivák Imre hagyománya 1916. — Leltárból törölve, háború alatt elveszett.
Dombos tájban baloldalt kis bokor mögött kiszáradt fa fekszik a földön, hátrább a kép szélén magas fák. A domboldalon jobbra könyöklő kalapos pásztorfiú heverész és felnéz a feléje közeledő, jobbkezével a fején kosarat tartó nőre, balkezét egy kislány fogja. Középen egy távolabbi dombon magas tornyú épület mögött fák. Előtte növények és gyökerek között egy patak folyik s egy kecskeáll.
Irodalom : Szana 158. o., — MM 1925. 509. o., — Thieme—Becker 117. o.
Közölve : OMKT. A Budapesti Orvosszövetség védnöksége mellett rendezett műkiállítás katalógusa. 1902. 316. sz., — Révai Nagy Lexikona XIII. k. Bp. 1915. 422. o. után. — MM 1925. 517. o.
Kiállítva : Műcsarnok 1885. — Nemzetközi műkiáll. jún. 10. — Kat. 41. sz. — Műcsarnok 1902. — Orvosszövetség — Kat. 136. sz., — OSZM. 1917. — Új szerzemények. Kat. I. t. 7. sz., — Műcsarnok 1937/38. — Magyar biedermeier kiáll. Kat. 8. sz.

FAUN ÉS NIMFÁK. o. v. 34×49,5 J. l. j. „C. Markó S. p. Ap. 1858."
Pál Arnold Bp. tulajdona.
Az előtérben vízeséses kis patak zöld nádassal. Egy lilaruhás és három meztelen fürdő nő balra néz, ahol csupasz férfi bukkan elő. Középen tisztás, jobbra domboldal oszlopos antik épülettel. Balra dombon lombos fák, hátul ruhátlan nő a parton. Háttérben kékes hegy, világos ég sárga felhőkkel.

FÜRDŐ NŐK. v. 69×88. J : „C. Marko pt. 1858."
Eszményi táj, itáliai motívum. Az előtérben három fürdő nő, a háttérben balra pásztor nyájával.
Közölve : Kende 1918. dec. 14. aukció.

Kiállítva : Kende 1918. dec. 14. aukció. — Kat. 263. o. sz.

NAPLEMENTE. (BRENTAI RÉSZLET.)

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1858. szept. Osztrák Műegylet.

NÁPOLYI TÁJ. v. 70×88. J : „C. Markó 1858."

Széles síkságon középen nagy fákkal szegélyezett úton egy kisfiú szalad előre a kalapja után. Két nő jön mögötte vállra vetett gereblyével, a háttérben szénával megrakott csacsikordét vezet egy férfi. Balra fakerítés mögött kis paraszthház.

Közölve : Dorotheum 1930. 403. aukció. 13. t.

Kiállítva : Dorotheum 1930. 403. aukció. — Kat. 246. sz., — A Gyűjtő 1922. a Szent-György Céh XLIV. aukciója.

1859.

DIANA ÉS ENDYMION. v. 72×95. Jelzett. 1859.

Magas fák közül kimagasló sziklaszakadéknál a fűben fekszik az alvó Acteon kutyájával. Ámor, aki Acteon titkos pihenőhelyét kifürkészte és a szarvason ülő Dianát az éji órában a rejtekhelyhez vezeti. Háttérben a holdvilágos tájban az egyik nimfa összehívott kísérete tűnik elő. A mester egyik legjelentősebb műve. A hold mágikus fénnyel világítja meg a fákat és az alakokat. (Ary Schaeffer bevezetője a Wawra 1912-es katalógusban.)

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Boetticher 939. o. 36. sz. — Fővárosi Lapok 1871. 117. sz., — Frimmel Lex. 451. o., — Keleti Gusztáv : Intésül a magyar műbarátoknak. A Markó-képek ügyében. Fővárosi Lapok 1871. 177. sz., — Keleti Gusztáv : Művészeti dolgozatok 55. o.

Közölve : Wawra 1912. febr. Silberstein aukció.

Kiállítva : Wawra 1882. jan. Schey v. Koromla aukció., — Wawra 1912. febr. — Kat. 74. sz., — P. Kotzián 1871-es aukcióján megvette Schey v. Koromla, majd Silberstein.

FAUN ÉS NIMFÁK. o. v. 38×63. J. a. k. „C. Markó S. p. Ap. 1859."

OSZM Ltsz. 5556. — Wagner Géza hagyománya. (1920).

Árkádiai táj, előtérben patak. Középen a patak partján faun és bíborköpenyes nimfa. Elöl a jobboldalon négy meztelen és egy lilaruhás nimfa, közülük hárman félig a vízben állanak. Távolabb jobboldalt a vízparton még két nimfa. A parton kék és sárga levetett ruhák. Háttérben baloldalt fák, vízesés. Jobboldalt fák között antik épületrész látszik. Legelő birkák.

Irodalom : Thieme—Becker. 117. o., — Petrovics Elek : Újakról és régiekről. Bp. 1923. 83. o., — OSZM Évkönyvei. III. k. Bp. 1923. o., — A Magyar Akt-kiáll. albuma. Bp. é. n. 162. o.

Közölve : MM 1925. 371. o., — A Magyar Akt-kiáll. albuma. Bp. é. n. 13. o., — Új Idők 1926. 43. o., — OMKT Évkönyve 1928. 13. o. — Új Magyarság Vasárnapja 1935. júl. 16., — XXI. Biennale Velence 1938. — XVI. t.

Kiállítva : OSZM 1921. — Új szerzemények. — Kat. 6. sz. — Műcsarnok 1926. Akt-kiállítás. — Kat. 238. sz., — Velence 1938. — XXI. Biennale — Kat. 15. t. 29. sz.

FÜRDŐ NIMFÁK. v. 25×22. J. l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1859."

OSZM Ltsz. 3084. — Képcsarnokegylet ajándéka. 1861. márc. 18. — Leltárból törölve : 423/1950.

Meredek szikláról lezuhanó vízeséses patak előtéri medencéjében nimfák fürde-

nek gyerekekkel. Jobbról a parton ülő kék leples szőke leányt a vízben álló nimfa és gyerek húzza be a vízbe, a balról levő vízesésnél a jobb lábával a sziklára térdelő leányt egy gyermek segíti a felmászásban. Fa alatt hárman, egyikük rózsaszín ruháját veti le, a kékruhás puzdráját akasztja fel, a zöldruhás harmadik saruját oldja le. A bokrok mögül egy nimfa néz vissza, kezében íj. A parton állók alakja a vízben visszatükröződik. Az úton korhadt fák, virágok. A hátteret a szikla és növényzet teljesen lezárja.

Irodalom : A Nemzeti Képcsarnokot alakító egyesület Évkönyve. Pest, 1862. VIII—XVII. — Pest, 1862., — Magyarországi Műegylet Évkönyve, 1863. Pest, 1864. 62. o., — Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901. 64. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Thieme Becker 117., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 134. o., — Peregriny I. f. 332. o.

Közölve : Hazánk és a külföld. 1865. II. 824. o., — Magyar Bazár 1888. 108. o., — Szana 48. o. után., — Szana Tamás : Száz év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901. 61. o., — Pesti Hírlap Vasárnapja. 1931. jún. 21. (Színes repr.)

Kiállítva : 1860. máj. — jún. Pesti Műegylet. — Kat. 64. sz. (25 Napoleon d'or) jún.—júl. — Kat. 66. sz., — júl.—aug. — Kat. 37. sz., — aug.—szept. — Kat. 60. sz., — okt.—nov. — Kat. 54. sz. Az Egylet által sorsolásra megvett mű 250 Ft. Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 23. — 1870, 1871. III. 37. — 1873. III. 39. — 1876. III. 26. — 1878, 1880, 1881. III. 31. — 1883, 1884, 1885, 1886. III. 92. — 1887, 1888. III. 90. — 1889, 1890. III. 105. — 1891, 1892. VIII. 361. — 1893. VIII. 429. — 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 23. — OSZM 1906—8. I. t. 28. — 1910. IV. t. 19. — 1913. 81. sz.

KRISZTUS MENETELE EMMAUSBA. v. 24,5×32,3 J. l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1859."

OSZM Ltsz. 3065. — Adakozások útján vétetett 1861. dec. 5. — Hagyatékból. Az alkonyi világítású táj előterében kőhíd, alatta zuhogó patak. A hídon a jobbról közeledő két tanítvány zöld és sárga köpenyben és Jézus fehér köpenyben, meggyszínű palástban. Balról a középtérben Emmaus házai, a város előtt birkanyáj pásztorral és két gyermekét vezető asszony kosárral a fején. Az égbolt könnyen felhőzött.

Irodalom : Szana 141. o., 155. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — A művészet könyve. Bp. 1909. 435. o., — Peregriny I. f. 1909. 321. o.

Közölve : Szana 73. o., — Szana Tamás. — Száz év. 1901. Bp. 64. o., — A művészet könyve. Bp. 1909. 390. kép.

Kiállítva : 1862. Pesti Műegylet. febr. márc., — Nemzeti Múzeum. 1868. VI. 52. — 1870, 1871. III. 36. — 1873. III. 38. — 1876. III. 35. — 1878—81. III. 30. — 1883, 1884, 1885, 1886. III. 93. — 1887—1888. III. 91. — 1889, 1890. III. 106. — 1891, 1892. VIII. 347. — 1893. VIII. 410. — 1894, 1895. VIII. 4. — OSZM 1908. II. 21. — 1910. II. 43. — 1913. 76. sz. — FK 1951. — Emlékkiállítás.

KRISZTUS ÉS AZ EMMAUSI IFJAK. fa. 26×34.

Közölve : Ernst XIII—XV. aukció 1920. VIII. t.

Kiállítva : Ernst XIII—XV. aukció 1920. Kat. 281. sz.

ESZMÉNYI TÁJ BOAZ ÉS RUTH-tal. v. 30×41. Jelzett 1859.

Búzatáblában jobbra két férfi és egy nő alak, egy harmadik férfi feje fölött viszi a kalászt. Középen egy turbános férfi elé fiatal nő térdre ereszkedik, mögötte botra támaszkodó fiú. Baloldalt kőhídon két alak megy át. Hátrább városka látképe s mögötte hegylánc. Középen nagy fa magasodik.

Közölve : Kende 1933. nov. 25. aukció.
Kiállítva : Kende 1933. nov. 25. aukció. — Kat. 83. sz.
ESZMÉNYI TÁJ. (700. fl.)
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1859. ápr. Osztrák Műegylet.
HALÁSZAT.
Irodalom : Wurzbach 465. o., — Szana 159. o.
Kiállítva : 1859. máj. Osztrák Műegylet.
Előbb Hedvig Langer, később Bäuerle birtokában.
KRISZTUS A KÚTNÁL.
Irodalom : Wurzbach 465. o., — Szana 155. o.
Kiállítva : 1859. máj. Osztrák Műegylet.
Előbb Hedvig Langer, később Bäuerle birtokában.
KERESZTELŐ SZENT JÁNOS PRÉDIKÁL. 60×80. Jelzett. 1859.
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Boetticher 939. o. 47. sz., — Zeitschrift für Bildende Kunst. XIV. 1879. 24. o., — V. Champier : L'Année Artistique. Les Beaux Arts en France et à l'Étranger. Paris. 1880., — Frimmel Lex. 451. o.
Kiállítva : P. Kotzián aukció 1871. jún. 1., — Oelzelt aukció. 1878. nov. — P. Kotzián, majd Oelzelt gyűjteményében. (5000 frt.)
NAUSIKAA ÉS ODYSSEUS A TEMPLOM ELŐTTI FORRÁSNÁL. v. 24×32. J : „C. Markó S. p. Ap. 1859."
A tengeröbölben Odysseus hajója egy sziklamagaslaton. Odysseus a fák körül a társnői körében lévő Nausikaa-ra pillant.
Közölve : Dorotheum 423. aukció 1933. 4. t.
Kiállítva : Dorotheum 423. aukció 1933. — Kat. 92. sz.
NÉMI TÓ. o. v. 36×43. J. l. j. „C. Markó S. P. Ap. 1858—9."
OSZM Ltsz. 3071. — Adakozásból vétetett 1861. dec. 5. 560 frankért. — Leltárból törölve. (Olasz külügyminiszternek ajándékozták, 1939-ben.)
Az előtérben az itatónál és az erdőben emberek, legelésző kecskék. Balról a domb mögül asszony lép elő, bal karján cserépedény. Középen botra támaszkodó férfi, fején kalappal, hátán kosárral, vállra vetett kabáttal az itató felé nézve, melynek medencéjéből kosarakkal felmálházott szamár iszik. A szamáron jobb kezére támaszkodó, baljával előre mutató legény ül. Jobbról két asszony vízért jön. Balra a fa alatt könyöklő kecskepásztor pihen. A középtér hegyoldalán gúlaalakú csonkatorony, a háttérben Frangepan ősi kastélya. A derült égbolt felhőzött.
Irodalom : Szana 155. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Thieme—Becker 117. o., — Peregriny 1909. I. g. 324. o.
Közölve : Szana 89. o.
Kiállítva : 1861. dec., 1862. jan. Magyarországi Műegylet. Kat. — 31. sz. — Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 61. — 1870—71. III. 16. — 1873. III. 18. — 1876. III. 29. 1878, 1880, 1881. III. 25. — 1883—1886. III. 94. — 1887, 1888. III. — 1889—1890. III. 109. — 1891, 1892. VIII. — 1893. VIII. 416. — 1894, 1895. VIII. 10. — OSZM 1906, 1907, 1908. II. t. 17. sz. — 1910. II. t. 34. sz. — 1913. 64. sz.
NÉMI TÓ A FRANGEPANI CSALÁD ŐSI VÁRÁVAL. (ALBANÓI TÁJ.)
Irodalom : Kertbeny : Ungarns Männer der Zeit. 1862. — Eugène Carignan herceg tulajdona volt, Appeggiben festette., — Wurzbach 462.
Közölve : Új Idők 1931. 33. sz. 162. o. — Magyar Műgyűjtők kincsesházából.
PÁRIS ÍTÉLETE. Jelzett. 1859.

Irodalom : Frimmel Lex. 451. o., — Keleti Gusztáv : Intésül a magyar műbarátoknak a Markó-képek ügyében. Fővárosi Lapok 1871. 117. sz., — Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Keleti Gusztáv : Művészeti dolgozatok. Bp. 1910. 55. o.

Kiállítva : 1871. P. Kaiser-nál P. Kotzián árverésén. — Onnan „Warrens"-hez került 2930 fl.-ért.

OLASZORSZÁGI TÁJ ARATÓKKAL. v. 31,5×41,3. J. l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1859."

OSZM Ltsz. 3062. — Képcsarnokegylet ajándéka 1860. dec. 18. 350. fr.

Jobbról hegyes táj vízeséses patakkal. A baloldalon érett gabonaföld, amelyen egy férfi és két nő arat. Az aratók mellett leány halad karján kosárral, a közelben kisfiú heverészik. A földek közt vezető úton férfi közeledik szamárháton, balra mutató leány igazítja útba. A középtérben domb tetején tornácos épület, a háttérben hegyek kéklenek.

Irodalom : A Nemzeti Képcsarnokot Alakító Egyesület Évkönyve. Pest. 1862. Az egyesület képszerzeményei. 34. sz., Magyarországi Műegylet Évkönyve 1863. Pest. 1864. 70. o., — M. Műegylet Évk. 1864. Pest. 1865., — Szana 155. o., — A Magyar Nemzet múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Művészet. 1911. 152. o

Közölve : Szana 41. o., — Művészet 1911. 107. o., — Képzőművészet 1929. 19. sz. 92. o., — Lyka Károly : Nemzeti romantika. Bp. 1942. 309. o., — Pogány Ö. G.-né. i. m. 22. kép.

Kiállítva : 1860. máj.—jun. Pesti Műegylet. — Kat. 65. sz. — 35 Napoleon d'or. — 1929. Műcsarnok. — Őszi kiáll. — Kat. 3. sz. Nemzeti Múzeum : 1868. VI. 83. — 1870—71. III. 15. — 1873. III. 17. — 1876. III. 38. — 1878—81. III. 32. — 1883. III. 89. — 1884—6. III. 88. — 1887—88. III. 86. — 1889—90. III. 101. — 1891—92. III. 363. — 1893. VIII. 417. — 1894—1905. VIII. 1. — OSZM 1906, 1907—190. II. t. 20. sz. — 1910. II. t. 48. sz. — 1913. 60. sz. — Szegedi Képtár — 1953-tó.

TÁJKÉP MITOLÓGIAI ALAKOKKAL. (1500.— fl.)

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1859. máj. Osztrák Műegylet.

TÁJKÉP. J : „C. Markó o. 1859."

OSZM fényképgyűjteményében. Ltsz. 36.636.

1850-es évek vége

FÜRDŐ NŐK. fa. 31,5×24. J. n.

Győri múzeum tulajdona. — Azelőtt Kuti József tulajdona. — Ötvenes években készült.

A kép egész szélességét elfoglaló szkilaháttér előtt kis vízeséses patakban ruhátlan, hosszú, szőkehajú nő áll térdig a vízben. Jobbra a parton két nő hever, térdükön kék lepel. Baloldalt a sziklák fölé két fa magasodik, ágai benyúlnak a kép közepéig. Középen bárányfelhős kék ég látszik. Előtérben a vörösbarna, vörössárga sziklák között levelek, zöld növények.

1860.

ALKONYAT DÉLSZAKI ERDŐS TENGERPARTON. v. tanulmányszerű, befejezetlen. 49×37.

Irodalom : L. Gurlitt : Markó Károly hagyatékából. Művészet. 1914. 406.

ANGYALI ÜDVÖZLET. v. 62×44,8. J. l. b. „C. Markó S. A. D. 1857—60."
OSZM Ltsz. 2207. — Vétetett 1902. július 19-i levél alapján Giulia Markó Contitól 380. K.-án.
Kockakövekkel kirakott teremben jobbról imazsámoly előtt térdel Mária és jobbját keblére téve hallgatja a felhőkön térdelő és virágzó liliomszálat tartó angyal üdvözlő szavait. Fenn balra a Szentlélek galamb képében sugarat vet Máriára. Mária előtt írás fekszik, szőke haján fátyol, szűkujjú magas ruhája rózsaszínű, palástja kék. Az angyal barna palástot, zöldujjú lila ruhát visel, balkezét felemelte. A háttérben barna rojtos függöny. Az oszlopos csarnokon át tengermelléki hegyes vidékre nyerünk kilátást.

Irodalom : Peregriny : Az Orsz. Szépm. Múz. állagai. 1914. III. rész. I. f. 312. o.

ÁRKÁDIÁBAN. papírvászon tempera. 59×80. J. n. Befejezetlen.
OSZM Ltsz. 1715. — Vétetett 1899-ben 400 fr.-ért a Nemzeti Szalonból.
A hegyes vidéken balról pilléres épület, ahol négy férfialak málhákat rakodik. Feléjük egy férfialak tevét hajt. Az úton piros köntösben, kék palástban Múzsa halad. Nem messze tőle egy asszony koldusnak alamizsnát ad. Jobbról a kőpartnál halász hallgatja a szavaló költőt. A háttérben épületek romjai, hegyek, az erdőben tó. Az égbolt felhős.

Irodalom : Weber Ehrenhalle 297. o., — Peregriny 1914. I. f. 181. o.

Kiállítva : 1899. Nemzeti Szalon — Gyűjteményes kiállítás., — Nemzeti Múzeum : 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. t. 53. sz. — OSZM 1906, 1907, 1908. I. t. 22. sz. 1910. II. t. 45. sz. 1913. 57. sz. — Műcsarnok 1937/38. — Biedermeier Kiáll. Kat. 494. sz.

BOÁZ ÉS RUTH TALÁLKOZÁSA. v. 108,7×156,5. J. n. Befejezetlen.
OSZM Ltsz. 3064. — Adakozásból vétetett 1861. dec. 5. — 4000 fr.
A háttérben hegység és tó, a középtérben facsoportok közt épület. Az előtérben csak körvonalakban látható Boáz találkozása Ruthtal. Jobbról a szántóföldön férfiak, asszonyok aratnak. Balról a fa tövében ül Boáz, előtte Ruth áll balját keblére téve, mellette Noémi, baljában hosszú botot tartva.

Irodalom : Szana 155. o., — A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Peregriny 1909. I. f. 320. o., — A M. K. T. Évkönyve. 1863. 61. o.

Kiállítva : Pesti Műegylet 1862. febr., márc. Nemz. Múzeum 1868. VI. 74. — 1870—71. III. 6. — 1876. III. 63. — 1878—81. III. 50. — 1883. III. 69. — 1884—86. III. 67. — 1887—88. III. 65. — 1889—90. III. 81. — 1891—92. VIII. 342. — 1893. VIII. 409. — 1894—1905. VIII. 3. — OSZM 1906, 1907, 1908. III. t. 7. sz. — 1910. II. 1. sz. — 1913. 506. sz. — FK 1951. — Emlékkiállítás.

ÉJJELI HANGULAT (HOLDAS ÉJ). Befejezetlen v. 38×51.
OSZM Ltsz. 3101. — Vétetett a Böck-alap kamataiból 1899.

Irodalom : Peregriny 1909. II. f. 753. o. Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból) — 1899. Nemzeti Szalon Gyűjteményes kiállítás. — Nemzeti Múzeum.

EMMAUSI ÚT ESTI HANGULAT. v. 36×50. J : „C. Markó S. p. Ap. 1860."
Emmaus festői vidéke fekszik előttünk. Jobbra az erdőből előcsillannak a helység falai. Balra kis magaslaton egy pásztor hajtja haza nyáját a legelőről. Az úton, mely egy kis kőhídon át Emmausba vezet, Krisztus áll, két tanítványával. Alkonyati hangulat. A mester kiemelkedő kvalitású műve. (Katalógus leírása.)

Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. A Kotzián-gyűjtemény árverésén 1871. 308. o., — Frimmel Lex. 451. o.

Közölve : Wawra 1911. máj. Leo Ritter v. Hertberg és Moritz Mayer aukció Katalógusában.

Kiállítva : 1871. P. Kaiser-nál a Kotzián gyűjtemény árverésén. — Wawra 1884. febr. 1., — Wawra 1911. máj. Leo Ritter v. Herberg és Moritz Mayer aukció. — Kat. — 38. sz. — A Kotzián gyűjteményből egy ismeretlen gyűjtőhöz, onnan L. R. v. H.-hoz, vagy Moritz Mayerhez került.

ERDŐRÉSZLET OLASZORSZÁGBÓL. v. 34,6×41. J. l. b. „C. Markó S. p. Ap. 1859—60."

OSZM Ltsz. 3063. — Adakozás útján vétetett 1861. dec. 5. — 700 frank. — Olasz külügyminiszternek ajándékozták 1939. Leltárból törölve 1939.

Az előtérbeli sziklás erdőn út vezet át, melyről a háttérben levő hegyekre nyílik kilátás. Balról a forrás vizét felfogó vályú káváján barna hajú fiatal asszony ül. Jobb kezével az ölébe boruló fiúgyermeket karolja át s jobbra nézve figyel a szamarat tartó fiúra. Kivágott kék ruhaderekat visel, köténye fehér, szoknyája lila. A fiú inget és rövid zöld nadrágot hord. A szamáron ülőnek kalapja karimás, nadrágja kékesszürke. Jobbról, a patak túlsó partján, domb tetején juhász hajtja legelő nyáját az erdőben. Az égbolt felhőzött.

Irodalom : OMKT Évkönyve. 1863. 61. o., — Peregriny 1909. I. f. 319. o.

Kiállítva : 1861. dec. 1862. jan. Pesti Műegylet. — Kat. 37. sz., — Nemzeti Múzeum 1868. VI. 77. — 1870—71. III. 17. — 1873. III. 19. — 1876. III. 31. — 1878—81. III. 28. — 1883, 1886. III. 95. — 1887—88. III. 93. — 1889—90. III. 108. — 1891—1892. VIII. 357. — 1893. VIII. 408. — 1894—1905. VIII. 2. — OSZM 1906, 1907, 1908. II. t. sz. 18. sz. 1910. II. t. 35. sz. 1913. 80. sz.

GANYMEDES. karton vászonra 24×32. J : „C. Markó S. P. Ap. 1860".

Erdős hegyvidéki tájban a sastól elragadott Ganymedes az égbe emelkedik.

Közölve : Dorotheum 1933. 423. aukció. 4. t.

Kiállítva : Dorotheum. 1933. 423. aukció. — Kat. 91., — A katalógus összeállítója a rövidítéseket S(enior) P(inxit) Ap(rilis)-ra egészítette ki helytelenül, az Ap. Appeggit jelent.

HÁGÁR A PUSZTÁBAN. Befejezetlen 250.— fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

JÁKOB TALÁLKOZÁSA ÉZSAUVAL. v. 108×156. Vázlatos aláfestés temperára. Adakozások útján vétetett 1861. dec. 5. a festő hagyatékából. — OSZM Ltsz. 3093.

Az előtérben piros palástban áll Ézsau, Jákob, Lia, Rákhel és gyermekeik csoportjával. Körülöttük három fekvő és egy álló teve. Balról férfiak és asszonyok közelednek. Jobbról a patak fölött bolthajtásos kőhíd, ezen túl két férfi alakja látható. A középtérben balra szikla tetején város látszik, a háttérben hegyek. Az égbolt felhős.

Irodalom : Szana 156. o., — A magyar festőművészet albuma. Bp. é. n. 23. o., — A Magy. Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Bp. 1902. 192. o., — Singer Lex. 1898. 112. o. (itt Jákob és Lábán címmel), — Meyer Konv. Lex. 1906. 322. (szintén Jákob és Lábán), — Peregriny 1909. I. f. 337. o.

Kiállítva : Magyarországi Műegylet 1862. febr., márc. — Kat. 21. sz., — Nemzeti Múzeum 1868. VI. 73. — 1870, 1871. III. 13. — 1873. III. 15. — 1876. III. 56. — 1878, 1880, 1881. III. 45. — 1883. III. 70. — 1884, 1885, 1886. III. 68. — 1887, 1888. III. 66. — 1889, 1890. III. 82. — 1891, 1895. VIII. 9. — 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905. VIII. 34. OSZM 1906, 1907, 1908. II. 5. — 1910. II. 1913. 502.

JÉZUS JÁKOB KÚTJÁNÁL. falemez vászonra ragasztva. 57×72,7. Befejezetlen. (Kezdeti állapotban.)

OSZM. Ltsz. 1717. — Vétetett 1899-ben.

A hegyes vidék előterében jobbról Jákob kútjánál ül és beszél Krisztus. Körülötte kilenc tanítványa. A középtérben Sichem épületéből a lakosok sietnek kifelé. A háttérben hegyek, a derült égbolton bárányfelhők. A kép befejezetlen.

Irodalom : Peregriny 1914. I. f. 182. o.

Közölve : Pogány Ö. G.-né. i. m. 29. kép.

Kiállítva : Nemzeti Múzeum 1900—1905. VIII. 55., — FK. 1951. Emlékkiállítás.

LOVAK A RÓMAI CAMPAGNÁN. J : „C. Markó 1860" Genova Museo Civico. Galleria d'Arte Moderna. — 63. sz. Letétben a podesteria előszobájában.

Irodalom : Poglayen—Neuwall, Stefano : Itinerario per i turisti ungheresi Roma. 1942. 38. o., — Genthon István : Magyar művészek és emlékek Olaszországban. 1942. Kézirat.

NAPLEMENTE. (Befejezetlen.) 1 200. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

OLASZ TÁJ, REGGELI HANGULAT. 14,5×11. J : „C. M. S. 1860."

A középen erőteljes facsoport, vén olajfák, jobbra egy mély úton át messzenyúló völgyet látni. Emögött mozgalmas vonalú hegység, balra egy kazallal. Néhány paraszt alakja élénkíti az egész képet. A legfinomabb miniatúra festés, gyöngéden hangolt gazdag színezéssel. (Gurlitt.)

Irodalom : Ludwig Gurlitt. Markó Károly hagyatékából. Művészet 1914. 406. o.

Közölve : Művészet 1914. 406. o. Franz Schrotzberg hagyatékából., — Steglitz — Berlin. Eleonora Schrotzberg-Gurlitt tulajdona. (Schr. leánya Gurlitt felesége. 1914-ben.)

PÁSZTOROK HAZATÉRÉSE ESTE. Befejezetlen. 250. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

PIFFERARI. Tanulmány. 400. fr.

Irodalom : Wurzbach. 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

RÓMA LÁTKÉPE. (Befejezetlen.) 250. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

SZÍNES OLAJTANULMÁNY. papiroson. 36×26. Schrotzberg jelzésével. „C. Marco sen" ceruzával alárajzolt tölgy, fehér papiroson, befejezetlen.

Irodalom : L. Gurlitt. Markó Károly hagyatékából. Művészet 1914. 406. o.

SŰRŰ LOMBERDŐTŐL KÖRÜLVETT PATAK MELLÉKE. Északi nyári táj, talán Bécs környékéről. Félig kész. 41×34. j. n.

Irodalom : L. Gurlitt. Markó Károly hagyatékából. Művészet 1914. 406. o.

TÁJKÉP. (Befejezetlen.) 240. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

TÁJKÉP. (Befejezetlen.) 300. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.

Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)

TÁJKÉP FÜRDŐZŐKKEL. Jelzett. 1860.

Irodalom : Frimmel Lex. 156. o., — Julius Herz v. Hertenried tulajdonában említi.

TÁJKÉP NIMFÁKKAL. (Befejezetlen.) 180. fr.

Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)
TÁJKÉP NIMFÁKKAL. (Befejezetlen.) 300. fr.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)
TÁJKÉP RUTH-TAL. (Befejezetlen.) 300. fr.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)
TÓ ROMOKKAL. (Befejezetlen.) 120. fr.
Irodalom : Wurzbach. 465. o.
Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)
VIZESÉS ALAKOKKAL. (Befejezetlen.) 220. fr.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1862. márc. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.)
ZSUZSANNA A FÜRDŐBEN. (Befejezetlen.)
Irodalom : Magyarország és a Nagyvilág. 1871. 308. o., — Frimmel Lex. 451. o. P. Kotzián 1871-es árverésén 24 fl-ért Engerthez került.

Évszám nélkül.

ALKONYAT. fa. 9×8. J : „C. M."
Kiállítva : A. T. É. VI. aukció 1941. — Kat. 337. sz.
ALKONYATI TÁJ. rézlemez 9×9. J : „C. M."
Kiállítva : Ernst XLV. aukció 1930. — Kat. 258. sz.
APPEGGI HEGY FIRENZE MELLETT.
Irodalom : Boetticher 939. o. — 44. sz.
Kiállítva : Wiener KA 1873.
ARIADNE NAXOS SZIGETÉN.
Irodalom : The Connoisseur 1926. 74. k. 38. o. — R. W. Spranger firenzei gyűjteményében.
ÁRKÁDIAI TÁJ. (Antik pásztorok nyájjal.) v. 26×36.
Kiállítva : Wien, Österreichischer Kunstverein 1911. ápr. 5. — Kat. 84. sz.
ÁRKÁDIAI TÁJ. v. 58×77. J. l. k. „C. M."
Kiállítva : Tuchlaubenhof 1919. ápr. — Kat. 99. sz.
ÁRTATLANSÁG. LEÁNYKA BÁRÁNNYAL. Gr. — 4. Olajtanulmány.
Kiállítva : Wawra 1899. máj. — Kat. 556. sz.
BACCHANÁLIA. fa. 12×17,5. J. l. j. „C. M."
A kép jobb szélén magas, lombos fák, mögötte négy oldalán oszlopos antik templom teraszosan lejt egy árkádos épülethez. Balra széles, messzenyúló síkság. Előtérben bacchánsnők, férfiak, kecskelábú szatírok táncolnak s a földön hevernek.
Közölve : A. T. É. I. aukció. 1939. — Kat. 79. sz.
BACCHUS MEGTALÁLJA ARIADNET NAXOS SZIGETÉN.
Irodalom : Wurzbach 465. o.
Kiállítva : 1866. június. Osztrák Műegylet. Bécs. — Az OSZM. Ltsz. 3080. kép változata. Fényképe az OSZM fényképgyűjteményében. Ltsz. 31 069. — 1930-ban Pogány Géza tulajdonában volt Bukarestben.
BERMANN S. J. MŰÁRUS MINIATŰR ARCKÉPE.
Említi a M. Biedermeier Művészet kiállítási katalógus 1913. 34. o. — Bécs, Heymann gy.

BIBLIAI TÁJ. Miniatűr. 8×9. J : „C. M."
Kiállítva : Ernst XXVII. aukció 1928. — Kat. 349. sz.
CAMPAGNÁN. olajvázlat. (40.— frt.)
Kiállítva : 1899. febr.—márc. — Nemzeti Szalon : Gyűjteményes kiállítás.
CAMPAGNAI MOTIVUM. o. v. 22×30. J : „C. Markó".
Kiállítva : Dorotheum 246. aukció. — 1914. — Kat. 738. sz.
CASTIGLIONE DEL LAGO v. 22×32.
Firenze : Galleria d'Arte Moderna.
Irodalom : Szana 160. o., — Jahn—Rusconi, Art : La Galleria d'Arte Moderna a Firenze. Roma. 1934. 20. o., — Poglayen—Neuwall, Stefano : Itinerario per turisti ungheresi. Roma. 1942. 45. o., (Eszerint ifj. Markó Károly)., — Genthon István : Magyar műkincsek és emlékek Olaszországban. 1942. — Kézirat.
DÉLSZAKI TÁJKÉP.
Irodalom : Perger : Die Kunstschätze Wiens. Triest. 1855. 287. o. — Heintl gyűjteményében levő kicsi, igen szép kép.
DÉLSZAKI TÁJ. 73×94.
Alkonyati nappal megvilágított viharos tenger. Az előtérben balra sziklák és fák. Boetticher 939. o. — 53. sz. leírása.
Közölve : Miethke 1891. dec. 15. aukció.
DÉLSZAKI HEGYI TÁJ. REGGELI HANGULAT. olajtanulmány kéregpapíron. 32×24. Schrotzberg jelzésével. „Carl Markó sen."
Irodalom : L. Gurlitt : Markó Károly hagyatékából. Művészet 1914. 406. o.
DELVIDÉKI TÁJ TEVÉKKEL. fa. 37×47,2.
Állami Keletszlovákiai Múzeum tulajdona, Kassa (Košice).
Kiállítva : 1951/52.: Bratislava. A 19. század művészete Szlovákiában. Szlovák Nemzeti Galéria. — Kat. 189. sz.
DIANA JÁTSZÓTÁRSNŐIVEL SZIKLÁS ERDEI TÁJBAN. fa. 17×14.
Kiállítva : Dorotheum Bécs, 1940. márc. — 458. aukció. — Kat. 231. sz.
DIANA NIMFÁIVAL A FÜRDŐBEN. v. 39×37,5. Jelzett.
Lezárt hátterű tájban, a dúslombú fák között jobbra, kis vízesés partjánál oldalt négy alak áll a vízben, két nő fürdik, egyikük a sziklán fekszik.
Közölve : Pisko 1907. XVIII. aukció.
Kiállítva : Pisko 1907. XVIII. aukció. — Kat. 188. sz. — Megemlíti, hogy kiváló, szép tónusú költői műve az osztrák (!) Claude Lorrain-nek.
DOMBOS TÁJ FELHŐ ALATT. Karton 15,5×23,2. J. l. j. „C. Markó". Magántulajdon, Szlovákiában.
Kiállítva : 1951/52. Bratislava : A 19. század művészete Szlovákiában. — Szlovák Nemzeti Galéria. — Kat. 192. sz.
DOMBOSVIDÉK AZ ALBANOI HEGYEKBEN. v. 36×37.
Az előtéri patak jobbpartja melletti úton két parasztasszony és egy kisfiú.
Kiállítva : Wawra 1903. márc. — Kat. 82. sz.
DOMBOS TÁJ. papír. 6×9,5.
Jobbra domb, patak mellett egy facsoport, balra három alak. Háttérben dombok. Lichtenstein Galéria 1927-es katalógusában a 2300. sz.
EGYIPTOMI TÁJ TEMPLOMÉPÜLETEKKEL ÉS PILLANTÁSSAL A NILUSRA. Staffázs : JÓZSEF TESTVÉREI A GABONAZSÁKBAN MEGTALÁLJÁK A SERLEGET. 65×97.
Irodalom : Boetticher 939. o. — 56. sz.
Kiállítva : Berlin—Lepke 1894. febr. 13. aukció. — A firenzei Spranger gyűjteményéből.

ÉLIÁS ÉS RUTH. v. 35,5×48,5.
Baloldalt a kép felső széléig érő fák és pálma, hátrább pálmák között épületek. Jobboldalt három asszony aratja a gabonát, mellettük áll egy fiú szamárral. Középen egy kötényében kalászokat tartó fiatal nő meghajlik egy idős férfi előtt. Az öregember mellett egy ifjú áll, háttérben egy asszony fején korsót visz.
Közölve : Gilhofer és Ranschburg 1920. — Fr. Sponer gy. aukciója.
Kiállítva : Ugyanott. — Kat. 56. sz.
EMMAUSZI ÚT.
Irodalom : Wurzbach 465. o., — Magyar Szemle 1899. 9. sz. 106. o. — Weber : Ehrenhalle 297. o.
Kiállítva : 1862. Osztrák Műegylet. (Hagyatékból.) — 1899. febr.—márc. — Nemzeti Szalon, — Gyűjteményes kiáll., — 1899. máj. — Nemzeti Szalon, — Tavaszi tárlat. Kiszely Géza tulajdona.
ERDEI NIMFÁK TÁNCA. v. 37×45. J. l. j. „C. Markó".
Szegedi püspöki palota tulajdona, azelőtt Glattfelder gyűjteményben.
ERDŐS TÁJ. v. 28×38,5.
Szegedi püspöki palota tulajdona. — Azelőtt Glattfelder gyüjteményben.
ERDŐRÉSZLET, MELYBEN GYERMEKEK KIS PATAKBAN HALÁSZNAK. (1000. frt.)
Kiállítva : Magyarországi Műegylet 1862. júl.—aug. — Kat. 2. sz., — 1862. aug.— szept. — Kat. 55. sz., — 1862. szept.—okt. — Kat. 49. sz.
ERDŐRÉSZLET NAPLENYUGTA UTÁN KÖZÉPKORI ROMOKKAL. (850.— frt.)
Kiállítva : Magyarországi Műegylet 1862. júl.—aug. — Kat. 6. sz., — 1862. aug.— szept. — Kat. 56. sz., — 1862. szept.—okt. — Kat. 49. sz.
ERDŐS, DOMBOS TÁJKÉP PARASZTCSALÁDDAL. v. 41×55.
Erdős dombvidék, a középrészben sziklán várrom. Háttérben kilátás síkságra. Staffázs : parasztasszony és férfi gyerekkel.
Kiállítva : Wawra 1923. ápr. aukció. — Kat. 283. sz.
ERŐD ROMJAI JUHNYÁJJAL ÉS PÁSZTORNŐVEL. v. J. l. b. „C. Markó 18."
Jobboldalt nagy fák alatt gyermeke kezét fogó olasz asszony ül. Balra fűvelbokrokkal benőtt boltíves romok között hatszögletes torony csonkja mered a magasba. Előtérben az egyik boltív alatt út vezet át. Háttérben hegyek lábánál víz partján város, felhős ég. Umberto Properini, Milano tulajdona.
ESTI TÁJ. v. 41×55. Jelzett.
Dombos vidék olajfákkal, előtérben patak, mitológiai staffázs.
Kiállítva : Wawra 1917. máj. aukció. — Kat. 99. sz.
ESZMÉNYI TÁJ. 40×53. Jelzett. (3000.— frt.)
Kiállítva : Árverési Csarnok 1948. szept. 132. sz. — Kat. 422. sz., — 1948. febr. 129. — Kat. 330. sz.
ESZMÉNYI TÁJ. 28×40. Jelzett. (1250., 1060.— frt.)
Kiállítva : Árverési Csarnok 1940. jan. 3. r. sz. — Kat. 390. sz., — 1940. okt. 4. r. sz. — Kat. 368. sz.
ESZMÉNYI TÁJ. (2500.— frt.)
Kiállítva : OMKT 1875. — Kat. 48. sz., — 1876. — Kat. 38. sz.
ESZMÉNYI TÁJ.
Kiállítva : Műcsarnok 1937[38]. — Magyar Biedermeier Kiáll. — Kat. 496. sz.
ESZMÉNYI TÁJ. o. v. 30×45. Jelzett.
Gergely György Bp. tulajdona.
Latona békává varázsolja a parasztokat.

Közölve : Árverési Közlöny 1938. febr. 2. rksz., — ÁK 1938. okt. 6. r. sz. III. t.
Kiállítva : ÁK. 1938. febr. 2. rksz. -- Kat. 92. sz., — ÁK 1938. okt. 6. r. sz. — Kat. 287. sz., — ÁK 1938. 8. r. sz. — Kat. 299. sz.

ESZMÉNYI TÁJ KERTI TERASZRÓL. 55×75. Jelzett. (1848—50. körül.)
Derűs, napfényes kerti terasz jobboldalán szökőkút, puttó-szobrokkal díszítve, mögötte fák és épület. A terasz baloldalán három nő, egyikük lábát a medencébe lógatja, a másik hátrább térdel, a harmadik batyut visz a fején. A teraszt középről jobbra-balra nyírott sövény és virágok díszítik. Háttérben rálátásos messzi táj, épületek, hidak, fák, hegyekkel.
Közölve : Árverési Közlöny 1929. okt. II. t.
Kiállítva : Műcsarnok. 1926/7., — Árverési Csarnok. 1929. okt. — Kat. 33. sz. (A Kiss Emil New York-i tulajdonában volt Heroikus táj változata.)

ESZMÉNYI TÁJ NIMFÁKKAL. (1400.— frt.)
Kiállítva : OMKT 1883. I. sorozat. — Őszi kiállítás. — Kat. 32. sz., — II. sorozat. — Kat. 25. sz.

ESZMÉNYI ERDŐS TÁJKÉP. fa. 7×10,5. Jelzett.
Kiállítva : Wawra 1886. aukció. — Kat. 37. sz., — Wawra 1900. aukció. — Kat. 52. — Karl Ruthner, majd Leon Mandel gyűjteményében.

ESZMÉNYI ERDŐS TÁJKÉP MITOLÓGIAI STAFFÁZZSAL. fa. 12×16,5.
Kiállítva : Wawra 1900. januári aukció. A. M. Schey gyűjteményében.

ESZMÉNYI ERDŐS TÁJKÉP TEMPLOMMAL. v. 55,5×69. Jelzett.
Az előtérben fürdő nimfák, háttérben kilátás hegyekre.
Kiállítva : Wawra 1900. márciusi aukció. — Kat. 51. sz., — Mandel hagyatékból.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. v. 24×33. Jelzett.
Kiállítva : Wawra 1882. aukció. — Kat. 61. sz. Romano Ritter v. Runge hagyatékából.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. fa. 13×18.
Kiállítva : Wawra 1886. aukció. — Kat. 38. sz. — Ruthner gyűjt.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. v. 21,5×29. Jelzett.
Kiállítva : Pisko 1907. nov. aukció. — Kat. 35. sz.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. v. 25×31. Jelzett.
Az előtérben sziklafal lábánál templom. Háttérben fák között kilátás egy dombra.
Kiállítva : Wawra 1911. márc. aukció. — Kat. 51. sz.

ESZMÉNYI TÁJKÉP. v. 30×39. J : „Markó".
Balról bokorból kilépő amazon, középen patak, jobbra facsoport.
Kiállítva : Dorotheum 231. aukció. 1912. — Kat. 20. sz.

ESZMÉNYI TÁJ. karton 21×27.
Kiállítva : Wawra 1918. ápr. — Kat. 137. sz. — E. Mecenseffy gyűjteményből.
Közölve : Ugyanott. XXVII. t.

ESZMÉNYI TÁJ SZATÍRTÓL ÜLDÖZÖTT NIMFÁKKAL. fa. 17×21.
Kiállítva : Dorotheum 459. aukció. 1940. máj. — Kat. 328. sz.

ESZMÉNYI TÁJ. DIANA ÉS A NIMFÁK.
Irodalom : Boetticher 939. o.
Kiállítva : Wien 1888. — Jubiläums Kunst-Ausstellung. — Kat. 72. sz.

FALUVÉGE FELSŐ-ITÁLIÁBAN. v. 32×27. Jelzett.
Kiállítva : Wien, Gustav Steiner aukció 1903. dec. — Kat. 130.

FIESOLEI ÚT FIRENZE MELLETT.
Kiállítva : 1883. Pozsonyi Műkiállítás. — Pásztory F. tulajdona, Pozsony

FIRENZE LÁTKÉPE. — Genua. Palazzo Bianco.
Irodalom : Bénézit, Dict. des peintres III. 1924. 3. o., — Thieme—Becker 28. k. 146. o.

FIRENZEI VÁSÁR, SOK ALAKKAL. 79×63.
Irodalom : Boetticher 939. o., — 57. sz.
Kiállítva : Berlin, Lepke 1894. márc. 20-i aukció.
FIRENZE VIDÉKE. Olajvázlat. (40.— frt.)
Kiállítva : Nemzeti Szalon 1899. febr.—márc. — Gyűjteményes kiáll.
FOLYÓ SZIKLÁS TÁJBAN. olajtanulmány 32×24. Jelzése ceruzával Franz Schrotzbergtől : „Carl Marco senior".
Irodalom : L. Gurlitt : Markó Károly hagyatékából. Művészet. 1914. 409. o. — Gurlitt szerint a kép sárgás színben izzó világítása és erőteljes hatása szinte Turnerre emlékeztet. A háttér és a középtér finom kidolgozású, az előtér szélesen alá-festve.
FOLYÓS TÁJKÉP. papír 6×9,5.
Balra a parton facsoport, jobbra hajó, három alak. Háttérben épületek, távolabb hegy.
Lichtenstein Galéria 1927-es katalógusában 2298. sz.
FOLYÓ CSÓNAKKAL. (660.— frt.)
Kiállítva : Magyarországi Műegylet 1862. júl.—aug. — Kat. 4. sz., — 1862. aug.— szept. — Kat. 35. sz., — 1862. szept.— okt. — Kat. 47. sz.
FÜRDŐ ASSZONYOK FÁS, VIZESÉSES TÁJBAN. papír. 15×18.
Kiállítva : Dorotheum 372. aukció 1926. — Kat. 67. sz.
FÜRDŐ NIMFÁKAT EGY FAUN ÜLDÖZ. v. 31×43. J. n. (1830 körül.)
Közölve : Wawra Wien, 1917. máj. aukció.
Kiállítva : Wawra Wien, 1917. máj. aukció. — Kat. 97. sz.
FÜRDŐ NIMFA. fa. 12×14. J : „C. Markó".
Kiállítva : Ernst LIII. aukció 1936. — Kat. 296. sz.
FÜRDŐ NIMFA SZATIRRAL, ANTIK TEMPLOM ROMJA ALATTI FOLYÓBAN. v. 27×29.
Kiállítva : Wawra 1897. ápr. Josef Klemm gy., — Wawra 1891. január. Fr. Terzer bécsi gyűjteményének aukciója. — Kat. 117. sz.
FÜRDŐ NŐ. fa. 8,5×6,5.
Kiállítva : Ernst XXVIII. aukció 1924. — Kat. 418. sz.
GANYMEDES ELRABLÁSA.
Közölve : A Magyar Biedermeier Kiállítás katalógusában 1937/38., — Új Idők 1937. dec. 12. 867. o., — Műcsarnok 1937. Téli Tárlat katalógusában.
Kiállítva : Műcsarnok 1937/8. A magyar biedermeier kiáll., — Műcsarnok 1939. — Téli Tárlat. — Megegyezik a Rhodopis cipője. 1835. képpel, méret hiányában megállapítani nem lehet, hogy azonos-e azzal.
GÖMÖRI TÁJ.
Irodalom : Szana 159. o. — Péchy Imre gyűjteményében.
HALÁSZAT. v. 32×42. J : „C. Markó".
Kiállítva : Ernst L. aukció 1934. — Kat. 154. sz. — 1700.— P.
HÁGÁR ÉS ISMAEL. 5,4×9,5. Jelzett. Elefántcsontkeretben.
Kiállítva : A.T.É. V. aukció 1941. — 700.— P.
HEGYES TÁJ.
Milano. Galleria d'Arte Moderna. 2734. sz.
Irodalom : Poglayen—Neuwall, Stefano : Itinerario per turisti ungheresi Roma. 1942. 45. o., — Genthon István : Magyar műkincsek és emlékek Olaszországban. 1942. Kézirat.
HEGYI TÁJ.
Kiállítva : Műcsarnok 1937/38. A magyar biedermeier kiáll. — Kat. 498. sz.

KÖZLEMÉNYEK

3085

93

24. Id. Markó Károly: (november 19-én)

Sz. Lőcsén 17-ik. September 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860)

Diána a vadászaton.

A sziklás és erdős előtérben, hol egy patak folyik és képez vizcsést, balra vadászó Nymphák képeznek csoportot. Középütt ~~látjuk~~ Dianát, ~~ki~~ ijját iparkodik kifeszíteni, hogy a jobbra futó s ~~kar~~ Károm kutyától üzött szarvast vehesse célba, melyre őt a mögötte álló kékruhás Nympha figyelmeztette, ki bal kezét kinyujtva tartja. Társnőik egyike jobb térdére ereszkedve, két kutyát tart s másika a kövön ülve vissza néz. Jobb kezében ij van s oldalán puzdra lóg. Balra a fa alatti sziklán álló s a vadászatban résztvevő Nympha kürtöt fuj, ~~mire~~ jobbról pedig az erdő sűrűségéből, a társaság két tagja közeledik. A közép tért az erdőn túl város, a háttért pedig hegyes tengerpart foglalja el. Az égbolton a nyugvó nap ragyog. Jelzése balra fél magasságban. C Markó 1833.

Romae. 4

Fa, méretei 38.5 : 52.5 cm

~~Képcsarnok eglet aj. 1862. aug 17.~~

~~M. Kept. 142.~~

~~Ug. 93.~~

~~VIII : 24.~~

A patakon innen, a korhadó fánál virágok ~~elénkitik~~ a földet pompáznak.

VII : 362

47

3084

76.

(november 19-én

23 Id. Markó Károly:

Sz. Lőcsén 1791. september 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860)

Fürdő Nymphák.

A meredek sziklákról többszörös eséssel lezuhanó patak vize az előtér medenczejében összegyülve tavat képez és jobbra folytatja utját. A tó kristálytiszta vizben Nymphák fürdenek gyermekeikkel. Jobbra a parton ülő és kék lepellel betakart szőke leányt, a vizben álló felnőtt és leány Nymphát jobb lábánál fogva huzza befelé, mire ő mindkét kezével a földre támaszkodik. Szem köz, a balra lévő vizesésnél, a szikla tetején gyermek a vizből kilépő és jobb lábával a sziklára térdelt leánykát segíti a felmászásában. Bal kezével kapaszkodik s jobbját a sziklára ülő fogja. Jobbra a fa alatt hárman vannak. A egyik rózsaszinü ruhaját veti le; a másik, a kinek öltözete kék, a puzdrát akasztja a fára s a harmadik zöld ruhát vizel, a fa alá telepedve, jobb lábáról sarnit oldja le. Kissé hátrább, a brokok mögött, a negyediknek alakja tünik fel kezében ijjal és vissza nézve. A parton állók alakja a vizben visszatükröződik s az uton, hol korhadt fák hevernek, virágok díszlenek. Felvése alól balra „C Marko S. p. Ap. 1853/7.

Vászon, meretei 25: 22 5/m.

A Kepcsarnok egl. aj. 1861. marcz 18. Ára 250 ft.

M. Kept. 121

Ly. 76.

VIII: 23.

45

VIII: 361.

1683. Ujvári Ignácz:

Est a révben.

A dombos vidék előterét a
ki csónakját, a melyben ő (j
Pörge Kalapot visel, ⊥ ujaját (
nadrágja szürke. Középütt
térben a falú házai kör
ablakjából világosság tör e
takoznak ki. Az égbolt

⊥ haja rövid, meg-
világitott arcza
látható,

Vászon, méretei 89·5
Vetetett ⊥ a 90432/98
tatott 1899: IV. 6-án (14/
1899: V. 25-én a 29855

⊥ 1898: XII. 31-én

1899. X. 14-én a 76
moszkvai Kiállitásra (573,

Markó Károly id

irod
2

Gerevich L'arte

24. l.
XXIX. tábla

3086

83

25. Id. Markó Károly.

Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860. szeptember 19-én.

Diana és Endymion.

A Latmos vidékét ábrázoló képen, az előtérben balra kék köpenyén fekszik és boldogon alszik Endymion. Jobb kezét feje alá tette s baljában kampós botot tart. Ruházata rövid zöld köntös. Mellette (hevez) őrző kutyája. Közelében ~~egy~~ himszarvason látjuk Díannát, ki szerelmes tekintettel szemléli az alvó ifjut. Jobb kezével a szarvas agancsát fogja s baljával a repülő Amort tartja, ki az Eros által elaltatott Endymionra mutat. Homloka felett félhold ragyog, zöld ruháját derekán öv szorítja, ~~[illegible]~~ ijját és vesszőkkel telt tegezét vállán hordja. Jobbra patak folyik, mely a felhők mögül kibujt holdat visszatükrözi. A középtérben hátra fordulva ~~egy~~ Nympha áll s kürtjével jelt ad s jobbra a sziklatetején, honnan patak folyik le (tobbszörös) vízeséssel, antik templom bontakozik ki a fák közül ~~ki~~. A háttért hegység ~~[illegible]~~ foglalja el. Jelzése alól balra: C. Markó S.p. Ap. 1853.

Vászon, méretei 72: 94·6. cm.

~~Adal. utj. vét 1861. XII. 5 Ára 1600 frank~~

~~M. Kept. 135.~~

~~Ujfa 83.~~

~~VIII: 25.~~

49

VIII: 364.

3093

85

34. Id. Markó Károly:

(Sz. Lőcsen 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Jákób találkozása Ezsaúval. ~~(Mózes I. K. 33. r.)~~

Az előtérben ~~[illegible]~~ vállra vetett piros pálástban áll Ezsaú. Előtte ~~a Lábán szolgálatából visszatért~~ Jákóbot látjuk, ki ~~[illegible]~~ ~~a szeretőjétől körülvett~~ ~~fele~~ ~~[illegible]~~ ~~Rebekát~~ ~~[illegible]~~ és ezek gyermekeit mutatja be, kik ~~[illegible]~~ nek egyike mélyen meghajolva Ezsaú jobb lábát karolja át. Bal kiké-ben bottot tart s jobbjával mutatni látszik. ~~[illegible]~~ Körülöttük ~~[illegible]~~ és egy álló teve is van ~~[illegible]~~ Az előbbiekre a férfi kiséret egyes tagjai támaszkodnak s az utóbbin egy apszony és gyermeke foglalt helyet. A csoport-ból leginkább a sárga ruhát s piros alsó szoknyát viselő nő vá-lik ki, a kit egy másik szeretettel fogad s a ki mögött egy leány fe-her kendőt tart felemelve. Balról ~~[illegible]~~ férfiak és ~~nők~~ asszonyok közeled-nek. Az ~~[illegible]~~ első teve páron, két nő beszélget ~~[illegible]~~ s mellettük két férfi gya-logol ~~az eseményeket tárgyalva~~. Jobbra a patakon túl, mely felett bolthájtásos kőhid vezet át ~~[illegible]~~, még két férfi alakja tűnik fel: az egyik ül s a másik áll. A középtérben balra a szikla tetején város épületei bontakoznak ki s jobbra a pálma s facsoport árnyékában a két teve gazdájá-pihen a földre leveredve. A háttérben hullámzó hegyek különféle szint játszanak. Az égbolt felhős.

† Liát és

⊥ (Mózes I. k. 33. r.)

67

Vászon, mérete. 108 : 156 cm.
Vázlat, tempera festt.
Adatok nincs. vét 1861 XII. 9.
~~Ára 1000 frank~~
~~Ak. K. 137.~~
~~Arj. 85.~~
~~VIII : 34.~~

VIII : 348.

3089

64

28. Ifj. Markó Károly.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. + Mozkvában 1891-ben.

Eszményi tájkép.

A hegyes és erdős vidéket átszelő patakon bolthajtásos
kőhíd vezet át, ~~a mely~~ és feléje a háttérből nő kiadevik. A patak az elő-
térben vizesést képez s a jobb parton egy ~~xxx~~ asszony és két férfi
Képez társaságot. Az asszony áll s a beszélgető férfiakat hallgatja.
Fejkendője, ruhadereka s szokuyája piros, ingvállának ujain a kezelő
szűk s köténye fehér. A tulsó férfi bal könyökére dűl s kezében hosszú
pálcza van. Fején nemez kalapot, hord, inge szét áll s pantallója zöld.
A háttal ülő pedig mind két kezével térdére nehezedik. Kalapja sárga,
zöld mellényének bélésén nagy fehér folt van s nadragja vörösbarna. A
hiddal szemben, balra a hegyen, romokat látunk négy szögletes torony-
nyal. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: „C Markó jun.
1858". 2

L a földre telepedve

Vászon, méretei 56·5 : 54·5 Cm.

~~M. Képt. 103.~~

~~Nemeti Képe egyl. aj. 1858: okt 19. Ára 180 frt.~~

~~Uj. 64.~~

~~VIII: 28.~~

55

VIII: 367.

L Fa Villa Appeggiben, Arsella mellett, 1860 november 19-én.

52. Lócsen 1791 szeptember 25-én. L 28-29.)

1717. Id. Markó Károly.

Jézus Jákob kutjánál. (Ján. 4.r.)

E befejezetlen képen Jézus életéből azon mozzanatot szemléljük, midőn a szamariai nő örömében Jákob kútjánál felejtvén vedrét leszaladt a városba és kihivá a lakosokat, hogy lássák, vajjon ő-e Krisztus? A hegyes vidék előterében jobbról, Jákob kútjánál ül és beszél, az Üdvözitő. Körülötte, a tanitványokkal együtt, kilenczen vannak, a kik közül hárman állnak és hatan ülnek. Ez utóbbiak egy része a kut kávájára könyökölt, kettő Jézus előtt, egy közvetlenül mellette és kettő oldalt telepedett a földre. Az előbbiekből pedig egy a kút szegleténél látható keresztbe tett lábakkal és kettő jobbról helyezkedett el. A középtérben Sichem épületei bontakoznak ki, honnan a lakosok csoportokban sietnek kifelé. Az elől jövő két asszony egyike fiát vezeti, mögöttük egy férfi alakja tünik fel és az utánok jövő három egyénen túl, nagy sokaság nyüzsög. A háttérben hegyek béklenek. A derült égbolt felhős.

Carton, méretei 57: 72.7 cm.

Vétetett 1899: II. 20-án a 1335 sz. rendelettel 120 frton (101/99).

Elszámoltatott 1899: III. 7-én (101/99). Az elszámolást elfogadta az 1899: IV. 7-diki 18476 sz. leirat (177/99.)

Átadatott a Nemzeti Muzeumnak 1899: IV. 6-án, a hol az 513 ltszámot kapta. (101/99.)

3080

108

19. Id. Markó Károly:

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben (Antella mellett) 1860 november 19-én.)

Jet ábrázoló kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn Dionysos Ariadnét feltalálja. Az.

Ariadne Naxos szigetén.

A erdős és sziklás vidék előtérében balra egy kövön ül a leroskadt és Theseus-tól elhagyott Ariadne, ki bal kezére támaszkodik s jobbjával elutasító mozdulatot tenni látszik. Haja szőke, sárga ruhája vallairól lecsúszott s térdeit piros lepel takarja. Közelében látjuk Bacchust fején borostyán koszorúval, kezeiben thyrsos-bottal és karikával. Testét állati bőr veszi körül s hozzája kis fiú simul, ki bal kezét ragadja meg. Középütt különféle virágok borítják a földet s jobbra a szőlő levétől megittasult Satyrok, Maenadok és Bacchusok dőzsölnek, olykép tánczolnak és czipekednek elesett társaikkal. Körülök egy a megcsökönösödott szamárral foglalatoskodik, a melyre többen rezeg Maenadot akarnak felültetni. Bal lába már fent is van, de a jobb még mindig a földet éri. A tánczolók mögött szikla emelkedik oldalt vízeséssel s tetején görög templommal. A háttért tenger foglalja el s az égbolt felhős. Jelzése alól balra: C. Markó p. Ap. 1857.

Vászon, méretei 48:63.6 c/m.

~~A képcsarnok egyl. aj. 1865. II. 25. Ara 700 frt.~~

~~M. Képt. 161.~~

~~Ny. sz. 108.~~

~~VIII: 19.~~

Az őt megelégedessel szemlélő

a vele lérő

a mint hangos ujongással az erdőket és hegyeket szokták bejárni.

VIII: 358.

37

3076

14

15. Id. Markó Károly:

(Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben Antalla mellett 1860. november 19-én.)

~~Jelenet~~ »Aus den Perlen der heiligen Vorzeit.« egy jelenete.

A hegyes és sziklás vidék előterében, a jobbra látható vá-
ros felé vezető uton, háttal a nézőhöz, halad az ifju jobb kezében
bottal. Szőke haja vállaira omlik, köntöse rövid ujjú s köpenye bal
vállán van átvetve. Előtte jobbról ~~egy~~ beszélő ifju s balról összetett
kézzel könyörgő nő áll. Közelőben, a fa alatt, a felnyergelt sza-
márra ~~[illegible]~~ vigyázó szolga jobb kezével a nyeregre könyökölve és állát
támasztotta fel. Az ifju kezében ~~[illegible]~~ pálcát tart s rövid köntöse rózsaszinü; az asszony
fejét kendővel kötötte be, ruhája fehér s kendője zöld. ~~[illegible]~~ Hátrább ~~egy~~ szolgáló
halad fején kosárral s visszanező kis fiúcskát vezetve, kinek jobb karjáu kézi kosár
lóg s a balról vezető mellék utról férti s nő közeledik, a város kapujá-
ban pedig két alak tűnik fel. Balra a folyón bolthajtásos kőhid ve-
zet ~~[illegible]~~ át, melyen ~~[illegible]~~ a kévékkel megterhelt szamár előtt a vezetőt
és a vele beszélgető leányt látjuk, ki bal vállán kőedényt visz. Balra a
középtérben hárman aratnak. Az egyik a kévéket rakja a szamárra, a
másik sarlójával dolgozik s a harmadik utasításokat osztogat. A
háttért hegyek foglaljak el s a derült egbolt felhőzott. Felirata jobbra a kövön

»Aus den Perlen der ~~[illegible]~~
heiligen Vorzeit.«

s alól: »von C. Markó gem. 1833.«
Fa, méretei 43·7 : 55. c/m.
~~Pyrker 180.~~
~~Ujsza 14.~~
~~VIII: 15.~~

VIII: 354.

~~30~~ 29

3077

179

⊥ (Mózes I kö. 18. r.)

16. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsen 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860.) (november 19-én.

Ábrahám megvendégeli a három angyalt

Balra, a sátor előtti fa árnyékában, asztal van, melynél az Ábrahám által meghívott három vándor ül, kik közül az egyik piros, a másik, rózsaszínű és a harmadik kék köntöst visel felgyűrt ujjakkal. Előttök enni való van s az asztal alatt boros edény látszik. Az asztalon innen áll Ábrahám s az ifjak felé fordulva kezeit ugy tartja mintha a hozzá beszelőnek, ki maga az Úr, szavai meglepnék, melyeknek értelme az, hogy esztendőre Sára feleségétől fia születik. Felejök a háttér felől két leányzó jön fejökön és vállokon kőedénynyel. Mögöttük a sárga sátor szétvont függönyei mögül Sára kint ki és ⊤ nézi a vendégeket. Hátrább a földre guggolt leány fazekat surol, egy fiú tálczát hoz a fején s a bogrács alatt tűz lobog. A közép térben emelkedő sziklán megerősített város köti le figyelmünket. Az út mentén ⊥ földre heveredett pásztor őrzi a nyájat és a sziklа kiszögellésén túl, a két beszélgelő alaktól nem messze lovaskanyarodik be. A hátterben hegyek kéklenek s elől jobbra két pálma díszlik. Az égbolt fehőzött. Teljese alól balra: C. Markó. p. App. 1849. + Carton, méretei 28·7: 41·5 cm.

⊥ a vizesés közelében,

⊤ mosolyogva

~~A kepcsarnok eglettől 1871: jun. 1 Ara 1600 ft.~~

~~Mc. Kép. 262.~~

~~Vj 179.~~

~~VIII: 16.~~

VIII: 355.

31

3078

35

17. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én + a Villa, Appeggiban Antella mellett 1860. november 19-én)

Viharos tengeri táj szivarványnyal.

A hullámzó tenger habjai az előtérben lévő
sziklákon törnek meg, hol négy halász törekszik
két bárkát biztonságba helyezni. Közülök
egy a tulsó bárkában dolgozva vissza néz, hárman pedig az vimen-
sőt vonszolják kifelé. Az egyik a kötelet huzza, a másik a hajó ormá-
nyát fogva érőködik s a harmadik oldalt tolja a vizi alkozmányt.
Az uton fiatal asszony áll két gyermekével s bal kezét felemelve
kétségbeesetten néz jobbra, hol a hullámok halászbárkát do-
balnak, a melyben három erős férfi van. Az egyik az árboczba
kapaszkodott és a félig bevont vitorlát hosza rendve, miben társa
segédkezik s a harmadik a kormányt kezeli. A nagyobb
leányka sirni látszik s a kisebbik anyjának bal
kezét fogja. Az asszony fejét piroskendővel kötötte be, kivágott ruha-
dereka kek, ingvállának bő ujjai szük kézelőben végződnek, köténye és
harisnyája fehér, kurta szoknyája zöld. A nagyobbik leány öltözete:
piros derék és szoknya, zöld kötény kék szalaggal; a kisebbé: megyszínű
szoknya s sárga kötény. A halászok egyike piros sapkát is visel bojttal
s öltözetük különféle szinű rövid nadrág. † A háttérben sziklák bon-
takoznak ki s az égbolton kettős szivárvány ragyog. Jelzése alól
balra lefelé haladó irással: C. Markó
p. Flor. 1845.

† A balra emelkedő sziklák egyikén épület van s a lefelé
vezető út elején fiatal ember szalad tartsának segítsé-
gére. Mögötte férfi és nő nézi a veszélyben lévő kiszedelmet.

3 3

Vászon, méretei 106·5 : 170.
~~v. Ferdinand ajándéka 1850.~~
~~M. Képt. 39.~~
~~Ny. sta 35.~~
~~VIII : 17.~~

VIII : 356.

3079

84

18. Id. Markó Károly.

Antella mellett

Sz. Löcsen 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Olaszországi erdős vidék.

Az előtérben patak folyik vizesést képezve s balra az uton a felnyergelt szamár körül ~~egy~~ egész társaság van. A felgyűrt inget és térdigérő nadrágot viselő fiatal embert ~~ki~~ kalapját a földre dobta és galyakat kötöget. Mellette leány van fején kosárral, melyet bal kezével fog. Jobbját kissé felemelte s beszélni látszik a szembe néző fiatal asszonynyal, kinek karján kosár lóg s bal vallán a nyakát átkaroló fincska ül. Kissé idább ~~egy~~ kis fiú czipekedik a letörött gallyal. Az asszonyok öltözete piros ruha derék, bő ujjú ingváll szűk kézelővel, fehér kötény ~~m~~ mellék szoknya és piros fejkendő, sárga derék, ugyanolyan ing, zöld kötő és sötét szoknya. Jobbra az erdőben férfi halad a patak felé s vállra vetett botjára akasztva viszi. A háttérben pedig szem köz pásztor őrzi nyáját. Az égbolt felhős. Telvése alól balra a közép tájon: C. Markó S. p. Ap. 1855 e.

L kabátját

Vászon, méretei 54·8 : 73·5 cm.

~~Adakozásból vét. 1861. XII. 5.~~

~~Ára 560 frank.~~

~~M. képt. ~~XXX~~ 131. 133~~

~~Ny sza 84.~~

~~VIII: 18.~~

VIII: 357.

35

3074

38.

13. Id. Markó Károly.

(St. Lucien 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiban Antelle mellett 1860. November 19-én.)

Olaszországi tájkép.

A római Campagnának egy részét ábrázoló kép hátterében hegyeket és tengert látunk; a középtérben a romokon innen az érett buzát három leány s egy férfi aratja s feléjök felmálházott szamarat hajtó férfi közeledik. Az aratók közül a legény a kereszt közelében épen kévét köz; a leányok egyike áll s kettő sarlóval dolgozik. Az előtérben balra szintén aratók képeznek csoportot. A férfi a kévéknél ül, a fiatal asszony a kosárban fekvő kis gyermeket szoptatja, a két leány egyike lehajolva szalmakötőt készik s másika visszanéző édesanyjához beszél, kinek összedugott kezében sarló van. Jobbról, a patakon innen, asszonyka halad fején kosárral, melynek fehér kendője alól kenyér látszik ki. Az aratók felé néz, jobb kezét kinyújtja mintha beszélne s baljával a kosarat fogja. Mellette szőke kis leány kézi dobot verve siet. Tőlök nem messze két kerekű talyiga közeledik kettős ökör fogattal. Jobb kezében a gyeplőt s baljában dudát tart, az asszony ölében fekvő kisdedével enyeleg s a szőke kis leány balkezét anyjának vállára tevé, jobbjával a kicsike fejét karolja át. A kocsi mellett a legény megy bottal s a talyiga szélét fogva. Hátrábl, a domb tetején kosarat hozó s kis fiát vezető asszony alakja tűnik fel. A tájékot a felkelő nap világítja meg, melyet a

Benne egy család helyezkedett el. A férfi az oldalon ül.

25

Tenger vize tükröi vissza. Az égbolt kissé felhőzött. Felvése alól balra
C. Markó p. Flor. 1846/8.

Vászon, méretei 107: 169·8 cm.
~~V. Ferdinánd ajandeka.~~
~~M. Képe 40.~~
~~Nj. [illegible] 38.~~
~~VIII: 13.~~

VIII: 352.

3075

177

14. Id. Markó Károly:

Sz. Locsen 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Eurydike halála.

A hegyes vidék előterében tó ~~van tulsó partján varós-tól~~ és ~~az innenső~~ a szikla tetején, ~~ga~~ jobbra antik templom~~mal~~ van, melynek lépcsőjéről férfi jön le fiával s a mely előtt vizesés zuhog. ~~Jobbra a~~ hegy aljában a kigyótól megmart (Eurydikét és összerogyó) ~~asszonyok~~ nymphák veszik körül s ezek segédkeznek neki. Az egyik átkarolja őt, a másik széttárt karokkal, de kissé előre hajolva siet feléje s a harmadik balkezét tartva a háttér felé fordul és segitségért kiált. ~~Középült~~ még két ~~holgyet~~ Nemyokat veszünk észre. Az egyik lehajolva követ vesz fel s a másik a feléje kufzó kigyót palczával veri. A vizesésen átvezető boltkajtásos kőhid alatt, a dús koronájú facsoportnál, Kreon siet tart karokkal neje felé. Körülötte részint álló, részint ülő férfiak vannak a hármas és kettős csoportban. A tó tulsó ~~részén~~ ~~pedig~~ két csolnak közlekedik és egyik előtt afszog beszélget ~~[illegible]~~ kosárral fején. A nyugvó napról megvilágított égbolt derült s teljesen felhőtlen. Jelvése alól balra. „C. Markó. p. Flor. 1847.

Carton, méretei 28.5:41 cm.

~~Képcsarnokegylet aj. 1871. jun. 1. Ara 1271 fr.~~

~~M. Képt. 261.~~

~~Ugyanaz 177.~~

~~VIII: 14.~~

Közelőkben

partjától

A háttérben város épületei bontakanak ki

VIII: 353.

27

3071

89

10. Id. Markó Károly.

(b. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

A némii tó.

Az albániai hegyes vidék közepén van a tó; balra a hegyoldalban kúp tetejű s tető nélküli torony s a háttérben a hegyen erőd köti le figyelmünket; az előtérben pedig az Atatónal és az erdőben embereket és legelő kecskéket látunk. Balról, a domb mögül, asszony kerül előre, ki kezeit öfnetévé tartja s balkarjára akasztva nagyszerépedényt hoz. Középütt botjára támaszkodó férfi van fejen kalappal, hátán kosárral s vállra vetett kabáttal. Az itató felé néz, melynek medencéjéből kosarakkal felmálházott szamár iszik. Rajta legény ember ül, ki jobb kezére támaszkodva s baljával előre mutatva vissza néz és a feléje fordulthoz beszél, kit a köztük álló fincska köszönteni látszik. Jobbra kit asszony köti le figyelmünket kik vizért jöttek. Az egyiknek feje fehér kendővel van bekötve s a másik, ki kendőt nem visel, ül s várja míg fazékja a forrás vizével megtelik. Nem közt a fa alatt a kecske pásztor pihen, baljára könyökölve fejét támasztotta meg s úgy néz a forrás medencéjénél történőket. A derült égbolt felhőzött. Idése alól jobbra: C. Markó S. p. Ap. 1858/9.

Vászon, méretei 36:43 cm.
Adak. vét. 1861. XII. 5. Ára 560 frank.
M. Képt. 132.
Uj. 89.
VIII: 10.

19

VIII: 349.

3072

13

ii. Id. Markó Károly.

(November 19-én

(Sz. Lőcsen 1791 - September 25-én. + a Villa Appeggiben Antella mellett 1860)

Krisztus megkereszteltetése. (Máté 3. rész 6.)

~~(Máté 3. rész 6.)~~

E kép Jordán vizének hegyes környékét ábrázolja. Az előtérben középütt összetett kezekkel a vizben áll Jézus s fejére szent János a bal kezében lévő kagylóból a kereszt-vizet önti, mi közben őt jobbjával megáldja. A megváltó teste fehér kendővel van körül kötve s a parton látható szent Jánosnak térdigérő köntöse jobb válláról lecsuszott. Balra négy angyal térdel. Az egyiknél fehér lepel van, a második összetett kézzel imádkozik, a harmadik nádkeresztet tart és a negyedik Krisztus ruháját és palástját őrzi. Felettök három zengedező angyal lebeg kezökben pálmával. A középtért elfoglaló sűrű lombozatú erdőből hárman közelednek s elöl jobbra a kikötött csónak baltán a hajós ül, a parton pedig a már megkereszteltek nézik János cselekedetét. Az ég derült, de kissé felhőzött. Jelzése alól balra C. Markó

P. Pisis 1840/i. 4

Fa, méretei 44: 64.5 cm.

~~Deáky Zsigmond püsp. ajánd. 1844.~~

~~M. Kept. 9.~~

~~Ly nā 13.~~

~~VIII: 11.~~

VIII: 350.

21

3073

178

12. Id. Markó Károly.

(November 19-én)

(Sz. Lőrés 1791. September 25-én. + ő Villa Appeggiban Antella mellett 1860).

Tóbiás az angyallal.

A képen, a mely a Tigris folyó vidékét ábrázolja a hegyes hátterben nagy épületekkel s a középtérben bolt~~hajtásos~~ szort nyilású kőhíddal, elől balra ~~[illegible]~~ az ifjú Tóbiás ~~[illegible]~~ lábát áztatja a folyó vizében. Bal kezével a földre támaszkodik s jobb kezét ~~az~~ angyal képében látható utitársa fogja, ki őt a jobbról felé ufló nagy halra figyelmezteti, melyet a mellettök levő ~~[illegible]~~ kutya megugat. A folyó tulsó partján a csónakban két férfi áll s az egyik csáklyával dolgozik. A híd innenső feljárójától nem messze aszony halad a hátter felé. Fején kosarat visz, melyet jobb kezével tant s baljával visszanéző kis fiát vezeti. Tóbiás öltözete rövid újjú kék kabát a derékon megkötve s terden alól érő barna nadrág; az angyalé: rózsaszinű köntös bő újjakkal s kék nadrág. A tájékot a lenyugvó nap világítja meg s az égbolt felhőzött. ~~[illegible]~~ Felvése alól balra: C. Marko p. Pisis 1843."

Vászon, méretei 29:40.5 cm.
~~A képcsarnok egyletből 1871. jun. 1.~~
~~Ara 1225 frt.~~
~~M. Képt. 260.~~
~~Ug. szá 178.~~
~~VIII: 12.~~

VIII: 351.

23.

Grano Marietta. 9949.

Id. Markó Károlynak meghalt unokája fejjel jobbra fekszik és kezeit összekulcsolva tartja. Felirata

alól jobbra: 16 Aprile 1851
Marko padre fece.
balra: Marietta, a művész unokája.
Meghalt Appeggiben
Szana Tamás.

Czeruzarajz, már. 25.3: 27 cm.
A Nemz. Muz. képtárából (Lomtár 71).

Sz.n. 1-99
36-99-VIII.

3068

87

7. Id. Markó Károly:

Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appagyiben Antella mellett 1860. ~~[illegible]~~ november 19-én.)

Az „Aqua Nera."

A Róma környékét ábrázoló hegyes vidék középterében balra vizesés látszik s jobbra a fák közül sziklavár emelkedik ki négyszögletes toronynyal. A háttérben magas hegyek hullámzanak, melyek fölött zivataros felhők tornyosulnak. Az előtérben az eső eredt meg, a mely elől a birkanyáját őrző leány és fiúcska a balról kiálló szikla alatti üregbe menekült. Középütt pedig egy hajdontöve sieló fiút ~~látunk, ki~~ hosszú botjával az elmaradt három birkát tereli a nyájhoz. Haja barna, bő ujjú inge a mellen szét áll, bal kezében kabátját viszi, rövid nadrága lila s lábait bocskor védi. A sziklа alatt ülő leány kezeit ölében nyugtatja, fejkendője piros, kivágott ruha dereka kék, ingvállának bő ujja szük kezelőben nyer befejezést, fehér kötényének aljan színes csíkok vannak, szoknyája sárga. A fiúcska öltözete nyitott ing ~~[illegible]~~ és kurta nadrág. Jelzése alól

C. Markó S. p. Ap. 1858.

Vászon, méretei 113: 141·5 cm.
M. Kepr. 130.
Ly sza 87.
Adak. vásarolt. 1861. XII. 5.
Ara 4000 frank.
VIII: 7.

13

VIII: 344.

916. Id. Markó Károly:

Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Mk 356
Dr 89 f)
uj 46 f)

Strecsnó vára

431
(JK)

A középtérben ~~[illegible]~~ egy kopár sziklán látjuk a vár, ~~[illegible]~~ romjait és ~~[illegible]~~ két négyszögletű őrtornyát. Az előtérben a Vág tulsó partján, két tutajos igazgatja a kötelet. ~~[illegible]~~ Nem messze tőlök két darócruhába öltözött férfi beszélget ~~egymással~~, ~~[illegible]~~ egyik hosszú botot tart kezében és a földön ül, ~~[illegible]~~ míg a másik ~~[illegible]~~ áll. A háttérben a Mincsov emelkedik. Az égboltot zivataros felhők borítják és a villám czikázva csap le.

Gouache, ~~papirosra~~, méretei 30 : 41·3 cm. — Festette id. Markó Károly. — Magy ~~[illegible]~~ Képt 356 (VI.). — Dep. régi 89 f) és uj 46 f). — Szama az ⊥ ~~[illegible]~~. 916/98. (433/98 No 6.) — Delénleg a Tört. Képcsarnok ~~grafikai gyűjte~~ T. 5160 ~~sz. a. őriztetik~~.

⊥ Orsz. Képtárban a sz. nban

(6)

Graf
Vét 1877

917

Id. Markó Károly:
Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Csorstin és Nédecz látképe

432 (TK)

A Dunajecz ~~[illegible]~~ két partján látjuk az egymással szemben ~~[illegible]~~ épült várat, ~~melyek festői fekvésökkel kötik le a szemlélő figyelmét~~. Az előtérben ⊥ hosszú bottalás vállravetett tarisznyával felszerelt, tót vezeti feleségét, ki fejét fehér kendővel kötötte be, kurta kék szoknyát visel és mezitláb gyalogol. Előttök, a kanyarulaton túl ⊢ szekér törekszik ~~négyes fogat~~ ~~[illegible]~~ a kőség felé, melynek épületei a fák között látszanak. ~~A kocsit [illegible] lepedővel kötötték le s a kocsis ostorral csapkodja a lovakat~~. A tulsó parton pedig az út szélén ülő ⊥ legény ⊢ őrzi a rábízott négy szürke és két pejlovat, a melyekből három a földre heveredett. ~~Ingre van vetkőzve, kalapjának karimája szélen s jobb kezével hosszú bottját szorítja magához~~.

A derült égbolt körüljen felhőzött

~~Festette id. Markó Károly~~ —

Gouache, ~~papír~~ mér., 34·6 : 46·7 cm. — (Magy. Képt. 191. —
~~[illegible]~~. — Dep uj 46 g) —
~~A Képcsarnok Egylet aj. 1868. [illegible]~~ december 22. — Száma az Orh. Képtárban a sz. ~~[illegible]~~ 917/98 (433/98 No 7.). — ~~Deleszlef~~ és a Tört. Képcs. gra-~~fikai gyűjteménjébe~~ T. 5161 ~~sz. a őrzetik~~. — A Képcsarnok Eglet ajándé

Kez 1868 december 22-én.

Fondi

Grat. Képcsarnok Egylet aj. 1868

Grat.

⊥ a kórlatos uton egy,

⊢ lepedővel lekötött négy fogatos

⊥ és ingre vetkőzött

⊢, a ki jobb kezével hosszú bottot szorít magához

MK 191
D uj 46 g)
TK

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemzeti Muzeumban. 1870: III. 42. - 1871: III. 42. - 1873: III. 44. - 1876: III. 14. - 1878: III. 14. - 1880: III. 14. - 1881: III. 14. - 1883: III. 111. - 1884: III. 112. - 1885: III. 112. - 1886: III. 112. - 1887: III. 110. - 1888: III. 110. - 1889: III. 125. - 1890: III. 125. -

918. Id. Markó Károly.

Sz. Löcsén 1791. szeptember 21-én. † a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Mk 192 Dup 46 h) TK

Graf.

~~Kilátás~~ ~~a~~ Kárpátok látképe Löcse felől.

A középtérben, a kőfalaktól körülvett Löcse köti le figyelmünket, honnan gyönyörű kilátás nyílik a háttérben balzó emelkedő Kárpátokra, a melyeket hó borít. A előtérben, ~~az~~ erdő tisztásán, pásztorkörzik a ~~rájok bizott~~ nyolcz ~~darab~~ szarvas marhát, a ~~melyek~~ szétszórtan legelnek. Jobbról egy ~~kiszáradt~~ fatörzs közelében pásztortűz lobog, a melynél ~~[illegible]~~ ketten ~~[illegible]~~ vannak. A egyikök ingre vetkőzött, a földre heveredett ~~[illegible]~~ bal kezével fejét támasztva meg ~~fekszik~~ hason fekszik, a másik pedig, ki széles karimájú kalapot, szűrkabátot, szűk nadrágot és nyakába vetve tarisznyát hord, bozjára támaszkodva hallgatja ~~fekvő~~ ~~társát~~. A derült égbolt könnyen felhőzött ~~[illegible]~~ magasban madarak röpködnek. Jelzése alól jobbra: „C. M. 1818." s hátul két sorban: Ansicht der Karpathen bey Leutschau von Carl Markó 1813."

432 (TK)

Gouache, papiros, méretei 40·7 : 54· c/m. — Festette id Markó Károly. — Magy. Képt. ~~[illegible]~~ 192. — Dep. inj 46 h) —

(A Képcsarnok egylet ajándéka 1868 ~~[illegible]~~ december 22-én. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. n. ~~[illegible]~~ 918/98 (433/98 No 8.) ~~Deleted~~ a Fört. Képcs. grafikai ~~gyűjtemeinyében~~ T. 5162 ~~sz. a. őriztetik~~. — A Képcsarnok Egylet ajándéka 1868. december 22-én.

Graf. Képcsarnok Egylet 1868

fmv.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Muzeumban. 1870: III. 41.- 1871: III. 41.- 1873: III. 43.- 1876: III. 10.- 1878: III. 10.- 1880: III. 10.- 1881: III. 10.- 1883: III. 113.- 1884: III. 114.- 1885: III. 114.- 1886: III. 114.- 1887: III. 112.- 1888: III. 112.- 1889: III. 127.- 1890: III. 127.-

Id. Markó Károly unokája: Marietta Grano.

A ravatalra tett kis leány fejjel jobbra fekszik és haja fürtözött kezeit mellén összekulcsolva tartja. A fej van teljesen kidolgozva, a test és a szemfedő pedig csak vázlat. Jelzése alól jobbra: „16. Aprile 1851. Markó padre fece" s balra: „Marietta, a művész unokája. Meghalt Affeggiben.

Szana Tamás"

Czeruza rajz, a papiros nagysága 21·3 : 27 cm.
A N. Muz. Képt. oszt. 36/99. VIII. (Sz. N. 1/99.)
Lomtár 71.

9949.

958. Ismeretlen mester.

A XIX. századból.

Id. Markó Károly halotti képe.

E maszk a lecsukott szemű és kissé kopasz festőművészt, kinek hegyes szakálla rövid, bajusza nyirott, arcza pedig leberetvált, olyképen ábrázolja, hogy szája kissé nyitva van.

Gypsz-szobor, magassága a talapzattal 34·2 cm. — Lelt. sz. 958. — Értéke 60 K. — Giulia Marco Conti ajándéka 1904 április 20-án (290–904). — Bejelentetett 1905 február 20-án (1004–904).

915 Id. Markó Károly:

Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Szered látképe

431 (TK)

A ~~háttérben a~~ község ~~terül el és~~ épületei ~~[illegible] ki, a melyek~~ felett a négyszögletű erkélyes örtorony és a templom uralkodik. Az előtérben a Vágon karfás hid vezet át, a melytől jobbra zsindelylyel fedett házakat látunk, a melyeknek elsejéhez deszkákat támaszottak. A folyón két tutaj ereszkedik lefelé. Az egyiken ketten s a másikon hárman vannak. Ez utóbbiak közül egy guggolva ül. Végre a tulsó parton két csolnak és négy meg rakodott tutaj kötött ki és ~~mindegyiknek evezőjénél egy-egy tutajos foglalkozik~~. Az égbolt felhőzött.

Gouache, ~~papiros~~ méretei 30·5 : 41·3 c/m. — ~~Festette id.~~ ⊥ Marg. Kept. 356 (V). — Dep. régi 89 e) és új 46 e) — ~~Id. Markó Károly~~ ~~M. K. 356 v.~~

Szima az Orh.-Kepterben a Sz. n. Gyar. (915/98 (L 33/98 N° 5.). ~~és Jelenleg~~ a Tört. Kép-~~csarnok grafikai gyűjteményében~~ T. 5159. ~~s a. öriztetik.~~

Mk 356 D. r. 89 e) 46 e) TK.

Gyarf. Vét 1877

913

Id. Markó Károly:
Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Óvár látképe

430 (TK)

látható

A meredek hegyektől környezett kup alakú szikla tetején a várromok ~~kötik le figyelmünket~~ vannak. A hátra felé kanyarodó ~~folyón~~ tutaj ~~tűnik szemünkbe, a melyen~~ hárman vannak, ~~kik~~ kik kezeli az evezőt kezeli, és egy ~~pedig~~ beszélget. Az előtérben pedig jobbról két férfi s egy asszony képez társaságot. ~~A kendőjébe~~ turkolózott asszony a sziklatömbön ül. A férfiak egyike ~~pedig~~ bal jával mutat mig a kendőbe ~~a másik hallgatja beszédőket~~. Az égbolt felhős.

Gouache, ~~papírra~~ méretei 30 : 41·4 c/m. — ~~Festette id.~~ ~~Markó Károly~~ Marz. Képt. (356 (III.) — Dep. régi 89 c) és ily 46 c). — Száma az Orh. Képtárban a (sz. n. ~~Arnaldó~~ 913/8. (433/98 № 3.). — ~~Delenleg~~ a Tört. Képtárban ~~a~~ ~~grafikai gyűjteményében~~ T. 5157 ~~sz. a. őrizteti~~.

Nk. 356
D. r. 89 c)
ily 46 c)

Graf.
Vét 1877.

914)

Id. Markó Károly:

Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Mk 356. Dr. 89 d) ú 46 d)

Rózsahegy látképe

431 (Tk)

A Vág tulsó partján ~~van~~ terül el (a város), ~~melynek~~ Épületei körül az ~~egy~~ ~~egy~~ emeletes ház és a templom válik ki, melyek a környékbeli házakkal együtt a vízben visszatükröződnek. A háttért a község mögött emelkedő magas hegy tölti ki. Az előtérben pedig két tutaj ~~költi fel a szemlélő figyelmét~~ látható. Az egyiken kettenés a másikon négyen vannak. Az előbbin egy és az utóbbin három férfi kezeli az evezőt. Az égbolt felhős.

L Képs. 356 (IV.). — Dep. régi 89 d) és új 46 d.) —

Gouache, ~~papír~~, méretei 30·1 : 41·5 cm. — ~~Testette id. Markó Károly.~~ — Magy L ~~Vétetett 1877. IX. 12. Ár 20 frt. szeptember 12-én 20 frton (40 Kán).~~ — ~~M. L. 356.~~ ~~Dep. régi 89 d) és új 46 d)~~ Száma az Orh. Képtárban a sz. nban ~~Sz. Kardó~~ 914/98. (433/98 N° 4.) és Delenleg a Tört. Képes. ~~grafikai gyűjtemeényben~~ ~~T.~~ 5158. ~~sz. a. ovzsetik.~~ Vétetett 1877. szeptember 12-én 20 frton (40 Kán).

Graf. Vét 1877.

912 Id. Markó Károly:
Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Mk 356. D. r. 89 b) vg 46 b) TK.

Margitta látképe

430 (TK)

A meredek sziklák közt haladó folyón ~~[illegible]~~ Vágon tutajosok eresz-
kednek ~~[illegible]~~ lefelé, ~~[illegible]~~ ~~A tutajon~~ a melyen ~~[illegible]~~ hárman vannak, ~~és~~ a kik mindany-
nyájan az erezőt ~~[illegible]~~ kezelik. A ~~[illegible]~~ Vág folyó közepén és a part men-
tén sziklatömbök ~~[illegible]~~ látszanak ki. Balról a hegy oldalban két vadász
megy felfele vállra vetett puskával; ~~[illegible]~~ ~~elöttöl kutya szaladgál~~, jobb
ról pedig a szigeten négy ~~darab~~ szarvasmarha legel. Az égbolt
felhőzött.

L kik előtt kutya szaladgál,

L Száma az Orsz. Képtárban sz. n.

Gnache, ~~papiron~~ méreti 30·6 : 41·5 cm. — ~~Festette id.~~
~~Markó Károly~~ — Magy. Képt. (356 (II) — Dep. régi 89 b) és ij 46 b) —
~~[illegible]~~ 912/98. (433/98 № 2.) — és Jelentéf a Tört. Képtár-
ban ~~[illegible]~~ (~~[illegible]~~ 5156. ~~[illegible]~~.

Grof. Vér. 1877.

5.

b) A Történeti Képcsarnokba áttett lapok.

911 Id. Markó Károly:
Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiban 1860. november 19-én.

Beczkó látképe

A középtérben meredek szikla emelkedik, melynek tetetejét a vár tornjai koszoruzzák, míg tövében, a sűrű fák közöt, a község magasabb épületei és a templomok tornyai látszanak. A háttért hegység képezi. Az előtért szelő vágon pedig tutaj ereszkedik lefelé, melynek mind két evezőjét egy-egy tutajos kezeli. A folyam innenső partján balról (szembe néző = pásztor oszi) három ökrét, melyekből kettő a földre leveredett. A szembe néző pásztor kalapot, mellényt, vállra vetett ujjast és gatyát visel. Az égbolt felhős.

Lnak részben erkélyes

430 (TK)

Gouache, méretei 30 : 41·4 cm. — Festette id. Markó Károly. — Magy. Képt. 356 (I). — Dep. régi 89a) és új 46a) — Száma az Orh. Képtarban sz. n. 311/98. (433/98 N: 1.) — Delenleg a Tört. Képtarban 5155.

Grat Vét 1877.

a) Az Országos Képtárba áttett lapok. 1898-ban.

140

919 Id. Markó Károly:
~~Szm.~~ Lőcsén 1791. szept. 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. novb. 19-én.

Graf

Lányi Nándor 1862

Eszményi tájkép:

Egy gondolatokba merült

Az erdős vidék előterében, a fák közül, kopár szikla válik ki tetején előre dűlő fakereszttel. Tövében egy frissen ásott sírnál ~~[illegible]~~ magasabb rangú pap ül gondolatokba merülve. ~~Jobb~~ kezét térdén nyugtatja és baljára támaszkodva könyökül. Haja rövid, bajusza és szakálla leberetvált. Reverendáját derekán piros cingulum szorítja és a nyakába vetett aranylánczon keresztlóg ~~[illegible]~~ ~~Kalapját a földre tette.~~ Jelzése alól jobbra „C. M.".

a ki kalapját a földre tette, jobb

405

Gnade, ~~[illegible]~~ méretei 29·3 : 41·2 cm. — Magy. Képt. 140.

— Dep. új 46 i), ~~[illegible]~~

(— Lányi Nándor ajándéka ~~[illegible]~~ 1862. April 17-én. —

Sz. az Orh. Képtárban a sz. nyan ~~[illegible]~~ (919/98 (433/98 N° 9).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Muzeumban 1868: VI. 88. - 1870: III. 31. - 1871: III. 31. - 1873: III. 33. - 1876: III. 12. - 1878: III. 12. - 1880: III. 12. - 1881: III. 12. - 1883: III. 115. - 1884: III. 116. - 1885: III. 116. - 1886: III. 116. - 1887: III. 111. - 1888: III. 111. - 1889: III. 126. - 1890: III. 126. -

Mk 140. D. ú. 46 i)

198

924 Id. Markó Károly:
Sz. Löcsén 1791. szept. 21.-én. † a Villa Appeggiben 1860. novber 19-én.

Grof.

Pulszky F. aj. 1869

407

Téli tájkép.

A hótól borított hegyes vidék (en, lent a) völgyben, folyó halad tova, melynek innenső partján város van, hol leégett erőd tűnik szemünkbe balról körönddel. A előtérben vadász gyalogol vállán puskával. Öltözete sapka fülvédővel, testhez álló prémes kabát, szuk nadrág és magas szárú cszma. Előtte két kutya fit jobbra. A magasban madarak röpködnek, az égbolt felhős jelzése alol balról. pinx: Carl. Markó 1820.

Gnache, méretei 36·5 : 53·0 cm. — Mag. Kept. 198. — Dep. inj 46 (o). — Pulszky Ferenc aj. 1869. X. 25. ajándéka 1869. oktober 25. — Szamos az Orh. Keptárban a sz. nban 924/98 (433/98 № 14.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Muzeumban.
1870: III. 47. - 1871: III. 47. - 1873: III. 50. - 1876: III. 3. - 1878: III. 3. - 1880: III. 3. - 1881: III. 3. - 1883: III. 120. - 1884: III. 121. - 1885: III. 121. - 1886: III. 121. - 1887: III. 119. - 1888: III. 119. - 1889: III. 134. - 1890: III. 134. -

Mk 198.
Dep 46 (o)

12

920 Id. Markó Károly:

Sz. Löcsén 1791. szept. 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. novber 19-én.

141

Graf

Lányi Sándor 1862 aj.

405

Eszményi tájkép vizeséssel.

Az előtért széles patak foglalja el, melynek vize jobbról esést képezve halad tova. A fulsó parton szikla köti le figyelmünket, tetején romokkal és kerek őrtoronynyal, az innensőn pedig két tehenet őrzi egy földön ülő és vízfelé fordult pásztor, a ki kéreben hosszú botot tartás a kinek oltózete: kalap széles karimával, melleny és szűk nadrág. Balról a fák közöst úri lovas kéreldik. Előtte vadászkutya futkos, míg mögötte az úton leány halad tal karján batyuval. A háttérben hegyek hullámzanak. Az égbolt felhős s a romok felett nyolcz madár röpköd. Felvése jobbra a sziklán: „Carl Markó copirt 1814."

Gnache, méretei 33·6:47·8 cm. — Magz. Kept 141. — Dép. ij 46 kr. (Lányi Sándor aj. 1862. aprilis hó 17-én. — Száma az Orh. Kept a sz. nam. arban. 920/98. (433/98 No 10). —

Mk 141. D. u. 46 kr.

fonk.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Muzeumban. 1868: VI. 89. - 1870: III. 30. - 1871: III. 30. - 1873: III. 32. - 1876: III. 15. - 1878: III. 15. - 1880: III. 15. - 1881: III. 15. - 1883: III. 112. - 1884: III. 113. - 1885: III. 113. - 1886: III. 113. - 1887: III. 114. - 1888: III. 114. - 1889: III. 129. - 1890: III. 129. -

922 Id. Markó Károly:
Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Grof

Viztájkép.

406

A meredek sziklák között folyó széles patakon ketten, hölgyet szál-
~~naka~~ ~~csónakban át. A férfiak~~ a kiknek egyike áll és másika csák-
~~csónakot tovább~~, Az előtérben három tagú társaság latható. Az u-
rak egyike a földre ült, balkezére támaszkodik és a háttérfelé mu-
tat, hol hóborította hegy mered az égnek. Mögötte pipázó társa
és ennek neje hallgatnak. A tulsó parton a hárak
előtt, batyut vivő alak és átkelni akaró
úri nő alakja kötik le figyelmünket. Az urak öltözete: puha ka-
lap széles karimával, testhez álló kabát, szűk nadrág, magasszarú
csizma; a hölgyeké: franczia szalma kalap, rövid újjú ingváll, ken-
dő, szoknya alól csikokkal. A derült ég körmyen felhőzött.
(Dep. új 46 m).

Gnache, papiroson, méretei 38·5 : 49·5 cm. — Magy. Képt. 97. — (—
Mariássy István ajándéka 1858. márczius 10-én
Száma az Orsz. Képtárban (sz. nban
922/98. (433/98 No 12.).

~~Dep. új 46 m)~~

Egy hölgyet szállítanak a csolnakban át.

Mariássy István az. 1858.

Ms. 97. D. új 46 (m)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Muzeumban. 1868: VI. 86. - 1870: III. 50. - 1871: III. 50. - 1873: III. 53. - 1876: III. 5. - 1878: III. 6. - 1880: III. 6. - 1881: III. 6. - 1883: III. 119. - 1884: III. 120. - 1885: III. 120. - 1886: III. 120. - 1887: III. 118. - 1888: III. 118. - 1889: III. 133. - 1890: III. 133. -

3081

20. Id. Markó Károly:

Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én, + a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én)

Részlet a római Campagnából.

A jobbra lévő s fáktól borított sziklák közt, patak képez
többszörös esést s vize az előtérben gyűl össze. A balra haladó
úton asszonyok és gyermekek pihennek a szikla üregben. Az egyik or-
sóját pedri s a másik ölében kis gyermeket tart és jobb kezével
olyan mozdulatot tesz, mintha beszélne. Mellettök leányka ül
és öcscsének fejét megfogva arczát csókolja. Az úton kis fiú áll s
az előbbiek felé ~~fordulva~~ néz. Az asszonyok öltözete fehér fejkendő
és kötény, zöld vagy piros ruhaderék, ingváll bőujakkal, a melyek
szük kezelőben nyernek befejezést, barna vagy kék szoknya, fehér ha-
rísnya s czipő. A kis fiú fején nemez kalap van, mellénye sárga s
rövid barna nadrágjából inge kilóg. Balra, a szárai fatörzsön túl s a
bokrok mögött a felmálházott szamár után férfi s nő gyalogol be-
szélgetve. A férfi jobb kezében botot tart s balját a szamár hátul-
ján nyugtatja. Kalapja sárga, mellénye barnáspiros s térdigérő nadrág-
ja szürke. A feléje néző leány jobb kezével a fején lévő kosarat fogja, mely
fehér kendővel takart le. Fejkendője s kivágott ruhaderéka piros, köténye
zöld s szoknyája rózsafinű. A középtérben erdők s a háttérben
hegyek látszanak. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: „C. Markó p.
Pisis. 1843."

39

Vaston, méretei 76 : 100·5 c/m.

~~A pesti m. mücgylet aj. 1843.~~

~~M. Kép. 8.~~

~~Ug. 3.~~

~~VIII : 20.~~

VIII : 359.

~~XXX~~

3082

149

21. Id. Markó Károly:

Sz. Lőcsén 1791 szeptember 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860. novem-ber 19-én).

Páris itélete.

Az előtérben, hol a sziklák között vizesés látszik, galambfogata mellett, melynek elején Amorette ül kezében nyillal, karjain rózsafzinü fátyollal, áll a szépség, báj és szerelem istennője: Venus és a sziklán ülő Páristól átvefzi az aranyalmát. Páris jobb kezében kampós botot tart s ballábához kék szárnyú Amorette támaszkodik, ki az istennőre mutat. Előttök Merkur telepedett a földre. Tején szárnyas kalap van, a testét fedő lepel piros és baljában a caduceust látjuk. Balra Juno s Minerva távozik. Juno, ~~ki~~ ~~[illegible]~~ világos kék ruhát visel, egyik ~~jobb~~ kezével előre mutat s a másikkal a vissza néző Minerva jobb vállát fogta meg, ki balját pajzson nyugtatja s jobbjában dárdát tart. Öltözete: arany sisak és sárga ruha. A vizesés tulsó partján, a sziklán Satyr Nymphát ~~[illegible]~~ figyelmezteti a történendőkre. A háttért hegyek foglalják el, a melyek egyikén épületcsoport korvonalai vehetők ki. Jelzése alól középütt: C. Marko ~~[illegible]~~ 1833 r.

Vászon, méretei 43·5 : 58·3 c/m.

~~M. lépt. 209.~~

~~Ujra 149.~~

~~VIII: 21.~~

VIII: 360.

41

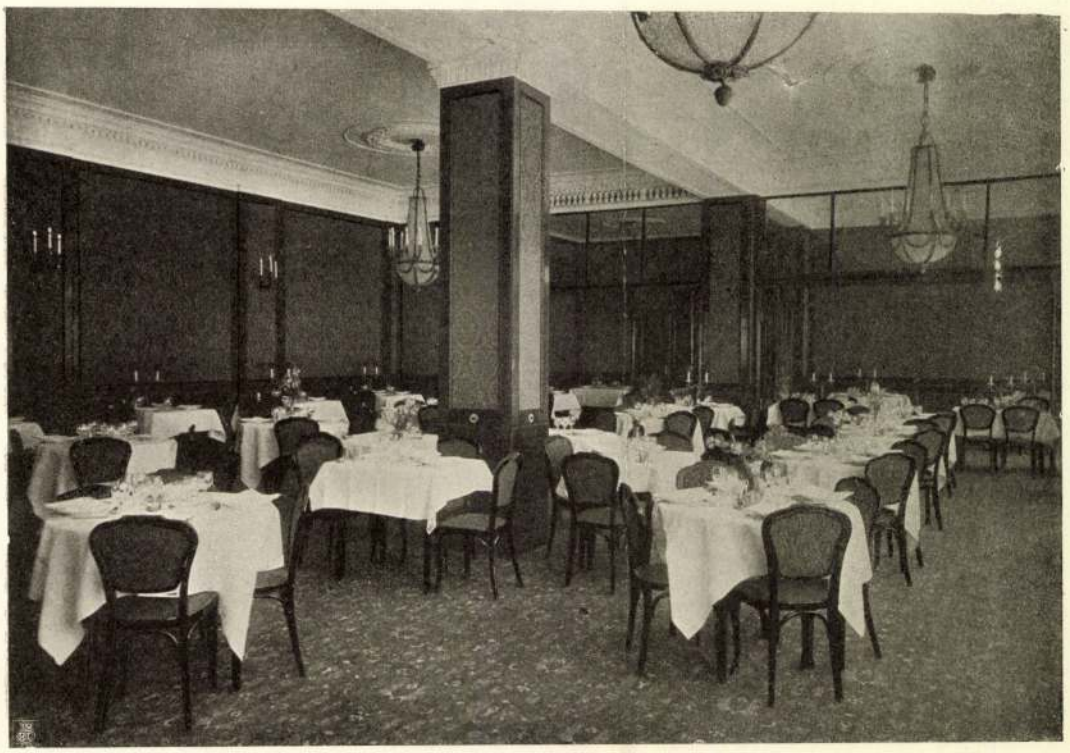

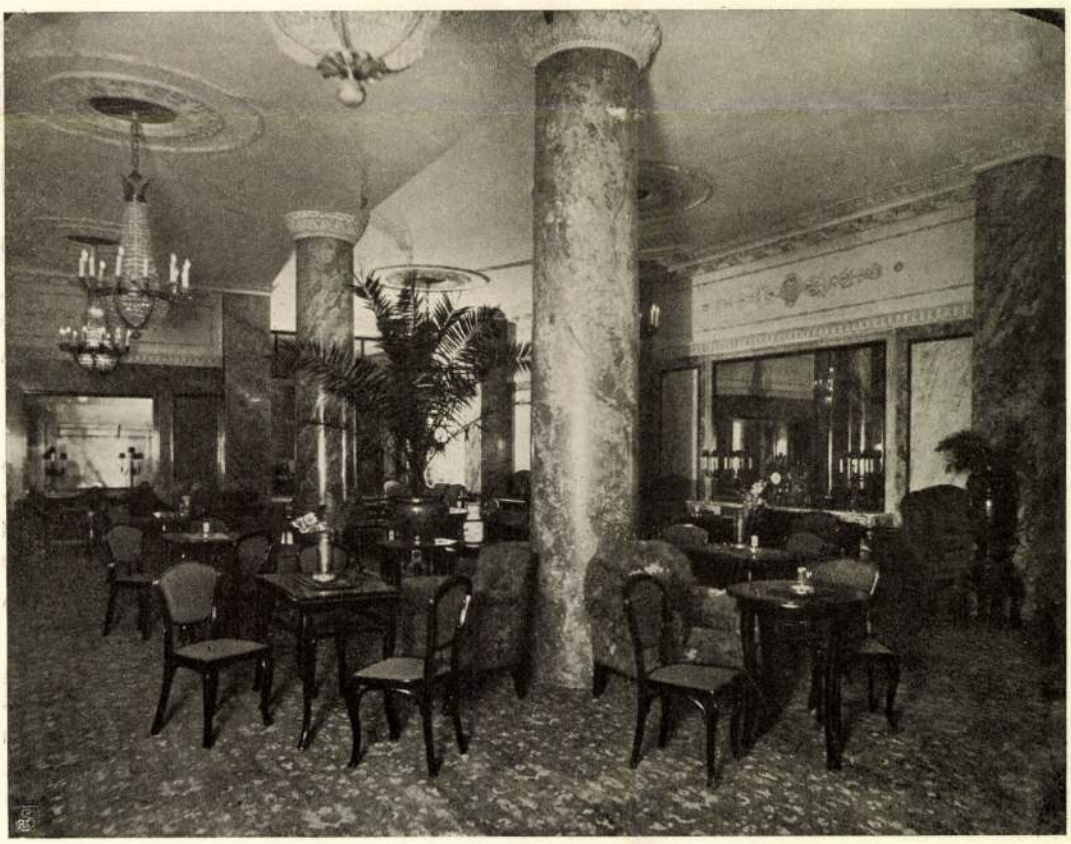

AZ ASTORIA-SZÁLLÓ
ÉTTERME ÉS TEÁZÓ-TERME

TERVEZTE
HIKISCH REZSŐ

AZ ASTORIA-SZÁLLÓ
EGYIK SZALÓNJA

TERVEZTE
ÁGOSTON EMIL

a finnek testvéreink. Egyrészt amiatt ne tegyük ezt, mert a más tollával való könnyű ékeskedést még sohasem nevezték művészetnek s másrészt amiatt, mert például a berlini építészetben se minden arany, ami fénylik. Egyelőre azonban nem ezt a kritikai szempontot állítjuk fel, megelégszünk annyival, ha az új építmények jó ízlést mutatnak, ha megvan bennük e két feltétel: célszerű térformálás s stilszerűség az anyagok kezelésében. Igy vizsgálva is azonban az utolsó egy-két esztendő új építményeit, kénytelenek vagyunk nem egy mellett észrevétlenül sétálni el. Szerencsére és természetesen vannak, amelyek nem elhibázott pillanatok s tehetség és művészi erkölcs nélkül vezetett építészeti munkálkodás szülöttei.

Az új budapesti építmények közül, amelyek az artisztikus megoldás jegyeit tükrözik, az Astoria-szállodát említhetjük. A három fronttal biró szállodát Hikisch Rezső és Ágoston Emil építők tervezték, még pedig úgy, hogy egymástól teljesen függetlenül oldották meg feladatukat. A magyar-utcai rész egészen a Kossuth Lajos-utcai portáléig Hikisch Rezső műve s innen a muzeum-kürúti rész Ágoston Emilé. Ezt persze csak mint műhely-titkot áruljuk el, mert alig hisszük, hogy akadjon oly éles pillantású szemlélő, aki az épület egyik részében oly kéz és felfogás nyomát találná, amely a másik rész jellegének ellentmond. Az épület organikus egész. Jóllehet Hikisch és Ágoston önállóan végezték a maguk számára szabott feladatot, viszont a kettőt aztán oly harmonikusan egyeztették össze, mintha elejétől kezdve közösen csináltak volna minden vonást. Törekvésük nem az volt, hogy oknélküli tornyokkal, felesleges dekorativ trükkökkel mindenáron kierőszakolják e szállodai célt szolgáló építményük számára a feltünést. Tekintve azt a forgalmas és ekszponált pontot, amelyet a szálloda elfoglal, megtehették

volna, hogy harsogó bombaszt gyanánt uralkodjék az egész környéken. Nem tették s ez adja meg fegyelmezett disciplinára valló munkájuk egyik értékét. Az épület a maga nyugodt, széles felületeivel tömören, monumentálisan zárja a Kossuth Lajos-utca és Muzeum-körút sarkát s igazi — azt is mondhatnánk, hogy elegáns — nagyvárosi képet ad. Konstruktiv megoldásánál ép úgy, mint diszitő feladatainál csupa modern anyag jutott szóhoz. Formális kiképzésén s belső berendezésein végigvonuló stilus a francia empire, de — tekintve épen a modern anyagokat — persze nem a maga szigorú és kötött, történeti tisztaságában. Az épület földszintjét csupa bolt, kirakat tölti meg. Ez némileg esztétikai hátrány, mert zavarja, megbontja az épület masszivként ható megjelenését. A tervezők azonban, a tér ilyforma kihasználására egyenest kényszerítve voltak a telek drágaságánál fogva.

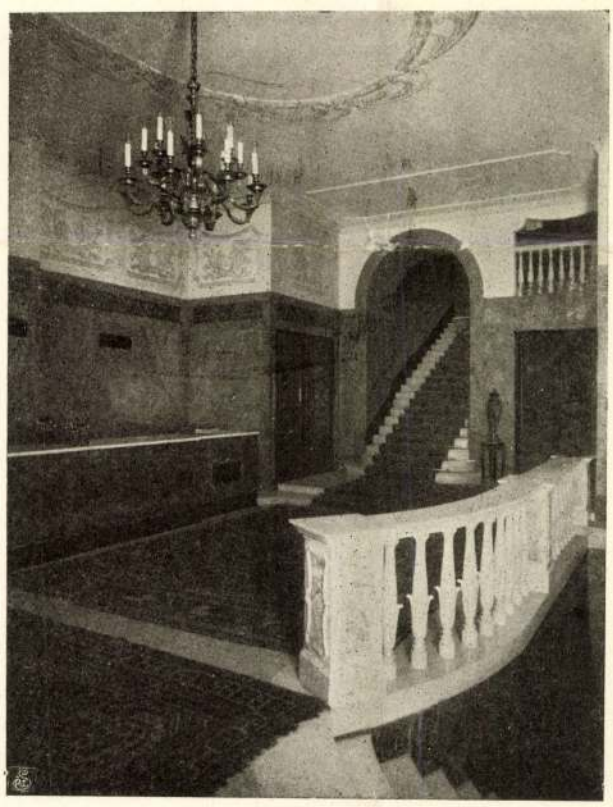

AZ ASTORIA-SZÁLLÓ LÉPCSŐHÁZA

TERVEZTE ÁGOSTON EMIL

MARKÓ KÁROLY HAGYATÉKÁBÓL

Franz Schrotzberg bécsi arcképfestő (1811—1889) azt mondotta, hogy semmit sem tanult a bécsi akadémián, a csak nála hat évvel idősebb magyar festő, id. Markó Károly oktatta ki arra, hogyan kell a festékkel bánni. Markó nem tanította őt rendszeresen, hanem megengedte neki, hogy műtermében dolgozzon és hogy képeit másolja. Van is birtokunkban egy ilyen másolat Schrotzberg hagyatékából, tájkép, amelynek staffageja egy faun, amint meglepi a fürdő nimfákat. Ez most Schrotzberg lányainak birtokában van Steglitz-Berlinben.

Miután Schrotzberg hagyatékából ezzel együtt még Markónak különböző kezeművei is kerültek hozzánk, úgy hiszem, tartozom Markó honfitársainak ezekről beszámolni. Most feleségemnek s két hugának, Schrotzberg Eleonore és Sidonie kisasszonyok birtokában van valamennyi. Hozzáfűzök még egy rövid jegyzetet G. (?) Seelosnak egy szép kis képéről.

Markónak birtokunkban levő képei és vázlatai közül néhány, miután félbenmaradt munka, szerény értékü. A művészet barátai és Markó életrajzírói azonban mégis figyelmükre fogják méltatni. Schrotzberg nem ok nélkül tette el azokat. Élete végéig rendkívül nagyra becsülte Markót s mindazt, ami a keze alól kikerült. Mindig a hála és a legnagyobb tisztelet hangján beszélt róla. A két teljesen kidolgozott kép tökéletesen egyenlő értékü azokkal, amelyeket a budapesti Nemzeti Múzeumban láttam Markótól. Ezek az alább 1. és 2. számmal jelzett képek:

1. Olasz táj, reggeli hangulat. Olajfestmény, 14·5 × 11 cm. Jelzése: C. M. S. 1860. (lásd a mellékelt képet).

A középen erőteljes facsoport (vén olajfák), jobbra egy mély úton át messzenyúló völgyet látni, e mögött mozgalmas vonalú hegység, balra egy vigna, kazallal. Néhány paraszt alakja

OLASZ TÁJ

ID. MARKÓ KÁROLY FESTMÉNYE

Aemtliche Anzeigen.

(11) (3)

Concurs
der Gläubiger des Emerich Milecz
in Ofen den 24. Aug. 1841.

22368 1841 Vom Gerichtsstuhle der königl. Frei- und Hauptstadt Ofen wird öffentlich bekannt gemacht, daß nachdem Behufs des Concurses gegen den fallirten hiesigen Schnittthändler Emerich Milecz, der 24. August 1841 gerichtlich anberaumt worden, durch die betreffenden Gläubiger zum einstweiligen Litis-Curator der Advocat Franz Jory. zum einstweiligen Masse-Curator aber der hierortige Kaufmann Jakob Groß, ernannt wurden. Dem zu Folge werden Alle, die aus der Masse des Fallirten unter was immer für einem Rechtstitel etwas anzusprechen haben, aus Rücksicht der Vertretung ihrer Rechte aufgefordert, am Concurs-Termin alljenes zu bewerkstelligen, was das Gesetz verordnet.

(5) (3)

Concurs
der Gläubiger des Anton von Kovács
in Großwardein am 21. August 1841.

22298 1841. Vom Gerichtsstuhle des Biharer-Comitats wurde, nachdem gegen den Großwardeiner Schneidermeister Anton v. Kovács auf Ansuchen der die Zahlungsunfähigkeit desselben darlegenden Gläubiger, der Concurs gerichtlich beschlossen worden, zum einstweiligen Masse-Curator der Großwardeiner Bürger Niclas Zsiga, zum Litis Curator der Comitats-Fiscal Johann von Gozmán ernannt, Behufs der Zusammentretung der Gläubiger aber bei öffentlicher Bekanntmachung der 21. Aug. 1841 der Art anberaumt, daß zu dieser Frist Jedermann, der aus der besagten Masse etwas zu fordern hat, seine Forderung mit den im Gesetze vorgeschriebenen Belegen versehen, einzureichen verpflichtet sei, da auf später angemeldete Forderungen keine Rücksicht genommen wird.

(13) (3)

Concurs
hinsichtlich der weiland Andreas Okos'schen Masse
in Pesth den 26. Julius 1841.

22360. 1841. Von Seiten des Gerichtsstuhles der k. Freistadt Pesth, wird durch gegenwärtigen Einberufungs-Beschluß zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß nachdem demselben ämtlich angezeigt wurde, daß in der Masse des weiland Andreas Okos ein Deficit ersichtlich ist, ein gerichtlicher Concurs für alle Gläubiger, und für alle unter was immer für einen Rechtstitel an jene Masse Anspruchmachende, angeordnet wird. — Zum Litis-Curator wurde Gustav Remellay, beeideter Advocat, ernannt. — Die Gläubiger haben also persönlich oder durch ihren bevollmächtigten Sachwalter am 26. Juli 1841 vor diesem Gerichtsstuhle zu erscheinen, und die ihre Forderungen enthaltende Klageschriften spätestens binnen 3 Tagen einzureichen. -- Auf später eingereichte Forderungen wird keine Rücksicht genommen

(16) (3)

Concurs
der Gläubiger des Baron Ludwig Podmaniczky
in Pesth den 20. October 1841.

22383 1841. Vom Gerichtsstuhle der gesetzlich vereinigten Pesth-, Pilis- und Solter Gespannschaft wird gegen die Massa des zahlungsunfähigen Baron Ludwig Podmaniczky der gerichtliche Concurs angeordnet. Nachdem die Gläubiger selbst zum Litis-Curator Joseph v. Ágoston, k. Fiscal, zum provisorischen Massa-Curator hingegen den Gerichtstafelbeisitzer Alexander von Ilkey erwählten; haben die Gläubiger vor dem, am 20. October 1841 Vormittags um 9 Uhr, in dem kleinern Saal des in der Stadt Pesth sich befindlichen Comitathauses abzuhaltenden, Gerichtstuhle zu erscheinen. Diese Zeitfrist wird hiemit im Sinne des Gesetzartikels 22 §. 28. v. J. 1841 zur gesetzlichen Wahrnehmung jedermänniglichen Ansprüche zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

(12) (3)

Concurs
der Gläubiger des Joseph Fülöp
in Großwardein den 21. August 1841.

22299. 1841 Von Seiten des Gerichtsstuhles der Biharer Gespanschaft, wird gegen den Einwohner der dortigen Ortschaft Margita, Joseph Fülöp. auf Ansuchen der, seine Zahlungsunfähigkeit darlegenden Gläubiger, der gerichtliche Concurs angeordnet; zum provisorischen Masse-Curator wird Joseph Balog, Margitaer Ortsnotär, zum Litis-Curator hingegen Anton v. Beregszaszi, Comitats-Fiskal ernannt. — Zugleich wird zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß am 21. August 1841. jeder der an die genannten Masse was immer für eine Forderung macht, mit den nöthigen Documenten in zwei gleichlautenden Exemplaren versehen, zu erscheinen habe; denn auf später eingereichte Forderungen wird, im Sinne des Gesetzes, keine Rücksicht genommen.

Nachrichten.

Ankunft **Abfahrt**

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends jeden zweiten Tag (nämlich an geraden Tagen)
Abfahrt nach **Wien** Früh 6 Uhr dto. dto. dto.
Ankunft von **Orsova** Vormittag den 13., 19., 24., 30. Juli.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4½ Uhr den 10, 15., 21, 26. Juli.

Der Remorqueur „**Samson**" fährt jede Woche ein Mal nach Wien; der Remorqueur „**Erös**" jede zweite Woche nach Semlin und Drenkowa.

Gasthof zur Brücke in Ofen.

Das es mir gelungen ist, meinen bisherigen Pacht auf eine Reihe von Jahren zu verlängern, so habe ich Alles aufgeboten, diesen Gasthof in den vollkommensten Stand zu setzen.

Dreißig wohl und elegant eingerichtete Passagierzimmer, nebst Küche und Keller lassen mit Zuversicht hoffen, daß jeder hochgeehrte Gast, nicht nur alle Bequemlichkeit und Reinlichkeit in Betten und Meubeln vorfindet, sondern auch mit best zugerichteten Speisen und allen Gattungen Getränken und Erfrischungen jederzeit billigst und auf das Prompteste bedient werden wird.

Um dem vielseitigen Verlangen meiner pl. t. verehrten Gäste zu entsprechen, habe ich im Hof, im ersten Stock

eine Terasse mit Blumen

geschmackvoll decorirt

zu einem Sommer-Speisesaal

errichtet, welcher

Samstag Abends, den 10. Juli

wenn es die Witterung zuläßt, eröffnet wird.

Eine Auswahl von bestzugerichteten Speisen, so wie alle Gattungen echter Getränke, feinstes billiges ***Gefrornes,*** verbunden mit der aufmerksamsten Bedienung dürften mich des bis jetzt erhaltenen Zuspruchs theilhaftig machen, indem ich durch immer regen Eifer bemüht sein werde, das erworbene Zutrauen zu verdienen.

Ergebenster

Mayer.

Die im Auslande viel berühmte

reine Cocosnussöl-Soda-Seife

ist so eben ganz frisch angekommen, und zu haben
das Stück à 20 kr. C. M. bei

Ignaz Zograf,
Waiznergasse in Pesth.

Da ich mich bald nach Eröffnung meiner

Knaben-Erziehungs-Anstalt

aus Mangel an Raum in die Lage versetzt fand, mehreren Knaben distinguirter Familien eine Aufnahme in dieselbe ablehnen zu müssen, so gebe ich mir hiemit die Ehre den respect. hochgeehrten Eltern und Vormündern gebildeter Familien aller Stände die gehorsamste Anzeige zu machen, daß ich diese meine Knaben-Erziehungs-Anstalt für das kommende Schuljahr (welches am 1. October 1841 beginnt) um Vieles vergrößert, sie ganz neu, nach den allerbesten in der k. k. österreichischen Monarchie bestehenden Lehranstalten reorganisirt, und sie für die Aufnahme einer größeren Zahl Zöglinge eingerichtet habe. Näheren Bericht ertheilt ein gedrucktes Programm, welches Jedem auf Verlangen bei mir unentgeldlich ehrerbietigst verabreicht wird.

Pesth, den 1. Juli 1841. **Jean B. Lemouton,**

Professor der französischen und englischen Sprache an der k. ungar. Universität. Zur Fortuna auf der Landstraße, dem botanischen Garten gegenüber Nr. 571.

Neu erfundener Caffee,

welcher aus inländischen, eigens dazu gebauten Gewächsen erzeugt, ohne Beimischung des arabischen Caffees ein vortreffliches, dem echten ähnliches Getränk liefert, ist, von der löbl. ungr. med. Facultät approbirt, in vier Sorten, als: Gesundheits-Caffee das Pfund zu 50 kr., Wirthschafts-Caffee das Pfund zu 36 kr (auch schwarz zu trinken), Kinder-Caffee das Pfund zu 36 und 50 kr und Homöopatischer Caffee das Pfund zu 1 fl. W W. in der Fabrik in Levenz und in der Niederlage in Pesth, innere Stadt, Kronengasse, im Großen und Kleinen zu festgesetzten Preisen zu haben.

J. Pfisterer u. A. Vietoris,
Fabriks-Inhaber.

Verlornes Armband.

Am 7. Abends zwischen 6 und 7 Uhr wurde auf dem Wege vom Gasthofe zum Tiger über den Josephsplatz bis zum Theater ein goldenes, mit Perlen, Granaten und Turkoisen besetztes Armband verloren. Der redliche Finder wird ersucht, dasselbe gegen eine Belohnung von zwei Dukaten in Gold im obengenannten Gasthofe, Zimmer Nr. 49 abzugeben.

Eine gebildete Frau

von guter Conduite, die ungarisch, deutsch und etwas italienisch spricht, wünscht in einem ordentlichen hiesigen oder auswärtigen Hause als Gesellschafterin, Erziehrerin oder Haushälterin unterzukommen. Näheres ist in Pesth, Göttergasse im v. Schiller'schen Hause Nr. 187, zu ebener Erde links gefälligst zu erfragen.

Gefärbte Sommer-Manns-Hemden von sehr feiner Glanz-Leinwand sind zu haben beim Ypsilandy in Pesth.

Fremden-Anzeige.

Königin v. Engl. HH. Graf Degenfeld u. Graf Teleky, Gutsbesitzer. — Graf de Jonglir. — Graf Goethols. — Gruber, Secretär. — Flescher, Beamter.

Paratin. HH. Pálmaffy, Grundherr. — Meisity, Controllor. — Udvárdy, Beamter. — Koller, Grundfran.

Schwan. HH. Kiss u. Gerike, Kaufleute. — Katona, Assessor.

Redacteur: Dr. S. Saphir. — Verleger: G. Heckenast.

Pesther Tageblatt 1841.

C., das Hotel des Ministers der öffentlichen Bauten 758,000 Fr , das Hotel des Kriegsministers 285,000 Fr., das Hotel des Justizministers 180,000 Fr., der Garten des Luxemburg 336,512 Fr. 72 C., die Deputirtenkammer 565,000 Fr., der Palast des Instituts 160,000 Fr , das Observatorium 320,000 Fr., zusammen 51 Mill. 646,808 Fr. 78 C., wobei aber noch viele Bauten der letzteren Zeit, wie z. B. der Triumphbogen der Etoile, die Theaterbauten ꝛc. nicht mitgerechnet sind.

— David bekam bekanntlich für sein großes Gemälde, die Krönung Napoleons, itzt in Versailles, 75,000 Frs. Der Kaiser bestellte bei dem Künstler eine Copie für Mailand zu demselben Preise; David begann 1808 in Paris das Bild und beendigte es 1822 in Brüssel. Da ihm niemand das Bild abkaufte, so fiel es an seine Erben, die es vorgestern öffentlich versteigern ließen, und es ging für 2300 Frs. (115 Fr.d'or) in den Besitz eines Futteralmachers und Raritäten-Krämers über.

London. An die Stelle der Mme. Heinefetter bei der deutschen Oper des Drurylane-Theaters ist eine junge, aus Berlin gebürtige Sängerin, Dlle. Friederike Meyer, getreten, über deren Debüt am 17. v. M., als Agathe im Freischütz, der Morning Herald mit bedeutendem Lobe berichtet.

Local-Zeitung.

Die Kunstausstellung 1841.

Jenen Männern, welche zuerst den Gedanken einer jährlichen Kunstausstellung in Pesth gefaßt, und diesen zu Stande gebracht haben, gebührt großer Dank, denn sie haben sich um ihr Vaterland verdient gemacht Durch diese Veranstaltung wird unter unsern Landsleuten die Liebe zur Kunst erweckt, der Geschmack gebildet und berichtigt, weil man Gelegenheit hat das Gute mit dem Schlechten zu vergleichen, indem Meisterschaft und Pfuscherei neben einander gestellt sind Unser Land besitzt keine Kunstsammlungen, nur einzelne Private haben Etwas und halten den Schatz für Andere verschlossen. So wie im vorigen, sind auch in diesem Jahre drei Münchner Künstler wieder die wahren Meister, nur Schade, daß sie blos Landschaften und Genrebilder eingeschickt haben

Unter den Landschaften gebührt unstreitig Nro 317 der Campagna di Roma, von Burkel, die Palme. Nro 242, eine Waldpartie mit Viehweide und Nro 289, die Zugspitze einer heimkehrenden Kuhheerde, sind von demselben Münchner Meister. Auf diesen 3 Bildern sind die klimatischen Verschiedenheiten der Luft und der Vegetation recht erkennbar; dort ein italienischer warmer, schwüler Himmel, hier deutscher Frühling.

Kaiser in München, malte das Bild Nro 280, den Königssee bei Berchtesgaden, über dessen Fläche Regenwolken heranziehen und sich entladen. Am Saume des Waldes erblickt man 3 Hirschen schüchtern aus dem Dickicht hervorlugend und im Vordergrunde einige Granitblöcke Obwohl das Ganze sehr einfach, man möchte sagen, monoton gehalten ist, so läßt sich die Wahrheit des Colorits nicht höher treiben, sie ist unnachahmlich.

Nro 267, der Kochelsee, ist von Seeger in Darmstadt, mit Staffage von Schelver in München Dieses Bild ist in Rücksicht seines Verdienstes sehr wohlfeil, der Baumschlag ist meisterhaft ausgeführt, die Luftperspective herrlich gehalten, besonders aber der tief unter dem Wasser sichtbare Grund sehr täuschend angedeutet, daß man sogar den Schlamm zu sehen vermeint.

Eben so wohlfeil kann man das Bild Nro 315 nennen, ein Viehmarkt im bairischen Hochland, von Marr in München; ein Gewimmel von Thieren und Menschen, ungezwungen gruppirt und äußerst charakteristisch dargestellt.

Von den Wiener Künstlern im Landschaftsfache, hat Prof. Waldmüller das meiste Verdienst; Nro 244, 300 und 301 sind von ihm Feid und Schwemminger scheinen sich zu vernachlässigen, denn wir haben früher bessere Arbeiten von ihnen gesehen und demnach auch Besseres erwartet, als sie uns zugeschickt.

Marko in Rom, den Ungarn als seinen Eingebornen mit Stolz nennen darf, stellt die italienische Landschaft viel fleißiger, eigenthümlicher und genialer dar, als der einst hochgefeierte Philipp Hackert. Nur Burkel in seiner Campagna von Rom ringt mit ihm um die Meisterschaft, so wie auch Rottmann.

Nro 260 und 272, sind von Dallinger in Wien. Er ist der erste österreichische Thiermaler, welcher auf die Ausführung seines Gegenstandes den rühmlichsten Fleiß verwendet.

Unter den Genrebildern heben wir zuerst Nro 89 heraus, von Bayr in München; eine Klosterzelle mit einer in Betrachtungen vertieften Nonne, welche mit verweinten Augen an einem geöffneten Fenster sitzt, eine vollendete weibliche Gestalt, auf deren Antlitz man die Reue über die Entsagung des irdischen Himmels lesen kann. — Dieses Bildchen ist blos skizzirt und mit wenig Farbenaufwand gemalt, demnach macht es vielen Effect und es ist weiter nichts daran zu rügen, als sein hochgehaltener Preis.

Nro 314, die Bauernhochzeit, von Moritz Müller in München, ist ein Bild, welches beinahe Jeder, die Kunstausstellung Besuchende, mit Wohlgefallen ansieht Es ist ein Nachtstück, wobei der Effect der Kerzenbeleuchtung gezeigt werden sollte. — Es ist dieses aber sein geringeres Verdienst, sondern weit mehr sind die sinnvolle Gruppirung, der Ausdruck des gutmüthigen Humors und das gelungene Studium der Natur und des Charakters des gemeinen bairischen Gebirgsvolkes zu loben. Dieses ist so wahrhaft dargestellt, wie es leibt und lebt Die Dirnen sind nicht die Schönheiten Altgriechenlands und Roms, wohl aber von Gesundheitsfülle strotzende Gestalten, in Bergluft genährt und von züchtigem Wesen; die Männer so muskelkräftig stark, geborne Ringer, wie sie nicht leicht und so allgemein unter einem andern europäischen Volke angetroffen werden

Nro 286 ist von Hannsonn in München, und stellt einen Italiener dar, welcher sein, einen Fruchtkorb haltendes Mädchen überrascht. Sehr brav gedacht, gezeichnet und gemalt; die Köpfe haben viel Wahrheit und Ausdruck, nur wäre der gebräunten Italienerin ein schöneres Gesicht zu wünschen, ungefähr wie Schiavoni seine Mädchen malt; dann würde das Bild mehr ansprechen und trotz seines hohen Preises, (es ist das theuerste) vielleicht von einem Magnaten oder reichen Pesther Bürger gekauft werden.

Nro 255, eine im Walde ruhende Viehgruppe von Voltz in München, ist so fleißig behandelt wie Dallingers Arbeiten und der nach einem Baumzweig sich aufrichtende Stier ganz nach der Natur aufgefaßt.

Das Nro 254 von Kreul in Nürnberg gemalte schlummernde Mädchen, welches von der Mutter belauscht wird, ist das am feinsten gemalte Bild der ganzen Sammlung. Patzerei oder Kleckserei, was manche Maler edle Keckheit oder Kühnheit nennen, ist weiter nichts als Theatermalerei, welche sich blos auf hochhängende Bilder von größerem Umfange, die nicht in der Nähe gesehen werden können, beschränken darf Kleine Bilder verlangen eine zarte Behandlung, und hierin sollen uns die Niederländische und ältere deutsche Schule zum immerwährenden Muster dienen.

Karl Gruber in Wien, hat vom Stillleben das Meiste geliefert und am Besten behandelt. Auch Hertingers Arbeiten sind meisterhaft Da Einsle sein eigenes Portrait, von ihm selbst gemalt, woran der größte Fleiß und Anstrengung erkennbar sind, eingeschickt hat, und dieses alle Portraits, selbst die von Ammerling, neben sich niederschlägt, so will ich dieses Fach, um nichts Unangenehmes sagen zu müssen, lieber gar nicht berühren. Die meisten Maler sind Portraitmaler, und doch hat es zu allen Zeiten nur wenig gute gegeben, am seltensten sind sie aber in unserer Zeit. Einsle's Manier hält die Mitte zwischen Rembrandt und Vandyk. Einsle ist unter den jetzt lebenden Portraitmalern, nicht nur der österreichischen Monarchie, sondern des ganzen Europa der Ersten Einer, und wer die innere Weihe nicht erhalten hat, wird ihm seine Kunst niemals ablernen. Bei vorhandenem Genie muß diese nach und nach von selbst kommen, durch unermüdlichen, unverdrossenen Fleiß. Denn wer nur im Schnellmalen ein Verdienst sucht und in 3 Sitzungen ein Portrait zusammenschmiert, der wird sich zwar schnell Geld erwerben, aber von seiner Arbeit keinen Nachruhm haben; er wird keinen Kenner hintergehen, sondern blos ein unwissendes Publicum eine Zeit lang täuschen, bis diesem durch Vergleich reellerer und gewissenhafterer Leistungen die Schuppen von den Augen fallen.

Dr. Seiz.

Kleine Stadtpost.

Pesth. Man liest im „Pesti Hirlap“: „Wir wollen dem verehrten Publicum einige Daten zu den Vielen liefern, welche beweisen, was für Tyrannei die Zünfte nicht nur auf das Publicum, sondern gegen ihre eigenen Zunftgenossen ausüben, und daß niedrige Gewinnsucht eben in den Innungen den meisten Nahrungsstoff findet. Schon verflossenes Jahr unterfingen sich die hiesigen Bäckermeister, am Allerheiligentage dem Publicum durch Umlaufschreiben bekannt zu machen: daß von nun an es Niemanden von ihnen, unter Strafe von hundert Gulden Conv. Münze erlaubt sein soll, den Gastwirthen und Greißlern ihr Gebäcke ins Haus zu schicken; eine gleiche Strafe bestimmten sie für denjenigen ihrer Mitmeister, der sich dadurch Kunden anzulocken bestreben wollte, wenn er den Domestiken manchmal ein „Kreutzerkipfel“ zum Geschenke machte. Dieses Rundschreiben, si dictu fas est, wie sehr es einerseits das Publicum mit Recht empörte, zeigte anderseits einen Brodneid der lächerlichsten Art; auf den glücklichen Erfolg dieses ihres ersten Unternehmens aber faßten die Herren eben jener Zunft den Muth, sich im Größern zu versuchen, und senden nun an alle Wirthsleute und Greißler der Stadt Individuen, welche sich für Commissäre ausgeben, herum, und verbiethen ihnen, daß sie es nicht mehr wagen sollen, ihren Gästen oder Kunden, mit dem sogenannten Hausbrode in Stücken aufzuwarten, und daß daher jeder Gast gezwungen sei, das unverdauliche Brod der Bäcker herunter zu würgen Wir sagen unverdaulich, denn außer jenen sogenannten Luxusbäckereien, an welchen wir für theueres Geld kaum einen Bissen erhalten, ist alles Uebrige von der Art, daß es einem ehrlichen ungarischen Magen nach drei Tagen noch Beschwerden verursacht Wir können keineswegs glauben, daß dieses neue Einschreiten der Herren Bäcker, unter der Autorität der Comitats-*) oder städt. Behörde geschehen sei, und wir zweifeln nicht, daß sogleich Anstalt zur Abschaffung dieses Mißbrauches getroffen werden wird. Denn wir würden es für ungeheuer empörend halten, daß eine Zunft oder Nicht-Zunft uns sollte abhalten können, solches Brod zu essen, welches uns gefällt, oder welches wir zur Erhaltung unserer Gesundheit essen müssen. Mit welch allgemein dankbarer Anerkennung vor einem Jahre jene segensreiche Verordnung der hochlöbl. k. ung. Statthalterei aufgenommen wurde, daß es nämlich an Wochenmarkt-Tagen den Ofner Handwerkern erlaubt sein soll, ihre Waaren auch in Pesth feil zu biethen, welche Concurrenz für das Publicum die wohlthätigsten Folgen hat: eben so sonderbar ist es, daß die Bäckermeister, welche für sich nicht einmal wie die Fleischhauer das „Regale Beneficium“ in Anspruch nehmen können, dies nicht dulden, und daß die Ofner-Bäcker, die besseres und größeres Brod backen, vom Pesther-Platze ausgeschlossen sind. Wahrlich eine sonderbare Art von Tyrannei, die außer dem Eigennutze keinen andern Antrieb kennt, einem Publicum befehlen zu wollen, nur solches Brod zu essen, welches ihm eine ehrsame Zunft aufdringt H.

*) Hiezu bemerkt der Hauptredacteur: „Wir kennen zu sehr den Geist, der das Pesther Comitat belebt, als daß wir auch nur im Entfernsten annehmen könnten, daß dasselbe eine solche Brodtyrannei sowohl im Interesse der Consumenten, als der Erzeuger erlauben sollte.

Wiener Börsen-Course.

6. Juli 1841. Conv. Mze.

Metaliques	à 5%	105⅝
idem	à 4%	97¼
idem	à 3%	—
Darlehen mit Verlos v. J. 1834		—
„ „ „ „	1839	265
Bank-Actien das Stück		1618
Kaiserliche Dukaten		—

Markt-Preise.

der Körnerfrüchte in Pesth

am 6. Juli. Pesther Metzen. Grosch. W.W.

Weizen	145	bis	170
Halbfrucht	110	–	120
Roggen	95	–	100
Gerste	85	–	90
Hafer	68	–	74
Kukurutz	90		100

Früchten-Preise.

Der Preßburger Metzen W. W Groschen.

	Comorn den 3. Juli. best	mit.	ger	Szegedin den 3. Juli best.	mit.	ger.
Weizen	101	94	89	80	75	—
Halbfrucht	86	82	74	65	60	—
Korn	—	—	—	—	—	—
Gerste	52	50	48	45	—	—
Hafer	51	50	50	45	—	—
Kukurutz	72	71	70	45	—	—
Hirse	—	—	—	60		—

Lotto-Ziehungen.

Wien am 3. Juli.

42. 58. 35. 4. 11.

Grätz am 3. Juli.

36. 23. 77. 55. 24

Kaschau am 3. Juli.

88. 51. 55. 72. 30.

Wasserstand der Donau

(in der Brunnmaschine zu Ofen)

am 8 Juli Früh 8 Uhr 10' 2" 6‴ ober 0

Meteorologische Beobachtungen vom 7. Juli.

Zeit der Beobachtung	Barometer auf 0° Reaumur reducirt Pariser Maaß	Wiener Maaß	Thermometer Reaumur	Wind.	Witterung.
9 Uhr Morgens.	27 Zoll 195	27 Zoll 11 2 4 P.	+ 15. 2	NW. Mitt.	Trüb.
3 Uhr Nachmittags	„ „ 253	28 0 0	+ 17. 3	NW. Mitt.	Viel Wolken.
9 Uhr Abends	„ „ 324	28 0 11	+ 15. 1	NW. Schwach.	Wolken.

Az ú. n. irány-regény és irány-dráma mellett az irány-festészetet akarják életre kelteni. De nem szabad megfeledkezni arról a körülményről, hogy minden kor, melynek sivár jelene a lelkiekben való fölemelkedésre alkalmatlan volt, mely a gondolkodók többségét elernyesztő passzivitásra kárhoztatta, a multra irányozta tekintetét. Ilyen korokban fordulnak költők és szépírók a mult idők eseményei felé, lelkesülve, hogy lelkesítsenek. Miért kellene tehát elítélnünk azt, hogy a festészetet is erre az útra akarják téríteni, midőn éppen a festészet az, mely ily esetben a legkönnyebben érthető nyelven szólhat a nagy tömeghez? A kép eredetijét az igaz, csak kevesen élvezhetik, de a sokszorosítás révén annál könnyebben elhatolhat a legtávolabb eső helyek legelrejtettebb zugába is, hol még az analphabéták is meg fogják érteni világosan beszélő szavait.

Hogy minő csúfos vége lett ennek a történeti iránynak Ausztriában, azt röviden, de jellemzően adja elő Hevesi Lajos.[1] Csupán egyet felejt el megemlíteni, azt t. i., hogy meglévő erős nemzeti érzés nélkül, udvari parancsszóra az ilyesmit nem lehet megteremteni. Nálunk nem akad senki, aki anyagi támogatással elősegítené ez irány kifejlődését és az mégis idővel kifejlődik és megerősödik, mert meg vannak nemzeti alapjai. Ausztriában „kirendelt" festők fognak a dologhoz s telefestik műtermeiket történeti képekkel — de a továbbfejlődés föltételei hiányozván, az egész mozgalom epizódjelleget ölt és nem több: csúfosan végződő kísérletezésnél. A magyar festészet történetében tanulságos összehasonlításokra fog alkalmat szolgálni Hormayrnak és Thaisznak cikke, főleg abból a szempontból, hogy a történeti festészet csak egy oly népnél virágozhatik, melynek története erősen kifejezett nemzeti jelleggel bír.

A nagyobb baj ott van, hogy midőn e fölszólítás megjelent (1821), a magyar festészet gyermekkorát élte s nem volt egyetlen festőnk sem, ki alkalmasnak látszott volna ily feladatok megoldására. Nálunk az eszme egy időben került irodalmi úton közforgalomba, de a megvalósulásra néhány évtizedig kellett várnunk. Első művelői révén azonban oly lendületet vett nálunk a történeti festészet, hogy ilyesmire Ausztriában, kellő alapok hiányában, gondolni se lehetett. E két cikknek kor- és művészettörténeti jelentőségét, irányzatosságuk dacára, nem lehet kicsinyleni.

—302. BAYER JÓZSEF

MARKÓ KÁROLY ISMERETLEN LEVELEI. A Fejérváry Gábor-féle leveles gyűjtemény Nemzeti Múzeumba való jutásával előkerült Markó Károlynak tíz darab olyan levele, melyek ismertetve eddig még nem voltak, de felhasználva sem ama monografiában, melyet Szana Tamás pár évelőtt Markó Károly életéről és művészetéről közreadott. A Nemzeti Múzeum is csak az 1904-ik év folyamán jutott az érdekes irodalmi ereklyék birtokába, közrebocsátásuk eme körülmény folytán mindmostanig tehát akadályokba ütközött. Valamennyi levelet pártfogójához és régi barátjához, Fejérváry Gáborhoz írta Markó 1830, 1831 és 1832 években, vagyis abban az időben, mikor még nagy gondok és küzködések között haladt művészi pályája s a legkinzóbb bántalmak állották útját művészi tervei megvalósításának. Fejérváry Gábor és közötte való baráti viszony gyökerei belenyulnak ama időkbe, mikor Markó, mint műegyetemi hallgató Pesten tanult és mellékesen, anyagi fentartása okából kisebb művészi képek elkészítésével foglalkozott. Müller műárusnak szokta képeit rendesen eladogatni, aki potom áron, sokszor órákig tartó rábeszélés után megvette, de háromszoros, négyszeres értékben adott túl rajtuk. Egy alkalommal Fejérváry Gábor a híres műgyüjtő éppen akkor vett meg háromszoros áron egy kis képet, mikor Markó is jelen volt az üzletben. A vásár megkötése után nyomban követte Fejérváryt, elment lakására (Koronaherceg-u. és Kigyó-tér sarkán levő báró Brudern házba) és bemutatta az aggteleki barlangról készített képeit. Fejérváry megismertette br. Brudernnel, aki felismerve tehetségét, a bemutatott képeket rögtön meg is vette. De még többet is tett Fejérváry Markóért. Közbenjárt érdekében gróf Károlyi Györgynél, Andrássy Károly és György grófoknál, kik Fejérváryval együtt évdíjat biztosítottak számára és lehetővé tették, hogy a bécsi akadémián magát tovább képezhesse. Pulszky Ferenc „Életem és Korom" című emlékiratában pár sorban vázolja Markónak Fejérváryhoz való viszonyát a főuri pártfogókkal való megismerkedése utáni időkben is. Markó ugyanis pártfogói segítésével Bécsben tanult, de többször összeveszett tanáraival, felhagyott egyidőre a festéssel és olyan elefántcsontpapir gyártásába kezdett, mit akkoriban csak Angolországban készítettek. Pártfogóit szeszélyes viselkedése csakhamar elhidegítette irányában, Fejérváry Gábor azonban nem hagyta el ekkor sem, sőt újabb ösztöndíjt eszközölt ki számára, hogy nemsokára Markó továbbtanulás végett Rómába utazhatott. „Tehetségei — írja Pulszky Ferenc — rövid idő alatt úgy kifejlődtek, hogy közelismerésre talált, sőt midőn a német festők az öreg Koch jubileumára az agg művésznek ezüst koszorút nyújtottak át, ő azt Markó fejére tette, mint ki az ily kitüntetést leginkább megérdemli."

Fejérváry Gábor barátsága más tekintetben is előnyös volt Markó sorsának javítására. Mikor legnagyobb nélkülözések között élt Markó, akkor segélyezte őt kisebb-nagyobb összegekkel, de ezenkívül rajta volt még azon is, hogy fiatal barátjának a főuri körökből állandóan megrendelőket szerezzen. Igy jutott Markó összeköttetésbe a Károlyi, Andrássy,

[1] Oesterreichische Kunst im 19. Jahrhundert Leipzig, 1903. 46. lap.

Művészet 1909

Reviczky, Zichy, Viczay, Brudern, Pallavicini stb. családok tagjaival, kik több képét megvásárolták és lehetővé tették számára olyan időben, mikor magyar író és művészembert hivatása egyenesen a legnagyobb nyomorba kergette, a küzdelmes, de valamennyire tűrhető megélhetést. Markónak különben szintén kijutott elég bőven ezekből a gyötrelmes napokból. Leveleiben állandó melódia a szükség emlegetése, mely sokszor már a kétségbeesésig felizgatta.

Ezért tanulságosak és ezért érdekesek e levelek első sorban. Igaz, őszinte, közvetlen érzések szólalnak meg bennük és lépten-nyomon ismétlődik a művészléleknek az a fájdalma, melyet az élet realitásai keltettek fel benne. 1830 július havában azt írja, hogy ha nem lesznek támogatói, bele kell törődnie sorsába, hogy itthon maradjon és sírba szálljon, anélkül, hogy Itáliát láthatta volna és tehetségét kiképezte volna. Egy másik levelében ismét azt panaszolja, hogy minél előbbre megy művészetében, annál nyomasztóbbak anyagi viszonyai és így folyik ajakáról a panasz és a kesergés a többi levelekben is. Fejérváry ezeket a leveleket mindannyiszor intenciójuk szerint elintézte, ugy hogy Markó megrendeléseket, évjáradékot, kölcsönt kapott, kimehetett Olaszországba és elérhette célját, hogy tehetségét olasz földön, studiumainak megfelelő milieuben fejleszthesse. 1833-ban – mondja Pulszky – „már híres festész volt", aki senkinek protekciójára többé nem szorult, de azt is hozzáteszi még, hogy első védőjét, Fejérváry Gábort sem feledte el soha és mindvégig barátságban maradott vele.

Életrajzi és műtörténeti szempontból — szubjektiv voltuktól eltekintve — érdekesek e levelek azért is, mert Markó tervezéseiről, készülőben levő vagy már elkészített munkáiról pontos adatokat tartalmaznak. Ezek az adatok ama levelekkel együtt, miket e közlöny hasábjain a művész-levelek korán elhúnyt buzgó kommentatora, Esztegár László dr. publikált, Markó ifjú- és férfikorát, törekvéseit, a magyar társadalom kulturális viszonyait újabb képsorozattal gazdagítják. A leveleket eredeti ortografiájuk szerint minden változtatás nélkül, abban a sorrendben közöljük, ahogy Markó azokat különböző időben Fejérváryhoz küldötte. Számszerint tíz darab levél így következik egymás után.

Eisenstadt den 28-ten Maj 1830.

Hochwohlgeborner HErr! Beyde Briefe welche dieselben an mich geschrieben hatte ich richtig erhalten, und daraus zugleich ersehen wie sehr Sie bemühet sind mir alle seitig Vortheile zu verschaffen.

Ich statte meinen danck ab, und bitte mir auch ferner geneigt zu bleiben, umsomehr da ich wohl vielleicht öfterer Gelegenheit geben werde, mich für nachlässig zu halten, welcher fehler mit freundschaftlichen Verhältnissen sich nicht zum besten Verträgt. Doch hoffe ich das ich einst im Stande seyn werde bey einem Kunstfreunde den selben fehler gutt zu machen.

Weil ich seit meiner Abreise von Wien mit sehr bedencklichen Halsweh und fieberartigen Anfällen geplagt war, auch erst seit einigen Tagen gesünder bin so konnte ich die Arbeit, die ich bis 20 Maj uhngefähr fertig haben wollte, nicht beendigen, mit hin auch nicht nach Wien reisen, wodurch mir die Gelegenheit entging, von dem Vortheile gebrauch zu machen, dem ich durch das bekantwerden mit dem Grafen Pallavicini, und meine Aufwartung bey der Exel. Gräfin Zichy erwarten durfte. Was die Gräfin anbelangt so hatte ich Ihrem Tadel nicht übelgenommen, sondern blos gesagt, das ich in kurzer Zeit und ohne meine Arbeiten zu studiren keine arbeiten mehr zu verfertigen gedencke indem es doch immer nachtheilig für mich ist, wenn ich einer übereilten Arbeit wegen zu Reflexionen Anlas gebe.

Ich bitte mich daher gelegenheitlich bey beyden HEhrschaften meines Ausbleibens wegen zu entschuldigen. Übrigens bemühete ich mich bis jezt nicht allein das Lob, sondern auch den Tadel zu benützen um so mehr den, der auf vernümftigen Gründen beruhet.

Meiner gemeldeten Unpässlichkeit wegen hatte ich noch das bey mir bestellte Bild nicht angefangen, wohl aber den ersten Gedancken entworfen. Es stellt vor die Nymphe Amymone von einem Satyr überfallen, der Neptun zur Hilfe erscheint. Ich wünschte die Figuren etwas gröser zu mahlen als Sie im meinen übrigen Landschaften sind, und mich überhaupt bey dieser Arbeit nicht zu übereilen.

Künftigen posttag nehme ich mir die freyheit mehr zu schreiben.

In dem ich mich Ihrer ferneren Gewogenheit empfehle verbleibe ich mit Hochachtung Dero ergebenster diener Karl Markó.

Eisenstadt, den 30 Juny 1830.

Hochwohlgeborner Herr! Die Fortsetzung meines letzten Briefes sollte die Anzeige seyn, dass ich zwey Landschaften fertig habe, die allenfalls dem Herrn Grafen von Viczay zu diensten stehen könnten, wenn Euer Wohlgebohren etwa den Grafen überredet hätten, etwas von mir zu besitzen. Da ich jedoch von allen Seiten sehr dringende Briefe erhalte, so werde ich mich vielleicht genöthigt sehen, mich solchen bestellungen zu entledigen, die mir bereits seit Jahr und Tag aufgetragen sind. Es müsste den seyn, dass der Gegenstand nicht gefallen möchte (dass eine hatt zur Staffage Badende Mädchen von Faunen belauscht, dass zweyte Mehrere Mädchen an einem der Venus geheiligten brun) dann könnte ich die Landschaften überlassen, obgleich noch mehre Herrn auf meine Arbeiten mit Ungeduld warten; Ja es wäre mir sogar angenehm, wenn die beyden Gemählde der Herr Graf von Viczay bekommen möchte, blos weil Sie

die Idee gehabt haben, eine Arbeit von mir an den Grafen zu bringen, welches für mich vortheilhaft wäre.

Angenehmer wäre es mir, wenn Euer Wohlgebornen noch so lange in Wien bleiben bis ich mit den Gemählden selbst nach Wien komme, da ich aber starck an hemoroiden leide, so kann ich den Tag nicht bestimmen an dem ich hinüber komme. Ich hätte noch so manches zu bitten da ich überzeugt bin, dass mir mein Vorhaben nur mit Ihrer Hülfe früher gelingen könne.

Ich bitte um Vergebung, dass ich die von Ihnen bestellten Arbeiten noch nicht angefangen habe, ich hoffe aber für das lange Warten durch die Arbeiten selbst zu entschädigen.

Wenn mein Brief den ich nicht im besten Gesundheitszustande schreibe zu irgend einer Antwort Veranlassung giebt, so erwarte ich ein baldiges Schreiben wenn es auch nur ein paar Zeilen seyn sollten.

Mich der ferneren Gewogenheit empfehlend verbleibe ich mit Hochachtung Eure Hochwohlgebornen ergebenster diener C. Marko.

NB. Im Falle die beyden Landschaften nicht an den Ort ihrer Bestimmung kömmen so mache ich zu wissen, dass Sie im Preise von 40 dukaten per Stück, beyde um 80 dukaten bestellt sind.

Eisenstadt den 21 Juli 1830.

Hochwohlgeborner Herr! Meine Laage ist so das ich nur zu Ihnen meine Zuflucht nehmen kann, obwohl ich kaum glaube, das Euer Wohlgebornen mir helfen können. Meine Mittel reichen nicht zu um die Reise nach Italien anzutretten. Dem abgerechnet das ich meine Reise kosten gedeckt haben muss, so mus ich auch meine Familie mit dem nöthigem Gelde auf ein halbes Jahr wenigsten nebst den Reisekosten nach Zipsen (bestreiten) versehen. So viel konnte ich bis jetzt nicht erübrigen, um so mehr, da ich seit meinen letzten Aufenthalt in Eisenstadt beständig kränklich bin. Wäre es möglich dass mir Euer Hochwohlgebornen gegen die Bedingniss dass ich jährlich drey Jahre hindurch 2 Bilder alss in allen 6 Bilder mahle, 600 fl. von irgend einem Gavalär auszumitteln im Stande vären, so könnte ich diese Reise nach der ich mich so sehr sehne antretten, wenn es nicht möglich ist, nun so muss ich ruhig mich in meine Umstände fügen, und ohne Italien gesehen, ohne mein Talent aus gebildet zu haben ins Grab wandern.

Ich bin überzeugt dass nicht meine Worte, sondern die möglichkeit die Erfüllung meiner Wünsche herbeyführen wird.

Ich verbleibe mit Hochachtung Euer Hochwohlgeborenen ergebenster Diener C. Marko.

NB. obwohl ich es für überflüssig hallte, so bitte ich doch um eine baldige Antwort.

Eisenstadt am 11-ten August 1830.

Hochwohlgebohrner Herr! Obwohl ich auf meinen letzten Brief noch keine Antwort habe, so glaube ich dennoch nicht, dass es aus Verdruss über diesen meinen letzten Brief geschehe, es würde mir leid thun, wen ich Dero neigung zu mir mit meiner Aufforderung geschwächt hätte. Freylich hätten Sie auch eine Andere Ursache über mich zu zürnen, allein ich war gewiss durch Krankheit gröstentheils verhindert bis jetzt etwas zu verfertigen zu dem wusste ich auch keinen passenden Gegenstand, jetzt habe ich mehrere Ideen die gewiss neu und nebenbey vielen Witz verathend sind. Ich würde auch bis zum kommenden Landtag, eines dieser Stücke ganz fertig haben, wen ich nicht bey meinem letzten aufenthalte in Wien von Herrn Grafen von Reviczky den auftrag erhalten hätte Etwas zu arbeiten, was den Cahtzler zu meinem Vortheile in Pressburg vorzuzeigen gedenckt, ich habe die grősste Hoffnung von seiner Idee.

Dass ich unter diesen Umständen, die von Euer Wohlgebohrenen verlangte Hülfe wenigstens gegenwärtig nicht benöthige, erhält aus dem erzählten. Allein ohne Ihre Hülfe würde es mir schwer seyn, auch diese Vortheile zu erringen und nach Pressburg zu gehen. Ich bitte daher Euer Wohlgebohrnen mir zu diesem besuche mit hundert Gulden . . . . beyzustehen, damit ich für die nöthigen Ausgaben in Pressburg gedeckt bin. Da Euer Wohlgebohren ohne zweifel auf den Landtag erscheinen, so würde ich in dieser Zeit einen theil meiner pflicht erfüllen, indem ich so zu sagen in Ihrer Gegenwart für sie arbeiten würde.

Ich bitte mir meine zudringlichkeit zu verzeihen, zugleich bitte ich aber auch, mir wen es nicht gerade eine Unmöglichkeit ist, meine bitte zu gewähren.

Ich verbleibe mit Hochachtung Dero ergebenster Diener Karl Marko.

Eisenstadt den 8 Decemb. 1830.

Hochwohlgebohrner Herr! Es Sehmerzt mich, dass mein eigenes Missgeschick Ihre Vermuthung zur Gewissheit bringen muste ein Geschick dem ich Vieleicht nie entgehe. Im Maj Juny und Juli war ich krank, dass ich in dieser Zeit statt vier Landschaften nur 2 und die zimlich schlecht mahlt, ist nicht ganz meine Schuld. Im Anfange August aber wurde ich von Se. Exellenz dem Canzler aufgefordert, während der Zeit des Landtags nach Pressburg zu gehen, indem er gesonnen war mir einige Vortheile zu verschaffen, zu diesem Zwecke musste ich mich wieder mit Arbeiten versehen, die aufgezeugt werden konnten. Ich thatt es ungerne, dem es schien mir Vortheilhafter mich mit schon bestellten Arbeiten zu beschäftigen, als es zu versuchen in meinem Vaterlande ein Prophete zu werden! und wircklich zeigte der Erfolg, dass ich nicht irtte. Ich ging auf höchstens zwei Wochen

nach Pressburg und muste mich zwei Monathe dort aufhalten, die ich sonst mit blossen herumlaufen zubrachte, ohne irgend einen Vortheil zu erlangen; ja ich werde vom Glück sagen können, Ven ich nicht Schande davon habe. Schaden habe ich gewiss wenigstens an 400 fl. Cm. Wie soll ich dann aufkommen? Verde nur nicht obendrein der Verdacht, durch solche Unfille gerecht fertig würde, dass ich von bevortheilen anderer leben will. Ich würde nichts sagen, aber so werde ich aus einer Verlegenheit in die andere ordentlich bei den Haaren gerissen. Ich habe Arbeiten, da nähert sich mir eine vornehme Gönnerin, die mich mit einer Menge Arbeiten überhäufen will, wobey ich nicht einmahl das tägliche brott hätte, nicht die Hälfte von dem, was mir der Kunsthändler Weber mit dem grössten Vergnügen zahlt.

Ich sehe mich gezwungen für die Arbeiten zu dancken; nun bin ich ein ungeschliffener Mensch, werde bedauert das ich so wenig Weltklug bin, meinen eigenen Vortheil zu erkennen und doch hätte ich bey den Arbeiten meine Schulden wenigsten um 500 bis 600 vermehren müssen. Andere waren so artig mich mit Diogenes zu vergleichen, es ward der Wunsch geäussert eine Arbeit von mir zu besitzen, ich verlange 120 fl. Cm. wofür ein Anderer fast eben so viel Louis d'or verlangen würde, plötzlich bin ich ein Narr, villeicht ein Verschwender weil ich nicht von Bohnen und Kartoffeln leben will. Kurz jeh weiter ich in der Kunst vortschreite jeh ärger sieht es um meinem Wohlstand aus.

Und wie soll ich ruhig seyn, wen ich auf meinen letzten Unfall zurückblicke. Ich habe 2 Monate in Pressburg zu gebracht, während welcher Zeit ich wenigstens 2 Landschaften a 150 fl. Cm. pr. Stück gemahlt hatte, hätte über 100 fl. Cm. erspart die ich in Pressburg verzehren musste, und den Vortheil gehabt mich einiger bestellten Arbeiten zu entledigen, So aber ist trotz aller bemühung des Canzlers bis jetzt nur mein Schaden sichtbahr. Es bleibt mir nichts übrig, als auf abzahlung einer neuen Schuld mit zerstörtem Gemüthe zu arbeiten. Doch wozu all dieses Schreiben? Misstrauen ist eine Pflanze deren Wurzeln zu üppig wuchern als dass sie ausgerottet werden könnte, und Verlegenheiten macht nur das Glück, Guth, dieses aber löst. Gunst nicht abdrigen. Ich hatte Euer Wohlgebohrnen beym Grafen Viczay gesucht, damals hätten Sie zwey Landschaften von mir bekommen, es wäre mir angenehm gewesen sie anzubringen, denn ich hatte um einige Wochen früher von Pressburg weggehen können. So musste ich sie in Wien verkaufen. Die gemachte arbeit hätte ich auch in Pressburg verfertigt, die nöthige Heiterkeit des Gemüts fehlte mir aber dazu und so unterblieb es. Bis künftigen Dienstag Abends werde ich für Euer Wohlgebohrnen eine Landschaft nach Wien schicken. Die übrigen Arbeiten werden sobald es mir möglich ist folgen.

Es ist mir unangenehm mit Euer Vohlgebohrnen einen preise zu sprechen. Ich überlasse es Ihrem Guttdüncken. Haben Sie aber die Mittel und wollen es wagen mir in meiner gegenwärtigen Verlegenheit beyzustehen, so bitte ich mir mit 100 fl. Cm. auszuhelfen. Arbeiten dafür könnte ich aber erst im künftigen Sommer und die volgenden Jahre liefern. Auch wäre ich nicht allein die 100 fl. Cm. sondern auch die bereits empfangenen 50 fl. Cm. zurückzu zahlen erböthig Uber das schreibe ich nicht mehr, es viel mir auch das schwer. Es war eine Zeit wo ich in Euer Wohlgehohrnen denjenigen zu sehen gewohnt war dem ich mein zukünftiges Glück zu verdanken haben würde, ich bitte nicht dringender. Blos um ein paar Zeilen bitte ich verbleibend mit Hochachtung Dero ergebenster Diener D. Marko.

Eisenstadt den 2. Aprill 1831.

Hochwohlgebohrner Herr! Aus der Pressburger Zeitung hatte ich es erfahren dass der He. Graf von Viczay todt sey, daher vermuthete ich, dass mein Brief Euer Wohlgebohrnen Schwerlich antreffen würde. Ich habe daher die Antwort Herrn Zayer gegeben. Um jeden missverstand vorzubeugen, so muss ich in Gegenwärtigem Briefe fast eben das wiederhollen, was ich HE. Zayer schrieb. Sollten Euer Wohlgebohrnen es wünschen so werde ich einstweilen dem Herrn Zayer, die als Drangabe noch habenden 35 frt Cm. übergeben, und Gelegenheitlich die zwey zeichnungen die bereits Componirt, die eine aber angefangen ist austertigen, und übersenden. Jetzt gleich ist es mir unmöglich, denn mehrere Arbeiten muss ich endlich mahlen, und hauptsächlich sorgen, dass ich mir zu den Zeichnungen Modelle bestreiten kann, denn da ich die Figur hübsch gross Anfing muss ich Sorge tragen, dass Sie auch Wahrheit enthalten.

Obwohl ich gesonnen war, den Inhalt beyder Stücke nicht zu verrathen, so mache ich Euer Wohlgebohrnen zu wissen, dass das eine ein Landmädchen, welches Gurcken schält diess ist angefangen, das zweyte aber eine Bäuerin die den Ofen einschmiert, vorstellen das eine Aequivoqu, das zweite mehr als Aequivoc. An diese Arbeit kann ich mich nur Anfangs May setzen, und nach und nach Arbeiten, während ich dem Fürsten seine Stücke verfertige. Denn anhaltend kann ich keine Miniaturen Arbeiten.

Indem ich um dero fernere Gewogenheit bitte verbleibe ich mit Hochachtung Euer Wohlgebohrner ergebenster diener Carl Marko.

NB. Ich bitte um eine baldige gutige Antwort.

Eisenstadt den 22-te Juny 1831.

Hochwohlgeborner Herr! Aus dem langen Ausbleiben der Zeichnung werden Euer Hochwohlgeborner darauf schliessen dass Sie noch nicht vertig sey, sie ist aber seit dem 10-te dieses fertig, obwohl ich über acht tage starck krank war. Der

Mahler Wandrak sollte Sie nach Pest nehmen, und so wartete ich auf diese Gelegenheit, da er seinen Sinn geändert hatt und noch nicht abreist so werde ich die Zeichnung an Herrn Zayer schicken die Sie dann auf der Deligenc nach Eperies befördern wird, ich behalte mir es vor an einem der Künftigen posttage Euer Wohlgebohrnen zu schreiben. Indem mich Ihrer Gewogenheit empfehle verbleibe ich mit Hochachtung dero ergebenster diener

C. Markó.

Eisenstadt den 15 September 1831.

Hochwohlgeborner Herr! Es freute mich aus dero Schreiben vom 30 august zu vernehmen, dass Euer Hochwohlgebohren bey Abschied der Kranckheit noch immer gesund sind, der Himmel erhalte Sie auch ferner.

Von Zayer habe ich einen Brief erhalten er ist in Steyermark in St. Stephan bey Leoben Buchhalter eines Eisenwarens, wie er berichtet mit geringem Gehalt.

Ich aber in Eisenstadt, umgeben von Ortschaften die von der Colera heimgesucht sind am 12 august war sie in Grosshöflein ausgebrochen und hatt binnen 3 Wochen über 120 von ungefähr 1400 Einwohnern hingeraft. In einigen andern nahen Ortschaften soll sie noch heftiger seyn. Bis jetzt bin ich trotzdem immer noch sehr ruhig obgleich ich von der bösartickeit der Kranckheit, die beste Überzeugung habe. Ja ich kann sagen, dass ich so ruhig, wie in meinen besten Tagen arbeite. Ich fürchte aber, dass es nicht lange so bleiben wird, denn bringt mich die Colera nicht um, so wird mich wahrscheinlich der Mangel erdrücken. Dazu kommt die Vorstellung die innere Kränkung darüber, dass ich meinen armen ältern nicht helfen kann. Ist's nicht ein Ungemach, so ist's dass andere, welches sich feindselig in meinen Weegstellt.

Sollte es Euer Hochwohlgebohrnen möglich seyn so bitte ich daher obwohl ich noch immer Schuldner bin, meinen Ältern 40 fl. cm. nach Leutschau zu schicken. Ich bitte aber wenn es möglich ist also gleich das Geld ohne Verzug zu übersenden den spätte Hülfe wäre keine Hülfe, und vielleicht kömmt sie jetzt schon zu spätt. Zugleich bitte ich meiner zudringlichen Schreibart wegen um Vergebung.

Übrigens finde ich mich für verpflichtet Euer Hochwohlgebohren zu verständigen wie ich den letzten Vorschuss aus zugleichen gedencke.

Wenn Euer Wohlgebohrnen damit zufrieden sind, so werden beyde Gouache-Arbeite denselben tilgen, (indem auch die, zweyte angefangen ist) sie hatt zwey figuren) und der jetzige Vorschuss wäre auf die bestellte Landschaft.

In dem ich so wohl um Gewahrung meines Anliegens als auch um Vergebung meiner Zudringlicheit bitte, verbleibe ich mit Hochachtung dero ergebenster diener C. Markó.

NB. Da ich nicht selbst nach Wien kann, so bitte ich Euer Wohlgebohren, es so einzuleiten, dass die Eriniss, dem Academischen Mahler Franz Schozberg verabfolgt wird, samt der Farbe.

In Wien ist auch die Colera ausgebrochen, was Euer Wohlgebohrnen bereits aus der Zeitung wissen werden.

Nochmahls um die Gewährung meiner Bitte schliessend versichere, dass Sie mich dadurch zu Ihren dankbarsten Schuldner machen,

A Mademoiselle Julie Markó a Leutschau.

Eisenstadt den 31 december 1831.

Hochwohlgebohrner Herr! Ihre Besorgnis um meinen Zustand kann nicht anders als rührend für mich seyn, und ich möchte sagen, dass ich sogar meine Saumsallickeit preise durch die ich diesen Beweis erhielt. Gebe Gott dass ich endlich einmal ganz unabhängig von Verlegenheiten sey, um Euer Wohlge. auch beweise geben zu können, dass ich mit warmer Anhänglickeit an Ihnen dencke.

Mein langes Stillschweigen werden dieselben vielleicht als ein Zeichen betrachten, dass ich Ihre von heitere Laune begleuteten Bemerkungen über die Gurckenschälerin übel genommen habe. Diese Bemerkungen sind richtig, und dienen mir zur Lehre, dass ich mich nie von der Bahn der ernstern Mahlerey entfernen soll. Das Gegentheil gelingt mir nicht; ich habe also nichts übel genommen, aber Euer Wohlge. werden die zweyte angefangene Zeichnung nicht erhalten, sondern wahrscheinlich eine von mir componirte Venus oder Thetis am Styx. Beyde compositionen gefallen Kunstkennern ich bin auch zufrieden bis auf das abgerechnet was ich mit Hülfe der Natur verbessern muss. Beyde sind mit Vermeidung aller nebensachen ganz historisch die erste mit dem Amor die zweyte mit dem kleinen Achill gruppirt. Ohne Modell arbeite ich keine von beyden. Mein Stillschweigen war die Folge einer Unentschlossenheit. Da ich mit einem Briefe alles ausrichten wollte, so hinderte mich dieselbe in folgender Angelegenheit um Ihre Beyhülfe zu bitten. Jetzt thue ich es, da mir nicht viele Auswege übrig bleiben.

Am 12-ten Aprill wurde meinem Vater um den Spottpreis von 1241 fl. cm. sein Haus verkauft. Um die Eltern vor diesen Verlust zu schützen, und Ihnen den Schmerz zu ersparen im Alter das Haus verlassen zu müssen, wo Sie grau geworden sind, war kein Mittel, als dass mein Schwager der in der Caal Herrschaft Unghwar Förster ist, gegen den Verkauf im Nahmen der Schwester protestirte, mich aber batt, ihm bey der Auszahlung folgenden Termine behülflich zu seyn, da sein Gehalt ihm diese Last auf sich zu nehmen nicht erlaubt. Er hatte den ersten Termin belegt, ich zum zweyten Termin 320 und zum dritten 300 fl. cm. nach Leutschau geschickt.

Mein Aufenthalt in Pressburg und die damit verknüpfte misslungene Speculation, die dieses Jahr gewesene Gränzsperre, während welche ich mehrere Arbeiten nur verschleidern musste, weil nichts über die Gränze geschickt werden konnte, diess und noch mehr anderes trug bey, dass ich den letzten Termin 1831 (12 August) nicht belegen konnte, und daher auch kein Mittel kenne, um zu den von mir belegten 620 fl. cm. wieder gelangen zu können, was mich zu meinem grössten Nachtheile in Eisenstadt angefesselt hält.

Meine bitte wäre allso diese, dass Euer Wohlg. zur Erlegung des letzten Termin die Mangelnde summe von 330 fl. cm. vorzustrecken die Güte haben möchten, denn da dadurch die alten Creditoren befriedigt werden, und mein Schwager das Haus gleichsam schuldenfrey besitzen würde, so wäre es ein leichtes ohngefähr 1000 der 1200 fl. cm. auf das Haus (vielleicht mit Ihrer gütigen Beyhülfe) zu erhalten (gegen billige procente) wo denn Euer Wohlg. die 330 fl. cm. zurück erhalten würden. Mit dem Reste wäre ich in den Stand gesetzt, nach Wien zu gehen, um dort zweckmässiger meiner Kunst obliegen zu können.

Ich habe in dieser Absicht meinem Schwager Joh. Theonest Hattwig Caalförster in Perecsény ebenfalls heute geschrieben, und denselben in Kenntniss von meinen an dieselben gerichteten bitte gesetzt, ihm geschrieben, dass ich überzeugt sey, dass ich von Ihrer Zuneigung zu mir das beste hoffen darf, wenn nicht eine evidente Unmöglickeit das Fehlschlagen meiner bitte bewircken wird. Er wird allso zur hinlänglichen Cautionsleistung bereit seyn.

Da ich kein anderes Mittel kenne, als auf diesem Wege zu einer nahmhaftern Summe zu gelangen, oder die zum Vortheil meines Schwager erlegten, 620 fl. cm. bald zurück zu erhalten; ich ausserdem aber noch lange zu kämpfen hätte wenn ich bloss auf meinen Verdienst eingeschrenckt bleibe, da mir ferner Ihre Vorliebe für mich, und Ihre umsichtsvolle Kenntniss mit dem Nothwendickeiten eines Künstlers bekannt ist, so wende ich mich nochmahls in vollem Vertraun an Euer Wohlg. mit der Wiederhollung meiner bitte, diese Summe von 330 fl. cm. wenn es möglich ist auf meine Rechnung zur Disposition meines Schwagers inLeutschau zu stellen.

Ein Ungemeiner Vortheil entspringt daraus für mich, da ich dadurch in den Standgesetzt werde, zwey Wochen nach Lichtmess bereits nach Wien zu übersiedeln, weil dahmals meine Quartierzeit aus ist, und ich nicht allein ohne Modell oder Andere Studien im wiedrigenfalle bleiben, und wieder auf längere Zeit ein neues Quartier nehmen müsste, sondern wenn ich später denn noch nach Wien gehen könnte, nur eine unnöthige Ausgabe bey der Aufnahme des neuen Quartiers hätte. Aus diesem Grunde bitte ich auch Euer Wohlg. um eine baldige Antwort, damit ich mich darnach zu richten weiss.

Da ich wie oben gesagt ohne Modell nichts verfertigen will so bitte ich meiner Saumsällickeit wegen um Vergebung, der ich mit vorzüglicher Hochachtung verbleibe dero ergebenster diener

Carl Markó.

NB. Die Cholera war bey uns sehr gelind, doch wurde auch gestern, ein aus Neusiedl hergebrachter Mann, bey den Barmherzigen begraben der an dieser Kranckheit starb. Ich bitte mir zuberichten ob ich die beyden Landschaften anfangen kann.

Wien, den 10 Februar 1832.

Hochwohlgebohrner HErr! Aus der Nichtbeantwortung meines Schreibens schlüsse ich, dass dieselben durch meine Bitte, die letzte in Leutschau noch belegende Rate mir gütigst vorstrecken zu wollen, unwillig geworden sind. Ich hatte es schon im meinem letzten Briefe bekannt, das ich nicht wenig bitte und das ich Euer Hochwohlgebornen zu erbittern fürchte. Mein einziger Trost ist's, das ich glaube, die nicht erhaltene Antwort, könne eine folge von verspäteten postenlauf, und meiner Abwesenheit von Eisenstadt seyn. Ich bleibe jezt schon in Wien, obwohl meine Familie noch in Eisenstadt ist.

Da Euer Hochwohlgebohrnen, mir (was für mich sehr schlim wäre) auf die von mir gebethene Art, (nehmlich die letzte Rate für mich gütigst vorschiesen zu wollen) nicht werden helfen können, umsomehr da nicht 330 fl. Cm. sondern noch 356 fl. 24 x. Cm. zu belegen sind, so bin ich so frey Euer Hochwohlg. zu bitten, mir wenigstens das anzeugen zu wollen, ob die selben im falle ich die letzte Rate in Leutschau erlege, mir auf den Hausbrief (folglich auf das Schulden freye Haus) durch Ihre gütige Bemühung die von mir gewünschten 1200 fl. Cm. verschaffen können. Meine Zumuthung wegen um Vergebung als auch um eine baldige Antwort bittend verbleibe ich vorzüglicher Hochachtung Euer Hochwohlgeborener ergebenster diener

C. Markó.

Meine Adresse Wien Neue Wieden Hauptstrasse Nr. 580 2-ten Stock Thür Nr. 24.

Eddig tart a Markó Károly tiz darab levele, miknek még a külső címzéséről kell röviden említést tennünk. Három levélnek a címzése latin: Spectabili ac Generoso Domino Gabrieli Fejérváry stb.-hoz szóló, számos kihuzással, javítással tele, a postai kézbesítés különféle akadályai folytán; egyiknek a címzése pedig német, míg a többi hat külső címzés, illetve boríték nélkül való. A kalligrafikusan vezetett sorok ellenére a kézírás helyenként nehézséggel olvasható, minek egyik oka az is, hogy Markó az interpunkciozás és helyesírás szabályait csak ötletszerűleg alkalmazta. A levelek írásmodorának egyes különösségeire is ezek szolgáljanak magyarázatul. BÁNYAI ELEMÉR DR.

—303.

i primi elementi della pittura dal padre stesso, e copia i paesaggi leggiadramente primitivi di Giovanni Müller, pittore locale che lavorava dietro incisioni e stampe tedesche. Dopo aver imparato la maniera e la tecnica del Müller, incomincia a dipingere indipendentemente tutta una serie di paesaggi presi nella regione vicina. Di questa sua epoca riproduciamo qui due quadri rappresentanti le montagne della Tátra. È molto caratteristico per l'artista ancora giovane ed all'inizio della carriera artistica, il modo di osservare e riprodurre la natura, tema supremo di tutta la sua vita che attraverso un lungo vagabondaggio lo condurrà ad Antella. Colori semplici, limpidi, grandi orizzonti e soprattutto aria che ci fa sentire il freddo alito pungente dell'alta montagna. La sua maniera non è ancora romantica nel senso della denominazione stilistica della storia dell'arte ; essa è però già romantica per l'istintiva tendenza alla grandezza che dirige la sua anima, per le profondità della visione e per l'intatta castità del suo spirito. La natura non è ancora semplicemente la cornice di scene mitologiche, non è ancora lo spazio sacro di sublimi leggende eroiche : vi sentiamo solo la forza mitica del tempo, la furia del vento che durante milioni di anni aveva scavato valli e alzato montagne, sentiamo il sole che vi ha poi disteso sopra un ricco tappeto di fiori.

Il successo di questi suoi primi tentativi nella pittura lo induce a recarsi a Pest. Non è più giovanissimo quando nel 1818 parte per questa prima tappa della sua vita artistica. Dapprima è l'indifferenza che lo accoglie e che lo costringe a vendere per piccolezze le sue abili incisioni, i suoi disegni ed acquarelli, fatti e presi nei dintorni di Buda e di Pest. S'iscrive anche al Politecnico, ma lo studio non gli va affatto ché è la natura che lo richiama e il pennello che lo attrae. In quest'epoca dipinge la veduta con le rovine del castello reale di Visegrád, il migliore quadro non solo della sua gioventù, ma anche di tutta l'opera sua. Qui sono già espressi i principii della nuova pittura paesistica ungherese che era allora ancora solo da venire. Il suo pennello è già capace del sereno e fresco naturalismo, basato unicamente sull'osservazione immediata della natura, e se le avversità della sorte non lo costringessero a correre per il mondo, la storia della pittura di paesaggio si formerebbe tutt'altrimenti in Ungheria.

Alcuni mecenati benevoli l'aiutano con qualche sussidio e lo mandano a Vienna, che però non significa una tappa decisiva nella formazione della sua arte ed influisce appena sul suo stile.

S'iscrive alla sezione di Enrico Füger, ma tutto ciò che vede e sente gli rimane estraneo al cuore ed anche agli occhi. Fa soventi escursioni a Kismarton nel vicino territorio ungherese, ed i suoi occhi affaticati dal lavoro a Vienna, riposano sulle ondeggianti e miti regioni ungheresi. La fortuna non gli arride neanche a Vienna. Il suo matrimonio spiace ai suoi protettori, e, completamente abbandonato da essi, vivacchia miserabilmente, guadagnando qualche po' col dipingere ritratti, miniature e cassette. L'unico profitto che trae da questa vita operosa e forzata, è che la sua tecnica va continuamente perfezionandosi e che i suoi colori diventano sempre più brillanti e più limpidi.

La sua immaginazione romantica, affermatasi fra i boschi e le montagne di Lőcse ai piedi dei Carpazi, e costretta ora fra le grige pene della vita quotidiana a Vienna, lo stimola sempre più verso l'Italia, terra promessa di tutti gli artisti. Finalmente nel 1832 il suo caldo desiderio si effettua. Dopo una breve sosta a Pisa, arriva fra le mura della Città Eterna. Vi trova ben presto anche degli amici, e vien accolto nel circolo artistico raggruppatosi intorno alla persona del Thorwaldsen. Ne fu membro anche il famoso politico, scrittore e pittore italiano, Massimo d'Azeglio, ed i principali soci-artisti ne furono G. A. Koch, G. C. Reinhart e C. G. Eckersberg. In questo ambiente sopravvive ancora lo stile fissato prima da Claudio Lorrena e da Niccolò Pussino, e formatosi definitivamente sul modello e sull'incitamento dei grandi pittori e paesisti italiani, fiamminghi e tedeschi, come Tiziano, Schiavone, Annibale Carracci, Paolo Brill, Giovanni Both, Adamo Elsheimer ed altri. Questo gruppo di artisti rappresenta tutto lo svolgimento delle lotte secolari per il paesaggio indipendente ed a sè ; ma come tale, in questa epoca è già ritardatario tanto nella concezione quanto nello stile. Esercita però un influsso decisivo su Carlo Markó il quale, incerto fra i vari concetti stilistici, già da tanto tempo si affannava per trovare una solida base spirituale e materiale. Questa base spirituale, egli la trova presso i grandi maestri antichi, mentre la base materiale gli vien dalla liberalità degli ambienti italiani e soprattutto romani, tanto entusiasti per l'arte. Il suo stile si trasforma, rifiorisce, ed il suo nome è tosto rammentato fra i migliori pittori di paesaggio in Europa.

La base dell'arte di Markó è ungherese, lo svolgimento ne è invece italiano. È l'arte di un uomo che staccatosi dal paese natale, cerca un nuovo mondo, un altro ambiente artistico, e lo

CARLO MARKÓ: I Carpazi presso Kakas-Lomnic
(Museo di Belle-Arti, Budapest)

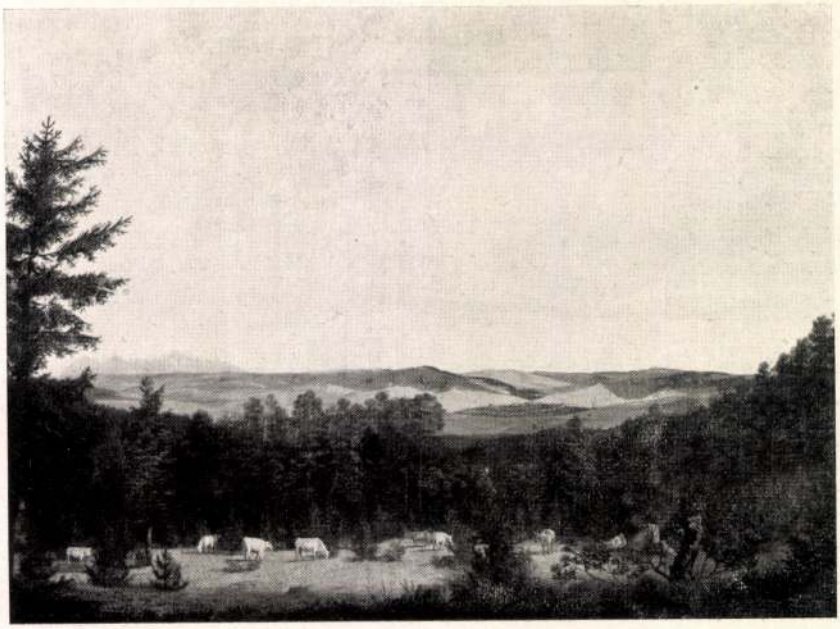

CARLO MARKÓ: I Carpazi visti da Lőcse
(Museo di Belle-Arti, Budapest)

élénkíti az egész képet. A legfinomabb miniatura-festés, gyöngéden hangolt, gazdag szinezéssel. A mester halála évéből való mű.

2. Olajfestmény, 14 × 10·5 cm. Jelzése C. Markó p. Ap. 1857. (l. a mellékelt képet.)

Délszaki táj, aratókkal a rozsföldön, áthidalt patakkal, hátul rom, amely mellett a távoli tengert és hegyeket lehet látni. Nagyon színdús, könnyed miniatura-munka.

3. Olajfestmény, 49 × 37 cm., tanulmányszerű, befejezetlen.

Alkonyat délszaki, erdős tengerparton, felhős levegővel és mozgalmas tengerrel. Erős fényhatás, rőtbarnán izzó előtér, az egész hatásában Turnerre emlékeztet.

4. Olajtanulmány, 32 × 24 cm., jelzése egykori tulajdonosától, Franz Schrotzbergtől ered (ceruzával): Carl Marco senior.

Folyó, sziklás tájban. Sárgás fényben izzó világítás. A háttér és középtér finom kidolgozású, az előtér szélesen aláfestve. Erőteljes hatása szintén Turnerre emlékeztet.

5. Olajtanulmány kéregpapiroson, 33 × 24 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco. sen.

Balra magas fák, jobbra délszaki hegyi táj és falak. Könnyen odavetett festés, reggeli hangulat.

6. Szines olajtanulmány papiroson, 36 × 26 cm., Schrotzberg jelzésével: C. Marco sen.

Ceruzával alárajzolt tölgy, fehér papiralapon. Befejezetlen.

7. Olajtanulmány, 22 × 15 cm., hasonló módon jelezve.

Lombos délszaki táj, reggel, a hangulat főszinei a zöld és viola, könnyedén odavetve, nagyon hangulatos.

8. Olajtanulmány papiron, 29 × 23·5 cm., hasonló módon jelezve.

Magas fák, amelyek csöndes vízben tükröződnek. Őszi hangulat. A motivum talán a Duna (Bécs?) mellől való.

9. Olajfestmény, befejezetlen, 41 × 34 cm., jelzés nélkül.

Sűrű lomberdőtől körülvett patak melléke. Északi nyári táj, talán Bécs környékéről. Félig kész.

DÉLSZAKI TÁJ ARATÓKKAL — ID. MARKÓ KÁROLY FESTMÉNYE

10. Vízfestmény, 25 × 25 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco Vater.

Befejezetlen előtér-tanulmány: őszies fák és bokrok a kerti ösvény mentén.

11. Vízfestmény, 13·5 × 11 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco sen. unvollendet.

A szent család és a kis János. Ölében az alvó gyermekkel ül a Szűzanya egy kőfal mellett, fa alatt, mellette József, a kis Jánost támogatva, aki a kis Jézust fel akarja ébreszteni. Jobbra távoli monumentális épületek s azokon túl sziklás tengerpart. Miniaturának szánt kép, alakjai nincsenek teljesen kidolgozva. Valószínüleg a nazarénusok szellemében készült ifjúkori mű.

Markó művészetéről ezen a helyen fölösleges szólnom. Olvasóim jobban ösmerik őt, mint én. Szerepe Ausztriában és Magyarországon olyasforma, mint A. W. F. Schirmeré Berlinben, idealista tájképei egyenrangúak a német klasszikus-idealista tájkép megalapítójának Carl Rottmannak műveivel s végtelen finom szinezése nem egyszer Claude Lorrainre emlékeztet. Mily gazdagok a miniaturái, arról egy pillanat alatt meggyőződünk, ha nagyítóüvegen át nézzük. Rájövünk, hogy annyi anyag van bennök, hogy nagy felületű képeket lehetett volna belölük alkotni, s emlékezetünkbe idézik a költő mondatát: «In der Beschränkung zeigt sich der Meister.»

Ide jegyzem még ez alkalommal, hogy ugyanebben a gyűjteményben van Seelos-nak egy jó műve:

Olajfestmény, 23 × 17 cm. Jelzése: G. Seelos.

Bozeni táj, derűs nyári reggel könnyedénfelhős éggel, egy út visz egy szép falusi ház mellett, nagy fákkal és szőlőkerttel a távoli hegyvidék felé.

A kép motivuma és szinezése nagyon emlékeztet Markóra, akit barátság kötött a művészhez. Keletkezése idejéről nincs tudomásom. Azt hiszem, hogy 1860 körül keletkezhetett.

Steglitz-Berlin. PROF. LUDWIG GURLITT

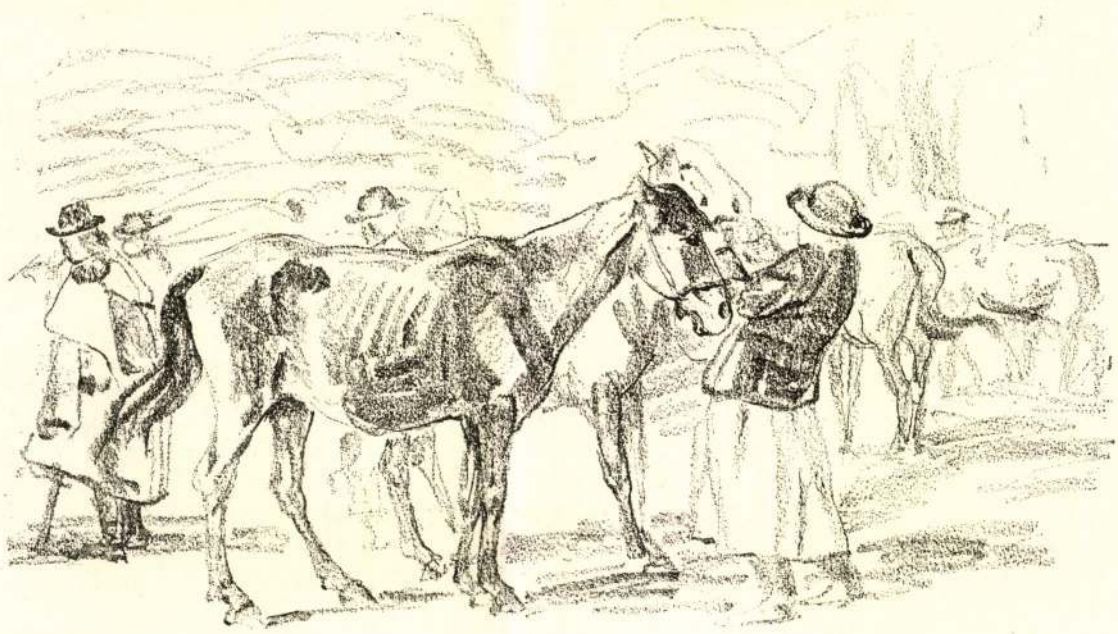

LÓVÁSÁR PÁLLYA CELESZTIN RAJZA

Vasárnapi Ujság 27-ik számához 1861.

TÁRHÁZ.

Egy vitéz hazánkfia megtiszteltetése. *)

Vácz városának levele Földváry Károlyhoz.

Tisztelt Honpolgár!

Az 1849. év vala ama gyászos idő, melyben az Urnak haragja, véres csatákban, városunk egére nehezedett.

Az öldöklő vész közepette láttuk Önt, tisztelt Honpolgár, a legbátrabbak élén mint hőst küzdeni.

Az élethalálharczból számunkra nem a győző hősi koszoruja, hanem a legyőzött rabláncza jutott osztályrészül, s Ön, tisztelt Honpolgár, ki ősi alkotmányunkért vérét ontá, szintén abban részesült — de Ön azalatt is nem az erőszak hatalmának, hanem az ég végzésének hajolva, a hősies lélek nagyságának ujabbi bizonyitékát adá.

A bekövetkezett sulyos csapások alatt nem maradt meg Ön számára egyéb, mint léleknagyságának s jellemtisztaságának büszke öntudata, részünkről pedig Ön irányában tartozó elismerésünk és tiszteletünk lerovásának kötelme, annyival is inkább, minthogy hazánk hőseiről hű megemlékezés a polgári erények egyik legszebbike.

Ily elismerést kiván Vácz város közönsége tanusitani azáltal, hogy a ·/. alatt ide mellékelve tisztelettel közlött határozata szerint a f. évi april hó 16-án tartott városi közgyülés tiszteletbeli községi képviselőjének megválasztotta Önt, tisztelt Honpolgár.

Midőn tehát városunk által nyilvánult eme elismerés szives elfogadására felkérnők, egyuttal arra kérjük, miszerint ne tekintse ezt jutalom vagy kitüntetésnek, mert jól tudjuk, hogy a haza hőseinek homlokára nem egy kicsi város, de az egész haza tűzhet csak illő jutalmi koszorut, hanem fogadja ezt az Ön hősies lelke és kőszilárd lelkülete iránt híven megőrzött tisztelet szerény kifejezésének, valamint vegye azon óhajtásnak, miáltal városunk hazánk hősei irányában táplált kötelességének némi részét azáltal teljesitette.

Kik egyébiránt mély tisztelettel vagyunk.

Kelt Váczon, 1861. april hó 30-dikán tartott városi közgyülésünkből

Tisztelt Honpolgár tisztelő polgártársai *Makay Imre*,
Vácz városa birája, tanácsa és képviselete.

— (*Az ·/. alatt idézett melléklet.*) 1861. évi april hó 16-án folytatva tartott közgyülés 89. sz. határozata:

A gyászos 184^{8}_{9}. évi önvédelmi harcz zajában Vácznál april hó 11-én magát hősiesen kitüntetett III. honvédzászlóalj, ugynevezett vörös-sapkások dicső parancsnoka *Földváry Károly*, és szintén volt honvédezredes s kitünő hazafiasságáról ismeretes lakostársunk *Zambelly Lajos* urak köz örömnyilvánitással városunk tiszteletbeli képviselőiül elválasztatnak.

Miről is most nevezettek egy külön szerkesztendő okmánynyal értesitendők. — Jegyzette s kiadta *Veszelovszky*, Vácz város aljegyzője.

Földváry Károly válasza.

Tekintetes közgyülés, igen tisztelt Polgártársaim!

Utazásaim miatt későn jutott kezemhez a tek. Városi Hatóság f. év april 30-án kelt nagybecsü levele, mely tiszteleti képviselővé lett választásomról oly piritó kegyességgel értesit.

Uraim! jól tudom én, hogy azt nem csekély személyemnek, nem parányi törekvéseimnek számithatom be; hanem veszem azon magasztos hazafiui érzület kifolyásaul, mely e lelkes város polgárainak történelmi sajáta, s mit e 12 évi nyomorgatás gyötrelmei nemcsak kiirtani, vagy bár megrenditeni, nem birtak, hanem még ihlettebb emelkedésre magasztositottak.

Igaz, Uraim, hogy nemzetünk jogos önvédelmi harczából osztályrészül számunkra nem a diadal koszoruja, hanem a legyőzetés rabláncza jutott: de a mely nemzet *akként* hordozza a rablánczokat; a mely nemzet a szolgaság börtönéből *oly* érzülettel lép ki a szabadabb cselekvőség terére, mint a miénk: annak erejét a szenvedés csak megaczélozta, érzéseit csak megszilárditá, a jövőbeni hitét csak megszentesité.

És ha az uj élet kezdeményezésének ezernyi küzdelmei közt is marad a nemzet kebelében egy parányi emlékezet azok számára, kik a részökre kijelölt téren tartozásaiknak kitelhetőleg megfelelni törekedtek: nem egy rideg kötelesség teljesitése az — mint Önök, Uraim, kegyesen nyilatkozni méltóztatnak — hanem egy mérhetlen becsü jutalom azoknak, kiknek honfitársaik eme jóságára számitani sem bátorságuk nem vala, sem joguk.

De épen ezért sokszorosan érzik a megtisztelés teljes értékét, s egyszersmind azon kötelességet, mit ezáltal a haza reájok róv.

Uraim, mélyen tisztelt Polgártársak! A hála legbensőbb érzetével lépek, Önök parancsa folytán, Vácz város képviselőinek diszes koszorujába, hogy azon hely, mit keblemben a csaták véres emlékezete megszentesitett, most, a polgári cselekvésnek nem kevésbbé küzdelmes, adná Isten, bár sükeresb — korszakában, legbuzgóbb óhajtásaimnak czélpontja legyen. A honnak védei vagyunk, Uraim, mindig, mindannyian, kik ezt hiszszük, hogy nemzetnek és egyesnek élni csak *becsülettel* lehet, s a becsületet nem az erőszak rabláncza fertézi meg, hanem az *elvetemedés*, mely a törvény őreiből a szennyes önérdek hajhászaivá sülyeszt.

Áldom Istent, hogy, bár jó, bár balszerencse közt, e hazának tőn fiává, s ismételve mondok hálát Önöknek, Uraim, hogy Hatóságuk kebelében számomra helyt adni kegyeskedtek. Életem egyik feladása lesz, azt nem foglalni el érdemetlenül. — Hazafias hű tisztelettel maradván

Pest, jun. 20-án 1861. alázatos szolgájuk, hű polgártársuk,
Földváry Károly.

Irodalom és müvészet.

+ (*Uj honvédalbum*) van keletkezőben, melyet *Haan Rezső* hontmegyei aljegyző Ipolyságon fog szerkeszteni, az 1848—49-iki hadjáratból meritett tartalommal. E czélból fölkéri a honti volt honvédeket, hogy a tudomásukra levő csaták és egyéb események tüzetes leirását hozzá julius végeig beküldeni sziveskedjenek. Az album tiszta jövedelme a hontmegyei honvédsegélyző egylet javára lesz forditva.

+ Kassán megjelent: „*Szabad királyi Kassa városának Történelmi zsebkönyve.* Irta és kiadja Tutkó József, okmánytárral, hat képpel és a város alaprajzával.“ A munka tiszta jövedelmének fele a m. Akademia palotájára, fele pedig alaptőkéjére fordittatik. Bolti ára 2 ft. 50 kr.

+ *Kolozsvárott* megjelent: „*Korány.*“ Zsebkönyv. A ref. iskolai ifjuság dolgozataiból szerkesztik s kiadják b. *Bánffi Dezső* és *Réthi Lajos.* 180 lap. Bolti ára 1 ft 30 kr. A csinosan kiállitott könyvnek mindenesetre érdemül rovandó fel, hogy aránylag nem sok benne a vers. A tartalom átalában komoly törekvésre mutat.

+ (*A „Tanulók Naplója“*) czimü folyóirat mellett igen hasznos melléklet jelenik meg. „Az egyetemes vegytan tankönyve“ dr. Hirzel Henrik után forditva ivenkint fog mellette szétküldetni. Az első iv a legközelebbi számmal már megjelent.

+ A kolozsmegyei és kolozsvári honvédsegélyző egylet „*Adatok az $18^{48}/_{49}$-ki erdélyi hadjárathoz*“ czimü irodalmi vállalatot indit meg, mely czimből tartalmára eléggé lehet következtetni. A vállalat négy, 8—10 ives füzetekben jelenik meg; szerkeszti *Kővári László*, kiadja gr. *Eszterházy Kálmán.* Előfizetés négy vagy két füzetre történhetik, füzetenkint 1 ftjával. Az összegek Kolozsvárra, Tamásy János egyleti pénztárnokhoz küldendők. Az első füzet augusztus hóban jelenik meg. A munka jövedelme a fönnebb nevezett honvédsegélyző egylet javára fog forditatni.

+ (*Politikai röpirat.*) Pesten Lauffer és Stolpnál megjelent: „Ausztria hivatása és egy magyar birodalom lehetősége. B-től.“ A füzet 71 lapra terjed.

+ *Müller Gyula* bizományában megjelent: „*Gróf Széchenyi István rövid életrajza*“. Öt képpel. Második bővitett kiadás. Kiadja *Kotsányi László.* 54 lap. Ára 1 ft.

+ Ugyancsak *Müller Gyula* bizományában jelent meg: „*Garibaldi rövid életrajza és katonás viszonyai.*“ A 68 lapnyi könyvecskét Garibaldi kőnyomatu arczképe disziti.

+ (*Rózsaági Antal*) tudatja a közönséggel, hogy „A fertály-mágnások“ czimű regénye előfizetési határidejét, a csekély számmal jelentkezett előfizetők miatt, szept. végeig meghosszabbitja.

+ *Kecskeméten* Szilády Károlynál jelent meg: „*Emléklap Katona József emlékszobrának Kecskeméten* 1861-dik évi május 20-án történt leleplezési ünnepélyéről,“ 32 lap. Ára 20 kr.

+ (*Börkey Imre Szatmáron tudakozó-intézetet*) nyitott meg s ezzel kapcsolatban „*A Szatmári Értesitő*“ czimü lapra nyit előfizetést, mely f. évi aug. 1-től kezdve minden szombaton nagy féliven fog megjelenni. Előfizetési ára 4 ft, félévre 2 ft 50 kr, negyedévre 1 ft 25 kr. A pénzek a „szatmári tudakozó-intézethez“ czimezve, f. hó 20-ig küldendők be.

+ (*A „Sárospataki Füzetek“*) czimü protestáns tudományos folyóirat 5-ik évfolyamának V-ik füzete is megjelent, érdekes tudományos tartalommal. A második félévi folyamra uj előfizetés nyittatik, postán 3 ft, helyben 2 ft 50 krjával, mely összegek Sárospatakra a folyóirat szerkesztőségéhez utasitandók.

+ *Debreczenben* jelent meg: „*Nöruhaszabási mütan.*“ Kiadta *Gusztrinyi Sándor*, első füzet. 8 lap. Ára 50 kr. Kevésbbé borsos ár mellett bizonyára nagyobb kelendőségre számithatna.

+ (*Emich Gusztávnál*) hirszerint „Ungarische Post“ czimü uj német lap fog megjelenni, mely a szélső baloldal szellemében lenne szerkesztve.

*

*) Nem szükség, bővebben magyaráznunk, hogy a katonai erények tiszteletét örömest látjuk; valamint azt sem, hogy mit tett Földváry Károly, a kiről itt szó van. Tudja azt mindenki, hogy midőn egyszer Kossuth egy bábolnai jeles paripával ajándékozta meg Földváryt, Damjanics oly szavakra fakadt, hogy „kár azt neki odaadni, ugy is csak agyonlöveti a szegény állatot!“ (Vácznál is két lovat löttek el alatta). Azt is olvasták sokan, hogy Görgei az összes magyar hadsereg legvitézebb katonájának nevezi Földváryt (Emlékiratában.) *Szerk.*

Vas. Ujs. 1861.

+ (*Uj röpiratok.*) Az egyiknek czime ez : „Eine Frage des letzten Augenblickes“ 1861 von R . . . (Rőnyi Sándortól). E röpirat eredetiben magyar nyelven az országgyülési vitatkozások előtt iratott, s maga a szerző által fordittatott németre. A másodíknak czime : „An Franz Schuselka, eine Antwort auf die Broschüre : „An Franz Deák von Franz Schuselka,“ von Koloman Graf Majláth, Mitglied des ungarischen Oberhauses.

+ (*Uj német hetilap*) indul meg Lugoson, „Krassoer Ztg“ czim alatt.

+ (*Vambéry Armin a Szózatot*) török nyelvre forditá, s néhai Mehemmed Resid basa, a török birodalom nagyvezire, mint az 1849-ben kibujdosott magyarok nagylelkü pártfogója szellemének ajánlá.

+ (*Fáy András*), az érdemekben megőszült hazafi, a „P. Naplóban“ egy korszerü, s hazai történelmünkre nézve nagyfontosságu eszmét pendített meg. Azt inditványozza ugyanis, hogy az épitendő pesti országházban egy országos történelmi levéltár állitassék fel, hova minden fontosabb okirat összegyüjtendő lenne. Hiszszük, hogy a képviselőház figyelemre méltatja e tervet, ha lesz rá ideje.

+ (*Lovassy Sándor*) előfizetést hirdet „*Teleki-keserv*“ czimü eredeti busongó magyarra. Ára 1 ft. Az összeg julius végeig szerzőhöz Abonyba küldendők.

+ (*Egy külföldi itélete a „Bánk bán“ operáról.*) *Plée Leo*, a franczia „Siécle“ szerkesztőtársa közelebb Keletre utazván, fővárosunkban is töltött egy pár napot, mialatt megnézte a „Bánk bán“ operát is, melyről a „Siécle“ szerkesztőségéhez intézett levelében következőleg nyilatkozik : „A „Bánk bán“ magyar opera zenéje, melyet jun. 11-én hallottam, a legsajátságosabb és legbüvölőbb egyszersmind. Megvan benne a melodia és öszhang, s minden tökély; galvanizál és magnetizál egyszerre. Sohasem láttam még ily bámulattal hallgatni remekművet, s az idegenek nagyobb furoréval tapsolták meg, mint a magyarok. Erkel ur, a szerző, kivel szerencsém volt kezet szoritani, ép oly genialis, mint szerény férfiu.“ A levél többi része is rólunk szól, s minden sorából kitünik, hogy nemcsak helyesen és igazságosan itél, de rokonszenvez is a magyarral. Isten tartsa meg sokáig a derék francziát!

Ipar, gazdaság, kereskedés.

+ (*Az országos központi bizottmány a londoni világkiállitás ügyében*) jul. 2-án gr. Barkóczy János elnöksége alatt megalakulván, titkárokul Jankó Vincze és Egan Jakab választattak. A kiállitóknak irányadóul szolgáló programm-javaslat elkészitésével Korizmics László elnöksége alatt Rózsa Lajos, Kochmeister Frigyes, Érkövy Adolf, Morócz István, és Jankó Vincze bizattak meg.

+ (*Dohányirtás.*) Nyitráról irják, hogy ott egy financz négy katona kiséretében kertről kertre jár s mind kiirtja a dohányplántát. Ezt másutt is megteszik.

+ (*Próbaszántás gőzekével.*) Köpcsényben közelebb Fowler-féle gőzekével tettek szántási kisérletet. Ezen ekével egy hold földet, melyre 4 ökörrel egy napi munka kell, 40—50 percz alatt lehet felszántani. Ezen ekét Schulhoff hozatta Dettára, egy a banknak elzálogitott államjószágra, melynek ő bérlője. A gép ára 20,000 ft. Sok pénz ez, és ugylátszik, a gép még nem a mi viszonyaink közé való.

Közintézetek, egyletek.

+ (*Herczeg primás ő eminentiája*) a Szent-István-társulatnak egy sajátház szerzése czéljához 2000 fttal járult.

+ (*Gr. Pálffy János a pesti honvédsegélyző-egyletnek*) 1000 ftot adományozott.

+ (*A m. t. Akademia*) jun. 24-iki ülésében Csengery Antal felolvasá az első részt Erdélyi János munkájából, melyben Verulami Baco élete, munkái s ezeknek hatása a tudományok s különösen a bölcsészet átalakulására nagy alapossággal és részletességgel adatnak elő. Azután Vámbéry egy, a n. Muzeumban találtató török kéziratot ismertetett meg, melyben Nógrádmegye statisztikai leirása foglaltatik. Végre Römer Flóris a régészeti bizottmány tagjául választatott, a statisztikai bizottmány mult ülésének jegyzőkönyve olvastatott fel, s az uj adakozások jelentettek be. Összesen a mult hét alatt az Akademia számára 337 ft, a Széchenyi-emlékre 767 ft. gyült be.

+ (*A Sz.-László-társulat*) f. hó 4-én d. u. 5 órakor Pesten, a papnöveldében közgyülést tartott.

+ (*„A budapesti hajós-egylet alap- és rendszabályai“*) megjelentek. Az egylet igazgatósága áll : gr. Waldstein János elnök, gr. Széchenyi Béla igazgató, Rosti Pál pénztárnok és titkár s 12 választmányi tagból.

Mi ujság?

+ (*Hg. Lichtenstein Ferencz*), Magyarország katonai főparancsnoka Budáról Bécsbe költözött, hol lovassági fővezérré lőn; helyette gr. *Coronini Cronberg* táborszernagy jött főparancsnoki minőségben Budára. — E kinevezésen kivül a hivatalos bécsi ujság még a következő várparancsnoki változásokat jelenti : Bersina Ede báró komáromi, s Blomberg Frigyes báró pétervárади várparancsnokok nyugdijaztatván, helyettök várparancsnoki minőségben Komáromba Ruckstuhl Antal altábornagy, s Péterváradra Jungbaur Ferencz vezérőrnagy neveztettek ki.

+ (*Pauler Tivadart*), a jogikar közszeretetben álló dekánját, mult hétfőn este, mint születésnapján, az egyetemi dalárda igen szép szerenáddal tisztelé meg.

+ (*Lisznyai Kálmán*), ismert költőnk veszélyesen beteg. Kivánjuk, hogy ismét szerencsésen kiállja a tűzpróbát.

+ (*Morcari Rocca olasz énekes*) nemzeti szinpadunkon legközelebb vendégszerepelni fog. Még nem tudjuk, hogy mit tud, de jó sikert remélünk. Még élénk emlékezetben él nálunk Morcari azon szép tette, hogy a Perában tartott Széchenyi-requiemen, a magyarok iránti rokonszenvből, mint énekes ő is közreműködött.

+ (*A bodajki hangverseny*) a Sz.-Fehérvárott felállitandó Vörösmarty-szobor javára 122 ft 19 krt jövedelmezett.

+ (*Dr. Arányi Lajos*), a pesti egyetemnél a kórboncztan rendkivüli tanára, ugyane tanszék rendes tanárává neveztetett ki. — *Wertheim* Tódor a vegytan tanára a pesti egyetemnél, hasonló minőségben a grátzi egyetemhez tétetett át.

+ (*Az illető pénzügyigazgatóságok*), bécsi hirek szerint azon parancsot kapták, hogy mindazon iparosok üzletét rögtön szüntessék meg, kik az adóhátralékot mindeddig nem fizették be.

+ (*Dr. Lancelot franczia festész*) a napokban Párisból fővárosunkba érkezett, hogy a „Tour de monde“ czimü képes vállalatot a Duna tájainak és különféle népviseleteinek rajzaival gazdagitsa.

+ (*Markó Károly*) hires festész hazánkfiának a florenczi olasz műbarátok sirboltot emelnek, mely czélra az aláirási iveket gr. Gheraldesca bocsátotta szét, kinek nyárilakában Antellában sokáig lakott a müvész. E sirbolt is itt fog emeltetni Markó hamvai fölé.

+ (*Minorelli mülovartársasága*) Odesszából fővárosunkba érkezett.

+ (*A pesti Dunapartot*) szabályozni készülnek. E czélból Thaisz főkapitány elnöksége alatt bizottmány alakult, mely munkálatait mielőbb megkezdi. Ugy halljuk, hogy a Dunaparton levő faraktárakat is el akarják onnan hordatni.

+ (*Reguly Antal hamvai fölé*) a kerepesi-ut melletti temetőben tisztelői 270 ftnyi gyüjtött összegből szobrot emeltek. Az egyszerü sirkő Dunaiszky müve, szürke márványból készült s tört görög oszlopot ábrázol.

+ (*Üstökös.*) A mult hét elején egy fényes üstökös tünt fel a nyugati láthatáron, a nagy medve csillagzat alatt jobbra. Népünket sokkal felvilágosodottabbnak tartjuk, mint sem szükségesnek látnók bővebben bizonyitgatni, hogy ez égi tünemény sem háborut, sem valami Isten csapását nem jelent. Az üstökösöknek nem az a rendeltetésök a nagy mindenségben, hogy nekünk parányi porszemeknek a jövendő titkait előre jósolgassák. Irtunk e tárgyról e lapokban sokat 1858-ben, midőn az a hatalmas üstökös feltünt.

+ *S.-A.-Ujhelyen* bizonyos *Balázs* nevü volt honvéd (!) müködött mint cs. adóbiztos. Igy irják legalább a „P. N.-nak.“

+ (*A pesti orvos sebészi dekanátus pénztára*) a „P. H.“ szerint f. hó 1-én kiraboltatott. A pénztárban 16,000 ft államkötelezvényekben és 3000 ft készpénz volt. A szoba kettős ajtaja, hol a pénztár állt, feltöretett s a Wertheim-féle szekrény ugyancsak Wertheim-féle kulcscsal nyittatott ki. A tetteseket nyomozzák.

+ A „M. O.“ londoni levelezője irja : *Kmetty* György nem rég hivatalos volt *Argyll* herczeghez, hol nem kis örömére, az angol főnemességnek csillaga, a fiatal és szellemdús *Sutherland* herczegné, magyarul szólt a tábornokhoz, s nagy meglepetésére elmondá a magyar nemzet imáját a Szózatot, oly tiszta nyelven, mely becsületére válnék bármely magyar hölgynek. A herczegné már két év óta *Rónai* Jáczint hazánkfiának tanitványa.

+ (*Debreczen egyik választókerülete*) nem bir képviselőhöz jutni. A lemondott Révész Imre helyébe először gr. Degenfeld Imrét akarták megválasztani, de ez nem fogadta el a megtisztelést. Ezután uj választáshoz fogtak, még pedig, Oláh Károly ellenében Rácz György timár mester, ajánltatott szavazás utján. Azonban a választók szétmentek, s Oláhra csak 39-en szavaztak, ki ily csekély szavazattal nem akarta a követséget elvállalni. Igy háromszori választással sem birtak követet fogni.

+ (*Uj vallásfelekezet.*) A temesvári német lap egy uj vallásfelekezet keletkezéséről tudósit, melynek eddig Temesvárott már 160 tagja van. E vallásfelekezet „uj katholicismus“ czim alatt, a társadalomra nézve veszélyes volna.

— *Hontból irják* jun. 27-ről : E hó 23-án vasárnap a honti honvédsegélyző egylet javára hirdetett hangverseny és tánczvigalom megtartattak, s mondhatjuk, hogy ezek oly fényesen sikerültek, mint eddig még sohasem. Hangversenyző müvész vendégeink, mint Szuk Róza kisasszony, Stéger, Székely Imre, azután a többi szives közreműködők, mint Liptay Victorin kisasszony, Zsembery István, Szentkirályi Ödön és Kovarcz Emil, előadásaikkal minden várakozásainknak teljesen megfeleltek; de különösen Szuk Róza kisasszony remekül kezelt gordonkajátékával, midőn a „Cserebogár,“ „Télen nyáron“ és a „Szózatot“ előadá, ugyszintén Stéger hires dalmüvész hazánkfia is, midőn a „Sötét az éj a pusztán“ czimü népdalt éneklé, s végre Székely zongorán remekül játszotta „Ha látom a főrgeteg elejét“ meg a Rákóczy indulót. A bevétel tetemes lehet, s gyanitás képen 5—600 ftra mondhatjuk. — A honti közönség ezuttal kitett magaért, mi miatt megilleti a dicséret. — *L. K.*

+ (*Krakóban az izraelitanőknek*) az izr. község részéről meg van tiltva a krinolinviselés, s ki van hirdetve, hogy a mely nő a tilalmat átlépi, nem bocsáttatik be a zsinagógába.

+ (*Fontos ujság.*) A „K. K.“-nek irják Bukarestből jun. 15-ről : „A mai postán Kostantinápolyból bizalmas levelet vettem, melyben szóról szóra ez áll : „A konstantinápolyi szárd konzul Cerutti parancsot kapott, több magyart nem segiteni Olaszország felé. Jó volna ezért a magyar ifjuságot hirlapilag e felől tudósitani.“

Marko Károly id.

Lásd

Kronfeld, Dr. A.

Führer durch die fürstlich Liechtensteinsche Gemälde-galerie in Wien.

Wien, 1925.

247, 249. 252, 254 l.

7 Kópé Kiállítva

Minden eszköznek értékét az fo
nyire képes átalán a nemzetben a
s hazai iparunk művészies fejlődés

A megjelölt körben iparkodni f
vonatkozó mindazon ismereteket,
hez tartoznak, s növelik az ízlést. T
tunk arra is, hogy minél élénkebb
telet a mult idők művészetének en

Hazánkban eddig sem a művész
átalános elterjedést, s a történelem
a tisztelet a művészet emlékei irá
gyökeret, mint a művelt Nyugaton
rétegeiben meghonosodva, terméke
ápolásának.

A föntiekben jelzett átalános tör
lönösen az Iparművészeti Muzeum
működési körébe illeszkedik.

Vas. Ujs. 1861.

ból tehát befogadtam, és Szent-György után magammal Pécsre behoztam azon szándékkal, hogy majd sikerülend honnét származását valami uton módon kinyomozni. Ő megvolt nálam mult május hó 22-ke reggeléig, a midőn azonban fölkelvén, csak hült helyét találtam. Nem tudtam elgondolni eltünésének okát, nemsokára azonban az udvaron levő kútba két tojós tyukot megfuladva találván, gondoltam, hogy emiatt szökött meg. De másnap zárva tartott almáriomomból pénzt akarván kivenni, azt nem találtam. Egy kivül zöld, belül veres két fiókos pénz-bőrtárczában volt 5 db. arany és 16 pft. ezüst hatkrajczáros, egy harisnyaszárból készült zacskóban 5 db. kétforintos, 55 db. ezüst huszas és 4 db. ezüst hatkrajczáros, ez mind elveszett. — Harmadnap pedig evő ezüst-eszközeimet egy másik almáriom fiókjában keresvén, ezek is hiányzottak. Volt pedig egy törülő ruhába bekötve, és több papirba takarva: 1 nagy leves-, 1 főzelékmerő, 2 tejszinmerő ezüstkanál, 10 darab ezüst-kávéskanál, kettőnek feje Mária-képes magyar huszasból, 20 darab ezüst evőkanál, P. K., F. K. vagy L. K. betükkel jelölve, Posz és Rüffel pécsi ékszerárusok neveivel ellátva; és 3 db. chinai ezüst-evőkanál. Az összes kár többre megy 300 pftnál. A tolvaj mintegy 20—22 éves, alacsony zömök, kissé előrehajlott termetü, fehérpiros arczu, kis fekete haju, barna szemü, tompa orru, széles száju, kifelé görbült lábu; beszél jól németül, tótul és hebegve magyarul. — A fején volt fekete, vörös virágu bécsi keszkenő, kék rékli és kötény, sárga avult cachemir-szoknya és uj hamuszinü nyári-czipő. — Feltalálása esetén a pécsi várostanácshoz lenne kisértetendő, és annak, ki kézrekeriti, tizenkét pengőforint jutalom biztosittatik. — Özvegy *Koncsek Péterné*. (Pécs, belváros 128. sz. a.)

Mi ujság?

— — F. hó 11-kén lesz évfordulati napja azon nemzeti ünnepélynek, melyet Somogy lelkes fiai és leányai Kisfaludy Sándor szobrának leleplezése alkalmával B.-Füreden rendeztek, midőn ez ünnepélyt emlékezetbe hozzuk, lehetetlen rá nem térnünk azon mondására Somssich Pálnak, hogy őt Somogymegye rendei bizták meg — hajdanában — hogy a szobor létrehozásáról a „*legközelebbi*“ megyegyülésen referáljon. Még akkor jó tréfa volt azt mondani erre, hogy „hol van hát az a megyegyülés?“ s ime hat hónap mulva itt volt a megyegyülés, adja Isten, hogy mától hat hónapra a szabad és boldog Magyarország kormányának referálhassanak a derék somogyiak egyről-másról. Ez is csak ugy megtörténhetik.

+ (*Kölcsey-gyászünnep.*) Kölcsey sirját Csekén, mint minden évben, ez idén is megkoszoruzta a kegyelet, még pedig lelkesebben, ünnepélyesebben, mint valaha. Az ünnepélyen számosan jelentek meg Szatmármegyéből, s a nép is tömegesen vett részt.

+ (*Herczeg-primás ő eminenciája*) ma vasárnap a Ferencz-rendiek templomában a bérmálás-szentségét fogja kiszolgáltatni.

+ (*B. Vay kanczellár*) e hó 3-án Golopról Pestre érkezett, s az alsóházi vita bezártaig itt szándékozott maradni.

+ (*Hg. Lichtenstein Frigyes volt erdélyi kormányzó*) temesvári főparancsnokká neveztetett ki.

+ (*Liszt Ferencz*) m. hó 22-én a franczia császárnál ebédelt. Este a császári pár jelenlétében a tuilleriákban játszott és ujra régi diadalai egyikét ünneplé, mert ő még mindig — Liszt.

+ (*Markó Károly képei megvételére*) ujabban adakoztak: gr. Pálffy János 100, gr. Wenkheim Krisztina 50 ftot; Gottier Lipót ivén Muukácson begyült 22 ft.

+ (*A pesti egyetemi dalárda*) a Székesfehérvárott felállitandó Vörösmarty-szobor javára közelebb szavalati s ének-hangversenyt rendezend.

+ (*Lelewel Joakhim*) hirneves lengyel történetiró, s 1830-ban az ideiglenes lengyel kormány tagja, Párisban, hova Brüsszelből 30 éves számüzetése helyéről csak pár napi kirándulást tett, máj. 29-én meghalt.

+ (*Fésüs György joghallgató következő nyilatkozatot bocsát közre.*) Minthogy a budai magyar színészet ügyét Buda város községtanácsa f. é. május 28-án tartott közgyülésében olyannyira magáévá tette, hogy ennek Budán leendő állandósitását határozottan eltökélte; s az általam kibocsátott felhivások is ennek némi fölsegélésére czéloznak: a mai naptól kibocsátott ivek már számozva, és Áldássy Antal, Buda város főkapitánya — ki az egész ügy feletti elnökséget elvállalni szives volt, — sajátkezü aláirásával ellátva küldetnek szét; mig a begyülendő összegek ugyancsak alólirthoz küldendők be, de azokért egy négy tagu választmány, névszerint: Kunhegyi Kamill, budavárosi tanácsnok, Hilóczky Béla, Lenk Sándor és Fésüs György vállal felelősséget. — A begyülendő összegek hirlap utján fognak közzététetni, s azonkivül minden egyes összegről külön nyugta szolgáltatik ki. Az eddigi ivtartók is kéretnek ennek szives figyelembe vételére.

+ (*Molnár szinigazgató*) tudatja azon „öröm-hirt“, hogy a Budaváros községe, élén derék polgármesterével Feleyvel, a 28-án tartott közgyülésen, folyamodása folytán a magyar szinészetet kebelében állandósitani, és egy, általa a lánczhid mellé tervezett népszinház épitéséhez pénzbeli segélylyel is járulni elhatározta.

+ (*A budai gyógyforrás helyiségeiben*) a honvédegylet javára Urnapján rendezett zeneestély igen népes volt, ugy hogy a nagy kertben alig lehetett mozogni. A többi közt két uj darabot is játsztak, melyek: „Utóhangok Teleki Lászlóra“ és a „Deák-induló.“ E művek szerzői Kéler Béla és Dubez karmesterek.

+ (*Szeged város közgyülése*) jun. 3-án „önkéntes nemzetőrség“ felállitását határozta el.

+ *A „K. Közlöny“* alaptalannak mondja azon hirt, mintha e lap az erdélyi ideiglenes főkormányszék hivatalos közlönye fogna lenni.

+ (*Heckenast nyomdaépületét*), hol a Vas. Ujság is készül, jelenleg háromemeletesre épitik, nem nagy mulatságára a nyomdaszemélyzetnek, mert fejök fölött egész nap tart a dörömbölés, mi néha-néha egy kis mennydörgésnek is beillenék. A Vas. Ujság szerkesztőségi személyzetének is bőven kijut a mulatságból, mert ha nem is életveszélylyel, de legalább attila- és kalapromlás veszélyétől fenyegetve lehet csak az épület belsejébe hatolni.

+ (*A pesti lóversenyek*), mint már emlitők, mult csütörtökön kezdődtek meg. Ma vasárnap lesz az utolsó futtatás, melyet különösen érdekessé tesz a mezei gazdák versenye. Ujolag figyelmeztetjük rá a gazdaközönséget.

+ (*Jégkárok.*) Május 31-én Biharmegyében Fejértó, Bökény, Bicske, Gesztrid-községek határaiban és Czibakházán nagy kárt tett a jég; jun. 1-én pedig Pest mellett Czinkota határait s a kőbányai szőlőket verte el, s ugyanaz nap Széchenben s Balassa-Gyarmaton is igen nagy szemekben hullott.

+ (*Ismét jégverések.*) F. hó 1-én Parendorfon Mosonyban, Miskolcz vidékén, Érsekujvár tájékán, Bars- és Komárommegyékben, nevezetesen Ohaj-Besenyő, Lől, Cseke stb. helységek határában 5 mérföldnyi területen; 3-án Torontálmegyében az uj-becsei, deszki, kukutyini, n.-becskereki, vödrösházai, sz.-iványi határokban; ugyane napon Eszék, Fehértemplom és Pancsova vidékén pusztitott a jég.

+ A „P. Napló“ biztos kutforrásból értesül, hogy egy legujabb kormányi rendelet szerint az adó erőszakos behajtása a főispánon kezdetik s ugy jő aztán a sor az alispánokra, szolgabirákra s más tisztviselőkre, végre a bizottmányi tagokra. (Hát a többi nem fizetőkre?)

+ (*Dunlop, angol követségi titkár*), ki a magyarok rokonszenvét oly nagy mértékben birta, Russell lord által Bécsbe a követséghez állandóan visszarendeltetett, még pedig, mint a lapok irják, Rechberg gr. bécsi külügyminiszter sürgetésére, ki Dunlop tudósitásainak tulajdonitja azt, hogy Russell lord az angol parlamentben közelebb hazánkra nézve kedvezőleg nyilatkozott. — Mondják, hogy a „Patrie“ levelezője Simon Eduard is hasonló okból hivatott vissza Párisba. Hogy mit akar ezáltal a bécsi kormány elérni, nem tudjuk, mert ha Dunlop és Simon Eduard nincsenek is körünkben, azért az illető külföldi kormányok igen jól tudják, hogy hányat ütött az óra.

+ (*Hol van Perczel Mór?*) Sokan tették e kérdést egymásnak, de nem tudtak rá felelni. Most azt olvassuk a lapokban, hogy jeles hazánkfia *Jersey* szigetén mint mezeigazda él, neje és gyermekei körében.

+ (*Az osztrák hadsereg egyenruhája*) ismét változáson megy keresztül. Az eddigi fegyverkabát helyett lehajtott gallérút s egy sor gombbal ellátottat kapnak. Igy az egyenruhára kevesebb gomb kellend s ez is gazdálkodás.

+ (*A pesti evang. gymnasium számára*) egy 3 emeletes házat fognak épiteni, mely alkalommal az igen szük sütő-utcza lehetőleg ki fog szélesbittetni.

+ (*Rozsnyót is*) meglepték a száskák. Miután az adókönyvek kiadását az alkotmányos hatóság megtagadta, a cs. kir. adófelügyelő lakatossal feszitette fel a zárakat s erőszakkal vitte el a könyveket. A derék adófelügyelő neve olyan, hogy ki sem lehet mondani.

+ (*Honvéd-temetés Bécsben.*) Jun. 2-án itt Almási Antonovics Béla honvédezredest temették. A temetésen a Bécsben lakó összes magyar tanulóifjuságon és sok lengyelen kivül nagyszámu közönség volt jelen. A magyarok és lengyelek nemzeti öltönyben voltak. A koporsót négy magyar és négy lengyel ifju vitte. A währingi temetőben egy magyar orvosnövendék tartott gyászbeszédet, aztán nehány szót lengyelül intézett a jelenvolt lengyel testvérekhez. Az eset a bécsiekre rendkivüli benyomást tett.

+ (*Halálozás.*) *Márkfi Sámuel* benczés áldozár, a magyar kir. egyetem igazgatója, a hittani kar dekánja, m. akademiai lev. tag stb., folyó hó 2-án életének 50-ik évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 4-én takarittattak el a kerepesi ut melletti temetőben.

— (*Adakozások.*) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a mult héten beküldetett:

Gróf Széchenyi István emlékszobrára: N.-Becskerekről Menczer Mih. 4 ft. — Kis-Telekről (Csongrád) többen Béres Elek által 37 ft. 60 kr. (*Ezen czélra eddig beküldetett hozzánk összesen 1512 ft. 90 kr.*)

A kis-teleki adakozók nevei következők: Bezdány Ferencz 2 ft, Zsideg János 40 kr, Törtély Mihály 1 ft, Béres Elek 1 ft, Makovics Antal 20 kr. Bartucz János 10 kr, Veiner Károly 60 kr, Seidenschnur Károly 1 ft, Bagdy István 1 ft, Valchshofer János 1 ft, Tupsek Antal 1 ft, Tót Tamás 30 kr, Krizsány István 25 kr, Buknicz Péter 10 kr, Krizsány János 25 kr, Ikker János 20 kr, Kisznyer Mihály 1 ft, Tóth János 30 kr, Nagy János 30 kr, Rehák József 40 kr, Pap Ferencz 40 kr, Vig Mihály 30 kr, Deutsch József 4 ft, Polák Bernát 2 ft, Bak Manó 2 ft, Geiger Soma 1 ft. Deutsch Bernát 1 ft, Ausländer József 1 ft, Deutsch Bernát 2 ft, Kohn Bernát 1 ft, Ausländer Mór 1 ft, Ausländer Soma 1 ft. 50 kr, Ausländer Károly 50 kr, Frank Ignácz 1 ft, Reichlinger Zsigmond 1 ft, Deutsch Mózes 50 kr, Grünhut Herman 1 ft, Ausländer Herman 1 ft, Ausländer Károly 50 kr, Deutsch Jakab 1 ft, Bruszt Máté 1 ft, Singer Márton 50 kr.

A magyar Akademia palotája.

— (*Ujabb kimutatása*) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez küldött adakozásoknak:

LV. közlés: Szarvasról a magyar timárczéh Kovács János főczéhmester által 10 ft. (Ebből 5 ft. a *tökére.*)

Az eddigi I—LIV. közlésekkel együtt: **14,619 ft. 21 kr., 1 régi róm. arany, 1 huszfrankos arany, 112 db. cs. arany, 21 kétpftos tallér, 1 orosz tallér 4 ujftos, 140 huszas, 18 negyedftos, 1 db. 100 pftos és 10 db. 20 pftos nemzeti államkölcsönkötelezvény.**

SAKKJÁTÉK.

76-ik sz. feladvány. — Willmers Rudolftól (Pesten).

Sötét.

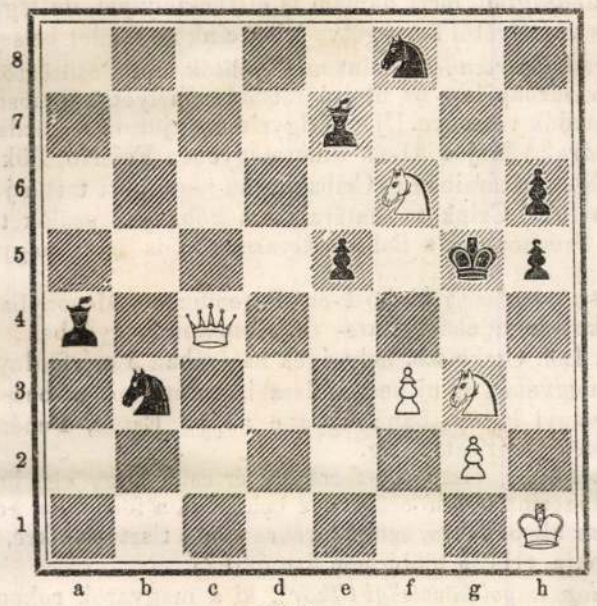

Világos.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 71. számu feladvány megfejtése.

(Campbelltől.)

Világos.	Sötét.	Világos. A)	Sötét.
1) B e 3 — h 3	F d 4 — a 1 A)	1)	H g 7 — tetsz. sz.
2) B h 2 — b 2	F a 1 — b 2 : *a*)	2) B h 2 — c 2 †	F f 5 — c 2 : *b*)
3) b 3 — b 4 ‡		3) H g 5 — e 6 : ‡	
a)		*b*)	
2)	B b 1 — b 2 :	2)	F d 4 — c 3
3) B h 3 — c 3 ‡		3) B c 2 — c 3 : ‡	

Helyesen fejtették meg. *Veszprémben* : Fülöp József. — *Lessen* : báró Meszéna István. — *Pesten* : Cselkó György — *B.-Ujvároson* : Kovács Lajos. — *Parabutyban* : Rothfeld József. — *Kis-Kürtösön* : Csemiczky Károly. — *Gy.-Fehérvárott* : Horváth Lajos.

Rövid értesitések. *Pest.* B. B. I. Örömmel füzzük ön nevét munkatársaink szép koszorujába. A 73. sz. f. megfejtése hibátlan. — *Parabuty.* R. J. Willmers üdvözletét küldi önnek. — *B.-Boglár.* B. H. Örülünk, hogy a 73. f. megfejtése ismét sikerült. — *B.-Ujváros.* K. L. A. 72. sz. f. most beküldött megfejtése teljesen hibátlan.

Szinházi napló.

Péntek, május 31. „*II. Rákóczy Ferencz fogsága.*“ Eredeti dráma 5 felv. *Szigligetitől.* Jelen müvével szerző ternót csinált, még pedig kettőt, u. m. egyet magának, egyet a szinháznak, mert valahányszor előadják, a hely mindenkor kapós a szinházban, mindenki siet ismét és ismét látni a nagy szabadsághőst, ha nemis valóságban, legalább a müvészet varázsveszszeje által előteremtve. Rákóczyt ezuttal ismét Feleki adta, ugylátszik, ő és Lendvai felváltva fogják adni. A közönség választhat közőlük tetszése szerint. Feleki játéka e szerepben körülbelől hasonlit a holdsugarakhoz, melyek világitanak, de nem melegitnek.

Szombat, jun. 1. „*Bánk bán.*“ Eredeti opera 3 felv. Zenéjét irta *Erkel Ferencz.* Az előadást nagy közönség látogatta. A jelen dalmü kitünő szépségeiből annál több tünik elő, minél többször látjuk. Tagadhatlan, hogy a „Bánk bán“ méltó vetélytársa a „Bánk bánnak“, vagyis az opera az ugyan e czimü tragoediának.

Vasárnap, jun. 2. „*II. Rákóczy Ferencz fogsága.*“ Eredeti történeti dráma 5 felv. Irta *Szigligeti.* A történelemben nincs ugyan nyoma, de a mai előadásból kétségenkivül kitünt, hogy Rákóczy (Lendvai) is az 1848-iki független felelős magyar miniszteriumot kivánta, a mint a hős, a „P. Hirnök“ számtalan tiltakozása daczára, ez este ünnepélyesen proklamálta, a karzat zajos örömnnyilatkozatai közt. Különben pedig a peleskei nótárius azt izeni a ma esti Rákóczynak : „moderálja magát, uram öcsém, és jövőre érje be a megyei municipiummal.“ Valóban nem odavalók ezek a karzati tapsok után sovárgó rögtönzések.

Hétfő, jun. 3. „*A szigetvári vértanuk.*“ Eredeti szomorujáték 4 felv. Irta *Jókai Mór.*

Kedd, jun. 4. „*A sevillai borbély.*“ Vig opera 2 felvon. Irta *Rossini.* Fektér ma Almavina szerepében sok szerencsével, szépen énekelt. Huber Ida is mint Rosina méltó tapsokat aratott.

Szerda, jun. 5. „*Dinorah.*“ Opera 3 felv. Irta *Meyerbeer.*

Csütörtök, jun. 6. „*A tücsök.*“ Falusi életkép 5 felv. Irta *Birchpfeiffer.*

Szerkesztői mondanivaló.

5662. **Vácz.** V. K. Hogy ismét nem lehetett szerencsénk, igen sajnáltuk. Valódi fatum: A pénzt megkaptuk s a lap ügyét elintéztük Szivesen tettük.

5663. **Duna-Szerdahely.** M. D. Nem elég az, hogy „M. D.“. hanem kérjük önt, hogy oly levelek alá, melyekben ön személyek ellen szór vádakat, saját becsületes nevét irja alá. Igy semmi hasznát nem vehetjük. A duna-szerdahelyi népkörnek itt sokkal jobb hire van, semmint bármely irkafirkának hitelt adhatnánk.

5664. **Arad.** F. K. Ne kivánja ön amaz , utóiratot.“ Az ily szép theoriákat rendesen kineveti az élet, s mindanuyiszor falra hányt borsók.

5665. **M—y Pál.** Közölni fogjuk, habár csak kivonatilag is. A népszellemnek ily nyilatkozatait érdekeseknek s tanulságosaknak tartjuk. De kérjük önt, nyugodjék meg eljárásunkban. A Teleki-gyászra vonatkozólag eddig még legalább 50 tudósitás fekszik előttünk. Ha ezeket mind egész terjedelmökben közölnők, mint sokan kivánják, — Sz.-Mihály napig be sem végezhetnők. Mit mondanának olvasóink?

5666. **Alsó-Szuha.** M. J. Nagyra becsüljük és szivesen viszonozzuk a személyes vonzalmat. Lekötelező, bár mégis furcsa ohajtására — melyhez hasonlókkal nem egyszer találkozunk leveleink sorai között — egyszer mindenkorra megjegyezzük, hogy képes lapok az ő szerkesztőik arczképeit legfölebb ezek halála után szokták közölni. Máskép ez nem járja. El fogja ön nekünk hinni, hogy minél későbbre szeretnők halasztani e kitüntetést.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosz naptár	☉ Nap- kelet	☉ Nap- nyug.	Izraelit. naptár	☾ Hold- kelet	☾ Hold- nyug.
	Junius.	Május (ó)	ó. p.	ó. p.	Tham.	ó. p.	ó. p.
9 **Vasár.**	**F 3** Felic. v.	**F 2** Els.	**28 A 5** Nic. 4 5	7 52	**1**	4 27	8 59
10 Hétfő	Margit kir.	Margit	29 Theodos 4 5	7 53	2	5 27	9 39
11 Kedd	Barnabás a.	Gerárd	30 Izsák 4 5	7 53	3	6 36	10 11
12 Szerda	Tobiás	Tobiás	31 Eremias 4 5	7 54	4 Zacheus	7 49	10 39
13 Csüt.	Pad. Antal	Antal	**1 Jun. Á. cs.** 4 5	7 54	5	9 2	11 1
14 Péntek	N. Vazul	Vazul	2 Quatemb. 4 5	7 55	6	10 17	11 23
15 Szomb.	Vitus vért.	Vid. Cre.	3 Lucillian 4 4	7 56	**7 39 S.**	11 34	11 34

Holdnegyed : ☽ Első negyed 15 én 11 óra 32 perczkor éjjel.

TARTALOM.

Erichsen Péter (arczkép). *Kenessey Albert.* — Szécsi Mária. *Jánosi Gusztáv.* — Higyj, de megnézd, kinek! *Bocskai Papp Lajos.* — Képek a hazai népéletből (képpel). — Popokatepetl tüzhányó hegy Mexikóban (2 képpel). — Mikép szoktassuk gyermekeinket? (folytatás és vége). *Dr. Batizfalvi Samu.* — Tárház. Kakas Márton levelei az országgyülésről. — Irodalom és müvészet. — A magyar Akademia palotájának tervei. — Kertészkedjünk. *Menyhért Lajos.* — Teleki-gyászünnepélyek. — Ipar, gazdaság, kereskedés. Közintézetek, egyletek. Balesetek, elemi csapások. Mi ujság? A m. Akademia palotája Sakkjáték. Szinházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár.

Felelős szerkesztő **Pákh Albert** (lak. : magyar-utcza 1. sz.)

Előleges jelentés.

A **Vasárnapi Ujság** és **Politikai Ujdonságok** jövő julius—decemberi félévi folyamára már lehet előfizetni. — Az előfizetési dijak az eddigiek maradnak, u. m. a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együttesen véve félévre **5** ft., csupán Vasárnapi Ujság félévre **3** ft.; csupán Politikai Ujdonságok félévre **2** ft. **50** kr. — Tiz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánynyal kedveskedünk. — Az előfizetési ivek e napokban fognak szétküldetni.

A kiadó-hivatal.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer** és **Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten 1861.

Szomorubb lett a madárdal,
Csöndesebb a kis patak,
A mezőn nincs tilinkóhang,
A természet hallgatag.

Letelepszem tölgyek alján
Száraz levél rám perég.
Haldoklása ez az ősznek,
S én is vele temetek.

Hulljatok csak siró lombok,
Apró, sárga levelek;
Épen igy hull az én könnyem
S szivem meghal veletek.

Az erdőben majd tavaszszal
Ujra zengnek a dalok,
De ti sárga kis levélkék
Örökre meghaltatok.

Ti láttátok a tavaszszal
Azt a kis lányt én velem . . .
Végig jártuk ezt az erdőt
És kaczagtunk szüntelen.

Ő is lehullt, földre pergett,
— Hol van ember, ki nem vét? —
Sárga erdő mintha sugná
Most is az ő szép nevét.

Hulljatok csak siró lombok,
Apró sárga levelek;
S hogy ne tudja senki búmat
Én meghalok veletek.

A Budapesti Szemle áprilisi kötete 160 oldalra terjed érdekes és tanulságos közleményeivel.

Ifj. *Návay* Lajos, ki e vállalatban már korábban behatóan szólt hozzá az alföldi mezei munkások mozgalmához és annak okaira rámutatott, most ugyanezen égető témáról ír újabb tanulmányt «Az alföldi munkáskérdés» czimen, a gyakorlati élet jelenségeire mutatván. Érdekes fejtegetésének még folytatása következik. «Képzőművészeti újabb elméletek» a czime *Éber* László czikkének, mely külföldön megjelent több könyvnek korunk festészete rendkivüli változatosságát tárgyazó fejtegetését véve alapúl, a művészi törekvések mellett a műtörténet helyes útjáról, a széptani érzék fejlesztéséről is sok figyelemreméltót mond el. *Wollanka* József is a műtörténelemmel foglalkozik, ismertetvén a XV. század végén működött Domenico Ghirlandajo olasz festőnek Florenczben, az Ognirnnti-templomban most fölfedezett falképét. *Károlyi* Árpádtól «Az országgyülési pártok 1606 tavaszán Kassán» czímű érdekes históriai dolgozat olvasható. *Grósz* Emil pedig «Az orvosok felelősségéről» ir. A szépirodalmi közlemények közt *Szász* Károly «Fenyvesben» czímű szép költeményét, *Lévay* Józsefnek egy angol népballada («Henrik és Katalin») fordítását, s *Hardy* Tamás angol iró «Otthon, a szülőföldön» regényének folytatását találjuk. *Krenner* V. «Verescsagin Napoleon-cyclusáról» párbeszéd alakjában mond kritikát. A könyvismertető Értesítő rovatban *Herman* Ottó foglalkozik dr. Madarász Gyula «Ceyloni gyűjtésem madártani eredménye» czimű munkájával; egy másik biráló (—*r*) Benkó Imrének Arany János nagykőrösi tanárságáról kiadott könyvével; *Kropf* Lajos a Jókai regényének: «Janicsárok végnapjai» angol fordítására tesz egy pár megjegyzést, ugyanő emlékezik meg a már régebben elhunyt jeles angol irónak, Landornak, Londonban kiadott leveleiről, mert Landor egyike volt a magyar szabadságharcz leglelkesebb barátainak, s az Angliába menekült magyarok segélyezőjének. Hátrahagyott levelei is tanuskodnak erről. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Markó Károly és a tájfestészet, irta *Szana* Tamás; a művész arczképével, több festményének, rajzának, vázlatának másával. Kiadja az Athenaeum nyomdai társaság. Markó Károly a magyar festészetnek külföldön is nagyhirű nevezetessége, s noha virágzását nem itthon érte el, hanem Olaszországban, a magyar tájfestészet fejlődésére nagy befolyást gyakorolt. Ligeti, Mészöly, Telepy s még többen az ő iskoláját követték. A nemzeti muzeum gazdag az ő finom, kedves műveinek gyüjteményeiben, s kezdő képeiből is sokat megszerzett. Markó tehát mienk maradt, s méltó, hogy külföldön — leginkább Firenzében — töltött életéről is megszerezzük az adatokat. Szana a közoktatásügyi miniszter támogatásával gyüjtötte ezeket össze és Firenzében élő családjánál is folytatta a gyüjtést. A hirneves művész kéziratait, vázlatait is meg lehetett menteni, s ekkép Szana bő anyaghoz jutott. Életrajzát, művészi pályáját részletesen megirhatta. Szeretettel fordul könyvében a művész ideális világába, elemzi sajátságait, festményeit, melyekről összeállítást is közöl. A könyv szép és jóleső emléke egy nagy művészünknek, kire a magyar festészet története mindig büszkén fog hivatkozni. Diszes album alakjában jelent meg a könyv, művészi illusztrácziókkal, elegáns nyomásban. Ára 6 frt, japáni papirra nyomva 12 frt. Szana a műtörténelmi monografiák közt közelebb *Jankó* János életét irja meg.

JERUZSÁLEMBŐL. — RÉSZLET A VIA DOLOROSÁBÓL: A DUSGAZDAG HÁZA ÉS LÁZÁR HÁZA.

Böcklin-láz, irta Simkó József, ki e füzetet abból az alkalomból irta, hogy Böcklin svájczi festő műveiről az országos képtárban fotografia és metszetek után készült másolatokban gyüjteményt állítottak ki. Simkó szerint a németek tulzásba estek, midőn Böcklint annyira ünneplik. Böcklin művészetét ketté kell választani, a tájképi és figurális részre, ha részrehajlatlanul akarjuk művészetét megbirálni. Böcklin tájképeiben érzelmekkel megáldott dalköltő, a ki magával a tájjal mindig ki tudja fejezni azt, a mit érez és gondol. Figurális alakjai azonban sem szerkezetükben, sem formai megjelenésükben nem elégíthetik ki a műkritikai igényeket.

A II. országos és egyetemes tanügyi kongresszus naplója, melyet *Nagy* László, a kongresszus főtitkára, dr. *Benke* Manó és dr. *Kovács* János, a kongresszus titkárai, s *Hajós* Mihály, az egyet. tanítógyülés titkára, szerkesztettek, három részből álló két nagy kötetben jelent meg most. A nagy gonddal összeállított napló, melyet a kongresszus végrehajtó bizottsága adott ki, az 1896-ban az ezredévi kiállítás alkalmából összehivott országos és egyetemes tanügyi kongresszus megtartását, lefolyását és tárgyalásait foglalja magában nagy részletességgel, felölelvén a magyar népoktatás körébe tartozó minden kérdést a kisdedóvó intézetek dolgaitól kezdve a tanítóképezdei tanárok képzéseig. A munka inkább adattár, mintsem rendszeres és egységes dolgozat; de nagy bőségű adatai és sok tekintetben termékeny eszméi révén hasznos segédkönyv mindazok számára, a kik Magyarország oktatásügyi politikájával behatóbban kivánnak foglalkozni.

Útszéli virágok, rajzok és beszélyek, irta dr. *Vargha* József kir. alügyész Egerben. Könnyen irt különböző tárgyu kisebb dolgozatok. A kötet Nagybányán, Molnár Mihály könyvkiadónál jelent meg s ára 1 forint.

Előfizetési fölhivás. *Bán* Aladár tanár, kitől lapunk már több csinos költeményt és műfordítást közölt «Eszmék világa» czimen egy kötet költeményre hirdet előfizetést. Előfizetési ára füzve egy, díszkötésben két korona. Április végéig lehet előfizetni a szerzőnél (Temesvárott) vagy bármely temesvári könyvkereskedőnél.

Magyar Könyvesház czimen *Böngérffi* János fővárosi tanár új népies vállalat szerkesztésébe fogott. Kis füzetekben, népies modorban megirva a magyar irodalomtörténetét viszi a ponyvára 3—6 krajczáros füzetekben. Ily alakban juttatá a ponyvára a magyar nemzet történetét is jó eredménynyel. A «Magyar Könyvesház» irodalmunk egyes jeleseit és működését, vagy egy-egy munkát foglal a füzetekbe, az ifjuság és nép számára. A krajczáros füzetekből az elsők: «*Tinódi Lantos Sebestyén*», «*Ilosvai Selymes Péter*», «*Szilágyi és Hajmási históriája*». A füzetek érdemesek a népkönyvtárak és iskolai könyvtárak figyelmére. Kiadja ifj. Nagel Ottó budapesti könyvkereskedése.

A szabadkőművesség története Magyarországon, irta *Abafi* Lajos. Korábban megjelent munka, melyet most szerzője füzetekben bocsát közre. Az első három füzet már a könyvpiaczra került. Az egész munka előfizetési ára 3 frt, egy füzet 40 krért kapható. Megrendelhetni a szerzőnél Abafi Aigner Lajosnál, Budapest, IX. üllő-út 9. sz.

Magyar gyógypaedagogia czimen új folyóirat indult meg *Roboz* István, a váczi orsz. siketnéma intézet igazgatójának szerkesztésében. Uj organumot kiván teremteni egyrészt a siketnémák, vakok, hülyék és gyengeelméjüek, dadogók és hebegők oktatása terén működők számára, másrészt pedig egy új tudományágnak, a paedagogiai pathologiának és therapiának a művelésére. Két hónapban jelenik meg egy-egy három íves füzet. Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 1 korona. Az első füzet 92 oldalnyi tartalommal jelent meg. Megjelen Váczon.

A fényképezés gyakorlata, irta Kiss Zoltán. A mindegyre szaporodó műkedvelő fényképezőknek

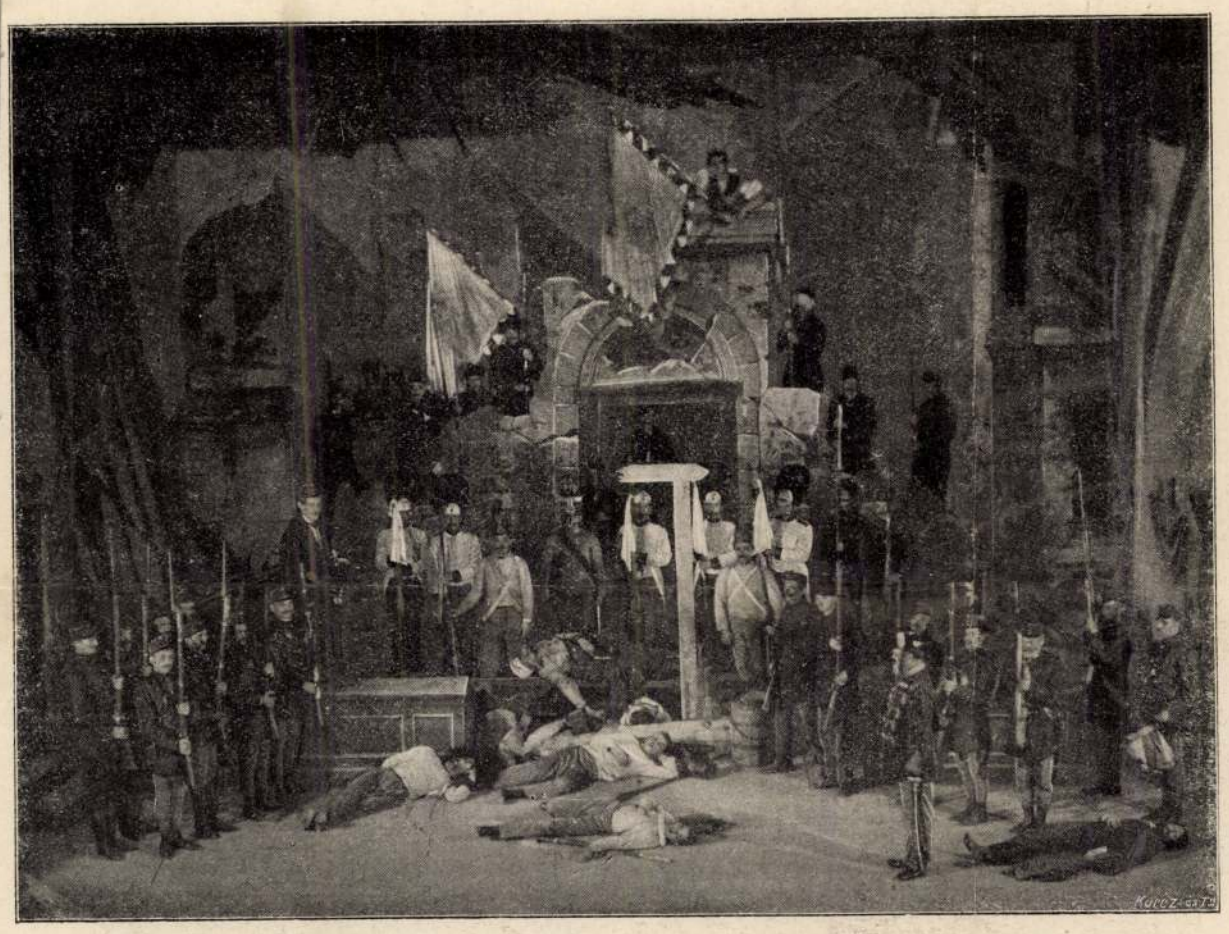

Uher Ödön fényképe után.

BUDAVÁR BEVÉTELE. — JELENET AZ «ARANYLAKODALOM» CZIMŰ SZINMŰBŐL.

szolgál útbaigazítással. A kézi könyvnek ez már harmadik kiadása, mely Budapesten a Seiler Henrik utódai (Szele és Breitfeld) czégnél jelent meg s ára 80 kr.

Nemzeti Szinház. Április 2-ikán a Nemzeti Szinháznak bemutató előadása volt. Szinre került egy kis dráma «*Egy estély*» czim alatt. Szerzőjeül a szinlapon *Dory* nevet lehetett olvasni. E név alatt a Nemzeti Szinházban már adtak elő monológot s a lapokban is olvasni lehet ügyes tárczaczikkeket. Nyilvános titok, hogy Dory senki más, mint Forinyák Gyula táborszernagy szellemes neje. A kis drámát követte «*A kápolna*» czimű 3 felvonásos szinmű. Ezt *Abonyi* Árpád irta, ki a Nemzeti Szinház közönsége előtt nem idegen, a szépirodalmi termékek kedvelői pedig mint elbeszélőt és regényirót ismerik. Uj szinműve is egyik regényének fölhasználásával készült. A két ujdonságot a Nemzeti Szinház a maga teljes erejével támogatva vezette a szinpadra. Részletesebben legközelebb szólunk az uj szinművekről.

Az új országház freskói. Az új országház főrendiházi, delegáczionális és étkező terme diszítéséhez falképekre hirdetett pályázatot az épitő bizottság. A feladott tárgyak voltak: az arany bulla kihirdetése, a pozsonyi országgyűlés jelenete Mária Teréziával és az 1867-iki koronázásból a kardvágás, az udvari ebéd és a vérmezei népünnep. A beérkezett vázlatok közül dijakat nyertek: *Csók* István, *Jantyik* Mátyás és *Dudits* Andor; az egyik dij *Zempléni* és *Jantyik* közt függőben maradt, mert egyenlő szavazatot kaptak. Két dijat nem adtak ki. Lapunk jól ismert művész munkatársa, *Jantyik* Mátyás, a pozsonyi országgyűlés jelenetéről készített vázlattal nyert dijat; másik vázlata az arany bulla kihirdetése.

Festészeti pályázat. A közoktatásügyi miniszter két 2100—2100 forintos festőművészeti ösztöndijra hirdet pályázatot. Pályázhatnak a művészeti iskolai képzésen már túl levő oly fiatal festőművészek és pedig csak férfiak, kik magyar állampolgárok s főleg az állat- és a tájfestésben kivánják sikerekkel igazolt képességöket tökéletesiteni. Az illetők Düsseldorfban vagy Münchenben folytathatják tanulmányaikat. A sajátkezűleg irott folyamodványok a közoktatásügyi miniszteriumhoz czimezve az orsz. képzőművészeti tanácsnál (Budapesten, Hold-utcza 8. sz. a. vallás- és közoktatásügyi miniszterium III. ügyosztályában) folyó évi május hó 1-éig déli 12 és 2 óra közt nyujtandók be.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia április 4-ikén *Pauler* Gyula elnöklete alatt tartott ülést. Nagyérdekü volt *Fraknói* Vilmos püspök tanulmánya az első magyar nyomdáról. Fraknói tudvalevőleg Rómában a Vatikán magyar vonatkozású okiratait nyomozza, s ezuttal is egy történeti adatot igazit helyre a levéltári kútforrásból.

Fraknói Vilmos értekezését *Schönherr* Gyula olvasta föl «Karai László budai prépost» czimmel. Bevezetésül elmondja azt a tényt, hogy a könyvnyomtatás meghonosításában hazánk több esztendővel megelőzte Angliát, Spanyolországot, Ausztriát és Lengyelországot. Eddig az volt az általános nézet, hogy e dicsőségünket Geréb Lászlónak, Mátyás király unokaöcscsének köszönhetjük; mert ő lett volna az, a ki, mint udvari prépost, Hess András nyomdászt Olaszországból meghivta, Budán letelepitette és vele a latin nyelvü «Budai Krónikát» kinyomatta, a mely 1473-ban jelent meg, élén egy László budai prépostnak szóló ajánlással. László prépost alatt eddig Geréb Lászlót sejtették, de Fraknói hiteles okiratokkal bizonyítja, hogy soha sem volt budai, hanem erdélyi prépost. A Magyarországban először nyomtatott könyvben említett László prépost *Karai* László, ki a Vatikáni okiratok szerint 1468-ban nyerte el a budai prépostságot, 1470-től 1471-ig Rómában járt, onnan hozta magával a német Hess Andrást, a ki fölállította Budán az első magyar nyomdát, a mely azonban munka hiján hamar megszünt. Csak két mű került ki belőle: az említett Budai Krónika, meg még egy másik humanista tartalmú könyv. Karai, ki a most is meglevő somogyi község után viselte nevét, 1485-ben halt meg. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadás után *Mátyás* Flórián olvasta föl «Kronologiai birálat egy honfoglalás előtti magyar hadjáratról Németországban» czimű dolgozatát, a melyben helyreigazítja több történetirónak kronologiai tévedését egy Németországba indított ősmagyar hadjáratra vonatkozólag.

A történelmi társulat gr. Teleki Géza elnöklésével ülést tartott, melyen Óváry Lipót *Wertheimer* Edének a *magyarországi cenzura* történetéről irt tanulmányát olvasta föl. A cenzurát nálunk Ferencz császár honosította meg s nemcsak a könyveket, de még a szindarabokat is cenzura alá vetette. Odáig ment akkor még a cenzura, hogy ily kifejezéseket mint: *olyan vén mint Matuzsálem, Bölcs mint Salamon* büntetés terhe mellett nem volt szabad mondani szinpadon. Ferencz császárnak már 1809-ben javasolták a cenzura behozatalát Magyarországra. Könyvekkel árasztották el Magyarországot Ambruster és Hustermann tanártól, mely könyvek a magyar alkotmányt korhadtnak mondották s uj alkotmányt javasoltak. A császár oly kijelentéssel, hogy cenzurára szükség van, 1813-ban mindent a bécsi cenzura alá rendelt. — A második fölolvasó *Berzeviczy* Albert volt, a ki Berzeviczy Edmundnak Berzeviczy Márton élete czimű tanulmányát olvasta föl. Berzeviczy Márton 1538-ban született, kora ifjuságában lépett a közpályára s mint diplomata működött. Hive Ferdinándnak, belső udvarnok és aranysarkantyus vitéz volt. 1564-ben megvált az udvartól s Olaszországba ment a páduai egyetemre. Visszatérve, csakhamar bizalmas embere lett Báthory Istvánnak, kinek érdekében és képviseletében jelen meg a varsói országgyűlésen és nagyrészben az ő érdeme Báthory megválasztatása. Báthory halálával visszavonult a közügyektől és a tudománynak szentelte hátralevő napjait.

A budapesti ujságirók egyesülete e hó 3-ikán tartotta évi közgyülését élénk érdeklődés mellett. A fiatal, de jól gyarapodó egyesületnek második közgyűlése volt ez.

Mikszáth Kálmán elnöki megnyitójában azt hangoztatta, hogy a budapesti újságiróknak ez a valódi egyesülete, melynek tagjai mind hirlapirók s így saját ügyeikben a legilletékesebb fórum. A mi czélunk — mondá — ez: fölemelni és megszilárditani az ujságirói tekintélyt, megtisztitani az ujságirást és fölemelni azt arra a piedesztálra, a mely megilleti. (Taps és éljenzés.) Majd említette, hogy a társadalom is mindinkább elismeri, hogy a hirlapirók tényezők. Azonban mégis küzdelem vár rájok a vakmerőséggel, az elfogultsággal, a gyűlölettel, az irigységgel, a gőggel és főleg a megszokással szemben. Ezek ellen összetömörülve kell küzdeni.

Következett az évi jelentés, melyet *Szatmári* Mór titkár terjesztett elő. Az alapító tagok száma 28-ról 40-re emelkedett. *Vaszary* Kolos herczegprimás 500 frttal és br. *Hornig* Károly veszprémi püspök 300 frttal az egyesület alapító tagjainak sorába lépett. Az egyesület vagyona, 5568 frt pénzben, mig a Jókai-serleg, mely az ötvösmű remeke, 2000 frt értéket képvisel. A *segélyalap* 8135 forint tiszta vagyonnal rendelkezik, s az elmult egyleti évben közel 1000 frtot adott segély- és kölcsönkép megszorult tagoknak. — Erre az *inditványok* tárgyalása következett. *Gara* József ujságirói kamarák szervezését óhajtaná. Inditványát a közgyűlés elvetette. A napirend ki lévén merítve, *Mikszáth* elnök a maga és tiszttársai nevében megköszönte az eddigi bizalmat és kérte a közgyűlést, hogy válaszsza meg a következő évre a tisztikart és a választmányt. A választások eredménye a következő: *elnök:* Mikszáth Kálmán (egyhangulag); *alelnökök:* Hoitsy Pál, Veigelsberg Leó és Vészi József; *gazda:* Cziklay Lajos; *főtitkár:* Szatmári Mór; *ellenőr:* Kálnoki Henrik; *pénztárnok:* Deutsch Antal; *könyvtárnok:* Zempléni P. Gyula; *számvizsgálók:* Adorján Sándor, dr. Bán Zsigmond és Schmittély József. *A választmány tagjai lettek:* Ábrányi Emil, Bajza József, Bartha Miklós, Bartók Lajos, Bársony István, Bleicher Miksa, Bolgár Ferencz, Braun Sándor, dr. Bródy Lajos, Csávolszky Lajos, Dienes Márton, dr. Dióssy Béla, Gerő Odön, Hentaller Lajos, dr. Hortoványi József, Inczédy László, Kabos Ede, dr. Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Nagy Miklós, Neszmély Artur, Reiner Ferencz, dr. Schiller Zzigmond, Singer Zigmond, Sipos Ignácz, Sturm Albert, Szabó Endre, dr. Székely Béla, Szőts Pál és Thury Zoltán.

A közgyűlést az Országos Kaszinó dísztermében lakoma követte.

MI UJSÁG?

Az április 11-iki ünnep. A király és kisérete húsvét vasárnapján jön Budapestre, hogy másnap részt vegyen az 1848-iki törvényalkotások emlékének szentelt ünnepen. Fogadja az országgyülés küldöttségét, este pedig a fáklyás menetet, melyet a fővárosi polgárság rendez. A fáklyás menet alatt a palota zárt udvarába csak a hivatalos résztvevőket bocsátják be, mert ezek száma több kétezernél, s igy a palota udvarán a nagyközönség számára nem jut hely. A budai dalárda énekesei a trónterem erkélye alatt foglalnak állást és Ő Felsége a trónterem erkélyéről hallgatja a szerenádot. A királyi palotát ezen az estén fényesen kivilágitják. Április 11-ikén d. e. ½12 órakor lesz az országgyülés két házának ünnepélyes közös ülése a képviselőház termében, melynek tárgyai: az 1848. évi törvények megalkotása emlékének ünnepléséről szóló szentesített törvények kihirdetésére vonatkozó miniszterelnöki értesítés, és a királyhoz intézendő hódoló felirat felolvasása, aláirása és megpecsételése. Az ünnepi ülés után az országgyülés tagjai diszmagyarban a királyi palotába mennek, hol 1 órakor fogadja őket a király. *Szilágyi* Dezső, a képviselőház elnöke, néhány bevezető szó után a két ház egyezőleg megállapított e föliratát olvassa föl és nyujtja át a királynak, és Ő Felsége erre válaszol, mivel az ünnepély véget ér.

A király utazása. A király április 22-én, a szász király születésnapjának 70-ik évfordulójára Drez-

WALDMÜLLER F. G.: A menyasszony. — A Dorotheum ⟨Wien⟩ művészeti aukciójáról.

követi nyomon a kiváló gyüjtemény történetét s fejtegetéseit hatalmas okmányanyaggal kiséri, amely az izlésesen kiállitott kötetnek nagyobb felét teszi ki és kulturhistóriai szempontból ugyancsak érdekes olvasmány. A képek az Esterházyak várait és kastélyait mutatják be, amelyek a képtárnak különböző időkben otthonául szolgáltak, valamint a nagynevü család mindama tagjait, akik a gyüjtemény egyes osztályait alapitották vagy jelentős mértékben gyarapitották.

KÜLFÖLD.

MŰVÉSZETI ÁRVERÉS BÉCSBEN. A külföldi művészeti élet is mindinkább visszaterelődik a régi kerékvágásba. Lassanként megmozdulnak a nagy aukcióintézetek, hogy szintén hozzájáruljanak a gyüjtés és amatőrködés felélénkitéséhez. A bécsi K. K. Versteigerungsamt — vagy kedvelt tradicionális nevén Dorotheum — a háboru alatt rendezett ugyan kisebb-nagyobb aukciókat, első igazán nyomós ténykedése

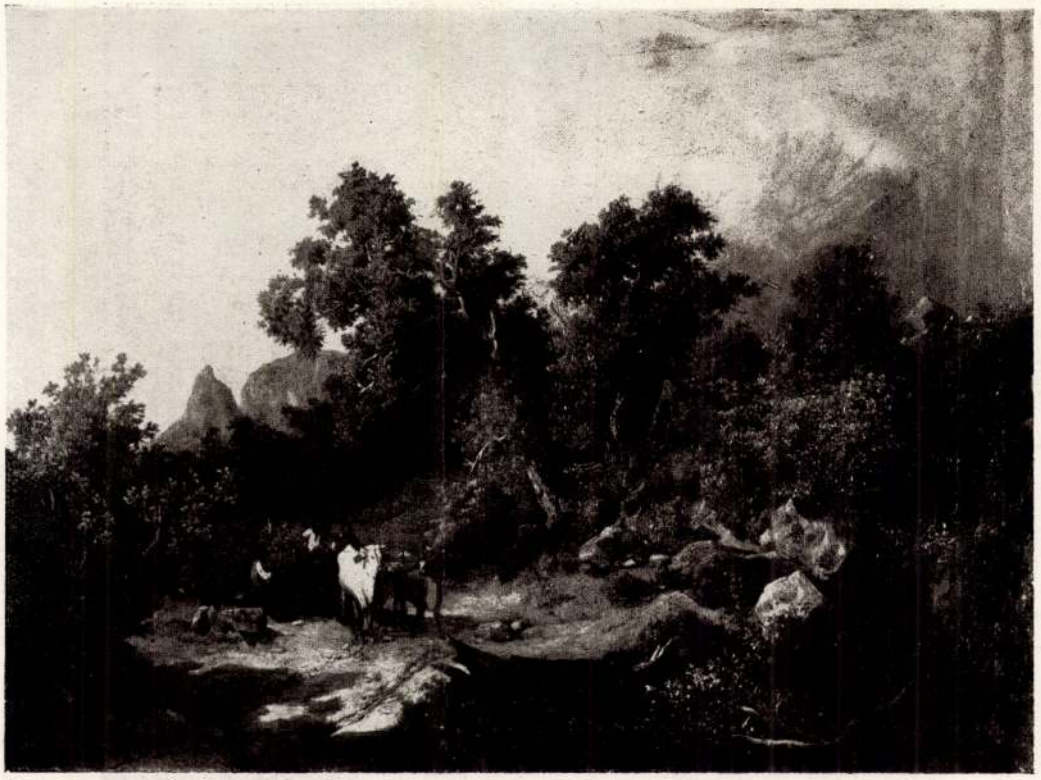

MARKÓ KÁROLY 1851: Kezdődő zivatar. A Dorotheum (Wien) aukciójáról.

azonban csak most lesz novemberről decemberre fordulólag, a mikor együttesen bocsájtja árverésre egy neves gyüjtőnek, Palmer Eduardnak és egy számottevő műkereskedőnek, Stern Wilhelminának művészi hagyatékát. Az anyag nem nélkülözi a magyar vonatkozásu tárgyakat sem. Ezek közül Markó Károlynak egy illusztrációban is bemutatott szép tájképét, Eyblnek egy felsőmagyarországi vonatkozásu genreképét, Pettenkofen Agostnak két olajképét és egy akvareljét, a Pettenkofen hatása alatt művészkedett Hubert Rudolf Károlynak két Magyarországon festett állatképét, Ferarrisnak és Skutetzkynek festményeit emeljük ki, valamint egy érdekes díszszéket, melyet a hagyomány szerint V. Ferdinand használt a pozsonyi rendi országgyülések megnyitása alkalmával. Az anyag egyébként is igen gazdag. Különösen a bécsi biedermeier-festők vannak kiváló művekkel képviselve. Agricolától egy pompás családi kép lesz látható, mely a művész anyját, feleségét és csecsemő-fiát ábrázolja. Kivüle Daffinger, Ender, Alt, Waldmüller, majd Makart és Klimt képei teszik a kiállitást értékessé. Az iparművészeti anyag is igen szép és változatos: metszetek, órák, ékszerek, textilnemüek, miniatürek egyébként számithatnak élénk érdeklődésre. Az anyag november 25-étől 30-áig tekinthető meg, maga az árverés pedig december 1-től 6-áig tart. A pompás kiállitásu aukciókatalógus egyesületi helyiségünkben megtekinthető; komoly érdeklődők részére van néhány tiszteletpéldányunk; tájékozást nyujthatunk az árakat illetőleg is, valamint elfogadunk vásárlási megbizásokat.

A Szent-György-Czéh XXVI. művészeti aukciója 1916 januárhavában lesz. Bejelentési határidő 1915 december 15, beküldési határidő 1915 december 20.

A Gyüjtő 1915.

ARCKÉPTANULMÁNY
FERENCZY KÁROLY RAJZA

az állatokat pedig ő festette. 1867-ben lett a Royal Academy tagja. Három évvel ezelőtt kiadta az önéletrajzát, a melyben érdekesen írja le, hogy került a művészi pályára. 1872-ben művészeti iskolával kapcsolatos képtárat alapított szülővárosában, a hol a szegényebbsorsú és művészi pályára készülő fiatalembereket ingyen tanította.

De Mannez Joseph 76 éves korában meghalt Brüsszelben.

Desboutin Marcelin Gilbert festő és graveur, a ki több kiváló egyéniségnek, mint Zola, Rochefort, Manet, Puvis de Chavannes stb. arcképét hagyta hátra rézmetszetben, 79 éves korában Nizzában meghalt.

Fahrbach Lajos Károly düsseldorfi tájképfestő, a ki Schirmernek egyik utolsó tanítványa volt, szélhüdés következtében meghalt. 1835-ben Heidelbergben született. Legszivesebben erdős tájakat festett s különösen rajztudásával tünt ki.

Flandrin Pál festő 91 éves korában meghalt Párisban. 1811 május 8-án Lyonban született s Ingres tanítványa volt. Később hosszabb utazásokat tett és önállóan képezte magát tovább. Leginkább nyugodt és derült hangulatú bizonyos tekintetben stilizált tájképeket festett. A Luxembourgban két művével van képviselve.

Gandez Adrien-Etienne, szobrász Neuilly-sur-Seineben meghalt. 1845. február 9-ikén Lyonban született. Az 1870/71-ik évi porosz-francia háború alkalmával Magdeburgban fogságba került, a hol gránitból egy mauzoleumot faragott a fogságban elhalt francia katonák emlékére.

Giran Emile Georges festő és litografus, 32 éves korában meghalt Beanvoisinben.

Goethals Jules tájfestő, Brüsselben, 58 éves korában meghalt.

Grollier Paul fiatal festő, a ki, Chatelaine Marech álnév alatt több sikerült arcképet állított ki a párisi Salonban, s a ki mint illusztrátor is jóhangzású nevet vívott ki magának, Párisban meghalt.

Hünten Emil történelmi és csataképfestő Düsseldorfban meghalt. 1827. január 19-ikén Párisban született. 1844-től 1851-ig Anversben Wappers és Dickmann mellett dolgozott, onnan pedig Düsseldorfba került, a hol Lessing és Camphausen tanítványa lett. Itt festette meg első nagyobb képét, melylyel szép sikert aratott. Később részt vett az 1866-iki és az 1870/71-iki hadjáratokban, a melyeknek sok epizódját megörökítette. Legnevezetesebb képe, a „Lovasütközet Elsaszhausennál" a berlini Nemzeti Képtárban.

Krenn Ede festő Zürichben, 56 éves korában meghalt. 1862-től 1867-ig a bécsi művészeti akadémia növendéke volt. Eleinte életképeket festett, majd az akvarellfestésre adta magát, a melyben jelentékeny sikerei voltak.

Lund Frederik Christian festő meghalt Kopenhágában. 1826-ban Kopenhágában született és mint a kopenhágai akadémia tanára halt meg.

részletes fennen kürtölést s ajánlgatást szükségesnek tartanám, kinyilatkoztatom: mikép vannak magyar építészeink közt itthon is néhányan, kik műveikkel a versenytérre bárkivel is kiszállanak, nem kell tehát félni, hogy mare stagnans lesz a versenypálya". A Pesti Hirlap említett helyén nem sok reménynyel néz ugyan a pályázat elé, de hangsúlyozza, hogy: „Nem lehet ugyan nézetünk szerint a művészet becsének kriteriuma a hazafiság, de ha a honfi művész készít tökéletesbet, vagy csak ollyat, melly az idegen művel méltán vetekedhetik, bűnnek tartanók, ha nem a honfi műve nyerné az idegen fölött az elsőséget". Úgy tudjuk egyébként, hogy Markó tervét figyelembe sem vették, hanem Vitkovszky országház-tervét fogadták el. Vitkovszky, a ki maga is magyar fiú, Rómában és a bécsi politechnikumban nyerte kiképeztetését.

—15.

akadémia igazgatója St. Michael-ben, Tirolban meghalt 59 éves korában. Legismertebb festménye a „Faust és Wagner" című.

Stein Károly Theobald, szobrász, 73 éves korában meghalt Kopenhágában.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

MARKÓ KÁROLY 1845-ben egy országháztervezetet készített Budapest számára. Az időben ugyanis egy nagy és fényes országház építésének eszméjét vetették fel, a mely megfeleljen legszigorúbban minden részeiben az építészet szabályainak, úgyszintén a tartósság és kényelem igényeinek is s azonkívül „mindenütt nemzeti szellem leheljen belőle, fényes multunk s reménydús jövőnek emlék- s jelképeivel diszítve; szóval az egész épület egy multban dicső, jövőben édes remény szerint nagy nemzet méltóságát s jellemét hordja magán". (Társalkodó, 1845, 362.) Az országházi választmány közrebocsájtott programmjában szintén a „művészi értékét" hangsúlyozta a midőn titkos pályázatot hirdetett az új parlamenti épületre. Mielőtt azonban még döntésre került volna a dolog, a Pesti Hirlap 568-ik számában kipattantotta az egyik pályázó nevét, a ki nem volt más, mint a Firenzében tartózkodó jeles festőművész hazánkfia Markó Károly. Megindult aztán a vita ellene és mellette. Helmeczy lapjában Schultz Ágost a következőket írja: „Az építészet nem vele született corollariuma a festészetnek. De azt mellőzve, s Markónak a mellett is, hogy olasz földöni számos éven által folytonos tartózkodása miatt műve — nemzeti szellem kizárásával egyedül annak bélyegét fogná tán viselni, jeles tehetségeit semmi tekintetben kétségbe vonni nem akarva, a nélkül, hogy a

12. Böhm Pál.

135. Withoos, Mathias.

79. Id. Markó Károly.

10. Bogdány Jakab.

SWINBURNE

Irta: DEVECSERI GÁBOR

Akik képzőművészettel foglalkoznak, bizonyára tudják, hogy nagy festők csoport képeinek egyes alakjai gyakran ábrázolnak ismert személyeket. Az ilyen „rejtett potrék" közé tartozik Michelangelo „Utolsó Itélet"-én magának a mesternek az arcképe. Mielőtt a festmény elkészült, gyakran hangoztatta barátai előtt, hogy az „Utolsó Itélet"-en ő is jelen lesz. De a kész képen hiába keresték. Csek nemrég fedezték fel. Ugyanis a képen szereplő Szent Bartholomeus rajongó önkivületében megnyuzza magát s bőrét a kezében tartja. Ha a lenyuzott bőrt figyelmesen megnézzük, látjuk, hogy ez a ráncos lebernyeg, ez a levetkezett földiség, Michelangelo torz mása.

Valószínüleg kevesebben tudják, hogy Dante Gabrielli Rosetti „Magdolná"-jának modellje Algernon Charles Swinburne (1837—1909) volt. Azonkívül, hogy a költőnek nőies arca volt, találhatunk-e valami összefüggést a kép tárgya és modellje közt? Kétségtelen, hogy rajongó, szélsőséges és idegen lénye rokon volt az asszonyéval, aki a bün legmélyéről emelkedett fel és lett Krisztus legodaadóbb rajongója.

Swinburne a szél és a tenger költője, de nyugtalan is, mint a szél és állhatatlan, mint a tenger. (A köztársaságért hevül, de lelkes hódolója Viktória királynőnek; követeli a szabadságot a görögök számára, de megtagadja az irektől). Barátai, ha róla emlékeznek, többször irják le ezt a szót: démoni. Különös arca volt, zöldesen fénylő szemmel, sápadt homloka felett tüzvörös sörény lobogott. Bár Londonban, a Chester-Street-en született, gyermekkorát East Dene-ben, a tenger mellett töltötte. Szine állandóan unokanővérei (Lady Mary Gordon leányai) társaságában vilt, akik a közeli Northcourtban laktak. Kilenc éves koráig — ellentétekben legtöbbünkkel, akik ebben a korban leginkább a kocsis —, vagy cukrászpálya felé vonzódtunk, — a kis Swinburne világítótoronyőr szeretett volna lenni. Ettől az időtől kezdve azonban minden álma az volt, hogy beléphessen a hadseregbe. Erre testi adottságánál fogva nem volt alkalmas. De jól lovagolt és a legmeredekebb tengerparti sziklákat is megmászta. Unokanővérei azonban a lányoskülsejű „Cousin-Hadji'-'t vakmerő lovasbravurjai ellenére sem tartották a férfiasság mintaképének, sőt, mint ahogy Swinburne „The Sisters" című darabjának egyik sorából következtetni lehet, néha el is páholták. A „The Sisters" főszereplője, Reginald Clavering, akiben Swinburne saját magát igyekezett megrajzolni, mindent elér, amire szerzője hiába vágyott. Katona lesz, mint fiatal, sebesült hős érkezik haza a waterloo-i ütközetből s az ámuló Sir Arthur Clavering és az unokanővérek, akik pedig azelőtt nem sokra becsülték, versengve magasztalják.

Valószínűleg, hogy Sir Arthur Clavering alakját saját édesapjáról, Admiral Charles Henry Swinburneről mintázta. Az admirális egészséges undort érzett a költészet iránt, őt inkább az új találmányok érdekelték, nagy kézügyessége volt és értett a mechanikához. Maga Swinburne viszont — mint Harold Nicolson írja, — még egy szódavizes üveget sem tudott kezelni. Inkább anyja természetét örökölte, az ábrándostekintetű és édesbeszédű Lady Janeét, aki Ashburnam harmadik Earljének leánya volt, külföldön nevelkedett, legtöbbet Fiesole-ban időzött és gyakran olvasott fel kisfiának dallamos olasz és francia költeményekből.

De Sir John, a nagyapa, is nagyban hozzájárult Swinburne érdeklődési körének meghatározásához. Hetvenhat éves volt, mikor először simogatta meg Algernon ízzó vörös fürtjeit és ettől kezdve gyakran sétált unokájával a capheatoni cserjésben. Ő beszélt először a fogékonylelkű kisfiúnak az ember jogairól és a zsarnokok gonoszságáról. Az öregurban Swinburne őséit

Markó Károly: Téli táj
A Nemzeti Szalón Szepesi kiállításáról

Művészet 1937. 7. sz.

tisztelte, akikre büszke volt. Az ősök a Stuartokért harcoltak és vérük úgy ömlött, „mint a víz és mint a por". „Azt hiszem, Ön is úgy gondolja", írta egyszer Edmund Gosse-nak, „hogy attól a költőtől, aki ebből a családból származik, legalábbis különös volna ha megelégednék azzal, hogy csak himnuszokat és idilleket ír, papok és fiatal hölgyek számára, kápolnákban és szalonokban való olvasás céljaira". Gyermekkorának tájai, melyek a „Sisters" hátterét alkotják, rányomták bélyegüket Swinburne csaknem minden egyéb munkájára is. Verseiben állandóan ott kísértenek az angol vidék jellegzetes színei, illatai. A szárított levendula, a lakásban folytonosan bugyborékoló forróvíz gőze, a kertben a lángvirág illata.

Ebből a környezetből indult el Etonba, miután anyjának előbb megígérte, hogy nem fogja Byron műveit olvasni. Vallásos szülei ugyanis hivei voltak az Oxford Movement-nek s rajongásuk Algernon-t is magávalsodorta. (Swinburne később hűtlenné vált a Mozgalomhoz, de oxfordi félévei alatt egyszer ujra csatlakozott hozzá.)

Tizenkétéves korában, első etoni évében meglátogatta Wordsworthot hat hónappal ennek halála előtt. Az agg mester olyan szeretettel fogadta, hogy a meghatott Swinburne távozásakor könnyekre fakadt. Egy évvel később Algernon már Dantet olvasta. Meglátogatta Samuel Rogerset, aki ekkor nyolvanhét éves volt. Az öregur, akit már Byron is így nevezett, az ifjú lángoló fejére tette kezét és így szólt: „Megjósolom, hogy te is költő leszel." Az öregúr jóslata valóra vált. Az 1865-ben megjelent „Atalanta in Calydon"-ra egész Anglia felfigyelt. Ez a tragédiája egy csapásra híres költővé tette. Csaknem byroni népszerűségre tett szert. Egész Anglia az „Atalanta" kórusait szavalta, egy évvel azután pedig, a „Poems and Ballads" megjelenésekor a „Faustine" és néhány hasonlóan szép verse bűvölte el az olvasókat.

Ugyanekkor érik az első támadások is. Természetes következménye volt ez lírája újszerűségének. (Swinburne heves természete éppen nem volt alkalmas arra, hogy az ellentéteket elsímítsa. Később is, mikor nevének már irodalomtörténeti jelentőségű csengése volt, gyakran került összeütközésbe az angol irodalmi élet tényezőivel).

Versei elsősorban zeneiek. A nyelvet fölényes biztonsággal kezeli. Nagyon szívesen és nagyon gyakran alkalmazza az egytagú szavakat, amelyek az ő tolla alatt a legcsodálatosabb, leglágyabb dallamá egyesülnek. Színdarabjainak is ez a legfőbb erénye. Stuart Máriájában sem a jellemrajzokat, vagy a cselekményt csodáljuk, hanem a nyelv gazdagságát és a történelmi képzelet hevét. Harmincnyolc éves korában, Suffolkban írta az „Erechtheus"-t. Ezzel a művével még közelebb került céljához, amely felé már az Atalantában törekedett, tudniillik: görög tragédiát írni angol nyelven. De az Erechtheus és még inkább az Atalanta nemcsak jellegzetesen görög, hanem jellegzetesen angol is. E tragédiák kórusai Swinburne lírájának talán legcsodálatosabb megnyilvánulásai.

A démoni Swiburne, mint jó varázsló érintette meg pálcájával az angol költői nyelvet. S ez az érintés nyomán, kivirágzott. Fellépése idején az angol költészetet a iambus bilincsei kulcsolták, Swiburne choriambust, anataestust, polymetriát hozott. A költészet forradalmosította, gazdagította. Vers-zenéjét nem tudjuk kiűzni fülünkből, nyelvének hatalmas szabadsága, lírai leleményessége pedig, mint ahogy Gosse írja, mindíg hatni fog, amíg angol költészet lesz".

Szent-István Gyula: Bányászhalál
A Nemzeti Szalon Szepesi kiállításáról

És ezt a költészetet ifjúkorában teremtette meg, a harmincon innen, egy olyan költészetet, melyet senki sem tudott utánozni, „legkevésbbé — írja Cheserton — maga Swinburne, aki pedig sokszor megkísérelte ezt a későbbi évek folyamán."

Rendkívüli hatással volt a nőkre. De minden szerelemnél nagyobb szerepet játszott életében a barátság. Barátai legtöbbször idősebbek voltak nála, és olyan

Magyar gyüjtők kincsesházából. A halász. Idősb Markó Károly festménye. (Ernst-aukció)

illető főnökök beleegyeznek és felelősséget vállalnak a látogató biztonságáért. Természetesen csak akkor kerül sor az indiai kormány engedélyére, ha a látogató elég tapasztalt, ismeri a törzsi szokásokat és így megvan a garancia, hogy alkalmazkodni is fog ezekhez.

... És ha most Önök azt kérdik tőlem, hogy miképpen rendeztem be az életemet messze Európától, hogyan egyeztetem össze az európai ember igényeit a sokszor nagyon is szerény külső feltételekkel, amelyek elmaradhatatlan kísérő jelenségei a hosszabb kutató-utaknak, akkor azt felelhetem erre, hogy negyvenkét esztendő óta megszoktam India sokszínű életét, egyrészt magasrendű angol standard-jével, másrészt, gyakran őskorra emlékeztető, primitív életlehetőségeivel együtt.

Évek óta leszoktam az állandó lakhelyről, minthogy a téli időszakokat mindig kutató-utazásokon töltöm, nyáron pedig a fölötte kies kasmiri hegyvidéken táborozom. Igy 1926 telén Nagy Sándor útját kutattam fel az északnyugati határvidéken. A következő évekhez pedig a Balucsisztán- és Makran-sivatag vidékein jártam, mely utak fölötte sok kő- és bronzkorszakbeli rom felfedezésére vezettek. Néhol harminc-harmincöt méter magasságban tornyosulnak egymásra a kőkorszakbeli lakóhelyekből fennmaradt törmelékek. Földrajzi, antropológiai eredményei is voltak utaimnak a régészetin kívül és ezek a dolgok kárpótolják az embert a kiállt nélkülözésekért. Balucsisztán déli részein, e félig sivatagszerű területen négy hónapot töltöttem. Négy hónapon át desztillált vizet kellett innom, mert európai ember nem birja ki a balucsisztáni völgyek sós vizét ... De ezek a kisebb-nagyobb akadályok nem zavarnak akkor, mikor egyidejűleg eddig ismeretlen kultúrák maradványait találja meg az ember és módjában van igazi kutató-lelkesedéssel feltárni egy régi, elhamvadt civilizációt.

Ez a terület, Balucsisztán sivataga különben egyéb szempontból is érdekes. Bizonyságát szolgáltatja annak a másutt nem ily biztonsággal kimutatható természeti tüneménynek, hogy öt-hat évezred alatt egy vidék klimája tökéletesen más formát ölthet. Ez történt Balucsisztán sivatagában és e megfigyelés igen fontos, tekintettel a klimaváltozás sokat vitatott kérdésére. Ugyanis e klimaváltozással magyarázható esetleg a civilizációk fejlődése és enyészete!

Az indiai nyarat — mint említettem — évek óta a kasmiri havasokban töltöm, ahol az éghajlat nagyjából az alpesinek felel meg. Téli kutató-útjaim eredményeit dolgozom fel itt mindig. Sátorban lakom, tábori életet élek. Elmondhatalanul fenséges itt a nyugalom, zavartalanul szentelheti magát az ember munkájának.

Itt vettem elő — és örülök, hogy éppen az *Uj Idők*-ben beszélhetek erről — Herczeg Ferenc *A híd* című darabját, amely mélyen megfogott a nagy történelmi folyamat drámai ecsetelésével. Bevallom, hogy kasmiri havasomon, oly messze Magyarországtól, tudományos munkám közepette ötször olvastam el *A híd*-at. Az az érzésem támadt, hogy ennek a munkának angol, német, francia nyelvre való lefordítása, megfelelő történelmi kommentár kíséretében: nagy szolgálatot tehetne Magyarországnak. Herczeg Ferenc írói jelenítő ereje minden bizonnyal megragadná idegen népek lelkét is.

Uj Idők 1929. XXXV. 52. sz.

Őszi fény

— Elbeszélés —

Irta: **Pásztor József**

Nagyon rég nem látta már a férfi az asszonyt. Mostanában ritkán utazott le abba a városba, ahol együtt élték gyermekéveiket. Bory még emlékezett erre az időre. Nagy, fás udvaruk volt, mely kertben végződött. A kert mély árokra nyúlt le, ahol még nyár közepén is meg-megcsillant mélyen a lassan csergedező víz. Néhány ódon gazdasági épület volt az udvaron, amiket ma már semmire sem használtak, ezek azonban kitágultak, megszínesedtek és regényesen tárták ki kapuikat a gyermekek képzeletének. Sehol sem lehetett úgy bujócskát játszani, mint ezekben az álmodozó, foszlott-falu épületekben, ahol holdfényes éjszakákon az egerek cincogtak s hajnalfelé kuvikok, meg denevérek suhantak be a padláslyukakon.

Bory még emlékezett azokra a hangos csatákra, amelyek a keményre fagyott hóvárakban lejátszódtak s akárhányszor sebesüléssel végződtek, ha egy keményebb hógolyó érte valamelyik támadó homlokát.

Mikor Bory az asszonyt megpillantotta, hirtelen, mint valami andalító fényözönbe szökkent kép, libbent elibe egy kis epizód, ami közte és az asszony között játszódott le nagyon régen.

A nagy színházelőadásokon, vagy a várostromoknál a leányok is részvettek, vagy mint szereplők, vagy mint nézők. Borynak volt egy nővére s leánypajtásai eljárogattak Boryékhoz, a nagy, regényes udvarra. Köztük a legelevenebb és legkedvesebb Csór Boriska volt. Legalább Bory mindig így érezte. Boriska vett legtöbbet részt a fiúk játékaiban, ő volt a legőszintébb, legmerészebb. Különben valami nagyon távoli atyafiság is összefűzte őket s tegeződtek is.

Boriska nem volt szép, de valami kellemes melegség, folyton fel-fellobbanó életkedv öntötte el hamvas, rózsás arcát. Minden mozdulatában, a hangjában, tekintetében valami tudattalan, boldog tisztaság és jóság fénylett.

Csupa odaadás, természetesség és önzetlenség volt már kisleány korában is. Sohasem kritizált, jónak, szépnek, boldogítónak találta az életet, melynek egy kis szögletét az ő melegsége csakugyan el is árasztotta az öröm és béke sugarával.

A hóvár már készen állt s még mindég táncoltak a hópelyhek. Másnapra azután oszladozóban voltak a fellegek és délután megkezdődött a hatalmas roham a vár ellen. Pergett a dob, rekedtesen, vékonyan sipolt egy-egy kis trombita. Friss gyerekzsivaj szállt fel harsonázva a puha hó öléből a csend karjaiba s a hóbombák özönével röpültek a várba, amikor egyszerre Boryt egy hatalmas ütés érte a homlokán. Egy picit megtántorodott, elhomályosodott a szeme előtt minden. A homlokára szorította a kezét s érezte, hogy vér szivárog a haja alól.

Valamelyik hógolyóba egy éles kődarab kerülhetett s ez okozta a sebesülést. Bory otthagyta a mámoros védőcsapatot s végigtántorgott az udvaron.

Egyszerre érezte, hogy egy meleg kis kéz nyúl a kezéhez s felcsendült előtte a Boriska hangja ijedten:

— Feri! Vérzik a homlokod!

A fiú ránézett félszemmel Boriskára.

— Igen. Megütöttek nagyon.

A leány belemarkolt az egyik kezébe.

— Gyere hamar! Kimosom a sebed és bekötözöm.

És ezzel már húzta is a fiút befelé a tornácon.

A tornác végén valami nagy, üres kamara volt, ahol a mosást szokták végezni. Ide vezette be a leány a fiút.

Suttogva, riadtan mondta:

— Ülj le. Ne menjünk be, mert még össze is szidnak. Várj, hozok azonnal tiszta rongyot, meg vizet.

És már futott is.

Bory leült s tapogatta az arcát, melyen lassú cseppekben csergedezett a vér. Hallotta a Boriska futó lépteit. Még zúgott a feje, de néhány percnyi pihenés után megenyhült. Pislogatott s egyszerre tisztán látta a kamrát, a falhoz támasztott teknőket, egy nagy, üres dézsát, meg egy famángorlót. Egyszerre csak újra kopogtak a tornácon a Boriska lépései és a leány besiklott az ajtón. Vizeskancsót, mosdótálat hozott a kezében, meg tiszta vászonrongyot.

Csillogó szemmel suttogta:

— Senki sem tudta meg. Katitól kértem a holmit. Majd azután mondhatod, hogy elestél.

A fiú hálásan nézett Boriskára. A leány minden mozdulatában valami kedves, anyás szolgálatkészség volt. Bory meghatódva mondta:

— Milyen kedves vagy, Boriska!

A leány szeme felragyogott.

— Ó, te! No várj, most megkezdjük.

A fiú kebléből melegen buzgott fel újra:

— Mindig tudtam, hogy te vagy a legkedvesebb... A többi leány csak kényeskedik, de te...

Boriska belebámult mélyen a fiú szemébe, pár pillanatig összefénylett a szemük, aztán a leány elkapta a tekintetét.

Gyors mozdulatokkal, de úgy, mintha mindég ezt csinálta volna, belemártott egy csomó vászondarabot a hideg vízbe, azután komolyan, gondosan mosni kezdte a fiú homlokát. Mikor a vérzés elállt, gyengéden átkötötte a fiú homlokát, közben vékony, friss teste ráhajolt a fiú vállára. Bory valami édes, illatos melegséget érzett s hálával telt meg a szíve.

Mikor a leány kész volt, néhány lépést hátrált fürge mozdulattal Bory előtt, hirtelen a szívére nyomta a jobb kezét s önfeledten kiáltotta:

— Pompás!

A fiú szeme fénylett s halkan, meghatódva susogta:

— Boriska!

A leány még várt, pihegett s a szíve vert, de maga sem tudta miért. A boldogsága fölszökkent az élet hullámtarajára, hogy tehetett valamit, hogy fájdalmat enyhíthetett, de magára nem gondolt. Angyalszárnyak borultak a szívére, hogy szeliden teregessék be a feltörő örömet.

Még előfordult néhányszor, hogy fájó kérdéssel néztek egymás szemébe. Fenn csillagok fénylettek, a mély kék ég palástján reszketve. El-el villant előttük egy mozdulat, csókokat is hallottak cuppanni. Csókokat, amelyek megittasodva robbantak ki az ajkakon, aztán elhalkultak, mint a földbe illant esőcseppek.

A két fiatal szempár egymásra meredt ilyenkor. Valami nagy komolyság leple ereszkedett reájuk, akik mindig könnyedén kacagtak. Kérdezni, mondani akart az egyik is, a másik is valamit, de a szájuk zárva maradt.

És futottak a napok, évek. Egyszer később valami társasjátékban két csukott ajtó közé kerültek. A fiú hallotta a leány gyors lélekzetvételét, a karja véletlenül megérintette. Sóhajtott, a torka elszorult s mikor újra rájuknyilt a lámpafényben égő szoba s rájuk fénylett a kacagó pillantások özöne, bódultan léptek ki.

Csak később mertek lopva egymásra pillantani.

Mikor egy csendes, hóolvadásos tavaszi estén

Hild József: Az egri székesegyház. 1831—1837. Fénykép nyomán.

szen jelentéktelen s épp ily jelentéktelen a Dunához észak felé csatlakozó Kis Magyar Alföldé. A Pozsonnyal szorosabb kapcsolatu vidék (Nagyszombat, Nyitra stb.), nagyszámu templomai, egyházi intézetei stb. révén városiasabb képet ad, sok pozsonyi vonással, részben onnan szerzi épitőterveit is.

A legkiadósabb épitőtevékenységnek, amely valóban művészeti jellegü, Eger a szinhelye. Szerepe e tekintetben körülbelül ugyanaz, mint Esztergomé Tuladunán. Az egri nagy épitkezések már az előző századtól kezdve teljesen egyházi jellegüek. A mi korszakunkban is egy egyházfő, Pyrker László érsek és patriárka a legnagyobb épittető. Azonkivül, hogy az érseki palota egyik szárnyát épittette, ő emeltette a fürdőházat is és egyéb kisebb épitményeket, mindenekfelett azonban az ő kezdeményezésére és az ő költségén épült a székesegyház, Hild József pesti épitész tervei szerint.

Hild 1831-ben fogott e nagyméretü alkotáshoz és 1837-ben fejezte azt be. Később még néhány részletalakitással tetézték a templom belsejét, minden lényeges része azonban Hild alkotása. A háromhajós, kupolás, kéttornyos egyház egyike Magyarország legnagyobb templomainak (legnagyobb hossza 100, legnagyobb szélessége 54 m., a kupola 40, a tornyok mindegyike 56 m. magas). Tősgyökeres klasszicista mű, nincs része, amely ne az antik művészet formavilágába nyulna. De annak melegségét itt valamely okoskodó, puritánoskodó észjárás foglalja el, egészen a kor szellemében. Van ebben az észjárásban egy csöppnyi a római nazarénusok hangulatából, mely bünnek venné, ha a művészet gyönyörködtetne. Valóban, ezek a szók: disz, öröm, élet — aligha füzhetők ehhez az egyébként nagyszabásu műhöz. E tekintetben az épület külseje nagyon beszédes:

ha a főbejárat oszloprendjétől eltekintünk, csupa óriás hasáb és kocka keményen egymás mellé állitott formái szólnak hozzánk a legelvontabb, csaknem pőrére vetkőzött geometriában. Elhelyezésükkel Hild félreérthetlenül tolmácsolja nekünk a tér beosztását, ez igaz. De a tolmácsolás módja valóban rideg s ezt még ridegebbé teszi a kissé darabos tagoltságból eredő kemény árnyékvetés, a nagy felületek kopársága. Néhány nyilegyenes vonal s néhány félkör, átmenetek, fioriturák nélkül, keményen, feszes szabatosságban. Nincs templomunk, amely kevésbbé melegitené fel a nézőt, de meg kell adnunk, hogy a maga hideg fenségében, falfelületeinek korrekt arányosságában igazán nagyszabásu s az épitész lelkületét, amely egyben a kor lelkülete volt, a legtisztábban elárulja.

Eger értékesebb épületeinek terveit nem egri vagy Egerbe telepedett mesterek készitették. Valamely jelentékeny épitész nem is választotta éppen ezt a várost székhelyül, mert nem volt kilátás rá, hogy a Pyrker-féle nagyarányu épitkezés mellett s után még egyéb kiadós tennivaló is akad ott vagy a szükebb környéken. Ez a sorsa minden vidéki kisebb város épitészetének: virulása személyhez kötött s ilyen volt az egri is Pyrker korában. Másként állnak a viszonyok oly városban, amely akár gazdasági, akár politikai vagy szellemi szempontból vezető szerephez jut. Az ilyen város központjává válik egy vidéknek, benne az épitészet is aránylag kiadósabb munkakörhöz jut, ellátja müveivel az egész vidéket, izlésével megadja a hangot. Jó példa erre Kassa, a Felvidék igazi fővárosa s éppen ebben az időben Kazinczy szereplése révén egy ideig szellemi központja is. Már a század első éveiben hozzáfognak csinositásához, rendezéséhez. 1803-ban eltaka-

az ekorbeli pesti épitészet idegenszerüségét. 1843-ban irja a Pesti Hirlap: «Hild jeles épitőmesterre büszke lehet hazánk; ő sok oly szép és nagyszerü művet hagyand hátra maga után, melyek még századok mulva is méltányoltatni fognak, de ő is idegen stylben dolgozik». Hasonló megjegyzésekre ad alkalmat 1845-ben az Országház terveire hirdetett pályázat. A «Társalkodó» azt a kivánságát fejezi ki, hogy az épület magyar szellemet leheljen magából. Midőn kipattan a titok, hogy az Olaszországban élő Markó Károly, akkor már hires festő, szintén pályázik egy országház-tervrajzzal, vita indul meg mellette s ellene. Schultz Ágost ennek során megjegyzi, hogy miután Markó immár sok év óta idegenben él, nem lehet tervében nemzeti szellem, hanem az bizonyára idegen bélyeget fog magán viselni.

Oly gondolatok, amelyek mintegy előlegezik a kor egy fiatal épitőművésze, Feszl Frigyes későbbi munkálkodásának, főképp a Vigadónak, célzatait. Egyelőre azonban ő sem jut tovább — az általunk itt tárgyalt időszakban — annál, hogy megtegye a lépést a klasszicizmustól a romantikáig. Csak ez utóbbinak utján látszott lehetségesnek elszakadni a klasszicista felfogástól s annak immár tökéletes szabályzattá kialakult, féligmeddig meg is dermedt formanyelvétől s eljutni egy szabadabb, még dogmává nem fagyott formanyelvhez, mint amilyennek akkor a középkori stilusokat tekintették. Korszakunk vége felé e középkori stilusok egyremásra kezdik lekötni az épitész-ifjuság figyelmét. A pesti születésü Frömberg Károly Frigyes 1842-ben Kassán jár, segit Henszlmannak a sz. Mihály-kápolna leirásánál s lerajzolásánál, vele átmegy Lőcsére, Bártfára a középkori műemlékek tanulmányozására. Wagner János pesti épitész, aki a negyvenes évek elején még klasz-

Lyka IV

szicista talapzatot rajzolt Casagrande Mátyás-emléke számára, az 1849-ben romba dőlt losonci nagy ref. templomot ujra gótikusan akarja felépiteni. A pesti Wieser Ferenc, aki 1837-ben még egy telivér klasszicistának, Hild Józsefnek segédje, egészen a romanticizmus felé fordul hosszu külföldi utazása után. A kassai születésü Gerster Károly, aki a 40-es években sokat dolgozik Pesten, 1846-ban épiti ott a Borsody-házat a Fő-utcában s kortársai ezt a legtisztább gótikus stilusunak minősitik. Mindenesetre áthidalhatlan ür választja el ezt Hild műveitől, a Marczibányi-, Boskowitz-, Deron-, Weisz-, Cziráky-háztól, a Dianafürdőtől, a Lloyd-épülettől stb.

Ezek a középkorba visszanyuló ujabb stilustörekvések azonban csak az itt tárgyalt korszak legvégére esnek: odáig korlátlan ur a klasszicizmus és Pest-Buda uj városképe egészen ebben a jegyben alakul ki. Annyira, hogy akadtak a kortársak sorában a negyvenes években olyanok, akik ezt tulontul egyformának, unalmasnak érezték. A Honderü megengedi ugyan, hogy Pestnek vannak derék épitészei, «de ezek annyira kimeriték képzerejöket, hogy a különben szép Pest utcái csupa monotonia miatt ásitani kezdenek már egymásra.»

A Honderü kritikája érdemben alaposan elvetette a sulykot, az azonban mindenesetre áll, hogy Pest városképe az épitész szempontjából akkor egységesebb volt, mint valaha. Az egységet az egységes stilus adta meg.

Ez a stilus a klasszicizmus és legfontosabb képviselői Pollak és Hild.

E két jeles mester és körüknek alkotásai lényegesen eltérnek az előző korszak épületeitől, amelyek a barokk utolsó kilengéseit képviselik. A klasszicizmus, amelyet műveikben jól tanulmányozhatunk, ez időben

már urrá lett egész Európában: ők elfogadták s egy sor más pesti építésszel egyetemben, de azok fölé emelkedve, egész alkotó-munkásságuk alapjává és tartalmává tették. Munkásságuk sokoldalu: templom, középület, bérház, kereskedelmi csarnok, üzletház, családi ház, gyár- és fürdőház terve került ki irodájukból le egészen a városligeti dohányárusitó bódéig (Hild). Valamennyit egyazon épitési gondolat járja át, valamennyi egyazon formanyelven beszél, igen halk változatokban. Ez a formanyelv egyetemes európai s minden részében az antik művészetben gyökerezik, még pedig — ama kor művészettörténeti felfogásához hiven — ugy a görög, mint a római épitészetben. Amattól vette át a támasztó elemeket, az oszloprendeket gerendázatukkal, az oromfal formáit, egy s más diszt, amelyek közt a meanderszalagnak nagy a szerepe; emettől átvette adott alkalommal a födés formájául s vele bizonyos térhatások elérésére a félkörivet és kupolát s nyilván onnan a félpillért, a féloszlopot, az attikát stb. is.

Az átvétel azonban nem jelent másolatot. Mert a nagy különbség, amely műveiket a görög és római épitészet alkotásaitól elválasztja, szembeszökő. A Nemzeti Muzeum főhomlokzata mégis keményebb, ridegebb, józanabb, élesebb formáju, mint egy görög templomé, amelynek tagozatai hasonlithatatlanul ruganyosabbak, vonalaik leheletes görbülése és lágyulása nem a lénia személytelen szabatosságát, hanem élő cselekvő-erőt sugallanak. Egy görög templom láttára sohasem a megközelithetetlen korrektség és fegyelmezettség érzete száll belénk, mint a klasszicista homlokzatok előtt, hanem a világos logika plasztikus és szépen lekerekitett beszéde hat. A kettő közt körülbelül az a különbség, amely Napoleon valamely gárdistáját formailag elvá-

lasztja egy görög harcostól. De épp ugy távolodnak a klasszicisták az igazi római mesterektől hatás dolgában. Egy római homlokzat szónoki páthosza, a nyomós árnyék-akcentusok, a disz gazdagsága másként hat ránk, mint a klasszicisták lefokozott beszéde, zárkózott tartózkodása, a plasztikának egy sikba való visszaszerénykedése, a puritán egyszerüség és a nem szorosan vett architektonikus diszről való lemondás. Való igaz: görög és római forrásból meritettek, de meritő-edényükben más lett a viz szine.

Pollak és Hild stilusa a pest-budai elődökével szemben még sokkal nagyobb hatásbeli különbségeket mutat. A szenvedélyes barokkal szemben józanul megfontoltak. Annak örömteli kitöréseivel szemben militarista fegyelmet mutatnak. A barokk hangos, messzecsöngő pátoszát náluk oly tartózkodás váltja fel, amelynek fokozatai a szerénység és büszke igénytelenség bő skáláin változnak. A barokk beszédének csapkodó rögtönzései helyébe szabatosan megállapitott stilus curialis lépett. Senki sem keres már fordulatos meglepetéseket: helyébe leszürt nyugalom lép. Festői hatások nincsenek többé: a hatás, amelyet műveik keltenek, tisztán épitészeti természetü. S ez valóban nem csekély érdemük.

Ha eddig vázoltuk a különbségeket, amelyek a Pollak-Hild-korszak épitészetét elválasztják az elődeikétől s elválasztják attól az antik művészettől is, amelyből elemeiket meritették: csupán a hatások különbségét igyekeztünk jellemezni. Ámde minket az is érdekelhet, hogy a klasszicista épület hatását minő eszközökkel érték el e félszázad mesterei. Ennek megvizsgálását azért is helyénvalónak tartjuk, mert amit Pollak-Hildék épitészetéről mondhatunk, az kisebb-nagyobb eltéréssel áll Ma-

Hild József: A Pfeffer-ház (Diana-fürdő) Pesten. Fénykép nyomán.

gyarország azonkorbeli összes, építészeti szempont alá vehető uj épitményeiről.

Már a városrendezési terv, amelyben Hild József atyjának, Jánosnak, oly nagy a része s amelyen aztán közreműködött Pollak Mihály is, egészen klasszicista érzésü: nyilegyenes utcák, amelyek derékszögben keresztezik egymást. A szabályosságra rendkivüli sulyt helyez ily dolgokban is a kor: az utca egy kis görbülése — ami a járókelő elé mindig uj s uj utcaképet vetit — számüzve. Egészen polgári vonás: a jól rendezett utcában senkit se érjen meglepetés, esztetikai sem. Épp oly követelmény az egyforma ereszmagasság; egyik ház se legyen magasabb vagy alacsonyabb, mint a szomszédja: ez az ideál lebeg szemük előtt. Mindezzel a háztömb egységét, rendet, fegyelmet, szabatosságot érnek el az utcaképekben. Akkor ezt esztetikai szükségességnek érezték s inkább eltürték volna egyhanguság esetleges vádját. Hasonló szükségességnek tudták az egyes ház egyes részeinek mentül tökéletesebb szimmetriáját, ami különösen a homlokzat-kiképzésnél érvényesül szembeszökőn s nagy hatással van az utca képére. Itt elsősorban az utcasor legfontosabb elemeit, a kor lakóházait vehetjük tekintetbe. Amit e házakból az utca láttat: a homlokzat, egyetlen nagyméretü sik falmező, amely — elmulván a messzi kiszökő, árnyékvető koszorupárkány ideje — egész laposságában érvényesül a lábazattól a szerény főpárkányig vagy attikáig. Ezt a nagy sikot csak nagy-szerényen kiemelkedő elemek tagolják: egy középrizalit, félpillérek, az egyszerübbeknél lizénaszerü szalagok, táblák. Plaszticitásuk jóformán semmi, árnyékvetésük alig valami. Szószerint ezt mondhatjuk az emeleteket elválasztó, redukált párkányokról. E lakóházakon nincs elem ,amely jelentékenyen

kidagadna a falsikból, az megmarad a maga erősen hangsulyozott sik táblaszerüségében.

Képzelhető ezek után, hogy a falnyilások is harmonikusan illeszkednek az eddig vázolt elemek közé. Ajtó is, ablak is négyszögletes kivágásu vagy félkörives lezárásu. A keretrendszer csak elvont formában, minden plaszticitást kerülve, néha jóformán csak nyomaiban van meg, különösen az ablakok körül. A középrizalitot háromszögletes oromfal koronázza, vagy egészen kopár attika, vagy az egész épületet fölfelé lezáró szerény koszorupárkány.

A homlokzatfal sikját, ahol nagy felületek maradnának üresen, olykor a tégla és vakolat anyagának megfelelő, szerényen kiugró szalagok tagolják vagy domborművek élénkitik. Ám az elhelyezésnek egészen más rendjében, mint ahogy azt a barokknál megszoktuk, amely oly bő szobrászati disszel tüzdelte tele a falat. A mi klasszicistáink a dombormü számára négyszögletes mélyedést vájna a falsikba s ebbe helyezik el ugy, hogy a dombormü képsikja egy sikba essen a fallal. A domborművet jóformán sohasem fogja körül semmiféle keretrendszer.

Nyilvánvaló, hogy itt csaknem antiplasztikus érzéssel van dolgunk, amely nem domborodásokat, hanem a homlokzatfal sik voltát kivánja a legerősebben hangsulyozni s e célból kerülve kerül árnyékvető tagozatokat. A falat azonban a legerélyesebben mutatják sik falnak, sőt Hild József óta még azzal is aláhuzzák a faltábla magasbaterjedését, hogy az elődöknél sokkal magasabbakká alakitják az ablakot is, ajtót is. Hild egyik érdeme, hogy ezt az ujitást bevezette s vele világossá tette a belsőségeket, a magas szárnyas ajtók is az ő

ujitással. Ennek esztetikai folyománya megérzik aztán a homlokzaton is.

Minden forma, minden vonal, amely ily módon az utcaképen jelentkezik, a vonalzó és körző szülötte. A kézimunka lágy vonalait, amelyeket annyira szeretett s még alaprajzaiban is értékesitett a barokk: ez a kor rendetlenségnek, fegyelmezetlenségnek érezte. Igy hát a formák szigoruak, kemények, geometrikusak, elvontak, s a homlokzat kötöttnyelvü, szigoru vonalu. De elérték vele azt, amire vágytak: a kor érzése szerint való egyszerü nyugodt hatást.

Természetes, hogy akadunk ettől a tipustól eltérő lakóházakra is. Kivált, midőn kert elé vagy mellé épitett s nem zárt utcasorba szánt épületről van szó. Igy például Brein Ignác földszintes házait kupolával koronázta. Egyéb részeiben azonban nála is a fönt vázolt elvek az uralkodók.

Eddig az utcaképek szempontjából vizsgáltuk a kor lakóházait, de tovább kell mennünk néhány lépéssel, mert hisz Hildék nem éppen az utca számára épitettek. Otthont teremtettek derék polgárok számára, akik azt meg is becsülték, mert a polgár e korban valóban nem a nyilvános életet hajszolta, hanem a kényelmes otthon melegére vágyott. Ennek java mestereink kitünő módon tettek eleget. S itt nyilván Hildé a főérdem. Nagyobbstilusu lakóházainak a gyakorlati élet parancsára terjedelmes udvart szabott s annak képét legalább is oly szeretettel s gonddal alakitotta, mint a nyilvánossághoz szóló homlokzatot. E tágas, kényelmes udvarokat gyakran árkádszerüen oszlopokkal veszi körül, amelyeken födött folyosó pihen: célszerü s hatásában elsőrangu ujitás Pesten, amelyhez a világos és kényelmes lépcső-

ház csatlakozik. A támasz, a párkány stb. itt éppoly felfogásu, mint a homlokzat elemei.

Középületeknél részint az esetleges nemesebb anyag, részint s gyakrabban a tárgy fontossága erősebb akcentusok használatára biztatja a mestereket. Pollak a Nemzeti Muzeum óriási falsikjai közé uralkodó méretü oszlopcsarnokot állit, Hild a kereskedelmi csarnokot árkádsorra állitott oszloprenddel disziti. Zitterbarth a Vármegyeháza középrizalitját ékesiti két emeletsoron átnyuló oszloprenddel. E méreteiknél fogva s leszürt formáik révén nagyerejü, de mindig elvont diszek a legerősebb, de mindig puritánul épitészeti természetü akcentus, amelyet a kor mesterei maguknak megengednek. Az épületek egyéb részein megőrzik a hatalmas tömbszerüséget, megőrzik a fal sik táblaszerüségét, az összes elemek elvont, redukált, plaszticitástól mentes jellemvonását.

Szabad téralakitásra különösen a kor templomai adtak alkalmat és ösztönzést. A Krausz-Pollak-féle (ma deák-téri) ev. templom a célnak kitünően megfelelő imaház: nem több s nem kevesebb. A világos céltudatosság itt a kor érzésének is mindenben megfelelő művet alkotott. A homlokzat ékessége a Krausz tervezte pillérsoros, timpanonos portikusz, a fölötte egykor aránytalanul kis méretben tervelt tornyot utóbb eltávolitották. Jelentőség dolgában messze felülmulja ezt a szerény eszközökkel létrehozott imaházat Hild lipótvárosi temploma, amelyet a régi, ideiglenes lipótvárosi templom helyébe tervelt s amelyet utóbb Ybl épitett át. Hild e műve, amelyet csak a következő félszázadban kezdtek épiteni, édestestvére az egri székesegyháznak, kupolája az ugyancsak Hild-féle esztergomi kupolának. Elég tehát róla megjegyeznünk, hogy itt is erélyesen eltagolt, egy-

333. Palamedesz.

151. Gillis van Hondocoeter.

240. id. Markó Károly.

243. id. Markó Károly.

39. Borsos József.

21. Barabás Miklós.

22. Barabás Miklós.

441. Ferd. Georg Waldmüller.

179. Pavlo Joanovits.

40. Böhm Pál.

331. Paál László.

84. Ferenczy Károly.

55. John Constable.

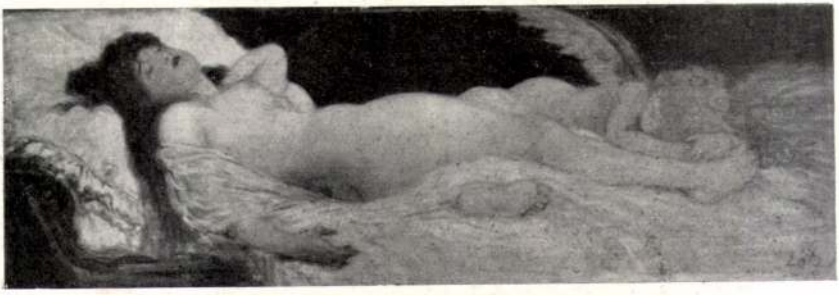

221. Lotz Károly.

500. 529.

525.

PING-PONG BALLS on the blackboard

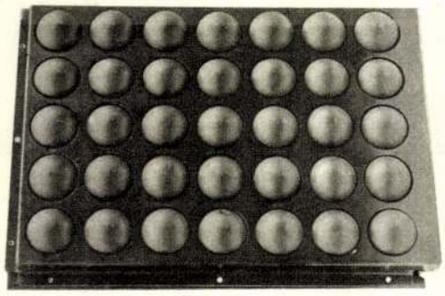

The basis of the construction is a board with revolving ping-pong balls or rather magnetic spheres

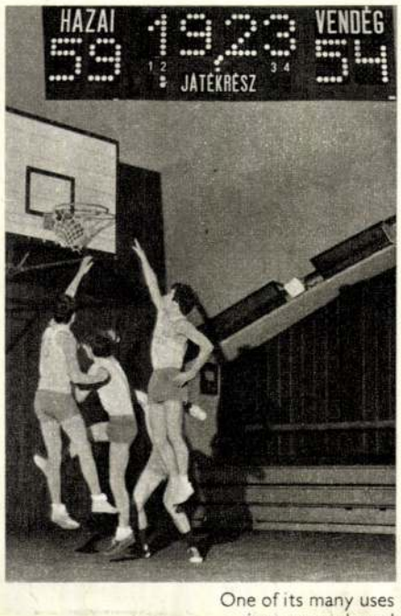

One of its many uses is as a scoreboard

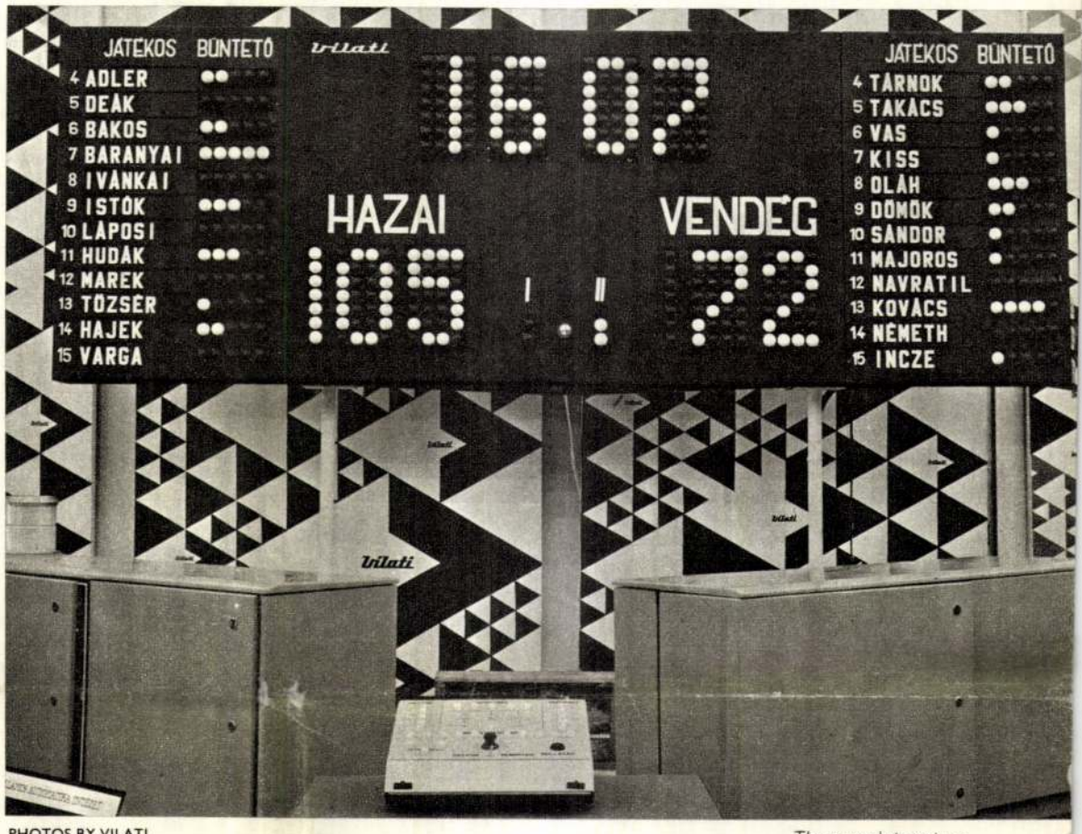

PHOTOS BY VILATI

The complete set-up

It seemed as if a handful of ping-pong balls has been scattered on the wall—then a button was pressed, and something magical occurred: the little balls began to turn, and letters and numbers took shape on the board. It's a toy—this was our first impression after watching the "ping-pong balls" turning, and as one is often prone to say when one sees a really great idea, we now said: "Goodness, how simple it must have been to discover that!"

In fact the two designers, József Ladányi and Gáspár Jánosik, engineers of the Electrical Automation Institute, really did arrive at the idea of a colour-contrast public information device with a playful idea, perhaps precisely with ping-pong balls lying on a table. The "recipe" for building the device is today a patent, but the principle itself is so simple that vivid imagination played far more of a role in its creation than technical knowledge.

The equipment has to be pictured as if the ping-pong balls painted some colour, generally black and white, controlled by an unseen hand, form numbers and signals by alternating the two colours as they turn from one side to another. A component of the public information device is a basic colour board identical with one of the halves of the balls. Behind the front panel of the information board, but extending somewhat from its system of holes, are spheres 15, 50 or 75 millimetres in diameter, as desired. In basic position the colour of the boards and the spheres is identical. An essential part of the equipment is the "magic wand", the control box. With the operation of the control unit the magnets located within the spheres and an electromagnet react to each other, and the magnetic attraction and repulsion turn the little spheres away in the desired order.

A text written in this manner has a plastic appearance, the contrast between the two colours makes it quite legible, despite the fact that the spheres themselves have no luminosity of their own. The device fulfils its function as an indicator without incandescent lamps—this is precisely the novelty of the idea of the colour-contrast signalling equipment.

The conventional Hungarian visual public information installations, fixed and continuously writing electrical running signs and announcement boards have earned appreciation at international exhibitions and sports events, more recently at the Mexican Olympic Games. But the demand for the manufacture of inexpensive equipment, as simple as possible and easy to handle, inspired the designers. Owing to the fact that the new information device operates without incandescent bulbs and relays and transistors connected with them, its price is 40 to 50 per cent lower, and the cost of maintaining it is also considerably less.

The designers developed the first small signboard with spheres 15 millimetres in diameter for use in announcing departure and arrival times at airports and railway terminals, the improved version with 50 millimetre spheres for small outdoor courts, and the one with 75 millimetre spheres for larger outdoor stadiums.

Further uses for the colour-contrast signalling equipment will come to light in time. In special places of work, such as laboratories, film or television studios, where incandescent lamps would be disturbing, or large assembling shops in factories at the end of assembly lines it has already proved useful.

Edit Zsigovits

1021

Visegrád, after 1825

Diana hunting, 1833

Harvest scene, 1859

Fishermen, 1851

Károly Markó is one of the leading figures of Hungarian painting. He was born at the end of the eighteenth century in 1791, when Baroque, Rococo and Empire styles had already grown tired and fine arts, together with literature, was looking for new ways of expression for the idealizing world of the Romantic. But Károly Markó outdated even the Romantic: his landscapes, which lead to the creation of a school of painting, show his search for the realistic representation of nature, and had an effect on Hungarian painting for a long time.

He learnt to draw and paint from his father who was an engineer. For a while he worked with Gábor Fejérvári, a famous archeologist of the time. Their finds from ancient biblical ages presented the young painter with captivating images of the past and of ancient myths. This perhaps explains why even in his highly idealized landscapes, the mythological and biblical scenes in their sunny space beyond the dark foreground, have such an unusually realistic effect.

On completing his art studies in Budapest, he continued in Vienna, and from there went to Italy, where he painted some of his best-known paintings for the Danish sculptor, Thorwaldsen. It was here that that terrible stroke of fate, which deprived Beethoven of his hearing, struck Markó with serious sight difficulties. To cure his eye-trouble he went to Florence, and from there to the Campagna estates of his particular friend and patron, Count Gherardesca. It was here, in the Villa Appeggi, after his eye problems were cured, that he painted his most famous pictures of the Italian countryside, using the accepted technique of three defined areas, foreground, middle ground and background. Among the mythological and biblical scenes there now appeared folk motifs: grape-harvesters, reapers, workers of the field bathed in sunlight, painted in naturalistic representation. This naturalism can be clearly seen in his forest studies, with their "paysage intime" atmosphere, so famous throughout Europe as examples of honest representation of nature. Another characteristic of his Italian paintings is the effect of his native land to be found in them, especially in his versions of the "Puszta Landscape".

He revisited Hungary in 1853 and was welcomed with great enthusiasm. But his works, his commissions, called him back to Italy and he returned to the Villa Appeggi where he spent the rest of his life. He died in November 1860. Most of his life he spent abroad, but nevertheless his work left an indelible mark on Hungarian painting.

Ferenc Maron

1021

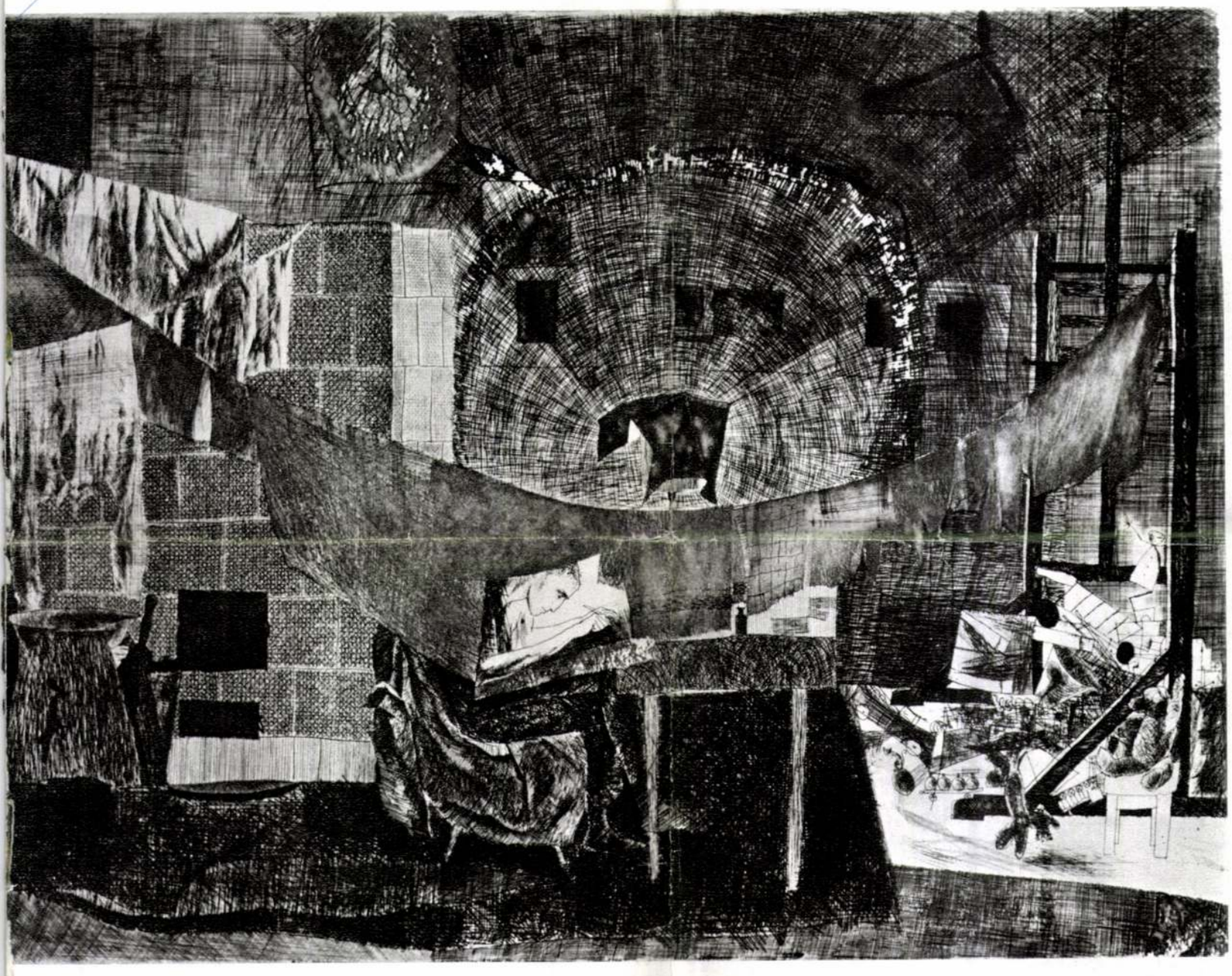

Hungarian Review

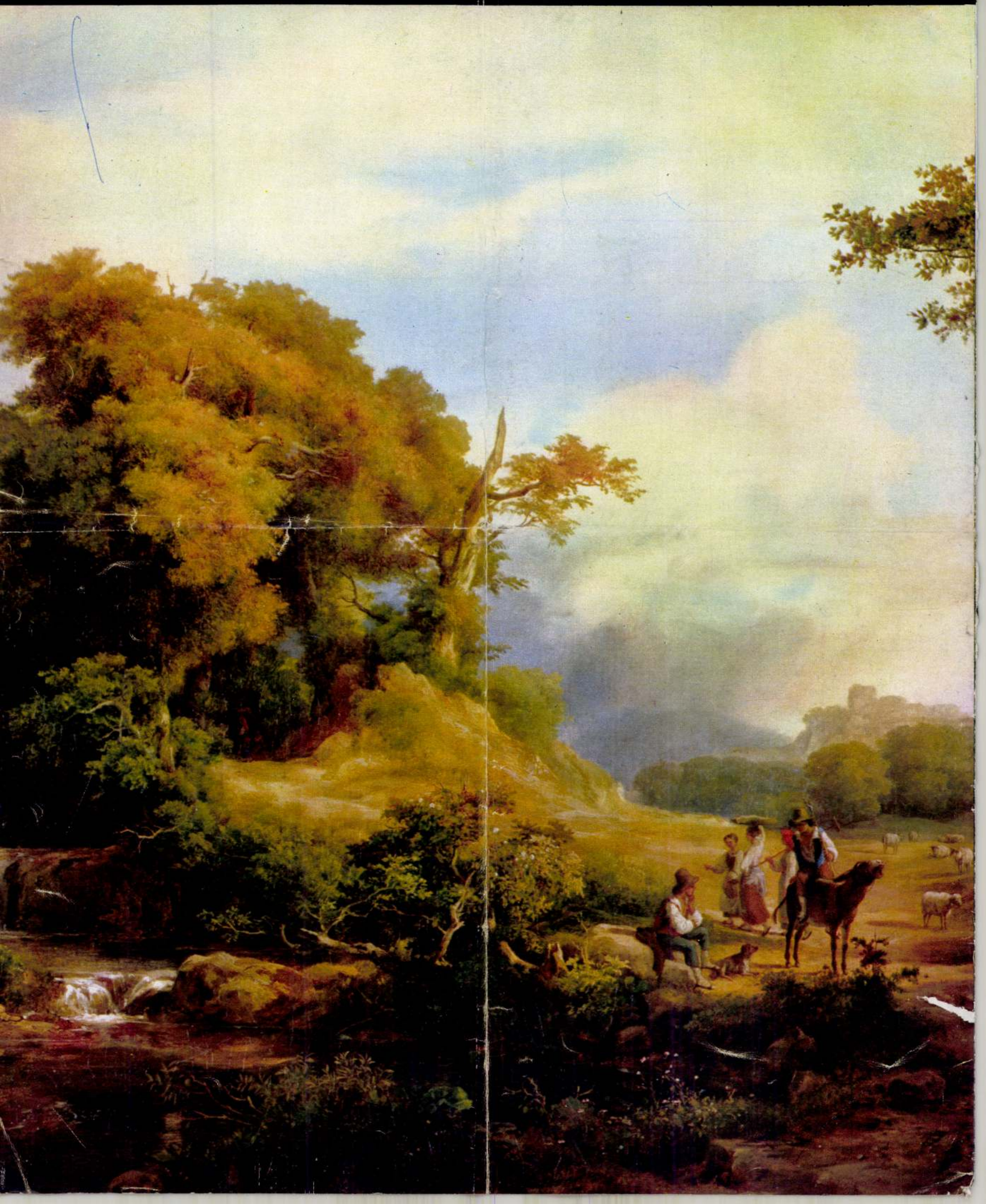

Károly Markó

Faun and nymphs, 1859

REPRODUCTIONS BY ISTVÁN PETRÁSS

THE DEATH

I was twenty-nine, and my life had been on the rise for the past five or six years. I had a family, I was earning money and had managed to put aside enough to buy some property. My career as an author was also, though not uninterruptedly, in the ascendant. I had been accorded my first public recognition, I had friends and also adversaries who envied me, I had done battle with my disease and returned from Taormina sun-tanned and fortified—full of plans whose execution nothing now seemed to hinder. I was, in fact, gathering momentum for a great breakthrough, learning Greek, preparing the outlines of a novel, with enough ideas to fill a library jostling in my brain. In fact I hardly took notice of my daughter's first indisposition—it was a minor worry and I shooed it away like a wasp, until the wasp stung me. Busy people do not have time to be concerned, and when they see that they have to be, they hurry even about their concern. I well remember that morning—she had got up the previous day and this was the first time they had taken her for a walk. It was cold, they were a long time coming home, and I first grew impatient, then furious. From that moment there was an end to all my plans, my studies and my work, and I cast myself—as I had formerly done into a major piece of writing—heart and soul into the intense condition of anxiety. The child came home with a temperature of 105. She did not feel any pain, she played as usual, the doctor found a little matte in her urine and thought it might be an inflammation of the renal pelvis. I, however, having once taken to being worried, was driven with the peculiar logic of emotional involvement almost unjustifiably to exaggerate the danger. As though the intensity of my anxiety could speed the disappearance of its cause. The diagnosis of an inflammation of the renal pelvis did not seem justified to me —the child's condition was deteriorating day by day, so it must be some kind of progressive disease. "Is it not miliary fever?" The doctors began to consider me more ill than the child, and in fact I hardly ate anything at all—in the course of a few days I broke down and could hardly conceal my pessimism from my wife. This, however, was as yet selfishness more than real suffering. Man is latently a savage, who despite his scientific knowledge attempts by self-torture, fasting and sacrifices to expiate the evil deities circling above his house. The more cruel the torment of my anxiety, the faster I would be able to go back to my Aristotle.

The gods seemed to appreciate this sorcery —the child grew better and I gladly suffered the mockery of those who laughed at my concern "now that it was all over". But the improvement only lasted two or three days. The fever again shot up and the child had a severe renal haemorrhage. Even the doctors' optimism was now gone and we took Pocó to the János Hospital. There is nothing more depressing than when an old fear stealthily returns after a temporary period of relief. Now that my anxiety had been no use, I was weighed down by a dull anger. I had a feeling then that what was about to pass was more powerful than the "star of my fate". The child lay in a private ward, and the Head of the Department allowed both Ella and me to sleep there with her. It was from this hospital couch that I rushed off by bus to my patients in the mornings, and at noon I trembled as I climbed up the asphalt road among the frosty trees in the ground of the János Hospital. My eyes were fixed on the familiar windows beyond which Grimm's tales went on, hour after hour, like the prayers at a vigil, with another priest continuing when the first was exhausted. The child was always being examined, pricked and treated, so that she had developed a horror of white coats. She was finding it increasingly hard to turn her head, sunk in her pillow, so that it was only with her eyes that she apprehensively followed the nurse moving about behind the narrator. And when the tray with its metal instruments was once more brought to her bedside, she screamed and clutched at her mother. The joint of her arm and her back side had been punctured over and over again, and her terrible cries of "Mummy, why do you let them hurt me?", were audible down the corridor. When I came back into the ward she was panting in her mother's arms, as though realizing that she now had another respite from her tormentors. Her mother, to win time to suppress her tears, would hand me the book, and her upset little soul could once more find refuge for an hour or two in the narcosis of Cindarella and the Seven Goats. The disease inflicted very little suffering on her, she hardly noticed it, but the examinations had turned the hospital into a torture chamber for her, where even we conspired against her with the doctors. "Why are we here? Why don't you take me home?" she asked, and her mother was able to answer with perfect conviction: "So that you should get better." I, being both a father and a physician, could hardly have answered with the same conviction. The medical opinion was that it was either typhus or a sepsis, and I knew full well that, whichever it was, the child could survive or die without these torments in search of a diagnosis having to be inflicted on her again and again. But could I take her home? Would her mother have dispensed with even one of these

* From the author's autobiography

Markó Károly

Vas. Ujs. 1864.

10. l

** (*A nemzeti muzeum képtára*) legujabban két festménynyel szaporodott. Az egyik Markónak „Krisztus a keresztfán“ czimü képe, mely 1827-ben készült, s melyet dr. Fortmajer József végrendeletileg a nemz. muzeumnak hagyományozott. A másik *Ligeti* Antalnak képe „Dévény romjai Pozsony mellett.“ Minthogy a Markó-képtár számára begyült pénzből Markó legszebb festményeit már megvették: a fennmaradt összegből az emlitett képtár számára Markó egyik tanitványától fognak képet vásárolni.

Szerkesztőség !

ágos Bizottsága, programmjához bi-
nak ismeri müemlékeink és általá-
eklődésnek a közönség legszélesebb
ását - az idén is tervbe vette egy
gtartását. Különös jelentőséget ad
lőadások az elszakitott magyar mü-
u.i. hangoztatni, hogy ez a théma-
terjesztés kereteit, egészen kivá-
közönség lelkében megerősitse az e-
eti kulturális közösség szétszakit-

MŰVÉSZET 1998 1-2. sz.

MARKÓ KÁROLY

A hajótörött szerencsés megkerülése!

id. Markó Károly egy elveszettnek hitt festménye: Szent Pál máltai hajótörése

ROISZ LÁSZLÓ

*Bodnár Éva Markó Károly*ról írt, 1980-ban megjelent monográfiájában olvassuk, hogy a festő ,,Bécsben festett műveinek nagy részét elnyelte a korabeli műkereskedelem, »szűkös kenyérre váltva szívódott fel«, kevés műve hollétéről van tudomásunk" (16. o.). Ugyanott lejjebb ez áll: ,,...a Képzőművészeti Akadémián rendezett tárlatokon... Markó Károly is rendszeresen szerepelt, így 1828-ban két képpel vett részt: a *Keresztelés*sel és a *Szent Pál máltai hajótörésé*vel. Sajnos egyik sem ismert, reprodukcióiról sem..." A két festmény 1828-as kiállításáról már *C. von Wurzbach* említést tesz életrajzi lexikonának 1867-ben kiadott tizenhatodik kötetében, a Markó Károlynak szentelt terjedelmes címszóban. Ebből tudjuk, hogy a *Keresztelés* nem Jézusé, mint a fogalom minden pontosítás nélküli használatából joggal feltételeznénk, hanem ,,Die Taufe des Eunuchen", vagyis az a jelenet, amelyet, talán egzotikuma miatt is, gyakran szívesen ábrázoltak a barokk kor festői: Fülöp diakónus megkereszteli az etiópiai királynő kamarását. Az epizód ugyanúgy az újszövetségi Apostolok cselekedeteinek egy részlete (8,26—39), mint a másik kép témája, Szent Pál máltai hajótörése (27,39—44; 28,1—6). Nos, örömmel számolhatok be róla, hogy ez utóbbi festményre szerencsés módon rábukkantam; a jelzett és 1824-es dátumot feltüntető kép nem kallódott el, magyarországi magántulajdonban őrzik. A nemzeti művészetünk történetében kiemelten jelentős helyet elfoglaló mesternek egy kétségkívül fontos alkotásáról van szó, így hát néhány sornyi bemutatását mindenképpen indokoltnak érzem.

A *Kamarás megkeresztelésé*vel ellentétben Szent Pál hajótörésének képzőművészeti ábrázolása meglehetősen ritka. Az újtestamentumi szöveg elbeszéli, hogy a rómaiak által fogva tartott Pált Caesareából Rómába, a császár elé akarták vinni, de a hajó több napon át tartó viharba került, majd zátonyra futva összetört. ,,Megmenekülve megtudtuk, hogy a szigetet Máltának hívják" — írja az Apostolok cselekedeteinek szerzője, akit a biblia-tudomány Szent Lukáccsal azonosít, majd így folytatja: ,,A bennszülöttek igen emberségesen bántak velünk. Tüzet raktak, s a szakadó eső és hideg elől mindnyájunkat odahívtak. Pál összeszedett egy csomó rőzsét, de amikor a tűzre dobta, a melegtől egy vipera mászott elő, s a kezébe harapott. Amikor a bennszülöttek meglátták, hogy az állat a kezén lóg, így szóltak egymáshoz: ,,Ez az ember egész biztos gyilkos! Kimenekült ugyan a tengerből, de az igazság nem hagyja életben". Ő azonban lerázta az állatot a tűzbe, és semmi baja nem történt. Várták, hogy felpuffad vagy hirtelen összeesik és meghal. Jó ideig várták, de mert semmi baja nem esett, megváltoztatták nézetüket, és azt mondták, hogy isten."

A kép készültekor immár két évszázados tájképtípus hagyományainak megfelelően szélesen tárul ki előttünk a ,,heroikus táj", benne a történet szereplői eltörpülnek. A cselekmény mégis hangsúlyosabb, mint a staffázs-alakokat felléptető Markó-festmények többségén. Figura és táj harmonikus egymáshoz igazítása túllép a dekorativitás szintjén. A csoportfűzés ritmusával, az alakok emitt sűrűbb, amott ritkább elhelyezésével, a mértéktartó, de kellően eleven mozgással és a kifejező gesztusok sokféleségével az elkötelezetten klasszicista művész a raffaelli tradíció előtt hódol. Csoda történik, tanúságtétel a hit erejéről, és a természeti színtér ezáltal a szent cselekmény által kap mély értelmet. A Pál apostollal a középpontban játszódó dráma ott visszhangzik a tenger hullámaiban, a göcsörtös ágú, hatalmas fában, az óriási, üreges

id. Markó Károly:
Szent Pál máltai hajótörése,
1924, olaj, vászon, 72×93 cm

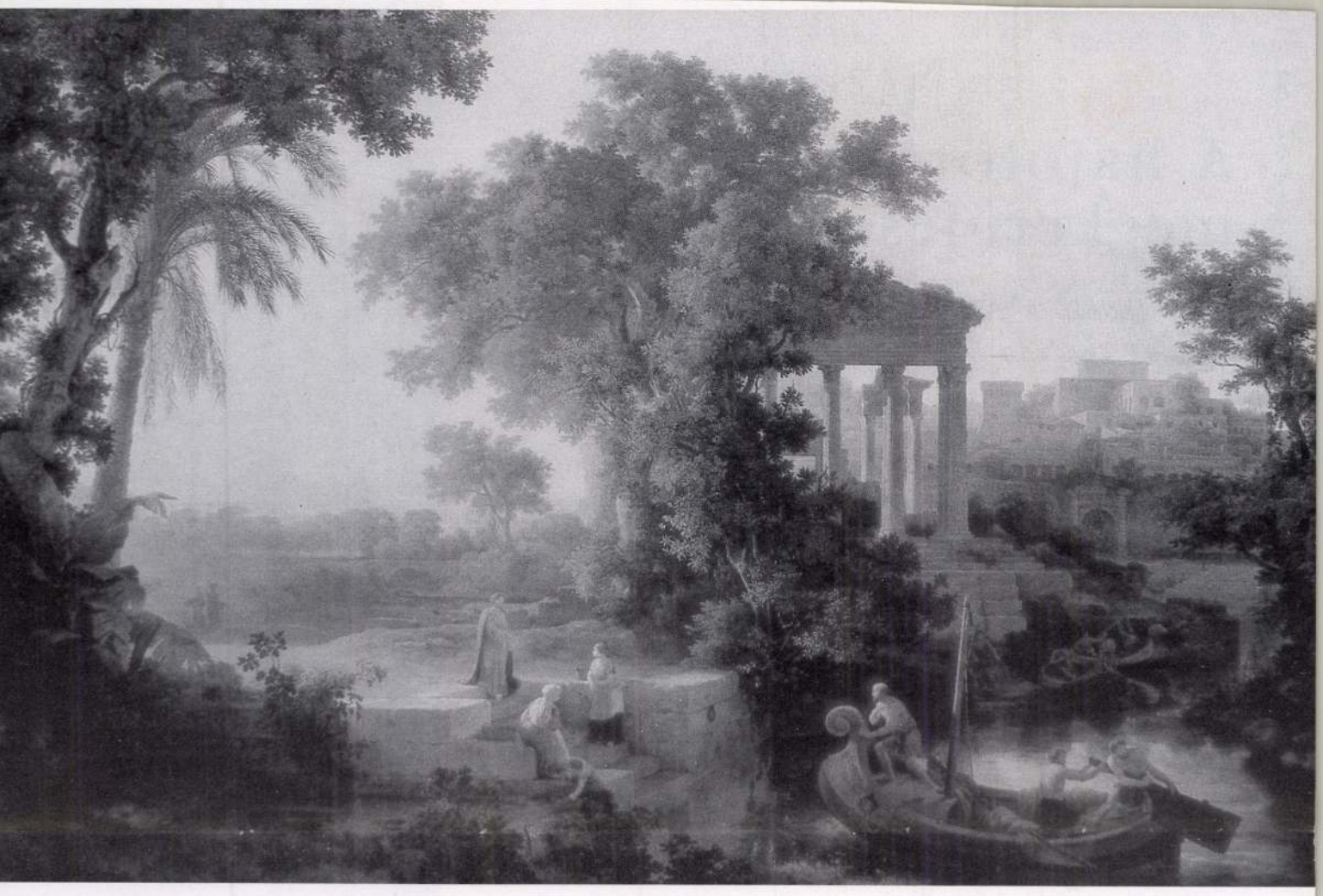

id. Markó Károly:
Tájkép Szent Péterrel,
1848, olaj, fa, 52×79 cm

ben megtelepedett *Carolsfeld Szerzetesek a tájban* képén, mely Markóé mellett ugyancsak túlmutat az adott terem témacentrikus koncepcióján.

A *Tivoli vízesés*t széles panorámaképben pompásan összegző *C. Ph. Hackert* képe és más, Itáliában készült osztrák és német mestermű adja a kiállítás következő, s egyben legszebb termét. Markó nosztalgikus természetcsodálata így csak érintőlegesen kapcsolódik, a rendezésben is határozott kiemelést nyert, múlt század első felében önállósodott tájképfestészethez. A mediterrán tájjal szemben ellenpontként megjelenik az északi, *Casper David Friedrich Sziklás tájának* fenséges, borzongató látomása. A festő drezdai műterem ablakainak valóságból kivágott részletei és 1808 körül festett, lapos horizontú tengerképei merőben más világot mutatnak, mint az Itáliában dolgozó mesterek alkotásai.

A következő termekben a kispolgári idillt közvetítő biedermeier virágcsendéletek, életképek, sőt a plasztikus valósághűséget a megrendelői megszépítő igénnyel párosító portrék mellett az újrarendezésben különösen nagy hangsúlyt kapnak az Ausztriában ekkor önállósodott honi tájábrázolások. Még *Waldmüller*től is számos ilyen kis „tájportré" szerepel: pl. az akkor híressé váló üdülőhely, Bad Ischl, Dachstein stb. A korszak nagy és kis mestereinek sajátos festői realizmussal megoldott, de eddig eldugott kicsiny remekei, a felvilágosodás értelmében a hazai táj megörökítését szolgálták. Köztük a legnagyobbra tartott *Rudolf Alt* 1838-as Stephansdom képe a kiállításon ügyesen rárímmel a Belvedere ablakából Bécsre kitáruló, s a város egyik szimbólumaként ismert templomot is láttató kilátásra. Magunk is, a festményekbe merülve úgy érezhetjük, mintha korban visszalépve egy régi ház ablakából néznénk a legszebb panorámakivágásokat. E tájképek napjainkban a természet veszélyeztetettsége idején másként fontosak, mint a napóleoni háborúk után önmagára eszmélő, értékeit dokumentáló Közép-Európában.

Az osztrák galéria újrarendezett múlt századi kiállításán az aktuális szemlélet mellett, a magyar vonatkozások további adalékait is kerestük. Sajnos hiába. Noha ismeretes, hogy Markó több festménye mellett *Kovács Mihály, Than Mór, Munkácsy Mihály* és mások képei megtalálhatók a gazdag gyűjteményben — két éve is vásároltak Londonból egy óriási vázlatot Munkácsy *Krisztus Pilátus előtt* című művéhez —, de ezek, be kell lássuk, hogy nem illeszkednek a jelen koncepcióba. Az osztrák vonatkozású magyar művészek utáni bécsi érdeklődést bizonyítja azonban az a tény, hogy *Zichy Mihály*nak egy korai életképét Amerikából egy aukción idén szerezte meg a múzeum. Zichyt kedvenc mesterük, F. G. Waldmüller legjelentősebb tanítványaként tartják számon. (Elfogultságukat mutatja, hogy a jelen kiállításon Waldmüllertől aránytalanul sok képet szerepeltetnek.) A magyar festő bécsi pályakezdésére utaló festmény bemutatására feltehetően egy következő újrarendezésig várnunk kell. De ez, a Belvedere programját, szemipermanens kiállításait figyelve, nem súlyos évtizedeket jelent majd, mint nálunk, számos tényezőtől megnehezített gyakorlatunkban.

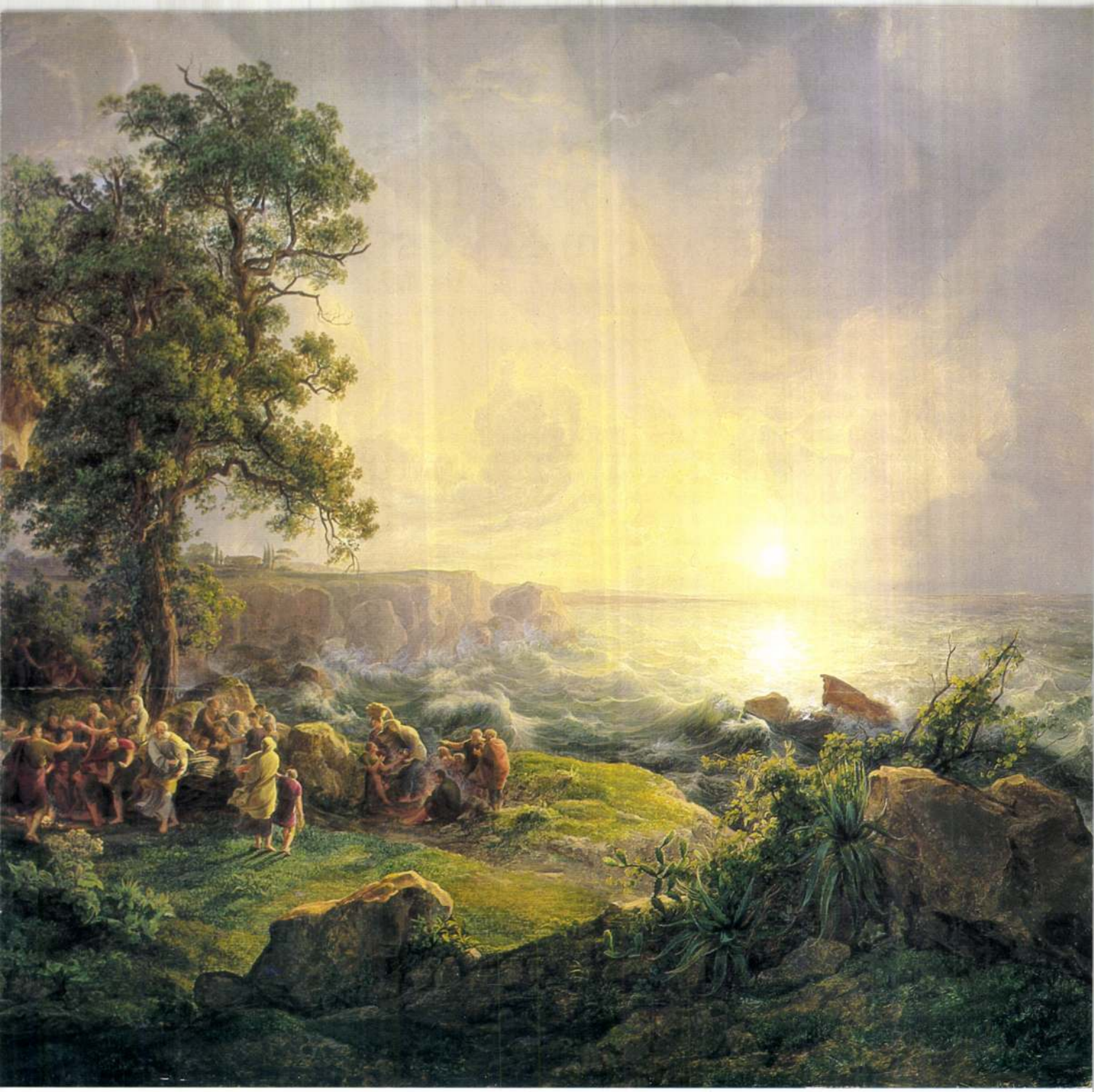

sziklában, a gyülekező felhőkben és mindenekelőtt a hajnali fényességben; hogy a hajótörés virradatkor történt, arra egyértelműen utal a bibliai szöveg. A kompozíció baloldali kétharmadának motívumgazdagságát a jobboldali harmadban tökéletesen ellensúlyozza a nézőhöz karnyújtásnyi közelségbe vitt kőhalom a délszaki vegetációval és az égen-vizen szétáradó, az alakok közül is jónéhányra élesen rávetülő fény. A Markó-tájaknak mindig is fontos hangulati eleme a különböző napszakokat — *Claude Lorrain* szellemében elsősorban az alkonyatot — megidéző fény, de ennyire jelképes erejű, nagyhatású szerepeltetésével csak kevés művén találkozunk. A képtér a mélység felé nem csupán elő-, közép- és háttérre tagolódik; a hajnali fény mélyebbről, a végtelenből tör elő, és neki köszönhető, hogy a hányódó hajóroncsot is a hittérítés diadalmas szimbólumának érezzük.

Nagyban emeli a kép történeti értékét, hogy 1824-ből való, Markó 1822 áprilisától 1823 decemberéig látogatta a bécsi Akadémia történeti és tájképfestészeti osztályát, ezt a művét tehát nem sokkal tanulmányainak megszakítása után, 33 évesen alkotta. Mint már elöljáróban szót ejtettünk róla, Markó egész, tízesztendős ausztriai korszakából csak igen kevés festményt ismerünk, noha művészi elhivatottságból éppúgy, mint egzisztenciális kényszerűségből minden bizonnyal szakadatlanul dolgozott. Nehéz tehát igazán pontos fogalmat alkotnunk arról, mi-

lyen szerepet játszottak a festő formanyelvének alakulásában a bécsi évek. A korszak osztrák festészetének egyik legalaposabb ismerője, *Gerbert Frodl* így határozza meg nemzeti festészetünk úttörő mesterének helyét a múlt század európai tájképművészetén belül: „...Markó Károly, akinek a bécsi festészethez nem túl sok köze volt, nagy sikereket ért el délszaki, eszményi tájképeivel. *Schödlberger* műveivel ellentéteivel az ő képein — akár mitológiai, akár ó- vagy újtestamentumi a témájuk — a staffázs harmónikusan illeszkedik a kompozícióba. Hatással volt rá a nazarénusok gondolatvilága és festéstechnikája, akikkel biztosan már rövid bécsi tanulóideje alatt megismerkedett, de Schödlberger felé is tájékozódott, aki a húszas évek elején még tekintélynek számított. Ám Markó a maga délszaki, képzeleti tájait lényegesen elevenebbre formálta, mint Schödlberger, és emellett még a részletek szeretete is erősen munkált benne, ami ellentétben komponálási módszerével, a természet megfigyelésén alapult. Mint azonban már mondottam: kötődése a bécsi festészethez csak felszínes volt, az itáliai tartózkodás és ottani működés sokkal erősebben befolyásolták a magyar festőt, mint a bécsi Akadémián töltött néhány év vagy a bécsi festőkkel fenntartott barátság" (Wiener Malerei der Biedermeierzeit. Rosenheim 1987, 35. o.). A most előkerült festmény ismeretében és függetlenül a Markót hazájában és Ausztriában ért hatások egyébként nagyon is fontos elemzésétől, nincs-e alapunk inkább azt állítani, hogy 1824-re a művész érdeklődésének folyamata a lényeget tekintve befejeződött? Hisz úgy tűnik, a Szent Pál máltai hajótörésén már nem csupán az ideális táj markói változatának valamennyi kompozícionális és motívumbeli kelléke van együtt, hanem annak egész hangulata, kisugárzása is mediterrán, noha a festő csak jóval később, 1832-ben fog véglegesen álmai földjére költözni. Itáliában majd természetesen tovább finomodnak az eszközei, az olasz táj közvetlen inspirációja nem lesz rá hatás nélkül, de az akkorra már a negyvenes éveiben járó mester változatlanul a Bécsben megtalált úton fog tovább haladni. Ha meggondoljuk, hogy id. Markó Károly műveinek számottevő része — elsősorban külföldön — máig publikálatlan és szakirodalmi adatokban sem bővelkedünk, a fentiek talán segíteni fognak a Markó-pálya egy fontos epizódjának tisztázásában.

Nagybánya – abszolút érték és személyes kötődés

Beszélgetés dr. Bay Miklóssal festészetről, műgyűjtésről

P. SZABÓ ERNŐ

Múzeumok és magángyűjtemények összefogásának eredményeként jött létre 1996 legfontosabb magyarországi kiállítása, a nagybányai művésztelep száz évére emlékező bemutató a Magyar Nemzeti Galériában. A kölcsönzők sorában tizennégy alkotással előkelő helyet foglalt el a Bay-gyűjtemény, amelynek létrehozóira legutóbb az hívta föl a figyelmet, hogy nem kis anyagi áldozattal lehetővé tették a méltatlanul háttérbe szorult nagybányai alapító, *Thorma János* művészetét bemutató album megjelenését. *Bay Miklóssal,* aki feleségével együtt Magyarország, Erdély és Németország között osztja meg idejét, budapesti lakásában, kedves képei között beszélgettünk.

— Erdélyben különös jelentősége van annak, hogy ki hová tartozónak vallja magát, hol született, honnan indult: a különlegesen gazdag történelmi hagyományokkal együtt ugyanis erős a rivalizálás is a városok között. Így volt, van ez a két szatmári város, Nagybánya és Szatmárnémeti között is. Mindketten orvosok vagyunk, az egyetemen ismerkedtünk meg, Marosvásárhelyen, ahol 1962-ben végeztem. A feleségem szemészként, én fül-orr-gégészként dolgozom. Az egyetem után négy évig kötelező módon a Nagybánya és Szatmárnémeti között fekvő, vegyes lakosságú Avasújvároson praktizáltam. 1966-ban versenyvizsgáztunk, majd három évig Szatmáron dolgoztam alorvosként, ahol a szakképesítést megszereztem. 1969-ben kerültem Nagybányára. Sokat kirándultunk, a környezet szépsége revelatív erővel hatott rám. No meg az is, hogy itt kerültem szoros kapcsolatba a festészettel.

— Milyen látható nyomai voltak akkoriban a városban a gazdag művésztelepi hagyományoknak?

— Akkoriban még minden polgári házban volt kép, részben azért, mert szerették a festészetet; másrészt egyféle erkölcsi paranccsá vált, hogy meg kell becsülni azt, amit a művésztelepen dolgozók létrehoztak, s hogy a polgári életformához a művészet pártolása is hozzátartozik. A feleségem például négy festményt kapott nászajándékba. Még élt néhány festő a nagy idők tanúi közül, *Mikola András* 1970-ig, megismerhettem *Ziffer Sándor*t, *Nagy Oszkár*t, majdnem baráti viszonyba kerültem *Balla József*fel. Dolgozott, illetve élt még *Agricola Lídia, Csikós Antónia* is. Valamint a múzeumban is mindig lehetettt látni, akkor is, ha néha érezhető volt az a tendencia fölerősödése: több kortársat és kevesebb régit szeretnének látni a politika helyi letéteményesei.

— Hogyan vált gyűjtővé?

— Az első képet, egy *Sztelek Norbert*-festményt 1963-ban vettem, folyamatos vásárlóvá az 1970-es években váltam. Ez pénz kérdése is volt, hiszen hiába volt szegénység, a képeknek nemcsak becsülete, komoly ára is volt mindig Nagybányán, illetve, ha csak nem volt végső szorultságban, senki sem szívesen adta el őket. Egyszerűen szerették a művészetet, legyen szó magyarról, a — kevés — régi városi románról. Az első vásárlók többsége egyébként a jómódú polgári réteghez tartozó zsidó családokból került ki. A korábban kialakult gyűjtemények egy része létezett még, voltak gyűjtők, de a már nem élő művészek műveihez nagyon nehéz volt hozzájutni.

— Nem úgy, mint napjainkban, amikor aukcióról aukcióra tucatszám jelennek meg a második-harmadik generáció képei. Ezek jó része nyilván az egykori nagybányai gyűjteményekből érkezik.

— A kilencvenes években megindult változások egyik fő oka az volt, hogy sok fiatal eljött, s a szülők főleg képek el-

ID. MARKÓ KÁROLY: CAMPAGNAI TÁJ. 1858.
Szépművészeti Múzeum. Dr. Szivák Imre hagyománya.

MARKÓ FERENC: ESZMÉNYI TÁJÉK. 1855.
Szépművészeti Múzeum. Képcsarnok Egylet ajándéka. 1856.

Magyar Művészet
1925.

ID. MARKÓ KÁROLY: PUSZTAI TÁJKÉP. 1853. Olajfestmény.
Budapest székesfőváros gróf Zichy Jenő-múzeumának tulajdona.

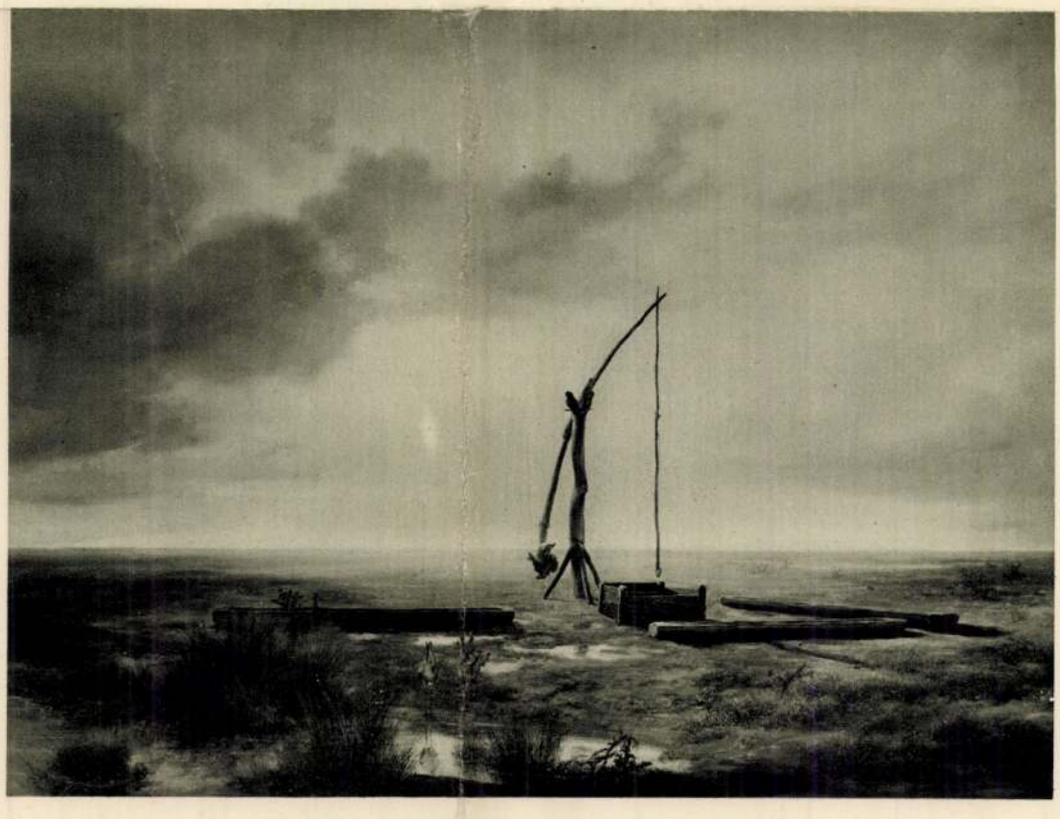

ID. MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ.
Érdi Krausz Simon úr tulajdona.

ARAT FEJÉR MEGYE

Arat a megye. Ilyen gazdag termést még nem takarítottunk be a felszabadulás óta. S már nem a Batthyányak, Esterházyak, Zichyek grófi szérűire hordjuk be a föld kincsét. Ady még így kesergett e grófi szérűről: „Koldus, rossz álmú zsellér ébred, / Lompos, bús kutya csahol. / Az egész táj vad fájdalom. / S a gróf mulat valahol."

A táj már nem vad fájdalom. Ezer és ezer holdak gabonavetésébe *szabad* parasztok merítik bele a kaszát. A búza nem vándorol be József „királyi herceg" alcsúti hombárjaiba vagy tízezer hold termése Springer-Fould bárónő párizsi bankházába. Az előszálási harmincezer holdból nem lesz többé részvény a salgótarjáni bányászok legázolására. A búzából kenyér lesz a magyar munkás asztalán, az acélszemből acélváros lesz e megye szívében, Dunapentelén.

De jövő feladataink *nem kicsik.*

Bejártuk Fejér megyét, ezekkel a tanulságokkal tértünk haza:

1. *Ne becsüljük le feladataink nagyságát az egyénileg dolgozó parasztok nevelésében.*
2. *Legnagyobb segítőnk a gép; felmérhetetlen az átalakító, embert formáló hatása.*
3. *A kulák nem alszik; támad változatlanul.*

1. Tolsztoi kövei

Jegorov szovjet kolhozelnök március végén a kisújszállási kultúrházban elmesélte Leo Tolsztoj egyik novelláját. Fegyvernek szánta — az individualizmus ellen. Tolsztoj meséje a cári muzsikról szól, aki kicsike földjén arat. Kaszája kőbe botlik. A muzsik lehajol, felveszi, átdobja a másik muzsik szalagföldjére. A szomszéd másnap kaszálni kezd. Kaszája belecsorbul a kőbe. Lehajol. Felemeli. Nézegeti, méregeti. Aztán áthajítja a harmadik szomszéd vetésébe. Így vándorol a kő, mint az individualizmus átkos szelleme, holdról holdra tovább. A szovjet kolhozparaszt *már nem ilyen ember.* Az egyénileg dolgozó magyar paraszt *részben még ilyen.* A termelőcsoportok a közösségi szellem felmérhetetlen értékű iskolái. De az egyéni parasztságunkban még él egyik fékezőnk, az átöröklött individualizmus.

Kovács László, a megyei tanács mezőgazdasági osztályának munkatársa mesélte el, hogy egyéni parasztjaink egy része csak önmagára gondol. Beérik a búzája, kimegy, learatja. Azzal haza. Otthon leül, várja, hogy beérjen az árpa is. Közben a szomszédját megrohanják a gondok, egyszerre ért be a rozsa, tavasziárpája, búzavetése. Csurog a szem, segítség kellene. „Nem az én rozsom csurog" — mondja Leo Tolsztoj magyar hőse s nem megy segíteni.

Ne becsüljük le feladataink nagyságát: meg kell győzni dolgozó parasztságunk elmaradt részét, hogy igenis, az ő rozsa csurog a szomszéd táblájáu. Mert övé az ország, mert a gazda már nem József királyi herceg vagy az Esterházy gróf, hanem a dolgozó ember, kilencmillió ember.

Ezt a maradi szellemet megtetézte a megyében az is, hogy, amint a megyei tanácsnál mondják, „egymásnyakára érett a rozs, a tavasziárpa meg a búza". Számolni kell szemveszteséggel is. Az egyéni parasztoknak a megyei tanács mutat példát: mozgósítja az egész megyét, még vasárnap is aratni fognak az egyéni gazdák földjein. Ingyen teszik, szíves-örömest teszik: ez a példa is tanítani fogja a közösségi szellemre dolgozó parasztságunk elmaradt részét.

A föld egyéni művelői az aratást megyeszerte kézi erővel végzik. Eddig a búzatermésnek csak tizennégy százalékát aratták le — ezt az elmaradást be kell hozniok.

2. A gép fölénye

A megyének van egy *másik arca:* ez az arc a jövendő hatalmas távlataival ékes. Azok a dolgozó parasztok, akik a nagyüzemi gazdálkodás útjára léptek, *óráról-órára mutatják be az egyéni parasztoknak a nagyüzemi, gépi gazdálkodás óriási fölényét.* Az egyéni parasztok földjein ez a kép várt rám: elől a kaszás, egyetlen ember. Mögötte sarlóval kezében az asszonya. A társas termelés földjein az aratógépek hajlókarjai forogtak. Néhány ember ment neki a géppel száz és száz holdaknak.

A hármas típusú termelőcsoportoknak Fejér megyében tizennyolcezer hold búza-, rozs-, őszi árpa-, tavasziárpa- és zabvetésük van. E közül a legtöbb a búza, 9700 hold. A gabonavetés *43.5 százalékát gépek* aratják le, összesen 8165 holdat.

Negyvenkilenc aratógép és kilenc kombájn dolgozik Fejér megyében. A pusztaszabolcsi termelőszövetkezeti földeken például magyar gyártmányú EMÁG arató-cséplőgép arat és csépel.

— Tizennégy holdat arattak le tíz óra alatt. (Ezt Somogyi Ferenc, a megyei tanács üzemi osztályának munkatársa mondta el.)

Papíros, ceruza, számolunk. A szovjet kombájnok nemcsak aratnak és csépelnek, hanem boglyáznak is. A mi kombájnjaink még nem tudnak boglyázni, a szalmát kidobják. A kombájn vezetéséhez kell egy dolgozó. Két lány a szalmát rakja össze. *E három dolgozó learatja és elcsépeli tizennégy hold termését tíz óra alatt.*

Nézzük meg, mennyi idő alatt végezné el ezt a munkát a kézi erő: Egy arató 1200 négyszögölet arat le tíz óra alatt. A tizennégy hold tíz óra alatt történő learatásához a marokszedőkkel, kévekötőkkel együtt negyvenöt dolgozóra lenne szükség. Vegyünk 15 mázsás átlagtermést. A tizennégy hold 210 mázsáját egy 1350 dobszélességű cséplőgép egy nap alatt veri el. Ehhez huszonkét újabb dolgozó munkája szükséges. Összesen tehát *67 dolgozó végezné el kézi erővel azt a munkát, amelyet arató-cséplő kombájnnal három dolgozó ellát.*

Az ötéves terv utolsó esztendejében az aratás ötven százalékát már gép végzi el. A gép a magyar falvak előtt beláthatatlan fejlődés távlatát nyitja meg.

3. Támad a kulák

A megyei tanács mezőgazdasági osztályának tájékoztatása szerint a termelőcsoportok általában nem küzdenek munkaerőhiánnyal. De munkaerőhiány jelentkezett a megyei állami gazdaságokban.

Itt *támadott* a kulák. A móri kulákok például *„ráigéréssel"* vonták el az aratókat az állami gazdaságoktól. *Borral csábították* az elmaradt dolgozókat. Ez Móron kívül a móri járásban sok helyt előfordult; számos arató az állami gazdaság helyett a kulákhoz ment aratni, pedig a munkaerőszükséglet biztosítva volt.

A másik támadást a gépi aratás ellen vezették a kulákok. „Elszórja a szemet" — suttogták, „nagy szemveszteséget csinál".

A zichyújfalui állami gazdaság tényekkel felelt azoknak a dolgozó parasztoknak, akikre hatott a kulákbefolyás. Meghívja őket az aratáshoz. Két EMÁG kombájn aratott Zichyújfalun. Huszonöt hold termését takarították be ezen a napon.

A meghívott egyéni parasztok tövirőlhegyire megvizsgálták a kombájnt. „Néha megállítottak, mondja Somogyi Ferenc, a megyei tanács üzemi osztályának munkatársa. Megnézték, *nem tőri-e a szemet?"* Nem törte. *„Szemhullás van-e?"* — kiáltották fel a kombájnvezetőnek. *„Nincs"* — felelte vissza.

A kombájn *gyönyörű tarlót* hagyott. A meghívott egyénileg dolgozó parasztok ezután elindultak rajta elhullott szemet keresni. *Másfél óra hosszat járták a tarlót* s mire a kombájnvezető elé értek, ennyit mondtak: *„A kulák hazudott megint."*

A tarló tiszta volt. Az EMÁG-kombájn nem hullatta el a magokat. Az egyénileg dolgozó parasztok előtt győzött a gép, a nagyüzemi termelés. Hazamentek — gondolkodni. Az a világosság, amelyet a gép gyujtott bennünk, fogja bevilágítani az ő útjukat a társastermelés felé.

— ff —

G. Jánosné ma már nem sír, nem panaszkodik, hanem 100 százalékon felül teljesít

Egy híres lakatgyárban kerestünk és kaptunk választ a kérdésre:

hogyan állják meg a helyüket a nők a termelésben

Mindnyájan jól ismerjük azokat a megbízható, csinos kivitelű zárakat, lakatokat, amelyeken *„Elzett"* jelzés van.

Valószínűleg tetves embernek fordult meg a fejében, amikor kezébe vette az „Elzett" jelzésű kulcsot, hogy ezeket nagyobbrészt *nők készítik.* A békeutcai Elzett-üzem már évek óta foglalkoztatott nőket, az ötéves terv első évében már annyira felszökkent a női munkaerők száma, hogy a munkások

hetven százaléka nő.

Közöttük nagyon sok olyan asszony és leány van, akik most látták be, hogy a munka hatalmas hadseregéből a nők sem maradhatnak ki és az ötéves terv sikerére gondolva, *tömegesen jelentkeztek az utóbbi hónapokban a gyár vezetőségénél felvételre.*

Egyike az új munkásoknak, *Csizmadia* Józsefné, ez év eleje óta ül a gépe mellett, amelyet — mint mondja — nagyon megszeretett.

— Negyvenegyéves vagyok, mindig csak otthon, a háztartásban dolgoztam és

sokat vitatkoztam a férjemmel

míg beleegyezett, hogy résztvegyek a termelőmunkában. Ugy érzem, még mindig tanulásra szorulok, mert nem minden esetben vagyok képes a normát teljesíteni.

A munkatársak segítenek

ugyan és nagy szeretettel vettek körül, míg betanítottak, most aztán már a gyakorlaton is múlik a dolog, a teljesítmény.

— Akarat kell a jó munkához, azon múlik minden! — mondja *Vovesz* Kornélné, aki két hónapja munkamódszeráladás révén lett lakatos. — Persze, kell hozzá rátermettség is, kézügyesség, jó szemmérték, no meg az idősebb szaktársak jóindulata.

Néhány munkapadnyira Vovesznétől, szintén az összeállító üzemben, egy szép hajkoronájú fiatal lányra leszünk figyelmesek. A 16 éves *Apáginyi* Veronika februárban jött fel Isaszegről és mint idősebb társnői *mondják, legjobb munkaerő a csoportban* és ma már gyakran ő segít másoknak.

— Nagyon szeretek itt dolgozni — mondja —, otthonomnak érzem a gyárat. Feljöttem faluról, mert úgy éreztem: otthon, a sok mezőgazdasági gép már részben elvégzi az ember helyet a munkát. Itt nagyobb hasznára lehetek az ötéves tervnek, a szocializmus építésének.

Horváth Eszter raktárnok-helyettes volt kísérőnk a szépen, tisztán tartott napfényes üzemrészekben. Tőle hallottuk, hogy bizony,

nagy harcot kell vívni

a százszázalékos teljesítményért. Az MNDSZ-szervezet, amely most alakul újjá, eddig nem vette ki eléggé részét a felvilágosító munkából, nem foglalkozott eléggé a tömegesen érkező új munkaerőkkel.

Jaszkovszki Györgyné, aki nemrégen került át a Lampart-gyárból, elmondta, hogy az MNDSZ-gyűlésekről csak véletlenül értesült és tudomása szerint például *olvasókört még egyáltalán nem szerveztek MNDSZ vonalon.*

Megkérdeztük a művezetőket is, mi a véleményük a termelésbe bekapcsolódott új női munkaerőkről.

Szabó János művezető nem csekély büszkeséggel mondja, hogy

számos „márkás" kádert adott már ez az üzem

a bánya- és kohóipari minisztériumnak, tehát a szakmai nevelésen kívül a politikai nevelés is jó úton halad.

— *Két női művezetőnk van már,* több női csoportvezető, akik nagyszerűen megállják a helyüket. Átadják tapasztalataikat a fiataloknak, megtanítják őket a munka szeretetére és munkájukkal, emberi magatartásukkal példát mutatnak, hogyan kell a szocializmus építésén és a béke védelmén leklismeretesen, önfeláldozóan munkálkodni.

— A közösségi szellem jó légkört teremtett itt, a gyárban — szól a beszélgetésbe *Nász* László művezető. — Az új munkaerők bizalommal fordulhatnak hozzánk, minden igyekezetünkkel támogatjuk őket, mert mindnyájan egy közös nagy ügyért dolgozunk, hogy mielőbb megvalósuljon a szocializmus, amelynek elengedhetetlen feltétele a mi közreműködésünkkel, szorgalmunkkal is kiépített tartós béke.

Nász László művezetővel történt meg, hogy egyik újonc nőtanítványa elvesztette a bátorságát s egy hónap után sírva jelentette be neki: nem bírja a munkát, fáj a dereka, háta, karja, ő kilép a gyárból. És mégis, mi történt? Nász László, akinek a keze alatt számos szakmunkás nevelődött fel, sok szeretettel bátorította, tanította a fiatal *Gátszegi* Jánosnét, aki ma már tanító és tanítvány legnagyobb örömére,

100 százalékon felül teljesít.

Búcsúzóul még *Racskó* Gyuláné-val, az MNDSZ új ügyvezetőjével váltottunk néhány szót, aki nagy akarással igyekszik behozni azt a lemaradást, ami a mult vezetőség hibájából az MNDSZ vonalán történt. Vasárnapra Zebegénybe terveznek kirándulást, hogy a szép dunai tájon még jobban összebarátkozzanak az ifjú és régi dolgozók, hogy még jobban megálljják a helyüket a termelés vonalán.

A nők szerepe az ötéves tervben

Mióta a szocializmus tudománya és gyakorlata felismerte az elavult, régi társadalmi és gazdasági formák megváltoztatásának szükségszerűségét, állandó követelmény a női egyenjogúság megvalósítása, a nők kiszabadítása a régi társadalmi rendszer kötöttségei közül. Nálunk ez a folyamat csak most érlelődhetett döntő jelentőségűvé. A régi magyarországi kapitalista társadalom visszaszorította, megalázó helyzetben tartotta a dolgozó nőt, nem engedte kibontani tehetségeit. A szocializmust építő népi demokráciának kellett jönnie, hogy megnyissa a pályát, az új fejlődés és munka lehetőségeit a nők előtt. *Rákosi* Mátyás joggal mondhatta: „A magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Pártja nem fogja kímélni erőit, hogy a dolgozó nőket akadályozó korlátokat kíméletlenül ledöntse és szélesre tárja a kaput minden területen a jelen és jövő legjobb munkásai: *a dolgozó nők előtt."*

Ugyanitt *Rákosi* Mátyás arról is beszélt, hogy szükséges, „hogy a magyar szocialista építés ereibe friss vér kerüljön, hogy benne korlátlanul és szélesen hömpölyögjön a dolgozó nők áradata." Az ötéves terv megvalósítása újabb és újabb lehetőségeket kínál a nőknek és társadalmunk minden dolgozó rétege belátta már, hogy szakítanunk kell a női kérdésben eddig érvényesült nemtörődömséggel, maradisággal, bürokráciával és előítéletekkel. A magyar nők felismerték, hogy micsoda új lehetőségeket találnak az ötéves terv építése során. Iparunknak 600—650 ezer új munkásra és alkalmazottra van szüksége. Uj szakmunkásokra, új művezetőkre, mesterekre, mérnökökre és technikusokra, gazdasági és állami funkcionáriusokra van szükségünk, hogy méltón teljesíthessük az ötéves terv nagy követelményeit. Emelnünk kell a nők arányszámát a munkások, szakmunkások, a termelés vezetői között. A női munka érvényesülése érdekében nemrég nagyjelentőségű határozatot hozott a minisztertanács és ennek nyomán igen sok nőben érlelődött meg az elhatározás, hogy maga is beáll a szocializmus tevékeny építői közé.

A *Dunai Vasmű* munkásai között éppenúgy ott vannak az építő akarattal teljes magyar nők, mint a *csepeli Rákosi Művekben;* igen sok derék magyar asszony vállalt szerepet a termelőszövetkezeti csoportokban, a traktorállomásokon. Rendőröknek éppúgy jelentkeznek a nők, mint ahogy a ruhaiparban, a nyomdaiparban, a kőművesek között is kitünnek eredményeikkel. Lelkesen és boldogan fognak a munkához és hamarosan elsajátítják, tökélyre emelik a legújabb munkamódszereket. Sikerrel bizonyítják be, hogy tudnak tanulni és dolgozni, le tudják küzdeni az akadályokat, meg tudnak birkózni a nők jogát korlátozni akaró előítéletekkel, a maradisággal, a bürokráciával, a régi társadalomból ittmaradt és tovább élő korlátoltsággal. A dolgozó magyar asszonyok példája lelkesíti a férfimunkásokat is és ezek közül nagyon sokan adják át asszonytársaiknak fejlett munkamódszereiket, segítik át őket — minden lekicsinylés, itt-ott fellépő akadályozás ellenére — a kezdeti nehézségeken.

A magyar népi demokrácia tudja azt, hogy az üzemek női dolgozói nemcsak pusztán munkaerőt jelentenek, hanem ugyanekkor anyák is, feleségek is, akiknek megvannak a külön adottságaik és igényeik. A népi demokrácia kormányát a dolgozó nők iránti szeretetteljes gondoskodás hatja át: senkinek sem lehet közömbös, hogy milyen körülmények között dolgoznak a nők, törvények védik az anyákat, nem szabad őket oly munkára alkalmazni, amely hátrányos lehetne egészségükre. Nem lehet közömbös, hogy a dolgozó asszony miként birkózik meg a háztartás gondjaival. Ezért írt elő a minisztertanács határozata külön tervet a háztartási munkák megkönnyítésére, a mosódák munkájának megjavítására, a 800.000 dolgozót magábafoglaló üzemi étkeztetésre, az otthoni háztartási kisgépek fokozott gyártására. Ezért gondoskodunk a dolgozó anyákról is és az eredetileg tervezett 6000 helyet 30.000-re emeljük az ötéves terv során a bölcsődei férőhelyek számát, 40 százalékkal emeljük az óvodai férőhelyeket. Mindezek az intézkedések elősegítik, támogatják a dolgozó nők munkáját, elhelyezkedését, illetve szerepét a termelésben.

Az öntudatos magyar dolgozók tudják, milyen segítséget kaphatnak a nőktől, a dolgozó férfiak az ötéves terv során nagyra értékelik a nők segítségét és teljesítményeit. A nők gyakorlati munkájának segítése közben nagyon fontos az emberi egyenjogúság tudatának meggyökeresztetése, a nemtörődömség, a bürokrácia és a maradiság leküzdése. Az iparba és földművelésbe került új női munkaerők tehetsége máris diadalmasan kibontakozott, megértették az ország iparosításának és a mezőgazdaság korszerűsítésének minden követelményét és maguk is lelkesen és jó munkával szolgálják az ötéves terv ügyét.

„Olyan ez a tanulmányút, mintha saját jövönkben lapozhatnánk"

A Szovjetunióba utazott parasztküldöttek között van *Cseke* Ferencné, hajdúsámsoni parasztasszony is. Elutazása előtt beszélgettünk el vele, amikor éppen egy levelet olvasott, amelyet úttörő kislánya adott át neki azzal, hogy a mama okvetlen juttassa el egy szovjet pionírnak.

— Bizony az egész falu — beleértve a kislányomat is — nagyon szeretne a helyemben lenni — mondja Cseke Ferencné. — Nem is tudom kifejezni azt a nagy örömet, amit éreztem, mikor közölték velem, hogy tagja lehetek a küldöttségnek. Micsoda nagyszerű tudat, hogy saját szememmel megláthatom mindazt, amit eddig csak filmen láttam, vagy amiről olvastam és elvárja tőlem egész Hajdúsámson, de különösen a „Dózsa György"-termelőcsoport, amelynek magam is tagja vagyok, hogy fejlődésünkre nézve hasznos tapasztalatokkal térjek haza. Az első és legfontosabb kérdés: hogyan haladjunk tovább a fejlődés útján? A személyes élmény, a meggyőződés alapján jobban tudok majd visszatérésem után felvilágosító munkát végezni, hiszen *olyan ez a tanulmányút, mintha saját jövönkbe lapozhatnánk s olyan érzéssel indulok útnak, mintha egy szeretett, idősebb, tapasztaltabb testvérhez mennék látogatóba, aki a legnagyobb jóindulattal nyujtja felénk segítő kezét.*

— Meglátni a szocializmus országát, amely most már a komunizmust építi, megismerkedni az új mezőgazdasági munkamódszerekkel, a kolhoz belső életével és meglátni szemtől-szembe azt a hatalmas országot, amely legfőbb őrzője a világ békéjének, óriási ajándék számomra. Két nős fiam van és 15 éves úttörő kislányom, de bizony *a multban nem igen mozdulhattam ki a faluból.* Éppen idén, a Kongresszus napján, mikor mint küldött szintén fenn voltam Pesten, emlegettem, hogy *először húsz éve jártam Pesten.* Két kisfiamat hoztam akkor beoltatni a Pasteur Intézetbe. Bizony, a multban a magamfajta, 12 éves kora óta dolgozó parasztasszony csak ilyen szomorú körülmények következtében juthatott fel a fővárosba. A hajdúsámsoni tsz-es dolgozói lelkemre kötötték, hogy mindent alaposan megfigyeljek és vigyem el forró békeakaratunkat a szovjet népnek.

— A Szovjetunióra mindig úgy gondolok, mint a napfény, a boldogság országára. Bizonyos, hogy sok értékes tapasztalatot fogok nyerni és *maga ez a kitüntetés, hogy tagja lehetek a küldöttségnek, arra kötelez, hogy még jobban helytálljak a munkában és dolgozótársaimat tapasztalataimmal segítsem.*

Az ország legjobb gépállomásáról utazott el a Szovjetunióba Ferka Pál

A földművelésügyi minisztérium az elmult évi munkát figyelembevéve a *csaholci* gépállomásnak ítélte *„az ország legjobb gépállomása"* büszke címet. A jó munkának egyik részese *Ferka* Pál, a gépállomásvezető politikai helyettese.

Ferka Pál sokat foglalkozott a körzetébe tartozó termelőszövetkezetekkel és csoportokkal. Rendszeresítette, hogy a gépállomás mezőgazdászai, akik a nap legnagyobb részét a csoportoknál töltik, esténként mindig beszámoljanak neki tapasztalataikról. Ha valahol a mezőgazdászok lemaradást észleltek, jelentették azt Ferka Pálnak, aki másnap maga is meglátogatta a szövetkezetet, vagy csoportot. *Kikutatta a lemaradás okát és segített, hogy a csoport vezetősége ki tudja küszöbölni a hibákat.*

Amikor lehetővé vált, hogy az ország legjobb gépállomása elküldhesse egyik tagját a *Szovjetunióba,* a *csaholci* gépállomás dolgozói egyhangú lelkesedéssel *Ferka* Pált jelölték, *hiszen az ő munkája nagymértékben járult hozzá szép eredményeik eléréséhez.*

MNDSZ postahivatal

A József-körút 8. alatti Budapest 8-as postahivatal szombat reggeltől MNDSZ postahivatal lesz. A Szabad Nép székházzal szemben levő hivatal minden alkalmazottja, a főnöktől kezdve a kézbesítőkig, altisztektől MNDSZ-tag.

Markó Károly-kiállítás a Fővárosi Képtárban

Pulszky Ferenc, az *Életem és korom* szerzője, a *kortárs*, aki a fiatal és nagy nehézségekkel küzdő *Markó* Károly protektorának, *Fejérváry* Gábor régésznek véletlenül rokona is és aki később Fejérváry társaságában meg is látogatja Markót Olaszországban, így ír a mult század első felének magyar nemesi társadalmáról: „Tisztességes állásnak csak a földbirtokosét tartották, ki hivatalt nem visel, senkitől sem függ, ez az igazi úr. Hogy birtokos nemes család leánya nemnemeshez menjen férjhez, hallatlan botránynak, családi csapásnak tartották. E részben csak a katonatiszt iránt tettek kivételt, ezeket társadalmilag egyenrangúnak nézték az urakkal." Egy másik kortárs, *Kis* János, feljegyzéseiben a közrendű nemesekről ezt írja: „Csak dohányoznak, agarásznak, paripáznak, cselédekkel zörgölődnek, a kézi mesterségeket pedig s az ipar minden nemét megvetik." Az ipar minden nemét, a festészeti ipart is és annak mesteremberét: a festőt. Ami a főurakat illeti, ott sem jobb a helyzet. Az az egy-két bécsi nevelkedésű mágnás, aki a művészetet kedveli, az udvar kegyét keresi és a magyar nép verejtékéből szerzett pénzét osztrák festőknek juttatja, a többiről pedig még a főurak kegyét kereső *Petricsevics Horváth Lázár* is azt írja az 1843-as *Honderü*-ben, hogy: „nézzétek rendre nagyjaink szalonjait, hol fogtok olajfestményeket lelni, hacsak nem családi arcképeket.", *Kisfaludy* Károly pedig megjegyzi: „Magunknak kell áldozni, midőn elfajult gazdagjaink szunnyadnak." Egy ilyen összetételű társadalomban az új, akkor előretörő harmadik rend, a polgárság, gazdasági és ezzel szorosan összefüggően kulturális helyzete annyira visszamaradt, hogy egyrészt nincs módjában, másrészt nem is kíván művészek mecénásává lenni.

A kivételes tehetségű *Markó* Károly tehát külföldre kényszerül és onnan többet — leszámítva egy rövid látogatást — haláláig haza sem jön. Tizenhárom évet él a legnagyobb anyagi gondok közt Bécsben és huszonötöt Olaszországban. Bár tulajdonképpen senkitől sem tanult, mikor elhagyja hazáját, már kész művész és legjobb, legegyénibb alkotásai éppen arra a korszakra esnek, melyet még itthon töltött.

A Fővárosi Képtár négy kis termében *Markó* Károly, gyermekei és kevés tanítványa műveiből kiállítást rendezett. Aki ezt a kiállítást megtekinti, Markó művészetét tökéletesen megismerheti. Ez a megállapítás nemcsak elismerés a kiállítás rendezői felé, hanem egyben egy nagyon tehetséges és a mesterségbeli tudás legmagasabb fokát elért művész életmunkájának a kritikája is. Változatos, mindig új és új problémákat kereső és megoldó, a haladás és az új áramlatok sodrában álló művész oeuvre-jét ugyanis lehetetlen volna ilyen kis helyen bemutatni és ilyen kevés alkotással megismertetni. A hetven évet élt Markó művei azonban, szép olasz erdős vidékbe helyezett, apró mithológiai vagy bibliai staffage alakokkal tarkított, szinte a porcelánfestés finomságával megfestett divatos, klasszicista tájképei — leszámítva a kevés, még itthon készült alkotást — olyannyira egymáshoz hasonlóak, hogy az itt kiállított műveinek ismeretében pontosan magunk elé idézhetjük Európa különböző múzeumaiban levő képeit is. Ez a tájképfestészet előző századok hagyományait folytatja, a XVII. és XVIII. századéit, de nem is annyira magának az olasz tájképfestészetnek hagyományait, mint inkább az Olaszországot járt francia, német és németalföldi tájképfestőkéit. Ha a sokat emlegetett *Claude Lorrainnek* nincs is akkora hatása Markó művészetének kialakításában, mint amekkorát neki Markó régebbi kritikusai tulajdonítottak, tagadhatatlan, hogy a szálak ide nyúlnak vissza, az *új* klaszszicizmus inkább csak az alakokban és az aprólékos, a legkisebb részetekig menő gondos kidolgozásban nyilvánul meg. Tudomásunk van róla, hogy Markó egyik fia, András, másolta Claude Lorraint.

A kiállítás legvonzóbb és egyben legtanulságosabb terme Markó rajzait és vízfestményeit mutatja be s a művész munkamódszerével is megismertet. Sok tanulmány és részlettanulmány után a képnek csak egy részletét dolgozta ki s csak ennek elvégzése után látott hozzá egy újabb részlet kidolgozásához. A természet ösztönös művészettel, minden stílustól mentes visszaadása jellemzi egyik korai vízfestményét, mely a Kárpátok aljában elterülő szülővárosát, *Lőcsét*, ábrázolja. Ez üdeségével és minden modortól mentes természetességével az ugyancsak még itthon festett s később soha felül nem múlt képére, a Szépművészeti Múzeumban lévő *Visegrádra* emlékeztet. Egyik tollrajza *Domenichino* és *Carracci* tájképi rajzait juttatja eszünkbe és igazolni látszik előbbi megállapításunkat, mely szerint Markó Olaszországban kialakult művészete a XVII. század művészetében gyökerezik. De néha nemcsak visszafelé, hanem előre is mutat. Egyik olaszországi tájat bemutató kisméretű akvarellje színeivel és lehelletszerű finomságával *Corot* olaszországi tájait idézi.

Az utolsó terem a Markó-követőket mutatja be. Markónak a jelentéktelen *Szilassyn* kívül, tulajdonképpen csak gyermekei, három fia és egy leánya, voltak tanítványai. Művészetének szellemét még leginkább *Ligeti* Antal visszi tovább, Markó-iskoláról vagy követőkről azonban valójában nem beszélhetünk. Ez nem véletlen. Markó Károly, aki hazája történetének legdicsőségesebb és legszomorúbb éveiben elefántcsonttoronyba vonulva festette az eseményektől elvonatkozott idillikus képecskéit, az elefántcsonttorony kapuit az új művészeti áramlat, a haladást és a művészetben is forradalmat jelentő romanticizmus előtt is becsukta, — még életében időszerűtlenné vált s így művészetének alig lett szerepe a magyar művészet további kialakításában.

Czobor Ágnes

A NEMZETI SZINHÁZ igazgatósága közli, hogy a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon csütörtök estére hirdetett és elmaradt „Szentiványéji álom" előadás jegyei jövő pénteken, július 13-án érvényesek.

VIDÉKI SZÍNHÁZI HÉT

LILIOMFI

Szigligeti Ede vígjátéka a szolnoki Katona József Színház előadásában

A szolnoki Állami Katona József Színház társulata a magyar játékszínen száz esztendeje élő „Liliomfi" választotta ki arra, hogy a vidéki színészek nagy találkozóján bemutatkozzék Budapestnek. Mindjárt elöljáróban hírül adjuk, hogy a szolnoki színészek kitűnő előadással lepték meg a főváros dolgozóit és a budapesti színházi világot.

Dr. *Székely* György eredetiségre törekvő rendezése friss színekkel, lüktető ütemben, gondos részletkidolgozással elevenítette színpadra a Szigligeti-vígjátéknak jórészt jellemek előidézte bonyodalmait s a félreértésekből származó helyzetkomikumát. Noha a bohózati elemnek színi hatását igyekezett érvényre juttatni, Liliomfi és a fiatalok ellenállásában, valamint a maradi társadalom alakjainak gúnyrajzában hangsúlyozta a darab haladószellemű mondanivalóit is, a színészek pedig az élet színeivel festették élénkebbre a kissé halványan rajzolt jellemeket.

A fővárosból ismert *Gozmány* György Liliomfi szerepében a könnyelműségre hajló, de a színészet eszményeiért hevülő érzelmes vándorszínész kedves karikatúrájába meleg humort és lírai bájt vitt, idillikus helyzeteket idézve fel maga körül. Dévaj kedve, az érzelmi átmenetek finom kifejezése és gazdag jellemzése valóban alkalmassá avatja Liliomfi alakjának ábrázolására. Marikát, a veronai szerelmesek epedését képzelgő, gyermekes biedermeier-lány alakját *Balogh* Rózsa az ifjúság varázsával, a pirulás és a könny közt minduntalan váltakozó érzékenységgel, természetesen és közvetlenséggel alakította. Hangja, orgánuma azonban még csiszolást kíván. *Solymosi* Imre gazdag komikai leleménnyel egyénítette Szellemfit, a mindig éhes, hajdankori faluzó ripacsot. Aprólékosan ábrázoló, ötletekben bővelkedő művészete feltűnést keltett, mert a vaskosságban is csak addig ment, amennyit szerepe megkíván és megenged. *Kompóthy* Gyula — kit szintén ismer a budapesti közönség — magyaros, falusi ízzel festette meg a bővérű, pipafüstben spekuláló, vagyonhajhász módosgazdafogadós magaásta vermébe esett alakját. A latin idézetekkel fölényt szenvelgő, az 1830-as évek tanult, de maradi köznemes birtokos-rétegét jelképező Szilvay professzorról *Szokoly* Gyula adott eredeti, régi metszetekre és Jókai-regényekre emlékeztető jellemképet.

Az összevágó, perdülékeny, magyaros légkört teremtő előadás táblabírókori figurái közül kiemelkedik még a sváb pesti fogadóst és gyámoltalan fiát játszó *Oláh* György és *Paál* László finom komikumával és *Mihályi* Vilcsi Kamillája gyakorlott színészi ötletességével, az orra megtoldásával azonban kissé túlozta a maszkját. Gyuri pincér szerepében *Győri* Gyula ügyeskedett, *Farkas* Anny Erzsit játszotta közvetlenséggel. Külön elismerést érdemelnek a szolnoki színészek jó színpadi beszédükért, művészi mértéktartásukért és Szigligeti szellemének lelkes szolgálatáért. A forró este vidéki színészetünk mulljának, fejlődésének legszebb időszakaira emlékeztet. A közönség, amellyel a színészek már az első jelenetekben közvetlen kapcsolatot találtak, nyiltszíni és felvonásvégi tapokkal, elragadtatva ünnepelte a szolnoki színtársulat előadását.

T. E.

Hazautazott a Szovjetunióba Aszaf Mihajlovics Meszerer

Pénteken este a Keleti-pályaudvarról hazautazott *Aszaf Mihajlovics Meszerer*, a „Hattyúk tava" rendezője, a kiváló, Sztálin-díjjal többször kitüntetett balettmester. Búcsúztatására megjelent a pályaudvaron J. D. *Kiszeljov*, a budapesti szovjet nagykövetség vezetője, *Hosev* kultúrattasé, és a nagykövetség több tagja, *Krajevszkij* professzor, az Egyetemi Orosz Intézet igazgatója, valamint *Tóth* Aladár igazgatóval az élen az Operaház vezetősége, művészei, a balettkar tagjai.

RÓZSAHEGYI KÁLMÁNNAK, a Nemzeti Színház örökös tagjának növendékei, július 9-én, este fél hét órakor tartják vizsgaelőadásukat a Postás Kultúrotthonban (VI., Jókai-tér 10).

18 JÁTÉKFILMET, 490 HIRADÓT ÉS 122 DOKUMENTUMFILMET *készít a román filmgyártás az 1951—1955 esztendők között.*

A síksági kis állomás a ragyogó, átlátszóan harmatos reggelen már tisztára söpörve várta a személyvonatot. — Mihály, az újonnan kinevezett vasúti szolga boldogan, megelégedett arccal nézte végig munkáját. Kézben tartotta a nagy nyírágseprűt, amelynek vonásai olyan szépen meglátszanak a porban, mintha rajzolva volnának. Kár azt eltaposni.

— No, Mihály! — szólt rá a forgalmi tiszt, aki a vonatot várva ott sétált le s föl — maga már kész ember. Csak meg kell házasodnia.

A legény katonásan kihúzta magát.

— Igenis, csak volna kit! — felelt.

— Ej, hát nincs babája a faluban?

A legény oldalra billenti a fejét.

— Hát inkább állom, én már nem igen veszek el parasztjánt!

A tiszt úr nevet. Persze, egy hete már, hogy „véglegesítve" van Mihály úr.

Amint bejött a vonat, meg is mondta bizalmasan a vicinális kalauzoknak:

— Ajánljanak ennek a fiúnak egy nekivaló, rangbéli lányt, mert ez már nem vesz el parasztot.

— Kommendálok én magának, Mihály — szólt egy öreg, jóizű altiszt —, olyan egy jánt, mind a tíz ujját megszopja utána.

— Ki lenne az? — kérdezte Mihály, mint aki nem könnyen áll kötélnek.

— A 37-es őrnek van két lánya. A nagyobbik jó vón magának. Nemigen csúnya, de nagyon dógos. A kisebbik igen szép, csakhogy nem szereti a munkát, csak a cifrálkodást.

— Hm.

— Gyüjjön be az esti vonattal, majd a tizenegygyessel visszagyün. Addig úgy sincs dolga itt.

— Megeshetik.

— Megalkudtak mán? — kiáltotta fejük a forgalmi tiszt.

— Meg.

— Akkor mehet.

S a takaros „kávédaráló" döcögve, nyögve, szuszogva megindult.

Igy történt, hogy Mihály estére elkéredzett s bement a szomszéd városba a nagy állomásra. Ott már várta az öreg altiszt, aki mindjárt gondja alá is vette Mihályt s kivitte a szomszédos 37-es őrházhoz.

Jóestével köszöntek be.

— Nini, András koma, hol jár itt! — fogadta őket a roppant nagytermetű őr, a túlságosan kicsiny és lányos csecsebecsékkel telezsúfolt szobában. Számos vasutas-ruhadarab tette ismerőssé s szépen feldíszített házioltár tette ünnepélyessé a szobát.

András koma bemutatta a vendéget, ki légyen, mi légyen, mi járatban vagyon. Mihály sorra parolázott s jól megfogta a lány kezét; mindjárt látta, hogy ez a nagyobbik, mert nem igen volt szép.

A másik lányt sehol se lehetett látni.

— Na tessék leülni . . . Csorba úr a jármi állomáson van?

Csorba úr, mármint Mihály, kihúzta a derekát, hátraszegte a nyakát s torokhangon beszélt, hivatalosan. S olyan szakszerű fejtegetésekbe merültek, mintha a vizsgálóbizottság előtt volnának. A 37-es őr nagy fejével bólogatott, meg volt elégedve a fiatalember felfogásával és azt mondta neki:

— Jövője van magának, barátom!

A nagyobbik lány ott ült a sarokban, egy karosszéken az anyja mellett s előrehajolva közömbösen hallgatta a pohár mellett okosan diskurálók beszédét. Mihály buzgón beszélt s oda se nézett rá, azon törte a fejét, hol lehet a kisebbik lány?

Egyszer csak felállt és kiment. A konyhára volt kíváncsi. Jól számított; ott hevert a kisebbik lány az ágyon. Csinos hétköznapi ruha volt rajta.

— Hát maga mért nem jön be?

— Minek? — vont vállat a lány s összébb igazította magán a ruhát.

— Hát diskurálni.

— Minek menjek? 'sz maga Julcsához jött, nem énhozzám.

— Ahá — gondolta magában Mihály — hát a másik a Julcsa. Derék lány. Elnézte ezt is.

— Takaros cseléd! — gondolta róla s megszólalt:

— Én ahhoz jöttem, aki nekem tetszik. Nem Julcsához, se nem Borcsához.

— Haha! ... — kacagott fel a lány — én nem vagyok Borcsa.

— Hát?

— Majd bolond vagyok megmondani.

— Hát csak mondja meg, ha nem szégyelli.

— Majd.

A lány felült. Restelt ilyen sokáig ott fetrengeni a legény szeme előtt.

Igazán formás, gömbölyű, pirosarcú, nevetőszemű lányka volt; olyan hamisnézésű volt a szeme, hogy Mihály mindig nevetett, ha belepillantott.

— Na gyüjjön be, na.

— Itt is jó.

— Persze. Minek vóna jó itt, ha odabe is lehetünk.

Mihály már csak azért beszélt, hogy ne hallgasson. Elkapta a lány

Móricz Zsigmond:

Ki szép, ki jó

kezét s húzta. De ez nem hagyta magát.

— Körmére ütök.

— De visszaütöm.

— Majd elő is veszem a seprűt.

— De összetöröm.

— Haggya mán a kezem, mert olyat kiáltok!...

— De be is tapasztom a száját!

— Beleharapok.

— Na!... — és odatartott nagy, barna öklét, amelyben elveszett a lány gyermekkeze, annak az arca elé.

A lány a dulakodásban lefordult az ágyról s egyszerre csak ott volt a legény ölében, a két karja közt. Most már igazán nem volt menekülés. A Mihály fejét megcsapta valami hőség s hirtelen úgy átölelte a lányt, majd összetörte.

Ebben a percben kattant a kilincs. Mire kinyílt az ajtó, már kibontakoztak. Julcsa jött ki. Az összeszorított szájú nagy lánynak villogott a szeme.

— Hívom, osztán nem gyün — szólt Mihály mentegetőzve.

— Mér nem jössz! Egy-kettő. Tessék! — szólt rá a hugára Julcsa.

Az lesütötte a fejét, hogy eltakarja az égő arcát.

— Én nem vagyok úgy kicsípve, mint te — mondta.

— Mert lusta vagy.

— Nem is vagyok olyan friss az ötözésre...

— Nem! Éppen te nem vagy! Egyebet se szeret, csak a cifrálkodást.

Mihály közbeszólt:

— Jó magának így is. Így is elég szép.

Rögtön megbánta, amit mondott.

— Elég szép ő. Kivált mikor felhúzza az orrát, mint a pulyka. Olyankor kell látni.

A kisebbik lány csipőre tette a kezét és visszanyelvelt.

— Tessék innen bemenni, hagy szedem rendbe magam. Olyan vagyok, mint egy ízé.

— Egy borzaskati — szólt Mihály.

A két lány elnevette magát. A nagyobb epésen, a kisebbik vidáman.

— Katinak hijják? — eszmélt fel Mihály.

— Úgy hát! — mondta Julcsa.

— De bizony nem úgy, hanem Katicának! — felelt a kisebbik.

— Katica! — pittyeszlette el a száját Julcsa.

Azzal kinyilotta az ajtót s előreeresztette Mihályt.

A legény elfojtotta a mosolygását s az asztalhoz ment: mindenki a helyére ült.

A két férfi a vasút mentén való tehénlegeltetésről beszélt, amibe az asszony is beleszólt néha, hogy az álmosságtól szabaduljon.

Mihály ránézett a kövér asszonyra s látta, hogy a pillája majd lecsukódik s egyre ásít. Ettől őrá is átragadt az ásítás. Elfojtotta, de könny gyült a szemébe az erőltetéstől.

— Álmos, öcsém?

— Én? Dehogy.

És egyre jobban elálmosodva hallgatta a diskurzust. Még neki nincs tehene, nem érdekli a kérdés.

— Mennyit fizettünk tavaly szénáért, lányom? — kérdezte az apa? S a lány komolyan, nyugodtan, biztosan felelt.

— Először hét forintot, azután ötöt, tavasszal huszat.

— Derék lány! — bólintott Mihály és újra ásított.

Végre bejött a kis borzas Kati is, aki most „helyre Kati" lett, amilyen csinosan átöltözött. Egészen kisasszony.

— Mán felöltözött? — kérdezte Mihály s már egy cseppet sem volt álmos.

Katica elnevette magát:

— Idebe halotti tort tartanak?

— Micsoda beszéd ez? — szólt rá szigorúan az apja, de a kislány nem respektálta a szigorú ráncokat.

— Na hát, hogy ilyen csendben üldögéljnek.

Mihály hangosan felkacagott.

— A mán igaz! — kiáltotta.

Katica felsrófolta a lámpát s amint világos lett a szobában, mindenkinek földerült az arca.

— Játsszunk valamit! Tud maga kártyázni? — kérdezte Katica.

— Filkózni azt tudok.

— Azt elhiszem, hisz olyan filkó maga is.

— Ez a lány nem tud becsületet — mondta Julcsa.

A többiek nevettek.

Pár perc mulva olyan parázs ütősdi játék folyt négyük közt az asztalon, hogy na!

Olyan hirtelen elrepült az idő, hogy mindenki elámult, mikor bejött a tizenegyórás vonat.

Mihály ezután sűrűn eljárt a 37-es őrékhez. Mindjárt második jöttekor valami furcsa megfigyelést tett. Julcsa alig vetett ügyet rá, egészen átengedte őt Katicának. Mihály csak mosolygott s erősen megszorította Julcsa kezét, amit ez kelletlenül engedett oda neki. S amíg Katicával hancurozott, bolondozott, jól látta, hogy Julcsa egy percig sem pihen; dolgozik, mintha ő ott sem volna.

Már feltünően sokszor volt itt. Jókedvűen jött, fütyörészve, mint aki tudja, hogy félve várják. Az őrék nem tudták mire vélni, hogy még most sem nyilatkozik. De Mihály nem hagyta apró megjegyzésekkel, tűszúrásokkal kivételni magából, amit nem akart.

A szülők egy ideig sajnálták, hogy Julcsa megint árván maradt, de lassan beletörődtek, ezt nem lehet parancsolni, ki kit szeressen.

Igy húzódott a dolog egész őszig.

Akkor a nagy darab ember, a 37-es őr megharagudott, ő nem hagyja tovább az orránál fogva vezeltetni magát.

— Hát öcsém — rukkolt ki —, száz szónak is egy a vége. Szeretném tudni, mi céllal, szándékkal jár a házamba.

— Hát kedves bátyámuram, tudhatja azt maga, ha akarja.

— Tudni nem tudom, de gondolom. A lyányom miatt...

— Igen. Feleségül szeretném venni a Julcsa lyányát.

— A Katicát.

— Nem. A Julcsát.

— A Julcsát?

— Azt.

Az apa fölállott s körüllépegetett a szobában. Akkor kikiáltott a konyhába.

— Hé. Gyertek csak be, lyányok!

Bejött mindenik, Katica frissen, nevetve, Julcsa mogorván, kelletlenül.

Az apjuk kézen fogta mindeniket s Katicát odapenderítette a legény elé.

— Hát ezt akarod, — ugye?

— Nem én... — aztat! — és fölkacagott. — Hát ha mondom, hogy a Julcsát, akkor a Julcsát!

Általános elámulás.

Katica elképedve vetette szemét az ott álló legényre.

— Hát akkor mit bolondított engem nyár óta?

— Én nem bolondítottalak. Nem eleget cicáztam veled?

— Hisz ép a. Cicázzon avval, akit el akar venni.

— Há! — mondta okosan Mihály. — Nem értesz te ahhoz hugám. Van akivel cicázunk. Van akit feleségül veszünk! Mert hát olyanok a jányok, ki szép, ki jó...

És vidáman megfogta a Julcsa hirtelen boldogságtól remegő, becsületes, dolgos kezét.

(1909.)

SWINBURNE

Irta: DEVECSERI GÁBOR

Akik képzőművészettel foglalkoznak, bizonyára tudják, hogy nagy festők csoport képeinek egyes alakjai gyakran ábrázolnak ismert személyeket. Az ilyen „rejtett potrék" közé tartozik Michelangelo „Utolsó Itélet"-én magának a mesternek az arcképe. Mielőtt a festmény elkészült, gyakran hangoztatta barátai előtt, hogy az „Utolsó Itélet"-en ő is jelen lesz. De a kész képen hiába keresték. Csek nemrég fedezték fel. Ugyanis a képen szereplő Szent Bartholomeus rajongó önkivületében megnyuzza magát s bőrét a kezében tartja. Ha a lenyuzott bőrt figyelmesen megnézzük, látjuk, hogy ez a ráncos lebernyeg, ez a levetkezett földiség, Michelangelo torz mása.

Valószínüleg kevesebben tudják, hogy Dante Gabrielli Rosetti „Magdolná"-jának modellje Algernon Charles Swinburne (1837—1909) volt. Azonkívül, hogy a költőnek nőies arca volt, találhatunk-e valami összefüggést a kép tárgya és modellje közt? Kétségtelen, hogy rajongó, szélsőséges és idegen lénye rokon volt az asszonyéval, aki a bün legmélyéről emelkedett fel és lett Krisztus legodaadóbb rajongója.

Swinburne a szél és a tenger költője, de nyugtalan is, mint a szél és állhatatlan, mint a tenger. (A köztársaságért hevül, de lelkes hódolója Viktória királynőnek; követeli a szabadságot a görögök számára, de megtagadja az irektől). Barátai, ha róla emlékeznek, többször irják le ezt a szót: démoni. Különös arca volt, zöldesen fénylő szemmel, sápadt homloka felett tüzvörös sörény lobogott. Bár Londonban, a Chester-Street-en született, gyermekkorát East Dene-ben, a tenger mellett töltötte. Szine állandóan unokanővérei (Lady Mary Gordon leányai) társaságában vilt, akik a közeli Northcourtban laktak. Kilenc éves koráig — ellentétekben legtöbbünkkel, akik ebben a korban leginkább a kocsis —, vagy cukrászpálya felé vonzódtunk, — a kis Swinburne világítótoronyőr szeretett volna lenni. Ettől az időtől kezdve azonban minden álma az volt, hogy beléphessen a hadseregbe. Erre testi adottságánál fogva nem volt alkalmas. De jól lovagolt és a legmeredekebb tengerparti sziklákat is megmászta. Unokanővérei azonban a lányoskülsejű „Cousin-Hadji'-'t vakmerő lovasbravurjai ellenére sem tartották a férfiasság mintaképének, sőt, mint ahogy Swinburne „The Sisters" című darabjának egyik sorából következtetni lehet, néha el is páholták. A „The Sisters" főszereplője, Reginald Clavering, akiben Swinburne saját magát igyekezett megrajzolni, mindent elér, amire szerzője hiába vágyott. Katona lesz, mint fiatal, sebesült hős érkezik haza a waterloo-i ütközetből s az ámuló Sir Arthur Clavering és az unokanővérek, akik pedig azelőtt nem sokra becsülték, versengve magasztalják.

Valószínűleg, hogy Sir Arthur Clavering alakját saját édesapjáról, Admiral Charles Henry Swinburneről mintázta. Az admirális egészséges undort érzett a költészet iránt, őt inkább az új találmányok érdekelték, nagy kézügyessége volt és értett a mechanikához. Maga Swinburne viszont — mint Harold Nicolson írja, — még egy szódavízes üveget sem tudott kezelni. Inkább anyja természetét örökölte, az ábrándostekintetű és édesbeszédű Lady Janeét, aki Ashburnam harmadik Earljének leánya volt, külföldön nevelkedett, legtöbbet Fiesole-ban időzött és gyakran olvasott fel kisfiának dallamos olasz és francia költeményekből.

De Sir John, a nagyapa, is nagyban hozzájárult Swinburne érdeklődési körének meghatározásához. Hetvenhat éves volt, mikor először simogatta meg Algernon ízző vörös fürtjeit és ettől kezdve gyakran sétált unokájával a capheatoni cserjésben. Ő beszélt először a fogékonylelkű kisfiúnak az ember jogairól és a zsarnokok gonoszságáról. Az öregurban Swinburne őséit

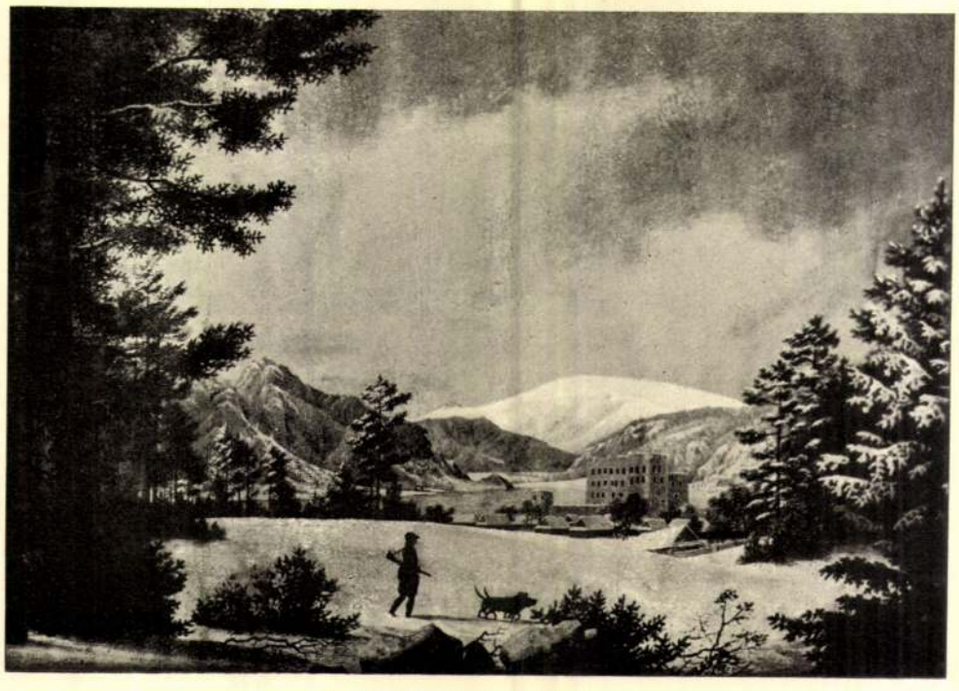

Markó Károly: Téli táj
A Nemzeti Szalón Szepesi kiállításáról

Művészet 1937. 7. 27.

tisztelte, akikre büszke volt. Az ősök a Stuartokért harcoltak és vérük úgy ömlött, „mint a víz és mint a por". „Azt hiszem, Ön is úgy gondolja", írta egyszer Edmund Gosse-nak, „hogy attól a költőtől, aki ebből a családból származik, legalábbis különös volna ha megelégednék azzal, hogy csak himnuszokat és idilleket ír, papok és fiatal hölgyek számára, kápolnákban és szalonokban való olvasás céljaira". Gyermekkorának tájai, melyek a „Sisters" hátterét alkotják, rányomták bélyegüket Swinburne csaknem minden egyéb munkájára is. Verseiben állandóan ott kisértenek az angol vidék jellegzetes színei, illatai. A szárított levendula, a lakásban folytonosan bugyborékoló forróvíz gőze, a kertben a lángvirág illata.

Ebből a környezetből indult el Etonba, miután anyjának előbb megigérte, hogy nem fogja Byron műveit olvasni. Vallásos szülei ugyanis hivei voltak az Oxford Movement-nek s rajongásuk Algernon-t is magávalsodorta. (Swinburne később hűtlenné vált a Mozgalomhoz, de oxfordi félévei alatt egyszer ujra csatlakozott hozzá.)

Tizenkétéves korában, első etoni évében meglátogatta Wordsworthot hat hónappal ennek halála előtt. Az agg mester olyan szeretettel fogadta, hogy a meghatott Swinburne távozásakor könnyekre fakadt. Egy évvel később Algernon már Dantet olvasta. Meglátogatta Samuel Rogerset, aki ekkor nyolvanhét éves volt. Az öregur, akit már Byron is így nevezett, az ifjú lángoló fejére tette kezét és így szólt: „Megjósolom, hogy te is költő leszel." Az öregúr jóslata valóra vált. Az 1865-ben megjelent „Atalanta in Calydon"-ra egész Anglia felfigyelt. Ez a tragédiája egy csapásra híres költővé tette. Csaknem byroni népszerűségre tett szert. Egész Anglia az „Atalanta" kórusait szavalta, egy évvel azután pedig, a „Poems and Ballads" megjelenésekor a „Faustine" és néhány hasonlóan szép verse bűvölte el az olvasókat.

Ugyanekkor érik az első támadások is. Természetes következménye volt ez lírája újszerűségének. (Swinburne heves természete éppen nem volt alkalmas arra, hogy az ellentéteket elsímítsa. Később is, mikor nevének már irodalomtörténeti jelentőségű csengése volt, gyakran került összeütközésbe az angol irodalmi élet tényezőivel).

Versei elsősorban zeneiek. A nyelvet fölényes biztonsággal kezeli. Nagyon szívesen és nagyon gyakran alkalmazza az egytagú szavakat, amelyek az ő tolla alatt a legcsodálatosabb, leglágyabb dallamá egyesülnek. Színdarabjainak is ez a legfőbb erénye. Stuart Máriájában sem a jellemrajzokat, vagy a cselekményt csodáljuk, hanem a nyelv gazdagságát és a történelmi képzelet hevét. Harmincnyolc éves korában, Suffolkban írta az „Erechtheus"-t. Ezzel a művével még közelebb került céljához, amely felé már az Atalantában törekedett, tudniillik: görög tragédiát írni angol nyelven. De az Erechtheus és még inkább az Atalanta nemcsak jellegzetesen görög, hanem jellegzetesen angol is. E tragédiák kórusai Swinburne lírájának talán legcsodálatosabb megnyilvánulásai.

A démoni Swiburne, mint jó varázsló érintette meg pálcájával az angol költői nyelvet. S ez az érintés nyomán, kivirágzott. Fellépése idején az angol költészetet a iambus bilincsei kulcsolták, Swiburne choriambust, anataestust, polymetriát hozott. A költészet forradalmosította, gazdagította. Vers-zenéjét nem tudjuk kiűzni fülünkből, nyelvének hatalmas szabadsága, lírai leleményessége pedig, mint ahogy Gosse írja, mindíg hatni fog, amíg angol költészet lesz".

Szent-Istvány Gyula: Bányászhalál

A Nemzeti Szalon Szepesi kiállításáról

És ezt a költészetet ifjúkorában teremtette meg, a harmincon innen, egy olyan költészetet, melyet senki sem tudott utánozni, „legkevésbbé — írja Cheserton — maga Swinburne, aki pedig sokszor megkísérelte ezt a későbbi évek folyamán."

Rendkívüli hatással volt a nőkre. De minden szerelemnél nagyobb szerepet játszott életében a barátság. Barátai legtöbbször idősebbek voltak nála, és olyan

«Swehla vezér ekkor így szólott:»

«— A csehek és horvátok majdnem egy nyelvet beszélnek, egy vérből valók. Vér a vére ellen nem harcolhat. Eressz engem haza, fölséges királyom.»

«A király a fejét csóválta:»

«Ritkaság a csehben ilyen becsületes ember. Majd hangosan mondá:»

«— Hát eredj, nem bánom. A kedvetlenül kihuzott kardnak, jól tudom, ugyis tompa az éle.»

«Ellátta költséggel s a cseh hazaindult. A mint ment mendegélt danoló csapatjával Morvaország felé, egyszerre eléjük tárult a reggeli szende napfénytől bearanyozva, a gyönyörü völgy Kosztolán festői várával.»

«— Ez a paradicsom! — lelkesedének a a csehek.»

«— Itt volna jó lakni... Vajat enni, olvasztott zsírt inni 〈mert ez a jólét nonplusz-ultrája a cseheknél〉.»

Igy Mikszáth s a többi, a folytatás megolvasható egészen addig, hol Magyar Balázs uram kiéheztette a várat s fölakasztatta a várból szökő Swehla vezért, kinek a vár elfogatása előtt megjósolta egy cigányasszony, hogy «magas állásban fog meghalni».

Szegény nagy palóc, vajjon ilyen humorosak volnának ma is az ő csehei, mint a Swehla vezéréi voltak?

ADY ENDRE.

A PODMANICZKY GYŰJTEMÉNY

Podmaniczky László báró a mult század elején élt és nagy kedvvel, szeretettel foglalkozott grafikai alkotások gyűjtésével. A gyűjtő már rég elporladt, ivadékai is aggastyánok, de az egykori nagyúr, lelkes amatőr nemes passziójának eredménye nem hamvadt, nem porladt el az idők múlásával. Amit összevásárolt, mappákba rakott, érintetlenül, értékben nem csökkenve, hanem gyarapodva mindnyájunk öröksége lőn és gyönyörűsége, öröme átáramlik az utána következő nemzedékekre.

E lapok, melyek ajándékozás útján a Szépművészeti Múzeum birtokába jutottak és ott az új szerzemények sorozatában külön is kiállításra kerültek, hiven számot adnak az egykori gyűjtő érdeklődési köréről, ízléséről, korának művészeti kulturájáról. Túlnyomórészben régi képek rézre karcolt és metszett másai ezek: eredeti rajz kevés van közöttük. A legnagyobb értéket az angol mesterek képeinek mezzotintó másolatai képviselik e gyűjteményben. 〈A holland és elvétve olasz mesterek képeit nem tudták oly tökéletesen rézre metszeni e kiállításon szereplő angol rézmetsző mesterek〉. Közöttük néhány elsőrangú próbanyomat látható. Az angolok nagy technikai készültséggel üzték a mezzotinto eljárást és a tónus mélységét, a matéria foghatóságát, bársonyos melegségét pompásan érzékeltették.

A muzeum mostani gyarapodása a metszetgyűjtemény értékét nagyban fokozta. Egyes sorozatok úgyszólván teljessé váltak. A gyűjtő korában még technikailag fejletlen litográfiai művészet néhány őspéldánya 〈Denon〉 is helyet foglal, a gyűjteményben. Debucourt érdekes aquatintái 〈veronai részletek〉, egy hatalmas Piranesi metszet — a római Colosseumot ábrázolja — a később nálunk nagyon divatossá vált Kriehuber néhány üde szinezett könyomata a kiállítás legérdekesebb darabja. Markó Károly fiatalkori gouache rajzai ugyanabban a szellemben készültek mint a muzeum birtokában levő éles kontrasztú visegrádi tája. A széjjel folyó enyhe tónus, édeskés színharmóniák helyett itt komor

Nyugat 1917. nov. 1.

színtömegek uralkodnak. A kézirajzok között egy németalföldi mester tollrajzai érdemelnek különösebb figyelmet és érdeklődést. Bámulatos tudás és túlzott szerénység érzik ez igénytelen ámde kitünő lapokon. Lanzedelly József nagyszebeni vásárja mozdulatlanságában is érdekes színes alkotás. Néhány egykori aktualitás, divatos, de azért nem kevésbé artisztikus apróbb karcok, több sziluetkép egészíti ki a sorozatot.

BÁLINT ALADÁR

«A FÁKLYA» közlését legközelebbi számunkban folytatjuk.

A Nyugat minden közleményéért írója felel. A szerkesztésért felelős: IGNOTUS. Kiadótulajdonosok: Ignotus és Fenyő Miksa. Szerkesztőség: VI., Vilmos császár-út 51. III. Szerkesztőségi órák: kedden délután 4—½6-ig. Lakáscímmel beküldött kéziratok, amennyiben szerzőjük három hónap alatt értesítést nem kap, a szerkesztőségben átvehetők.

FÁJÓS LÁBAKRA ajánlja készítményeit
GERŐ ADOLF FIA
ortopäd czipőmester
Budapest, Kossuth Lajos-u. 4

Lysoform feltétlenül
legjobb fertőtlenítő-szer

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA BUDAPESTEN.

Markó Károly id.

(5)

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

A GRAFIKAI OSZTÁLY XXV. KIÁLLÍTÁSA

1917 OKTÓBER HAVÁBAN

B. Podmaniczky László grafikai gyűjteménye

Báró Podmaniczky Gézáné ajándéka

1. Németalföldi művész 1600 körül. Krisztus útja Emausba. Tollrajz, biszter.
2. Hollandi művész a XVII. századból. Tengerkép vitorlás bárkákkal. Tollrajz, biszter.
3. Németalföldi művész 1600 körül. Tájkép sólyomvadászatra induló párral. Tollrajz-aquarell.
4. Németalföldi művész 1700 körül. Tájkép pihenő családdal. Tollrajz vörös krétával.
5. Németalföldi művész 1600 körül. Út a sziklák között. Tollrajz, biszter.
6. Németalföldi művész a XVII. századból. Tájkép kiránduló társasággal. Tollrajz, biszter.
7. Schwartz, Anton. XVIII. század. Fiú. Vörös kréta.
8. Németalföldi művész a XVII. századból. Tájkép folyóval. Biszter.
9. Lampi, Franz (1783—1852). Ülő akt. Tollrajz.
10. Hackert, Jakob Philipp (1737—1807). Római tájkép. Biszter.
11. Lampi, Franz. Ülő akt. Tollrajz.
12. Grasmeyer. Képmássilhouettek. Kivágás.
13. Osztrák művész 1800 körül. Férfiképmássilhouettek. Kivágás.
14. Grasmeyer. Képmássilhouettek. Kivágás.
15. Thomas. Képmássilhouettek. Tussrajz.
16. Grasmeyer. Képmássilhouettek. Kivágás.
17. Markó Károly (1824—1895). „A pesti orgona" az aggteleki cseppkőbarlangban. Gouache.
18. Markó K. „A sírbolt." Ugyanott. Gouache.
19. Grasmeyer. Képmássilhouettek. Kivágás.
20. Markó K. „Rákóczy-vár." Gouache.
21. Löschenkohl, Johann (XVIII—XIX. század). Kaunitz-Rietberg Wencel hcg. Rézmetszet és tussrajz.
22. Markó K. „A nagy vízesés." Gouache.
23. Löschenkohl, J. Maria Feodorowna orosz nagyhercegnő. Rézmetszet és tussrajz.
24. Markó K. „A nagy templom." Gouache.
25. Green, Valentine (1739—1831). Richard Cumberland. George Romney festménye után. Mezzotinto. Smith 32 II. Whitman 30 II.
26. Green, V. Jnigo Jones. A. van Dyck festménye után. Mezzotinto. Smith 77 II. Whitman 55 II.
27. Dixon, John (1720-30—1804). Ugolino. Joshua Reynolds festménye után. Mezzotinto.
28. Dickinson, William (1746—1823). Mrs. Hartley. John Nixon festménye után. Mezzotinto. Smith 37 II.
29. Watson, Thomas (1743—1781). Mrs. Harding. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 18 II. Goodwin 39 II.
30. Earlom Richard (1743—1822). A zsugorik. Quentin Massys festménye után. Mezzotinto. Wessely 124 II.
31. Smith, John Raphael (1752—1767). Mme Schindlerin. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 147 II. Frankau 306 II.
32. Earlom, R. Vaskohó. Joseph Wright festménye után. Mezzotinto. Smith 48 II. Wessely 121 II.
33. Kingsbury, Henry (1750 és 80 között működött). Miss Stanley. John Raphael Smith festménye után. Mezzotinto. Smith 14.
34. Green, V. Miravan. Joseph Wright festménye után. Mezzotinto. Smith 162. Whitman 174 II.
35. Markó Károly. „Morea hegye." Gouache.
36. Kreutzer, Joseph (1739 körül). J. C. Perbegg de Thalfeld. E. Mögel festménye után. Mezzotinto.
37. Sandby, Paul (1732—1808). Diadalív Melassoban. William Edme Pars rajza után. Aquatinta. Nagler 34.
38. Earlom, Richard (1743—1822). Aeneas és Anchyses. Tintoretto festménye után. Rézkarc és aquatinta. Wessely 7 II.

39. Sandby, P. Templom Melasso mellett. W. E. Pars festménye után. Aquatinta. Nagler 34.
40. Earlom, R. Rembrandt önarcképe. Mezzotinto. Smith 34. Wessely 46 III.
41. Bartolozzi, Francesco (1730—1813). Marie Thérèse, Charlotte de France, angoulêmei hercegnő. J. Kalterer festménye után. Pontozó modor.
42. Earlom, R. Zsuzsánna a fürdőben. Rembrandt festménye után. Mezzotinto. Wessely 58 II.
43. Bartolozzi, Fr. Marie Antoinette francia királynő. M. T. Barber festménye után. Pontozó modor. Tuer 1682.
44. Earlom, R. Rembrandt feleségének az arcképe. Rembrandt festménye után. Mezzotinto. Smith 35. Wessely 47.
45. Green, V. John Boydell. Josiah Boydell festménye után. Mezzotinto. Smith 10. Whitman 42.
46. Schiavonetti, Luigi (1765—1810). Marie Antoinette francia királynő. Edward Stroehling festménye után. Pontozó modor.
47. Earlom, R. Magdolna a farizeus házában. P. P. Rubens festménye után. Mezzotinto. Wessely 73 II
48. Schiavonetti. L. XVI. Lajos francia király. Joseph Boze festménye után. Pontozó modor.
49. Haid, Johann Gottfried (1710—1776). Sisakos vitéz. Rembrandt festménye után. Mezzotinto. Smith 6.
50. Sandby, P. Windsor vára. Aquatinta. Nagler 27.
51. Lépicié, id. Bernard (1698—1755). Piquet-játszma. Gaspar Netscher festménye után. Rézmetszet.
52. Sandby, P. Windsor vára. Aquatinta. Nagler 27.
53. Tardieu, Jacques Nicolas, más néven Cochin (1718—1795). Pipázó. D. Teniers festménye után. Rézmetszet. Nagler 39.
54. Sandby, P. Windsor vára. Aquatinta. Nagler 27.
55. Blackmore, Thomas (1740—1780). Samuel Foote. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 2 II.
56. Green, V. Catherina Hunter. Edward Francis Cunningham, más néven Calze festménye után. Mezzotinto. Smith 71 II. Whitman 29 II.
57. Finlayson, John (1730 körül—1776 körül). Miss Metcalfe. Nathanael Hone festménye után. Mezzotinto. Smith 11 II.
58. Watson, James (1740—1814). Miss Bosville. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 11 II. Goodwin 104 II.
59. Earlom, R. Illés föltámasztja az özvegy fiát. Rembrandt festménye után. Mezzotinto. Wessely 59 II.
60. Dickinson, W. Augustus Keppel admirális. G. Romney festménye után. Mezzotinto. Smith 41 II.
61. Watts, John (1770—86 körül). Nathaniel Lee, tragédiaíró. William Dobson festménye után. Mezzotinto. Smith 5.
62. Watson, Th. David Garrick színész. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 26 II. Goodwin 35 III.
63. Watson, Th. Georgiana Lady Viscountess Spencer. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 34 III. Goodwin 13 III.
64. Watson, J. Károly, richmondi herceg. G. Romney festménye után. Mezzotinto. Smith 124 II. Goodwin 119 I.
65. Sandby, P. Dee folyó, nem messze Balatól és a Dolgelli melletti Cader Idris hegység Walesben. Aquatinta.
66. John, Friedrich (1769—1843). Károly, Lichtenstein hercege. Johann Georg Weichart festménye után. Pontozó modor.
67. Sandby, P. Traeth Mawr, a Festiniogból Carnarvonba vezető úton, Walesben. Aquatinta.
68. John, Fr. Teleky László gr. Donát János Dániel festménye után. Pontozó modor.
69. Sandby, P. A Pont-aber-Glas Llyn Walesben. Aquatinta.
70. Müller, Gustav Adolf (1700 előtt—1767 után). Férfiképmás. Mezzotinto.
71. Martin, David (1736—1798). Jean Jacques Rousseau. Allan Ramsay festménye után. Mezzotinto. Smith 7 II.
72. Fisher, Edward (1730—1785 körül). Garrickot a Komédia és Tragédia közrefogják. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 20 II.
73. Fisher, E. Benjamin Franklin. Mason Chamberlin festménye után. Smith 19 II.
74. Smith, J. R. Teophila Palmer. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 128 II. Frankau 266 II.
75. Bartolozzi, Fr. Zoraida. Angelika Kauffmann festménye után. Pontozo modor. Tuer 1378.
76. Ryland, William Wynne (1732—1783). Maria. A. Kauffmann festménye után. Pontozó modor.
77. Burke, Thomas (1749—1815). Papirius Praetextatus anyja fiától a senatus titkát kérdi. A. Kauffmann festménye után. Pontozó modor.
78. Ryland, W. W. Eloisa. A. Kauffmann festménye után. Pontozó modor.
79. Bartolozzi, Fr. Rosalba Carriera önarcképe. Pontozó modor. Tuer. 1702.
80. Sandby, P. Az aeginai kikötő. W. E. Pars rajza után. Aquatinta. Nagler 34.
81. Czetter Sámuel (1786—1829 körül). Teleky Domonkos gróf. Rézmetszet.
82. Sandby, P. Az etoni kollégium. Aquatinta. Nagler 27.
83. Riedel, Carl T. (1780 körül—?). Pierre Haensel. Pontozó modor.
84. Sandby P. Windsor vára Etonból nézve. Aquatinta. Nagler 27.
85. Jesi, Samuele (1789—1853). A Tempi Madonna. Rafael festménye után. Rézmetszet.

86. Schiavonetti, L. Marie Therèse, Charlotte de France, angoûlemei hgnő. Edward Stroehling festménye után. Pontozó modor.
87. Woollett, William (1735—1785). A Snowden hegység. Richard Wilson festménye után. Rézmetszet.
88. Schiavonetti, L. XVII. Lajos francia király. Edward Stroehling festménye után. Pontozó modor.
89. Bartolozzi, Fr. Jupiter és Európa. Guido Reni festménye után. Pontozó modor. Tuer. 1502.
90. Vendramini, Giovanni (1769—1839). Mária Terézia magyar királynő. I. Pensini festménye után. Pontozó modor.
91. Menageot, Robert (1748—?). Barátság. Correggio után. Pontozó modor.
92. Woollett, W. Tájkép. John Smith festménye után. Fagan 46[II]. Rézmetszet.
93. Menageot, R. Ártatlanság. Pontozó modor.
94. Longhi, Giuseppe (1766—1831). Napoleon. Rézmetszet.
95. Sandby, P. Trójai romok. W. E. Pars rajza után. Aquatinta. Nagler 34.
96. Beauvarlet, Jacques Firmin (1731—1797). Trik-trak-játék. D. Teniers festménye után. Rézmetszet.
97. Moyreau, Jean (1691—1762). Vándorkereskedők. Philip Wouwerman után. Rézmetszet.
98. Tardieu, J. Csöndes vendéglő. David Teniers festménye után. Rézmetszet.
99. Sandby, P. Apollo Didymeus temploma Miletus mellett. W. E. Pars festménye után. Aquatinta.
100. Döbler, Georg (1788—1845). Hieronymus Graf zu Colloredo-Mannsfeld. Franz Horčička festménye után. Pontozó modor.
101. Mécou, Joseph (1773—1838). Wellington hg. Jean Baptiste Isabey festménye után. Pontozó modor.
102. Piranesi, Giovanni Battista (1720—1778). A Colosseum. Rézmetszet.
103. Bartolozzi, Fr. Imádat. A. Kauffmann festménye után. Pontozó modor. Tuer. 3.
104. Vitéz József. I. Napoleon. Pontozó modor.
105. Löschenkohl, J. Pál Petrovics orosz nagyhg. Rézmetszet.
106. Kriehuber, Joseph (1801—1876). A Mehádia melletti Herkules-fürdő részlete. Friedrich Gustav Adolph Neumann rajza után. Színezett könyomat.
107. Kohl, Clemens (1745—1807). Mozart. Rézmetszet.
108. Kriehuber, J. A Mehádia melletti Herkules-fürdő látképe. Fr. Neumann rajza után. Színezett könyomat.
109. Bollinger, Friedrich Wilhelm (1777—1825). Samuel Thomas Sömmering. Bender festménye után. Pontozó modor.
110. Kriehuber, J. A Mehádia melletti Herkules-fürdő részlete. Fr. Neumann rajza után. Színezett könyomat.
111. Bollinger, Fr. W. Dr. E. F. F. Chladni. Pontozó modor.
112. Kriehuber, J. A Mehádia melletti Herkules-fürdő részlete. Fr. Neumann rajza után. Színezett könyomat.
113. Ismeretlen német művész a XVIII. századból. Kant. Aquatinta.
114. Sauerweid, Alexander (1782—1844). Páris látképe. Színezett rézkarc.
115. Debucourt, Louis Philibert (1755—1832). A „Voyage Pittoresque du Nord de L'Italie" című sorozat lapja. Színes aquatinta. Fenaille 259.
116. Ionxis, Pieter Hendrik (1759—1820). Venus és Amor. Luca Giordano festménye után. Rézmetszet.
117. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 277.
118. Pfeifer, Karl Hermann (1769—1829). Prónay László. Johann Joseph Stunde festménye után. Pontozó modor.
119. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 260.
120. Tessier, B. francia művész a XIX. század elején. J. Montgolfier. Könyomat.
121. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 263.
122. Tessier, B. Vaucanson. Könyomat.
123. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 284.
124. Denon, Dominique Vivant (1747—1825). V. Denon arcképkészítés közben. Könyomat.
125. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 298.
126. Laurent, Jean Antoine (1763—1832). Vincent báró. Könyomat. Béraldi IX. p. 65.
127. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 294.
128. Ismeretlen német művész a XIX. század elejéről. Napoleon. Fejtörőkép. Könyomat.
129. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 286.
130. Grimm Vince kiadványa (1810—1872). Másolat a 128. számú Napoleon-kép után. Könyomat.
131. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 275.
132. Ismeretlen osztrák művész a XIX. század első feléből. Michael Freyherr von Kienmayer. Könyomat.
133. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 271.
134. Barabás Miklós (1810—1898). Oldofrédi Julia grófnő. Könyomat.
135. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 264.
136. Lieder, Friedrich Johann Gottlieb (1780—1859). Ürményi Ferenc. Könyomat.
137. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 272.
138. Kriehuber, J. Moritz von Boineburg-Lengsfeld. Könyomat. Wurzbach 188.

139. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 278.
140. Lieder, Fr. Br. Brudern József. Kőnyomat.
141. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 280.
142. Staub, Andreas (1807—1839). Andreas von Schneller, temesi vár- és hadtestparancsnok. Kőnyomat.
143. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 283.
144. Kriehuber, J. Moritz Freiherr von Boineburg. Kőnyomat. Wurzbach 189.
145. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 291.
146. Fuchsthaller Alajos (1815—1863). Két nő képe ékítményes keretben. Joseph Teutsch tollrajza után. Acélmetszet.
147. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 292.
148. Marastoni József (1834—) Láng Mihály. Kőnyomat.
149. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 295.
150. Fendi, Peter (1796—1842). A felolvasó paraszt. Adriaen van Ostade festménye után. Kőnyomat.
151. Debucourt, L. Ph. Voyage pittoresque stb. F. 297.
152. Green, V. Stratonike. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 197II.
153. — — A kétségbeesés barlangja. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 190.
154. — — Illés föltámasztja az özvegy fiát. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 166II.
155. — — Hannibal. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 176I.
156. — — Lady Louisa Manners. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 84II. Whitman 80II.
157. Haid, I. G. Ábrahám áldozata. Rembrandt festménye után. Mezzotinto.
158. Dunkarton, Robert (1744—1817 körül). Sextus Pompejus fölkeresi Erichthot a pharsalusi ütközet előtt. John Hamilton Mortimer festménye után. Mezzotinto.
159. Smith, J. R. Edward Wortley Montagu. William Peters festménye után. Mezzotinto. Smith 110I.
160. — — John Baker Holroyd. A. Kauffmann festménye után. Mezzotinto. Smith 82II. Frankau 181II.
161. — — Mrs. Carnac. J. Reynolds festménye után. Mezzotinto. Smith 31II. Frankau 61II.
162. Earlom, R. Kovácsműhely. J. Wright festménye után. Mezzotinto. Smith 47II. Wessely 122II.
163. — — Dávid és Abishag. Adriaen van der Werff festménye után. Mezzotinto. Wessely 57II.
164. Green, V. Agrippina Germanicust siratja. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 180I.
165. — — Regulus. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 170II.
166. — — Epaminondas halála. B. West festménye után. Mezzotinto. Whitman 178.
167. Earlom, R. Agrippina Germanicus hamvaival megérkezik Brundisiumba. B. West festménye után. Mezzotinto. Wessely 94II.
168. Lanzedelly, Joseph (1774—1832) Nagyszebeni vásár. Színes kőnyomat.

Ára 10 fillér.

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udv. könyvnyomdája, Budapest.

279. *Rippl-Rónai.*

363. *Zemplényi.*

44. *Borcos.*

264. *Perlmutter.*

289. Schrotzberg.

45. Borsos.

Vörössálos nő

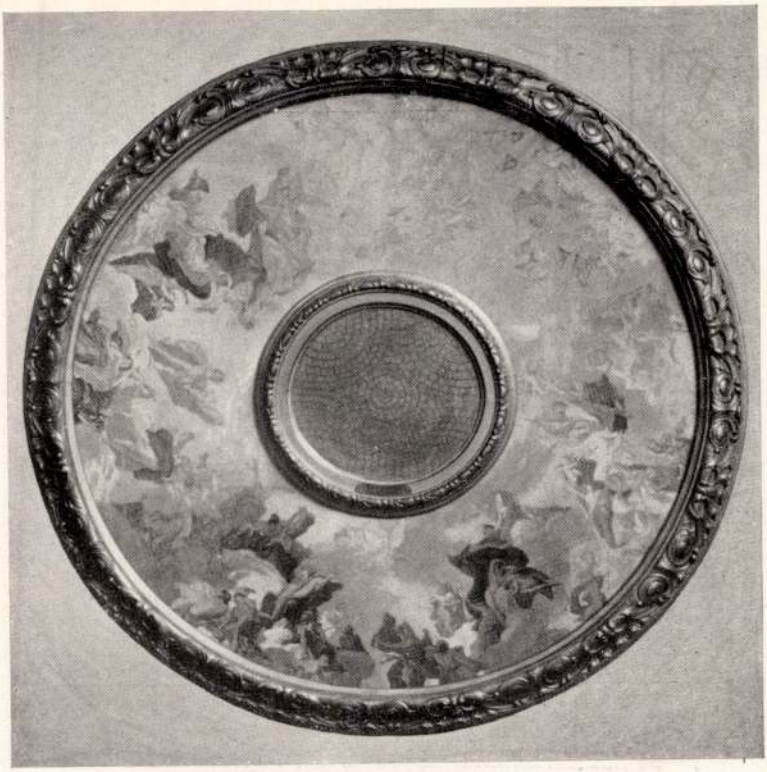

179. Lotz.

164. Kéméndy.

92. *Ferenczy.*

127. *Hammerskoi.*

Ernst Muzeum aukció 54.7. 1936.

196. Idb. Marko.

38. Bihari.

volna, hogy harsogó bombaszt gyanánt uralkodjék az egész környéken. Nem tették s ez adja meg fegyelmezett disciplinára valló munkájuk egyik értékét. Az épület a maga nyugodt, széles felületeivel tömören, monumentálisan zárja a Kossuth Lajos-utca és Muzeum-körút sarkát s igazi — azt is mondhatnánk, hogy elegáns — nagyvárosi képet ad. Konstruktiv megoldásánál ép úgy, mint diszitő feladatainál csupa modern anyag jutott szóhoz. Formális kiképzésén s belső berendezésein végigvonuló stilus a francia empire, de — tekintve épen a modern anyagokat — persze nem a maga szigorú és kötött, történeti tisztaságában. Az épület földszintjét csupa bolt, kirakat tölti meg. Ez némileg esztétikai hátrány, mert zavarja, megbontja az épület masszivként ható megjelenését. A tervezők azonban, a tér ilyforma kihasználására egyenest kényszerítve voltak a telek drágaságánál fogva.

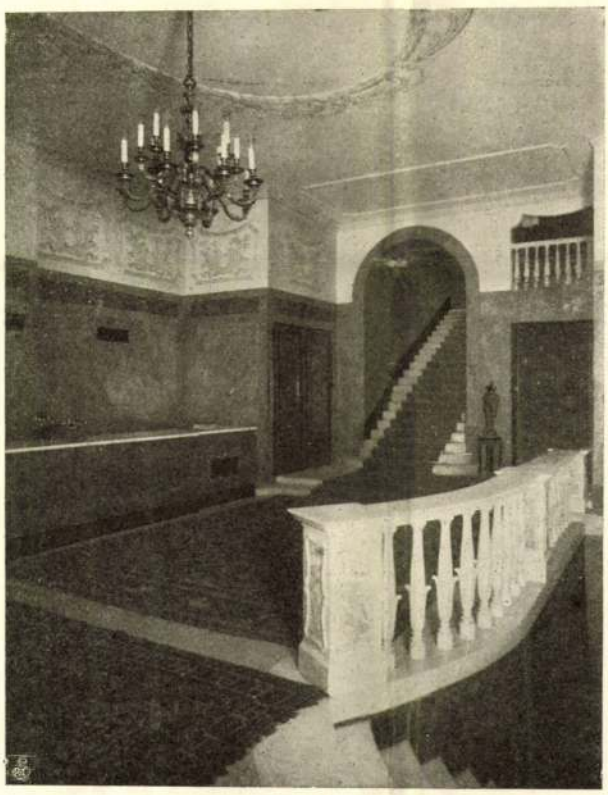

AZ ASTORIA-SZÁLLÓ LÉPCSŐHÁZA

TERVEZTE ÁGOSTON EMIL

Markó Károly id

MARKÓ KÁROLY HAGYATÉKÁBÓL

Franz Schrotzberg bécsi arcképfestő (1811—1889) azt mondotta, hogy semmit sem tanult a bécsi akadémián, a csak nála hat évvel idősebb magyar festő, id. Markó Károly oktatta ki arra, hogyan kell a festékkel bánni. Markó nem tanította őt rendszeresen, hanem megengedte neki, hogy műtermében dolgozzon és hogy képeit másolja. Van is birtokunkban egy ilyen másolat Schrotzberg hagyatékából, tájkép, amelynek staffageja egy faun, amint meglepi a fürdő nimfákat. Ez most Schrotzberg lányainak birtokában van Steglitz-Berlinben.

Miután Schrotzberg hagyatékából ezzel együtt még Markónak különböző kezeművei is kerültek hozzánk, úgy hiszem, tartozom Markó honfitársainak ezekről beszámolni. Most feleségemnek s két hugának, Schrotzberg Eleonore és Sidonie kisasszonyok birtokában van valamennyi. Hozzáfűzök még egy rövid jegyzetet G. (?) Seelosnak egy szép kis képéről.

Markónak birtokunkban levő képei és vázlatai közül néhány, miután félbenmaradt munka, szerény értékű. A művészet barátai és Markó életrajzírói azonban mégis figyelmükre fogják méltatni. Schrotzberg nem ok nélkül tette el azokat. Élete végéig rendkívül nagyra becsülte Markót s mindazt, ami a keze alól kikerült. Mindig a hála és a legnagyobb tisztelet hangján beszélt róla. A két teljesen kidolgozott kép tökéletesen egyenlő értékű azokkal, amelyeket a budapesti Nemzeti Múzeumban láttam Markótól. Ezek az alább 1. és 2. számmal jelzett képek:

1. Olasz táj, reggeli hangulat. Olajfestmény, 14·5 × 11 cm. Jelzése: C. M. S. 1860. (lásd a mellékelt képet).

A középen erőteljes facsoport (vén olajfák), jobbra egy mély úton át messzenyúló völgyet látni, e mögött mozgalmas vonalú hegység, balra egy vigna, kazallal. Néhány paraszt alakja

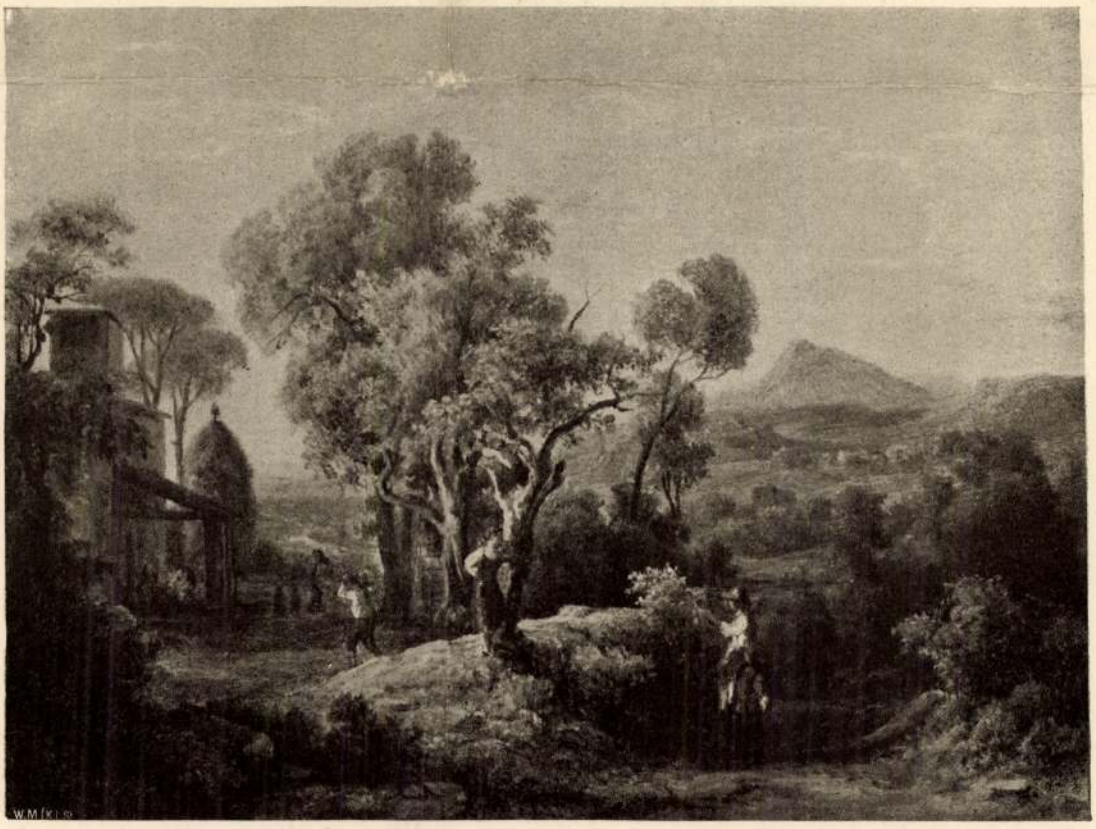

OLASZ TÁJ — ID. MARKÓ KÁROLY FESTMÉNYE

Művészet 1914

len volt; s igy egyelőre nincs is módunkban, hogy e pályaművekről véglegesen ítélkezzünk. Mindhárom pályázat versenyművei, tárgyuk ellentéte mellett is, feltünő megoldási hasonlatosságot mutatnak. A szobrászok bizonyára tudják, hogy mik az okai a hasonlatosságnak. A Madách-szobor isten- és emberfigurái, az angyal is, — hasonlítanak egymásra. A földgömb és a szövegidézetek pedig már a Luther-szoboralkotásokat is ellepik. Nézetünk szerint az emberi alakok (persze kevesebb páthosszal ábrázolva) mint szimbolumok is hasznavehetőbbek mint az Isten és angyal alakja. A szövegidézetek — bár helyenként igen dekorativ hatásuak — minden művön csak rontják a monumentális hatást. Ezen az sem segit, hogy e szobrok és figuráik egyik-másika a térviszonyokra való figyelemmel bármely oldalról láthatóak, bár az alakok — ilyen elhelyezés mellett — sokszor zavaros, sőt komikus benyomást keltenek a nézőben. Nem hallgathatjuk el azt a kifogásunkat sem, hogy a honvédorvos szobor pályaművét névtelenül kellett bemutatni. Az e pályamunkára versenyzők között bizonyára sok a jó és megbizható szobrász, de senki sem garantálja, hogy a vázlatban megoldott szoborműpályázója bir e azokkal a mesterségbeli és pénzügyi adottságokkal, amelyek egy ilyen monumentális munka megvalósításához okvetlenül szükségesek. Valamennyi pályamunka közös hibája a festői részletezés, ami kizárja a kész mű monumentalitását. Mindhárom szoborpályázatnak talán ez a legfőbb hibája. A szobrász ne meséljen, sőt tartózkodjék a bő, epikus előadástól, mert e tekintetben őt is kötelezik a dráma örök szabályai. Keszler Józsefnek, a neves esztétának az volt a szavajárása, hogy „ohne cselekmény gibt's kein Drama", vagyis cselekmény nélkül nincsen dráma. Ezt az esztétikai elvet kellene szemelőtt tartaniok szobrászainknak is, amikor monumentális hatást akarnak elérni. Akadt a pályázók között olyan is, aki egyáltalában nem törekedett ilyen hatásokra. A Madách-szoborpályázat egyik fiatal résztvevőjének ilyen művét láttuk. Szerelmes emberpárt ábrázolt a mellszobor; egyszerüen szerelmes emberpárt, amint egymásra borul a fejük. Mi ennek a szobornak ítéltük volna oda az egyik díjat, mert bár a monumentális célt nem valósította meg, a Madách-művet helyesen szimbolizálta. A fiatal szobrász nevét hivatkozott tanulmányunkban ki is emeltük. Hogy helyesen értékeltük a fiatal szobrász a kitüzött cél egyáltalában el nem ért pályaművét, hivatkozhatunk Lessing következő alapvető esztétikai megállapításaira: „Ein Kunstwerk kann allen Beifall verdienen, ohne das sich zum Ruhme des Künstlers viel Besonderes sagen lässt. Wiederum kann ein Künstler mit Recht unsere Bewunderung verlangen, auch wenn sein Werkkunst die völlige Genüge nicht tut". Magyarul:

Egy mestermű megérdemelheti a legnagyobb sikert is, anélkül, hogy alkotója különösebben hires ember lenne. Továbbá jogosan vivhatja ki a művész csodálatunkat akkor is, ha műve nem is elégit ki teljesen. A Luther-pályázat egyébként legsikerültebb a három között, mert ennél a megoldás lehetőségei is jobbak és egyszerűbbek, mint a majdnem meddőnek bizonyult előbbi kettőnél.

A Luther-pályázatnál a „Biblia" a szinbolum tárgya, éppugy, mint Madáchnál a „Tragédia". Szobrászaink igen helyesen erre az örök szimbolumra építették az egész szobor elgondolását, de sokkal több teret engedtek Luther Márton személyének, illetve emberi alakjának, mint a Madách-ábrázolók, akik Madáchot inkább kisméretű mell- vagy portré-szobrokon ábrázolták müveiken sőt többnyire mellékfigurává fokozták le, amelyet csak kis fülkébe helyeztek el. Itt is, mint a Madách-szobornál, döntő szerep jutott építő-művészeinknek, akik a lehető legjobban járultak hozzá a tervezett pályamunka helyes és célszerű megoldásához (Lásd Óra Sándor szobrász és Mayer Ferenc építész közös tervét.)

A főalakokból mellékfigurává degradált Madách, vagy Luther — bármily kitünő is legyen egyébként a szobortervezet — nem elégítheti ki az elfogulatlan kritikus-nézőt, de nem elégítheti ki a nagyközönséget sem. Elvégre egy ilyen szoborpályázat maradandó célját figyelembe kell vennie mindenkinek, akinek a szobor kivitelezéséhez bármilyen köze van. Mi bizunk a biráló bizottságok szaktudásában és elfogulatlanságában, bizunk a hivatalos művészeti forumok rátermettségében is. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ujabb szobor-tervek közül azokat fogják megvalósítani, amelyek a fővárosunknak igazi díszére válnak majd.

Erdélyi Árpád

Karlovszky Bertalan: Parasztasszony
A felvidéki művészek kiállításáról. (Műcsarnok — Őszi tárlat)
A Fővárosi Képtár gyüjteményéből

TÁRLATOK

KENDE BÉLA:

FELVIDÉKI MŰVÉSZEK ÉS AZ ŐSZI TÁRLAT A MŰCSARNOKBAN

Az országos öröm mámorában a Képzőművészeti Társulat hirtelenében összeszedett felvidéki képeket is bemutat állami, fővárosi és magánképtárak gyüjteményeiből. Ezek a műcsarnoki, három teremre való képek bizonyságok arra, hogy a művészet e festett okirataiból bárki lássa: a Felvidéknek nemcsak magyar volt mindig a szelleme, hanem olyan magyar őserő is rejtőzik ott, amely irányt szabott jóidőre több magyar művésznemzedéknek. Bár e hirtelen összeválogatás töredékes, vegyes értékű, a szobrászati rész is teljesen hiányzik, mégis a megszokott őszi tárlatok tarka egyformaságában úgy hat ez a felvidéki kiállítás, mint egy drámai tetemrehivás.

id. Markó Károly: Bibliai jelenet
A felvidéki művészek kiállításáról. (Műcsarnok — Őszi tárlat)
A Fővárosi Képtár gyüjteményéből

A bemutatott festők, vagy felvidéki születésüek, vagy felvidéki képeket festettek és az I., XV. és XVI. teremben vanak elhelyezve. Közöttük legrégibb mester a hontmegyei M á n y o k i Ádám (1673—1757), akinek szeretettel festett Rákóczi képe sokkal maradandóbb szépségű, mint mesterének Largillierenek világszerte méltányolt arcképei. (De miért mellőzték az eperjesi B o g d á n i Jakab (sz. 1660) mindenütt megcsodált csendéleteit, amikben valami magyaros zamat is érezhető?). A kevéssé ismert S c h a l l h a s t (1767—1793) csak pozsonyi születése miatt láthatjuk itt és ép így id. M a r k ó Károly (1791—1860) is csak azért sorolható a felvidéki értékeink közzé, mert Lőcsén született. Nemzetköziesen regényes szép képeinek tárgyát főleg a képzelet és Itália vidékéről vette. De magyar erő van benne ép úgy mint B a r a b á s Miklósban (1810—1898), akitől csak egy érdekes, de gyöngetüzü felvidéki képet láthatunk. L i b a y t, aki besztercebányai volt (1816—1888) a felvidéki gyermekkor emlékei ihlettek arra, hogy alpesi tájképfestő legyen, (kiállított képén érzik a bécsi iskola műteremlevegője). M o l n á r József (Zsámbék, 1821—1899) felvidéki képei a nagyvonalú, regényes festés remek példányai s valóban felvidéki levőjüek. Ép ilyen látványos L i g e t i Antal (Nagy-Károly, 1823—1890) dévényi látképe, ami sok egyéb keleti képétől elütő. T e l e p i Károlyt (Budapest, 1828—1906) is a felvidéki apa emléke s a felvidék ábrándos hangulata sugallotta látványos képeinek megalkotására. G u n d e l f i n g e r (Krompach 1833—1894) felvidéki tája Telepi hatásra mutat. M a d a r á s z Viktor csetnekre való volt (1830—1917) s kora legnagyobb festőjének azért mondható, mert kilép a lélektelen bécsi hagyományokból s fojtott drámaiságával felfokozott lelki hatást tudott kelteni. Z r i n y i I l o n a képe a legnagyobb példa erre. Sajnos egy Mednyánszky képet akasztottak mellé!) H o r o v i t z Lipótot (Kassa, 1839—1917) egy finom, női képe képviseli. K.

Művészet 1938. III. évf. 22

télyes számu magyar festő működött a Felvidéken ebben a félszázadban. Már megemlékeztünk azokról, akik Pozsonyban, Egerben, Kassán dolgoztak; vázlatos ismertetést kell adnunk a többi városban munkálkodókról.

Valamennyi közt a legserényebben küldi a képiró pályára szülötteit vagy neveltjeit Lőcse. Mert idevaló születésü volt Czausig József (1789), Markó Károly (1791), Baumerth Keresztély (1792) és talán Müller János és Polnisch S. is. Azután ott nevelkedett vagy legalább is működött egy ideig Lerch József, Lumnicer János György és Lumnitzer Th. is. Ezek közül Polnisch életrajzi adatai ismeretlenek, de maradt utána néhány gouache-festékkel festett tájkép. Ugyanezt a technikát szaporázta Müller János, aki Lőcsén 1806 és 1827 között mutatható ki. 1806-ban ugyanis nála tanult Czausig József, 1817-ből ösmerünk tőle 6 gouache-tájképet, 1820-ból egy gouachet (Holdas táj) és egy vizfestményt, Selmecbányát pedig kétszer is megfestette: 1821-ben és 1827-ben. Még néhány Müller, hasonlóképpen szerény tehetségek, szerepel e korban: az egyiket Berzeviczy Gergely, 1810-ben az akkor élő szepességi művészek közt említi s megjegyzi róla, hogy másolatain kivül vannak szép falfestményei is, a másik Müller a késmárki gimnázium rajztanára volt s 1855-ben még élt, ő volt Alexy szobrásznak első rajzmestere; a harmadik festő és rajztanitóként szerepelt Pesten 1845 körül s ekkor ő ajándékozta a Nemzeti Muzeumnak Franz Eybl «Hagymaárus tót fiu» c. festményét. Egy Müller, pesti lakos, 1841-ben kiállitott a pesti tárlaton. A ránk maradt gyér adatok alapján a közös név egyes viselőinek azonosságát vagy különbségét eddig nem sikerült tisztázni.

A lőcsei Müller Jánosnak, mint már emlitettük,

Lad IV.

tanitványa volt Czausig (Zausig, Csausik stb.) József. Miután mesterénél elsajátitotta az alapokat, 1806—10-ben Bécsben járt az akadémiára s visszatérve Lőcsén telepedett le. Berzeviczy Gergely ez évben mint oltárképfestőről emlékezik meg róla. Csakugyan, festett is egy sor ily képet, főképp Bélik József szepesi és Scitovszky János rozsnyói püspök megrendelésére, ilyen pl. sz. Andrása a rimaszombati r. k. templomban, ilyen a lőcsei ev. templom oltárképe: Krisztus a habokból kiszabaditja Pétert (Fr. Richter nyomán), ilyen sz. Borbála a rozsnyai székesegyházban s ide tartozik ugy látszik a merényi főoltárkép is. Emellett egy sor arcképet is festett. Még tisztázásra vár egy rokon név is: Czausig János; adataink erről mint lőcsei festőről szólnak, aki 1820 körül Pyrker szepesi püspök udvarában arcképeket festett s akire Lőcse város a rajziskolája vezetését bizta, miért is a képirónak 1820-ban Kassán Bellaághnál a rajztanitói vizsgára kellett készülnie. Tőle való Fabriczy Sámuel lőcsei ügyvéd arcképe.

Czausig Józsefnek tanitványa volt Baumerth Keresztély, aki egész fiatalon, midőn a bécsi akadémiára készült, halt meg szülővárosában, Lőcsén 1824-ben. Nevét megőrzi egy rézmetszete, amelyet Máriássyné emlékének szentelt, még 18 éves korában. És ugyancsak Czausig tanitotta a művészet elemeire a munkácsi születésü Boemm Tivadart, aki Lőcsén járt iskolába s 1847-ben ment a bécsi akadémiára. Gyermekkorában Lőcsén időzött az iglói születésü Lumniczer János György s lőcsei festőként emlitenek egy Lumnitzer Th.-t is, akinek személyéről nincs adatunk, de ösmerjük egy művét: Krisztus a keresztfán.

Jelentőség dolgában messze fölülmulja e festőket Lőcse legkiválóbb szülötte, Markó Károly (sz. 1791).

várromokat e vállalat céljaira. Prepeliczay Zólyom várát rajzolta le s ez a kép Berkovetz metszetében 1825-ben jelent meg a Hebe-ben. Lányi Sámuel, a kékkői uradalom mérnöke, 1826-ban Lenhardt metszetében kiadta Mocsáry nógrádi monografiájában Nógrád, Fülek, Kékkő, Szécsén, Hollókő, Salgó, Somoskő, Baglyas, Buják, Ecseg, Szanda, Sámsonvára, Divény és Gács várát. Gömört a harmincas években ismételten felkereste Markó Károly társaságában Vandrák Károly tájképfestő. Nagy Károly Ungvárt festett magyar vár-képeket, Hollókő, Huszt, Munkács várát. Jakobey Károly 1839-ben Széphalmon járt s ott megfestette Kazinczy Ferenc sirját. Gaál Gusztáv is járt a Felvidéken s ezen utja gyümölcsképp kiállitotta az 1840-iki bécsi kiállításon Beczkó vára képét. Libay Károly Lajos, besztercebányai születésü festő, aki utóbb Bécsbe szakadt, Zólyomban is járt, ott megfestette egy mészkemnce képét s ezt 1840-ben kiállitotta Pesten. Treu Frigyes Selmecbányáról küldött odavaló motivumokat az 1840-iki bécsi kiállitásra. Pichler Károly, aki 1841-ben Nagymihályon tartózkodott, a lomniczi csucsot ábrázoló képét ebben az évben állitotta ki Pesten. Vizkelety Imre 1842-ben fordult meg Besztercebányán, 1844-ben pedig Medve Imre járt Miskolcon s a Hámorban, tájképeket rajzolgatva.

Arcképfestőink néhánya szintén utazgatott a Felvidéken. Kazinczy Pongráczot emliti 1805-ben, mint aki Beretö környékén vállalt arcképet s Ehrlachert, akit Tokaj vidékén talált. Kozina Sándor Pestről 1836-ban utazott a Felvidékre, gr. Szirmay társaságában eljutott Abaujba, Sárosba s aztán Oroszországba ment, ahonnan 1844-ben tért vissza. Ekkor ősi fészkében, Pulyán telepedett le, a Jurkovich-családnál s a szabadságharcig élt ott öreg szüleivel, festegetve, filozofálva. Hora János Ala-

Atyja, György, városi mérnök volt s maga tanitgatta rajzolni fiát, aki neki később tervrajzok készitésénél is segitett. Ennek többszörös hasznát látta Markó: először is megkönnyitette későbbi pesti mérnöki tanulmányait, azután e réven belekóstolt az épitészetbe, aminek később festményein is hasznát látta s ami lehetővé tette, hogy 1845-ben pályatervet rajzoljon a pesti országház számára, végre pedig hozzászoktatta a rajzoláshoz. Lehet különben, hogy még alkalma volt Czausigtól is oktatást kapnia. Mindez persze szerény utravaló volt: egy feledhetetlen, nagy emléket mégis vitt magával Lőcséről, a természetnek azt a monumentális képét, amelyet naponta láthatott gyermekkorában. Ez a széles, vidékeket átfogó szemlélet, másult kiadásban, mint drága emlék kisérte el itáliai műhelyébe s becses kincse maradt élete végéig. Semmi sem mutatja világosabban az igazi tehetség erejét, mint Markó esete. Mert a többi lőcsei festő is benn élt e panorámában, de mintha észre se vette volna. Egy Müller kisszerü, törpe felfogásu szepesi képei s bármely Markó-kép egymás mellé állitva beszédesen szól arról, mi a különbség a vérbeli festő és a festést eltanult ember között. De ezt a különbséget megtaláljuk Markó s az összes festők közt is, akiket a Felvidék ebben a félszázadban látott.

Igy járt Iglón Lumnitzer, Késmárkon ugyancsak ő és Müller, anélkül, hogy ezek az ifjukori emlékek művészivé értek volna bennük. Kivülük még sokan sétálgattak a Felvidék sugalló erejü vidékein, de többnyire csak a prózai topografikumot szedték magukba. Boutibonne Lajos, aki Lántz Józseffel és Schmid Jánossal egyesülve Budán történelmi érdekességü tájak kőnyomatu képeit adta ki 1822-től fogva, ezt megelőzően sokat járt a Felvidéken, főképp Gömörben s ott rajzolgatott

MARKÓ KÁROLY: FAUN ÉS NIMFÁK. 1859.
Szépművészeti Múzeum.

Gerő Ödön: Az akt-Eiállítás
Magyar Művészet
1925. 371. l

Makó Károly úr

meglevő elemekből tud elképzeléseket alkotni, a képzőművészet sem tud semmiből teremteni. A semmiből teremtés kizárólag isteni tehetség. A képzőművészet tapasztalatok érvényesülése, de a tapasztalati jelenségeknek nem puszta variálása és kombinálása, hanem a fantázián keresztül megjelentetésük. A tapasztalatnak a fantáziában való kikészítése a képzőművészeti új. Az akt-művészet nem mindig alkalmazza ezt a kikészítési eljárást. Akárhányszor beéri a sémák puszta megismétlésével. Az aktművészetben azért kevés a szenzáció, noha tenger a terméke, mert az ismétlés dominál benne. Nem a megtanultság, hanem a betanultság. Van olyan aktot rajzoló, festő vagy mintázó művész, aki nem az előtte levő modellt látja, hanem az iskolában és a múzeumban betanult aktot. A művész tényt akar megállapítani, de meghamisítja. Normákat követ. A norma tulajdonképpen apriorisztikus, minden tapasztalattól független szabály lenne, de a művészeti norma más: csakis a saját tapasztalattól független, de beleszorít szabványokba. A formák megtanulása a művészi tudás alapkelléke, betanultságuk a művészetet mechanizmussá

A formák megtanultsága szabadságot, függetlenséget, rajtuk való uralmat ad a művésznek, a formák betanultságától formafetisizmus uralkodik el a művészen. A megtanult formákkal szuverénül rendelkezik a művész. Él velük, stilizálhatja őket, alárendelheti őket új benyomásoknak is. A betanult formák művésze a formáinak rabja. Ők uralkodnak rajta.

Az akt-művészet a formákon való uralomnak iskolája is, birodalma is. A művészeti oktatásnak eszköze és célja. Bevisz a forma és az elevenség együttesébe. A kontúr útvesztőjébe, amelyben még az eltévedés is élmény. És bevilágít a ritmus rejtélyébe. Hiszen a ritmusnak az emberi test a forrása. A ritmus lényegét, alakulásait, érvényesülése módjait kutató tudomány tette ezt a megállapítást. Az emberi test játékaiban, erőkifejtéseiben, táncában, pihenésében ritmust produkál. Ez a test strukturájából fakadt. És a strukturával összefügg a test formája. Az emberi test csupa vonalritmus. A ritmus pedig a művészet ösztönző energiája.

A képzőművészetnek a tapasztalható világ

rint, amelyekre Őfelsége megesküdött, magyar ember nem állítható osztrák bíróság elé. Mivel mint főispán magam is megesküdtem, hogy megtartom a törvényeket, nem fogadhatom el önöket bíráimul. Ha azonban Őfelsége tudni akar tőlem valamit, szívesen szolgálok felvilágosítással.

Buccelini nem erőltette az illetékesség kérdését, hanem egy jegyzékből magyar nevek hosszú sorát olvasta. A vád szerint Rákóczi a nevek viselőivel összeesküdött a trón ellen.

Mikor a rab mosolyogva kijelentette, hogy ezeknek az uraknak nagy részét egyáltalában nem is ismeri, a kancellár azt mondta:

— Majd szembe állítok önnel egy tanut, aki fel fogja frissíteni emlékezetét!

Beszólították Longueval kapitányt.

A belga ónszínű arccal, egy harapós állat sanda tekintetével lépett a szobába. Ebben a pillanatban rettenetesen gyűlölte Rákóczit, akivel szemben olyan szégyenteljes szerepre kényszerült. Az ajándékok és kedvezések, amelyekben a fejedelem valaha részesítette, a nagy bizalom emléke, amellyel kitűntette, csak fokozták szégyenérzetét és vele gyűlöletét. Csökönyösen kapaszkodott meg a vígasztaló gondolatban, hogy gyalázatának tudóját ki fogják végezni és mindenre kész volt, hogy ezt siettesse.

Egy nagyszabású összeesküvés meséjét mondta el, melynek részleteit nagy gonddal dolgozta ki. Azt vallotta, hogy ő színleg, „hogy a legmagasabb trónt szolgálja", maga is belépett az összeesküvők társaságába és részt vett titkos tanácskozásaikon, melyeket Rákóczi elnöklése mellett tartottak. Vakmerően fölvette a harcot hetven-nyolcvan előkelő és ártatlan emberrel, mert tudta, hogy a kormány a háta mögött áll.

— Mit tud felhozni a mentségére? — kérkezte Rákóczitól a kancellár.

— Ez az ember hazudik! — vetette oda szárazon a rab.

A kancellár haragosan csapott az asztalra.

— Felszólítom hercegségedet, ne beszéljen ilyen hangon egy császári katonatisztről!

— Szabály a császári hadseregben, hogy tisztelni kell a fizetett kémet? — kérdezte a fejedelem.

A kancellár hirtelenében nem tudta, mit válaszoljon.

Most Eillers haditanácsos vette át a szót. Ő lelkiismeretes bürokrata volt és súlyt helyezett arra, hogy kellően megalapozza a vádat.

— A kapitány úr személyesen ismeri az összeesküvés résztvevőit? — kérdezte.

— Jól ismerem őket, hiszen sok időt töltöttem a társaságukban.

A tanácsos utasítást adott, vezessék be a többi rabot. Szirmay, Okolicsányi, a három Vay báró, Szluha Ferenc és Sándor Gáspár a szobába léptek. Őket együtt fogták el Rákóczival.

Eillers felszólította a tanut, nevezze meg sorba a vádlottakat. Longueval azonban csak a nagyszakállú Szirmay és Vay Ádám nevét tudta, azután megakadt és elkényszeredetten vigyorgott. Nyilvánvaló volt, hogy nem ismeri a többit.

A tanácsos erre nem számított és igen bánta, hogy komoly ok nélkül kompromittálta ezt a hasznos tanut. Annál inkább, mert a kancellár úr vasvilla szemmel nézett reá, a magyar urak pedig megvetően összemosolyogtak.

Végül Buccelini, aki szükségét érezte, hogy megmentsen Longueval hiteléből annyit, amennyi még menthető, másnapra halasztotta a kihallgatások folytatását.

Folytatjuk

Fohászkodás

Uram, aki elárasztottad
A földet ezer jószagokkal,
Bazsalikum, viola, szekfű,
Rezeda, rózsa illatokkal:
A legbódítóbb illatot lám
Te-nélküled találtuk föl mi,
A gázt, amelyből egy lehellet
Egy egész várost tud megölni.

Uram, aki megteremtetted
Az eget a ragyogó nappal
És megaranyoztad a földet
Az éltető napsugarakkal:
Bölcs figyelmedet hogyan tudták
Az Iksz-sugarak elkerülni?
Az Iksz-sugárral lám az ember
Egy országot tud eltörülni.

Uram, aki teledobáltad
Az eget hulló csillagokkal,
Az ég boltjáról földre hulló
Tüzes-piros meteorokkal:
Lásd, mennyivel gyújtóbb hatású
A csillag, amit mi csinálunk,
Mi az égboltról ekrazittal
Töltött csillagokat dobálunk.

Uram, aki megédesíted
A szőlő fürtjét, búza magját
És zamatossá ízesíted
A kávéföldek drága babját:
Lám elfelejtetted beírni
A Bibliába és Koránba,
Hogy be kell önteni a kávét
S a többi jót az óceánba.

Uram, aki a föld porából
Megalkottad az ember arcát
S reá vésted száz kis vonással
A mosoly és könny ősi harcát:
Hogy tudjon sírni és nevetni,
Te-benned bízni és akarni,
Uram mit szólsz, hogy ezt az arcot
Gázálarccal kell eltakarni?

EMŐD TAMÁS

Régi magyar mesterek. Mózest megtalálja a fáraó leánya.
Festette Markó Károly, a tábla bíró-világ legnagyobb tájképfestője

Titkosírás

— Elbeszélés —

Írta: **Székely Tibor**

Tudom, hogy annak, amit most elmondok, talán felét sem lehet elhinni. Magam sem hinném el, hogy az a kis történet, amely alább következik, végbement a valóságban is, éspedig úgy ment végbe, ahogy leírom. Hajlandó volnék azt gondolni, hogy csak a képzeletem játszik velem, a képzelet, amely jelen esetben a gyermekkori, homályos ős-emlékek maszkját veszi fel. De kétségbevonhatatlan adatok és szavahihető tanuk igazolják, hogy nem képzelődöm, hanem csak visszaemlékezem.

Meggyőződéses gyerek voltam hatéves koromban. A „meggyőződéses" szóval azt akarom mondani, hogy kicsinységemet és túlzott fiatalságomat nem éreztem hibának és gyöngeségnek, mint a legtöbb gyerek. Igenis, tisztában voltam azzal, hogy én, a hatéves gyerek, másként gondolkozom, mint a felnőttek, másként látom és ítélem meg a világ dolgait, — de ez a különbség nem jelenti azt, hogy az én gondolkozásmódom téves, vagy egyoldalú, vagy fejletlen, egyszóval sürgős revizióra szorul. Nem. Hatéves koromban nem voltam miniatür-felnőtt, akinek egyedüli vágya és törekvése csak az lehet, hogy minél előbb igazi felnőtté teljesedjék ki. Meggyőződéses gyerek voltam, egy különálló emberfaj tagja.

Felnőttek társaságában egy pillanatra sem felejtettem el, hogy köztük és köztem végzetes különbség tátong. Parancsaikat teljesítenem kell, nem azért, mert helytállóak, hanem egyszerűen azért, mert ők az erősebbek. Tanácsaikat természetesen nem fogadom meg, mert sejtelmük sem lehet arról, hogy mi jó nekem és mi rossz. Tanulni nem akarok tőlük semmit, de azért meg kell ismerkednem szokásaikkal, észjárásukkal, különös törvényeikkel, mert máskülönben elviselhetetlenné válik köztük az életem.

Ez a „megismerkedés" annyit jelentett, hogy görcsös, feszült figyelemmel követtem minden szót és minden cselekedetet, amely a felnőtt-világból tárult elém. Nem tisztelettel és nem utánzási hajlammal figyeltem rájuk, hanem úgy, ahogy a tudós Afrika-utazók figyelik meg a benszülött vadak nyelvét, életmódját, szokásait.

Minden felnőtt-ténykedés között leginkább az írás-olvasás kötötte le érdeklődésemet.

Természetesen én is tanultam írni-olvasni, mert hiszen már első elemibe jártam. De az én írásom egyelőre csak fárasztó, értelmetlen és kevéssé tetszetős rajzolgatás volt. Olvasásom pedig lassú és céltalan rejtvényfejtés. Mindezt egy zsarnoki és hatalmas felnőttnek, a tanítóbácsinak parancsára kellett végeznem, aki egy szóval sem magyarázta meg, hogy a betűrajzolás és a betű-fejtés ugyan mire jó? Megjegyzem, magyarázatot nem is vártam tőle, mert már elintéztem magamban, hogy parancsa éppen olyan őrültség, mint a felnőttek sok más gondolata és törvénye. Ellenkezés nélkül írtam és olvastam tehát az iskolában az „i", „pö", „mö" és „rö" betűket.

De tudtam, hogy a felnőttek írása-olvasása rej-

Uj Idők, 1935. dec. 1. 49-07

Magyar gyüjtők kincsesházából. A halász. Idősb Markó Károly festménye. (Ernst-aukció)

illető főnökök beleegyeznek és felelősséget vállalnak a látogató biztonságáért. Természetesen csak akkor kerül sor az indiai kormány engedélyére, ha a látogató elég tapasztalt, ismeri a törzsi szokásokat és így megvan a garancia, hogy alkalmazkodni is fog ezekhez.

... És ha most Önök azt kérdik tőlem, hogy miképpen rendeztem be az életemet messze Európától, hogyan egyeztetem össze az európai ember igényeit a sokszor nagyon is szerény külső feltételekkel, amelyek elmaradhatatlan kísérő jelenségei a hosszabb kutató-utaknak, akkor azt felelhetem erre, hogy negyvenkét esztendő óta megszoktam India sokszínű életét, egyrészt magasrendű angol standard-jével, másrészt, gyakran őskorra emlékeztető, primitív életlehetőségeivel együtt.

Évek óta leszoktam az állandó lakhelyről, minthogy a téli időszakokat mindig kutató-utazásokon töltöm, nyáron pedig a fölötte kies kasmiri hegyvidéken táborozom. Igy 1926 telén Nagy Sándor útját kutattam fel az északnyugati határvidéken. A következő évekhez pedig a Balucsisztán- és Makran-sivatag vidékein jártam, mely utak fölötte sok kő- és bronzkorszakbeli rom felfedezésére vezettek. Néhol harminc-harmincöt méter magasságban tornyosulnak egymásra a kőkorszakbeli lakóhelyekből fennmaradt törmelékek. Földrajzi, antropológiai eredményei is voltak utaimnak a régészetin kívül és ezek a dolgok kárpótolják az embert a kiállt nélkülözésekért. Balucsisztán déli részein, e félig sivatagszerű területen négy hónapot töltöttem. Négy hónapon át desztillált vizet kellett innom, mert európai ember nem birja ki a balucsisztáni völgyek sós vizét... De ezek a kisebb-nagyobb akadályok nem zavarnak akkor, mikor egyidejűleg eddig ismeretlen kultúrák maradványait találja meg az ember és módjában van igazi kutató-lelkesedéssel feltárni egy régi, elhamvadt civilizációt.

Ez a terület, Balucsisztán sivataga különben egyéb szempontból is érdekes. Bizonyságát szolgáltatja annak a másutt nem ily biztonsággal kimutatható természeti tüneménynek, hogy öt-hat évezred alatt egy vidék klimája tökéletesen más formát ölthet. Ez történt Balucsisztán sivatagában és e megfigyelés igen fontos, tekintettel a klimaváltozás sokat vitatott kérdésére. Ugyanis e klimaváltozással magyarázható esetleg a civilizációk fejlődése és enyészete!

Az indiai nyarat — mint említettem — évek óta a kasmiri havasokban töltöm, ahol az éghajlat nagyjából az alpesinek felel meg. Téli kutató-útjaim eredményeit dolgozom fel itt mindig. Sátorban lakom, tábori életet élek. Elmondhatalanul fenséges itt a nyugalom, zavartalanul szentelheti magát az ember munkájának.

Itt vettem elő — és örülök, hogy éppen az *Uj Idők*-ben beszélhetek erről — Herczeg Ferenc *A híd* című darabját, amely mélyen megfogott a nagy történelmi folyamat drámai ecsetelésével. Bevallom, hogy kasmiri havasomon, oly messze Magyarországtól, tudományos munkám közepette ötször olvastam el *A híd*-at. Az az érzésem támadt, hogy ennek a munkának angol, német, francia nyelvre való lefordítása, megfelelő történelmi kommentár kíséretében: nagy szolgálatot tehetne Magyarországnak. Herczeg Ferenc írói jelenítő ereje minden bizonnyal megragadná idegen népek lelkét is.

Uj Idők. 1929. dec. 15. 57. k.

Őszi fény

— Elbeszélés —

Irta: **Pásztor József**

Nagyon rég nem látta már a férfi az asszonyt. Mostanában ritkán utazott le abba a városba, ahol együtt élték gyermekéveiket. Bory még emlékezett erre az időre. Nagy, fás udvaruk volt, mely kertben végződött. A kert mély árokra nyúlt le, ahol még nyár közepén is meg-megcsillant mélyen a lassan csergedező víz. Néhány ódon gazdasági épület volt az udvaron, amiket ma már semmire sem használtak, ezek azonban kitágultak, megszínesedtek és regényesen tárták ki kapuikat a gyermekek képzeletének. Sehol sem lehetett úgy bujócskát játszani, mint ezekben az álmodozó, foszlott-falu épületekben, ahol holdfényes éjszakákon az egerek cincogtak s hajnalfelé kuvikok, meg denevérek suhantak be a padláslyukakon.

Bory még emlékezett azokra a hangos csatákra, amelyek a keményre fagyott hóvárakban lejátszódtak s akárhányszor sebesüléssel végződtek, ha egy keményebb hógolyó érte valamelyik támadó homlokát.

Mikor Bory az asszonyt megpillantotta, hirtelen, mint valami andalító fényözönbe szökkent kép, libbent elibe egy kis epizód, ami közte és az asszony között játszódott le nagyon régen.

A nagy színházelőadásokon, vagy a várostromoknál a leányok is részvettek, vagy mint szereplők, vagy mint nézők. Borynak volt egy nővére s leánypajtásai eljárogattak Boryékhoz, a nagy, regényes udvarra. Köztük a legelevenebb és legkedvesebb Csór Boriska volt. Legalább Bory mindig így érezte. Boriska vett legtöbbet részt a fiúk játékaiban, ő volt a legőszintébb, legmerészebb. Különben valami nagyon távoli atyafiság is összefűzte őket s tegeződtek is.

Boriska nem volt szép, de valami kellemes melegség, folyton fel-fellobbanó életkedv öntötte el hamvas, rózsás arcát. Minden mozdulatában, a hangjában, tekintetében valami tudattalan, boldog tisztaság és jóság fénylett.

Csupa odaadás, természetesség és önzetlenség volt már kisleány korában is. Sohasem kritizált, jónak, szépnek, boldogítónak találta az életet, melynek egy kis szögletét az ő melegsége csakugyan el is árasztotta az öröm és béke sugarával.

A hóvár már készen állt s még mindég táncoltak a hópelyhek. Másnapra azután oszladozóban voltak a fellegek és délután megkezdődött a hatalmas roham a vár ellen. Pergett a dob, rekedtesen, vékonyan sipolt egy-egy kis trombita. Friss gyerekzsivaj szállt fel harsonázva a puha hó öléből a csend karjaiba s a hóbombák özönével röpültek a várba, amikor egyszerre Boryt egy hatalmas ütés érte a homlokán. Egy picit megtántorodott, elhomályosodott a szeme előtt minden. A homlokára szorította a kezét s érezte, hogy vér szivárog a haja alól.

Valamelyik hógolyóba egy éles kődarab kerülhetett s ez okozta a sebesülést. Bory otthagyta a mámoros védőcsapatot s végigtántorgott az udvaron.

Egyszerre érezte, hogy egy meleg kis kéz nyúl a kezéhez s felcsendült előtte a Boriska hangja ijedten:

— Feri! Vérzik a homlokod!

A fiú ránézett félszemmel Boriskára.

— Igen. Megütöttek nagyon.

A leány belemarkolt az egyik kezébe.

— Gyere hamar! Kimosom a sebed és bekötözöm.

És ezzel már húzta is a fiút befelé a tornácon.

A tornác végén valami nagy, üres kamara volt, ahol a mosást szokták végezni. Ide vezette be a leány a fiút.

Suttogva, riadtan mondta:

— Ülj le. Ne menjünk be, mert még össze is szidnak. Várj, hozok azonnal tiszta rongyot, meg vizet.

És már futott is.

Bory leült s tapogatta az arcát, melyen lassú cseppekben csergedezett a vér. Hallotta a Boriska futó lépteit. Még zúgott a feje, de néhány percnyi pihenés után megenyhült. Pislogatott s egyszerre tisztán látta a kamrát, a falhoz támasztott teknőket, egy nagy, üres dézsát, meg egy famángorlót. Egyszerre csak újra kopogtak a tornácon a Boriska lépései és a leány besiklott az ajtón. Vizeskancsót, mosdótálat hozott a kezében, meg tiszta vászonrongyot.

Csillogó szemmel suttogta:

— Senki sem tudta meg. Katitól kértem a holmit. Majd azután mondhatod, hogy elestél.

A fiú hálásan nézett Boriskára. A leány minden mozdulatában valami kedves, anyás szolgálatkészség volt. Bory meghatódva mondta:

— Milyen kedves vagy, Boriska!

A leány szeme felragyogott.

— Ó, te! No várj, most megkezdjük.

A fiú kebléből melegen buzgott fel újra:

— Mindig tudtam, hogy te vagy a legkedvesebb... A többi leány csak kényeskedik, de te . . .

Boriska belebámult mélyen a fiú szemébe, pár pillanatig összefénylett a szemük, aztán a leány elkapta a tekintetét.

Gyors mozdulatokkal, de úgy, mintha mindég ezt csinálta volna, belemártott egy csomó vászondarabot a hideg vízbe, azután komolyan, gondosan mosni kezdte a fiú homlokát. Mikor a vérzés elállt, gyengéden átkötötte a fiú homlokát, közben vékony, friss teste ráhajolt a fiú vállára. Bory valami édes, illatos melegséget érzett s hálával telt meg a szíve.

Mikor a leány kész volt, néhány lépést hátrált fürge mozdulattal Bory előtt, hirtelen a szívére nyomta a jobb kezét s önfeledten kiáltotta:

— Pompás!

A fiú szeme fénylett s halkan, meghatódva susogta:

— Boriska!

A leány még várt, pihegett s a szíve vert, de maga sem tudta miért. A boldogsága fölszökkent az élet hullámtarajára, hogy tehetett valamit, hogy fájdalmat enyhíthetett, de magára nem gondolt. Angyalszárnyak borultak a szívére, hogy szeliden teregessék be a feltörő örömet.

Még előfordult néhányszor, hogy fájó kérdéssel néztek egymás szemébe. Fenn csillagok fénylettek, a mély kék ég palástján reszketve. El-el villant előttük egy mozdulat, csókokat is hallottak cuppanni. Csókokat, amelyek megittasodva robbantak ki az ajkakon, aztán elhalkultak, mint a földbe illant esőcsöppek.

A két fiatal szempár egymásra meredt ilyenkor. Valami nagy komolyság leple ereszkedett reájuk, akik mindig könnyedén kacagtak. Kérdezni, mondani akart az egyik is, a másik is valamit, de a szájuk zárva maradt.

És futottak a napok, évek. Egyszer később valami társasjátékban két csukott ajtó közé kerültek. A fiú hallotta a leány gyors lélekzetvételét, a karja véletlenül megérintette. Sóhajtott, a torka elszorult s mikor újra rájuknyilt a lámpafényben égő szoba s rájuk fénylett a kacagó pillantások özöne, bódultan léptek ki.

Csak később mertek lopva egymásra pillantani.

Mikor egy csendes, hóolvadásos tavaszi estén

Idősb Marko Károly
festő
1790 - 1860.

Az első volt, kinek dicsősége nem fér hatott meg a haza szűk határai között. Műveinek hosszu sora egy sajátságos eszmenyi világot képviselnek. Róma, Florenc, Livorno, Pisa s más olasz városok gazdag műbarátainak lakosztályait díszítik művei, s Anglia és Amerika mecenásai is vetélkedve szerzték meg képeit. Minden képén ünnepet ül a természet.

Lőcsén 1790. született, hol atyja mérnök volt. A család a szekely vidékről került oda. Tanulmányait Kolozsvárott kezdte, s Pesten vegezte. Mint fiatal mérnök állandó alkalmazást ugyan a rozsnyói püspöknél, habad órait festésnettel töltötte. Ez időből sed a nemz. muzeumban őrzött több aquarellje, jobbára gömör és szepesmegyei tájrajzok. 1818-ban Pestre jött. Az agyteleki barlangról kiszitett aquarellje egy derék műértőnek s régésznek, Tehérvári Gábornak fizjelmet vontát magukra, a ki-érdeklődni kezdett iránta.

Bradern bárónak ajánlotta ki nem csak emlitett aquarelljeit sette meg, hanem a főváros festői környékéből is több tájképre tett nála megrendelést. E kot férfin Pesten egy consorcium fétét is létre hozott, mely évi segélyezésével lehetővé tette, hogy az ifjú művész a bécsi képzőművészeti akadémiára mehessen. E mecenások azonban magándolgaiba is beavatkoztak, a minek az lett a vége, hogy szakitott velök.

Bécsből Plaszországba mint s Florenc mellett telepedett le. Sokszor fenyes ígéretekkel kecsegtettek s Mexikóba is hívták, az ottani műiskola

id. Markó Károly -

festő.

vezetésének átvételére, de az állást inkább egy olaz tanítványának engedte át. Id. Markó Károly magyar tanítványai közül Ligeti Antal, azonkívul ifj. Markó Károly, Markó András, és Markó Ferenc folytatták több kevesebb önállósággal a tájkép festés ez irányát.

A mester kiválóbb művei Tivoli tája, gróf Károlyi István tul:, Szent család a Toscanai nagyherczeg tulajd. A bécsi Belvederebben s a nemzeti muzeumban számos műve látható:

Idegen földön halt meg. 1)

Dr. Prein József: Idősb Markó Károly (1790-1860). Képző művészeti szemle. 1880. 133-4. l.

...onás után megtört a drámai lendület, s a harmadik felvonás amolyan lírai epilógus lett. Mindez nemcsak azért következett be, mert *Bürös Gyöngyi* (Lavinia) – akitől az első két felvonásban pazar szépségű színészi játékot kaptunk – egyszerűen nem győzte művészi energiával a drámakolosszusban rászakadó súlyt, hanem azért is, mert a Csokonai Színház markáns színészi egyéniségeinek, elsősorban a Christine-t alakító *Olsavszky Évának*, valamint *Gerbár Tibor*nak (Ezra Mannon) és *Sárosdy Rezsőnek* (Brant) nagy tragikus sodrású játéka már az első két felvonás során az emocionális telítettség állapotába hozta a nézőt. Az arányeltolódáson a „fiatal nemzedék" másik három tagja sem tudott segíteni, bár alakításaiknak volt jó néhány kiemelkedő momentuma: *Dózsa László* (Orin) játékának szenvedélyessége, *Szakács Eszter* (Hazel) és *Harkányi János* (Peter) játékának lágy líraisága volt megragadó.

Sok színfolt egyesült izgalmas, érdekes egésszé a rendező, *Ruszt József* kezében, s az Amerikai Elektra bemutatója, részleteinek szépsége miatt, nagy színházi élmény. Nem hiszem, hogy kasszasiker lesz, de meggyőződésem, hogy mindenképp a Csokonai Színház rangos és eredményes művészi vállalkozásai között fogjuk emlegetni.

PÁLFY ISTVÁN

1021

Magyar festők Itáliában

KIÁLLÍTÁS A DEBRECENI DÉRI MÚZEUMBAN

Ez év októberében ritka művészi élményben volt része a debreceni múzeumlátogatóknak. A budapesti Nemzeti Galériában Bodnár Éva és Genthon István által rendezett „Magyar festők Itáliában" című kiállítás majdnem teljes anyaga került bemutatásra. (Néhány hiányzó nagyobb képet pótolták az olyan alkotások, mint pl. a nemrég elhunyt Halápy János festménye.)

Olasz festők hazai szerepléséről a középkor óta számos dokumentum tanúskodik, de magyar festő itáliai sikeréről először a „rinascimento" idején hallunk: Pannoniai Mihály – ahogy magát nevezte Michaele Pannonio – az első jelentős magyar festő, aki Ferrarában az Este-család udvari festőjeként működött, sőt még a mantovai Lodovico Gonzaga is meghívta. – A jelen kiállítás azonban nem öleli át az Itáliában működő magyar festők egész múltját, csupán attól az időtől kezdve mutatja be festőink olaszországi vonatkozású alkotásait, amikor rendszeressé vált művészeink itáliai útja, vagyis a XIX. század elejétől kezdve.

Mielőtt a kiállításon szereplő művekről szólanánk néhány szót, érdekes felvetni azt a kérdést: milyen témák érdekelték azokat a festőinket, akik Olaszországba mentek ihletet keresni alkotásaikhoz? Nyilvánvalóan elsősorban a táj szépségeire kellene gondolnunk. Meglepő, hogy a kiállításon a Markó-család képein kívül olyan festmény, amelyen maga a természet uralkodik, aránylag kevéssé szerepel. Valahogy Itália fogalmába az „északról" jött emberek nemcsak a déli táj verőfényét képzelték bele, hanem azt az ősi klasszikus kultúrát, amely szinte „belenőtt" Itália tájaiba. Fák, hegyek, romok elválaszthatatlanul eggyéválnak az Itáliát szemlélő „idegen", hogy ne mondjuk – „barbár" szemében. Goethe „Mignon"-jának a citromok honába vágyakozó szereplőjéhez talán leginkább Csók Istvánnak, a pátriarka-kort megélt gazdag, ragyogó koloritú mesterünknek kiállított képe illik, amely ugyan „Amalfi" címet visel, de valójában a főtémája: a sárgahúsú ragyogó citromok. Az uralkodó téma tehát az antik romok, Rómában főként a Colosseum vagy az Angyalvár, Szicíliában különösképp a taorminai görög színház az Etnával. A középkori vagy a reneszánsz emlékek közül már sokkal kevesebb ragadta meg festőink képzeletét, talán még a sejtelmes-bizáncias velencei San Marco érdekelte leginkább őket.

Persze, maguk az olaszok, színes meleg életstílusokkal, a dél ébenhajú szépségei is kedvelt témái festőinknek. A romantikusokat inkább a Madonnák, az olasz anyák érdeklik, az újabbakat már az olasz proletárok, egyszerű emberek jellegzetes vonásai.

Magukról a kiállított művekről nem óhajtunk részletesen beszélni, hiszen szinte a magyar festészet minden jelesebb képviselőjének alkotásával találkozhatunk a kiállításon. Bizonyos azon-

ban, hogy voltak olyan periódusok, amikor az Itália-járás szine „sine qua non"-ja volt ... jelentős festői alkotások létrejöttének, de olyan időszakról is beszélhetünk, amikor festőink mintha inkább más tájak felé fordultak volna.

Az első jelentős periódus a romantika kora. Említettük a Markó családot, valóban *id. Markó Károly* és festő gyermekei itáliaiakká váltak, hisz id. Markó Károly 1832-től Olaszországban telepedett le, s nemcsak magyar, de olasz tanítványai is voltak. Lányát olasz férfi vette feleségül, De Tivoli Vitale, aki Róma ostrománál a garibaldisták soraiban harcolt a pápai csapatokkal szemben. Id. Markó Károlynál tanult Itáliában *Ligeti* (Hekler) *Antal* is, akinek olasztárgyú képei művészete legjava alkotásai közé tartoznak. Id. Markó Károllyal majdnem egyidőben indult el Itáliban *Barabás Miklós* is, akinek legszebb tájképei Itáliában születtek, de az antik romokról, az olasz emberekről is értékes képeket festett. Viszont *Libay Károly Lajos*, aki számos képpel szerepel a kiállításon, már csak a szabadságharc bukása után jutott el Olaszországba. Tematikája rokon Barabáséval, de formailag aprólékosabb kidolgozásúak itáliai vásznai. Az „Anya és gyermeke" örökszép téma, klasszicista magyar mesterei közül talán a korán elhunyt *Tikos Albert* „Gyermekét tápláló anya" című képe a legmegragadóbb, egyébként is ez a kép a múlt századeleji festészetünk egyik legbecsesebb alkotása.

A XIX. század hatvanas éveitől a kilencvenes évekig már valamivel kevesebb művészünk dolgozik Itáliában. A festészet világközpontja áttevődik Párizsba. *Than Mór* 1886-ban végleg Itáliába költözik, *Mészöly* és *Szinyei* a magyar táj szépségének újszerű ábrázolása mellett az itáliai színek finomságait is mély átéléssel tolmácsolják. A magyar–olasz művészi kapcsolatok szempontjából úttörő kezdeményezése volt Fraknói Vilmosnak a jeles történetírónak, aki egy kicsit a reneszánsz főpapok művészetpártolását akarta utánozni s ezért Rómában művészházat építtetett fiatal magyar festők számára. *Iványi Grünwald Béla, Koszta József, Réti István* boldog alkotóéveket töltöttek ebben a barátságos villában.

Fraknói kezdeményezését a két világháború közti években továbbfejlesztették: Gerevich Tibor műtörténész-professzor irányítása mellett 1929-ben újjászervezték a Római Magyar Intézetet, a szép Tiberis-parti Borromini-féle palota mellett műteremház épült művészeink számára. Új magyar művésziskola születik itt, akik részben az olasz festészet hagyományait, részben az új „novecento" szellemét ültetik át magyar talajba. Olyan nagy festők művészete bontakozott itt ki, mint pl. *Aba-Novák Vilmosé*, aki a XX. század legnagyobb magyar monumentális falképfestője.

Persze a kiállításnak a mondottakon kívül még egy igen megszívlelendő tanúsága. A képek a XIX. század elejétől a legújabb időkig terjedő festői törekvéseket ölelik át, hiszen az utóbbi évtizedben egyre több és több festőnk keresi fel újra Itáliát. A témák azonban mindig visszavisszatérnek, csak éppen más-más formában. Elég egyetlen egyet kiragadnunk, a *Csontváry* által oly híressé vált *„Taorminai görög színház romjai"* látképét, háttérben az Etnával. A témát már 1890-ben megfestette *Reissman Károly Miksa*, 1904-ben készíti Csontváry a képét, 1936-ban ugyanezt a témát *Vaszary* is megörökíti, 1963-ban *Molnár C. Pál* festi meg, de *Demjén Attila* és *Egry József* is megfestik a taorminai tájat. „Ugyanaz a táj, és mindegyik kép más és más"! Csontváry furcsa látomásától mennyire eltér Vaszary égő rőt tónusba tartott képe, s milyen más Egry vagy Molnár C. Pál. Igen, minden festő a maga egyéni látásmódjával alakította át, vonta saját világába Itália „örök" művészi mondanivalóit!

KÁDÁR ZOLTÁN

A Storno Miksa-féle soproni magángyüjteményből:

Brunszvik M.Therézia grófnő levele gr.Széchenyi Istvánhoz 1835 október 9.-én.

Szebblelkü Gróf!Én most Rómából jövök---Markó Károlyt ott figyelve láttam és mindentől a legdicséretesebb Itéletet halotam. Etsetje felől;egy ilyen Elméntz Európába nem találtatik-és Századok folyhatnak le,mig ily mester előtünik.--Markó a Mienk--de itt rögtön segitség szükség,mert melancholiája alat elfonyad a mi Claudiusunk!ki egy remek képét kénytelen némelykor csak 20 forintokért eladni,melyért a harmadik kéz 1500 fkt.pengőben kap.--Markó a legtökéletesb munkájának ösméri özvegy Felsenbergnénél lévőt Bétsben.

Igy tehát Nagylelkü Gróf!legjobnak vélném Önhöz járulni,mint minden elnyomott erényü honfiak Pártfogójához;segithetődnék rajta ha a Hazafiak Nemzeti érzésből 800 pengő forintokat esztendőnként három esztendőkre az elhagyatott mestert fölsegélyeznék. Mely segedelemnek Czélirányosabban való elérésére szükséges volna nehány darabjait a Casino termeibe felfüggeszteni.

Örömtelve várom azon pillanatot,melyben Önt szerentsém leend tisztelnem-s addig maradok örök tisztelője

Budapest 9dik octoberben 1835.

Brunszvik M.Therézia

NB.Az eredetiről másolta:
Sopron,1947 junius.

Marko Károly

E tudósitások szerint az óriáskigyó csak két állapotot ismer, t. i. a tehetetlenség, vagy a legnagyobb felindulás és düh állapotát. Egy középhangulatnak e kettő közt nagyon ritkán s legtölebb akkor van helye, ha ujra fölébredt étvágya következtében ismét zsákmány után leskelődik. De ekkor is rögtön felébred megint szenvedélye, mely folyvást fokozódik, mindaddig, mig a szörnyeteg áldozatát hatalmába nem keritette s ezt elnyelni kezdi.

Azon óriáskigyók, melyeket az állatseregletekben láthatni, természetőkből egészen kivetkeztek, tunyák, mozdulatlanok és nehézkesek, minek legfőbb oka aligha nem az, hogy oly országokban hordoztatnak, melyeknek éghajlata nem elég meleg, miért is etetés idején kivül mindig meleg takarókba kell őket burkolni. De hazájában a meleg földöv alatt egészen más az óriáskigyó, s az emésztés idejét kivéve, élettel, gyorsasággal, sőt ha oly félelmes nem volna, mondhatnók, vidorsággal teljes; mert egy kisebb kigyófaj sem oly ügyes, gyors és pajzán, mint az óriáskigyó; egyikök sem sikamlik könnyebben át bokron, sövényen, egyikök sem karikázik gyorsabban és csuszik könnyebben a fára fel egész a tetejéig és ismét le a fűbe, mint ez, s bátran állithatni, hogy semmiféle állat sem bir oly tökéletes mozgékonysággal, mint az óriáskigyó, mihez képest a párducz és tigris hajlékonysága egészen elenyészik.

Érdekes és egyszermind iszonyatos az óriáskigyót nézni, midőn zsákmány után jár. Mint lapul ilyenkor fejével a földhöz, mily ravaszul felhasználja a föld minden legkisebb mélyedését, hogy abban zaj nélkül tovább csusz hassék, mint tekerőzik össze a bokrok alatt, s marad mereven, mozdulatlanul fekve, ha valamit észrevesz, lassan, csendesen kezdi aztán a fejét, majd nyakát emelni, ugy hogy mozgását a legélesebb szem is alig veheti észre. — Anélkül hogy gyors és kinos végét csak sejtené is, jő legelészve közelebb; most már azt hiszi a kigyó, hogy elég közel van zsákmányához, s egész lénye egyszerre megváltozik, fejét fölemeli, s gyorsan karikázik tovább; a bivaly, a rögtöni mozgás által megrettenve, ugy érzi magát, mintha a földhöz szegezték volna, szive erősen dobog, aztán iszonyuan elbődül, s végre futásnak ered. Most süvölteni és sziszegni kezd az óriás szörnyeteg, ugy hogy ezer lépésre el lehet hallani, aztán utána ered a menekvőnek, s árkon, bokron keresztül oly sebesen kergeti, hogy a leggyorsabb lovat is utolérné, s ha elég közel ért áldozatához, testének egy vetésével rajta terem, s ötször-hatszor körültekeri. A bivalynak rettenetes bőgése közt ropognak csontjai, melyeket a kigyó óriási erejével oly könnyen tör össze, mint valami vékony botot, mire a hatalmas állat egy fél holt, összevisszagyurt tömeggé válik.

Most a kigyó hozzálát lassu, undoritó lakmározásához. Feje rendes állapotában nem magasabb hat hüvelyknél, mivel azonban szájhasadéka szemén is jóval tulterjed, föltátott torka igen nagy, s miután gégéje rendkivül kiterjeszthető, először az összezuzott állat fejét ragadja meg, s hogy csuszós legyen, nyállal bevonja, azután elnyeli szőröstől, bőröstől szarvaival együtt. A fej után a test többi részére kerül a sor, melyeket nyállal bevonva, igen lassan nyeldes el egymásután, mig végre nehány óra mulva az egész roppant állat gyomrába van temetve. A kigyó teste ilyenkor nemcsak feldagadtnak látszik, hanem itt-ott nagy csomók is láthatók rajta, különösen ott, a hol a bivaly feje és szarvai vannak. Most beáll a tétlenség időpontja, sőt a jóllakott szörnyeteg minden mozgásra teljesen képtelenné válik, ott fekszik kiterpeszkedve mint egy élettelen tuskó, s az emésztésen kivül minden ereje, minden érzéke megszüntnek látszik. Ha e tehetlen állapotában találják, rögtön megölik és összedarabolják. A malajok a megölt szörnyet nem hurczolják tova, hanem ott hagyják, hogy más kigyók felfalják, melyeket aztán az emésztés ideje alatt szintén megölhetnek.

Nevezetes az óriáskigyóknál az, hogy párzás idején a himek borzasztó küzdelemre szállnak egymással a nőstényekért, s ilyenkor oly dühösek, oly bőszültek, hogy még ágyulövésekkel sem lehet őket szétrebbenteni; egyikök okvetlen a csatatéren marad.

Magától értetik, hogy az emberek minden alkalmat felhasználnak ez iszonyu állatok megölésére és kiirtására, melyek félelmet és kiméletet kevésbbé ismernek, mint a föld bármely teremtménye; azonban ha megöletésök néha sikerül is, kiirtásukat eddig hasztalan kisértették meg, daczára annak, hogy gyakran egész erdőségeket elégettek, melyekben óriáskigyók tanyáztak.

Böngészet az élet és tudomány mezején.

— A rabszolgaságot és a született szolgák sanyargattatását a római birodalomban *Nagy Constantin* törlötte el. — Midőn ezen emberséges rendelkezése indokáról kérdeztetnék azok által, kik embertársaikat, lélekben testvéreiket, még tovább is nyomorgatni kivánák; igy felele : mi mindnyájan Krisztus megváltottai, *szabad szolgái* vagyunk; nincs többé jogunk testvérink fölött *zsarnok pálczát* forgatnunk; ezelőtt 357 évvel visszaadta az Istenember megváltottainak *személyességi jogát*; — siessünk testvérink fölszabaditásával, hogy el ne késsünk! . . . Azt mondják, hogy a világosság minden másodperczben 40,000 mérföldet halad . . . bizony nagyon messze lehetnek némely telepitvények a Nagy Constantinus birtokától, hogy ez évig 1860-ig el nem juthatott oda Kr. után 357-től fogva, a mennyből eredt világosság! . . . Talán sok a sziklás bérez, a rengeteg erdő, a posványos kákás tó, a két birodalom között??

— Deciust – a keresztyének egyik üldözőjét — a nép, *kivont karddal kényszeritette a császárság elfogadására.* Ez mai napokban épen ellenkezőleg történik az autokrátorok és despoták boldog országaiban.

— Egy nagynevü görög bölcs azt állitá : „az erőszak ellen legbiztosabb védszer az *ártatlanság.*“ — Erre a nappal is lámpával járó — Aesop elmondá a *farkas* és *bárány* tragödiáját . . . melyre a nagynevü bölcs ezt válaszolá : Vis et nequitia quidquid oppugnant ruit (az erőszak és ármány a mit ostromállapotba tesz, annak veszni kell). „Már most mindketten egy karddal harczolunk“ — monda a puposhátu bölcs szolga.

— Az *alkalmat* (occasio) a régiek hosszu elővarkocscsal, üstökkel festették; de feje hátulját leborotválták. — Ne bocsássuk tehát el a jó alkalmat — hanem a mint az irás mondja : „*áron is vegyük meg*“; — mert ha fonott üstökét kikapta kezünkből, — a fej hátsó részén nem lesz többé, mibe kapaszkodnunk! — Egy középkori iró pedig, ki a Nagy Sándor viselt dolgait megirá, a *szerencsét* állitja ki ily formán, csakhogy máskép öltözteti vagy szereli fel; — *kezet* és *szárnyat* ad annak; s azt mondja róla : „ha kezét felénk nyujtja, szárnyait megfogni nem engedi“ (cum manus porrigit, pennas comprehendere non sinit). — Fogjuk karon tehát a felénk bájosan mosolygó istennőt! . . . szárnyai után ne nyulkáljunk, hadd repüljön velünk; menjünk karjain, mig rónatéren ragad! . . . de bérczek tetejére ne kisérjük a csalfa hölgyet, mert *játszva emel; s mosolyogva sujt le.*

— *Demokritusról* azt hagyá emlékezetben Clió, vagy is annak mostoha leánykája, a „*hagyomány*“, mikép ő mindig *nevetett* (a *szerencsés* események fölött azért, mert azokat az ember óhajtva várja; — a *szomoru* történetek fölött azért, mert azokból a Fatum határozata szerint : mindig örömöknek kell születni). *Crassusról* azt, hogy : csak *egyszer* nevetett; *II. Fülep* spanyol királyról, hogy *soha* nem nevetett. — Bizonyosan nem olvasták ez utolsók Horácz ama biztató ének sorát : „non si male nunc et olim sic erit.“ — Mit a cholerico- sangvinicus magyar igy forditott át nemzete zengzetes nyelvére : „Ne szomorogj, légy vig; nem lesz a mindig igy.“

— Camillus Querno, X. Leo pápa korában hirneves nápolyi költő, ki magát archipoëtának : költők főnökének szerette czimeztetni, egy bokor verssel tisztelte meg a legfőbb pásztort, mely igy kezdődött : „Archipoëta fecit versus pro mille poëtis“ (e verseket ezer költő nevében a költők főnöke szerzette). — Mire a pápa jó kedvében ez *ötméretü* (pentameter) sort válaszolta : „Et pro mille aliis Archipoëta bibit.“ (És a többi ezer helyett a főköltő iszik.)

— Midőn Szanherib (Senakherib) Pelusiumot ostromolta : a katonák nyilainak idegeit és a lovak kantárszárait az *egerek* szétrágták; s kénytelen volt félbenszakasztani az ostromot; — *II. Cosroest* pedig, a kérkedő persa királyt, a fehér és fekete bolhák, meg a finom szuronyu szunyogok armádiája kergette el az ostromlott *Nisibin* alól.

— *Antigonus*, a költőnek, ki őt az Istenek közé magasztalá hizelgő verseiben, azt felelte : „Inasom, ki reggel végzi köröttem dolgait, — téged megczáfol; . . . az Istenek nem esznek, nem is isznak, sem oly dolgokat nem cselekhetnek, mik az evésre és ivásra következnek.“ — Ni, ni! hogy lefegyverzi ez az Antigonus a lánglelkü költőket! Hát már ezek se irják a hölgyek hölgyeinek, hogy azoknak szeme : *égnyilás*, melyből a boldogság Istene int rájok enyhe nyugalmat?! . . . hogy azok „*angyalok*,“ kik a szerelem legboldogitóbb evangyéliomát hordják alá a szeráfok honából? . . . Ugy a költeményekből kivész a *lélek*; ha az ily frazisok belőlök számüzetnek! . . .

— A völgyből bércztetőre hágni fényesebb dolog, mint a magas helyről messze tündökleni! — Nagy Sándor idejében *Abdolonymus*, kertészből; *Bellorinus* pedig közkatonából emelkedett *Sidon* trónusára : ezekre vonatkozólag nyilvánitotta a királyok hódoltatója, a született fejedelmek társaságában, miszerint : „*Sidonnak még csak két nagy királya volt.*“ — *Leo*, vargának; *Philippus*, arabs haramiának; *Justinus*, disznópásztornak; idősb *Maximinus*, bivalycsordásnak; *Licinius*, szegény földmüvesnek; első *Premiszláv* lengyel király, szegény szántóvetőnek; *Agathocles*, Syracusa királya, fazekasmesternek valának gyermekei! — Ezek aztán családjok dicsőségére növekedtek fel!

— *Augusztus* — a legelső római császár — a tetrárcha *Herodesnek* inkább kivánt disznója, mint gyermeke lenni; mert gyermekeit megölette : a disznóhust pedig a zsidó nem ette.

— *Tyrtaeus*, iskolamesterből lőn hadvezérré, s mint jó s bőverü költő, lelkes hadiverseket készitett s azokat szavalta katonái előtt; s katonáit költeményeivel győzelemről győzelemre vezette. A jó vers, jó portéka! Ha lélekről szakad, ha szivből fakad : lélekre és szivre hat!

— *Orpheuszt*, ki Euridicéjének örök gyászt fogadott, s megesküvék, mikép más nővel házasságra soha nem fog lépni, a *czikoni* asszonyok és leányok körmeikkel és harapófogókkal tépték szét; *Euripideszt* pedig, ki őket roszul jellemzette, . . . vagy is bennök föl nem található vétkekkel bélyegezte, hona delnői, kötő és másféle tükkel tépték szerte! Lám! . . . a galambnak is van epéje! — De *Frauenlób Henriket*, az udvarias germán költőt, midőn lantja hurja elszakadt, s ujjai elhültek és szivében az életér megfagyott : nektárba förösztötték meg hona szép hölgyei s gyenge karjaikon vivék a temetőkertbe; virágokkal himezék sirja ormát, könyeikkel növelék a sirja fölött nőtt virágokat; . . . mert őket, a dicséretre és tiszteletre érdemes angyalokat, folytonosan magasztalta! — Csak igaz marad ama politikai kombinatio, mely szerint : do ut des; facio ut facias; facio ut des, do ut facias! — Nagyon tudhatta ezt Herr von Frauenlób!

— A nyákos véralkatu görög bölcselkedő *Chrisippus* annyira elmerült az elmélkedésben, hogy enni és inni is elfeledett.

— A szellemdus költő pedig *Philetás*, mint a görög hagyományokból tudjuk, képzelgése közben annyira elösztövéredett, a költői tüz által annyira kiszáraztatott, hogy czipőjére ónat kelle kötnie, mert különben félhete, hogy a szél fölemeli a Pimpla tetejére. —

(Folytatj uk.)

Vas. Ujs. 1861.

TÁRHÁZ.

Bortermelés Erdélyben.

A meggyesi ágost. hitv. főgymnasium egyik tanára *Fabini* János amaz intézetnek $185^{8}/_{9}$-dik tanévi „programmjában“ egy igen érdekes és különbféle adatokkal meglepő német értekezést közöl e czim alatt : „Borgazdászat Erdélyben,“ melynek némely főbb adataival kedveskedni akarnánk e lapok olvasóinak.

A borászat keletkezését Noé apánk és „Silén“ koráig felvivén — a mértékletesen élvezett bor szép tulajdonságait egészségtani tekintetben — Luther szójárását („Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang“), s IV. Pius pápának a trienti zsinat alkalmával 1562. a tályai borról egy latin pentamenterben foglalt dicséretét („Summum pontificem talia vina decet“) előszámlálván, a borivás erkölcsi hatását s a borászat államgazdasági fontosságát vitatja.

Hiteles — bár hypothetikus — kiszámitások szerint, a bornak évenkinti összes termelése 120 millió akóra tétetik, melynek összes értéke 1233 millió tallérra, vagy 1,800,000,000 pftra becsültetik. Ehhez járul az osztrák birodalom 47,205,250 akóval 1,232,975 holdon; e termelésnek értéke körülbelől 201,326,000 ft.

Mennyivel részes ezen összegekben Erdély, bizonyosan nem tudhatni, hacsak az ujabb kor vivmánya, a köz megadóztatás pontosabb adatokkal nem örvendezteti meg a buvárt. Ezek következtében hivatalos kutfők után a 46,945 o. holdnyi területü szőlőknek évenkinti termelése 1,027,625 akóra becsültetik. Akóját négy pfttal számitván, 4,110,500 pftra = 4,316,025 ft. ujpénzben rug Erdély bortermelésének értéke.

Érdekesek azon adatok is, melyeket a régi magyar városi könyvből s más krónikákból közöl, a mustnak áráról a 16-ik században, mely minden évben a hatóság által határoztatott meg. A város jegyzői, kik ezen feljegyzésekkel megbizattak, később imitt-amott meteorologiai észleleteiket is csatoltak amazokhoz.

Must árszabása Meggyesen, Erdélyben :

Egy ft. = 22	akó mustnak	1572-ben.
„ „ = 20	„ „	1517., 1518., 1523., 1526., 1530., 1531., 1533., 1538., 1539., 1540. és 1548-ban.
„ „ = 19	„ „	1507-ben.
„ „ = 18	„ „	1541., 1544., 1545., 1549., 1565., 1571. és 1573-ban.
„ „ = 17	„ „	1508-ban.
„ „ = 16	„ „	1510., 1514., 1520., 1527., 1536., 1547., 1577., 1583., 1584. és 1589-ben.
„ „ = 15	„ „	1504., 1525. és 1556-ban.
„ „ = 14	„ „	1501., 1502., 1511., 1512., 1515., 1516., 1521., 1522., 1553., 1554., 1555., 1561. és 1575-ben.
„ „ = 13	„ „	1509., 1552., 1581. és 1590-ben.
„ „ = 12	„ „	1508., 1546., 1550., 1563., 1574. és 1608-ban.
„ „ = 11	„ „	1559, és 1591-ben.
„ „ = 10	„ „	1558., 1560., 1570., 1576., 1580., 1582. és 1588-ban.
„ „ = 9	„ „	1566., 1592. és 1617-ben.
„ „ = 8	„ „	1562., 1577., 1585., 1607., 1609., 1612. és 1638-ban.
„ „ = 7	„ „	1567., 1578., 1579., 1610., 1613., 1625. és 1629-ben.
„ „ = $6^{1}/_{2}$	„ „	1615., 1621. és 1636-ban.
„ „ = 6	„ „	1569., 1620., 1622., 1624., 1631., 1636., 1641. és 1646-ban.
„ „ = 5	„ „	1603., 1616., 1619., 1628., 1632., 1633., 1634., 1637. és 1640., 1667. és 1673-ban.
„ „ = $4^{1}/_{2}$	„ „	1639. és 1665-ben.
„ „ = 4	„ „	1606., 1618., 1666., 1677., 1691., 1715., 1724., 1728. és 1734-ben.
„ „ = $3^{1}/_{2}$	„ „	1707. és 1719-ben.
„ „ = 3	„ „	1664., 1688., 1714., 1718., 1723., 1739., 1732., 1736. és 1737-ben.
„ „ = $2^{1}/_{2}$	„ „	1662., 1670., 1675., 1676., 1689., 1690., 1697. és 1723-ban.
„ „ = 2	„ „	1663., 1692., 1693., 1694., 1695., 1698., 1710., 1716., 1717., 1721., 1733. és 1738-ban.

Száz denár 1 ft. = 0,48 ft. = 1 akó 1713-ban.
„ „ = 0,45 „ = 1 „ 1718-ban.

A must ára csak 1738-ig van feljegyezve, a többi évekről — nem hézagok nélkül egész 1858-ig — az évenkinti termelésről csak átalánosságban van szó.

Azon nagy olcsóságot csudálhatnók, azonban az erdélyi *szász akó* az *osztrák akónak csak ötöde;* következőleg csak *nyolcz* pint az uj osztrák *„Maass.“*

Ezen értekezésbez tabellák vannak mellékelve, melyek kimutatják, hány *helység* s mindenike hány akóval járult 1847. és 1853-ban a bortermeléshez Erdély tiz kerületében. Nagy dicséretet érdemel a tisztelt tanár ur szorgalma, szintugy azon igérete, miszerint a jelen munkának folytatása a legközelebbi programmban meg fog jelenni, melyben a „szőlőtőkének természetéhez mért bánásmód, a honi-venyigék fajai s borkészités“, bővebben fog tárgyaltatni. — Mindez figyelmünket ébreszti s őszinte kivánatot gerjeszt bennünk, hogy az egek ura ily szorgalmas munkást friss egészségben s jó kedélyben tartson. *K.*

Irodalom és müvészet.

\+ *Heckenast Gusztávnál* a napokban jelent meg : *„Magyar polgári magánjog,“* az 1848-iki magyar törvényhozás és az országbirói tanácskozmány módositásai nyomán, kézikönyvül irta *Ökröss Bálint.* Első füzet. Jelen munkában magánjogunk röviden, világosan és szabatosan tárgyaltatik, s azért kéziikönyvül igen ajánlható.

Kolozsvárott Demjén Lászlónál jelent meg : *„Töredék egy menekült naplójából.* Regényes korrajz két szakaszban, irta *Haray Viktor.* Ára 1 ft. 20 krajczár.

\+ (*Ábir Amieli*) igazhitü izraelitától ily czimü röpiratka jelent meg Budán : *„Messias, avagy értekezés a zsidó emanczipátióról.“* Zsidónak és kereszténynek egyaránt kedvező tanulmány. Ára 50 kr.

\+ *Emich Gusztáv* nyomdájából legközelebb több jeles munka került ki, u. m. :

„Erdély története 1848—1849-ben.“ Irta *Kőváry László.* 270 lap. Ára 2 ft. E becses munkát mindenki feszült figyelemmel olvasandja, s különösen az ujabb nemzedéknek ajánlható, mely a fönnebbi évek történetét közvetlen tapasztalása után nem ismeri.

„Külföldi népdalok.“ Greguss Ágostól. Ára 80 kr. E kis gyüjtemény hetven egynehány dalt tartalmaz a spanyol, olasz, portugall, uj görög, eszt, malaj, madagar, flamand, provencei és számos más népek költészetéből. E munka egyike azon jutalomkönyveknek, melyekben a Kisfaludy-társulat pártolóit részelteti.

Ugyancsak a Kisfaludy-társulat adja ki : *Eliot György „Bede Ádám“* czimü jeles regényét, melyből *Salamon Ferencz* forditása szerint most jelent meg az első kötet. Ára 1 ft.

A *„Honvédek könyve.“* 2-ik kötete, mely le volt foglalva, szintén megjelent. Benne van az aradi várban fogva volt honvédtisztek névsora, rangjuk és büntetésidejük kitételével s a piski csatatér vázlata. Egy-egy kötet bolti ára 1 ft. 20 kr. Az egész 12 kötetes munkára előfizetéseket 10 ftjával még folyvást fogad el a kiadó Vahot Imre.

\+ *Hartleben „Olvasótárából“* ismét két füzet jelent meg : *„Napoleon fénykora és hanyatlása.“* 13-ik rész, mely az „Olvasótár“ 73-ik és 74-ik füzeteit képezi.

\+ (*Vajda János*) a „Nővilág“ szerkesztésétől f. év végével visszalép.

\+ *Engel és Mandello* előfizetést hirdetnek *Pulszky Ferencz „A magyar jakobinusok“* czimü, *Beniczky Emil* által forditott két kötetes regényére, mely a jövő hóban fog megjelenni. Előfizetési ára 2 ft. 50 kr, mely október végeig a nevezett kiadókhoz küldendő be.

\+ *Kolozsvárott Demjén Lászlónál* megjelent : *„Kolozsvári naptár 1862-ik évre.“* Első évi folyam. Erdély alkotmányos tiszti névtárával és iparczimtárával.

\+ (*A budai népszinház főhomlokzatának kőmetszetü rajza*) Pfeifer Ferdinándnál megjelent, s kapható szinnyomatban 1 forintért, szinetlenül 50 krért. A kép tiszta jövedelme a budai népszinház javára fog fordittatni.

\+ (*Pályázati ügy.*) A budai népszinház igazgatója által kitüzött 50 arany jutalomra 13 pályamü érkezett be. Ezek közől : Sz. György éje, Ugy-e megmondtam? Deák-csiny; A két katona-testvér czimüek szerkezetük gyengesége miatt előadásra nem bocsáttatnak. Ellenben előadatnak, és igy versenyeznek : 1) Budavár ostroma; 2) Lidi; 3) A vőlegény; 4) Az obsitos; 5) Rózsa Sándor; 6) Ujvári Krisztina; 7) A falu bolondja; 8) Alföldi halász; 9) A honvéd-leány. Kéretnek azon szerzők, kik darabjaikhoz zenét nem mellékeltek, azt Molnárhoz sietve beküldeni, valamint a szerző nevét rejtő bepecsételt leveleket is. Ezen pályamüvek sorban adatnak elő, s öt tagu biráló választmány itél felettök.

\+ (*Az „Üstökös“ legutóbbi számát*) a cs. kir. rendőrség lefoglalta. Feltünt helyette egy háromfarku üstökös az égen.

\+ (*A Markó-féle képtárra*) ujabban következő adományok érkeztek : herczeg Pálffy Antal adott 50, gr. Nákó Kálmán 50, b. Splényi Henrik 50, Draskóczy Gyula 20, Bezerédy Miklós püspök és Szepessi Péchy Johanna 5—5 ftot.

\+ (*Uj tankönyv.*) Nagyváradon ily czimü könyv jelent meg : *„Magyar nyelvtan* három tanfolyamban, született magyarok számára. Vezédül tanodai használatra. *Nogáll János,* váradi kanonok és isk. főfelügyelő.“ Ára 40 kr. Szerző a munka egész jövedelmét özvegyek és árváknak, a nagyváradi egyházmegye néptanitóinak özvegyeit és árváit gyámolitó nyugintézetnek szentelte. Különösen iskolai igazgatók és tanitók figyelmét hivjuk föl e könyvre, mely czélszerü rendszere s rövid és világos előadása által igen használható tankönyvül ajánlkozik.

\+ (*A „Debreczeni ellenőr“.*) czimü folyóirat III. füzete megjelent. A korszerü vállalat egy-egy füzetének ára 30 kr; 6 füzeté postán küldve 2 ft.

\+ Az *Antalfi János* által szerkesztett *„Sárospataki füzetek“* ötödik évfolyamának VII. füzete következő tartalommal jelent meg : Tájékozás a magyar egyházi átalakulás mezején a mohácsi harcz előtt, Nagy Józseftől

Ernst Muzeum aukció
XXII

Marko Károly ifj.: Olasz táj Nessus és Dejanirával.

XXXI.

Marko Károly fj

XXXII.

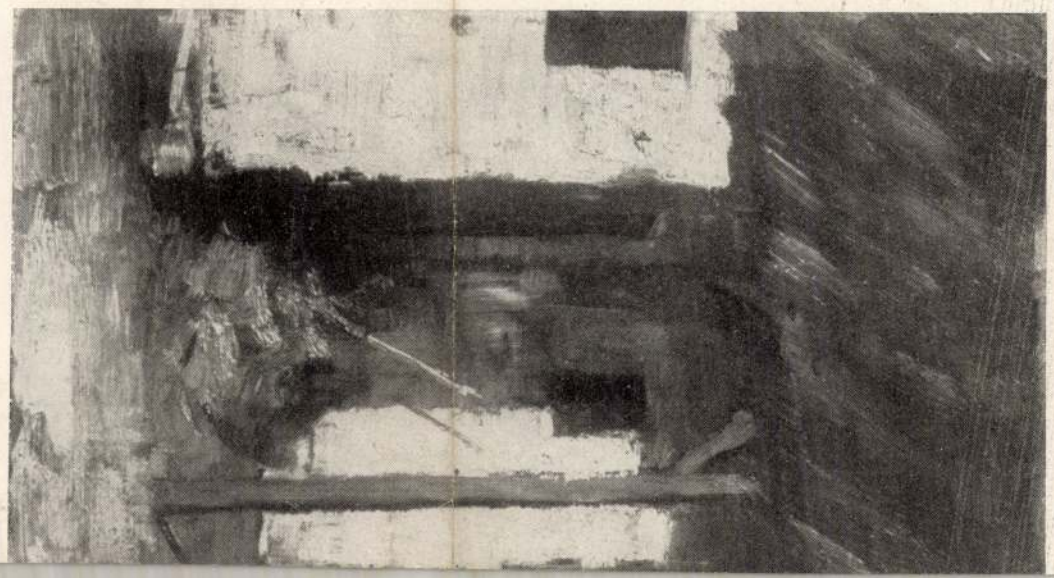

1. Aggházy Gyula.

78. Id. Markó Károly.

81. Id. Markó Károly.

80. Id. Markó Károly.

Almásy-Tellki I. 1939
Továbbítani.

I. KÉPEK.

1—140.

Aggházy Gyula (1850—1919).
1. ENYELGÉS. Jelezve: l. j. Aggházy Gy.
Vászon. 86×71 cm. 1200.—

Alconiere Herman (1797—1865).
2. NŐ ÉKSZERLÁDIKÁVAL.
Vászon. 77×61 cm. 800.—

Barabás Miklós (1810—1898).
3. FIATAL NŐ ARCMÁSA. Jelezve: l. jobbra Barabás.
Elefántcsont: ovális 9×6 cm. 300.— 290

4. GYERGYAI FERENC NYELVÉSZ ARCKÉPE. Jelezve: f. j. Barabás 1837.
Vászon. 64×51 cm. 1500.— 1250
A Szegedi—Maszák család gyüjteményéből származik. Emlitve Szendrey—Szentiványi: Magyar Képzőművészek Lexikona.

5. NŐI KÉPMÁS. Jelezve: l. j. Márkosfalvi Barabás Miklós, Pesten 1844.
Vizfestmény. 23×17.5 cm. 300.— 300

Bemmel, Willem van (1630—1708.)
6. SZIKLÁS TENGERPART. Jelezve: l. jobbra W. B. f. 663.
Vászon. 74.5×88 cm. 950.— 900

Bihari Sándor (1856—1906).
7. PATAK PARTJÁN. Jelezve: l. jobbra Bihari.
Fa. 21×33 cm. 250.— 240

8. CIGÁNYFIU.
Vászon. 37×30 cm. 150.— 140

9. VIZHORDÓK.
Vászon. 60×58 cm. 250.— 250

Bogdány Jakab (1660—1724).
10. KUTYA ÉS PAPAGÁJ. Jelezve: l. j. J. Bogdáni.
Vászon. 65×88 cm. 600.— 550

Boizot, Antoine (1702—1783).
11. GYENGÉLKEDŐ.
Fa. 18×26 cm. 600.— 580

Böhm Pál (1839—1905).

12. CIGÁNYCSALÁD. Jelezve: l. j. Fest. Böhm Pál, München.
Fa. 28×41 cm. 1000.—

13. CIGÁNYOK VIZ PARTJÁN. Jelezve: l. j. Fest. Böhm Pál, München.
Fa. 50×76 cm. 1200.—

14. CSALÁDI IDYLL. Jelezve: l. j. Böhm P. 1879.
Fa. 44×63 cm. 1000.—

15. GYÜMÖLCSCSENDÉLET. Jelezve: l. j. Fest. Böhm Pál, München.
Fa. 65×58 cm. 1000.—

Brocky Károly (1807—1855).

16. NEGLIGÉE.
Vászon. ovális 52×46 cm. 1500.—

Bühlmeyer, Konrad (1835—1883).

17. TÁJ, LEGELŐ TEHENEKKEL.
Vászon. 32×45.5 cm. 200.—

17a TÁJ, PIHENŐ ASSZONNYAL.
Vászon. 32×45.5 cm. 200.—

Deák-Ébner Lajos (1850—1934).

18. SZOLNOKI VÁSÁR. Jelezve: l. jobbra. L. Ébner és dedikáció.
Fa. 11.5×17 cm. 150.—

19. TANYA. Jelezve: l. jobbra; Deák-Ébner L. 1885.
Lemezpapir: 33×48 cm. 180.—

Donáth János (1744—1830).

20. FIATAL LEÁNY. Jelezve: l. j. Donáth. Kiállítva: Magyar Biedermeier Kiállitás, 1937. 263. sz.
Lemezpapir: 26.5×22 cm. 400.—

Eirich A. (XIX. sz. m. f.).

21. GYÜMÖLCSTARTÓ SZŐLŐVEL. Jelezve: l. jobbra, Eirich A., 1875.
Vászon. 53×44 cm. 220.—

Eybl, Franz (1806—1880).

22. NŐ KAROSSZÉKBEN. Jelezve: köz. j. Eybl, 844.
Fa. 24×20 cm. 400.—

Felsőolaszországi festő (XVII. sz.).

23. A TÖVISKORONÁZOTT KRISZTUS.
Vászon. 95×71 cm. 250.—

Ferstler, Heinrich bécsi festő (XIX. sz.).

24. A 15 ÉVES FERENC JÓZSEF TESTVÉREI KÖRÉBEN. Jelezve: l. balra. Hein. Ferstler, pinx, 1845.
Vizfestmény. 34×45 cm. 150.—

Grosz, August, szül. 1847.

25. VELENCEI RÉSZLET. Jelezve: l. jobbra. A. Grosz, 82.
Fa. 24×32 cm. 80.—

Gundelfinger Gyula (1833—1894).

26. TÁJ VÁRROMMAL. (Árva vára.)
Vászon. 39.5×60 cm. 250.—

Haushoffer, Maximilian (1811—1866).

27. ALPESI TÁJ TEHENEKKEL. Jelezve: l. jobbra. M. H. 1835.
Vászon. 45.5×54 cm. 300.—

Holland festő (XVIII. sz.)

28. TÁJ FÜRDŐ NŐKKEL. Lent balra olvashatatlan monogramm.
Vászon: 47×60. 350.—

Hollósy Simon (1857—1918).

29. TAVASZI HANGULAT. Jelezve: l. jobbra. 1916. Hollósy.
Vászon. 98 cm négyzetes. 900.—

Igler Gusztáv (1842—).

30. LEÁNY ZONGORÁNÁL. Jelezve: l. jobbra. Gust. Igler.
Fa. 69×49 cm. 800.—

Jakesch, Heinrich (1867—1909).

31. ETETÉS. Jelezve: f. balra. Heinrich Jakesch, 92. Vétetett a Műcsarnokban.
Vászon. 70×58 cm. 400.—

Kardos Gyula (1857—1908).

32. BURNOTOZÓ FÉRFI. Jelezve: f. j. Gy. von Kardos.
Fa: 10×10 cm. 800.—

33. CSIPKEVERŐ. Jelezve: l. j. Gy. von Kardos.
Fa. 14×17 cm. 1000.—

Karlovszky Bertalan (1858—1938).

34. HIDALGÓ. Jelezve: l. b. Karlovszky Bertalan. Néhai Glück Frigyes ur gyüjteményéből származik.
Fa. 23×19 cm. 1000.—

35. NŐI FEJ. Jelezve: l. jobbra. Karlovszky Bertalan.
Vászon. 48×33 cm. 280.—

Kálmán Péter (szül. 1877).

36. NŐVÉREK (Apáca és hölgy). Jelezve: fent j. Kálmán, 1917.
Fa. 45×27 cm. 800.—

Kegyes József (szül. 1834).

37. CSITT! A NAGYMAMA ALSZIK. Jelezve. Kisorsolva: Műcsarnok, 1891.
Vászon. 82×74 cm. 400.—

Keleti Gusztáv (1834—1902).

38. ERDŐRÉSZLET. Jelezve: l. jobbra. Keleti G.
Fa. 47.5×28 cm. 220.—

Kéméndy Jenő (1860—1925).

39. A KÉRŐ. Jelezve: l. balra. Kéméndy Jenő, München, 1890.
Fa. 12.5×8 cm. 400.—

40. BACCHÁNSNŐ. Jelezve: l. köz. Kéméndy Jenő.
Fa: köralaku, 24.5 cm. 300.—

41. BALLERINA. Jelezve: l. b. Kéméndy.
Fa. 16×10 cm. 350.—

42. EMPIRE. Jelezve: l. b. Kéméndy Jenő, München, 1891.
Fa. 14×9 cm. 400.—

43. FUVOLÁZÓ. Jelezve: l. j. Kéméndy Jenő, 1890. München.
Fa. 12.5×8 cm. 400.—

44. ROKOKÓ. Jelezve: l. j. Kéméndy Jenő, 1880. München.
Fa. 12×9.5 cm. 400.—

Khoor József (XIX. sz. m. f.).
45. NAPLEMENTE. Jelezve: l. j. Khoor J.
Fa. 15×30 cm. 45.—

Komlóssy Ede (szül. 1862).
45a FEKVŐ AKT. Jelezve: f. j. Komlóssy Ede és évszám.
Kiállítva: Akt kiállitás, 1925.
Vászon. 80×170 cm. 2000.—

Komlóssi Ferenc (1817—1892).
46. ALPESI VIRÁGOK. Jelezve: l. j. K. X. 886.
Lemezpapir. 33×24 cm. 300.—

47. HAVASI GYOPÁR. Jelezve: l. j. K. X. 886.
Lemezpapir. 33×24 cm. 300.—

Koppay József (szül. 1857).
48. PUTTO DOBBAL. Jelezve: l. b. K. J.
Vászon. 105×42 cm. 600.—

Kovács János (1852—1924).
49. MULATÓ PARASZT. Jelezve: l. j. Kovács J.
Fa. 20×14 cm. 400.—

Kovács Mihály (1818—1892).
50. OLASZ NŐ. Jelezve: l. j. Fest. Kovács, 187.
Vászon: ovális 89×67 cm. 600.—

Kraus V. Bécsi festő, XIX. sz. e. f.
51. KATONATISZT ARCKÉPE. Jelezve jobbra: W. Kraus 1846.
Lemezpapir, ovális. 10×8 cm. 40.—

Kniehuber József (1801—1876).
52. V. FERDINÁND LOVON ÜLVE. Kiséretében István főherceg, Károly főherceg és az ifju Ferenc József. 1846 körül.
Vizfestmény. 62×50 cm.
Ernst Lajos magyar történeti gyüjteménye. 240.—
Lásd: Magyar Nemzeti Muzeum kiállitásai. VII. 1932.

Laccataris Demeter (1798—1864).
53. FÉRFIARCKÉP. Jel. b. köz.: Laccataris.
Vászon. 66×49 cm. 500.—

La Primeau (Francia festő, 18. század).

54. TENGERÖBÖL ANTIK ROMOKKAL. Jelezve lent jobbra: La Primeau.
Vászon. 46×83 cm. 320.—

55. VIHAROS TENGER ANTIK ROMOKKAL. Jelezve lent balra: La Primeau.
Vászon. 46×83 cm. 320.—

László Fülöp (1869—1938).

56. KÉREGETŐ. Jelezve lent balra: Laub.
Vászon. 19×11.5 cm. 500.—

Leitzmann J. M. (XIX. sz. köz. Szepességi festő.)

57. VIRÁGGAL JÁTSZÓ GYERMEK. Jelezve lent jobbra: J. M. Leitzmann, 1853.
Vászon. 61×45.5 cm. 120.—

Liezen-Mayer Sándor (1839—1898).

58. FAUST ÉS MARGARÉTA. Jelezve lent balra: A. Liezen-Mayer.
Vászon. 108×81 cm. 1000.—

Ligeti Antal (1823—1890).

59. ESTE A ZAGYVÁN. Jelezve l. b.: Ligeti A., 1880.
Vászon. 45×78 cm. 600.—

Lotz Károly (1833—1904).

60. A HÁROM GRÁCIA. Jelezve lent jobbra: Lotz.
Tempera. 12×19 cm. 200.—

61. FÜRDŐZŐ.
Gouache. 15×6 cm. 80.—

62. A TOILETTE. Jelezve lent jobbra: Lotz.
Tempera. 16×7 cm. 150.—

63. ÁMOR ÉS PSYCHE. Jelezve lent jobbra: Lotz K. Kiállítva: Nemzeti Szalon jubiláris kiállítása.
Fa. 26×78 cm. 1400.—

64. FÜRDŐ NŐ.
Tempera. 16.5×5 cm. 150.—

65. HALÁSZAT ÉS VADÁSZAT. Jelezve l. b.: Lotz K.
Vászon. 93×97 cm. 1000.—

66. HÁRMAS KOMPOZICIÓ. (Aurora. — Táncoló nők. — Diana.)
Vizfestmény. 350.—

67. LEBEGŐ ÁMOR ÉS PSYCHE. Jelezve l. j.: Lotz K.
Lemezpapir. 17.5×12.5 cm. 250.—

68. MOSÓNŐK. Jelezve lent jobbra: Lotz. Kiállítva: Lotz Károly emlékkiállítás. Műcsarnok, 1933.
Lemezpapir. 25×39 cm. 600.—

69. NŐI ARCKÉP. Jelezve j. k.: Lotz K.
Vászon. Ovális. 62×47 cm. 800.—

70. TÁNCOLÓ PARASZTOK.
Vászon. 37×59 cm. 1400.—

71. TÜKÖR ELŐTT.
Vizfestmény. 12.5×6.5 cm. 150.—

72. ÜLŐ NŐ.
Gouache. 14×5 cm. 80.—

73. VÉNUSZ. Jelezve lent balra: Lotz K.
Tempera. 8.5×11 cm. 600.—

74. VÉNUSZ ÉS ÁMOR. Jelezve lent jobbra: Lotz K.
Tempera. 8.5×14 cm. 300.—

Mányoky Ádám (1673—1757).

75. HESSENI SAROLTA AMÁLIA. II. Rákóczi Ferenc neje. Hátán: Königl. Garde—Meublesvertwaltunk. No. 38. feliratu cédula.
Vászon. 100×82 cm. 1500.—

Magyar-Mannheimer Gusztáv (1859—1937).

76. A KÉT JÓMADÁR. Jelezve lent jobbra: Mannheimer G., München. Kiállítva: Műcsarnok, 1894.
Vászon. 60×49 cm. 200.—

Id. Markó Károly (1790—1860).

77. A KIGYÓBŰVÖLŐ. Jelezve lent köz.: C. Markó, 1833.
Vászon. 34.5×45 cm. 3000.—

78. ÁRKÁDIÁBAN. Jelezve: C. Markó, 1830.
Kiállítva: Magyar biedermeier kiállítás, 1937. 494. sz.
Vászon. 34.5×38.5 cm. 3500.—

79. BACCHANÁLIA. Jelezve lent jobbra: C. M.
Fa. 12×17.5 cm. 1400.—

80. DIANA ÉS KISÉRETE. Jelezve lent jobbra: C. Markó, 1843. Kiállítva: Magyar biedermeier kiállítás, 1937. 495. sz.
Vászon. 43×58 cm. 3800.—

81. FAUNOK ELŐL MENEKÜLŐ NYMPHÁK. Jelezve lent balra: C. Markó pinx, 1831.
Fa. 12×17.5 cm. 1400.—

82. IDEÁLIS TÁJ BACCHUSSZAL. Jelezve lent balra: C. Markó pinx, 1829.
Fa. 27×38.5 cm. 2500.—

83. IDILLIKUS TÁJ. Jelezve lent balra: C. Markó.
Kiállítva: Magyar biedermeier kiállítás, 1937. 488. sz.
Vászon. 35×39 cm. 2500.—

84. JÉZUS ÉS SZAMARITÁNUS NŐ. Jelezve lent balra: C. Markó.
Elefántcsont. 5.5×9.5 cm. 800.—

85. MYTHOLÓGIAI JELENET. Jelezve l. b.: C. Markó.
Elefántcsont. 5.5×9.5 cm. 800.—

86. PIHENŐ NYMPHÁK. Jelezve l. b.: C. Markó, 1832.
Fa. 14×18.5 cm. 1400.—

87. RÓMA LÁTKÉPE A HEGYEK FELŐL. Jelezve lent jobbra: C. Markó, 1826.
Gouache. 27×23 cm. 1500.—

88. RŐZSEHORDÓK. Jelezve lent középen: C. Markó.
Fa. 14.5×19 cm. 1400.—

89. VÁNDORCSALÁD. Jelezve lent középen: C. Markó.
Fa. 14.5×19.5 cm. 1400.—

ifj. Markó Károly (1822—1891).

90. A VÁRROM. Jel: l. b. C. Markó 1861.
Lemezpapir; ovális, 21×26 cm. 250.—

91. ROMANTIKUS HEGYI TÁJ. Jel: l. b. C. Markó.
Lemezpapir; ovális, 21×16 cm. 250.—

Meytens, Martin van? (1696—1770).

92. MÁRIA TERÉZIA KORONÁZÁSI DISZBEN.
Vászon. 173×115 cm. 1250.—

93. LOTHARINGIAI FERENC KORONÁZÁSI DISZBEN.
Vászon. 173×115 cm. 1250.—

Mészöly Géza (1844—1887).

94. RAMSAUI TÁJ. Jelezve: l. b. Mészöly Géza 1859.
Vászon. 31.5×40.5 cm. 800.—

Molnár József (1821—1899).

95. FALU VÉGE. Jel: l. b. Molnár J. Kiállítva: Magyar biedermeier kiállitás, 1937. Kat. sz. 375.
Fa. 26×34.5 cm. 200.—

97. LEGELŐ GULYA. Jel: l. b. Molnár J.
Fa. 20×31 cm. 350.—

98. TEHENEK A VIZBEN. Jel: l. b. Molnár J.
Fa. 21.5×34 cm. 350.—

Munkácsy Mihály (1844—1900).

99. A SEDLMEYER NŐVÉREK.
Fa. 65×53 cm. 2500.—

100. TANULMÁNYFEJ.
Fa. 41×31 cm. 2000.—

Müller, Emma von (szül. 1859 [1868?]).

101. LEÁNYKA MELLKÉPE. Jel: l. jobbra E. v. M.
Fa. 15.5×12.5 cm. 50.—

Német romantikus festő (XIX. sz. e. harmada).

102. FOLYÓ HALÁSZOKKAL.
Fa. 17×20 cm. 160.—

Pállik Béla (1845—1908).

103. JUHOK. Jel: l. j. Pállik Béla.
Vászon. 70×91 cm. 1000.—

105. TÁJ JEGENYÉKKEL. Jel: l. jobbra: Pállik Béla N. Károlyi Galambos 1894.
Lemezpapir. 21.5×28.5 cm. 60.—

Richter, Anton (1781—1850).

106. NŐI MELLKÉP. Jel: l. jobbra Ant. Richter 1813.
Elefántcsont, ovális. 6×4.5 cm. 180.—

Rippl-Rónai József (1861—1927).

107. LILASAPKÁS ZORKA. Jelezve lent balra: Rónai. Lásd: Ernst-Muzeum, 1936.
Lemezpapir. 52×42 cm. 350.—

108. ZÖLDKALAPOS HÖLGY SZÜRKE KESZTYÜBEN. Jelezve lent balra: Rónai.
Lemezpapir. 52×41 cm. 400.—

Saar, Karl van (1771—1853).

109. ELŐKELŐ HÖLGY ARCKÉPE. Jel: l. balra K. v. Saar.
Elefántcsont. 10.5×8.5 cm. 180.—

Schilcher, Friedrich (1811—1881).

110. ANYAI SZERETET. Jel: az imazsámolyon Schilcher.
Vászon. 62×48.5 cm. 230.—

Schmirsch, Johann (XIX. sz. e.).

111. GYÜMÖLCSÖK ÉS VIRÁGOK.
Jel: l. középen Joh. Schmirsch 1818.
Vászon. 75×97 cm. 400.—

Skutetzky Döme (1850—1921).

112. JÁR A BABA... Jel: l. j. S. D. 80.
Fa. 16×12.5 cm. 400.—

Spányi Béla (1852—1914).

113. HÓOLVADÁS. Jel: l. balra K. Spányi B.
Vászon. 57×67 cm. 220.—

Steinfeld, Wilhelm (1816—1854).

114. TENGERPART VÁRROMMAL.
Jel: l. balra W. Steinfeld junior 1837.
Vászon. 55×71 cm. 180.—

115. TENGERPART LEGELŐ KECSKÉKKEL.
Jel: l. balra W. Steinfeld junior.
Vászon. 55×71 cm. 180.—

Stetka Gyula (1855—1925).

116. II. RÁKÓCZI FERENC LOVON.
Jel: l. jobbra Stetka Gyula 1912.
Vászon. 45×36 cm. 200.—

Szamosy Elek (1826—1888).

117. A MŰVÉSZ FELESÉGÉNEK ARCKÉPE.
Jelezve fent: Szamosi E. Irodalom: Ernst-Muzeum aukciói, 1930.
Vászon. 63×50 cm. 400.—

Székely Bertalan (1835—1910).

118. A FORRÁS. Kiállítva: Székely Bertalan kiállítás, 1911. — Nemzeti Szalon jubiláris kiállítás, 1935.
Vászon. 89×34.5 cm. 1900.—

119. ERDŐRÉSZLET. Jelezve: l. j. Székely. Kiállítva: Nemzeti Szalon jubiláris kiállításán, 1935.
Vászon. 52×91 cm. 1500.—

120. NŐRABLÁS.
Tempera. 37×67 cm. 400.—

121. SZADAI HÁZAK. Kiállítva Székely Bertalan kiállítás, 1911. 162. sz.
Lemezpapir. 12.5×42 cm. 300.—

122. SZADAI TÁJ.
Lemezpapir. 35.5×62.5 cm. 800.—

Telepy Károly (1828—1906).

123. A DIÓSGYŐRI VÁRROM. Jelezve: l. j. Telepy Károly, 1860. Kiállítva: Magyar biedermeier kiállítás, 1937. 323. sz.
Vászon. 53×79 cm. 600.—

124. A KAZÁNI SZOROS. Jelezve: l. j. Telepy.
Vászon. 12×24.5 cm. 80.—

125. KÁRPÁTI TÁJ. Hátán: „Kölber Ferkó barátomnak, Telepy".
Fa. 12.5×25.5 cm. 80.—

126. MOCSÁR. Jelezve: l. j. Telepy, 882.
Fa. 14×17.5 cm. 80.—

127. TÁTRAI TÁJ.
Fa. 15×23.5 cm. 80.—

Thán Mór (1828—1899).

128. A VASUT ALLEGÓRIÁJA.
(Vázlat a Keleti pályaudvar királyi várótermének falfestményéhez.)
Vászon. 60×80 cm. 250.—

Utrecht, Adrian van (1599—1652).

129. CSENDÉLET MADARAKKAL.
Vászon. 74.5×60 cm. 800.—

Valentiny János (1842—1902).

130. A FALU HŐSE. Jelezve: l. j. Valentiny J. 1893. Irodalom: Uj Idők, 1932. 13. sz., 319 l.
Vászon. 93×122. 2000.—

131. RÉSZLET A VELENCEI TÓRÓL. Jelezve: l. j. Valentiny J.
Fa. 44×29 cm. 600.—

Vastagh György (1836—1922).

132. LEBEGŐ ANGYALKÁK.
(Klotild főhercegnő hagyatékából.)
Fa. átmérője 46 cm. 400.—

Weber Henrik (1818—1867).

133. A MENYASSZONY.
(Hagyomány szerint a művész menyasszonya.)
Kiállítva: Magyar biedermeier kiállítás. Kat. sz. 353.
Vászon: ovális 75.5×61 cm. 600.—

Wilda, Hans Georg (XIX. sz. m. f.).

134. SÉTAKOCSIZÁS A PRÁTERBEN.
Vizfestmény. 18×26 cm. 60.—

Withoos, Mathias (Calzetti) (1627—1703).

135. A RÓMAI SZENT PÉTER TEMPLOM LÁTKÉPE A DORIE-PAMFILI KERTEK FELŐL. Jelezve: l. balra M. Withoos. Hasonló festmények a mainzi és schwerini képtárakban.
Vászon. 78×66.5 cm. 950.—

Zichy Mihály (1827—1906).

136. AZ IRGALMASSÁG. Jelezve: l. b. Zichy fest... 95.
Vizfestmény. 18.5×30.5 cm. 600.—

137. A NAGY TÉT.
Fent: a Antoine Rubinstein son viél ami Zichy, 1886, 14 février.
Szépia. Átmérője 27.5 cm. 600.—

138. BABAZSUR. Jelezve: l. b. Zichy, 1847.
Vizfestmény. 22×14.5 cm. 600.—

139. GITÁROZÓ. Jelezve: l. b. Zichy, 1869.
Vizfestmény. 26×35 cm. 800.—

140. UGY-E, JÓ BOR? Jelezve: l. j. Zichy, 1866.
Vizfestmény. 33×24 cm. 1000.—

Toldy Ferenc

Születésének századik évfordulója alkalmából

Alig harminc esztendeje, hogy Toldy Ferenc, a magyar irodalomtörténet atyja, maga is átköltözött halálában a magyar irodalomtörténetbe. Igen sokan élnek még azok közül, akik élete utolsó szakaszában ismerték a nagymultu aggastyánt, aki báró Eötvös József szerint valóságos élő anakronizmus volt. A magyar irodalom legmozgalmasabb korszakait élte át s Kazinczytól Arany Jánosig része volt minden irodalmi és tudományos mozgalomban. Együtt növekedett a magyar irodalommal s még életében átlengte alakját az a kedves romantika, amelyet csak nagy idők régi emberei körül szokott szőni a késő utódok emlékezete. Születésének e hónap 10-ikére eső százados évfordulóján kegyelettel fog megemlékezni róla irodalmunk minden barátja.

Irodalomtörténetírónak nem juthatott kedvezőbb sors, mint az övé. Ott volt az irodalom műhelyében, a maga szemével látta a munka születését, ismerte létrejöttének okait s végül közvetlenül tapasztalhatta hosszu élete során: életrevaló volt-e a munka, s milyen hatást tett a kortársakra és az utódokra? Minthogy benne élt abban, aminek történetét meg kellett írnia, bámulatos önállóságra volt szüksége, hogy megteremtse a szeme előtt lefolyt események megitélésénél a kritikai perspektivát. Tudjuk, hogy ez nem mindig sikerült neki, de nagyjában mégis elég tiszta képet festett a maga gondolatkörével és nézeteivel megegyező irodalmi eseményekről. Sajnos, hogy kritikai perspektivája életének utolsó szakaszában egyszerre megállapodott határok közzé jutott s Vörösmartyval mintegy lezárta irodalmunk fejlődésének történetét.

Ebbeli állásfoglalásait már életében ósdisággal vádolta a Petőfiért és Aranyért lelkesedő fiatal nemzedék. Ósdiságát azonban nem a megszokott értelemben kell megitélni. Egész életének tapasztalatában s munkásságának határozott irányu menetében rejlett az oka mindig önállóságra törekedő kritikai meggyőződésének. Kétségtelen, hogy hatalmas kritikai elméje volt, de még ezzel sem győzhette le az emberi természet gyöngeségeiben rejtőző akaratlan elfogultságot, amely az ő szempontjából évek hosszu során át leszűrődött tapasztalatokhoz való elszánt ragaszkodás volt.

TOLDY FERENC az ötvenes évek elején

Markó Károly festménye

TOLDY FERENC tizenötéves korában

Ifjusága kezdetén már belejutott abba az áramlatba, amely az erőknek igen heves, néha semmi kiméletet nem ismerő, de mindig tiszteletreméltó szándéku megfeszítésével igyekezett megteremteni a magyar irodalom jövőjét. Tizenhétesztendős sem volt még Toldy Ferenc, amikor beléjutott az irodalmi mozgalmak sodrába s meg merte cselekedni azt is, hogy a hatalmas Bacsányit megtámadja. Már ekkor megismerkedett Kazinczyval és az irodalom számos munkásával s fiatalsága ellenére szerepelni is kezdett az irodalmi mozgalmakban. Nagy készültséggel és nagy tudományszomjjal indult útjának. Atyja, a szepességi származásu, budai postatiszt nagyműveltségü és irodalmi körökbe járatos ember volt, aki eleinte a külföld irodalmával ismertette meg, majd rávezette arra az útra, amelyen magyar íróvá lehetett. Különös, hogy a magyar irodalomtörténet atyja, gyermekkorában még nem tudott magyarul, minthogy sem atyjától, sem bécsi származásu anyjától nem hallhatott magyar szót a szülei háznál. Magyarul Cegléden tanult meg, ahová 1813 őszén küldték az első gimnáziumba. Mire visszakerült Pestre, a német fiuból valóságos törzsökös magyar lett s német hangzásu nevét is megváltoztatta nemsokára Schedelből Toldyra.

A magyar irodalom varázsa betöltötte egész lelkét s már kistanuló korában áhitattal nézegette barátjával, Bajza Józseffel együtt egy Kiss István nevü akkori könyvkereskedő boltjának kirakatában a magyar könyveket. „Ez a könyves bolt — mondja visszaemlékezéseiben — hihetetlenül nagy hatással volt az ifjuságra a

Egyetértés 1905. XI. 45. sz.

magyar olvasásra gerjesztés által. Megálltunk vala, kijövén az iskolából, csodálni a magyar könyvek címlapjait a kirakatban. Az öreg Kiss István el sem is mulasztá a boltja előtt nézegető ifjakat behivogatni, könyvet mutogatni, őket velök megkínálni. Bajzával itt kezdém első ismereteimet gyüjtögetni azon irodalomról, amely nemsokára életem irányára döntő lett." A magyar irodalom szeretete eleinte csak fordítások készítésében és apró kritikai cikkek írásában nyilatkozott meg benne. Kezdetben maga sem gondolta, hogy milyen nagy hivatás vár reá irodalomtörténetünk művelésében. Orvosi pályára akart lépni s miután a pesti egyetemen a bölcsészeti után elvégezte az orvosi fakultást is, a szemészet mestere lett és nagyobb külföldi útra indult.

A nagyszerü példák látásán még jobban fölbuzdult s hazatérésekor hamarosan megnyilatkozott benne agitátori képessége. Szinte öntudatlanul sodródott át irodalmi munkássága révén arra a térre, amelyen aztán élete végeig megmaradt. Orvosi pályáját abbahagyta, miután még egy évig a dietétika tanárja is volt a pesti egyetemen. Teljesen az irodalom ügyének szentelte munkásságát s 1835-ben mint az Akadémia titoknoka már módot talált agitátori működésének kifejtésére.

Az Akadémiában évről-évre nagyobb hatáskört nyert s 1836-ban indítványára megalakult a Kisfaludy-Társaság is. Mint az egyetemi könyvtár igazgatója és rendezője, majd az egyetemen a magyar nyelv és irodalom professzora rengeteg munkával volt megterhelve, de bámulatos munkabírását ez nem tudta kimeríteni s közben egymaga egész könyvtárt írt össze. Írói működésének ötvenéves jubileuma alkalmával Greguss Ágost száztizenhat oldalas könyvben sorolta föl Toldy munkáinak puszta címeit. Jókain kívül egyetlen magyar író sem írt ennyit.

Munkásságának legnagyobb dicsősége — mint tudjuk — a magyar irodalom történetének rendszeres megírása volt. Az adatoknak órási tömegét hordta össze és rendezte formás egésszé irodalomtörténeti könyveiben, amelyeket a folytonos haladás immár avulttá tehetett, de érdemüktől soha meg nem foszthat. Kora reggeltől késő estig, sőt igen gyakran egész éjjel is dolgozott Toldy még öreg korában is, heteket áldozva még a kevésbbé fontos adatok kikutatására is. Az adatokat rendesen csak hatalmas emlékezőtehetségében halmozta össze s kötetes munkákat írt meg néhány lapnyi jegyzetből. A rengeteg kutatás, a sok száraz munka nem tehette száraz emberré; élete végeig igen jókedvü, tréfára hajló ember maradt s pihenést rendesen régi nóták éneklésében, fuvolázásában és gitározásában keresett.

A múlt század huszas éveitől a hetvenesekig egyik legismertebb alakja volt fővárosunknak s élete vége felé a fiatal nemzedék áhítattal tekintett rá mindig, a hatalmas triumvirátus egyik tagjára, aki Vörösmartyval és Bajzával együtt évtizedekig korlátlan hatalommal vezette a magyar irodalmi mozgalmakat. Támadásban is sokszor volt része s nem tudták neki megbocsátani, hogy Petőfit és Arany Jánost nem méltányolta eléggé. Az új irodalmi irány teljesen ellenkezett az ő felfogásával s habár a közvélemény hatása alatt engedett is a klasszicitásért való föltétlen rajongásából, soha sem békült meg eléggé Petőfi és Arany sikerével. Élete utolsó szakaszában a múlt embere maradt, — nem előre nézett, mint kezdetben, hanem hátra. Ez az egyetlen hiányossága irodalomtörténetírói nagyságának. Ma meg azt kívánjuk a modern irodalomtörténetírótól, hogy olyan legyen mint a fejfa, amelyre a halott neve mellett a föltámadás reménysége: a jövő jogának jelképe is föl legyen jegyezve.

LONDESZ ELEK

Szent Antal csodái

Irta HEVESI JÓZSEF

Az Isten is egymásnak teremtette őket. Gizikét és László urat.

Az egyik olyan bájos volt, mint egy őzike, a másik férfias, mint Antoniusz szobra.

Fiatal, szép mindakettő. És ostoba mindakettő.

Engem nagyon sokat bosszantottak. Különösen Antoniusz úr.

Fülig szerelmes volt abba a gyönyörűséges szép hableányba és dacára, hogy olyan bátornak, férfiasnak látszott, mint Colleoni szobra; a rokonszev meleg varázslata ott kacsintgatott a leányka szemeiben, mint nefelejts a patak partján; de ebben a szoborférfiban nem volt annyi életrevalóság, mint egy márkustéri galambban.

Együtt gondolázott a leánynyal, együtt hallgatták estende a canalazzon az epedő olasz dalokat, együtt ültek órákig a Quadri előtt és láthatták a szerelmes galambokat és még szerelmesebb nászutasokat, mindegyiknek az ajkán szinte kínálkozott a vallomás, hogy egymást szeretik, de ne adj' isten, hogy ráfanyalodtak volna egy tisztességes szerelmi vallomásra.

Hiányzott a merszük.

A leány — végre is leány volt, egy félénk őzike. Az ifju pedig — Antoniusz szobor úr — igazán mulya volt és gyámoltalan.

Az epedés szinte elemésztette már őket. Hiszen csak rájuk kellett nézni, hogy az ember beleláthasson a szívükbe és észrevegye azt a nagy lángot, amely bévül lobog: de ők némán ültek egymás mellett, mélyen, mélyen elgondolkozva, megremegtek, ha kezeik véletlenül érintették egymást, azonban az a nagy láng nem akart összecsapni. A vallomás ott csüngött az ajkaikon, mint bokron a szamóca, de csak nem akart leperdülni.

Gizike az anyjával volt Velencében, a Lidón.

Itt ismerkedett meg vele László úr, aki valahonnan Nápoly vidékéről került Veneziába azzal a szándékkal, hogy majd egy-két napig marad a lagunák városában, aztán utazik haza. De ime már vagy négy hete, hogy beleesett ennek az édes kis leánynak a bűbájos varázslatába és nem tud szabadulni belőle. Nemcsak hogy nem tud, de nem is akar. Itt ragadt ő is Velencében, a jó Isten tudja milyen ürügy alatt, és folyvást valami orvosi rendeletre hivatkozik, amely tengeri fürdőt parancsol neki.

Már pedig van-e jobb a Lidó-fürdőnél?

A mama éles szeme szivesen látta leánykája hódítását, meghatotta az ifjúnak hűséges és kitartó ragaszkodása (hazulról már kapott értesítést, hogy László számbavehető fiatalember ám!), de észrevettem, hogy már ő is kezd türelmetlenkedni. Gizike szivébe mélyen belepillantott és csakhamar tisztában volt a leánya érzelmeivel. Az ifju pedig egyre velük volt és . . . és . . . olyan nehezen készülődött hozzá . . .

En csak távoli szemlélője voltam a dolgoknak.

Itt időztem Velencében, találkoztam Inokaynéval és leányával, kedves jó ismerősök hazulról, és sokat voltam velük együtt. Antoniusz urat, Király Lászlót, is én mutattam be nekik és most már bizonyos tekintetben úgy éreztem, hogy angazsálva vagyok az ügyben.

Az „ügy" azonban sehogysem akart nekibuzdulni. A fiu gyámoltalan, a leány félénk volt és beláttam, hogyha csak valami különös csoda nem történik, ezt a kettőt egyhamar össze nem boronáljuk.

Hopp, csoda!

Világosság gyuladt hirtelen a lelkemben. És csakhamar készen voltam a tervemmel.

ERNST-MÚZEUM AUKCIÓI, BUDAPEST

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

XLV. (1920)

PÓTLÁSOK.

Benczur Gyula (Julius), (1844—1920).

41a TANULMÁNY (Studie) Ceruzarajz. Jelzés lent balra: Benczur Gyula.
Karton 50×40. P 500.—

Bihari Sándor (Alexander), (1856—1906).

45a EBÉDSZÜNET (Mittagsruhe). Jelzés jobbra: Bihari S.
Fa 24×35. P 1000.—

Borsos József (1821—1886).

52a. FÉRFI ÉS NŐI ARCKÉP. A női arckép jelezve: J. Borsos.
Vászon 62×51 cm. P 1500.—

Csók István (Stefan), szül. (geb.) 1865.

74c. VÁZLAT „NIRVANÁHOZ" (Skizze zu „Nirvana"). Jelzés lent: Csók, Páris, 1908.
Vászon. 55×46 cm. P 1200.—

Kernstok Károly (Karl), szül. 1873.

200a. TANULMÁNYFEJ (Studienkopf). Vörös krétarajz (Rötelzeichnung). Jelzés lent: Kernstok Károly.
Karton. 23×19. P 300.—

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

257a. BARLANG ELŐTT. Jelezve: C. Marko pinxit 1831.
Vászon (Leinwand). 37×53 cm. P 3000.—

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

257b. TENGERPARTI SZIKLÁK MITOLÓGIAI JELENETTEL. Jelezve: C. Marko 1830.
Vászon (Leinwand). 30×45 cm. P 2800.—

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

257c. IDEÁLIS TÁJ A MEGZAVART HALÁSSZAL. Jelezve: C. Marko 1833.
Vászon (Leinwand). 34×45 cm. P 2600.—

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

257d. OLASZ TÁJ A KOLDULÓ SZERZETESSEL. Jelezve: C. Marco. 1834 Róma.
Vászon (Leinwand). 33×45 cm. P 2600.—

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

257e. IDEÁLIS TÁJ FÜRDŐ NŐKKEL. Jelezve: C. Marko 1833.
Vászon (Leinwand). 43×58 cm. P 4000.—

Maurer György (Georg) (1811—69).

263a. NŐI ARCKÉP (Damenportrait). Jelzés balra: George Maurer 1840.
Vászon. 78×60 cm. P 1200.—

Rippl-Rónai József (1861—1927).

386a. A KÉZIMUNKA (die Handstickerei). Jelzés lent: Rónai.
Pasztell 47×31 cm. P 800.—

Rippl-Rónai József (1861—1928).

386b. UTKAPARÓ (Strassenkehrer). Jelzés lent: Rónai.
Fa. 47×32 cm. P 500.—

1038. KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst, hengeres testén trébelve 3 fülkagylós diszü kartusban gyümölcsköteg. Boltozatos födelén római vitéz alabárddal és pajzszsal, ezen bevésett 1635. évszám. H. K. (Hans Kolb) mesterjeggyel. Augsburg, 1635. P 1150.—

1039. NAGY KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst. Hengeres teste tagozott talpon nyugszik, oldalán 3 vésett rajzu kartus Jézus életéből vett jelenettel: Pásztorok imádása, Jézus az irástudók közt és a feltámadás. Tagozott födelén gyürüs tagozásu magas gomb. Kétágu billentővel és kérdőjelalaku füllel. Német, Lübeck, XVII. sz. P 2000.—

1040. KIS KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst. Alacsony talppal, kissé keskenyedő testét csigás keretbe foglalt három palmetta diszíti. Boltozatos födelén álló gyermekalak; gyöngysoros és csigás füllel. Mestere az Epfenhauser-család egyik tagja. Augsburg, XVII. sz. e. f. P 700.—

1041. FÖDELES SERLEG, ezüst, részben aranyozva. Kerek tagozott talpán trébelt levélsor, szára férfialak. Tagozott, dudoros kelyhén trébelt levél, pikkelydisz és gyümölcskötegek közt három medaillon egy-egy török fejjel. A talphoz hasonló födelén a gyermek Herkules kigyóval. I G P mesterjegy. Besztercebánya, 1716. P 1200.—

1042. TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva. Hengeres teste rövid száron nyugszik. Boltozatos, 3 gránátalmaalaku gombon álló talpán 3 jelenet alakokkal. BW mesterjegy. Esetleg Nagyszeben, XVI. sz. P 400.—

1043. NAGY POHÁR, ezüst, részben aranyozva, a talpon és a száj peremén vésett lambrequin-disz, oldalán leveles kartusban Erdély cimere. Erdélyi fejedelem ajándéka. DI mesterjegy. Nagyszeben, XVII. sz. P 800.—

1044. CHANUKA-MÉCSES, ezüst, aranyozott részletekkel. Négy oszlopos. Talapzatán 8 kigyófejalaku mécsessel. Hátlapján trébelve hétágu gyertyatartó, felsőrészén két S idomu gyertyatartókar és váza virággal. Magyar, XVIII. sz. vége. P 1150.—

1045. EVŐKÉSZLET, ezüst, porcellán nyéllel. 12 villa, 12 kés és 12 kanál. A nyélen aranyozott levéldisz. Cseh porcellán. Az ezüst Székesfehérvár, 1856. P 240.—

1046. ÉKSZERLÁDIKA, aranyozott ezüst, vésett és trébelt barokkdiszitéssel. Hosszukás alak, letompitott bordás sarkokkal, födelén kengyeles fogantyu. P. U. mesterjegy. Augsburg, 1700 k. P 800.—

1047. OVALIS ÉKSZERTÁLKA, ezüst, aranyozás nyomaival. Közepén trébelve szarvast üldöző lovas. Augsburg, XVII. sz. P 200.—

1250. NAGY ÁLLÓ ÓRA, faragott és aranyozott fa, középen piramissal és két álló alakkal. Jelezve: Anton Hitzlberger in Raab. Győr, empire. P 240.—

1930. 7465. Légrády Testvérek nyomdai műintézet, Budapest.

Kat. 1939/40. oszam. I.

Marko Károly id.

id. MARKÓ KÁROLY / 1791 - 1860 / :

122. Faunok elől menekülő nimfák. - Olajf., fa, méret 17.5 x 12 cm. Jelz.l.b. "C. Marko pinxit 1831".

123. Pihenő nimfák. - Olajf., fa, méret 18.3 x 14.1 cm. Jelz.l.b. "C. Marko 1832".

124. Róma látképe. - Quache f., fa, méret 22 x 27 cm. Jelz.l.j. "C.M.a Roma 1835".

125. Rózsehordók. - Olajf., fa, méret 19.4 x 14.5 cm. Jelz.nélk.

RICHARD BAUER,

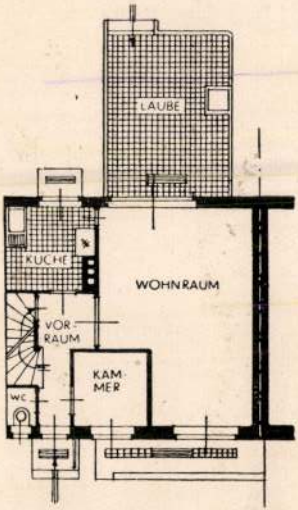

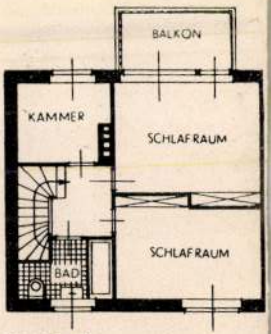

HAUS Nr. 6
OBERGESCHOSS

JOSEF FRANK,

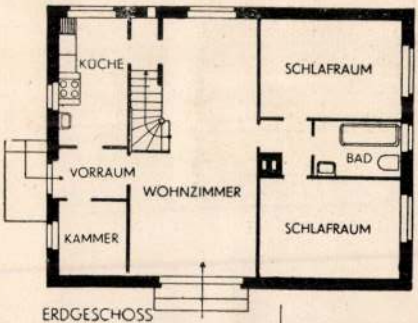

ERDGESCHOSS

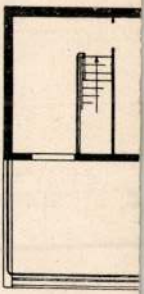

WALTE

3097

44. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Visegrád.

A ~~halról~~ emelkedő sziklát a fellegvár romjai koronázzák s a hegy oldalát borító fák közül a Salamon tornyáig lenyúló falak válnak ki. A toronyhoz jobbra haladó korlátos út vezet, a melyen innen szőlők kötik le figyelmünket. A háttért elfoglaló hegyek közt a Duna kanyarog, a melynek innenső partján Maros községe terül el, mely felett a katholikus templom tornya uralkodik s a melyen túl a szőlőkben présház látszik. Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 58·5 : 83 cm.

1890: III. 356. — 1891: VIII. 341. — 1892: VIII. 341. — 1893: VIII. 449. — 1894: VIII. 44. — 1895: VIII. 44. — 1896: VIII. 44. — 1897: VIII. 44. — 1898: VIII. 44.

~~Vétetett 1890-ben. — Magy. Képt. 507. — Ltsza 358.~~

— 1900: VIII. 44. — 1901: VIII. 44. — 1903: III VIII. 44. — 1904: VIII. 44. — 1905: VIII. 44.

— Magy. Képtár 507. — Ui lelt. sz. 358. — 1905. átv. jegyz. 522. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2156. és a leltárban 3097. — Vétetett 1890-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

MK 507.
Nyl. 358.

Vét 1890

490

Goyen Jan van.

esetben oka az, hogy fél az anya gondolni is azon időre, midőn közte és szeretett gyermeke között ezen édes viszony megszakad. — No hiszen szép, szép ez a gyengédség, ez az anyai tulságos szeretet, de nem észszerü, mert a gyermek nem marad azon állapotban, a hogy született, fejlödik és erösbül naponkint, ennélfogva eledeleinek is változnia kell, és miután a 7—8-ik hónapban első vágófogai már kibujtak, ezek már a természettől arra rendelvék, hogy figyelmeztessék az anyát arra, hogy már most más, szilárdabb eledelek is elcsusznának ám, sőt arra is hasznosak, hogy ha a mama nem érti a természet nyelvét, harapd meg emlőjét, kis ember, ugy majd csak rágondolja magát. — Vannak sokan, kik az elválasztással járó bajok kikerülése miatt szoptatnak addig, mig a gyermek zsámolyt hoz anyjának, mire leüljön az a szoptatásnál, és mikor már a gyermek összeeszik mindent, ami csak rágható, s a mellett csupa szokásból kéri az emlöt, hogy legyen mivel mulatni magát, mig anyja ölében kényelmesen nyujtózkodik. — Átalános hit, hogy azon gyermekek, kik soká szopnak, lelki kifejlödésükben hátramaradnak, nehezen tanulnak beszélni, csontjaik hajlékonyabbak, és nem oly egészségesek, mint azok, kik velök egyidösek és rövidebb ideig szoptak.

Dr. Sikor József.

TÁRHÁZ.

A családi nevek magyaritása.

Hirlapokból olvasom sok nem magyar származásu honfitársam névmagyaritását, és ezen szivemből örvendek, mert a ki lelkileg már magyar, igen következetesen cselekszik, midőn külsőleg is azzá lenni kiván, a mivé lelki vonzalmánál fogva már lett, azaz: magyarrá.

A családi nevek magyaritása nálunk nem uj szokás, nem, mint némelyek hiszik, divat szüleménye, erre történetünkből számos régi példát hozhatunk fel, s hála nemzetünk nemtőjének, az ily önkéntesen, tisztán belső vonzalomból magyarrá lett családok ivadékai közül, leggyakrabban kitünő hazafiak váltak. Ilyenekül emlithetem a sok közöl a *Druget, Czibak, Frangepán, lindvai Bánfi*, s a *Hédervári* családokat; ez utóbbiakból származtak a *Kontok, Ujlakiak* stb.

Ámde külföldi származásu vagy idegen nevü hazánkfiai, kiket egész örömmel fogadunk nemzetcsaládunk tagjaivá s ölelünk őszinte magyar szivünkhöz, az uj nevek választásánál — engedjenek meg nyiltságomnak, ha igy mondom — igen gyakran hibáznak, oly neveket vevén fel, melyeket századok mulva is ujjal ki lehet mutatni, hogy azok nem eredeti magyar, hanem csak kölcsönzött, forditott nevek. És ha már ezen testvéreink részéről azon hazafias szándékot tapasztaljuk, melynél fogva külsőleg, névszerint is magyarok kivánnak lenni, nem veszik tőlem rosz néven, ha a magyar családi nevek genesisével, származásával, a mennyire én tudom, megismertetem, mert ugy hiszem, hogy a gyakran nem helyesen eszközlött névmagyaritások oka ennek nem tudásából származik.

Az ős magyar családnevek főleg egy-két tagu, s jelenleg alig értelmezhető szókból állottak s állanak most is, p. o. *Pete, Radó, Dancs, Czobor, Dobó, Bebek, Thúz, Ubul, Upor, Zobor, Vata, Hotta, Apor* stb. Midőn őseink e földön letelepültek, s a családok állandó lakhelyeket választottak, keletkeztek a lakhelyekről elnevezések, s itt vették kezdetöket az *i* vagy *y* ragu családnevek; vagy midőn később a család több ágra oszlott, kezdődtek a megkülönböztető előnevek (praedikatumok), igy p. o. voltak Ecsedi, Nyirbátori és Somlyói *Báthoryak*, Pelsőczi, Csetneki *Bebekek* stb. Igy vettek fel később uj családi nevet némely ágak az osztályba nekik esett birtok után, p. o. a II. András uralkodása alatt a spanyolból magyarrá lett *Mitzbán* fiai alapitói lettek birtokaik, illetőleg lakhelyeik után az *Eszényi, Szerdahelyi, Csapi, Szürtei, Bocskai, Raskai, Sós* és *Kövesdi* családoknak, igy oszlott a *Rákóczy* család szintén birtok után *Morvai, Körtvélyesi, Isép, Csekei* és *Monoki* ágakra stb.

Igen hibázna azonban, a ki azt hinné, hogy csak birtokhelyről nevezett s főleg *i.* ragú nevek egyedül valódi magyar családnevek, mert mint már fentebb emlitém, a legrégibb családnevek nem *i.* raguak voltak, és származtak családnevek a személyes tulajdonságokból is, p. o. *Vitéz, Bátor, Erös, Fejes, Lábatlan, Balog* stb. Származtak családnevek viselt tisztségtől vagy életmódtól p. o. *Bán, Vajda, Pap, Katona, Halász, Varga, Szabó, Kovács* stb. Látunk családneveket a nemzetiségek után p. o. *Lengyel, Tóth, Német, Orosz, Török, Horvát* stb. Gyakran a keresztnév vezetéknévvé alakult p. o. *Márton, Gáspár, Bernát, László* stb; a keresztnévhez vagy viselt tisztséghez *fi.* raggal ismét uj családágak származtak p. o. *Mártonfi, Pálfi, Bánfi, Vajdafi* stb. Nem ritkán találkozunk magyar családnevekkel, melyek az állatországból kölcsönöztettek p. o. *Bárány, Farkas, Szúnyog, Holló*, stb. és bátran elmondhatom, hogy csakis ilyenek, vagy az elősorolt módon származott nevek olyanok, melyek a magyar családnevek jellegével birnak.

Az ujabbkori névmagyaritásoknál leginkább kedveltetik s divatozik a *fi.* és *i.* ragu névválasztás, ámde leggyakrabban igen helytelenül, mert mint fentebb mondám, a *fi* rag magyar szokás szerint csak keresztnév vagy polgári állásból vett vezetéknévhez illik, azaz oly jelentésü névhez, melynek értelme feltételezi azt, hogy annak emberfia létezhet p. o. *Mártonnak* fia lehet *Mártonfi, Pálé Pálfi, Báné Bánfi, Vajdáé Vajdafi*, de nem divatozott s hibás lenne, a *Lábatlanfi, Hollófi*, nem volna helyes helynév után sem a *fi* rag p. o. *Eszényifi, Szürteifi*, nem a nemzetektől kölcsönzött vezetéknevekhez sem p. o. *Németfi Horvátfi*, stb. mert ezeknél is a *fi* értelem nem lehet közvetlen az apára visszavihető. — Az *i* ragu magyar nevek, birtok vagy lakhely után választva igen helyesek, de midőn valaki magát nem magyar hely- vagy tájnév után magyarul *Tányérosi, Vágási, Kiáltosi, Taposi* stb. nevezi, bátran elmondhatom, hogy magyar vezetéknevek alakulásával épen ellenkezően cselekedett.

Majd minden nemzetnél más levén a vezetéknevek genesise, igen hibáznak azok is, kik idegen neveiket szóról szóra átforditva magyaritják, mert ezek valódi magyar nevet ritkán adnak, s az ilyenek azok, melyekre századok mulva is reá lehet mutatni, hogy forditott nevek (indigenák.) Nem lehet különösen a német vezetékneveket szóról szóra átforditva magyaritni, mert más a német nevek genesise, más a magyaré, a németben p. o. igen divatos a *mann, berg, berger, stein, steiner, burg, burger, haus, hauser* végzet stb. Ezek közöl a *mann* és *berg, berger* alig magyaritható, mert a *mann* rag a magyarban helyes értelembe vissza nem adható; *mann* helyett a *fi* épen nem alkalmazható, mert ha p. o. *Friedmannból* lehetne *Békefi*, ezen szabály szerint lehetne a *Fleischmann*-ból *Husfi*-t, a *Kohlmann-ból Szénfit* formálni, a mi a fentebb mondottak nyomán is helytelen volna. A *berg, berger* szintén bajosan magyaritható, mert a hegyek neveihez a magyar a *hegy* ragot ritkán alkalmazza, és igy *Tátrahegyi, Mátrahegyi* nem volnának helyesek, valamint nem helyes, a *Rosenberg, Breitenberg* nek *Rózsahegyi* és *Széleshegyi*-re magyaritása sem. A *stein, burg, haus* ragok magyaritása is csak óvatosan használható, mert magyar családnevek közt ezek is csak ugy foglalhatnak helyet, ha azok magyarországi helynevekre vonatkoznak.

A mondottak nyomán az lenne idegen nevü honfitársaimhoz őszinte tanácsom, hogy az idegen nevek közül csak azok fordittassanak szóértelem szerint magyarra, melyek átforditva is helyes magyar neveket adnak, a helyesen át nem fordithatók nevek helyett pedig mindenkor ujak választandók. Fentebb mondám, hogy a magyar vezetékneveknél nem mulhatlan kellék az *i* rag, mert a legrégibb családnevek *i* ragnélküliek voltak, de miután azt tapasztalom, hogy honfitársaim a név magyaritásoknál az *i* raghoz átalában ragaszkodnak, s ezt kedvelik, akár ezt is használhatják, de csak mindig az országban valósággal létező hely vagy tájnévhez csatolva. Ily neveket helységek, városok, vagy puszták után is lehet választani, arra azonban még is ügyelve, hogy oly községtől vagy helytől ne legyen az választva, melyet családi névül már más bir, mert bár örömest megosztjuk családi neveinket is magyarrá lenni ohajtó testvéreinkkel, mégis méltányos az, hogy a mit magunk erejével is megszerezhetünk, azt mástól ne kérjük, ne kölcsönözzük, s másnak sajátját e tekintetben is tiszteljük. Ezt pedig leginkább elérjük az által, ha vezetéknevek alakitására a minden község határában találtató dülők, hegyek, halmok, erek, tavak neveit, azaz tájneveket használunk. Találtatnak, mint mondám, ilyenek minden vidékben, minden határban, de összegyüjtve is olvashatók ilyenek az Uj Magyar Muzeumban vagy Akademiai Értesitőben, hova heves-megyei ily tájneveket küldék én is, s igen ohajtandó volna, ha magyar vidékekből közlenének ilyeneket mások is, nemcsak azért, hogy az által a m. Akademiának nyelvészeti szempontból tennének hasznos szolgálatot, hanem alkalmat nyujtanának nem magyar ajku vidékeken lakó, s neveiket magyaritani szándékozó honfitársainknak uj név választására. Közlök itt ujra nehány hevesmegyei tájnevet, melyek ugyhiszem, hogy vezetéknévül mind használhatók, és pedig a kinek tetszik, *i.* raggal, vagy a *-gal jegyzettek *i.* rag nélkül is:

*Almár, Bérva, Aszó, Ereszvény, *Rábcza, Lápolna, *Szilos, Eremény, *Galya, *Ecser, Békő, Butaj, Dóna, *Kardits, *Bakna, Hegyesd, Bátka, *Zámor, *Mike, Nyesetvár, *Petres, Peskő, Tarkő, *Zselyhe, *Ösvény, *Tiba, Sámágy, *Bere, Derentse, *Domán, Villó, *Vámló, *Bödör, *Nyeste, Ornak, Szelep, Ágota, Cséptelek, *Lednek, Telekér *Geden, *Gereg, *Danka, *Csobód, *Komár, *Szokortz, Csiklód, Liget, *Bőgőr, *Tardos, Cserek, *Gerzsány, *Gárdony, Sirmány, Repenye, *Ragyos, Somlyód, Kolokány, Kapud stb. Azon ohajtással fejezem be e töredékközlésemet — mint már fentebb emlitém — hogy bár minden idegen hangzásu vezetéknév megmagyarittatnék, s ezáltal külsőleg is mindinkább egygyé olvadnánk.

Martonffy Károly.

Irodalom és müvészet.

+ (*Heckenast-Bajza Lenke*) „Nyugat-Európa“ czimü uti rajzai igen csinos kiállitásban, Engel és Mandellonál megjelentek. A 14 ivnyi kötet tartalma: Ems, Drezda, Brüsszel, Frankfurt, Stuttgart, Köln, Baden-Baden és München. Ára nincs kitéve.

*

Vas. Ujs. 1861.

+ (*Az „Üstökös“ előfizetési árát*) Jókai 30 krral leszállitotta, e szerint egész évre csak 6 ft. lesz az ára. Ez aztán figyelemreméltó realis concessio a mai világban.

+ (*Disraeli B. „Temple Henrika“*) czimü két kötetes regénye, dr. *Deutsch* D. József által angolból forditva megjelent Pápán s kapható Pesten Ráth Mór könyvkereskedésében. Ára 2 ft. 40 kr.

+ (*Gróf Wass Samu „Kilencz év egy számüzött életéből“*) czimü munkájának I. „folyama“ Ráth Mórnál megjelent. E munka több kötetre fog terjedni, s szerző 9 évi viszontagságos bujdosását irja le benne, helylyel-közzel némi tudományos szinezettel, de átalában élvezhető, kellemes modorban. Az első kötet ára 2 ft. Ajánlva van b. Wesselényi Farkasné. szül. gróf Kendeffy Rózának.

+ (*A „Thália-Album“*) a cs. kir. rendőrség által lefoglaltatott.

+ (*Kempelen Győző*) ismét egy uj népszinművet adott be a budai népszinházhoz. Czime : „Szép Mara.“

(+ *Magyar operette.*) *Veszter Imre,* az ismert „Jogász-csárdás“ szerzője *„Vőlegény álarczban“* czimü operetten dolgozik. Szövegét Madarassy László irta.

+ (*Weninger Vincze ismert tudósunktól*) „A kereskedelmi számtan elemei“ czimű jeles munka jelent meg, leginkább kezdők számára a vasárnapi és kereskedelmi alosztályok teendőihez mérve. Kiadta Ráth Mór. Közel 200 lapra terjed s ára 1 ft.

+ (*Hideghéthy Antaltól* ily czimü munka jelent meg: *„Figyelmeztetések mezőgazdaságunk körül és a gazdasági tanintézetek ügyében.“* Szerző feladataul tüzte ki, e munkában némi tájékozásokat irni mezőgazdaságunk jelen állapotáról és fejlődési irányáról, hogy figyelmeztesse honfitársait azon veszélyekre, melyek gazdászatunkat fenyegetik. Továbbá, hogy a gazdasági tanintézetek körüli fogalmak és intézkedések eddigi zürzavarának közepette kimutassa azon főelveket, melyek nálunk a gazdasági szakértelem hatályos terjesztésére teendő intézkedéseknek biztos alapul szolgálhatnának. Végre, hogy megkisértse egy részletes alakulási és kiviteli szervezetét adni azon gazdasági tanintézeteknek, melyeket a hazai körülmények lehető tekintetbe vételével legczélszerübbeknek hisz.

+ (*Nagy Iván „Magyarország családai“*) czimü nagy munkájából Ráth Mórnál megjelent a 10-ik kötet 3. és 4-ik füzete. Tartalma : Molnár-Nagy. Ára 1 ft 70 kr. — Ugyancsak Ráth Mórnál két iskolai könyv is jelent meg. Egyik szime : *„Latin nyelvtan.* Kézi könyv gymnasiumi és reáltanulók számára.“ I. folyam. Irta *Gönczy Pál.* Ára 40 kr. A másik munkát is Gönczy Pál irta ily czim alatt : *„Tanmódszeres Vezérkönyv a latin nyelv tanitására.“* Ára 80 kr. E két könyv egymásnak mintegy kiegészitője.

+ (*A Markó-féle képek megvásárlására*) ujabban adakoztak : gr. Károlyi Lajos 50, Rudnai Nikolics Sándor 30, b. Wenkheim Győző 25, Athanaczkovics Plató, bácsi g. n. e. püspök 20 ftot.

+ (*Reményi Ede első kamarai zeneestélye*) f hó 15-én d. u. 4½ órakor leend az „Európa“ teremében, következő műsorozattal : 1. Szonáta, zongora és hegedűre Beethoven Lajostól (A-moll 47. mű), előadják Reményi Ede és Stocker Ede. 2. Pastorale és Vigadó magyar quartett 2 hegedűre, brácsa és gordonkára, előadják Reményi, Schlechta, Korbay Pál és Allagha Géza. 3. Beethoven F-dur quartettje vonóhangszerekre, előadják ugyanazok. — Reményi ezenkivül még két zeneestélyt rendezend.

+ (*Merényi László,*) kitől közelebb két kötet népmese jelent meg, a magyar népmesék összegyüjtését akarván eszközölni, e czélból teendő erdélyi utjára az Akademiához folyamodott pártolás és pénzbeli segélyezésért. Ennek folytán az Akademia m. hó 25-iki ülésében azt határozta, hogy mind erkölcsi, mind anyagi támogatásban részesitendi Merényi vállalatát, mint a kitől e téren sok jót várhatni. Elhatároztatott tehát, hogy az általa teendő utazásra 300 ft. utalványozása hozassék javaslatba az igazgató tanács legközelebbi ülésében. Az osztályülés figyelmeztette Merényit, hogy a népmesék előadásában minden hozzáadástól, szépitéstől ovakodva, a használandó kifejezésekben és a mondatok alkotásában magát szorosan a nép előadásához tartsa; továbbá, hogy folyvást a nép közt forogván, jegyezzen föl minden sajátságot, a mi nyelvi tekintetben megüti fülét; s végre, hogy a mesteremberek műhelyeiben is megfordulván, a mesterségekben használt műszók gyüjtésére is forditson némi gondot. — Merényitől lapunk is hozott egy népmesét, melyből olvasóink meggyőződhettek, hogy ő a népnyelvben kitünő jártassággal bir, s azért elismeréssel üdvözöljük az Akademia azon határozatát, hogy Merényit a népmesék gyüjtésében támogatni fogja.

+ (*Dobsa Lajos „I. István király“*) czimü uj tragoediájára a budai népszinháznál nagyszerü készületek történnek. Kiállitása mintegy 2000 ftba fog kerülni. Ugyane czélra Jámbor Endre, derék pesti szabómester egy 200 ft értékü palástot ajándékozott a népszinháznak.

+ (*Munka a vegyes házasságról.*) *Kornis Károly,* Rio-Janeiroban élő tudós hazánkfia, mint egy leveléből értesülünk, egy munkát irt a vegyes házasságról, melynek német példányai már sajtó alatt vannak. Szerző e példányokból a magyarországi könyvkereskedőknek is akar küldeni.

+ (*Tiltott regény.*) A Hoffmann és Campe kiadásában közelebb megjelent *„Dissolving views“* czimü regény, mely a birodalomban már több száz példányban közkézen forog, a sajtóhatóság által betiltatott.

+ (*Hugo Károly*) Hugo Viktor „Les miserables“ czimű regényéből egy 5 felvonásos drámát irt.

+ (*Uj olasz lap.*) Garibaldi kivánatára Genuában uj olasz lap fog megindulni „Róma és Velencze czim alatt. E czim az uj lap irányát eléggé kijelöli.

+ (*A „Bolond Miska“*) mult vasárnapi számát lefoglalták.

+ (*Sipos Antal hangversenye.*) Mult vasárnap a Muzeumban Sipos Antal, Liszt Ferencz tehetséges tanitványa hangversenyt rendezett a pestvárosi árvaléányház javára. Daczára a sáros és esővel fenyegető időnek, e hangversenyre oly számos hallgatóság gyült össze, hogy a terem csaknem egészen megtelt. Kár, hogy a műsorozat nem volt nagyobb szerencsével összeállitva. A hangversenyt Sipos nyitá meg Liszt Ferencz „Festetics-Rapsodie“ czimü művével, melyen kivül a hangversenyző még a következő darabokat adta elő : „Orczy-Rapsodie“ Liszt F-től; „Polonaise“ Chopintól; „A világosi czimbalmos“ és „Magyar népdalok,“ mindkettőt átirta a hangversenyző. Sipos sok technikai ügyességet tanusitott a zongorán; a közönség elismerése ismételve nyilatkozott irányában. Hollósy-L-né három uj magyar dalt énekelt Zimay Lászlótól, melyek utolsóját a többször megujult tapsvihar folytán ismételni is szives volt. Ezután Szerdahelyi Kálmán lépett föl Kakas Márton „Magyar divat“ czimü költeményével — a műsorozaton. Ismeretlen okból elmaradt szavalatát sajnálattal nélkülöztük. Ugyancsak Zimaytól Bignio is énekelt egy „Zord az idő“ czimű uj magyar dalt. Szép hangja köztetszést vivott ki. Egy kezdő énekesnő is lépett föl: Gyallay Luiza assz., Stoll P. tanitványa, Doppler „Ilka“ operájából egy magándalt s egy magyar népdalt énekelvén, mely utóbbit ismételnie kellett. Szép, terjedelmes és hajlékony hanggal bir, de tartózkodó énekén észre lehetett venni, hogy ezuttal először lépett föl nyilvánosan. Ugy halljuk, hogy a nemzeti szinpadra képezi magát, s hajlandók vagyunk hinni, hogy nem sikeretlenül. A közreműködők, kik a jótékony czél tekintetéből szivességből léptek föl, mindnyájan tapsok és kihivásokban részesültek.

— (*A „Helynevek Magyarázója“*) czimü munka 1-sö füzete megjelent, A kiállitás igen diszes, beltartalma elég gazdag, az igért 8 iv helyett 9 adatott. Az első füzetben 138 A-betüvel kezdődő helynév magyaráztatik meg, tudományos, szépirodalmi uton, rege s mondák alapján. Ajánlatul utasitjuk olvasóinkat a lapunk 40. számában közlött mutatványra. A 2-ik füzetre most nyittatik előfizetés 1 osztr. ftal; ez a B és C betüvel kezdődő helyneveket tartalmazandja. Szerző ismételi azon kérelmét, hogy ki előtt lakhelyének helyneve magyarázata ismeretes, sziveskedjék ez ügyben, a tán általa ismert helység nevének történeti eredetét, rövid vázlatban vele tudatni. — A munka kapható Lauffer és Stolp pesti könyvkereskedésökben s általok egyéb hiteles könyvárusoknál, ugy a szerzőnél is.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

+ (*Pamutpótlék.*) Bizonyos Kendall nevü marylandi gazda jelenleg Amerika keleti részeiben felolvasásokat tart egy bizonyos fanemről, mely igen nagy mennyiségben terem rostnemü anyaggal telt beczőket, mely anyag a pamutot teljesen pótolja. Kendall e fanemet nagy sikerrel müveli, eperfa nagyságra nő, tartósnak mutatkozik s az Egyesültállamoknak csaknem minden vidékén termeszthető. Müvelési költsége alig mulja felül a pamutszedésre tenni szokott költségeket. Jelenleg Amerika keleti részén átalános kisérleteket tesznek e fával.

+ (*Uj arany- és ezüstbánya.*) Hirlik, hogy az oraviczai kőszénbányák müvelésével felhagytak, mivel turzás közben arany- és ezüsterekre akadtak, melyeknek müvelése a korona jogaihoz tartozik.

+ (*Gyümölcs-termelés.*) Annak feltüntetésére, hogy mily roppant mennyiségü gyümölcsöt termel Kecskemét, a "P. N.“ megemliti, hogy onnét Pestre a mult héten 100,000 db téli alma érkezett; s ez csak egy hét alatt, ily sovány gyümölcstermő évben!

+ (*Uj tüzelőanyag.*) Egy franczia vegyész uj anyagot talált fel a gőzgépek fütésére, mely a kőszénnél 60 perczenttel olcsóbb. A találmány még titok.

Közintézetek, egyletek.

+ (*A magyar Akademia*) dec. 2-iki ülésében *Wenzel Gusztáv* r. tag emlékbeszédet mondott Savigny Frigyes Károly (1779—1861.) külföldi levelező tag felett. Előbb Savigny életirását közlé, majd tudományos s különösen jogtudományi érdemeit ismerteté; végre azon kérdésre nyilatkozott, mit nyert Savigny munkássága folytán a magyar jogtudomány, s miként hasznositathatjuk saját érdekünkben annak eredményeit? Wenzelnek köztetszéssel fogadott előadása után *Karvasi Ágoston* lev. tag olvasá föl egy részét Győrváros történeti monographiájának, melyet Czech János hátrahagyott s az Akademia kézirattárában őrzött iratai és oklevélgyüjteménye nyomán állitott egybe.

+ (*A pesti jótékony nőegylet*) dec. 1-től 28-ig terjedő 4 hétre, jelenleg létszámban álló 182 szegény számára — kik közül 27 uj és 155 már előbb is részeltetett — 468 ft. 25 krnyi összeget utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeknek 339 ft. 50 krt, negyedévenkint részesitetteknek 5 ft. 25 krt, egyszer mindenkorra segélyzett 33 szegénynek 123 ft. 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők szegények állapotát tárgyazó 31 vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet kötőintézetében jelenleg egyéb munkára nem képes 21 szegény talál foglalkozást és keresetet.

+ (*Az erdélyi Muzeum-egylet elöleges költségvetése 1862-re.*) A) Bevételek. 1. Alapitványi kamat 10,187 ft. 45 kr. — 2. 350 részvény után 1750 ft. Bevételek összege 11,937 ft. 45 kr. — B) Kiadások. a) Rendszerezett fizetések. 1. Igazgató évi fizetése 1000 ft. 2. Könyvtárnok évi fizetése 1000 ft. 3. Titkár, mint egyszersmind éremtárnok évi fizetése 1000 ft. 4. Pénztárnok évi fizetése 400 ft. 5. Könyvtári segéd évi fizetése 500 ft. 6. Irnok évi fizetése 300 ft. 7. Két szolga fizetése 480 ft. 8. Kertész fizetése 300 ft. 9. Kertészlegény fizetése 168 ft. Összesen 5148 ft. — b) Átalánok. 1.

élénkíti az egész képet. A legfinomabb miniatura-festés, gyöngéden hangolt, gazdag szinezéssel. A mester halála évéből való mű.

2. Olajfestmény, 14 × 10·5 cm. Jelzése C. Markó p. Ap. 1857. (l. a mellékelt képet.)

Délszaki táj, aratókkal a rozsföldön, áthidalt patakkal, hátul rom, amely mellett a távoli tengert és hegyeket lehet látni. Nagyon színdús, könnyed miniatura-munka.

3. Olajfestmény, 49 × 37 cm., tanulmányszerű, befejezetlen.

Alkonyat délszaki, erdős tengerparton, felhős levegővel és mozgalmas tengerrel. Erős fényhatás, rőtbarnán izzó előtér, az egész hatásában Turnerre emlékeztet.

4. Olajtanulmány, 32 × 24 cm., jelzése egykori tulajdonosától, Franz Schrotzbergtől ered (ceruzával): Carl Marco senior.

Folyó, sziklás tájban. Sárgás fényben izzó világítás. A háttér és középtér finom kidolgozású, az előtér szélesen aláfestve. Erőteljes hatása szintén Turnerre emlékeztet.

5. Olajtanulmány kéregpapiroson, 33 × 24 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco. sen.

Balra magas fák, jobbra délszaki hegyi táj és falak. Könnyen odavetett festés, reggeli hangulat.

6. Szines olajtanulmány papiroson, 36 × 26 cm., Schrotzberg jelzésével: C. Marco sen.

Ceruzával alárajzolt tölgy, fehér papiralapon. Befejezetlen.

7. Olajtanulmány, 22 × 15 cm., hasonló módon jelezve.

Lombos délszaki táj, reggel, a hangulat főszinei a zöld és viola, könnyedén odavetve, nagyon hangulatos.

8. Olajtanulmány papiron, 29 × 23·5 cm., hasonló módon jelezve.

Magas fák, amelyek csöndes vízben tükröződnek. Őszi hangulat. A motivum talán a Duna (Bécs?) mellől való.

9. Olajfestmény, befejezetlen, 41 × 34 cm., jelzés nélkül.

Sűrű lomberdőtől körülvett patak melléke. Északi nyári táj, talán Bécs környékéről. Félig kész.

DÉLSZAKI TÁJ ARATÓKKAL — ID. MARKÓ KÁROLY FESTMÉNYE

10. Vízfestmény, 25 × 25 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco Vater.

Befejezetlen előtér-tanulmány: őszies fák és bokrok a kerti ösvény mentén.

11. Vízfestmény, 13·5×11 cm., Schrotzberg jelzésével: Carl Marco sen. unvollendet.

A szent család és a kis János. Ölében az alvó gyermekkel ül a Szűzanya egy kőfal mellett, fa alatt, mellette József, a kis Jánost támogatva, aki a kis Jézust fel akarja ébreszteni. Jobbra távoli monumentális épületek s azokon túl sziklás tengerpart. Miniaturának szánt kép, alakjai nincsenek teljesen kidolgozva. Valószínüleg a nazarénusok szellemében készült ifjúkori mű.

Markó művészetéről ezen a helyen fölösleges szólnom. Olvasóim jobban ösmerik őt, mint én. Szerepe Ausztriában és Magyarországon olyasforma, mint A. W. F. Schirmeré Berlinben, idealista tájképei egyenrangúak a német klasszikus-idealista tájkép megalapítójának Carl Rottmannak műveivel s végtelen finom szinezése nem egyszer Claude Lorrainre emlékeztet. Mily gazdagok a miniaturái, arról egy pillanat alatt meggyőződünk, ha nagyítóüvegen át nézzük. Rájövünk, hogy annyi anyag van bennök, hogy nagy felületű képeket lehetett volna belölük alkotni, s emlékezetünkbe idézik a költő mondatát: «In der Beschränkung zeigt sich der Meister.»

Ide jegyzem még ez alkalommal, hogy ugyanebben a gyűjteményben van Seelos-nak egy jó műve:

Olajfestmény, 23 × 17 cm. Jelzése: G. Seelos.

Bozeni táj, derűs nyári reggel könnyedénfelhős éggel, egy út visz egy szép falusi ház mellett, nagy fákkal és szőlőkerttel a távoli hegyvidék felé.

A kép motivuma és szinezése nagyon emlékeztet Markóra, akit barátság kötött a művészhez. Keletkezése idejéről nincs tudomásom. Azt hiszem, hogy 1860 körül keletkezhetett.

Steglitz-Berlin. PROF. LUDWIG GURLITT

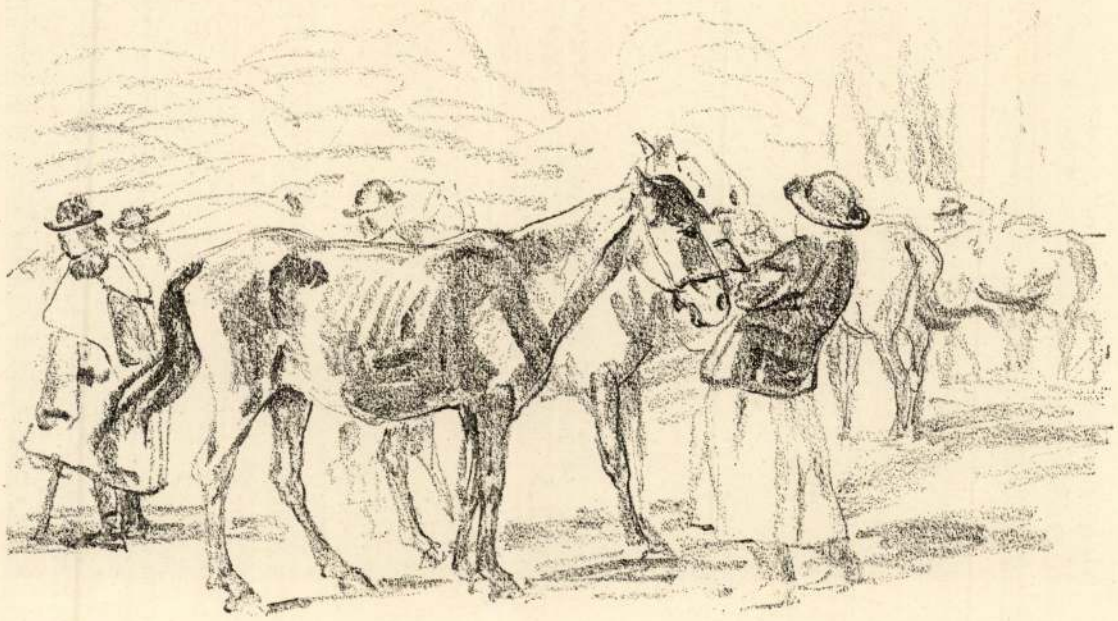

LÓVÁSÁR PÁLLYA CELESZTIN RAJZA

Markó Károly

Vasárnapi Ujság 15-ik számához 1861.

Irodalom és müvészet.

+ (*Huszth Jenö „Ábránd és való“*) czim alatt két kötet beszélygyüjteményt ad ki aláirás utján, utólagos fizetéssel. Szerző már ezelőtt két évvel előfizetést nyitott egy kötetnyi beszélygyüjteményre, de ez akkor az előfizetők csekély száma miatt meg nem jelenhetett; a kik tehát már egy kötetre 1 ftjával előfizettek, azok, ha a másodikat is birni ohajtják, még 50 krt kell hogy utánpótoljanak a mü átvételekor. Ellenben uj aláirók az első kötetet 1 ft, mind a kettőt pedig 1 ft 70 krért szerezhetik meg. Az ivek april végeig szerzőhöz Rimaszombatba küldendők. A mű május közepén jelenik meg.

+ (*A „Győri történelmi és régészeti füzetek“*) első füzete, érdekes tartalommal megjelent. *Simor János* győri püspök ő méltósága pártfogása mellett kiadják *Ráth Károly* és tdr. *Römer Flóris*, magyar akademiai tagok. Egy-egy füzet bolti ára 1 ft. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

+ Megjelent : „*Kis-Kun-Halas története.*“ Irta *Tooth János*. Jegyzetekkel s oklevéltárral ellátva, kiadta *Szilágyi Sándor*. A 124 lapra terjedő könyv ára 1 ft.

+ Lauffer és Stolp könyvkereskedésében legujabban következő érdekes munkák jelentek meg : „*Magyarország alaptörvényei*, közjogi fejtegetésekkel és felvilágositásokkal. Irta egy jurista.“ Továbbá : „*Dichtungen von Johann Arany*,“ mely magában foglalja koszorus költőnk „Katalin“ és „Keveháza“ czimü költői beszélyeit, az avatott tollu *Dux Adolf* által forditva.

+ (*Előfizetési fölhivás.*) Az érdem tagadhatlanul sokféle s becse a körülményekhez képest változó. Napjainkban például, ha valaki könyvet akar kiadni, előfizetési fölhivásából a világért sem feledné ki azon érdem megemlitését, hogy már egy vagy más munkája annak idejében meg nem jelenhetett. Körülbelől ilyen nótából kezdi *Vachot Imre* is előfizetési fölhivását az általa szerkesztendő és kiadandó „1861-diki országgyülési emlékkönyv“-re, melynek ára 2 ft., diszkötésben 3 ft., s april végeig hozzá beküldendő. E könyvön kivül az 1861-diki országgyülés tagjainak kőnyomatu arczképeit is ki fogja adni két nagy műlapon, melyek ára együtt 5 ft. azok részére, a kik a könyvre is előfizetnek, különben 6 ft.

+ Ráth Mórnál megjelent : „*Az angol parliament és eljárása*“ czimü, May *Erskine Tamás* után *Barsi József* által átdolgozott érdekes műnek 1 füzete, melynek tárgyát képezik : a parliament összeállitása, jogai és kiváltságai. Ára a nemsokára megjelenendő 2-ik füzettel együtt 3 ft.

+ Megjelent : „*Statistikai közlemények.*“ A hazai állapotok ismeretének előmozditására kiadja a magyar tudós Akademia statistikai bizottmánya. Első kötet. I. füzet. 158 lap. Ára 1 ft.

+ (*II. Rákóczy Ferencz levelezéseinek*) teljes gyüjteménye szintén rövid idő alatt napvilágot látand. *P. Szathmáry Károly* fáradozik annak összeállitásával.

+ (*Draxler János Balassa-Gyarmaton*) ily czimü munkára nyit előfizetést : „*Szent Péter apostol két levele.*“ Értelmezte *Draxler János*, balassa-gyarmati káplán. A pesti egyetem hittani kara által, Lonovics-dijjal megjutalmazott pályamü. “Előfizetési ára 1 ft. 30 kr., mely összeg máj. 15-ig szerzőhöz Balassa-Gyarmatra küldendő.

+ (*Vadnai Károlytól*) nemsokára ismét egy uj regény jelenik meg. Czime : „Eltévesztett életutak.“

— (*Görög n. e. imakönyv magyar nyelven.*) Popovics János, karczagi görög n. e. lelkész előfizetést hirdet „*Orthodox hitvallók imakönyve*“ czimü munkájára, mely azon görög „Synopsis“ magyarját tartalmazza, melyben minden alkalmi ima és könyörgés, gyónásróli szertartás, urvacsora előtt- és utáni lelkifoglalkozás, Akathist, Paraklis, hotár a keleti egyház rendszerén (Minolog), 100 évre szóló husvéti táblázat, és függelékül : keresztyéni | utmutatás bennfoglaltatnak. A munka 13—14 tizenhatodrétü iven jelenik meg augusztus havában, finom papiron, imakönyv alakjában. Egy példány előfizetési ára 2 ft. o. é. A pénzösszeg bérmentes levelekben küldendő máj. 15-ig *Popovics János* görög n. e. lelkészhez *Karczagra.* *)

+ (*Urvári Lajos „Babérlevelek“*) czimü beszélyfüzéréből megjelent az első kötet, mely Garibaldi harczait és kalandjait tartalmazza. Ára 75 kr.

+ (*A „Pesti Napló“ munkatársainak*) *Maszák Hugó* által rajzolt, kőnyomatu arczképcsoportozata, második javitott kiadásban jelent meg. A sikerült arczképeken meglátszik, hogy Maszák a legelső magyar arczképfestőnek, Barabás Miklósnak volt tanitványa. A csoportozatot következő 7 iró képezi : Kemény Zsigmond báró, Danielik János, Falk Miksa, Pompéry János, Királyi Pál, Greguss Ágost és Salamon Ferencz. A kép ára, a papir minősége szerint 1 ft 50 kr. és 2 ft.

+ (*A „Csatár“*) czimü politikai és ismeretterjesztő néplap *Vajda János* által szerkesztve megindult. Az eddig megjelent számokból itélve, az uj lap, mint előre sejtettük, komoly akarattal lát hozzá feladatához.

+ (*Kipfelhauser „összes költeményeire“*) nyit előfizetést, melyeket saját „hiteles arczképével“ fog kiadni. Előfizetési ár 50 kr., mely april végeig küldendő be. Egyes előfizetők 10 kr. „zuschlag“-ot is tartoznak beküldeni, a postai szétküldésért. Az igen ügyesen irt előfizetési fölhivás is megéri azt a potom két fertálybankót. Ha sok előfizető lesz, akkor a szerző az egész jövedelmet egy hazafias és jótékony czélra „opferolja,“ t. i. a Reichsrath azon 85 diszszékének kitapaczirozására, a mibe a magyar követek fognak ülni.

*) E sorok fölvételére más lapok szerkesztői is fölkéretnek.

+ (*Bus Vitéz „Fekete leves“*) czimü uj szatirikus lapjának első két száma megjelent. Szerkesztőjét élczes dolgozatairól kedvezőleg ismeri a közönség, azért remélhető, hogy konyhájába számosan fognak összesereglení egy-egy tál „fekete levesre.“ Előfizetési ára negyedévre 1 ft 50 kr., félévre 3 ft, dec. végeig, azaz : 9 hónapra 4 ft 50 kr.

+ (*Uj vidéki magyar lapok.*) Debreczenben *Sárváry* Elek szerkesztése mellett „Debreczeni tárogató“ czimü uj lap fog rövid idő alatt megindulni. Ugyanott egy másik lap keletkezéséről is beszélnek, mely „Alföldi hirlap“ czimet fogna viselni. Szerkesztőjeül *Csatáry Ottót* emlegetik.

+ (*Rózsa Lajos*), mint a Werfer Károly csődtömegének ideiglenes gondnoka, a *Szokoly Viktor* által szerkesztett „Garabonczás diák“ előfizetőit fölszólitja, hogy a mennyiben a Werferhez beküldött előfizetési pénzekért kártéritést igényelnek, ebbeli követelésöket a tömeg ellen, a pesti kereskedelmi törvényszéknél, aprilis 20-ig rendes kereset alakjában jelentsék be.

b.— (*Fatum ez, és nem is lehet másnak mondani.*) A Krakkóban megjelenő „Czas“ négy nap alatt három megintést kapott s kétszer lefoglalták.

+ („*Hunnia.*“) Ez lesz czime azon magyar szellemben irandó nagyszerü zeneműnek, melyen *Willmers* Rudolf világhirü zongoraművész és zeneszerző épen most dolgozik, s mely egész zenekar számára lesz irva. A mű három részre lesz osztva. Az első rész a „Hős-zene,“ Árpád korát tünteti elő; a második „Vallásos hangok“ czim alatt a sz. István korabeli vallásos küzdelmeket adja elő; a harmadik rész a „Szabadság hangjai,“ Rákóczy harczait tükrözik vissza. A mű, mint a „P. N.“ irja, nemsokára elő fog adatni.

+ (*Erkel „Bánk bán“ dalműve*), mint halljuk, zongorára alkalmazva is nemsokára meg fog jelenni. E hirt kétségkivül örömmel veendik a zongorajátszók.

+ (*A pesti müegylet által*) megvásárlott képek kisorsolása f. hó 27-én d. e. 10 órakor menend véghez az egylet helyiségeiben, hol a nyeremények naponkint reggel 6 órától este 6-ig megszemlélhetők.

Egyház és iskola.

b.— (*A kathekismus kiadása*) a közelebbi rendszer alatt bécsi egyedárusság volt. A Sz. István-társulat megkérte a bibornok-primást, hogy a kathekismust ismét nyomathassa, mint azelőtt. — Továbbá engedélyt kért egy „Sz. László-egylet“ alakitására, melynek tagjai havonkint 6 krt fizetnek be, s az igy támadt jövedelem harmadát a keleti keresztyének polgárosodásának előmozditására, egy harmadát a legfontosabb hazai czélok előmozditására, végre egy harmadát a kath. egyház szükségei fedezésére forditandják. Az egylet elnökei *Lonovics* érsek és gr. Károlyi István lesznek. Ő eminentiája mindkét kérelemre kedvező választ adott.

— (*Vácz 1861. évi egyházi névtára.*) A püspöki megye a legrégiebbek közé tartozik. Jelenlegi püspöke a 84-ik. Kiterjed Nógrád-, Pest-, Csongrádvármegyék több részeire és a Kunságra. Számlál összesen 618,298 lelket. Ezek közől r. katholikus 366,273, görög n. egyesült 1761, ág. vallásu 41,082, helv. vallásu 201,717, zsidó 16,170, kath. tanuló-gyerek 18,425, fölszentelt papja 195, szerzetesháza 7126 egyénnel, plebániája 117, káplánsága 62, ág. vallásu temploma 46, helv. hitv. temploma 57, synagogája 27, főesperessége 3, alesperessége 17, magyar nyelvü kath. községe 67, német községe 2, magyar-német 11, magyar-tót 22, magyar-tót-német 14, egyház adományzója 26, prépostsága 4, czimzetes prépostsága 6, czimzetes apátsága 5.

— (*Az 1860. évi szepesi egyházi névtárból*) következő adatok érdekesek : A püspöki megye, mely 1776. óta az esztergomi főmegyéből kihasittatott, Szepes-, Liptó- s Turóczvármegyékre terjed, azaz 145 négyszögmérföldre s összesen 282,056 lelket számlál, kik közől 195,787 r. katholikus, 8707 görög egyesült, 68,209 ág. vallásu, 9353 zsidó, 18,425 tanuló-gyerek. Van 162 plebániája, 457 filialisa, 57 káplánsága, 229 fölszentelt papja, egyházadományzója (Patronus) 22, szerzetesháza 7, filialis temploma 100, ág. vall. imaháza 66, synagogája 8, jelenlegi püspöke 6-ik volt eddig, 48 kanonoka (jelenleg 8 valóságos és 3 tiszteletbeli prépostsága 3, czimzetes prépostsága 11, apátsága 1, czimzetes apátsága 5, főesperessége 3, alesperessége 13).

b.— (*Angol szertartásu istenitisztelet.*) Pesten a reformáltak vadászutczai iskolatermében már több izben angol szertartásu istenitiszteletet tartottak.

b.— (*A papok száma.*) Franciaországban 81, Németországban 45 s Olaszországban 262 kath. püspök van. A világi papság összes száma Európában 260,000, ebből 115,000 Olaszországban él.

Közintézetek, egyletek.

+ (*Az ujonan alakult müvész-egylet*) elnökeül gróf *Keglevich Bélát*, védnöknőjeül pedig gróf *Batthyány Arthurnét* választotta meg.

+ (*Az első magyar általános biztositó-társaság*) ez évi rendes közgyülését május 2-án, d. e. 10 órakor tartandja a társaság ujtéren levő 3. sz. a. saját háza második emeleti termében. Tárgyai leendnek : 1) Az igazgatóságnak az intézet állásáról, s az 1860. évi üzlet menetéről szóló jelentése és a vizsgáló bizottmány által átnézett zárszámadás előterjesztése. 2) Uj választások, az alapszabályok illető szakaszainak rendelkezése szerint. 3) A választmány által inditványba hozandó tárgyak feletti tanácskozás.

*

b.— (*A magyar Akademia*) april 2-ki ülése. A *Karácsonyi* 100 arany dijra négy vigjáték pályázott, s a dijat a „Vigjáték tárgy" czimü darab nyerte el, melynek szerzője *Dobsa* Lajos. — A *Marczibányi-dijra*, melynek pályázati határideje márcz. végén járt le, ismét egy pályamü sem érkezett be; két munka jött be a *Gorove* László által alapitott dijra: Az iskolák és tudományok állapota az Árpádok korában s hazai s a külföldi iskoláztatás ugyanazon korban, végre egy mü érkezett be *Ujváry* 20 arany pályázatára: Széchenyi Pál életrajza. Valaki 100 aranyat tett le Lucanus *Pharsalia* czimü munkája forditására, az Akademia a pályázati határidőt 1864 ik évre tüzte, de már is 6 pályamü érkezett be, azért határoztatott, hogy mindazok, kik még e műre pályázni akarnak, azt félév mulva jelentsék a titkárnál, ha azonban ez idő alatt senki sem jelentkezik, a fönebbi 6 pályamü kiadatik a birálóknak. — Az elnökség felszólitása folytán a dunagőzhajózási társulat 3 ingyenjegyet küldött be oly akademiai tagok számára, kik természettudományi kirándulásokat szándékoznak tenni. — A k. helytartótanács egy levelében a hazai épitészeti és egyéb műemlékek fentartásával megbizandó bizottmány fölállitását s ennek az archeologiai bizottsággal egybekapcsoltatását indokolta. A levél az archaeologiai bizottságnak adatott ki véleményadás végett.

b.— (*Az orvosi egylet*) apr. 6-ki ülésében dr. Hirschler, egy veszélyes szembeteget mutatott be. Dr. Pisztory egy 61 éves öreget hozott be, kit veszélyes csonttörésből gyógyitott ki.

+ (*A budapesti hangászegyleti zenede*) f. april hó 20-án d. u. a német szinházépület termében, az igazgatóság és igazg. választmány választása, és a mult évi számadások előterjesztése végett közgyülést tart.

+ (*A pesti izraelita magyaritó-egylet*) f. hó 7-én gyülést tartott, mely alkalommal Horn Edét tiszteletbeli, dr. Rózsay Józsefet pedig rendes elnökévé választotta.

+ (*A zalamegyei gazdasági egyesület*) april 29-én Keszthelyen közgyülést tartand, az ezen évi jun. 1. és 3-án Z.-Egerszegen rendezendő állattenyésztési és borászati kiállitás szervezetének és programmjának végleges megállapitása végett.

+ (*Ugocsamegyében is*) alakult honvédsegélyző-egylet, melynek pártfogónőjeül a hazáért vértanuhalállal kimult báró Perényi Zsigmond lelkes özvegye kéretett föl.

Mi ujság?

+ (*Vachott Sándor*), nemzetünknek egykor mélyérzelmü költője, nincs többé. A boldogult egyike volt azon számosaknak, kik a gyászosemlékü Haynau-rémuralomnak áldozatul estek, hazafiságukért. A szerencsétlen költő a forradalom alatt Kossuth titkára volt, s a szabadságharcz bukása után, mivel Sárosy Gyulának menhelyet adott, elfogatván az ujépületbe záratott, s itt megőrült. Temetése f. hó 11-én d. u. 4 órakor történt, a budai Schwarzer-féle elmebetegek intézetéből. Az egyetemi ifjuság fáklyákkal a lánczhid pesti oldalán várta a gyászmenetet s innen kisérte ki a kerepesi ut melletti temetőbe örök nyugalomra. Áldás és béke hamvaira!

b.— (*Széchenyi-gyászünnepély.*) Aprilis 8-án mult egy éve, hogy a legnagyobb magyar szive megszünt dobogni hazájáért. E napot Pest méltóan gyászolá meg. A városi főutczáiban, de a többiekben is általán a boltok félig be voltak zárva, az ablakokból, házakról fekete, vagy fátyollal bevont zászlók lengettek, az ablakokból fekete leplek csüggtek alá. A belvárosi templom környéke az istenitisztelet előtt már pár órával tömve volt ünnepi ruhába öltözött néppel. — Az istenitiszteletet herczegprimás ő eminentiája tartá. A Széchenyi-család czimerével diszitett, a templom közepén fölállitott ravatalt, a kettős sorfalat képező egyetemi ifjuság közt, a képviselők, a felsőház, a Kisfaludy-társaság, a Gazdasági egyesület, az Akademia stb. tagjai vették körül. Az ajtónál volt honvédek kivont karddal álltak őrt. A szertartás után a templomban a „Szózatot", a kinn levő nép pedig a „Hymnuszt" énekelte. — Gyászünnepély volt e napon a szerb ajku g. n. e. s az izraelita egyházakban is.

+ (*Budavárosa*) f. hó 9-én ülte meg *gr. Széchenyi-gyászemlékét*, az ősvároshoz méltó ünnepélyességgel. A fényes gyászistenitiszteletet Danielik János cz. püspök ur végzé, tengernyi nép jelenlétében. Istenitisztelet után, mely a Szózat zengésével fejeztetett be, a nép a városházhoz vonult, hol Széchenyi arczképe ünnepélyesen lelepleztetett, mely alkalommal a polgármester rövid megnyitó beszédet mondott, utána a város főjegyzője szónokolt, zajos éljenzés közt mondván el a legnagyobb magyar érdemeit. Végül ismét a polgármester beszélt, igy végezvén lelkes szavait: „Széchenyi meghalt: éljen Széchenyi!"

+ (*B. Vay kanczellár*) f. hó 9-én érkezett fővárosunkba; gr. Apponyi pedig e hó 10-én Bécsbe utazott.

b.— (*Herczeg Eszterházy Pálnál*), ki legközelebb az országgyülés alkalmával Pestre tette át lakását, a nemzeti Muzeum és műegylet küldöttségileg fog tisztelegni, kifejezendő köszönetét azon hazafias tetteért, hogy jeles képtárát Bécsből Pestre áthelyezni rendelé.

b.— (*Az erdélyi királyi főkormányszék*) Kolozsvártt levő tagjai aprilis 6-án gyültek össze az első ülésre gróf Mikó Imre ő méltóságánál, mint elnöknél.

+ (*Haas Mihály szatmári püspök*), ki az országgyülésre fővárosunkba érkezett, mult vasárnap april 7-én macskazenét kapott. Ennek következtében a püspök elhagyta a fővárost.

b.— (*A cs. kir. törvényszékek feloszlatása kimondatott.*) A föloszlatott törvényszékek egyénei egy évi kegyelemdijt kapnak, s ha ez idő alatt alkalmazást nem nyernek, nyugdijaztatni fognak.

+ (*A Széchenyi-gyászünnepet*) Pozsonyban és Aradon is megünnepelték. Mindenütt a legnagyobb rend uralkodott.

+ (*Nyitrában is*) a megye bizottmánya tömegesen vett részt a kegyesrendüek egyházában gr. Széchenyi István halála évnapján tartott gyász-istenitiszteletben. *Nagy-Körös* is megünnepelte e napot. Az eddigi tudósitások után itélve, hazánk minden vidékén ugyanez történt.

+ (*Pestmegye bizottmányának*) april 8-iki havi közgyülésében a fizetéses aljegyzők száma kettővel megszaporittatván, első helyre *Dalmady Győző*, tehetséges fiatal költőnk, második helyre *Simonffy Kálmán* választattak meg.

+ (*Pestváros uj képviselőtestülete*) megalakult. Érdekesnek tartjuk megemliteni, hogy e szavazás alkalmával külföldi nevezetes férfiak és külföldön élő hazánkfiai közől is többen tisztelet-szavazatokat nyertek, névszerint: Napoleon császár 213, Viktor Emánuel 183, Garibaldi 437, Napoleon herczeg 92, Vincke porosz parlamenti tag 38, Cialdini 48, Dunlop angol követségi titkár 25, Kossuth Lajos 976, Klapka 933, Türr 835, Kmetty 423, Vetter tábornok 456, Asbóth Lajos 257, gr. Bethlen Gergely 85, Csernatoni Lajos 88, Cavour 98, Figyelmessy ezredes 450, Horváth Mihály 326, Irányi Dániel 200, Mogyoródy 134, Pulszky Ferencz 597, Perczel Mór 723, Somogyi Antal 137. Vukovics Sebő 97, és Xantus János 247 szavazatot.

+ (*Egy vállalkozó*) a „Sürgöny" szerint ajánlkozott, hogy a képviselők számára az uj-téren levő ideiglenes német szinházhoz hasonló kalitkát hét hét alatt összeüt a régi füvészkert helyén, 70,000 ftért. Ezzel ugyan nem sokat nyernénk, de kisegitőül megjárná. Ergo videant consules! Alkalmilag megemlitjük, hogy a magyar képzőművészetek társulatának f. hó 5 én tartott gyülésében szóba jött az országházra 1845-ben beadott tervek hollétének kinyomozása és a jelen országgyülés alatti kiállitása is. A képviselők jelenlegi tanácskozó helyiségének nagyon is szük volta kivánatossá teszi, hogy az országház ügye ne halasztassék ad kalendas graecas.

+ (*A pesti jogászság*) az alsóház korelnökéhez kérvényt nyujtott be aziránt, hogy a képviselőházban bizonyos hely jelöltessék ki a jogászok számára. A kérvény Palóczy igérete szerint, közelebb a ház elé fog terjesztetni. A kérelem teljesülése a jogászságnak kétségkivül érdekében van, de mig a gyülésnek tágasabb helyisége nem lesz, nem hiszszük, hogy kivihető legyen.

+ (*A bécsi franczia követség is*), az angol példájára elhatározta, agenst küldeni fővárosunkba.

+ (*Hangverseny.*) *Beale Vilmos* angol zongora-művész, Reményinek magyarországi körutjában utitársa, nehány nap mulva visszaindul hazájába Angolországba. Mielőtt azonban hazánkat elhagyná, egy hangversenyben vesz tőlünk bucsut, melyet ma vasárnap rendezend az „Európa" termében, Hollósy-L né, Vrábély Szerafina, Reményi Ede, Szerdahelyi és Almásy Tihamér közremüködése mellett.

+ (*A jó öreg Udvarhelyi Miklóst*), mint a „Hölgyf." irja, nyugdijba léptették.

+ (*Markó Károly képeire*) ujabban Eszterházy herczeg 100, az érseki kalocsai káptalan 50, s Dessewffy Emil gr. 26 ftot adott.

+ (*Varsó delnői*) a munkásosztály számára, hazafisága és eszélyes magaviselete elismeréséül husvét ünnepére lakomát rendeztek. Az előkelő házak mindegyikében 25 munkás számára fényes lakoma és nemes vendégszeretet várt. A vendégek száma 4000-nél többre ment.

+ (*Farkas Miska jeles győri zenetársasága*) jelenleg fővárosunkban van, s gyönyörü zenéjével sok élvezetet nyujt a közönségnek.

+ (*Garibaldi életrajzát*) a szentek életei közt árulják fővárosunkban a templomajtók előtt, — irja egy bécsi lap pesti levelezője. Az érdemes sógor bizonyára pápaszemet visel, hogy már ezt is meglátta.

b.— (*Garibaldi jutalma.*) Azon javaslatot terjesztették az olasz parlament elé, hogy Garibaldinak érdemeiért jutalmazáskép a nemzet egy 150,000 lirát jövedelmező államjószágot rendeljen.

+ A magyar ember csak nem tud ellenni czigányzene nélkül, a világ bármely zugába vesse is a sors. Az olaszországi *magyar legió* hős fiai is sokat epekedtek utána, mig végre sikerült nekik valahonnan egy czigánybandát előkeriteni.

+ (*A cs. kir. rendőrségtől*) valahára talán mégis megszabadulunk. A „P. Ll." legalább mint hiteles hirt közli, hogy a helybeli cs. kir. rendőrigazgatóság a helytartótanácstól utasittatott, a pesti rendőrbiztosságoknak — az egy vasuti kivételével — mielőbbi megszüntetésére és a belvárosi rendőrbiztosság által használt redouti lakásnak a városkapitányság részére leendő átengedésére. Csakhogy, a mint tudjuk, nagyon fontolgatva szoktak ám bizonyos helyeken az efféle rendeleteknek engedelmeskedni.

b.— (*A lembergi cs. kir. helytartóság*) a lengyel nemzeti viselethez tartozó *karabela* kard viselését eltiltotta.

+ (*Varsóból*) april 9-ről következő távsürgöny érkezett: „Tegnap a vár előtt nagy népcsoportosulás volt. A szétoszlásra történt ismételt felszólitások eredménytelenek voltak. A lovasságnak a nép szétzavarására irányzott kisérletei sikeretlenek maradtak. A gyalogságnak kelle magát közbevetni, minek folytán 60 halott és sebesült lőn az áldozat. Erre a csend helyreállittatott." Meghiszszük azt.

b.— (*Egy kis mulatság a városerdőben.*) Mult vasárnap esti 7 órakor a város ligetben városi rendőröktől vezetve, egy csapat katona jelent meg. Elképzelhetni, hogy a sok sörtől ázott fő mennyire megrémült, s futott zavarodottan haza felé. Pedig azok a megjelentek nem tettek egyebet, mint a keringéket körülvették, s ott több zsebmetszésben gyanus egyént elfogtak.

b.— (*Az erdélyi Reichsrath Maager tiszteletére rendezett gyüjtés*) Erdélyben 5 ftot, Magyarországban pedig semmitsem eredményezett.

magyar királyok oly sokszor igénybevett segítsége ; a Balkán szlávjai viszont természetes védőként üdvözölhették Szent István utódait, akik előbb a bizánci, majd az azt felváltó ozmán nyomástól oly sokszor tehermentesítették őket. A távolabbi nyugat felé pedig az új birodalom még többet jelentett : a népvándorlás rémének elültét, azt a minap is még oly sokat emlegetett »biztonságot«, azaz a politikai viszonyok változatlanságát, amire akkor sem volt kevesebb szükség, mint manapság.

Dalmácia meghódításával, amelynek egyébként rendkívül széleskörű autonómiát biztosított a magyar király, az ország utat kapott a Földközi tengerhez is (XI. század) s bekapcsolódhatott a világpolitikába, Bizánc és Velence közé. Ezzel természetes kereteit mindenütt elérte. Közben a IX. században betelepített országrészekben a legnagyobb liberalizmussal érvényesítette Szent István Intelmeinek azt az alapelvét, amely a más nyelvű és fajú lakosokat nemcsak eltűri, hanem hasznosaknak is ítéli. Az erdélyi szászoknak adott előjogok, amelyeket nem ők harcoltak ki, hanem a magyarok segítettek kifejlődni, lehetővé teszik ezeknek a településeknek teljes elszigetelődését faluközösségeikbe és nemzeti »universitas«-ukba, úgy, hogy ma is teljes élvezetében maradhattak népi nyelvüknek és sajátságaiknak ; a XII. századtól kezdve beszivárgó oláh havasi pásztorok kultúráját nemhogy el nem nyomja, hanem állandóan emeli a királyi hatalom és az erdélyi magyarság. De hasonló lehetett a helyzet Horvátországban is, hiszen a XVII. században Zrinyi Miklós, a legnagyobb horvát családok egyikének sarja fejti ki még ma is feledhetetlenül markáns teljességgel a magyar hazafiság egész rendszerét és ma is alkalmazott alapelveit.

Azt mondhatná erre valaki, hogy »elég hiba volt nem megragadni minden eszközt a nemzetiségi, nyelvi különbségek eltüntetésére addig, amíg lehetett«. De ez nem is jutott a magyar államférfiaknak eszébe : ez nem lett volna »magyar« politika. Az elmagyarosodást, amelyet nem intézmények és intézkedések siettettek, hanem a »legidősebb nővér« jellemének és életformájának, valamint kultúrájának vonzóereje, így is teljes siker koronázta, s ha nem pusztul ki a magyarság nagyrésze a XVI. és XVII. században, Szent István birodalmában sohasem adódott volna surlódást okozó nemzetiségi kérdés. (És természetesen nagy hiba volna azt hinni, hogy Magyarország »született« nemzetiségi

VISEGRÁD, AZ ANJOU-KASTÉLY ROMJAI

Markó Károly (1791—1860) olajfestménye

Nem akármilyen rom : a legnagyobb királyok történelmi székhelye, a legelőkelőbb idegenek fordultak meg benne

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

MARKÓ KÁROLY LEVELEIBŐL. Az első európai hírű magyar tájképfestő tüneményes pályája, nehéz viszonyok között is kivívott nagy sikereivel, oly váratlanul jött és meglepő jelenség a magyar géniusz történetében, hogy minden kis adatot örömmel kell fogadnunk, mely megértéséhez közelebb visz. Különösen, ha tekintetbe veszszük, hogy Markó, mint egyik magyarázója, Keleti Gusztáv írja, a saját ügyeit és személyét illetőleg „oly zárkózott és szűkszavú volt, hogy önéletírására vonatkozó adatokat mindvégig és mindenkitől makacsul megtagadott". (Keleti Gusztáv, idősb Markó Károly, 10. l.) Valóban nagy szerencsének kell tartanunk, hogy Szana Tamásnak sikerült a művész családjánál némi kézirati forrásanyagot megtalálni, aminek azután Markó Károlyról írt művében jó hasznát is vette.

Ennek kiegészítésére szolgálhat a mesternek az a néhány levele is, melyekre a modern magyar művészet történetére vonatkozó kutatásainkban a Magyar Nemzeti Múzeum és a bécsi cs. és kir. udvari könyvtár kézirattáraiban akadtunk s amelyeket ezúttal ismertetni szándékozunk.

Elsőrangú fontosságú adatokat nem tartalmaznak ugyan e levelek, de némely élet- és jellemrajzi vonások kidomborításánál igen jó szolgálatot tehetnek.

Az első levél ezek között 1831 deczember 31-ikén kelt s Bermann Sigmund bécsi műárushoz intézte azt a művész Kismartonból, ahová Bécsből ebben az időben igen gyakran kirándult természeti tanulmányok céljából.

Hosszas megpróbáltatások után akkor kezdett először Markó művészi hírneve emelkedni, ami a nehéz anyagi viszonyok között, rá nézve elhatározó jelentőségű volt. Jellemző a levél akkori elfoglaltságára s arra a lelkiismeretességre, mely művészi munkásságában egész pályáján keresztül végigkisérte. Közöljük egész terjedelmében:

„Auch wenn mir Euer Wohledelgebohren den Rest des Betrages auf die zweyte Landschaft nicht geschickt hätten, was mir unvermuthet kam und was ich blos der Besorgniss des Herrn Schrozberg um mich (was ihm keine Schande macht) zu verdancken habe, so hätte ich die zweyte Landschaft auf alle Fälle schon in der Arbeit. Sie wird beyläufig in vier Wochen fertig, jeh später umso besser für das Bild, wenn nehmlich die Unterlage zum Austrocknen Zeit hatt. Das Übereilen kann dem ersten geschadet haben, wovon ich mich in einem finstern Gewölbe noch nicht überzeugt habe. Auf Ihr mir schmeichelhaftes Zutrauen erwiedere ich blos, dass wenn die bereits gelieferte Landschaft Mängel haben sollte, dass ich zum Glück noch lebe um alles gut zu machen. Ich glaube aber die Ursache dieses Geredes zu

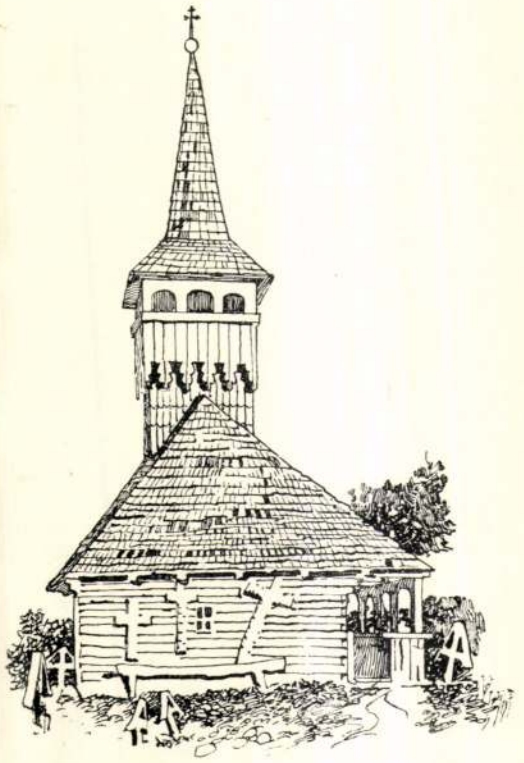

ERDÉLYI FATEMPLOMOK
AZ ALSÓPODSÁGAI GÖR. KELETI TEMPLOM
TÉGLÁS ISTVÁN VÁZLATA

können und freue mich über die Art wie Sie dasselbe aufnehmen. Ihren Wunsch eine dritte Landschaft zu erhalten werde ich desshalb auch ohne Drangabe zu erhalten, befriedigen nur muss ich um die nöthige Zeit bitten bis meine längst versprochenen Arbeiten mir es zu thun erlauben; und indem ich der Kürze meines Schreibens wegen um Vergebung bitte, verbleibe ich mit Hochachtung Dero ergebenster Diener Carl Markó".

A második levél — ez az egy az említett bécsi gyűjteményből való, míg a többieket a M. Nemz. Múzeum őrzi — 1839 december 25-ikén már olasz földön kelt, a Pisa melletti San Giulianoban, a hova Markó pár évi római tartózkodás után különösen megrongált egészségének helyreállítása végett 1838-ban költözött. Hosszú levél ez; egyik jóakarójához, bizonyos báró Haanhoz intézve, zilált anyagi viszonyainak őszinte feltárásával s azzal a kéréssel, hogy két festményének zálogba vétele mellett bizonyos összeget kölcsönözzön neki. A különben teljesen reális alapon nyugvó kölcsönügylet részleteit mellőzhetjük. Annál érdekesebbek azonban azok a sorok, amelyekben a művész az önérzetes őszinteség hangján megismertet pályájának sok kellemetlenségeivel. Ime, a lényeges részletek:

Műcsarnok 1904.

„Die Theilnahme an meinem Schicksale die Hochdieselben mir bezeugten, die Winke die Sie mir hinsichtlich der gegen mich angewendeten Umtriebe gaben, sind mir ja auch ein Grund mehr zu hoffen, dass Hochdieselben mir die Vermeidung des Umständlichen gefälligst nachsehen, und im Falle Sie eine genauere Kenntniss des Ursprungs meiner gegenwärtigen Lage wünschen oder für nöthig erachten sollten, die nöthige Entdeckung zu machen mich auffordern werden. In Kürze also nur so viel. Von der ersten Zeit an, als ich in der Kunst etwas zu leisten anfing, hatte mich ein besonderer Unstern, wenige Ausnahmen abgerechnet, in die Hände solcher Menschen geliefert, die es nicht ganz redlich mit mir meinten, wesshalb während diese durch den Ankauf meiner Arbeiten ihr Vermögen gewiss nicht verminderten, ich das meinige nicht in den Stand bringen konnte um sorgenfrey leben zu können. Wie boshaft viele handelten, die unter den Versprechungen mich weiter zu empfehlen, mir meine besten Arbeiten unter dem Werthe des dabey sparsam verzehrten Betrages ablockten, und mehrere dieser Abnehmer mir dann nicht zu berechnenden Schaden durch Ausstreuung böser Gerüchte zufügten, wäre lang zu erzählen. So war ich gezwungen Schulden zu machen. Genug wollte ich emporkommen so müsste ich anderwärts mein Glück versuchen. Von Geld Schulden gedrückt ging ich nach Rom. Die ungünstigen wegen der Cholera herbeygeführten Jahre vereitelten grössten theils meine Bemühungen, die Nachteile auszugleichen, die mir meine frühere Verhältnisse zugezogen hatten. Ich grämte mich, wurde krank, endlich so sehr, dass der Arzt als einzieges Mittel meine Wiedergenesung zu erlangen, eine Badekur erklärte. Ich ging nach Pisa, wo ich ganz abgeschnitten von der Kunstliebenden Welt, in einem kleinem Orte, Dorfe zu bleiben mich entschloss. Kaum im Bade angekommen verlohr ich meine grösste Stüze Herrn Bauer wahrscheinlich durch böse Menschen. Von allen Arbeiten, die ich seit einem Jahre verfertigte (abgerechnet eine kleine Landschaft, die ich hier an einen durchreisenden Fremden verkauft hatte) war bis zum 15. Nov. l. J. nichts verkauft worden."

És itt következik egy pár anyagi kellemetlenség részletezése. Nekünk azonban elég, ha kiérezzük a közölt sorokból, hogy a szárnyait éppen akkor erősebben bontani kezdő művészlélekre mily ólomsúlylyal nehezedtek az élet prózai gondjai. S találkozunk a kiváló emberek környezetében majdnem szükségképpen megjelenő jóbarátokkal is, akik, ha használni nem tudnak, ártani semmi esetre sem mulasztják el.

A következő két levél azonban az őszinte jóakarók egyikéhez, gróf Wimpfen Ferencnéhez vezet. Különösen az első érdekes, mert Markó művészetének technikai oldalát is érinti. 1850 január 15-én kelt Appeggi-ben s egész terjedelmében így hangzik:

„Excellenz! Hochgeborne, gnädige Gräfin! Schon mehrere male hatte Herr Baron von Metzburg mich theils mündlich, theils schriftlich angeeifert mich mit einem Schreiben an Hochdieselben zu wenden, indem der Herr Baron mich von Dero gütigen Absicht, meine Landschaft, die Waldpartie ankaufen zu wollen, versicherte: da ich von diesem Ihren gütigen Entschlusse auch durch Herrn Ricci schon in Kenntniss gesetzt war, von ihm aber auch vernahm, dass Hochdieselben mich mit dem Auftrag beehrten ein Blatt für Dero Album zu malen, so scheute ich mich den Mahnungen des Herrn Baron Folge zu leisten, bis dieses Albumblatt nicht fertig seyn wird. Ich kann wahrscheinlich und grösstentheils einem vor 20 Jahren von mir mit dem grössten Fleisse verfertigten Albumblatte das Misslingen meiner Hoffnungen zu schreiben, wesshalb ich mir vorgenommen hatte nie mehr für Album zu malen und so war ich für diese Art Malerey weder mit Farben noch sonstigen Requisiten versehen und weil ich seit zwanzig Jahren keine Übung hatte, so müsste ich jetzt wenigstens einige Proben machen, damit meine Arbeit in dem Album Euer Excellenz: wo gewiss vorzügliche Arbeiten von Künstlern seyn werden, nicht am schlechtesten sich ausnehme. Ich hoffe dass aus diesen Grunde Euer Excellenz die so sehr verzögerte Vollendung des Albumblattes mir vergeben werden. Aquarell habe ich nie gemalt sondern en Gouache, und in dieser Art ist auch diese Arbeit, welche vor einigen Tagen Hr Ricci dem Herrn Legazionssecretair Grafen von Paar zur gefälligen Absendung an Eurer Excellenz einhändigte. — Ich hoffe: dass beym Eintreffen dieser Zeilen das Albumblatt bereits in Dero Besitze seyn wird.

Nebst der Bitte diese meine Arbeit mit gütiger Nachsicht beurtheilen und als Zeichen meiner Hochachtung gefälligst annehmen zu wollen, bitte ich zugleich meines innigsten Dankes versichert zu seyn, von welchem ich mich desshalb belebt fühle, dass Euer Excellenz in dieser Zeit wo Kunst und Gewerbe den härtesten Schlag erlitten haben, durch den Ankauf der von mir gemalten Waldpartie mir meine schweren Sorgen erleichtern. Ich glaube diesen neuen Beweis Ihres Wohlwollens nicht besser zu verdienen, als indem ich versichere, dass ich schon im verfl. September dem Hr Ricci sagte, dass wenn Euer Excellenz die Landschaft zu acquisiren geneigt wären, ich den Preis auf 300 Francesconi herabsetze. Da Herr Baron von Metzburg mir so sprach als ob ich 360 Francesconi verlangt hätte, so kann das nur auf einen Irthum beruhen und indem ich diesen hiemit aufgeklärt zu haben glaube, zeichne ich mich, mich Dero besonderem Wohlwollen empfehlend, mit vorzüglichster Hochachtung Euer Excellenz ergebenster Diener

Carl Markó

Életrajzi érdekességű Markó visszaemlékezése a húsz év előtt készített albumlapra, melynek a levél szerint oly nagy következményei voltak. Hogy miben áll ez a dolog, eddig nem sikerült megtudnom.

A második levél Wimpfen grófnéhoz 1850 április 3-ikán kelt, s ez is telítve van az őszinte hála nyilatkozataival: „für den Beystand, welchen Hochdieselben mir in diesem für Künstler critischen Zeitpunkt durch die Abnahme meiner Arbeit zu theil werden liessen."

A Nemzeti Múzeum birtokában levő Markó-levelek között időrendben az utolsó 1854 január 5-ikén kelt szintén Appeggiben s Blumauer Carl vöcklabrucki aranyműveshez van intézve. Hogy Markó ebben az időben mennyire el volt foglalva, s hogy különösen széleskörű levelezése mily sok idejét rabolta el, már más forrásokból is tudjuk. Úgy látszik, jobbra-balra elpanaszolta azt. Szana is idézi egy részben hasonló tartalmú levelét (Markó Károly és a tájfestészet. 63. l.) Érdemes lesz azonban meghallgatni magát a zsémbes mestert, annyival inkább, mert levelünk egy pár olyan sort is foglal magában, melyek Markó művészi eljárására vonatkoznak. És ismét az a lelkiismeretes művész fog megjelenni előttünk, akivel már az 1831-iki levélben találkoztunk. Ime:

„Wohlgeborner Herr! Ihr geehrtes Schreiben von 25. Dec. 1853 kann ich erst heute beantworten. Vergeben Sie mir diese Verspätung und so auch die Kürze, der ich mich möglichst befleissigen muss, wenn ich es vermeiden will, dass ich durch übermässige Correspondenz im gegenwärtigen Jahr nicht eben so zu Schaden komme, wie im verflossenem Jahr, in welchem ich nie vor 11 Uhr Vormittags den Pinsel in die Hand nehmen konnte und zwar gröstentheils wegen Schreibereyen und zum Theil wegen Beschäftigungen die nicht im entfernsten zur Kunst gehören, mithin meiner Arbeiten nicht nur um keinen Pinselstreich vorwärts bringen, sondern ihnen wegen dieser Zeitverluste ausserst nachtheilig sind. Denn Sie werden es begreifen, da Sie selbst mahlen, dass ich früher anlegen und im immerwährenden Arbeiten die Zeit abwarten muss, bis die Öhlfarbe anzieht um dann besonders wenn es ausgeführte Arbeiten sind, das erforderliche Detail und Leben hineinzubringen; im Sommer braucht die Farbe 4 Stunden wenigstens dazu, im Winter 5 Stunden und mehr; wenn ich nun um 11 Uhr den Pinsel in die Hand nehme und 4 bis 5 Stunden abwarten muss bis die Farbe gehörig angezogen hatt, woher nehme ich dann die Zeit um zu vollenden? Und so entsteht sehr oft ein ausserordentlicher Nachtheil für meine Arbeiten, denn ich sehe mich meist wegen Mangel an Zeit genöthigt das fleissige und Bedachtsamkeit erfordernde Vollenden der Arbeit zu übereilen.

Mich hatt weder der von Ihnen ausgesprochene Preis von 40 fl. beleidigt, noch hatte ich die Absicht Ihnen wegen dieses Preises mein Versprechen zurückzuziehen und somit können Sie darauf rechnen, dass Sie von mir eine kleine Landschaft erhalten werden, nur muss ich Sie bitten noch einige Geduld zu haben, bis ich diejenigen Arbeiten vollendet habe, mit welchen ich oben angezeigte Verluste wegen so sehr im Rückstand bin, und die ich schon im October abzuliefern versprach.

Indem ich Sie bitte, Ihnen in Zukunft über mein etwaiges Schweigen keine Gedanken machen zu wollen, verbleibe ich mit besonderer Achtung Dero bereitwilligster Diener Carl Markó. NS. Es ist 9 Uhr 50 Minuten Vormittags und um 5 Uhr Morgens habe ich schon Licht in meinem Zimmer und noch muss ich einem Andern Brief schreiben, dann diese und die bereits geschriebene siegeln. Wann werde ich den Pinsel in die Hand nehmen?"

Mily türelmetlenség a nem művészi teendőkkel szemben. De mily türelem azután, ha az ecset végre a kezébe került. A két jelenség talán némileg magyarázza is egymást.

Már egy ízben hangoztattam a művész-levelek összegyűjtésének fontosságát. (Műcsarnok, 1902. évf.) Vajha jelen közleményem újra ráterelné a figyelmet a magyar művésztörténeti forrásanyagnak erre a fontos részére! —143.

Esztegár László

A SZÉPMŰVÉSZETEK ÁPOLÁSA HAZÁNKBAN NEMZETI KÖTELESSÉG. Éppen száz éve, hogy ennek a jellegzetes mondásnak lelkes szószólója akadt irodalmunkban. Az mindenesetre mellékes dolog, hogy Schauff Nep. János, a „rajzművészetek" tanítója Pozsonyban, német nyelven írott cikkében („An die edle ungrische Nation!") mondta el gondolatait; mert az a folyóirat, amelynek hasábjain cikkecskéjét közölték (Zeitschrift von und für Ungern 1804. VI. K. 2. füzet) a pesti tudomány-egyetem magyar aesthetica-tanárának, a magyar színészet első dramaturgjának, Schedius Lajosnak szerkesztésében jelent meg. Abban az időben még az idegen nyelven író hazai írók is oly lelkes magyarok voltak, hogy hazafias érzületök szeplőtlen tisztaságához a gyanúnak még árnyéka se férkőzhetett. Mint egy átmeneti kor embere, német tanultsággal bírt Schauff is, mint sok más kortársa, de ennek daczára a nemzettel együttérzés ott lüktetett minden írott sorában.

Cikkének nemcsak záradéke, de kiinduló pontja is Magyarország művészi hivatásának szép eszméjéből indul ki. Midőn ugyanis a szépművészetek kifejlesztésének, az emberi művelődésre való nagy jelentőségéről szól, megemlíti, hogy a közműveltség általánosítása szempontjából éppen a Magyar Királyságnak a legfontosabb szerepek egyike jut osztályrészül, az t. i.: nehogy a nyugoti műveltség hatása megszűnjék kellő továbbfejlesztés hiányából, annak itt hazánkban kell új gyújtópontba gyűjtetnie, hogy sugarai új erővel tovább terjedhessenek s így idők multával a sötét Kelet innen kapja

a világosságot. Hazánknak ekként művészi tekintetből a legszebb hivatások egyikét tűzi ki: hogy a nyugoti műveltségnek ne csak felfogadója, hanem kifejlesztője és továbbterjesztője legyen. Már e tény egymagában is elég bizonyság arra nézve, hogy Schauff hazafias érzése egy cseppet se volt kisebb azokénál, kik magyar szóval szolgálták a magyar közműveltség ügyét.

E cél elérésére a legalkalmasabb módnak azt tartja, hogy az ország különböző helyein Múzeumokat állítsanak föl, hogy a nemzet egyelőre legalább a művészetek létezéséről vehessen tudomást s azok iránti érzéke kifejlődjék, de meg azért is, hogy ezzel a tehetségek felserkentetvén, megnyilatkoznának s ismertté lehetnének. Ez lehetségessé tenné aztán e tehetségek foglalkoztatását s egygyé csoportosítását. A legalkalmasabbnak azt gondolja, ha az ezen irányban teendő első lépések célszerű magánvállalkozások támogatásával tétetnének meg, hogy így a kormány tevékenysége már biztos alapokra juthasson. Szükséges volna emellett, hogy a kiválóbb művészetek ismerete tudományos oktatással terjesztessék, mert a nemzet jelleme inkább hajlik a morális, mint a fizikai tevékenységre.

Miután ily módon a hazai tehetségeket fölserkentettük s itt-ott már foglalkoztattuk is, ekkor már föl lehetne állítani a szépművészetek rendes Akadémiáját, azaz tulajdonképen az abszolut képzőművészet („Bildungskunst") Akadémiáját. E kifejezéssel Schauff szerint „jelenleg az architectura legtávolabbi jelentésben" értetődik. Szerinte ez az oktatás inkább illik nemzetünk hősies szelleméhez is. Az architektonikus tanulmányok inkább a férfias szellem foglalkoztatására és táplálására valók és nem egykönnyen vezetnek a valóságos elfogulásra.

Schauffnak egy kissé homályosan megfogalmazott soraiból körülbelül ez volna kiolvasható: a művészi továbbképzésnek alkalmazkodnia kell a nemzet jellembeli sajátosságaihoz. E jellemvonás nálunk: a hősies szellem. Ehhez inkább illik az architektura, mint a többi művészetek, melyek inkább finomabb érzést követelnek. De ezeket sem volna szabad elhanyagolni, bár ezek csak, mint segédforrások volnának igénybe veendők.

A szépművészetek magyar Akadémiájának eszméje kétségkívül homályosan van Schauffnál körülírva. De cikkében nem ez a lényeg. A fő az, hogy „mit" akart. A „hogyan" kérdéséhez úgy is sok szó fért, mert hiszen a kezdet legkezdetén állottunk. Az ügy maga első sorban pénzkérdéssel állott kapcsolatban és csakis akkor lehetett volna e kérdés lényegéről beszélni, mikor ez tisztába volt volna hozva. Schauff cikkében az eszmekeltő elem a fő. Az övé mindenesetre az érdem, hogy irodalmunkban elsőnek tette szóvá egy Szépművészeti Akadémia felállítása közműveltségi jelentőségének szép gondolatát. A részletek kidolgozásához nem volt elég tanultsága; az intézmény megteremtéséhez hiányzott nála a szervező tehetség. Inkább azzal volt tisztában, hogy egy ily intézmény milyen műveltségi tényezővé válhatik, mint azzal, hogy miként kell azt megteremteni, kifejleszteni, hogy azzá válhassék. Hatásaival volt csak tisztában, nem pedig az azt lehetővé tévő eszközökkel. Ezért ismételjük, hogy cikkének csupán eszmekeltő oldala ér valamit. Ebből a szempontból ide jegyezzük okulásul cikkének összefoglalását.

Ő hiszi ugyanis, hogy nemzetünknek nagyobb belátással bíró fele ezen nyilvánvaló tényeknek nem fog ellentmondani és pedig: 1. hogy nyugoti Európa nemzetei a művészetek és tudományok fölvirágoztatása útján jutottak ahhoz a magas műveltséghez, melynek segélyével jelentős és érezhető fölényre tettek szert; 2. hogy csak hasonló lépések megtételével lehetünk mi velök egyenlőrangúak; 3. hogy ez okból a művészetek kezdeteire hivatalos előkészületeket kell tenni, mert minél tovább halogatjuk ezt, annál fokozódottabb arányban fog ez a nemzeti méltóság rovására történni; és 4. ez okból a művészetek megindítását és ápolását hazánkban úgy az egész emberiségre, mint a dologra magára nézve nemzeti kötelességnek kell tekinteni.

Ha Schauff cikke egészben véve nem volna is értékesnek mondható, ezért az egy gondolatáért megérdemli, hogy nevét a XIX-ik évszázadi magyar művészet története az érdemesebbek közé jegyezze föl.

—144. Bayer József

NEYGASS festőről ír Kazinczy Szentgyörgyi Józsefnek, 1811 november 6-ikán. „Most Pesten egy Neygass nevű Festő van. Nagy művésznek tartatik, mert drága s csillogó ruhákat fest. Báró Prónay Simonné ezidén küldé nekem 2 portraitját, hogy válaszszak és az egyiket küldjem vissza. Eggy lineába teszem Stünderrel, de úgy, hogy Neygass még is többet ér, mert jobban talál; Stünder jól színel, Neygass feketébe csap 's a piros nála szederjes. Osztán az angyali lelkű, szép, jó és minden Grátziákat még arcán is viselő Hirgeist Nini (Prónay Simonné) vénebb, húsosabb. Találva van, de ez nem a schönes zartes Weib, hanem eine korpulente Hetäre, fast frech auf Eroberungen ausgehend. A ki magát festetni akarja, menjen Bécsbe Fügerhez vagy Kreutzingerhez. Az én képem, mellyet Kreutzinger 1808 festtett ($1^1/_2$ láb magasságú vásznon 's fejem a csecsbimbómig fért a vászonra — barátságból csak 100 frtot vett érte) olly mű, hogy még az is gyönyörűséget lelhet nézésében, a kit épen nem interessálok. Csak az kár, hogy szenvedőt és nem mást mint szenvedőt, még pedig asszonyi nyavalygásokkal szenvedőt festett — pedig tanum társaim, hogy én úgy nem szenvedtem. Midőn Csúry Ferenc Bécsben meglátta a képet, így kiálta fel: „Wer wird in diesem Bilde den Dichter finden?" s eggy jelenvaló Festő azt mondta rá: „Trotz dem ist das so gemachlt, dass wenn Kreutzinger sterben wird, so wird das Bild für das Belvedere gerne gekauft". —145.

Nem tudom, mennyi ideig szándékozik itt mulatni művészünk; annyi igaz, hogy innen Hamburgba veendi utját, s onnan egyenesen haza fog térni. *Sz. G—n.*

Irodalom és művészet.

⊙ (*A „Magyar tudományos Értekező“*) 3-ik füzete is megjelent. Tartalmából megemlitjük : Frankl Vilmos „A magyar nemzet bevándorlásának történetét“ s Csery József „Korpona városának ismertetését,“ mely utóbbiból ezuttal már a második közlemény jelent meg.

⊙ (*Az első magyar operette*) holnap kerül először szinre a budai népszinházban. A darab czime: „*A szerelmes kántor*“; szövegét *Bényey*, s zenéjét *Allaga Géza* szerzé. Meglátjuk, hogy sül el.

○ (*A Markó-féle képek megvételére*) ujabban adakoztak : a temesvári takarékpénztár 50, a komáromi 25 s a kőszegi 20 ftot.

△ (*Egyházi beszéd.*) Kecskeméten Szilády Károlynál megjelent : „*A nyomoruságok árvizei.*“ Az 1862-iki vizkárosultak javára adakozást kérő egyházi beszéd. Kun-Szent-Miklóson márczius 2-án tartotta *Szász Károly*, h. h. lelkész. Jövedelme a h. h. solti egyházmegyében vizkárosult egyházak javára fog fordittatni. Ára 12 kr.

\+ (*Kriza János, erdélyi unitárius püspök*) „Vadrózsák“ czim alatt terjedelmes gyüjteményt szándékozik kiadni a székely népköltészet köréből. E gyüjtemény tartalmát képezendik : balladák, dalok és rokonnemüek; tánczszók, találós mesék, népsajátságok, mondák, tájszótár stb. Kétségkivül érdekes leend, nemcsak a költészetkedvelők, de átalában minden magyarra nézve.

⊙ (*Révész Imrétől*) ily czimü, 96 lapra terjedő munkácska jelent meg : „*A magyar protestáns egyház szabadságának védelme* némely tekintélyes német tudósok megtámadásai ellen.“ Közölve volt már a „Sárospataki Füzetek“ hatodik évfolyamában is. Ára 80 kr.

⊙ (*Időszaki irataink száma*) ismét egygyel szaporodott. Ez a „*Pécsi iparlapok*“ czimü folyóirat, mely két ives, képes havi füzetekben fog megjelenni, *Zsolnay Ignácz* szerkesztése mellett. Előfizetési ár 12 füzetre 6 ft.

△ (*Megjelent zenemüvek.*) *Mosonyi Mihály „Szép Ilonka“* czimü magyar dalmüve, a szerző által zongorára alkalmazva s Ábrányi Kornélnak ajánlva Rózsavölgyinél megjelent. Az 57 lapnyi füzetet a szerző arczképe disziti. Ára 5 ft — Ugyancsak Rózsavölgyinél még a következő müvek jelentek meg ujabban : „Morceaux de salon pour le piano-forte. Nocturne.“ *Lakombetól*; ára 50 kr. — „Utolsó bucsuszó.“ Eredeti magyar csárdás, szerzé *Bunkó Gyula*. 54 kr. — „Fantaisie brillante pour le piano sur le choeur favori de l'opera „Hunyady László;“ *Zollner Fülöptől*; ára 1 ft 10 kr.

⊙ (A „*Corpus Juris“ magyar forditásban.*) *Gegus Dániel*, szegedvárosi tanácsos a „Corpus Juris“-ban foglalt s azon kivüli kötetekben álló, sz. István király idejétől 1830-ig alkotott országgyülési törvényczikkeket magyarra forditván, felszólitja azon hazafiakat, kik a nyomtatási költségek viselésére vállalkozni készek lennének, hogy sziveskedjenek, őt eziránt tudósitani. Vajha találkoznának Mecoenasok!

\+ (*Nyizsnyay Gusztáv,*) mint a „Nefelejtsek“ czimü zenemü szerzője fölkéri ivtartóit, hogy iveiket e hó végeig hozzá Nagy-Kőrösre beküldeni sziveskedjenek. A nevezett zenefüzet jövő május hó 15-re fog megjelenni.

△ (*Uj szerb lap*) *Ignjatovics* Ujvidéken uj, szerb szépirodalmi lapot indit meg „Putril“ (Vándor) czim alatt.

☽ (*Magyar irodalmi lexicon.*) Kis Gy. egy egyetemes magyar irodalmi lexicon tervével lép föl, mely „nemzeti pantheon“ czim alatt, a legrégibb időktől minden magyar könyvet magában foglaljon, tartalmuk rövid megjelölése mellett, a szerző nevével, megjelenése évszámával s azon hely megnevezésével, hol a ritkább eredeti példányok találhatók. Bővebb programmal közelebb szándékozik föllépni. Igen örülnénk, ha ezen, a hazai tudományosságra nézve nem kis fontosságu terv létesülhetne, de előrelátható sok nehézség fog utjába gördülni.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

\+ (*Várady Antaltól*) egy kis röpirat jelent meg ily czim alatt : „*A dinnye*,“ mely ezen átalánosan kedvelt gyümölcs termesztéséről szakavatottan értekezik. Kiadta az első magyar kertész-gazdászati ügynökség. Ára 20 kr.

\+ (*A londoni kiállitásra bejelentett tárgyak értéke*) közép számitással 10 millió font sterlingre becsültetik.

⊙ (*Baján az april 22-én tartatni szokott országos vásár*), a husvéti ünnepek miatt, apr. 28-ra halasztatott.

Közintézetek, egyletek.

\+ (*A magyar Akademia*) f. hó 14-én tartott bölcsészeti és történettudományi osztályülésében *Purgstaller* r. t. értekezett Kant állitásai felett : „Az ész birálatának érvényességéről.“ Ez alapos értekezés után *Römer* Flóris r. t. bemutatta Czinár Mór benedekrendi áldozár s pannonhalmi könyvtárnok fáradságos munkáját : a Codex dipl. hung. tárgymutatóját, mely a 40 kötetes munkából kiirva, 100 ezernél több adatot foglal magában, melyeket a 74 éves aggastyán másfél éven át elkészitvén, nagy szorgalommal rendezett, osztályozott. Az Akademia köszönetet szavazott Czinárnak a nagy és hasznos munkáért, mely ki fog nyomatni. Römer inditványozza, hogy az Akademia egy „átalános irodalmi tárgymutató“ alaptervének és a szükséges utasitásoknak kidolgozására bizottságot nevezzen ki. Az inditvány elvben elfogadtatván, a bizottság tagjaiul Hunfalvy János és Pál, Wenczel, Römer és Érdy r. tagok lőnek kinevezve. *Nagy* Iván l. tag az Ottokár cseh király ellen harczolt magyar ősökről mutat fel 4 eredeti oklevelet, melyek két elseje V. Istvántól, a másik kettő IV. Lászlótól ered. Az Akademia kiadványai kezelésének eddigi rendetlen volta is szóba hozatván, elhatároztatott, hogy a meglevő nyomtatványokról jegyzék készittessék, s rendes könyvvezetés lépjen életbe. Ezután az osztályülés összes üléssé alakulván, titoknok az igazgatótanács helyeslő véleményét olvasta fel Deák Ferencz ama inditványát illetőleg, hogy az Akademia tőkéjének egy részét könyvkiadványai számára nyomdába fektesse, s ezzel könyvkiadóhivatalt is kössön össze. Az összes ülés egyhangulag elfogadta az inditványt s véleményadásra és jelentéstételre b. Kemény, Balogh, Stoczek, Csengery, Hollán, Hunfalvy, Konek, Ballagi és Lónyai tagok küldettek ki.

△ (*A „Nemzeti Kör“*), mint emlitők, f. hó 26-án tartandja közgyülését, melynek tárgyai leendnek : az igazgató-választmány jelentése, igazgatók és választmányi tagok választása; a mult évi számadások megvizsgálása; az egyesület érdekében teendő inditványok. Az alapszabályok 8-ik pontja szerint, a közgyülésben inditványozási, határozati s szavazati joggal csak a rendes tagok birnak.

\+ (*Gleviczky Sándor*) Kassára életbiztositási ügynökül neveztetett ki az első magyar át. biztositó-társaság részéről.

△ (*Fiók-gazdasági egylet Kecskeméten, és hangverseny.*) F. hó 7-én Kecskeméten az ujra létesitendő pestmegyei fiók-gazdasági egylet tárgyában előleges tanácskozmány tartatott, melyben a nevezett egylet nélkülözhetlen szüksége kimondatván, az alapszabályok kidolgozására s a szükséges lépések megtételére egy 26 tagu választmány alakult, melynek elnökévé Szilassy György, jegyzőjeül pedig Horváth Döme lőnek megválasztva. — Ugyane nap fényesen sikerült hangverseny is volt Kecskeméten, mely az árvizkárosultak javára 240 ftot jövedelmezett.

△ (*Az „Izraelita Magyar-Egylet“*) meghivja az izraelita hitközségek iskolai előljáróit és lelkészeit, ugy az izr. hitfelekezeti tanodák igazgatóit és tanitóit, a helytartótanács helybenhagyásával f. hó 27. és 28-án Pesten tartandó tanügyi értekezletre, melynél az irz. hitfelekezeti tanodák emelésére és fejlődésük előmozditására szolgálandó eszközökről lesznek a megjelenő szakférfiak tanácskozandók. Az összejöveteli hely az egylet szállása : ujtér 2 sz. a.

⊙ (*A brassói ált. nyugdijintézet igazgatósága*) kimutatást adott ki az intézet jelen állásáról és mult évi igazgatásáról. E szerint ezen 1844-ben keletkezett intézetnek volt 1861-ben 333 részvényes tagja; tőkei állása pedig következő : a) törzstőke 12,054 ft. $4^2/_{10}$ kr; nyugdijakra fordithatá tőke 34037 ft. 87 kr; összes tőke a befizetett kamatokkal együtt 46091 ft. $91^2/_{19}$ kr; nyugdijakra fordittatott 3648 ft. 64 kr.

⊙ (*Érkövy Adolf*) jelenti, hogy a londoni világkiállitásra Franciaországon keresztül utazó hazánkfiainak is a vasuti dijnak legalább egy negyede elengedtetik.

△ (*Hirek.*) A „Wanderer“ azt irja, hogy a létesitendő magyar földhitelintézet főigazgatójaul *Csengery Antal* van kijelölve. (E hir már megczáfoltatott.) Ugyane lap szerint *Pompéry János* a „Magyarország“ szerkesztésétől visszalép, hogy az „Ország“ czimü uj politikai lapot átvegye.

Mi ujság?

\+ (*Gr. Bánffy Béla,*) az erdélyi kormányszék tiszt. titkára, hivatalától saját kérelmére fölmentetett.

\+ (*Kitüntetés.*) *Markovics* László, kir. tanácsos és a magyar udv. kanczellária titkára a pápai sz. György-féle rend középkeresztjével diszittetett fel.

\+ (*Tisztelgés Deák Ferencznél.*) A pozsonyi hölgyeknek egy küldöttsége tisztelgett mult hétfőn Deák Ferencznél, emlékül egy gyönyörü diszkönyvvel lepvén meg nagy hazánkfiát. E könyv az 1848. és 1861-iki országgyüléseket jelképezi, anyaga ezüst, sulya $1^1/_2$ font. Deák meghatva köszöné meg a pozsonyi hölgyeknek ezen iránta tanusitott figyelmét.

△ (*Adóügy.*) A pesti cs. k. adóbizottmányi igazgatóság a városhatóságot felszólitá ; hogy mily feltételek alatt vállalná magára az államadók beszedését?

⊙ (*Két pesti templom tornyai*) fognak közelebb órákkal elláttatni. E templomok : a dunaparti görög, s a belvárosi plébániatemplom. Csudáljuk, hogy különösen az utóbbi ennyire meg tudott vénülni óra nélkül.

\+ (*Gr. Széchenyi Béla*) Hollandiába s onnan Északamerikába utazik.

⊙ (*Jótékonyczélu hangverseny.*) Nádudvaron az ottani h. helvét egyház javára közelebb hangversenyt rendeztek, mely 168 ft. 30 krt. jövedelmezett.

⊙ (*Jótékonyczélu szinielőadás.*) Pécsett a Mendlik Teréz nőnöveldéjének növendékei f. hó 5-én szini előadást tartottak a vizkárosultak javára. A tiszta jövedelem 166 ft. 80 kr.

△ (*Pedans paragraphisták*) Egy osztrák falubeli asszony néhány hét előtt az erdőszélen holttetemre akadt, miről azonnal jelentést tett a biróságnak. Két hét mulva az asszonyt ismét arra viszi utja, s a holttestet még mindig ott leli temetetlenül. Ujra a birósághoz megy s itt azt mondják neki, azért nem lehetett még eltemetni, mert a két szomszéd község afelett czivódik, hogy voltakép melyik határában fekszik a halott. Hat hét után arra járó vadászok még mindig ott találták a holttestet.

△ (*Az állatkert helyisége*) igen valószinüleg a városligetben leend, hol mint mondják, a városi hatóság hajlandó 30—40 holdnyi tért átengedni e czélra.

Vasárnapi Ujság 16-ik számához 1862.

HUSVÉT ÜNNEPÉRE.

Reményi Berlinben.

Berlin, aprilis 9-én.

Mi magyarok leginkább arról az oldalról vagyunk ismeretesek a külföld előtt, hogy a kardot, ha arra kerül, jól tudjuk forgatni. azt is emlegetik, nem épen dicséretképen, hogy a középkor erényeit bálványos tiszteletben tartjuk ; de hogy a tudomány és művészet terén is vetünk valamit az európai műveltség mérlegébe : arról a nagyobb résznek nincsen fogalma, vagy ha van : kevés kivétellel olyan, hogy nincs benne köszönet. Különösen a németekkel — a kik szomszédság jussán, legtöbbet foglalkoznak velünk — gyült meg a bajunk, mert ezek mélységes okoskodásaikat mindig *a priori* uton szövik s fonják, beszélnek s irnak rólunk a nélkül, hogy viszonyainkat tanulmányuk tárgyává tennék és terjesztnek oly légből vagy nem tudom, honnan kapott híreket, hogy még a jobb szándékuak fogalmait is összezavarják. Azért a magyar művésznek, ha Némethonba vetődik, a legsötétebb előitélettel és a legmakacsabb elfogultsággal kell megbirkoznia. Nem csak azon nehézségek állanak neki utjában, melyekkel az idegen rendesen találkozni szokott, hanem még azonfelül nemzetisége elleneit is el kell némitnia. Mily dicsőség aztán, ha minden akadályon győzedelmeskedve, művészi önérzetének elégtételt, nemzetének becsületet szerezhet! Ezt tevé Reményi Berlinben oly mértékben, mint előtte egy magyarnak sem sikerült.

Nagynevü hegedűsünk, megérkezésekor egészen uj ember volt az itteni műértő közönség előtt, játékát senki sem hallotta, a bécsi és prágai tapsok csak alig-alig hatottak idáig, hiréről legfölebb a „Gartenlaube“ mult évi közleménye után tudtak valamit. Midőn mult hó 28-án a Gusztáv-Adolf-egylet javára adott hangversenyben közreműködni felkéretett, senki sem sejté, hogy a nyájas arczu, zömök termetü, nemzeti ruhás magyar leend az est hőse. Csak mikor nyirettyüjével hangokat csalt ki és a „Hugenották“ feletti „ábránd“-jában a menny üdveit és a pokol gyötrelmeit elkezdte festeni : lőn nagy a meglepetés, s még nagyobb az elragadtatás. A német nem ügyelt : jól áll-e pápaszeme vagy nem, csak bámult és tapsolt akarva nem akarva; a többi közreműködők pedig azon vették észre, hogy nekik a tapsból semmi sem jutott.

Ez egyszeri föllépés és diadal, oly elkényeztetett közönség előtt, mint a berlini, elég volt arra, hogy Reményit mint valami ritka tüneményt emlegessék a városban. *Bülow* a hires zongoraművész, ki Liszt leányát birja nőül, reggelit adott tiszteletére, melynél a legnagyobb irói s művészi tekintélyek gyülének egybe. *Stern*, a királyi zenede igazgatója, *Meyerbeer*, a halhatlan zeneszerző, baráti jobbjukat nyujták neki és lelkesedésökben nem tagadhatták meg tőle bókjaikat. Az osztrák követségi szálloda megnyilt előtte. A lapok pedig, mintha valami varázsütésnek engedtek volna, vetekedve mondák el hozsánnájokat a művészet fölkentjének. Hogy egyebet ne emlitsek, a „Berlincr Musik-Zeitung“ a hegedűsök fejedelmének nevezé őt.

E nagyszerü fogadtatás a közönség részéről utat egyengetett neki egész a trón zsámolyáig. E hó 3-án szerencsés volt közrműködni a királyi udvarban rendezett zeneestélyen, mely alkalommal a legmagasabb tetszést annyira kiérdemelte, hogy külön felszólitásra még magyar nemzeti dalokat is kellett játszania. Játékát az érdemjelekkel gazdagon feldiszitett, már hajlott koru *Meyerbeer* kisérte; ez oly kitüntetés, a melyben régóta nem részesült senki. Ez estélyen jelen volt a badeni uralkodóherczeg testvére, a trónörökös Wilhelm is, ki Reményit különös kegyből meghivta magához látogatásképen. Megjegyzendő, hogy hazánkfia mindenütt egész magyar ruhában jelent meg.

Ily diadalmas előzmények után mindenki feszült figyelemmel várta az általa april 7-ére hirdetett hangversenyt, mely több helybeli jelesség közreműködésével a „Singakademie“-ban tartatott meg. A programmban a *Chopin* E-dur Romanze-ján, *Bach Sebestyén* Tempo di Bourré-ján kivül ott állott a *Beethoven* F-dur Quartett-je is, bizonyságául annak, hogy az idegen nem csupán a magyar dallamok nyalánkságaival akar előállani, hanem a lángész magasságát és mélységét is merész lesz megjárni. Ki nem jártam a művészet iskolájába és nem láttam a kegyes muzsa mosolygását, mit irjak én Reményiről, ki mesteri felfogásával s megfoghatlan technikai ügyességével oly ellenállhatlanul éreztette velünk művészi felsőbbségét?! Az a darab fa sirt, jajgatott, nevetett, kaczagott kezében, a mint ő akarta. A nagy közönség ott ült, mint egy régiségtárban kiállitott szoborsereg, majd mozgóvá lett, mintha villanyos hatást érzett volna. és végre a benyomások hatalma alatt zajos tapsokban, „bravok“-ban tört ki. És ez ismételve igy folyt az egész előadás alatt, valahányszor Reményi hallatta magát. A magyar nemzeti dalok is megtevék ezuttal hatásukat; csak az a kár, hogy mind egyszerre és legutoljára kerültek elő. A kesergő ábránd és bús fájdalom, a játszi öröm- és szilaj-kedv, gyors változatokban egy képcsoporttá olvadva, átjárta a kőkemény sziveket is. Lett is számos kedvelője a magyar dallamnak, a többek közt Ratibor herczeg a „Szomoru fűz ága“ hangjegyeit elkérte.

*

BENCZÚR GYULA (1844—1920): GRÓF KÁROLYI GYULA. 1884
Gróf Károlyi József tulajdona

ID. MARKÓ KÁROLY (1791—1860) : OLASZ TÁJ (PISTOJA). A művész 1838-ban festette Rómában
Vida Jenő úr tulajdona

Magyar Művészet
1932. 67-l.

A Műcsarnok akt-kiállításából. Markó Károly: Meglepett nimfák. A Szépművészeti Múzeum tulajdona

— Na, barátocskám, mered mondani, hogy akármilyen komédiás ezt jobban megcsinálta volna?

— Hát nem haldokoltál igazán? — kérdezte Bandi megrőkönyödve.

— Jegyezd meg magadnak fiacskám, hogy az én familiámban nem szokás meghalni kilencven évvel. Majd talán tíz év mulva, ha a jó Isten is úgy akarja. Előbb azonban még meg akarom tanítani az abcére az első kis ükunokámat.

— No, dédapó, ezután még nagyobb szimulánsnak fognak tartani, mint eddig, — mondta Bandi és boldogan megcsókolta az aggastyán kezét. — De Rózsi mégis az enyém lesz, mert az Érfalvyak mindig megtartották a szavukat.

Az öregúr rágyújtott a pipájára — Bandi adott tüzet neki, majd furfangosan azt mondta:

— Nem baj, öcsém, ha többé nem is hisznek nekem. Ha egyszer a koporsóba tesznek, akkor mégis elhiszik majd, hogy meghaltam. Addig annyit sem törődöm a dologgal, mint ezzel a pipa dohánnyal, amit most szivogatok.

Endymion

— *Oscar Wilde verse* —

A ligeten madár dalol
S arany a gallya, tiszta vér.
Bégetve mocorog az ól,
Vadkecske jön a fák alól,
Itt várom őt s ő tudja jól,
Azt mondta tegnap, visszatér.
Hold! Fölkelő! Lágy sugarú!
O égi hölgy lesd csendesen,
Megismered a kedvesem,
Bibor a lábán a sarú,
Megismered, ha közelit,
Mert pásztorbotja van neki
S mint a galamb, olyan szelid.
Barnák elomló fürtjei.

A gerle hallgat, csapodár
Himpárja elröpült tova.
Farkas megy a prédára már
S a méh, a zümmögő dalár
A liliom kelyhébe vár,
A lanka halványviola.

Hold! Delelő! Szent sugarú!
Hágj föl az égre s odafönn
Nézd kedvesem, ha erre jön,
Bibor a lábán a sarú,
A homlokán lágy, barna haj,
Kezébe horgas, görbe bot,
Mondd meg, hogy várom egyre, jaj,
Lenn a tanyán már tűz lobog.

Hullong a harmat idelenn,
Madár se szól távol-közel.
Faun sem cikáz a ligeten
S a nárcisz is, mint idegen
Aranykapuját hidegen
Bezárja és ő nem jön el.
Hold! Elfogyó! Bús sugarú!
Az édes, édes merre ment?
Hol ajka, a bibor, a szent,
A pásztorbot és a sarú?
Mért bújsz ezüstsátradba, mondd,
Sűrű ködök mély rejtekén?
Ah, az ifjú Endymiont
Te csókolod, nem én, nem én!

Angolból fordította: *Kosztolányi Dezső*

Uj Idők 1926. 43 l.

Makó Károly úr

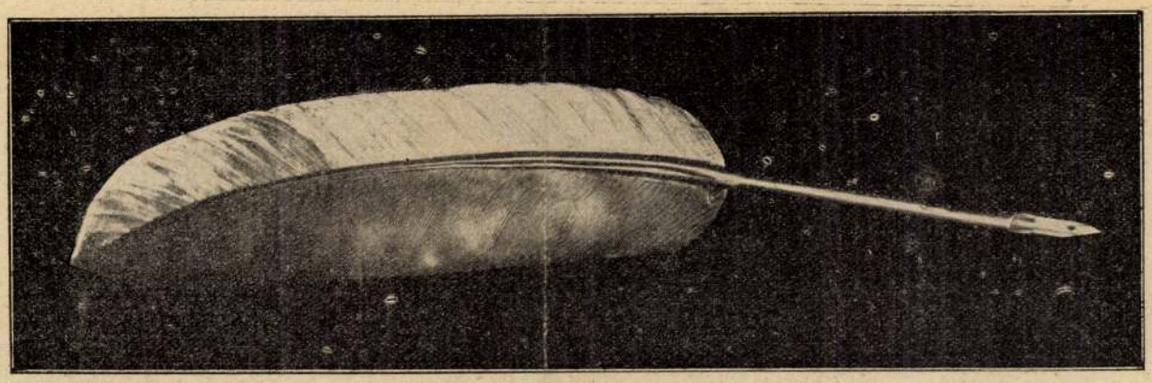

Szeged város közönsége aranytollal tisztelte meg A Híd szerzőjét, Herczeg Ferencet

„Érdekes . . .“

Irta: **Karinthy Frigyes**

Megpróbálok leszámolni ezzel a szóval — annyiszor találkoztam vele és mindig nyugtalanított: szeretném tudni miért? Mit értünk alatta, miért mondjuk? Mit találunk érdekesnek?

Magam sohase szerettem különösképpen. Tudatos beszédben, ha odafigyeltem arra, amit mondok, igyekeztem kerülni. Hiába. Annyira lábrakapott a közhasználatban, úgy beidegződött, nem lehet élni nélküle — most, hogy jellemző jelzőt keresek, amivel igazoljam, miért foglalkozom vele külön fejezetben, nem találok mást önmagánál, — úgy érzem, nem tudom másképpen lekötni az olvasó figyelmét, csak ha biztosítom róla, hogy az „érdekes“ szó nagyon *érdekes* szó és érdemes megelemezni. Persze, ilyenformán fokozottan kell vigyázni, nehogy a logikai levezetés legrikitóbb hibájába essem: a meghatározó fogalmak közé bele ne keverjem véletlenül éppen a meghatározni való fogalmat.

Egyébként a tulajdon ellenszenvemmel röviden számolhatok le: egyszerűen azért nem szeretem, mert nagyon is közönséges szó. Minden pillanatban kimondjuk, udvariasságból, kíváncsiságból — aki a választékos beszédet szereti, annak a fülét okvetlenül sérti az a henye felelőtlenség, amivel oda szoktuk dobni.

De miért? Hiszen vannak jelzők, határozók, amiket, mióta szavakban jelezzük egymásnak, ami bennünk közös: a mindnyájunkban megegyező külső és belső élményt, talán még többször használunk, mint ezt, anélkül, hogy elcsépeltnek éreznők.

Mióta . . .

Ime az első megfogható karakterisztikum.

Az „érdekes“ szót sokezer éven át nem használták olyan sürün és ritkábban is nem a mai értelmében használták, e-ve nem azokban az esetekben, mint ma. Az „érdekes“ szó, mint jelzője és jellemzése jelenségeknek, az irodalomban és a közhasználatban körülbelül száz éve, hogy nélkülözhetetlenné vált. Tessék régi könyveket olvasni, régi beszélgetéseket, társalgásokat rekonstruálni a könyvekből, hagyományokból merített stil-képzelettel — sehol nem akadunk nyomára. Nehéz volna történelmi regényt írni, amiben, mondjuk, Savonarola, vagy akár Rákóczi Ferenc így vélekedett volna egy neki előadott eseményről, hogy „nagyon érdekes“. Viszont vélekedni vélekedtek az emberek mindig, sőt volt idő, mikor a dolgokról való vélekedés fontosabb volt, fontosabb maguknál a dolgoknál: hogy lehet az, hogy a számunkra leglényegesebb szempont, az *érdekesség* és érdektelenség (unalmasság) nélkül megvoltak az emberek?

Aki a felvetett kérdést jól értette, nem várhatja ezekután az *érdekesség* ideologisztikus, vagy etimologiai elemzését. E fejtegetés keretében nem azt akarjuk megtudni, mi az, ami az embereket általában, *in specie aeternitatis*, érdekli — csak annyit, s annyit is csak a tanulság kedvéért: hogy mióta s miért használjuk ezt az értékmérő megkülönböztetést? Abból, hogy ujkeletü szóhasználat, máris következtetni lehet rá, hogy valami *változással*, átalakulással lépett fel, terjedt szét s talán nem rossz nyomon indulunk el, ha a XIX-ik század *közlekedési* fellendülésével, különösképpen pedig az *ujságírással* hozzuk összefüggésbe.

A nyom helyesnek látszik. Az ujságírás az a közlekedési eszköz, aminek nemcsak fentartója, de létrejöttének feltétele és alapja volt a feltevés, hogy az embereket nemcsak az „érdekli“, ami közvetlenül összefügg az *ő személyes érdekükkel* (interes), hanem van egy bizonyos fajta kiváncsiság, még nem vonzódás és már nem közöny, bizonyos fajta, főként hozzánk hasonlókkal megesett történetek számára, aminek jellegét a „pletyka“ szó fejezi ki legjobban: ez a könnyü biranyag, amivel szemben nem érdemes helyesléssel vagy helytelenítéssel, örömmel vagy felháborodással, részvéttel vagy bosszúérzéssel, hittel vagy tagadással, egyszóval *erkölcsi itélettel* állástfoglalni, nem lévén köze ezekhez a kategóriákhoz — egy kis könnyü tünődést, pillanatnyi figyelmet érdemelnek, mint a lét, vagy az emberi élet tragédiáját megszakitó, szinező epizódok. „Ujság“ a szó valódi értelmében olyan esemény, eseményke, ami annyira jelentéktelen, hogy „uj“-nak hat, mikor százezredszer megtörténik, mert mindig ujra elfelejtődik, szemben az élet nagy dolgaival, amikről bizony keserves, végzetes tapasztalatból tudjuk, hogy nem ujak: voltak, vannak és lesznek, ércöklü törvények akaratából. Az első ujságok, mikor a tizennyolcadik század derekán felbukkannak, nem is egyebek ilyen pletykaszerü mendemondák mulattató röpiratainál, eseményeket közölnek, amiknek jellemzésére nincs külön szó, kölcsönkérnek egy határozatlan megjelölést: és megszületik az „érdekesség“ fogalma.

Megszületik, körülhatárolódik és élni akar, a maga szükreszabott korlátai közt. De szülője és gyermeke, az Ujság, ijesztő méretekben bár, de természetes módon kitágul másfél század folyamán, betölt minden hézagot, egyikévé lesz a civilizált élet döntő és elhatározó tényezőinek: valódi élethatalom, sorsokat teremtő és irányító. És az „érdekesség“ szük fogalma, a maga sekély és csekély tartalmával, *természetellenesen* veletágulni kénytelen — természetellenesen, mert természeténél fogva nem birja ezeket az arányokat: betegesen megduzzad, abnormis formát vesz fel és kiszorit egészséges erkölcsi normákat.

Talán megért az olvasó, ha szembeállitok két „ujsághirt“. Az egyik, mondjuk, Párisban jelenik meg, a tizennyolcadik század közepén: Madame Levallier kis kutyájának hatos ikrei születtek. A másik Newyorkban, mult héten: a kinai felkelők lemészároltak háromszázezer embert. Senki se vitathatja, hogy az

szeit. *Paur* Géza, főtitkár a következő rendkívül érdekes felvilágosításokkal szolgált:

— A Műcsarnok idei őszi tárlata valóban minden szempontból a teljes siker jegyében zárult. A Képzőművészeti Társulat minden évben megrendezte az őszi tárlatot, de a béke évei óta annyi látogatója még egy őszi tárlatnak sem volt, mint az ideinek. Voltak a közelmultban is rendkívüli sikerei a Műcsarnoknak, mikor valami egész különös szenzációval tudott szolgálni a kiállítást látogató közönségnek. Igy a magyar táj- és népéleti kiállítás alkalmából 116.000 látogatója, az akt-kiállításon pedig 120.000 látogatója volt a két-két hónapig nyitva állott tárlatoknak. Ezek azonban rendkívüli esetek és nem hasonlíthatók a szokásos évadnyitó őszi tárlatokhoz, melyeknek publikuma jóval kisebb volt a béke éveiben is. Az idei őszi tárlat recorderedményt mutat fel. *Az öthetes őszi tárlatnak 65.000 látogatója volt és a művásár 60 képpel 55.000 pengőre rúgott, katalógus elfogyott 2100 drb.* Hogy mit jelentenek ezek a számok, csak akkor tudjuk igazán méltányolni, ha összehasonlítjuk a tavalyi őszi tárlattal, amikor 47.000 látogatót mutat ki ugyan statisztikánk, de például már a művásár 9.000 pengőt sem tett ki. Az idei őszi tárlaton egyedül Esterházy Pál herceg több mint kétszerannyit fizetett be a Műcsarnok pénztárába, mint a tavalyi egész művásár összege volt és végeredményében

az idei művásár hatszor akkora összeget hozott művészeinknek, mint a tavalyi őszi tárlat.

— Általában azt tapasztaljuk, hogy a Műcsarnok kiállításai felfelé menő tendenciát mutatnak. Az idei őszi tárlat már elérte a békeszínvonalat és a jövőévi túl fogja szárnyalni. Ezt majdnem százszázalékos biztonsággal lehet remélni, mert 1928. januárjától, már a Képzőművészeti Társulat is belép ismét a művásárlók közé. Elhatároztuk ugyanis, hogy a társulat tagdíjainak 50%-át és a kiállítások jövedelmének bizonyos hányadát műtárgyak vásárlására fordítja a Társulat s ezzel felújítja azt a hagyományos szokását, hogy tagjai között évenként műtárgyakat sorsol ki. Ugyancsak gyarapítani fogják a műcsarnoki „megvették"-táblácskákat azok a művásárlások, melyeket a Társaság kebelében még tavaly októberben megalakult műpártoló szövetség fog végezni. Ez a szövetség, mely a néhai Henszelmann Alajos és Bruck Miksa műpártoló szövetségének hagyományait éleszti fel, ugyancsak 1928-ban kezdi meg műcsarnoki vásárlásait külön e célra befizetett tőkéjével.

— A Műcsarnok kiállításainak fokozódó sikerét két okra lehet visszavezetni. Egyik az, hogy a közönség elpártolt a divatos modern irányoktól és nagyobb kielégülést talál a Műcsarnokban, mely a klasszikus művészet otthona. Másik ok az,

SZENES FÜLÖP: *Tolnay Ákosné.*

hogy sűrűn rendezünk retrospektiv és gyűjteményes kiállításokat, melyek a közönségre szintén nagy vonzerővel hatnak. Hogy mennyire népszerűek ezek a gyűjteményes kiállítások, melyek művészi szempontból is rendkívül értékesek és tanulságosak, mi sem bizonyítja jobban, minthogy eddig is már

a jövő év őszi tárlatára 8 gyűjteményes kiállítást jelentettek be.

Ezek: *Csuk* Jenő, *Glatter* Gyula és *Ujváry* Ignác retrospektiv kiállításai és *Gimes* Lajos, *Kézdy-Kovács* László, *Mendlik* Oszkár (aki 100 drb. képet hoz haza Hollandiából), *Merész* Gyula s *Pándy* Aladár gyűjteményes kiállításai.

— Jellemző, hogy tárlataink sikere a katalógus vásárlásban mutatkozik meg legpregnánsabban. A belga kiállítás katalogusát háromszor kellett újranyomatni, úgy, hogy végeredményben több mint 4.000 katalogus fogyott el. Az idei őszitárlat sikerét is jellemzi, hogy a látogatók 2100 drb. katalogust vásároltak. A Társulat vezetősége méltányolja is a műértő közönség megbecsülését és most már több reprodukciót ad a katalogushoz. mint békében, mert az akkori 48 illusztrációval szemben most 64 reprodukció díszíti a katalogusokat.

— Érdekes egyébként, hogy kikből tevődik össze a művásárló közönség. Egyes műgyűjtők na-

gyobb vásárlásokkal nem igen szerepelnek. Évek hosszu sora óta nem akadt olyan maecenás az arisztokraták között, mint az idén herceg Esterházy Pál, akihez hasonlóan műértő arisztokrata volt a nyolcvanas években gróf *Zichy* Nepomuk. A műpártoló gróf évről-évre megjelent az Andrássy-úti régi Műcsarnok minden kiállításán és 2500—3000 arany koronáért vásárolt. Mikor meghalt, gyűjteménye 116 műtárgyból állott. Az idei őszitárlat vásárlói között az arisztokraták közül csak gróf Berchtold Lipót szerepel még. Örvendetes jelenség, hogy a vidéki földbirtokosok is kezdenek már némi érdeklődést mutatni és hogy a lateiner középosztály ismét elfoglalta régi helyét a művásárlók között.

Az őszi tárlat vevői között legtöbb orvos és építész akad. Jellemző a mai gazdasági viszonyokra, hogy kereskedő egyáltalán nem szerepel a vásárlók listáján, holott azelőtt közülük került ki a vásárlók nem csekély kontingense.

* *

Az őszitárlat adatai sok szempontból érdekesek és tanulságosak. Legkiváltképen pedig azért érdekes, mert kiderül belőle, hogy Csonka-Magyarországon legalább annyian látogatják a tárlatokat, mint Nagymagyarország boldog napjaiban.

Chroniqueur.

A FERENC JÓZSEF JUBILEUMI ALAPITVÁNY SZOBRÁSZATI DIJÁNAK NYERTESE. A festészeti díjjal együtt már a tavasszal kellett volna odaítélni a Ferenc József jubileumi alapítvány szobrászati díját is. Mint ismeretes a bizottság akkor csak a festészeti díjat adta ki, melyet *Mihalovics* Miklós, a jó nevű festőművész nyert el. A szobrászati díjat a bizottság nem ítélte oda a pályázók egyikének se, hanem újabb pályázatra szólította fel a magyar szobrászművészek fiatalabb generációját és ezen *Farkas* András, a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett a győztes.

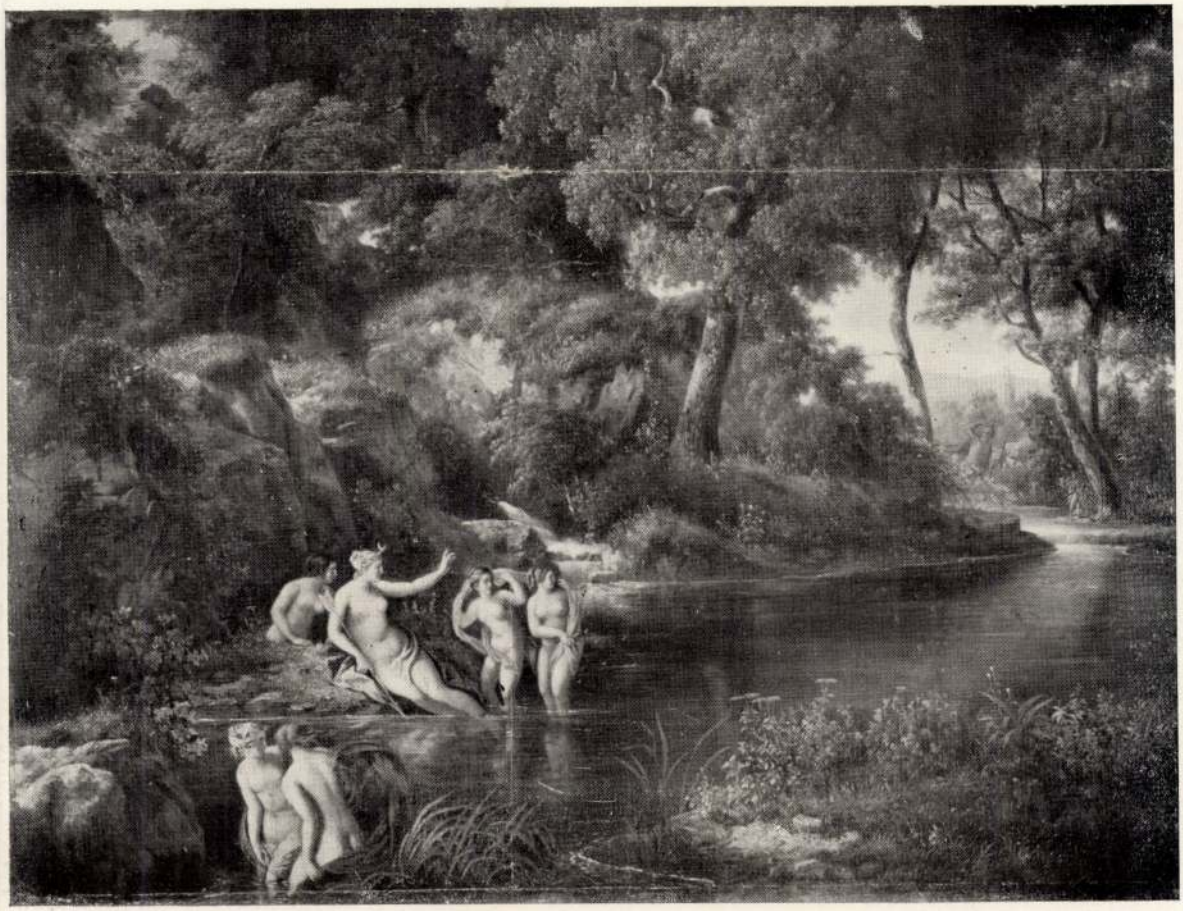

ID. MARKÓ KÁROLY: *Diana és Akteon.*
Az Ernst-Múzeum aukció-kiállításáról.

Képzőművészet
1927. 5. 7.

Amit mindenkinek tudnia kell
Edisonról

Irta: **Beke Manó** egyetemi tanár

Londonból jelentik: Edison súlyos betegen fekszik Llevellin-Parkban, New-York mellett. Állapota, hír szerint, válságos.

A nagyok közt is egyike a legnagyobbaknak, az emberiség jótevői között is egyike a legjobbaknak, a civilizáció és az emberi kultura fejlődésének egyik leghatalmasabb úttörője. Edison neve fogalommá vált. A „feltaláló" mintaképe. A technikai zsenialitás megtestesítője.

Sokan csak a lángelmét csudálják benne, azt a csudálatos isteni szikrát, mely hatalmas fényével bevilágít a sötétségbe és villanásával felderíti az eladdig rejtett kincseket. Akik azt hiszik, hogy Edison mindent, amit alkotott, a zsenialitása erejével alkotta, tévedésben vannak. Ő maga mondta egyszer, a feltaláló munkájáról elmélkedve, hogy minden nagy találmányban *„one percent inspiration, and ninety-nine percent perspiration"*, azaz minden nagy találmányban egy százalék az ihlet és kilencvenkilenc százalék a vesződség, a verejték. Egyetlen századrészt tulajdonít a nagy feltaláló az istenadta zsenialitásnak, mely az ihletet szüli és a többi mind vesződséges, verejtékes, szorgalmas, tervszerű munka gyümölcse.

Edison életefolyása is ennek a ténynek a bizonyítéka. Egyszerű, szerény farmer gyermeke, aki nagyon korán árvaságra jutott. Anyja, aki rendkívül energikus asszony, tanítással kereste kenyerét. A kis Alva Tamásban hamarosan felismerte a technikai érzéket, de nem állt módjában a tervszerű kiképeztetése. A kis gyermek örökösen apró technikai dolgokkal bíbelődött. Egy alkalommal majdnem végzetessé vált a játéka. Pajtásából léghajót akart készíteni a hatéves technikus.

A szódából és borkősavból az akkori szokás szerint pezsgő italt készített és ebből rengeteg mennyiséget itatott az ő engedelmes pajtásával, abban a hitben, hogy a hasa megtelik a pezsgőben bugyborékoló gázzal és egyszerre a magasba száll. Súlyos következményei voltak e nagy találmánynak mindkét félre: a pajtáska belebetegedett, a kis Alva pedig érezhette anyja energikus nevelési módszerét.

A játékidőknek hamarosan vége szakadt, a kis amerikainak már 10 éves korában pénzt kellett keresnie. Ujságot árult a fiúcska az utcasarkon. A kis rikkancsnak azonban kitünő ötlete támadt. Az amerikai hosszú vasúti vonalakon az utasok napokon át utaznak. A kis Alva arra gondolt, hogy ezeket az utasokat kellene ellátni hírekkel és elhatározta, hogy mozgó ujságot szerkeszt. A vasúttársaságnak, úgy látszik, megtetszett a 11 éves fiúcska igazi amerikai ötlete és helyet adott neki a vonaton, ahol az újságját nyomtathatta.

Az 1889-iki párizsi világkiállításon láttam a fiúcska ujságjait. Az egyes nagyobb állomásokon kiszállt a „szerkesztő", hamarosan informálódott a legújabb helyi és országos hírekről és kis lapjában egészen naiv módon tálalta fel ezeket és magán a vonaton felmerült eseményeket. Az utasok a hosszú unalmas úton szívesen vásárolták meg néhány centért a gyermek ujságját, ő pedig szorgalmasan gyűjtögette a centeket, hogy technikai könyveket és kisérleti eszközöket vásárolhasson.

A vasúton már egész kis laboratóriumot rendezett be magának, az ujságíráshoz és nyomtatáshoz már segédet is fogadott főként azért, hogy minél több időt tölthessen az ő kedvenc kisérletezéseivel. A kis 13 éves fizikus azonban nagyon megjárta. Egy lombikja eltörött, a vasúti kocsi pedig meggyulladt. A veszedelmes kis tudóst kitették a vonatról, vége volt a mozgó újságnak, vége volt a centek gyűjtésének.

De nem azért volt amerikai és nem azért volt Edison, hogy véglegesen elkeseredjék. Folytatta az ujságszerkesztést és Pry Pál címmel új lapot adott ki és tovább kisérletezett, mindinkább fejlődő ügyességgel. Különösen az elektromosság érdekelte és hogy kedvenc studiumával behatóbban foglalkozhasson, telegrafistának állott be.

Amíg társai a sürgönyzés lélekölő mechanizmusában élték ki egész életüket, a fiatal Edison folytonosan a távirás javításán törte a fejét és ki is talált olyan készüléket, mellyel a *sürgönyt az egyik vezetékről a másikra lehet adni automatikusan.* Elgondolhatjuk, milyen fontossága volt ennek abban az időben, midőn a sürgönyt a közbeeső állomások egész sorában ujra meg ujra át kellett adni az egyik vezetékről a tovább haladó vezetékre. Még ennél is nevezetesebb találmánya volt az, amely lehetővé tette, hogy *egy és ugyanazon vezetéken több táviratot lehessen egyszerre továbbítani.* Ez a találmánya 1870-ből való, 23 éves korából. A fiatal feltaláló azt remélte, hogy ezért a találmányáért majd néhányszáz dollárt kap és már előre örült, hogy milyen könyveket és minő fizikai eszközöket vásárolhat e, számára nagy összegért. A szerénysége bő jutalomra lelt. Nem néhányszáz dollárt, hanem 40.000 dollárt kapott a találmányáért. Ezen az összegen már gyárat alapított. Nem hiszem, hogy a világon valaha lett volna olyan jól kiadott 40.000 dollár, mint az, amely a fiatal Edisonnak lehetővé tette, hogy a tudománynak és a technikának szentelhesse életét. Ez a 40.000 dollár teremtette meg a lángeszű feltalálónak az anyagi gondoktól mentes életet és e gondtalan élet tette lehetővé, hogy megindulhatott az edisoni feltalálások hosszú sorozata.

Sohasem felejtem el, mikor a mult század hetvenes éveinek vége felé bemutatták az iskolánkban a *fonográfot,* Edison beszélő gépét. Mi, gyermekek, áhitattal hallgattuk *Kossuth Lajos beszédét,* melyet Turinból hozott magával a fonográf. Félszázadnál hosszabb idő telt el azóta, de még ma is kis bizsergést érzek a szívem tájékán, ha erre a délutánra gondolok. Emberi hang, Kossuth hangja áradt ki a kis szekrényből.

Kissé recsegős volt ez a hang, igaz, és a mai, szintén jórészt Edison által tökéletesített grammofón remek hangját elvezők bizonnyal lemosolyognának ilyen régi fajta fonográfot. De akkor, mikor *először szólalt meg* az emberi hang, emberfölötti hatalom megnyilvánulását éreztük. És milyen egyszerű, milyen természetes, milyen kézenfekvő volt ez a találmány, amire Edison előtt senki sem gondolt, amit Edison előtt senki sem mert megpróbálni. A szócső membránjához erősített tű a membrán rezgéseit belevési egy viasszal bevont lapba; tehát úgy, mint a fotográfiai lemezen a fény, úgy a fonográf lemezén a hang leírja a saját képét. A merész gondolat az volt, hogy Edison e folyamatot meg is fordította. A viaszlemez mélyedésein végighaladó tű rezgésbe hozza a szócső membránját és a membrán rezgései tovább rezegtetik a levegőt és visszakapjuk az eredeti hangot. Mi lett azóta ebből az egyszerű gondolatból! Vajjon akkor, midőn Caruso énekében gyönyörködünk a grammofón előtt, gondolunk-e Edisonra, akinek ezt a gyönyörűséget köszönhetjük?

A telegráf javítása, a fonográf csak a feltaláló hosszú útjának a kezdetét jelzik. Gondolunk-e arra,

hogy *izzólámpánkat* Edisonnak köszönhetjük? Az első szénszálas lámpával Edison ajándékozta meg a világot. Nem tudnám megmondani, hány próbálgatással találta fel ezt a lámpát. Keresve kereste az alkalmas szénszálat, míg végre sok, igen sok próbálgatás után talált egy bizonyos fajta bambusznádat, melynek elszenesített rostjaiból készíthetett alkalmas lámpást. A mai nemzedék már nem ismeri a szénszálas lámpást, mert most már az izzó szál wolfrámból, vagy más ilyen ritkább fémből készül. De minket, idősebb nemzedéket Edison szénszálas lámpása szabadított meg a gyertya- és a petróleumvilágítástól.

Ennek a szénszálas lámpásnak azonban még többet is köszönhetünk. Edison ugyanis észrevette, hogy a szénszál előbb-utóbb megvékonyodik és a lámpa rövid életűvé válik. Kutatta ennek a jelenségnek az okát. Lángesze sugallatára, vagy véletlenül, ki tudná azt megmondani, belekapcsolt a lámpába egy vezetéket, amely az üreg falán át a lámpa üregébe ment, de az izzó szénszálig nem ért. És csudálatosképpen, ebben a vezetékben elektromos áramot észlelt. Elnevezték ezt a jelenséget Edison-hatásnak. *És ebből az edisonhatásból lett az elektroncső, a mai rádiótechnika legfontosabb alkotórésze.* Ebből az edisoni tudományos felfedezésből fejlődött ki az újabb elektrotechnikai tudomány, mert nyilvánvalóvá lett, amire azelőtt sohasem gondoltak, hogy az ízzó szénszálból az elektromosság *legapróbb részei, az elektronok röpülnek ki,* úgy, hogy egy láthatatlan elektromos vezetés keletkezik a szénszál és a beolvasztott drót között és ez közvetíti az edisoni elektromos áramot. A rádiónkat csudálkozással vegyes gyönyörűséggel élvezzük, de vajjon ki gondol arra, hogy ezt az élvezetet az edisoni hatás felfedezőjének köszönhetjük?

Avagy ki gondol arra, hogy a *telefont Edison tökéletesítette,* hogy a *kinetoszkopot,* mely a film egyenletes mozgását biztosítja, Edison találta fel, hogy ő volt az, aki a szakadatlanul folytatott kisérleteivel a beszélő filmet lehetővé tette, hogy ez elektromosságot összegyüjtő szerkezetek közül a *legkönnyebb akkumulátort* hosszú, vesződséges keresgélés után Edison találta ki, hogy *pár nap alatt felépíthető betonházakat szerkesztett* és még sok-sok más találmányával a mai nemzedék életét könnyebbé, kényelmesebbé, biztonságosabbá tette és találmányának légióival az emberi civilizációt hatalmas lépéssel előbbre vitte?

Nagy szellemi kapacitása mellett lankadatlan szorgalmának, anyjától örökölt energiájának, mértékletes életmódjának és nem utolsó sorban nemes emberiességének és erkölcsi magaslatának köszönheti munkássága páratlan értékességét. Az ifjúság problémája, az emberiség jövőjének sorsa is mindig érdekelte. Meg volt győződve róla és ezt többször hangoztatta, hogy az ember a harmincas éveiben éri el érettségét és hogy 60-ik életévéig *fokozódó szakavatottsággal* végezheti el a dolgát és ha szervezetét mesterségesen nem tette tönkre (ide érti a sok evést is), akkor 80-ik, sőt kivételes esetekben 90-ik évéig is munkaképes marad.

Ekkor, mondja a bölcs Edison, az életpálya lefelé hajlik. Azok az atomok, amelyekből az ember alakul, régi hajlékuk elhagyására készülnek, hogy új körforgásukat kezdjék meg. Annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy *a változás utáni vágyakozás a leghatalmasabb serkentő erő, amely nélkül haladás nem képzelhető.* És azt hiszi, hogy ez a vágyakozás az élet végén oly nagy, hogy még az ittmaradásra törekvő erős ösztönt is legyőzi. Minden normális ember, élete egész folyamán új benyomások, új munkák, új tapasztalatok, új sikerek után vágyakozik. Ha mindazt, amit az élet nyujthat neki, kimerítette, akkor az utolsó változás felé kell fordulnia, a túlvilág rejtélye felé.

Így elmélkedett a bölcs aggastyán szellemi erejének teljességében. Legyünk hálásak mindazért, amit alkotott és ragyogjon a neve mindig az igazi nagyok, az igazi hősök, a tudomány és a civilizáció hősei sorában!

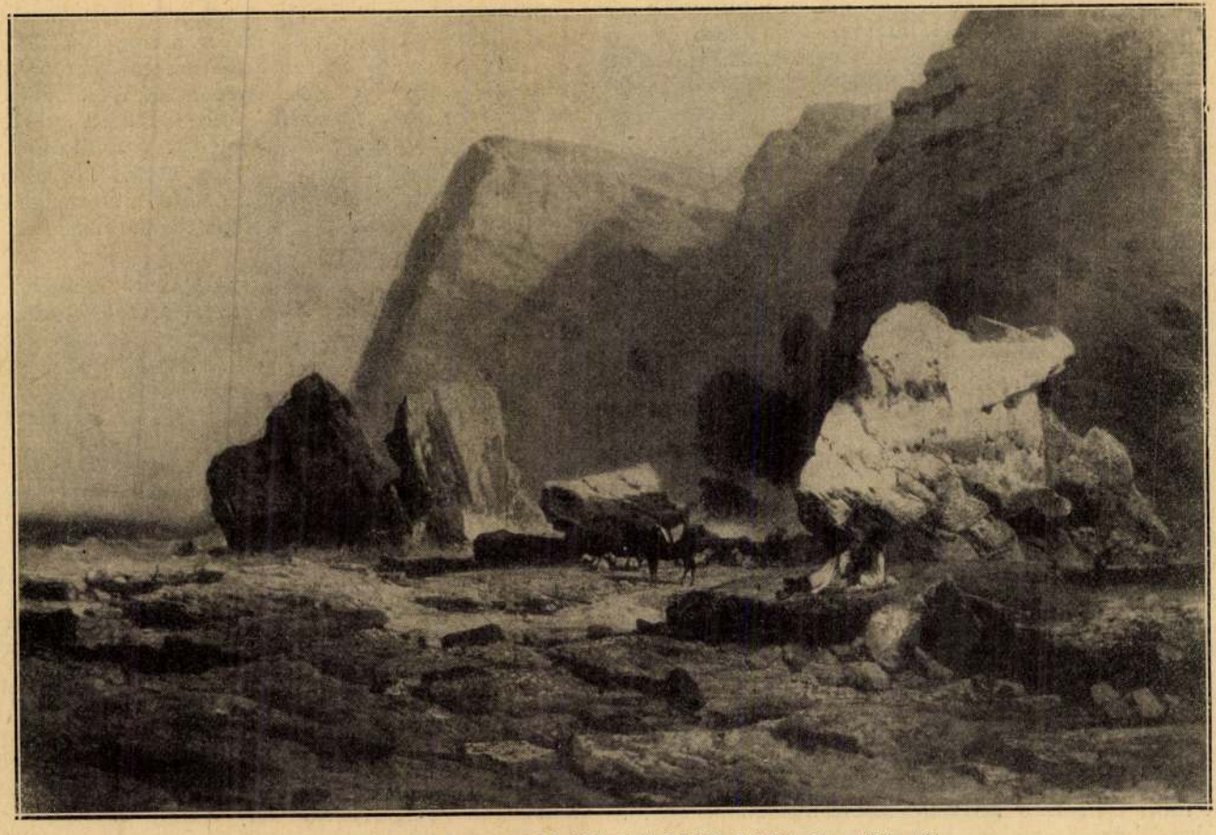

Magyar műgyüjtők kincsesházából. Idősebb Markó Károly: Albán táj

Uj Idők 1931. XXXVII. 33.12.

MARKÓ KÁROLY

Téli táj.

Markó Károly id

Nemzeti Szalon

1937 márc

Szépesi Művészek

Csánky Dénes:

A BALATONI TÁJKÉPFESTÉSZET

A festői Balaton
Bp. 1942.

A tájkép a múlt század fordulóján fokozatosan kilép a figurális festéssel szemben az előző századokban elfoglalt alárendelt szerepéből és néhány évtized leforgása alatt az önálló műfaj magaslatára emelkedik. A rokokó festészet sorvadozó világában előtérbe kerül az irodalom és költészet szeretete, amely az általános műveltségi szint emelésével a tájkép felé tekint. A kezdet a veduta, a látkép-festés jellegével jelentkezett, melyben inkább a földrajzi érdekesség volt dominálo jellegű és szinte a mai képeslevelezőlapok szerepére hivatott. A régi klasszikus tájszemlélet irodalmian felfogott tájvonatkozása, egy szinte régészeti kapcsolat jelzi a múlt század elején életrekelő olasz és német tájfestészetet.

Ez az általános művészi atmoszféra irányítja a XIX. század kezdetén ébredező festészetünket, ennek tájfestési hajlandóságát. A magyar tájképnek emez őskora a klasszikus műveltség szerint magas szintet talált nálunk is, mint ahogy külföldön a filozófia és poéták korszaka volt ez, melyben a gondolkodók és költők jártak elől, szuggeráltak, előírták a művészek tenni-

valóit, sőt témáit is. A századforduló magyar társadalma azonban nem termelt ki erős és önálló művészegyéniségeket, hanem a jó átlagú próbálkozások levegőjét érlelte ki. A nagy ideálokért hevülékenyek a klasszicizmus gondolatkörében élnek és így a korai alkotások is ebből a mesterkélt melegágyból sarjadoznak. A kép már eleve eszményileg felfogott természetérzésen alapszik, az elgondolás naiv, a részletformák vissza-visszatérő kezelése pedig receptszerűvé válik. Több érték alig van bennük, mint öröm és szeretet a látottak irodalmian felfogott és patetikusan átélt jelenségei iránt. Élet ezekben nem igen van, a felépítés pedig üres, mint a kulissza.

A tájfestés a század fordulóján még határozott szerephez nem jutott, művészi becsülete sem volt. De lent délen, Olaszországban már elkezdődik az új fejlődés és főleg a németek között hódít, akik Reinharttól kezdve a jeles művészek egész sorával ajándékozták meg az újabbkori német művészetet. Ott ők töltik be azt a szerepet, amit nálunk a műkedvelő festők és rajzolók. Lyka Károly kitűnő történelmi munkája (A táblabíró világ művészete I—IV.) tárta fel szerepüket az adatok gazdag tárházával.

A klasszikus kor tehát lényegében ezzel ad átmenetet a heroikus, majd a tisztább romantikus szemlélet felé, melynek ismert magyar képviselői a század 20-as éveiben születtek.

Markó Károly, Lőcsén 1791-ben született hazánkfia, aki már a 20-as évek elején önálló értékeket alkotott, mint művészi jelenség e korban nálunk izoláltan áll. Nyílvánvaló, hogy itt a hazában és ennek korhangulatában nem találta meg helyét, mert első korai remekművének, a „Visegrád"-nak megfestése után kapcsolatai hazájával lényegében megszakadtak és

további alkotásait Olaszországban, olasz tájakról festette. Az elmulasztottat aztán gyermekei igyekeztek pótolni atyjuk heroikus stílusának szellemében. De ha a nagy Markó itthon momentán nem hatott, komoly jelentősége mégsem kicsinyelhető le a nagy hatás miatt, melyet a magyar művészet fejlődésére gyakorolt. Lényegében mégis ő adja az átmenetet a korai próbálkozásoktól a romantikus magyar tájfestészethez, amelynek szálai egészen a század végéig húzódtak el. Az ő hatása termelte ki a romantikusok zászlóvívőit és a többi rokon törekvéseket és így került bele a magyar romantikus festés is abba az olasz hatáskörbe, amely a korabeli német iskolát is táplálta.

A magyar művészek kezdő heroikus-romantikus próbálkozásaiból fokozatosan ért ki e stílus helyi zamata. A szenvedély és erő azonban valójában ezekből mindvégig hiányzott. Később a klasszikus jelleg csökkenésével a romantika lírai irányban erősödött és finomult, míg végre a század utolsó évtizedeiben főképpen az új realista szemlélet térhódításával talaját vesztette. A romantikus stílus érett korában a század közepe után, amidőn a mesterség megszerzéséért már nem kellett küzdeni, művészeink ecsetje örömmel kereste fel a régi magyar múlt dicsőségét hirdető várakat és így eljutott az akkor még regényes természeti kincsekkel megáldott Balaton partjára is és ezúton a magyar művészet több örökbecsű értékkel gazdagodott.

Nem véletlen, hogy a heroikus klasszicizmus a hegyek világában kelt életre, amint azt a német és olasz példák is mutatják. Ugyanez látható nálunk is bizonyos időbeli kitolódással, midőn a hazánkban erősebben romantikussá vált tájszemlélet a Balaton mellett is a hegyekhez, a várakhoz szegődött és csak

később jött le egészen a víz síkjára, majd legvégül inkább az Alföld vidékére. A német művészet fejlődésében, főleg a tájfestés terén, fokozatosan erősödő szerep jutott a század első felében München városának. Az Olaszországban tanult német festők Reinharttól, Koch-on, Kobell-en át Rottmann-ig előszeretettel inkább a hazai témákat — és a klasszikus romantikus szemlélet szerint — a hegyes vidéket festik: a Starnbergi tó környékét, valamint az Isar vidékét. Kezdetben felváltva festették a tavat és folyót, míg végre a későbbi realista szemlélet kialakulása után a folyóvidék: az Isar győz és megalakul a század közepén a híres müncheni tájfestés iskolája.

Ugyanezt a folyamatot figyelhetjük meg a témaválasztás terén a mi művészetünk fejlődésében is. A romantikus stílus hanyatlásával művészeink búcsút intenek a hegyek tetején pihenő romoknak, a Balaton regényes várainak is, leszállnak a sík földre, a sík vidék vizeihez és a külföldhöz hasonlóan — ha szerényebb keretek között is — az új temészetlátás iskolái alakulnak meg.

Markó Károly nem festette a Balatont, mint ahogy téma tekintetében alig volt kapcsolata a hazai földdel. Annál érthetőbb azonban, hogy a viszonyok javulásával, midőn a komoly művészi törekvések a magyar közönséggel kapcsolatot találtak, az ő egyénisége ne tűnjék el nyomtalanul. Művészi hatása kisugárzott az utána következő új magyar művész-generáció jelentékeny alakjaira, közöttük a Balaton három első kiváló festőjére, Ligeti Antalra, Brodszky Sándorra és Telepy Károlyra. E három művész között a legidősebb Brodszky Sándor volt, akinek művészi működése a másik két mesterét megelőzte. Legjelentékenyebb közöttük azonban Ligeti Antal, aki a fejlődés

Vasárnapi Ujság 53-ik számához 1860.

Adatok Petőfi halálához.

XXI. Székely közjegyző levele.

(Halál, de más viszonyok között s más csatatéren.)

Bardócz (Erdély), nov. 19.

A Vasárnapi Ujság 45-ik számában olvasom az V-ik tudósító levelet jeles költőnk Petőfi Sándor halálához közelitő adatokról, mely tekintetben, minthogy ahhoz én is egy lépéssel közelebb járulhatok, kötelességemnek érzem, mint szemtanu a következőkről felvilágositást adni :

A Kolozsvárról irt levél irójának tudósitása annál is inkább igaz; mivel magam is az augusztus 5-én 1849-ben Bem tábornoktól kiadott rendeletek vételénél, mint annak Eliten-Corps parancsnoka, jelen voltam, és Petőfi Sándort, ki épen kevéssel azelőtt jött volt el tőlem, Marosvásárhelyt (a Donát-féle háztól) ott mély gondolatokba merülve találtam. *)

A parancs kiadása után egynehány nap mulva Szebennek indultunk, s odaérkezve 4 órai csata után be is vettük; de másnap, a Marosvásárhely felől, minket nyomban követő nagyszámu muszka tábortól megtámadtatva, Szebenből kiverettünk.

A magyar tábori állást megkerülő muszka uhlánusok — kik egyszersmind a rémitő zavart is okozák — egyszerre minden utczán Szebenbe berohanván, annak utczáit elárasztották. — Mint mindnyájan, ugy magam is századommal Szebenből kimenekülendő, a kaszárnyához közel levő kórházhoz értem, ott a város kőfala melletti sikátort arra felhasználandó; a hol is a midőn századom, a kőfal és a ház közt levő sikátorba beszorult, s a hasonlóul menekülő ágyut keresztül szökdöste volna, és én azt átlépni utolsónak maradék, egyszerre a hát mellett hagyott várfal melletti sikátorban egy kis folyócskánál megpillanték egy kétlovas előfogatu szekeret s rajta Petőfi Sándort másod magával, kiknek szekerét 3 muszka uhlánus megtámadván, s a két lovat szemközt ütvén, ezek a szekérrúdat eltörték. A midőn ily helyzetben látám jeles költőnket és segitségére akarék rohanni; egyszerre magam is egyesegyedül körülvétettem 5 muszka uhlánustól, kiket is a mig jobbra, balra s más világra szétvertem volna, már Petőfi Sándort és szekerét elfogták; hogy azután magát s társát ott megölték vagy fogva elvitték, arról többé semmit sem hallottam, ugy azt sem merem bizonyossággal állani, hogy Petőfi Sándorral akkor, közkedvességü történetirónk Kurcz Antal volt-e vagy más?

Én hiszem a Petőfi Sándor akkorban történt megöletését, s azt is, hogy tetemét a többi ott elesett honvédekével együtt a szebeni föld hantja takarja. — *Székely*, közjegyző.

XXII. Bartha János levele.

Tiszabecs (Szatmár), dec. 8.

Petőfinkre vonatkozó minden eddigi adatok közt a V. U. közelebbi számában Thali Kálmán ur közleménye legtöbb figyelmet érdemel, mennyiben a segesvári csata némely jeleneteit Petőfi szereplésével a végső perczegy oly való hűséggel adja : mikép majd minden további okoskodás utja begva, s annyi legalább eléggé bebizonyitva van, hogy Petőfi a segesvári csata utáni hadjáratban részt nem vehetvén, többé nem is láttatott. **)

Hallomásból vett adatait Thali urnak, nagy részben én is mint szemtanu, s a segesvári csata egyik áldozata, szóról szóra igazolhatom.

De nem érthetek egyet Thali urral, midőn Petőfi menekülhetését valószinütlennek csakis azon okból véli : *mert sokkal közelebb volt menekvési utjában az üldöző kozákokhoz, mint a menhelylyel kinálkozó távol erdőséghez.* — Ez nem elegendő ok, mert kell tudnunk, hogy a csatázás ezerféle vészeiből számtalanok a csodás menekvések, s a már bizonyosnak látszó halál sokszor bámulatosan mellőz vagy mellőztetik. — Hányszor történik képtelenséggel határos menekvés az *ellen* tömör sorain át, valóságos golyózápor közől, hogy az ember maga alig birja hinni, ha már utána van! — Pedig majd minden csatában vannak rá esetek! . . .

Lehet, hogy Petőfi is a rohanó kozákok által leszuratott, legázoltatott, de ha sebe halálos nem volt, birhatott annyi erővel, hogy az est alkonyán — mikor sokan, igen sokan menekültek — vagy éjjel elrejtőzni vagy tovább menni képes volt. — Gyalog levén, Bemet többé utól nem érheté, kihez csakis lovasok csatlakozhattak, Petőfi pedig nem lóháton, de a Bem kocsijában — egyedül ülve — érkezett a csata szinhelyére, mely kocsit a muszkák minden társzekerekkel s ágyukkal egyetemben elfoglalván, gyalog kellett naradnia, s vagy az erdő felé sietni, vagy a tömegben vonuló csatárokat bevárni lett feladata. Mindkét esetben az lett sorsa, mi a többieké, kik mindnyájan elestek vagy legázoltattak, de azért közölük a beállt éji homályban sokkal többen menekültek, mint nappal a futók közől; a mennyiben táborunk teljes felbomlása után az *ellen* inkább rabolt, mint ölt, s egy-két pikaöfés, melylyel a kozák rablását kezdte, vagy egy-két lótaposás a roham közben, nem lett mindig és mindjárt halálos. Akárhány menekült a legázolt tömegből egy karczolás nélkül, rohamközben alólesvén a többin, mig a felsők merőben széttapostattak.

Nekem az erdélyi hadjáratban kapott — kedves emlékü — sebeim Segesvárnál csak 13-al szaporodtak, mégis megkisértém — bár a teljes vérvesztés miatt süker nélkül — a gyéren állitott éji őrök közt menekülni a közeleső tengeri felé, hova s főleg a hegytetőket boritó erdőségbe, már előbb több menekvőt láttam huzódni.

Való, hogy ott az élet tul a rendin olcsó volt, mert miután Bem egyik golyója szerencsésen ternózván, felbőszité az *ellen* sorait, elkeseredve legkedvesb vezérük elestén, olthatlan lett nálok a vérszomj, s mindent elkövettek boszujok hűtésére, mig végül belefáradva a nagy mészárlásba, csak Bemet kérdezék (Foszt aicse Bem?), s annyira elmerültek Bem kutatásába, hogy azalatt több menekvő honvédet bántatlanul mellőztek, s rablásuk is csak futólag történvén, legfölebb táskát, órát, gyűrüket kapdostak magokhoz. De bezzeg, egy később (csata után jóval) érkezett másnemü csapat a szó való értelmében nem hagyott rajtunk semmit, testvéri leereszkedéssel segiték levetkeztetni a tehetlen sebesülteket, szokott szeszélylyel és szokatlan bátorsággal gyakorolván szuronyaikat a *holtakon.*

Följegyzésre méltó tanulságos részletekből áll egy 7 órai rövid csata, ugy folyván le mint Segesvárnál... Mit művelt Bem kis dicső serege e csata egész folyamában, hatszor annyi ellennel szemben? . . . Mit állott ki a később körülvett s nagyrészint már is sebesült 5—600 ból állott gyalogtömeg — melynek élén utóbb csak ketten valánk — kétségbeesett dühvel, töltés hiányában, szuronynyal védve s majd egy óráig tartva magát a pika-erdők közt, honnan csak az ég vala látható? . . . Mit szenvedtek végre másnap a legázolt sebesültek, szivszakadva látva — még félig élő — bajtársaik erőszakos betemetését? . . . Sokan már ma roszul lennének, ha csak olvasnák is, miket azokról irni lehetne . . .

Thali ur segesvári polgárának azon állitása, miszerint : a sebesültek közt egy, *mellén pikával átütött szőke szakálu és bajszu egyént, zsebéből kiforgatott irományokkal* látott, igaz lehet. — Ugyde azon tájon, merre Petőfi tartott, később a tömeggé alakuló csatárok is keresztülmenvén, közölük temérdeken estek el; s hány *szőke szakálu és bajszu* tisztek lehettünk ott? *nem csak átütött, de merőben átlyukgatott mellel s kiforgatott zsebekkel, mikből irományokat, Kossuth-jegyeket* szélnek eregetve, érdemjeleinket lábbal tapodák a bősz kozákok!

Nemcsak a holtak, de a sebesültek nagy része — főleg a tisztek — megmezteleuitve s annyira elferditve valánk, hogy legjobb barátomra is csak szaváról ismerhettem, de mert sorsunk ugy akará, ma is élünk.

A fölebb mondottakat nagy részben némi reményszikrával biztató előzményül kivántam adni ahhoz, mit még mondanom kell.

Csata utáni nap délutánján a sebesültek Segesvár külső városába szállittatván, rajtam s Péchi István barátomon — ki szintén él, s az alább közlendő adatnak velem együtt fültanuja volt — a várban lakó lelkes *Bakon*-család fogott fel, s 11 héti gondos ápolásuk után, fájdalom, mint bénák keltünk fel. — Azon időközben, a csata utáni harmadik hétben történt hetivásár alkalmával betévedt hozzánk egy *verebélyesi* székely atyafi, s minden előzmény nélkül, csaknem tolakodva kérdezé : „Tudjuk-e, ki volt az a Petőfi?“ Meglepetésünkre következő eseményt beszéle : *Csata után reghajnalon házi kertjében egy sebesültet talált, s oláhoktóli féltében szénás padjára szállásolva, egy hétig ápolta, mire fölocsudván, pórgunyába öltözteté s napokig tartó járatlan utakon, rengeteg bérczeken keresztül át oláhországi határszélre kivezeté, s csak ott, az elváláskor mondá meg nevét . . . Petőfi volt.*

Mennyiben lehet egyszerü, de hazudni nem kényszerült székelyünk állitását hitelre méltatni, az érdekelt olvasók itéletére bizom. De miután *jelen közleményemet is mindeddig késleltető azon tévállitások*, melyek szerint *Petőfi a segesvári csata utáni hadjáratokban láttatott volna*, többek által merőben megczáfolvák, de másrészről az ő halála s illetőleg hol és mikénti eltemettetése mindekkorig sem valósult, közlésem további halogatását vétkes hanyagságnak tartám. — *Bartha János*, volt honvédszázados.

XXIII. P. Szathmáry Károly levele.

M.-Sziget, dec. 21.

Kedves barátom! Az alchymisták két-háromszáz éven át keresték a bölcseségkövét s ugyanennyi ideig foglalkoztak az aranycsinálással. Igaz, hogy egyik czéljokat sem érték el, de elértek egy harmadikat, melyről nem is álmodtak s melynek érdeme nagyobb a két elsőnél : *alapitói lettek a vegytannak.*

Alkalmasint ekként fogsz járni te is, kedves barátom, Petőfi keresésével; őt magát ugyan fel nem találod többé, *de adatokat fogsz gyüjteni a magyar mythosznak a jövőben egyik legfenségesebb és népszerübb alakjához.*

Az óvilág minden hősének végét hasonló mythoszi köd takarja, melyet föllebbenteni, azt hiszem, nehezen adatott valakinek; nem is ez, hanem pusztán az adatok számának nevelése és a dolog költői érdekeért, mely a nagy elhunytat és népünket egyaránt jellemzi, közlöm, a mit e tárgyról tudok.

Az erdélyi honvédsereg sorsát augusztus elejétől kezdve én is osztám s minthogy sorsom a szász-sebesi szerencsétlen ütközet óta épen a vezérkar közelében tartott, nemcsak annyi, de sokkal kisebb jelentőségü embernek is fel kellett volna tünnie előttem.

*

*) Az eddig közölt több tudósitás adatai nyomán itt ismét tévedés lesz a személyen. — Szerk.

**) Thali K. urnak a csatára vonatkozó, hallomásból meritett egyes adatait megczáfolja egy, e napokban vett és szemtanutól irt levél, mely azonban annak Petőfi halálára vonatkozó adatait érintetlen hagyja. Közelebb adandjuk. Szerk.

E csapat Erdély határszélén Lezsneken leghosszasabban — gondolom 6—7 napig állapodott meg, várva, hogy a magyarországi sereg romjaival egyesüljön. Többször volt oly átalános összejövetel, hol a seregnek minden jóravaló tisztje együtt volt; Petőfiről senki sem tudott semmit.

De a székely közhonvédek a tábortűz körül többet akartak tudni. Ezektől két véleményt hallottam.

Az egyik azt állitá, *hogy Petőfit az oroszok elfogták s elszállittották Szibériába.*

A másik vélemény még ennél is regényesebben hangzott. E szerint *Petőfi, mint fogoly, az orosz czár elé került, ki miután megtudta,* **hogy kivel van dolga,** *a nagy költöt gazdagon megjutalmazva, szabadon bocsátá.*

E két véleményt nem csak itt, hanem később szebeni elzáratásom alatt is többször és ugyanezen alakban hallottam.

Most, annyi év után ujra felmerült előttem e különös két vélemény s bár furcsán hangozzék, kedvem jön, feltenni e kérdést:

Nem vitt-e ki az orosz sereg hadi foglyokat? S miután Petőfi elestét senki sem látta, nem válik-e hihetővé, hogy az elvonuló sereg ôt magával kivitte?

P. Szathmáry Károly.

Markó Károiy örökitése.

Minél kevesebben vannak azon hazánkfiai, kik a müvészet terén nemcsak a hon határain belül, hanem a külföldön is átalános elismerést vivtak ki magoknak, annál sajnosabb azoknak elhunyta. Ezek közé tartozott a nem rég meghalt idősb *Markó Károly*, a firenzei szépmüvészeti akademia tanára, és magyar akademiai tag, remek tájfestészünk is, kinek a pesti müegylet némileg már azáltal is lerótta tiszteleti adóját, hogy érte requiemet mondatott, de maradandó emlékét csak ugy fogná megállapitani, ha sikerülne a képcsarnoki egylettel közremüködve Markó hátrahagyott müveit megvenni, mellszobrát elkészittetni, és valamint Szevillában a legnagyobb spanyol festész tiszteletére van egy „Murilloterem," a nemzeti Muzeum képcsarnokában a már meglevő Markó-képekkel, vagy külön, „*Markótermet*" létesiteni, vagy legalább egy nagyobb falat a Markó-iskolának, hol az ő és tanitványainak: *Markó Ferencz, Károly* és *András, Ligeti* és *Szilassy Viktor* müvei volnának, szentelni. Hátrahagyott képeit és tanulmányait mintegy 12,000 forinton lehetne megvenni, mire azonban a nevezett két egylet pénzereje elégtelen; miért is kiadattak a müegylet részéről Magyarország valamennyi kaszinóinak, ugy a müegyleti választmányi tagoknak és vidéki ügynököknek aláirási ivek, hogy a műbarátoknak és hazafiaknak alkalom adassék, Markó Károlynak ily módoni örökitéséhez járulni. Ez okból van szerencsém mint a nemzeti Muzeum igazgatója, kinél szintén egy iv vagyon, minden hazafit, ki ezen nagy müvészünknek örökitését ohajtja, tisztelettel felszólitani: méltóztassék ehhez tehetsége szerint szivesen járulni. — Pesten, 1860-i december 31-én. — *Kubinyi Ágoston.*

A magyar Akademia palotája.

— (*Ujabb kimutatása*) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez, a magyar Akademia számára beküldött hazafiui adakozásoknak.

XLI. közlés: A veszprémi polgári társaskör tagjainak adakozása, Varga István által 75 ft. — Mihályiból (Sopronmegye) többen Laky Károly által 50 ft. 50 kr. — Gyergyó Szent-Miklósról (Erdély) többen Demeter Domokos által, 3 db. cs k. arany, 80 ft. 80 kr. — Összesen 3 db cs. k. arany 206 ft. 30 kr.

Az eddigi I—XLI. közlésekkel együtt: **13,859 ft. 50 kr.,** 1 régi római arany, 1 huszfrankos arany, 110 cs. arany, 21 kétftos tallér, 1 orosz tallér, 3 ujftos, 140 huszas, 14 negyedftos, 1 tizes, 1 db. 100 ftos és 10 db. 20 pftos. nemzeti állam-kölcsön-kötelezvény.

— (*Részletes kimutatás*) a fentebbi adakozásokról, melyekhez többen járultak:

Mihályiban és vidékén 50 ft. 50 kr. gyült össze; az adakozók nevei:

Laky Károly jegyző-helyettes 2 ft, Bognár Pál közbirtokos 3 ft, Horvát József földmives, biró 2 ft, Bálint Ferencz 1 ft, Rabi János 1 ft, Németh Mihály 1 ft, mind földmives esküdt; Kovács Sándor 1 ft, ifju Varga János 1 ft, Czupor Mihály 1 ft, Zsirai Zsigmond 1 ft, Szalai Péter 1 ft, mind földmives; Stern Ignácz orvos 1 ft, Czeiner István asztalosmester 1 ft, t. Takács István plebános 5 ft, Viola Ferdinánd kalaposmester 1 ft, Szabó János iskolatanitó 40 kr, Homoki Antal szabómester 1 ft, Deutsch Fülöp csapos 60 kr, Meller Lázár boltoskereskedő 50 kr, Pusztai Ferencz földmives 10 kr, Tóth János földm. 20 kr, Horváth Ignácz 30 kr, Deutsch Ignácz 30 kr, Breuer Illés 30 kr, mind kereskedő; Rasenberg Károly szatócs 30 kr, Deutsch Ádám szatócs 20 kr, Mészáros Istv. földm. 22 kr, Velanesics Ján. molnár 1 ft, Neumann Józs. földmives 1 ft, mind Mihályiban. Nagy Istv. földmives, hadnagy 2 ft; Rosta Ferencz földm., esküdt 50 kr, Dobrádi István földm. 10 kr, Schmölcz György asztalos 40 kr., Förhéncz János 10 kr, Takács János 16 kr, Reider József 10 kr, Poór Zsigmond 10 kr, Németh György 10 kr, Rosta János 10 kr, Brájer Károly 10 kr, Kovács István 10 kr, Molnár István 10 kr, Szakács Zsigmond 16 kr, Polák Zsigmond 10 kr, Rácz György 10 kr, mind földmivesek; Lakner István korcsmáros 1 ft, Tóth József 10 kr, Pócza Péter 10 kr, Nagy József 1 ft, Osvald György 20 kr, Németh Imre 50 kr, Németh József 50 kr, Székely Pál 10 kr, Kovács Mihály 70 kr, Németh József 10 kr, Horváth József 50 kr, mind földmivesek; t. Horvát János ev. lelkész 4 ft, t. Szabó Sándor evang. segédlelkész 1 ft, Gáspary Henrik ev. iskolatanitó 1 ft, mind Vadosfán. — Ódor Márton földmives, biró 1 ft, Balog József földmives 1 ft, Varró Pál vendéglős 1 ft, BöitösJános pinczér 1 ft, Molnár István közbirtokos 25 kr, Füzy János közbirtokos 11 kr, Gacs Ferencz földmives 10 kr, Horváth Ferencz molnár 50 kr, Király János közbirtokos 1 ft, mind Kisfaludon.

Gyergyó Szent-Miklós, adakoztak 3 db cs. k. aranyadt, 80 ft. 80 kr. **melyhez járultak:**

Mészáros Antal a tőkére 1 db. arany, a házra 5 ft; Kedves Tamás a tőkére 1 arany, a házra 5 ft; Dézö Mózes a tőkére 1 arany, a házra 5 ft; Benedek József a tőkére 5 ft, a házra 5 ft; Mikó Mihály a tőkére 5 ft, Gothárd Ferencz a tőkére 2 ft, a házra 2 ft; Demeter Domokos a tőkére 2 ft, a házra 2 ft; Lukács József a tőkére 1 ft, a házra 1 ft, Kassay Farkas Sámuel a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Peter Lajos a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Wittner Ignácz a házra 1 ft; Szabó Lajos a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Prohászka Ede a házra 1 ft; Györfi Pető a tőkére 2 ft, a házra 1 ft; Györfi Sándor a házra 1 ft, Györfi Titus a házra 1 ft; Jánosi Márton a házra 1 ft, Kiss Antal a házra 1 ft; itj. Puskás Lajos a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Wargyas Imre a házra 1 ft; Rosdás János a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Klimácsek János a házra 1 ft; Jakabfi János a tőkére 1 ft, a házra 50 kr; Ferenczy György a házra 1 ft; Lukács Márton a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Gál Ignácz a tőkére 1 ft, a házra 1 ft, Gál Elek a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Avéd Kristóf a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Zacharias István a házra 1 ft; Kiss Gergely a tőkére 20 kr, a házra 20 kr; Baticz István a tőkére 1 ft, a házra 1 ft; Balás Márton a tőkére 20 kr, a házra 20 kr; Szakács Antal a tőkére 10 kr, a házra 10 kr; Róth József a tőkére 10 kr, a házra 10 kr; Jánosi Péter a tőkére 50 kr, a házra 50 kr; Koncsak Márton a házra 20 kr, a tőkére 20 kr, Székely Imre a tőkére 50 kr, a házra 50 kr; Weress István a tőkére 50 kr, a házra 50 kr; Bariez Márton a házra 20 kr, Buslig Gergely a házra 50 kr, Tuschek Kristóf a házra 50 kr, Benedek Istv. a házra 1 ft.

Széchenyi emlékszobor.

(Jegyzéke azon hazafiui adakozásoknak, melyek az 1860. év folytán a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez küldettek be.) *)

Egy magát megnevezni nem akaró hazafi 5 ft. — Erdélyből Bolyavölgyéből többen Nádasdi Báan Béla által 10 ft. — Vásáros-Naményból többen Jékey Kálmán által 115 ft. — Dobsináról többen Dobay Vilmos által 52 ft. 52 kr. — Nagybányáról egy névnapi estélyről többen Papp Zsigm. által 25 ft. — Léváról a Széchenyi-ünnepély alkalmával többen Katona Gyula által 5 db. huszas, 2 tizes és 58 ft. 65 kr. — Szemere és Csehi községek közbirtokossága Rosos Ede által 23 ft. — Tisza-Beő községé Hovan József által 11 ft. — Debreczenből özv. Valicsné Palotay Eulalia 25 ft. — Szőllős-Györökről többen a somogyvár-vidékiek közől Szentimrey Izidor által 53 ft. — Szentesről többen Lubinszky György által 34 ft. — Porcsalmáról többen Kiss Áron által 19 ft. — Király-Helmeczről a Sz. gy. ü. alkalmával többen Bodrogközi által 31 ft. 50 kr. — Gyuláról Nyiri János erdész 2 ft. — Pestről Verebi Soma 5 ft. — Orsováról több gőzhajózási hivatalnok Kenessey Albert által 2 db. arany, 1 szelvény a 2 ft. 30 kr. pp. és 11 ft. — Szákról többen Horeczky Gedeon által 7 ft. 33 kr. — Háromszék-Sepsi-Szemerjáról többen Vida Dani által 25 ft. — Oroszvégről (Bereg) a Sz. gy. ü. alkalmával többen Dobszai Miklós által 22 ft. 84 kr. — Senyéről (Borsod) Törös Pál és János 3 ft. — Hrádekről (Liptó) János ünnepély alkalmával 10 ft. — Ibrányból a Sz. gy. ü. alkalmával Blaer Leopold által 3 ft. 5 kr. — Margittáról (Bihar) Sándor 2 ft. — T.-Szava (Zemplén) R. J. 2 ft. — Szulokról (Somogy) egyesült czéhbeli tagok, Wirth Péter által 18 ft. — Tisza-Abád-Szalókról Csurilla Gizella 1 2pftos tallért. — Mányról (Fehér) a ref. egyh. több tagja Kiss Károly lelkész által 4 ft. — Szilágy-Sámsonyról a Sz. gy. ü. alkalmával többen 22 ft. — Csőszről (Fehér) a Sz. gy. ü. alkalmával többen 9 ft. 50 kr. — Korláthról Téglási András és két barátja egy sorsjegy nyereményét 8 ft. — Felső-Nyárádról a Sz. gy. ü. alk. Debreczeni Gábor által 7 ft. — Gyönkről (Tolna) a Sz. gy. ü. alk. többen, Oszváth Józs. által 22 ft. — Mikoláról a Sz. gy. ü. alk. többen 2 ft. 28 kr. — Tisza-Verseny (Heves) községe Bukovinszky János által 13 ft. — Ungvárról egy P.-Helmeczen tartott mulatság alkalmával többen Zoltsák János által 32 ft. — Csatárról többen Gobóczi Károly által 5 ft. — Keresztesről a Sz. gy. ü. alk. többen Parrag Ferencz által 16 ft. 70 kr. — Sz.-Lőrinczről (Baranya) a Sz. gy. ü. alkalm. többen Nagy Sándor által 24 ft. — Vésséről (Somogy) a Sz. gy, ü. alkalm. többen Szalay Sándor által 22 ft. — Udvariból (Bihar) a Sz. gy. ü. alk. többen T. L. által 4 ft. — Zalaistvándi ev. egyház persely gyüjteménye Sz. gy. ü. alk. Berecz János által 5 ft. 10 kr. — Nagy-Vátyról (Baranya) Báthori István ref. lelkész 2 ft. — Selmeczről az ev. lyceum ifjusága egy juniális alkalmával fenmaradt összeg, ifj. Platthy Gyula által 10 ft. — Nagy-Váradról Huszár Xav. Ferencz 5 ft. — Szent-Jobbról (Bihar) a Sz. gy. ü. alkalm. többen Bogdándy Antal által 1 koronás tallér és 37 ft. — Bagamérról (Bihar) a Sz. gy. ü. alkalm. többen Bereczky Géza által 13 ft. — Szendrőről (Borsod) többen Kinczky Alajos által 25 ft. 5 kr. — Várkonyból többen Csekei István által 1 ezüst ujftos és 9 ft. 20 kr. — Rosztoka-Kálnáról (Zemplén) egy keresztelő alkalmával többen Bacskai Sándor által 7 ft. 10 kr. — Adorjánházáról Szabó István lelkész 50 kr. — Mezőberényi olvasóegylet Turi Dániel elnök által 18 ft. — Szolnokról egy jótékony akademia jövedelmének fele, Borosnyai Oszkár által 71 ft. — *Összesen* **968 ft. 32 kr.,** *2 db. cs. k. arany, 1 koronás tallér, 1 kétpftos tallér, 1 ezüst ujftos, 5 huszas, 2 tizes és 1 db. 2 ft. 30 kros szelvény.* **)

Irodalom és müvészet.

\+ (*Bulcsu Károly*) fölkéri t. gyüjtőit, hogy a „Költeményeire" náluk begyült előfizetési összegeket hozzá Kecskemétre mielőbb beküldeni szíveskedjenek, annálinkább, mert a példányok szétküldését már megkezdette.

\+ (*Sárvári Elek Debreczenben*) figyelmezteti ivtartóit, hogy miután „Történeti képek" czimü munkájára az előfizetési határidő lejárt, az általuk gyüjtött előfizetési összegeket hozzá mielőbb küldjék be.

\+ (*Papp Miklós*) Kolozsvárott „Tarka lapok" czimű humoreszk- és elbeszélés-gyüjteményre hirdet előfizetést. A két kötetnyi mű ára 1 ft. 20 kr., mely Demjén László kolozsvári könyvkereskedésébe január 15-ig beküldendő.

---

*) Ez adakozások egy csekély része lapunkban már közölve volt, s a közlés akkor felsőbb hatósági tilalomnál fogva szünt meg. Most összeállitva adjuk az egész sorozatot. — Szerk

**) A fentebbi összeg, az emlékszobor ügyének további kifejléseig, a pesti takarékpénztárba tétetett le. Szerk.

Markó Károly id

299. A halász

XVIII.
Ernst Muzeum aukciói

Ernst Múzeum adatai XLVII.

Markó Károly id

304. Ruth története

Ernst Muzeum aukcioi XLVI.

Marko Károly id

307. Campagnai táj
aratókkal.

Matkó Károly id.

59. *Meytens-iskola, XVIII. sz.:* Hercegnő képmása.

34. *Ismeretlen festő, XVIII. sz.:* Fraunnin grófné képmása.

53. *id. Markó Károly :* Olasz táj mulató alakokkal.

52. *id. Markó Károly:* Olasz táj.

Arverési Közlöny
1932. nov. 4. rk. 17.

48. *Liezen-Mayer Sándor :* Mária és Erzsébet Nagy Lajos sírjánál.

81. Id. Markó Károly.

80. Id. Markó Károly.

Almásy - Telekiné 1939

1. Aggházy Gyula.

78. Id. Markó Károly.

Markó Károly id.

93

Árverési Közlöny

1938. febr. 2. sk. 7

Levelek a londoni kiállitásról.

XVI.

London, augusztus 21-én.

(*A képtár. — Markó és Marco. — Massimo d'Azeglio.*)

A képtár kitünő darabokkal bir s e kitünők között — nem csekély megelégedésünkre szolgál, midőn ezt regisztráljuk — dicsőült *Markónk* tájképei az elsők közt foglalnak helyet. Igaz ugyan, hogy a katalogusban *Marco* állt s legtöbben olasznak tarták őt — de azért nem kevésbbé vagyunk büszkék a halhatatlan ecsete által előidézett hatásra. Alkalmilag magam voltam helyreigazitója e hibának, mondám nekik : hibásan van irva, *Markó* magyar ember volt s nem olasz.

A tájképek közől akaratlan is szemünkbe ötlik *Massimo d'Azeglio* nagy festménye és szemünkbe ötlenék az, ha mestere nem hordana is ily nagy és érdekes nevet. Nem titok, hogy a hires olasz tájképfestő *egy* a hires olasz államférfiuval és hazafival, ki évtizedek óta nagy szerepet játszik Olaszország történetében, és azon regényiróval, ki népének szép multját hazájában népszerüvé s magát ezáltal *Manzoni* apósához méltóvá tette. Manzoni, mint tudva van, a „*Promessi sposi.*“ (a jegyesek) halhatlan szerzője.

Massimo d'Azeglio, nevezetes szellemképességének — ennek sokoldalusága és mozgékonysága által — már rég adá jelét. Egy librettót irt igen hangzatos versekben, mit nem minden opera-szövegről lehet elmondani ; e librettóra maga szerzett zenét s ez operára aztán maga tanitott be egy társaságot. Előadás alkalmával ő játszta az első hegedüt az orchestrumban s a tenor szerepek egyikét éneklé, fölváltva hol a zenekarban, hol a szinpadon jelenvén meg. Elfelejtettem megemlitni, hogy a dalmű külső kiállitásához szükséges függönyöket, tájképeket és architecturát, szintén maga festette. Szokássá vált minden ellenok daczára, melyet a történet fölmutat, a poétát és müvészt a forgalmi, különösen pedig a politikai ügyekre nézve képtelennek állitani. Azeglio igen practicus államférfiunak bizonyitotta be magát, gyakorlatinak a legmagasb értelemben, miután nemcsak a nap szükségeit, hanem a jövőt is fölismeré, melyet a ugynevezett practicus emberek, mint afféle agyrémeket ki szoktak nevetni ; s valamint államdolgokban volt szemes, ép oly éleslátást és tapintatot mutatott a turini akademia igazgatása körül, melyet alantiságából, hol évtizedeken át hevert, tetemes fokra emelt.

Általános sokoldalusága minden egyes szakmában is nyilatkozik.

Zenész létére : szerző, gyakorló müvész énekben s hangszeren egyszerre ; mint iró : lyricus, regényiró, publicista és bővitője a modern olasz nyelvnek, mint festész : történeti- és tájfestész.

Ennyi sokoldaluság mellett, különösen ha „marquis“ czimmel van az egybekötve, mindig hajlandók vagyunk, valami dilettantismust föltenni; e föltevés Massimo d'Azeglio marquisnál alaptalan, ép ugy mi az államférfiut, mint mi a költőt és festészt illeti.

Itt csak a történeti és tájfestészszel van dolgunk.

Fájdalom, Massimo d'Azegliónak csak egy történeti képe van kiállitva: „*II. Viktor Amadeus Szicziliában.*“ Tiszta fogalmat szerezhetni ugyan e nagy tehetségről, a nagyszerü fölfogásról s e müvész egész lénye felől, de négis ohajtottuk volna más művét látni neki, p. a franczia és olasz lovagok harczát Barlettánál a 15-ik században, vagy Sforza Ferencz pályafutásának kezdetét, a mint ez, a sikon, a harczosoktól fölszólittatva, hogy őket kövesse, az oraculumot megkérdi, ásóját a fára dobja föl s várva, leesik vagy ott marad-e. E képekről még helyesebb itéletet formálhatott volna magának műértő, Azeglio müvészetét illetőleg és csak nyert volna vele. De a jelenleg kiállitott is azonnal olyanul tünik föl, mely szintén magasan áll már a mindennapi fölött s a müvészt kartársainak legtöbbje fölé emeli.

A tájkép igazán nagyszerü s bár szorosan a természet — persze a szicziliai természet után van festve — mégis nagyszerübb, eszme- és képzeletdúsabb, mondhatnám : meseszerübb mindannál, mit az angolok nagyuirü tájfestésze, *Turner*, a képzelőerő legnagyobb megfeszitése által létrehozott, nagyobbszerü sok másnál is, mit a többi festész szépnek és érdekesnek dolgában a világ minden vidékeiről a vászonra halmozott. — A tenger, a tengerpart, a buja növényzet, a magas partra épült város, minden, bár verőfényben fürdik, mégis meseszerü félhomályban dereng, s minden meseszerüség daczára is való és igaz, és a valóság daczára is fenséges.

E tájfestményben nagyszámu történeti nép mozog, melynek testiségét regényesség folyja körül, miszerint a csoportozat és staffage jelleme, a tájképével a legszebb harmoniában összefoly. E szót, *staffage* : vigyázva kell itt használni, mivel az alakok nem azért vannak itt, hogy épen staffageül szolgáljanak, mert Azegliónál alak és táj teljesen egymáshoz tartozók s nem mondhatjuk : hogy az alakok a tájkép vagy a tájkép az alakok kedvéért áll itt. Azeglio a történeti szükségességből mindig müvészit alkot és megforditva. Marino Faliero kivégeztetésénél például az óriási lépcsőzet szükséges körülvezet. Azeglio jellemzésére szükséges fölemliteni, hogy sokoldalusságához hazafiság is járul. Festményeiben hazafi is. A fönnebb emlitett művek hazának szép momentumait juttatják eszünkbe. Viktor Amadeus Szicziliában arra emlékeztet, miszerint Olaszhon legészakibb részének uralkodója, annak legdélibb részét is birta már. Félreismerhetlen czélzatosság van az államférfiu és hazafi e képeiben, de valamint nála a történet a tájjal és alakokkal hasonodik össze, ép ugy folynak egybe ecsete alatt tendentia és müvészi inditok, és könnyen kiérezhető azon szándékosság, mely távol attól, hogy — Göthe szerint — elhangolja az embert, inkább kellemesen és gerjesztőleg hat a lélekre.

Az emberek nemcsak azt tagadják, hogy a poéta és müvész ügyes államférfi lehet, hanem azt is szeretik állitani, hogy államférfi sohasem jeles müvész. E körülmény nélkül Massimo d'Azeglio, mint festész sokkal hiresb volna, mint a milyen voltakép. Olaszország legdicsőbb korszakában : irók, költők és müvészek dicsőséggel hordozták a kardot és sikerrel kormányzák az állam hajóját; státus- és harczfiak gyakran tüntek ki, mint poéták, vagy legalább a szépmüvészetek és tudomány iránti szeretetük által jeleskedtek. Massimo d'Azeglio, a marquis, a miniszter, a költő, zenész és festész egyike tán azon vigasztaló jeleknek, hogy a régi Olaszország még nincs egészen eltemetve.

Dr. Tökés.

A gyulékony lég.

A gyulékony léget nem kell összezavarni azzal, mely a tűz előidézésére és fenntartására mulhatlanul szükséges; miután a gyulékony lég ezzel épen ellenkezőleg, a tűz táplálására teljesen alkalmatlan; ellenben az a sajátsága van, hogy magát e léget meg lehet gyujtani.

E különös légnem kifejlődik minden álló viz, főleg pedig a mocsárok fölött, s azonnal ama röpkedő lángtüneményt idézi elő, mely különösen nyári estéken gyakran látható, s bolygótűz név alatt ismeretes.

Rettenetes e gyulékony gáz, ha meggyul, mély aknák és bányákban, főleg a kőszénbányákban. Minthogy a közönséges levegőnél könnyebb s tehát ebben fölszáll, a fenyegetettek gyakran ugy menekülnek meg a haláltól, hogy arczczal a földre borulnak.

Egyébiránt a légköri levegő hozzájárulása nélkül sohasem gyulad meg; lángra lobbanása mindig durranással jár, mi gyakran iszonyu pusztitást visz véghez; nem ritkaság, hogy az explosio embereket földre sujt, összezuz vagy darabokra tép, s roppant kőtömegeket szaggat le, melyek a bánya kijáratát egészen elzárják, s mig a segélyre érkezőknek sikerül, azt szabaddá tenni, addig a bennszorultak legtöbbnyire már rég megfuladtak.

Virágzása idején több vizinövény is tartalmaz gyulékony léget, mely azonnal lángra lobban, ha közelébe égő gyertyát tartunk.

Minden rothadó növényből fejlődik ki gáz. Piszokcsatornák, sirok, titkos helyek ezzel vannak telve, s gyakran magától is meggyul, mihelyt a légköri levegővel érintkezésbe jő, a lángtól azonban mindig fellobban.

Emberi és állati holttestekből, mihelyt tökéletes rothadásba mennek át, oly mennyiségben fejlődik ki gyulékony lég, hogy gyakran egy percz elég a vigyázatlanul közeledőnek megölésére. Sirások többször estek már áldozatul e veszélyes légnemnek.

Ugyane gyulékony lég üzte ki Herodes királyt Dávid király sirboltjából, midőn abba, hogy kirabolja, éjnek idején leszállt. Herodes kiséretéből két katona ott nyomban meg is halt.

Az ily módon kifejlődött gyulékony lég igen tisztátalan, mindamellett még a legtisztátlanabb is $1\frac{1}{2}$—2-szer könnyebb a közönséges levegőnél. Ily léget nyerhetünk mocsárokból, ha egy jó széles száju, vizzel telt üvegpalaczkot fölforditva a mocsárba dugunk, s a palaczk szája alatti iszapot pálczával felturkáljuk, minek folytán a buborékozva felszálló gyulékony lég, szükségkép a palaczkba jut, mely mihelyt megtelt, parafadugaszszal még a viz alatt szorosan bezárandó.

Azon gyulékony gáz, melyet fémekből, különösen vas-és horgonyból nyerhetünk, ha 4 uncia horgonyra vagy vasporra 18 uncia vizet és 6 uncia vitriolt töltünk — több mint kétszer oly könnyü, mint a mocsári gáz, s $5\frac{1}{2}$—9-szer könnyebb a körlégi levegőnél.

De legtisztább és legkönnyebb azon gyulékony lég, melyet tiszta, lepárolt (destillált) vizből nyerünk akképen, ha a vizet erős forrásba hozván, a felszálló gőzt izzó vascsövön bocsátjuk át. Az igy előállitott légnem (köneny, hydrogenium) 13—15-ször könnyebb a közönséges vagy körlégi levegőnél, halvány-kékes lánggal ég, s léggolyók megtöltésére használtatik. Ugyanez, élenynyel meghatározott arányban vegyitve s meggyujtva, nagy robajjal ég el.

A szénsav minden pezsgésbe átment anyagból fejlődik ki; ez jelentékenyen sulyosabb a közönséges levegőnél, s azért hamar a földre száll, elnyomván utjából a légköri levegőt.

Különös sajátsága a szénsavnak, hogy lélekzésre teljesen alkalmatlan s a lángot, tüzet kioltja. Valamint a gyulékony lég, ugy ez is mély üregekben, bányákban fejlődik ki, s nehézsége miatt nehezebb eltávolitni, mint a gyulékony léget. Ha meg akarjuk tudni, van-e szénsav p. o. valamely üreg-

Vas. Ujs. 1862.

ben, bocsássunk le égő gyertyát, mely azonnal kialszik, ha szénsav len. Ily helyre természetesen veszélyes lenne belépni.

Habár a szénsav lélekzésre alkalmatlan, mindazáltal vizben fe mint savanyuviz, többféle gyomor- és altesti betegségekben ha gyógyszer.

Sajátságos és még egyátalában föl nem deritett tünemény azon lékony gáz, mely emberek és állatok gyomrában és belrészeiben találta néha önmagától meggyul. Ez „önelégés“ név alatt ismeretes.

Közönségesen azt tartják, hogy oly emberek, kik igen sok szeszesi isznak, belül meggyuladhatnak, s a láng szájukon kitör és őket néha e szen megégeti. Ezt állatoknál is tapasztalták; ily esetek azonban ritkább

Lecat e tárgyról irt értekezésében a következő két meglepő esetet b széli el :

Bandi Zangari Kornélia grófnő, 62 éves korában, egy este legjob egészségben feküdt le ágyába. Szobájában kivüle senkisem aludt. Másna reggel, helyette az ágytól mintegy 4 lábnyira, egy rakás hamut, s ebben két harisnyás lábszárat, mellette pedig a szerencsétlen grófnőnek félig elhamvadt fejét találták. Valószinüleg alvásközben meggyuladt s ágyából kigrott. Az ágy sértetlen volt, de az ágynemü, valamint átalában az egész szoba, hamuszinü, nedves korommal volt bevonva.

A másik eset következő : Don Maria Bertholi pap ép egészségben tért be sógorához, az éjet nála töltendő. Ez vendégét külön szobába vezette s aztán eltávozott. De csakhamar erős zajt s a pap kiáltozását hallotta. Oda sietett, s a papot a földön elterülve és egy kis lángtól környezve találta, mely azonban, a mint feléje közeledett, eltünt. A másnap oda hivott orvos a szerencsétlent már a feloszlás legfőbb stadiumán találta; mindamellett még három napig élt, miután teste már egészen rothadásba ment át. Elmondá, hogy jobb karján hirtelen erős ütést érezett, hasonlót a buzogányütéshez, s testén azonnal tűzszikrát látott függni. Ruhája sértetlenül maradt, s a szobában legkisebb füst sem volt látható, csak az olajjal telt lámpa volt kiszáradva s a lámpabél elhamvadva.

Az önelégés esete leggyakrabban fordul elő Oroszországban, hol igen sok szeszesitalt isznak. Be van azonban bizonyitva, hogy mértékletes életmódjokról átalánosan ismert egyének is belőlről kigyuladtak és elégtek.

A testből előtörő láng tüneménye holttestek bonczolásánál és ujon levágott állatok felbontásánál gyakran tapasztaltatott.

A tudomány dolga, e tények okát kideriteni.

A londoni rendőrség.

Peel Róbert neve halhatatlan emlékben fog élni az angol nép ajakán. Midőn 1841-dik évben a Melbourne-miniszterium bukásával ő vette át a premier-miniszteri tárczát, megtörte a wighek és tory-ek hatalmát s uj pártnak volt alkotója, mely a „mérsékelt ujító“ nevét nyerte el; ez feladatául tűzte a társadalmi viszonyok javitását s leginkább a nép *anyagi jólétének* emelését. Ez idő óta haladt Angolország óriási léptekkel az ipar, kereskedés s gyakorlati tudomány azon terén, melyen Francziaország valaha talán utólérendi.

Peel Róbert intézményei közt első helyet foglal el a rendőrség ujjáalakitása, mely kevés változással maiglan is az ő szervezése szerint áll fenn. Egy külföldi lap következőkép irja le a londoni rendőrség mostani állapotát-

„Ha Londonba jő az utazó, meglepi ez iszonyu, harmadfél millió lakossal biró város nyugalma és közbátorsága; alig hiszi, hogy ama-borzadályok és mysteriumok városában van, melyeket Dickens Károly és Féval tártak fel előttünk. Minden tizedik lépésre egy rendőr áll, ki gummival átvont hengerkalapjáról, viaszos posztóju gallérral ellátott kábátjáról s bal karja körüli szalagjáról könnyen felismerhető; pálcza van az egyik, éles sivitóeszköz a másik zsebében. Az e rendőrséget megelőzött éjjeli-őrök, kiknek garázdálkodása alatt évenkint két millió sterling font lopatott el, megbuktak ez uj rendszer beálltával, mely az angoloktól, kik roppant szilárdsággal ragaszkodnak régi szokásaikhoz, igen hidegen fogadtatott; de az alig reménylett eredmények csakhamar győztek a londoniak ebbeli érzékenysége fölött. A rendőrség intézete most egy fő-, két albiztos, 18 fő-, 133 alügynök, 625 sergent és 4954 policemanból áll, a város és környéke számára. A közbiztonság e közegei a legnagyobb felelősség terhe alatt állnak s a legnagyobb szigorral tartatnak. 1850—1856-ig 1276 hivatalnok mozdittatott el hivatalából, 96 pedig bíróilag elitéltetett.

A rendőrségi szolgálatra pályázók előbb katonai nevelésben részesülnek, s csak aztán avattatnak be a rendes szolgálatba. Mindegyik a város bizonyos kerületére utasittatik, hol éjjel nappal látja el szolgálatát; segiti az egymásba akadt kocsikat kibonyolitani, (de nem kiabálás és gorombaság által, hanem hogy maga is emeli kezét), gyanusakat figyelemmel tart, utczai botrányokat elnyom, a törvény ellen cselekvőket börtönbe kiséri, tűzveszélynél felügyel, és az idegent utba igazitja, miért is több nyelvet kell értenie. Ezért hetenkint körülbelül egy font sterlinget kap. Ha nagyobbszerü bünöst kerit kézre, különös jutalomban részesül.

A policeman azt, kit elfogni akar, négy hüvelyknyi hosszu, sárgarézből készült pálczikájával megérinti, s a megérintettnek követnie kell őt. Ellentállás esetében, akármelyik arra elmenőt segélyre szólithat, s azon tiszteletnél fogva, mely Angolországban a törvények iránt uralkodik, senki sem fogja tőle segélyét megvonni. Legszigorubban tiltva van azonban pálczikáját zsebéből kivenni, ha nem forog fenn valóban törvényellenes eset, vagy füttyentőjét használni, ha nagy veszély nincs jelen.

bátorság kifejezésül is használtatik, lommá. De mellőzve a szó eredetének nyomozását, térjünk át annak ismeretére, jelentményére.

Az erény a lelki és testi erők jóra működését, az elme és lélek minden jó tulajdonait, erővel párosult bátorságát jelenti, nem egyéb az, mint az akarat ereje, hathatós igyekezete a léleknek, arra nézve, hogy semmit mást ne cselekedjünk, mint a mi az erkölcsi törvények és kötelességekkel egyező. Az erény folytonos tanulmányozása annak, hogy tiszta indokokból az erkölcsi törvényeknek eleget tehessünk.

Minden jóhoz rögös utak vezetnek. Az erény mindig viadal, küzdelem, vagyis az erők szilárditása által szereztetik, s miután gyakran akadályok, nehézségek gördülnek utjába, azok legyőzésére erős lélek kivántatik.

Természete leginkább abban rejlik, hogy maga az erény sajátunk, minden tulajdonsága szabadon, önként, önerőink által szerzett legyen. Innen van, hogy az ugynevezett véralkati erények, minő a természeti jóság, szelidség, nem tekinthetők tulajdonképi erkölcsi erényeknek, miután ez vagy amaz ember természeti véralkatából eredők.

Egy levén lelkünk és akaratunknak azon cselekedete, mely szerint az erkölcsi törvény kivánalmainak megfeleltünk, igy az erény is eszményileg véve csak egy lehet, mindazáltal tagadhatlan, hogy van fokozata, s a milyenek a cselekedetre késztő indokok, aszerint lesz kisebb nagyobb az erény, sőt nem egyenkoru embereknél különböző belerejű is.

Az ember szabadakarattal birván, lehet neki, ha cselekedetei jók, érdemet, ha roszak, hibát tulajdonitani.

Az erénytulajdonitás, vagyis az, miszerint valaki valamely jó tett szabad szerzőjének nyilvánittatik, mindig belső megitélés — épen ugy mint vétektulajdonitás a lelkismeret — által történik.

A következmények, melyek az erény öntudatából folynak, derült elme, belnyugalom, mely öntudat minden viszonyos roszban, mint búban, szegénységben, könnyebbséget, és a viszonyos jók, például földi javak, birásában vidámságot szerez.

Az erény okozata az erkölcsi érdem, azaz, saját erkölcsi becsünk növekedése, a mi által méltókká leszünk a boldogságra. Ezen érdem lehet külső és belső. A külsőt vagy viszonyosat oly tettek képezik, miket erény idézvén elő, belőlök valami haszon háramlik, minő a mértékletesség, mely fenntartja az egészséget. A belsőt tökélyesen csak a mindenható biró határozhatja meg, miután mélyen fekszik abban, miképen tiszteli ez vagy amaz az erkölcsi törvényeket, s mily indokokból tesz azoknak eleget. Mindkettő elválik az oly, közértelemben vett ártatlanságtól, mely gyermekeknek és azoknak tulajdonittatik, kik az erkölcsi törvényt nem ismervén, azt nem is sérthetik meg.

Az erény erkölcsi tökély elérésére vezérel, ki követi, naponkint öregbül a jóban; ki az erkölcsi törvények kivánalmainak eleget tesz, gyakorolja az erényeket, jóra vezettetik és erkölcsi szépség, emberi méltóság olvad egybe személyével.

Libertinyi József.

Egyveleg.

+ (*Fényüzés*) Párisban a fényüzés napról napra óriási léptekkel terjed, még pedig, a mi legszomorubb, a nép legalsó rétegeiben is. Középrendü polgárházakban nem ritkaság mahagoni- és rózsafa-butorokat látni. A selyem oly mindennapivá vált, hogy csak a szobaleányok viselik; az uri hölgyek brüsszeli chantillyi szövetből készittetik ruhájukat. Hat ezer frank egy ruháért, igen közönséges dolog. Az asztalnemüek, edények körül szintoly nagy a fényüzés, az ezüst kiment a divatból, a porczellánnak valódi chinainak kell lenni, hogy a vendégek sértve ne érezzék magukat. — A fényüzés karöltve jár az elerkölcstelenedéssel; ez buktatta meg a hajdan hatalmas Rómát.

+ (*Öngyilkossági statistika.*) Francziaországban az öngyilkosság statistikája jelent meg. Ebből tanuljuk, hogy Francziaországban 1827-től 1858-ig, tehát 32 év alatt, 92,662 öngyilkosság fordult elő, melyből egy évre 2,895 esik. Férfiöngyilkosság 1836-tól fogva van 56,562, nőöngyilkosság 18,548; azokból középszámmal egy évre esik 2,459, ezekből 807. 1827-ben 1,512 öngyilkosság fordult elő, 1858-ban már 3,050. Gyönyörüen haladunk!

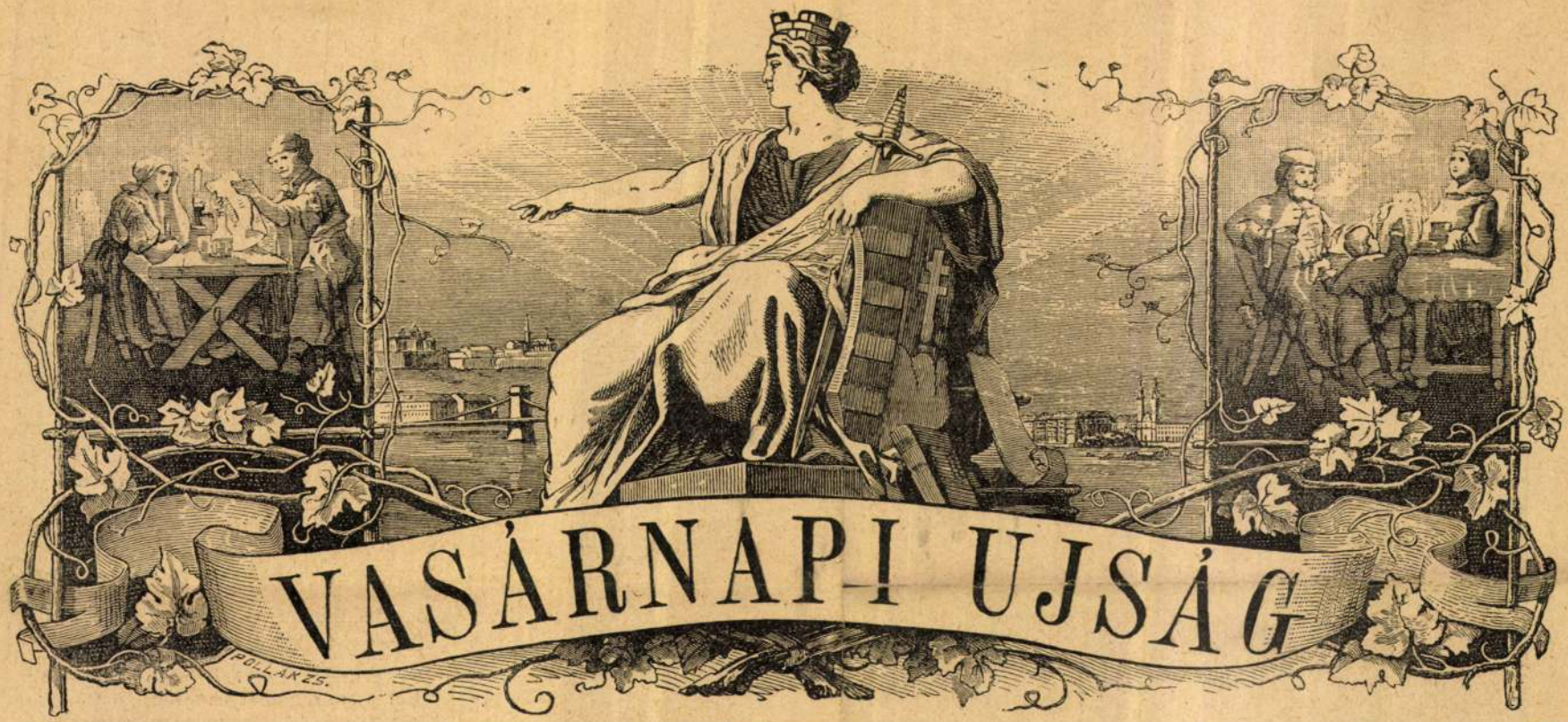

8. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, FEBRUÁR 21.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

NEMZETKÖZI GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN.

Külföldön a grafikai művészet a maga sokféle válfajaival oly magas színvonalon áll s annyira elterjedt, hogy a műkereskedésben mint teljesen önálló tényező, nagyszámú művésznek nyújt megélhetést. Nálunk ellenben, bár a múlt században is voltak hivatott és előkelő művelői, csak az utolsó évtizedekben kezdtek vele tüzetesebben foglalkozni művészeink.

pelnek s rajtuk kívül Japán az ő sajátlagosan csodálatos művészetével nyújt kiváló élvezetet a tárlat látogatóinak.

A magyar anyag két részből áll: az egyik reprospektiv rész a szépművészeti muzeum gazdag anyagából, *Térey* Gábor osztályigazgató rendezésében s a másik a kiállító művészek által beküldött anyagból, beleértve a magyar grafikusok, víz- és pasztellfestők egyesülete által összegyűjtött műveket is.

A reprospektiv részben a mult század majdnem összes jelentékeny művészei, Barabás,

czur, Liezenmayer, Munkácsy, Mészöly, Deák-Ébner, Keleti, Mednyánszky, László Fülöp gazdag anyaggal mutatják be e körbe vágó műveik legjavát. Alig van számottevő művésze a mult század utolsó tizedeinek, ki néhány művel ne tűnnék fel a tárlat e gazdag részében.

A magyar grafikusok egyesületének elnöke, Rauscher tanár, néhány darabból álló gyűjteményével, egy általa feltalált aquatinta eljárást mutat be. Festői hatás, erő, finomság s a rajz művészetének teljes birása jellemzik e kitünő mester műveit. Erőteljes rézkarczaival

Id. Markó Károly : Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi.

A MŰCSARNOK GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Zichy István, Kubinyi Sándor, kőrajzban Körösfői Aladár, Nagy Sándor, Glatz Oszkár, Paczka Cornélia.

A víz- és pasztellfestők egyesülete számos művel jelentkezett. A legkiválóbbak Poll Hugó, Tull Ödön, Katona, Goth, Keményffy Jenő, Székely Andor, Boemm Ritta, Nádler Róbert, Edvi Illés Aladár és Mendlik Oszkár.

Méltó feltünést kelt báró Mednyánszky László természet utáni rajztanulmányaival, melyeket bizton sorolhatunk a legkitünőbb külföldi művek mellé, sőt vannak művei, melyek forma- és ritmus-érzék dolgában a japánokéval hasonlíthatók össze. A szén- és

van képviselve az angol gyűjteményben. Mély érzés, alapos tanulmány, nagy rajztudás és tökéletes technikai készültség minden eljárási módban jellemzik az angol művészeket.

A franczia csoport csak igen hézagosan s mintegy ötletszerüleg összeállítva jellemzi a franczia grafikai művészetet. Sőt vannak nagy számban oly jelentéktelen művek is egyes nevesebb művészektől, melyeknek kiállítása nem emeli hirnevüket. Az elhalt nagyok közül méltóan vannak azonban képviselve *Corot, Daubigny, Millet* és *Rousseau.*

A németek két csoportból álló gyűjteménye kevésbbé érdekes, sok közte a meglehetősen

Valamikor künn nyiltak a szabadban,
Hol a nagy élet forró szele jár,
Napot imádtak és holdat csodáltak,
De e tavasznak régen vége már!

Bevittem őket a nagy üvegházba,
Mert kora dértől ezüstösek ők,
Mert késő könnyek harmatában áztak
S meghaltak volna időnap előtt.

Most élnek, árván, betegen, de élnek,
Üvegház áldott csöndjében nyitók,
Fehér virágok, halódó virágok:
Magányos álmok, bús illuziók!

Juhász Gyula.

RICHÁRD.

Koravén, könnyes volt az alkony,
A rengő vashidakon át
Zúgtak az őszi harsonák.
Beléptem a homályos ajtón.
A bolt csendes volt és setét;
Benn bús anyóka üldögélt,
Köhécselt s ringó sárga drótra
Lankadt rózsákat kötözött,
Fakó, vén vázái között
Halkan köszöntött, régi módra.

Mért mentem be, nem is tudom.
Lágy rózsák közt kúszott az ujjam,
Csuklóm csókolta szomorúan
Sok illatos, meleg szirom.
S elindultam velük az éjbe;
Hová?... nem tudták ők se, én se,
Az utczákra leszállt a köd.
Csak mentem s elmémben csak az járt,
Hogy tegnap este, ép ilyen tájt
Szegény Richárd mellébe lőtt.

Egy tárt kapus palota mellett

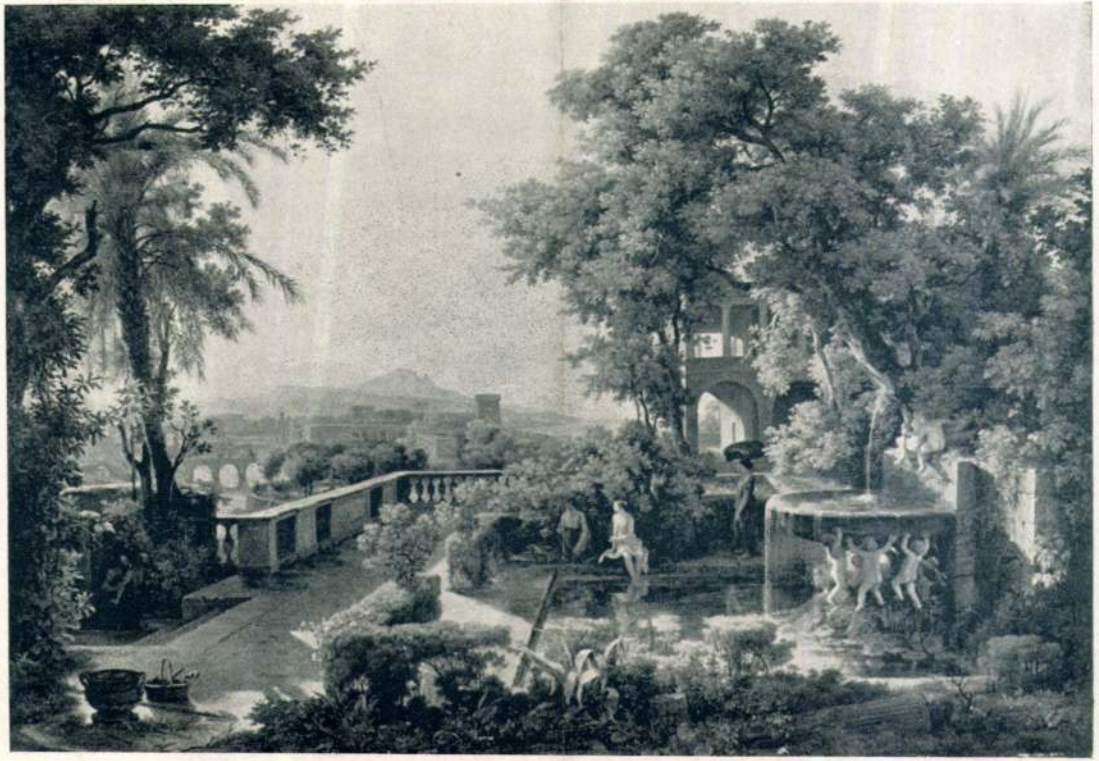

33. *id. Markó Károly:* Eszményi táj.

32. *id. Markó Károly:* Fürdőző nimfák.

Árverési Körlony
1929. 5. k. 7.

SZINHÁZ.

Tanqueray második felesége, szinmű 4 felvonásban. Irta Artur W. *Pinero.* Angolból fordította *Fái* J. Béla. Szinre került a Vigszinházban február 14-ikén.

Pinero hatásos darabjáért két szinházunk versengett. A Nemzeti Szinház a szinmű Ray Paulájában kereste azt a fényes szerepet, melylyel Márkus Emilia még nagyobb diadalt arathat, mint az Echegaray Matildjával. De a Vigszinház gyorsabb és élelmesebb volt; közvetlenül a szerzőtől szerezte meg az előadás jogát és megelőzte a Nemzeti Szinházat. Csak örülhetünk, hogy ily komoly és nemesen egyszerü darabon annyira kapnak szinházaink, mert eddig a könnyedebb műfajoktól várták pénztári sikereiket és annyi sikamlós idegen bohózatot tálaltak fel a közönségnek, mig az megsokalta és egymásután három franczia sikamlós darabot buktatott el.

«Tanqueray második felesége» Dumas «Kaméliás hölgyé»-t juttatja emlékezetbe. De a különbség szembeszökő. Páris legféktelenebbül mulató világa nem üt el annyira a rideg, merev angol társadalmi élettől, mint Dumas hősnője, Gauthier Margit az angol Pinero hősnőjétől, Ray Paulától. Mind a kettő bukott nő, menekülni akar az erkölcsi fertőből. Az igazabban rajzolt a kettő közül Ray Paula. Szeretne mindent fölégetni, a mi belőle megmaradt. Mikor Tanqueray fölajánlja neki kezét, ő maga kész föltárni múltját. Kérdi, hogy mégis méltónak tartja-e magához? És mikor Tanqueray igent mond, bevallja, hogy beléhalt volna, ha visszalöki a bünbe.

Dumas csak azt a kérdést veti fel a «Kaméliás hölgy»-gyel, befogadhatja-e a társadalom a tévedt nőt? Pinero azt kutatja, vajjon megtisztulhat-e a bukott nő, ha bűnbánata őszinte és minden erejével vezeklésre törekszik. Mind a két drámairó elutasítóan felel. A lelki küzdelem, melyet Ray Paula végigharczol, minden mozzanatában megrázó.

Tanqueray azért vette őt feleségül, mert első felesége nagyon rideg volt hozzá; azt hitte, hogy Paula szerelme kárpótolhatja az élet elmulasztott örömeiért. De haza hozza felnőtt leányát, Ellent, ki édesanyja képmása, és a ki ellenszenvvel utasítja vissza Paulát; mert a mi ez asszonyra rátapadt múltjából, közönséges világából, a mit öntudatlanul árul el beszédében, szokásaiban, visszariasztja a fiatal leányt, kit a kolostorban szent Ellennek neveztek. Ám Paula bármennyit tűr és szenved miatta, mindenkép meg akarja nyerni Ellen szeretetét. De nem sikerül; sőt Cortelyonné, ki a zárkózott angol társadalom hölgyeit képviseli és mindeddig kerülte a házat, melynek Paula az úrnője, most megjelenik azért, hogy Ellent elvigye magával, mintha e nőnek közelsége beszennyezné. Paula látja, hogy nem akarnak neki hinni és megbocsátani; férjénél keres oltalmat, de ez Cortelyonnénak ad igazat. Ekkor daczból meghív egy olyan asszonyt, a kivel azelőtt barátkozott, Lady Oreyedet; hadd figyelmeztesse férjét, minő veszedelembe dönti, mikor gátolja, hogy a tiszta nőkhöz fölemelkedjék. Lady Oreyed azonban undorral tölti el őt, érzi, hogy lehetetlen visszasülyednie, akárhogy bánnak vele; nem engedi a szíve, mely minden áron meg akar tisztulni. Egyszer már azt hiszi Paula, hogy elérte, a mit óhajtott. Ellen visszatér, mint boldog menyasszony, a boldogságtól fölenged szíve és megcsókolja Paulát. Ez a darab nagyhatású jelenete. Paula ujjong örömében, szentül hiszi, hogy ez a csók megváltotta őt.

Pedig Ellen visszatérése végzetes reá. A leány vőlegénye Paula első udvarlója volt; lehetetlen, hogy ők egy családhoz tartozzanak. Meg akarja gátolni, hogy Hugh Ardale kapitány nőül vegye Ellent, de a szerelmes Ellen tiltakozik; majd megtudja vőlegénye és mostohája régi ismeretségét. Ezért is Paulát vádolja kíméletlenül, szenvedélyesen. Paula érzi, hogy most már minden elveszett, sehogysem bír múltjával megküzdeni, mely mindig ellene támad és megöli magát.

Pinero darabja modern tragédia, a hatásvadászat régi és új eszközei nélkül. Ha néhol hosszadalmasabb, mint más darabokban megszoktuk, annak bizonysága, mennyire komolyan beszél hozzánk a költő és mennyire törekszik arra, hogy megértsék.

A darabot a Vígszinház fényűző pazarsággal és elegáns ízléssel állította ki. Az előadásnak sok jó mellett akadtak fogyatékosságai. *Fenyvesi* a paralitikus Oreyede és *Deli* Emma az ellenszenves Ellen ábrázolásában enyhíthették volna a rájok eső részt. *Gál* Gyula is a bölcselkedő férjből epés öreg urat csinált. Kitűnő volt *Hegedüs* egy jószívű agglegény szerepében. *Lánczy* Ilkát (Paula) méltán tapsolták. A szerep ellentétes elemeit szerencsésen forrasztotta össze és nagy része van abban, hogy a Vígszinház közönségét annyira megragadta Pinero drámája. E fogadtatás reményt nyujt, hogy az egy húron pendülő bohózatokat minél többször fölváltják a nemesebb stílü szinművek.

Koroda Pál.

ALLEMANDE, A XVIII. SZÁZAD KÖZEPÉN.

RÉGI KONTRATÁNCZ, A XIX. SZÁZAD KÖZEPÉN.

RÉGI TÁNCZOK.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kain halála. *Drámai költemény. Irta Lenkei Henrik. Budapest, 1899.* Az ó-testamentom e sötét alakja a költők képzeletét, kivált Byron óta, állandóan foglalkoztatja. Az emberi természet dacza, ereje, lázongása ölt testet Kainban. Így fogja fel Lenkei Henrik is. Kain a viharban átkait szórja az égre, felesége a kegyes Áda könyörögve igyekszik csillapítani s meglágyítani vad szívét. Kain nyugalomra tér s a mezőn Sét jön, Kain öcscse. Áda megtudva, hogy saját testvére s Kain gyűlöletének és boszújának legfőbb tárgya áll előtte, rémülve gondol a találkozásra s Sétet el akarja távolítani. De Sét bízik, hogy szeretetével lefegyverzi bátyját, Kaint, ezért nem távozik. Megtörténik a rettegett találkozás, Kain az oltárról lekapott doronggal agyon akarja ütni Sétet, de e perczben nyil járja át Kain szivét, Kain unokájának, Lámeknek nyila, ki őt vadnak nézve, lelőtte. A 2½ íves kis füzet a szerző kiadása, ára 1 frt.

Bárányfelhők. Irta *Kövér* Ilma. Hét hosszabb elbeszélés van ezen czím alatt összegyűjtve a kötetben; valamennyi a szerelmet, mint erőt igyekszik rajzolni, még pedig sikerrel, mi közben nem téved az unalmas érzelgősség terére. Az érdekes könyv az «Athenaeum Olvasótára» VII-ik évfolyamának 10-ik köteteként jelent meg. Ára csinos vászonkötésben 50 krajczár.

Az «Olcsó Könyvtár» új sorozata. A könyvolvasási kedv növekedtével természetszerűleg együtt jár az olcsó gyűjteményes vállalatok keletkezése is. Az «*Olcsó Könyvtár*» a legrégibb ilyen vállalatunk, mely egyesíti magában a hazai és külföldi irodalomnak minden fajta jobb és érdekesebb műveit. Ime, új sorozatában a világirodalom jelesebb elbeszélői közül találkozunk *Eliot*-val, a kinek «Bede Ádám»-ját (621—630. sz.) Salamon Ferencz fordította le annak idején a Kisfaludy-Társaság számára. Most, hogy a kitünő regény első magyar fordítása elkelt, ez új kiadással teszik lehetővé olvasását. Egy másik sorozat (647—660. sz.) *Thakeray* «Hiuság vására», a nagy angol regényiró legolvasottabb munkája. Erős szatirája élesen tárja föl az emberi hiuságokon épült társadalom ingatag voltát. A szinművek is sűrűn szerepelnek az «Olcsó Könyvtár»-ban és ezúttal is *Berczik* Árpádtól, «Protekczió», (638—640. sz.), *Björnsterne*-től, a norvégek hírneves drámairójától, «Leonarda» (635—637. sz.), és az angol *Bayle*-től, «Az esernyő» (631—632. sz.) czímen kapunk drámai műveket. *Rousseau* «*Társadalmi szerződése*» (641—643. sz.) amaz eszmék harczát indította meg, melyek a mult század végén a világot megújítók és megtisztítók voltak. Azon nagy férfiak közül, a kik hatása alatt az emberiség boldogítására törekedtek, volt a legnagyobb német uralkodó *I. Frigyes Vilmos* is, a kinek életéről igen találó jellemképet fest egyik füzetben (633—634. szám) *Ballagi* Aladár. Érdekes *Radnai* Rezső terjedelmes tanulmánya: «Aesthetikai törekvések Magyarországon» (644—646. szám), mely a magyar irodalomtörténet egy meglehetős ismeretlen világát deríti föl. Az «Olcsó Könyvtár» új sorozatának egyegy száma 10 krért szerezhető meg.

Franczia zászló alatt. Irta *Mihályi* Imre. Mihályi fiatal hazánkfia kalandvágyától ösztönözve, gyalog bejárta Európa nagy részét, míg végre beállott a franczia «Idegenek legiójá»-ba, hol évekig szolgálván, számos hadjáratban vett részt, igy többek közt a szaharai néptörzsek: a dahomeiek, tonkingiak, formózaiak, tuaregek ellen, stb. s mindezen élményeket megkapó közvetlenséggel irja le úgy, hogy könyve egyike a mostanában megjelent e nemű legérdekesebb olvasmányoknak. A terjedelmes mű ára 2 forint, s megrendelhető a szerzőnél Veszprém-Vaszaron.

«A mi szivünk», regény, irta *Guy de Maupassant,* fordította *Zempléni* P. Gyula. Megjelent az «Athenaeum olvasótárában.» A jeles franczia iró egyik olyan műve, mely hozzá járult hirnevéhez. Lélektani igazságot fest, de bölcselkedés nélkül; a jelenségeket mutatja, de az okok fejtegetésétől tartózkodik. Egy férfi szivének történetét mondja el, egy szenvedélyes szivét, mely szív azonban hasonló másik szivet hiába keres. A kit szeret, de nem érti meg, az is mesterileg rajzolt szive a legtöbb nőnek, kit a maga köznapi megszokottságában mindig látunk. A regény ára 50 kr.

Évkönyv. Az izraelita magyar irodalmi társulat az idén is adott ki *Évkönyvet,* versekkel, prózai dolgozatokkal, szépirodalmi és tudományos olvasmányokkal. *Blau* Lajos a királynéról ír czikket; *Balassa* József a magyar zsidóság néprajzi fölvételét sürgeti s erre azt indítványozza, hogy kérdő iveket küldjenek szét az adatok összegyűjtésére. *Rosenberg* Sándor aradi rabbi elmefuttatást ir a monotheizmusról a darwinizmus szempontjából, a darwinizmus ellen. *Mandl* Kazinczy viszonyát fejti ki a zsidósághoz, *Frisch* Ármin kimutatja, hogy az egyházpolitikai törvények semmiféle káros hatással nem voltak a hitéletre. A versek közt olvasható *Lenkei* Henrik drámai költeménye «Kain halála», melyet a Kisfaludy-Társaság ülésén hatással mutattak be. Az évkönyv ára 2 frt.

Az 1848—49-iki magyar szabadságharcz és a zsidók, írta dr. *Bernstein* Béla szombathelyi rabbi. Kiadja az izr. magyar irodalmi társulat a pártoló tagok számára. A magyar szabadságharczhoz sok eleven és tanulságos adatot szolgáltat a könyv, melyhez *Jókai* Mór írt előszót, megemlékezvén abban a magyar zsidóság hazafias magatartásáról, melyről a könyv adatai is szólanak. Dr. Bernstein nyolcz fejezetben foglalkozik a magyar zsidóság akkori jogi és társadalmi helyzetével, küzdelmeivel, az előítéletekkel, a melyekkel a zsidóság küzdött, hogy a magyar hadseregben kötelességét teljesíthesse. Schwab Löv pesti főrabbi fölhivása után a zsidóság sűrűn állt a nemzetőrségi és honvédség zászlai alá. Érdekes része a könyvnek az is, mely Haynau boszuállásáról szól a magyar zsidóság ellen, a kiket súlyosan megsarczolt hazafias magatartásuk miatt. A könyv utolsó fejezete az emigrációban résztvett zsidókról szól s ezek közt Helfy (Heller) Ignáczról, Horn Edéről és másokról, a kik később is szerepet vittek a közpályán.

HOLLANDI SARABANDE, A XVIII. SZÁZAD ELEJÉN.

MENUETT, A XVIII. SZÁZADBAN.

RÉGI TÁNCZOK.

Előfizetési fölhivás. Idősb *Ábrányi* Kornél «*Képek a mult és jelenből*» czimen kötetbe gyűjti történeti, művészeti és társadalmi czikkeit s a munkára, mely április elején jelenik meg, előfizetést hirdet. Előfizetési ára 2 frt, bolti ára 3 frt lesz. Megrendelhető a szerzőnél (IV. Irányi-utcza 22.).

Kis Emberek czím alatt *Zempléni* Árpád egy kötet novellára hirdet előfizetést. A nyolcz-tiz ívre tervezett kötet ára, mint Zempléni könyveié rendesen, 1 korona, mely szerző nevére Valter Ernő nyomdájába (VIII. Práter-utcza 44. szám alá) küldendő husvétig. Ajánljuk olvasóinknak a jónevű fiatal költő újabb kötetét.

Változás egy politikai napilapnál. Az «*Egyetértés*» czimű függetlenségi párti politikai napilaptól február 15-ikén *Csávolszky* Lajos képviselő, az eddigi felelős szerkesztő megvált, s a szerkesztő *Dienes* Márton lett, a lapnak utóbbi időben helyettes szerkesztője. Az «Egyetértés»-t, mely most 33-dik évfolyamát éli, Csávolszky alapította, szerkesztette, s nagy elterjedésre emelte.

Új eredeti dráma. A Magyar Szinház igazgatósága *A feleség* czimű eredeti drámát fogadott el, melynek szerzője *Bartha* Miklós képviselő, a jeles tollu publiczista.

Kisfaludy-Színház. Az ó-budai Kisfaludy-Színházban folyó hó 8-án eredeti vígjáték került színre, melynek czíme: «*A nagyapai házban*» — s szerzője: *Torkos Béla*, Torkos László költőnk fia. A darab egy vidéki kisvárosban játszik, hol Tisztes Gergely tanár úr és hitvese nemes, tiszta egyszerűségben nevelik unokájukat, a gazdag Emmát, kit gyámja, Vadkerti ügyvéd, s ennek neje, minden áron rokonuk, egy fővárosi ficsúr számára szeretnének feleségül. A nagyszülők egy fiatal helyettes tanárnak szánták unokájukat, ez azonban egy a fővárosból most haza került orvost szeret, ki derék ifjú, de kissé szenvedélyes, elkapatott, s mikor fogadásból megcsókolja a leányt, ennek tiszta lelke fellázad, s ellöki magától az ifjút, kinek vezeklése, s a hozományhajhászók felsülése képezi a darab második felét. A végén persze boldog pár lesz a doktorból és Emmából, — összekerül a helyettes tanár is szíve választottjával, a doktor katonás hugocskájával, s megnyugosznak az unokájukat a szívtelen számítóktól féltő nagyszülők is. Különös érdeme a darabnak, hogy a tiszta érzések költői hangja csendül meg benne. A fiatal szerző jó megfigyelő: alakjait az életből ellesett vonásokkal rajzolja, köztük a nagyapa alakját nagyon sikerülten. Az előadásnak kissé gyorsabb tempóban kellett volna mennie, de a sikerben így is van részük a színészeknek is. *Kovács Sándor* az öreg nagyapó szerepében figyelemre méltó tehetségnek adta jeleit, jól eltalálva a szerep csendes humorát és érzékeny hangjait. *Gyurmann Alice* az unoka szerepében ismét bebizonyította, hogy intelligens színésznő. Jó volt *Sarkady*, *Latabár*, *Kresz Irma*, és a többiek is megállták helyüket. A közönség egészen megtöltötte a kis színházat, s felvonások után zajos tapsok közt hívta a szereplőket és a szerzőt. De elég taps hallatszott nyilt színen is.

Markó-kiállítás. A *Nemzeti Szalon* nagyérdekű kiállítást nyitott meg e hó 16-án. A kitünő magyar tájképfestőnek, az Olaszországban élt *Markó* Károlynak és fiainak (András, Károly, Ferencz) festményeiből, rajzaiból mutat be egy gyűjteményt. Az idősb *Markó* Károly, ki 1793-ban Lőcsén született, Pesten szerzett mérnöki diplomát, s aztán Olaszországban lett kora egyik legnagyobb tájfestője, a magyar festészetnek nemcsak egyik első, de kitünő művésze, s nagy hatással volt a magyar tájképfestészetre. Egész iskolája keletkezett Magyarországon. *Ligeti* Antal tőle tanult Florenczben. *Telepy* Károly, *Mészöly* Géza, a napokban elhunyt *Molnár* József, *Brodszky* képviselték az ő felfogását, s kezdő festőink folyvást sokat tanulnak a Nemzeti Muzeumban levő gazdag Markó-gyűjteményből, mely tökéletesen megismertet e nagy festőnek üde szellemével és klasszikus felfogásával, és kezdő idejéből is a szárnyat emelgető kisérleteknek oly tanulságos tárháza. Családjával Florenczben telepedett le, a hol fiai is festők lettek, az összeköttetést föl is tartották hazájokkal. Atyjokat utólérni a művészetben azonban nem birták, de mindannyi működése hozzá tartozik a magyar festészet történetéhez, s a Nemzeti Szalon kiállítását minden műszerető érdeklődéssel nézi. A kiállítás 70 darabból áll. Olajfestmény, vízfestmény, tempera és rajz.

A nagy Markó művei már régen magánosok és intézetek tulajdonába kerültek, de a Szalon kiállítására is jutott körülbelől 20 darab kép, egy pár a kisebb remekek közül. A kiállítás nagyobb részét fiainak műve tölti be, kik apjok nyomdokain haladtak, s kik közül Ferencztől is van egy-két darab. Markó András és ifj. Markó Károly közül az előbbi a kiválóbb művész, ki tisztán rajzolt s kivált állatképekben nyilvánúl művészete. A kiállítás márczius 5-ikéig lesz nyitva. A művek, rajzok mind eladók és pedig nagyon mérsékelt áron.

Már e hó 14-ikén délután *Wlassics* Gyula dr. közoktatásügyi miniszter is megtekintette *Kadocsa Lippich* Elek osztálytanácsos kiséretében a kiállítást. A miniszternek igen megtetszett a gyűjtemény. Különösen Markó András rajzai kötötték le figyelmét, melyekből a maga részére egy becses szénrajzot vásárolt meg. Az állam részére a kiállításból három festményt, két rajzot, egy gouache-képet és vázlatot vásárolt. A miniszter egyúttal a *szegedi* kiállításra beküldött festményeket, rajzokat is megtekintette és a sikert biztosító eredményt örvendetes tudomásul vette. Kifejezte óhaját, hogy a vidéki kiállítások is mindig művészi szinvonalon álljanak, mert csak igy lehet a közönséget művészileg nevelni és művásárlásra ösztönözni. A minisztert meglepte a műtárgyak olcsósága, mert 20—25 forintért szép eredeti rajzokat lehet venni, mi által a szinnyomatok minden esetre leszorulnak.

Új zenemű. A szabadságharcz 50-dik évfordulója alkalmából *Markó* Miklós, a czigányzenészek albuma szerkesztője, egy feledésbe merült 1848-iki harczi nótát kutatott föl, melyet *Borzó* Miska 1848-iki gömörvármegyei tábori karmester Losoncz városának az oroszok által történt elpusztítása napján a harczmezőn szerzett. A magyaros zamatu, dallamosan kesergő nótát, mely ez alkalommal először kerül hangjegyekben nyilvánosságra, *Kerner* kassai és *Langer* budapesti karmesterek alkalmazták zongorára, hegedüre czigányosan *Linka Kamillo* czigány-karmester irta át. A szépen kiállított zenemű «*Losoncz végromlása*» czím alatt Rózsavölgyi és társánál jelent meg. Ára 2 korona.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia február 14-iki ülését *Szily* Kálmán elnöklete alatt tartotta.

Ónodi Adolf dr. egyetemi tanár «Az emberi hangképződés középpontja» czímű előadásában kimutatta, hogy a hangképzésnek még egy középpontja van az agyvelő alatt, a nyúlt velőben. Az állatok, ha agyvelejüket eltávolítják, hangot tudnak adni. Ellenben, ha az előadó által megjelölt második hangképző területet éri sértés, az állat lélekzeni képes, de hangot adni nem tud. Ezután *Fabinyi* Rudolf uj festőanyagokról értekezett, *Kövesligethy* Radó bemutatta «Matematikai és csillagászati földrajz» czimű kézikönyvét, *Plósz* Pál egyetemi tanár folytatta január 16-iki előterjesztését és ismertette *Doctor* Károly dr. és *Pozsonyi* Jenő dr. közreműködésével végzett élettani kisérleti vizsgálatokat. Végül *Lóczy* Lajos bemutatta *Sobányi* Gyula jelentését hidrografiai tanulmányútjáról és *Krenner* József ismertette *Zimányi* Károlynak a dognácskai arragonitról szóló értekezését.

A Petőfi-társaság február 12-iki ülésén *Bodnár* Zsigmond «Mi a romanticizmus» czímen értekezett; a terjedelmes dolgozatnak azonban csak egy részét mutatta be, hogy az ülés többi tárgyainak is jusson idő. *Makai* Emil, a társaság legújabban megválasztott tagja székfoglalóúl olvasta fel költeményét, melynek czíme «Az én koszorum.» A költői lélek küzdelméről szól benne, s arról, hogy a költő az első sikert soha sem felejtheti el. Ezután dr. *Erődi* Béla érdekesen emlékezett meg Vaucluseről, arról a kis provencei városkáról, melyben Petrarca húsz esztendeig élt Cassabole Fülöp nevű franczia főúr házában. Itt irta meg a nagy olasz poéta Canzoniere czimű könyvét. Ugyanitt élt Kisfaludy Sándor is és itt irta Lujzájának legszebb szonettjeit. E fölolvasás után *Luby* Sándor «Viharmadár» czímű költeményét olvasta fel *Ábrányi* Emil. Ezt követte *Gyarmathy* Zsigáné «Egy kis játék» czimű elbeszélése, melyet *Prém* József adott elő. A tetszéssel fogadott felolvasások után *Bartók* Lajos elnök kegyeletes szavakban jelentette be *Silberstein-Ötvös* Adolf halálát. Ezután bejelentette, hogy *Petőfi* Sándor halálának 50-dik évfordulója alkalmából a társaság képviselteti magát Kolozsvárott a márczius 15-iki emlékünnepen.

A történelmi társulat február 16-ikán tartotta közgyűlését *Teleki* Géza gróf elnök megnyitó beszédében; kizárólag azzal a nagy veszteséggel foglalkozott, a mely a társulatot Szilágyi Sándornak, sok éven át buzgó főtitkárának, elhunytával érte. Szilágyi Sándor irányában egyébként egy rendkívüli közgyülésen fogja a társulat kegyeletét leróni. Ugyancsak Szilágyi Sándor halálával kezdte évi jelentését *Nagy* Gyula titkár. Beszámol ezután a jelentés a mult év folyamán tartott előadásokról, s a többi jelentősebb mozzanatokról.

Irodalom és müvészet.

+ (*Vas Gereben*) „Az 1848. és 1849-iki krónika töredékeiből“ czimü két kötetes munkát ad ki előfizetés utján. Előfizetési ár 2 ft. A munka május végére fog megjelenni.

+ (*A Szondi-album ügyében.*) *Pajor István* B.-Gyarmaton, ki Pongrácz Lajossal, mint szerkesztőtársával „Szondi-albumot“ szándékozik kiadni, a hires drégelyvári hősnek emelendő emlék javára; most egy értesitést tesz közzé, melyben jelenti, hogy az irodalmi müvek beküldésére nézve kitüzött határidőig, nem érkeztek be az emlékkönyv számára kellő mennyiségben kéziratok; ennélfogva a szerkesztők az érintett vállalat életbeléptethetését azon részvéttől kénytelenek föltételezni, melyet a hazai irók — kiket ezuttal ujolag bizalommal kérnek föl a közremüködésre — vállalatuk iránt tanusitandnak, s mely czélnak elérhetése tekintetéből a dolgozatok beküldési határidejét f. 1861. év végeig terjesztik ki.

+ (*Vadnai Károly „Eszter, a szép kardalnoknö“*) czimü kétkötetes regénye, Engel és Mandellonál, diszes kiállitásban megjelent. Ára 2 ft. E mü tárgya a szinvilági és irodalmi körből van meritve, s azon könnyü, szellemdús tollal irva, mely a fiatal szerző müveit átalában kedvesekké teszi. Vadnai az ujabb időben nagy tevékenységet fejt ki a szépirodalmi téren, alighogy egyik müve megjelenik, már a második sajtó alá kerül. Mint értesülünk, ismét egy háromkötetes regény van tőle sajtó alatt, melynek czime: „Elhibázott életutak.“

+ (*Hartleben „Olvasótárából“*) megjelent: „*Napoleon fénykora és hanyatlása*“ czimü munkának tizedik része, s egy uj regény első része ily czim alatt: „*Jelenetek a magyar életből*,“ irta *De La Tour* gróf, francziából forditotta *Ágay Adolf.* — Ugyancsak az „Olvasótárban“ fog megjelenni: *Mühlbach Luiza* „Rákóczy Ferencz“ czimü érdekes történeti korrajza, mely a szerző e tárgyra vonatkozó hosszas tanulmányainak gyümölcse.

+ Szegeden megjelent: „*7 hét Josefstadtban.* Átélte és irta *Kempelen Győző.*“ Az érdekes könyv 222 lapra terjed s ára 1 ft. 50 kr.

+ (*Debreczen város tanácsa és képviselötestülete*) a „Sz. H.“ szerint a napokban tárgyalás alá veszi az anyagilag rosz lábon álló „*Debreczeni Közlöny*“ sorsát, határozandó afelett, ha vajjon a nevezett lap megérdemli-e, hogy a város által pártfogásban részesittessék? — Ohajtjuk, hogy a kérdés a „D. Közlöny“ javára döntessék el, A „Sz. Hiradó“ azt jegyzi meg közleményére, hogy ő vele nem akarná-e Szeged városa ugyanazt tenni? Ebből azt látjuk, hogy a „Sz. Hiradó“ sem dicsekedhetik valami irigylendő sorssal.

+ (*A „Szózatot“*) Kun Irma grófnő spanyol nyelvre forditotta. Intézkedés történt, hogy ez egy spanyol tudományos folyóiratban megjelenhessék.

+ (*Khern Ede „Szines könyv“*) czimü, általa számos iró közreműködésével szerkesztendő, vegyes tartalmu diszemlényre nyit előfizetést. A könyv, 18—20 ivnyi tartalommal, gróf Niczky Istvánné szül. Tarnóczy Malvinának leend ajánlva s ugyan az ő arczképével diszitve. Előfizetési ára boritékban 2 ft, vászonkötésben 2 ft 50 kr., aranyos diszkötésben 3 ft, mely összeg márt. végeig a szerkesztőhöz Brassóba küldendő. A tiszta jövedelem a magyar irói segélyegylet alaptőkéje gyarapitására fog fordittatni.

+ (*Vahot Imre*) egy érdekes képet adott ki, mely a Petőfi-családot, névszerint a nagy költőt, ennek szülőit, testvérét, nejét és fiát ábrázolja. Vajjon hitelesek-e ez arczképek, jelesül a költő apja és anyjáé?

+ (*Virág Lajos „Bohócz“*) czimü uj humorisztikus lapjának mutatvány száma megjelent. Majd meglássuk, hogy mire viszi a dolgát; a kezdet — kezdetnek elég jó. Előfizetési ár egész évre 6 ft., félévre 3 ft.

b.— (*Vidéki uj lap.*) „*Zala-Somogymegye lapja*“ czim alatt a nagykanizsai kaszino egy hirlapot indit meg, melynek szerkesztésére *Roboz* Istvánt szólitotta fel.

b.— (*Még egy vidéki lap.*) Kassán „*Felföldi Közlöny*“ alatt lapot akarnak meginditani. Ugy kell meginditni, hogy azután meg ne akadjon.

+ Pfeifer Ferdinándnál megjelent a *magyar királyok arczképcsarnokának* második nagy lapja, mely a vegyes házakból származott 13 király arczképét hozza. Ára 4 ft, a két lap azonban együtt 7 ftért kapható. Nemsokára megjelenik a harmadik lap is, melyen a királyokat megelőzött nemzeti fejedelmek és vezérek lesznek összeállitva. Pfeifer egy másik, szintén igen érdekes képvállalatra nyit előfizetést, mely „*képcsoportozatok hazánk multjából*“ czim alatt három lapból álland u. m. az első lapon a Rákóczy-család arczképei, a másodikon a haza függetlenségéért elvérzett négy vértanu: Zrinyi Péter, Nádasdy Tamás, Frangepán és Tattenbach arczképei, a harmadikon pedig a Hunyadyak arczképei lesznek összeállitva. E három laphoz *Szilágyi Sándor* fog magyarázó szöveget irni. Az első mart. 15-én, a második april 15-én, a harmadik május 15-én fog megjelenni. Előfizetési ár mind a három lapra 5 ft, külön-külön 2 ft.

— (*Kérelem.*) Kérjük tisztelt ivtartóinkat, hogy iveiket — a határidő eltelvén — sziveskedjenek mielőbb beküldeni hozzánk. — *Veress Károly és Rácz Miklós* a „Széchenyi-emlékkönyv“ szerkesztői.

— (*Kérelem.*) Tőlem nem függő körülmények miatt „Uti képek“ czimü művem még meg nem jelenhetvén — előfizetőim türelmét pár hétre fölkérni kénytelen vagyok. Törekvésem, csinos és gyors nyomtatást eszközölni. Székely-Keresztur, febr. 18. 1861. — *Zombori Gedő.* *)

*) Kérelmem fölvételére a többi lapokat is tisztelettel fölkérem.

Vas. Lej. 1861 94 l.

b.— (*Pályázat.*) A budai polytechnikum természettudományi és ártani tanszékének betöltésére pályázat nyittatik. Előadási nyelv a magyar. Pályázók márczius végéig kötelesek beadni folyamodásaikat.

+ (*Fényes Eleket*) a francziaországi statistikai társaság, február 5-iki ülésében levelező tagjává választotta.

+ (*Markó K. képei megvásárlására*) gr. Festetics György 100 ftot, Zaboyszky László szepesi püspök, id. gr. Batthyány István, gr. Waldstein János és gr. Zichy Edmund 50—50 ftot küldtek be a nemzeti Muzeum igazgatójához.

+ (*A Vörösmarty-szobor ügyében.*) A Székesfehérvárott, emelendő Vörösmarty-szoborra vonatkozó előleges teendők elintézése, különösen a választmány, elnök, pénztárnok és jegyző megválasztása végett, márczius 17-én d. u. 3 órakor Székesfehérvárott a gazdasági egylet teremében gyülés fog tartatni, melyre meghivatik minden hazafi, különösen pedig a szoborra adakozók. — Egyuttal fölkéretnek mindazok, kiknél e czélra gyüjtőivek vannak, hogy azokat márczius 10-ig gr. Zichy Jenőhöz (Székesfehérvárra vagy Szentmihályra) beküldeni sziveskedjenek.

+ *Sztankó Soma*, volt honvédőrnagy, Vahot Imrének az 1848—49-iki hadjárat leirását illetőleg lapunkban is emlitett felszólitására vonatkozólag kijelenti, hogy bár szükségesnek tartja, mikép az 1848—49-iki hadjárat ugy politikai, mint hadtani tekintetben leirassék: még nem véli elérkezettnek az időt, annak hü és részrehajlatlan leirásához. Mindazonáltal, nehogy késedelmezés által történelmünk e fénykora csorbulást szenvedjen, késznek nyilatkozik, a nevezett hadjáratra vonatkozó tapasztalatait irásba foglalni, és azt a nemzeti Muzeumnak, vagy Szalay Lászlónak, vagy kit a nemzet bizalma ezzel megtisztel, átadni. Ő meg van győződve Vahot Imre jó szándékáról, de egy hadjáratot, katonai ismeretek nélkül, kompilálni, lehetlennek tartja. Bajtársait is ovakodásra inti, nehogy adataikban az ügynek és ügyfelek közti egyetértésnek valahogy ártsanak.

b.— (*A hazafias czélu előadások*), sok helyen nem találkoznak a közönség méltó pártolásával, a mi a mai napokban valóban megmagyarázhatlan. — Szegeden legközelebb a Petőfi-szoborra és a balaton füredi szinház épitése költségeire rendezett előadást, rendkivül kevés közönség látogatta. Mentségül szolgál némileg, hogy farsang utolsó napjait élték akkor a szegediek.

+ (*Az egyetemi tanulók és a fővárosi iparos ifjuság*) f. hó 18-án testvériségi lakomát tartottak a „Tigris“ szállodában. A jelenvolt mintegy 250 vendég közt az irodalom is több fiatal tagja által képviselve volt. A vig lakomát lelkes pohárköszöntések füszerezték. Egy pár költemény is szavaltatott el, nevezetesen Dalmady Győző „Megbocsáthatunk-e?“ czimü legujabb költeményével nagy lelkesedést ébresztett.

+ (*Mire költötték Pestváros pénzét?*) Egy bécsi ujság a pesti városi német szinházról az utóbbi évekről némely történeti adatokat tesz közzé, melyekből kitünik, hogy a germánizálás barátai ez intézet fentartására mintegy 100,000 ftot forditottak a város pénztárából, a legtörvénytelenebb uton. Most az egykori polgármestert, Conrádot. lelkiismeretlen sáfárkodása miatt perbe akarják fogni. — Erre a „Korunk“ következő megjegyzést tesz: „A kolozsvári szinháznak is van története a Friese-korszakból; az „erdélyi magyar játékszint“ is eszközzé akarták tenni a „teutschtum“ terjesztésére, de hála az égnek, itt csak azt érték el, hogy a magyar szinészet biztosabb lábra állt.“

+ (*Testvéri egyesülés.*) Alsó-Fehérmegye Magyar-Forró nevü helységében az oláh pap felszólitotta hiveit, hogy készüljenek föl az odavaló magyarság ellen. Ezek azonban okulva a lefolyt 12 év csalódásain, vérüket hazug igéretekért ontani többé nem hajlandók; azért nemcsak hogy papjuk bujtogatására nem hajtottak, de sőt egyezségre léptek a magyarsággal, hogy egymást védjék és ótalmazzák, akármiféle ármány munkáldodik is a népek romlására. Irásban is lekötelezték magukat, hogy a románok a magyarokkal egy akarattal és egy értelemben kivánnak haladni. Ez egyezményt a „K. K.“ szerint hirlapilag is közzé fogják tenni.

b.— (*Végrendelet.*) Az Asszonyfán (Győrmegye) közelebb elhunyt közbirtokos, *Hollósy János*, végrendeletében a magyar Akademia tőkéje növelésére 100, a palota épitésére 100, a nemzeti szinház nyugdij intézetére pedig 200 ftot hagyományozott. Tehát végperczeiben is a haza képe lebegett előtte. Áldás hamvaira!

+ (*Aradon*) előkelő hölgyek és férfiakból működvelő társulat alakult, mely jótékony czélokra szinielőadásokat rendezend. Első előadásra „A szigetvári vértanuk“-at választották.

b.— (*Házasulás.*) Aradmegye a 20 évet meghaladottaknak minden bejelentés nélkül megengedte a házasulást; ellenben az ifjabbak tartoznak kimutatni, mi kényszeriti őket e lépésre.

b.— (*A piski csata gyászünneplése.*) A dévai és környékébeli magyarok febr. 9-én, mint a csata évnapján, az ez alkalommal elesett honvédekért gyász-istenitiszteletet tartottak. A templom zsufolásig megtelt. Az egyházi szertartás után Maltrai László volt huszáralezredes lelkes beszédet tartott.

b.— (*A mit az ember ohajt, hamar el is hiszi azt.*) Igy történt a „Presse“ bécsi lappal, mely mohón közölt egy pozsonyi levelet, mely szerint Barsmegyében, Verebélyen, a nép agyonverte az alkotmányos szolgabirót, a ki most a magyar lapokban jelenti, hogy teljes jó egészségnek örvend, s e szerint a nevezett lap közlése nem egyéb roszakaratu koholmánynál. Mert, hogy a nép a maga által választott tisztviselőket agyonverje, azt józan ember nem tartja lehetségesnek.

+ (*A gyulafehérvári diplomatiai ebéden*) b. Saguna g. n. e. püspök az *ujságirókért* emelt poharat. Ritkaságánál fogva is érdekes.

zártszékek tölé rakott pallózat, ugy 10 óra tájban, egy helyt jó hoszszan leszakadt, s az igy támadt résen többeken teljesült amaz ismeretes mondat: „egy kevéssé láttok, s ismét egy kevéssé nem láttok engem.“ Baj, hála legyen — Garibaldinak, nem esett rajtuk. Azaz egy jó mégis volt a bálban, hogy a közönség sans géne hallgathatta a Kossuth-, Klapka- és Rákóczy-indulókat, meg a Marseillaiset, meg a Szózatot. Két zenekar játszott: Bunkóé és Ellenbogené.

Hétfő, jan. 14. „*Farsangi iskola.*“ Eredeti vigjáték 4 felv. Irta *Vahot Imre*. Ez a darab arról nevezetes, hogy minden évben egyszer, farsangon, szokták szinrehozni. Különben Vahot sikerültebb művei közé tartozik.

Kedd, jan. 15. „*Lammermoori Lucia.*“ Opera 3 felv. Zenéjét szerzé *Donizetti*.

Szerda, jan. 16. „*Ruy Blas.*“ Dráma 5 felv. *Hugo Viktortól.*

Csütörtök, jan. 17. „*Belizar.*“ Opera 3 felv.

SAKKJÁTÉK.

56-ik sz. feladvány. — A „Lillei névtelen“-től.

(A „La Régence“ versenyén második jutalomra méltatott feladványok egyike.)

Sötét.

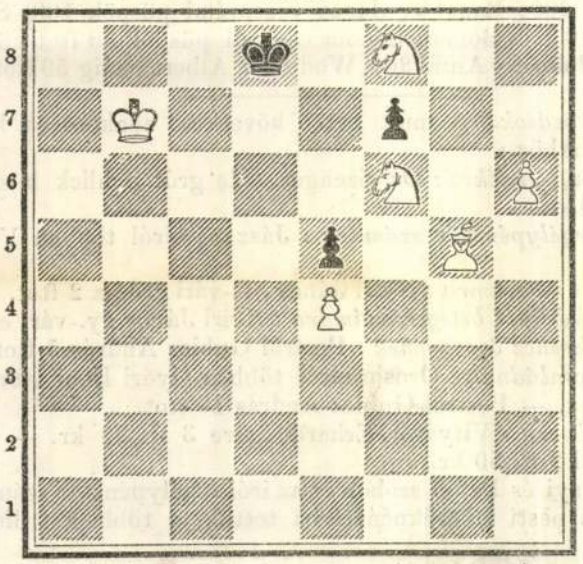

Világos.

Világos indul s 3-ik lépésre matot mond.

A 51. számu feladvány megfejtése.

(Weisz A. J. tanártól.)

Világos.	Sötét.
1) H d 7 — e 5 †	K c 6 — d 5
2) H d 6 — b 5	c 5 — c 4
3) H e 5 — d 7	tetszés szerint.
4) B e 6 — d 6 vagy H b 5 — c 7 ‡	

Helyesen fejtették meg. *Veszprémben*: Fülöp József. — *Lessen*: Báró Meszéna István. — *Uj-Becsén*: Cselkó György. — *Temesvárott*: Kalaba József. Szuppan Károly. — *Kis-Kürtösön*: Csemiczky Károly. — *Bécsben*: Gold Samu. — *Mooron*: Radváner Vilmos. — *Maros-Vásárhelytt*: Dósa Gábor. — *Parabutyban*: Rothfeld József. — *Bodrog-Keresztur*on: Skvór Antal. — *Rozgonyban* K. Gy. — *Sárospatakon*: Szivos Mihály. — *B.-Ujvároson*: Kovács Lajos. — *T.-Sz.-Miklóson* Frankl A. *Debreczenben* Sperber F.

Rövid értesitések. *Sárospatak*: Sz. M. Köszönettel vettük. A válaszszal nem fogunk adósok maradni. — *B. Ujváros*: K. L. Mi, abban a tekintetben nem teszünk válogatást; mindenkit szivesen látunk. — *T. Sz.-Miklós*: F. A. Ön az 50. sz. feladványunkat is helyesen fejtette meg. — *Debreczen*: S. F. Fogadja köszönetünket. — *Moor*: R. V. Használható.

Szerkesztői mondanivaló.

5470. **Felpestes.** M. L.-né. A lapok megrendelését illetőleg nincs baj; szivesen teljesitettük a ránk bizottakat. Ha késedelem történt, annak oka másutt rejlik. Kiadóhivatalunkat az előfizetési szak idejében a megbizások sokasága is menthetné; mindazáltal az zugolódás nélkül kézbesiti a reá bizott idegen pénzeket is, melyeket rendes előfizetőink hozzánk beküldeni jónak látnak. Az egyenes beküldés mindenesetre előmozditaná a gyorsaságot.

5471. **Mezőtur.** T. S. Jó remény és barátság fejében ugy lőn, a mint ön kivánta.

5472. **N.-Varsány.** M. J. Ama czikk csak azért nem jelent meg, mert mire ide ért, a benne foglalt nézpontok már elavultak s más felfogás lépett a helyébe. Sokszor előfordul ily eset politikai tárgyu czikkeknél s a ki a hirlapirodalom titkaiban jártas, tudja, mily gyakran készültek a műhelyben rőfnyi hosszu vezérczikkek — *hiában*, mert egy rögtön érkezett sürgöny vagy tudósitás kirántotta a czikk alól az alapot vagy más nézpontot tett kivánatossá és szükségessé. Ez az oka, hogy számos czikk nem láthat nálunk világot, melyeket itt-ott vidéken az ottani benyomások hatása alatt készitettek. De ez ki nem kerülhető; s a journalistikában katonadolog. — Ön ujabb hirei valóban kevés örvendetest tartalmaznak, de osztozunk ön véleményében s nemközlésre valóknak tartjuk azokat.

5473. **B.-Ujváros.** K. L. A sakk megfejtésekben bárki résztvehet s szivesen látunk e harcztéren mindenkit, akár előfizető, akár nem. Ezek névjegyzékét ugysem a szerkesztőség kezeli s azért nem is ismerheti. Viszonlátásig!

5474. **Debreczen.** Balla Károly és

5475. **Győr-Sz.-Márton.** Streicher K. A „Zrinyi esküje“ cz. műlap ügyében feleslegesnek látszik a további sürgetés. A „Nefelejts“ végre jelenti, hogy a műlap szétküldése megkezdetett; Hálistennek — mert már nagy volt az előfizetők türelmetlensége.

5476. **N.-Dömölk.** A derék munka kezünkhöz érkezzett. Szives üdvözletünket!

5477. **Kolozsvár.** Ó. W. K. A czikk modorát szeretjük; hasonlókat szivesen veszünk. Köszönet.

5478. **Munkács.** L. T. Csak azok a rajzok volnának használhatók; a kiszemelt tárgyak igen érdekesek.

5479. **Búlant** stb. stb. Tisztán lyrai epedések, melyeknek inkább szépirodalmi s divatlapjainkban volna helye. Tehetségnek szép nyomai.

5480. **Gy.-Vári.** Az előfizetett könyvet sürgettük; el fog önnek küldetni. Az ajánlott közmondásokból nagyobb adagot kérnénk, hogy válogathassunk. Az előfizetés mind megtörtént.

5481. **S.** Végig olvastuk a levelet. Nálunk minden hely be van töltve s e részben, sajnáljuk, hogy semmi biztatással sem szolgálhatunk. Nem is az annak a módja, hogy a távolból czelozgassunk, igy még nem találta el senki, a mit keresett. Jelen kell itt lenni és ismerkedni s még akkor is időbe, inségbe kerül, mig vegre valami égi jel mutatkozik, ha — mutatkozik. Több a tövis, mint a rózsa. „A járt utat a járatlanért el ne hagyd.“

5482. **Békés.** A lap megy — névcseréből akadt meg. Az igértekből a poeta kellene legelébb; a többi késhetik. A kis amputatiót ne sajnálja ön; rövidség okaért történt és — in medias res!

5483. **Gyöngyös.** F. K. I. Köszönjük a figyelmeztetést. Reméljük, hogy ama nevet nem sok alkalmunk lesz többé emlegetni.

5484. **Ker. Ján.** A tudósitás igen jó. Igy szeretjük. Röviden, világosan; minél több tényt s minél kevesebb phrasist és okoskodást. Ez főkelléke egy jóravaló vidéki tudósitásnak.

5485. **Veszprém.** J. G. Meg van rendelve. Reméljük, a panasz megszünt.

5486. **Szaszujfalu.** Sz. I. A kivánt arczképet régen sürgetjük mi is; de mindeddig nem nyerhettük meg az illető hazafi beleegyezését. Még eddig sehol sem jelent meg.

5487. **Ilyen leveleket is kapunk**: *Kivülről*: „Adasék becsületel Pesten Hekenász Gusztáv szerkesztő hivatalában Pestén. — *Belülről*: Tisztelt Szerkesztő Úr! 1861-ik évben igy ment végben az biroi válosztás hogy amaga gyerekei valosztoták meg meg egy pár atyafija. Barnán 1861. 9-ik Janu.“

Nyilt tér. *)

Felelet Alvinczy urnak. (Lásd: Tanférfiak, szülők s nevelők évkönyvében, 1861-ki év 10. sz. a., 233 lapon.) *Drága kalap.*

Dicséret önnek a közjóravaló igyekezeteért, s fogadja tőlem a nagyrabecsültetést. Engedje meg egyébiránt, ha tón-adóját én igazságosabban fogom jellemzeni. A „tizezer forintos kalap“ csak mint általam élczkint hozatott körbeszély-tárgyul, nem pedig mint örökre elvesztett ügy feletti panaszkodó nyilatkoztam. Hogy aziránt panaszra okom sem volt, bizonyitja a legfelsőbb helyen nyertesen bevégzett perbeli itélet. — Szerencsétlen természetü ám a tónadó, mert vagyonát egyedül vele philantropikusan kártyázó társainak kegyeletéből birja. A tekejáték időtöltése levén a müvelt osztálynak, azt csak oly tónadó forma egyéniség tüzheti megszólás tárgyává, kinek szeszélyei közé tartozik saját tudományán kivüli játszókra fogait csattogtatni. Vastag sötétség ködében bolyong ön értesitője; de ki tehet róla, ha a sötétség, irigység keblét annyira átkarolák, hogy eme szeretettől vezetve, kötelessége ellenére is városunk utczáit sötétségben tartja. Figyelmeztesse végre tónadóját, miként jövőre epéskedő kifakadására saját képzettségét vegye igénybe, mert máskint azon hollóhoz lesz hasonló, ki maga feketeségét szégyenlvén, más madarak tollával volt kénytelen magát felékesitgetni.

Egyébiránt én egész higgadtsággal bocsánatomat nyilvánitom hogy: csak tón adója magyar honunkban, valahára azt mondja: magyar vagyok! — Félek, hogy szerecsenre vesztegetem szappanomat. — Béke önnel. *F. A.*

*) E rovatban közlött czikkekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelős ségét a Szerk.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár		Gör.-orosz naptár	☉ Nap- kelet		☉ Nap- nyug.		Izraelit. naptár	☾ Hold- kelet		☾ Hold- nyug.	
	Január		Jan. (ó)	ó.	p.	ó.	p.	Sebat	ó.	p.	ó.	p.
20	**Vasár.**	**F 2 Jéz.sz.n.**	**F 2** Seb.	**8 A 1** Györ.		7	40	4	43	8	11	6	1	54
21	Hétfő	Ágnes szűz	Ágnes	9 Polieuctus		7	40	4	44	9 Ylop.	11	37	3	1
22	Kedd	Vincze Anast	Vincze	10 Nissai G.		7	39	4	45	10	0	19	4	6
23	Szerda	B. Assz. elj.	Emerent	11 Theodóz		7	38	4	46	11	1	12	5	6
24	Csütört	Timotheus	Timoth.	12 Tatiána		7	37	4	47	12 Manó	2	6	5	59
25	Péntek	Pál fordul	Pál ford.	13 Hermyla		7	36	4	48	13	3	30	6	42
26	Szomb.	Polyk. Paula	Polykar.	**14 Sabbas**		7	35	4	50	**14** 19. **S.**	4	48	7	17

Holdnegyed: ☾ Holdtölte 26-án 6 óra 23 perczkor este.

TARTALOM.

Klauzál Gábor (arczkép). *Szathmáry K.* — Az ó harang. *Thaly Kálmán.* — Életem legszomorubb napjai. *Jókai Mór.* — Pontok Magyarország multjából (folyt.) — Hazai népviseletek: IX Rusznyák csordás (képpel). — Pestmegye tanácsterme (képpel). — László Károly levelei Amerikából XIV. (folyt.) — Egyveleg. — **Tarhaz**: Adatok Petőfi halálához XXIV—XXVII. — Vegyes hirek. Irodalom és müvészet. Egyház és iskola. Ipar, gazdaság, kereskedés. Közintézetek, egyletek. Mi ujság? A m. Akademia palotája. Szinházi napló. Sakkjáték. Szerkesztői mondanivaló. Nyilt tér. Heti naptár.

Felelős szerkesztő **Pákh Albert**: (lak. magyar-utcza 1. sz.)

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer** és **Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten 1861.

Vas. Ujs. 1861.

b.— (*A krakói egyetemet*) jan. 8-án bezárták, mivel a tanulók kinyilatkoztatták, hogy mig csak tannyelvül a lengyel nyelvet be nem hozzák, nem látogatják az előadásokat.

— (*Halálozás.*) Borsodból irják: A Szatthmáry-Király-család fájáról a legszebb remények gazdag bimbója hullott alá, midőn január 3-án éjfélkor a felejthetlen kedves leány, a szeretetre legméltóbb nővér s barátnő, a legmüveltebb lelkü s legvallásosb keblü valódi honleány, éltének legszebb fejlésekor, 16 éves korában, *Szatthmáry-Király Ida* kisasszony, zavartalanabb örömök honába költözött. — A vigasztalhatlan szülők, bánattelt nagyanya, kedves testvér és rokonérzetü család ezen sok örömet igérő kincsének, családi kertjük fejlődő virágának porhüvelye január 6-án F.-Zsólczán tartott érzékeny ima, gyászbeszéd és bucsuztató után a könyek záporától kisértetve vitetett a családi sirboltba Bodvára, hol rövid sirbeszéddel adatott át a kora sirnak. — Szelid lélek! nekünk, kik ismerénk, birád szerelmünket, mig valál; s miután nem vagy, az emlékezet édesen keserü érzete örökre keblünkbe vési emlékedet, mert jó valál! Nyugodjál csöndesen! — *N.*

— (*Czáfolat Csongrádból.*) Csongrád, január 7-én. Midőn a Vasárnapi Ujság f. évi 1-ő számában egy Csongrádról, december 13-áról D. J. álnév alatt közlött azon hibás hirt, melyszerint egy csongrádi „tekintélyes izraelita lakos Sváb Jakab" — midőn ez Csongrádon a nép által (?) megyei bizottsági tagul választva a h.-m.-vásárhelyi megyeszervező gyülésen megjelent, csak azért, mert őt az 1848 törvények nem polgárositották, egynehányak felszólalására egyszerüen kitörültetett — olvasám, kötelességemül érzem nemcsak azért, mivel e hibás közlemény némi árnyat vet Csongrádmegye polgárisult s hazáját forrón szerető népeire, de legfőbben az igazság felderitése tekintetéből ezen az eljárást igazoló felszólalással nyilvánosság terére kilépni.

Igaz ugyan, hogy nevezett Schwab Jakab izraelita a H.-M.-Vásárhelyen m. év december 13-án tartott megyeszervezési gyülésen a megyei bizottsági tagok sorából kitörültetett, távol legyen azonban tőlünk csak azon gondolat is, miszerint mi izraelita atyánkfia választhatási vagy nem választhatási jogát vagy kérdését vitatás alá bocsátottuk valra s e tekintetben a többi megyéktől kivételt akarnánk képezni, főkép, mert nem is éreztük magunkat jogosultaknak az 1848-ki törvényeken változtatni vagy azokat módositani és azért is mivel Csongrádmegye lakossága az, mely az egyenlőség eszméjéhez ragaszkodik s nem oly elfogult, hogy azon hiedelemnek adjon helyet, miszerint az, ki nem magyarul imádkozik és nem magyar szülőktől származik, nem lehet jó hazafi; — sőt felfogta lánglelkü költönk ezen szavait:

„— Mint a fán az ágak az oltott galyakkal,
„Ugy tartsatok össze minden népfajokkal."

Hogy tehát azon kiskoruság öltönyét lerázzuk magunkról, melylyel a fentebb emlitett álnevű czikkiró bennünket felruházott — mely czikk itt már is sok vitatkozásra szolgáltatott alkalmat — kénytelenek vagyunk ezzennel kinyilatkoztatni, miszerint nevezett izraelita nem azért törültetett ki a bizottsági férfiak sorából, *mert izraelita*, hanem mivel egy bizonyos tett miatt törvényszékileg 16 hónapi *vizsgálati fogságban volt letartóztatva* s mint ily tettel vádolt egyént kivánta a felszólalókon kivül Jeney megyei főügyész úr kitörültetni, hozzá tevén: hogy más becsületes izraelita megválasztásában senki sem fog e megyében akadályt találni.

Hazánk és az igazság iránti tartozásunkat véltük leróni azzal, hogy épen ott tisztázzuk ki magunkat, hol azzal vádoltatunk, hogy „az ily könynyedén tett nyilatkozat" által sajnos visszahatásakat akarunk előidézni s kinyilatkoztatjuk, miszerint mi egyiránt öleljük mind azon népfajt és nemzetet, mely hazánk boldogitásában honfiui buzgalommal fáradozik, hogy a fentebbi költő szavai szerint „édes mindnyájunké legyen a koszorú." *) — *Csefalvay R.*

— (*Nyilatkozat.*) A Vasárnapi Ujság f. évi 1-ső számában közlött csongrádi levelet, mely a csongrádmegyei életre, de különösen Schvab Jakab izraelitára vonatkozik, hogy én nem irtam, azt e lapok általam igen tisztelt szerkesztője bizonyithatja. **) — Csongrád, január 8-án, 1860. — *Sebestyén Károly.*

*) E levél felvilágosult, szabadelmü nézeteit mindenki örömmel fogja olvasni; a valódi tényállás ügyünk barátainak s ellenségeinek egyaránt fog megnyugtatásul szolgálni. — Szerk.

**) Bizonyitjuk. — Szerk.

— (*Nyilatkozat.*) A Vasárnapi Ujság f. évi 1. számában Munkácsról „egy beregi magyar" aláirásal ellátott czikk jelent meg, a jelenlegi munkácsi grófi uradalom főtiszte ellen, melynek szerkesztésével többen engem annál inkább gyanusitanak, mert a mult év 53. számu lap szerkesztői mondanivalói közt, e lap szerkesztője küldeményeimért köszönetet mond. Azonban az igazság és magam érdekében felkérem a t. szerkesztő urat: hogy becses lapjában mielőbb nyilvánitani sziveskedjék, hogy a kérdéses czikket csakugyan nem én irtam. *) Munkács, jan. 12. 1861. *Lehóczky Tivadar.*

\+ (*A m. Akademia elnöke*) a bécsi magyar technikus ifjusághoz lelkes köszönő levelet intézett, azon Széchenyi-mellszoborért, melyet Izsó hazánkfia által az Akademia számára készittetett.

\+ (*Nagy-Váradon*) m. hó 29-én Petőfi-lakomát tartottak, melynek tiszta jövedelme (127 ft 76 kr és egy arany) a Petőfi-szoborra küldetett be a „P. Naplóhoz."

\+ (*Ggőrött a Petőfi-szobor javára*) jan. 18-án nagy szavalati, ének- és zenészeti Akademia volt tartandó több hölgy- és férfi mükedvelő közremüködésével, Komáromy Alajos, azelőtt nemzeti szinházi tag rendezése mellett. A müsorozat érdekesen állittatott össze.

\+ (*Ujabb adakozások a Markó-féle képekre.*) Főpapjaink dicséretes buzgalommal adakoznak a Markó-féle képeknek Muzeumunk részére leendő megvásárlására. Ujabban e czélra Bartakovics Béla egri érsek 100, Haynald erdélyi püspök 200, Ranolder János veszprémi püspök 100, Simor János győri püspök 100, és Bonnaz Sándor csanádi püspök 30 ftot küldtek be. — Ezeken kivül Baldácsy Antal 200, Wodianer Albert pedig 50 ftot adakoztak.

— (*Adakozások.*) A mult héten következő adakozások küldettek be szerkesztőségünkhöz:

A Széchenyi-emlékre: Dr. Szenger Ede gróf Schlick huszárezredbeli főorvos 2 ft. 50 kr.

Az irói segélypénztár számára: Jászapáthiról többen Váczi Sándor által 25 ftot.

Az erdélyi muzeumra: Nyiri János gy.-vári erdész 2 ftot.

A Rókus kórházi betegek számára: Nyiri János gy.-vári erdész 2 ftot.

Rapecz Ferencz özvegyének: Pestről Gubicz András 5 ftot.

Táncsics családnak: Orosházáról többen Győri Dani István törvénybiró által 63 ftot, — Pestről Gubicz András 10 ftot.

Petőfi-szoborra: Vityáról Erhardt Imre 3 ft. 30 kr. — Dr. Szenger Ede Galicziából 2 ft. 50 kr.

A Széchenyi és Petőfi-szobor és az irói segélypénztár számára begyült adakozásokat a pesti takarékpénztárba tettük, a többieket illető helyeken átadtuk.

A magyar Akademia palotája.

— (*Ujabb kimutatása*) a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a magyar Akademia számára beküldött hazafiui adakozásoknak.

XLIII. közlés: Dr. Szenger Ede gróf Schlick huszárezredbeli főorvos 5 ftot. — Nagy-Acsádról (Veszprém) Jeremiás Lajos ref. lelkész 1 ft 50 krt. — Miskolczról, a minden jó- és szépért, buzgón hevülő ottani szitaszövőczéh, Szánthó János által 20 ftot. — Apostagról az egyesült kovács-, bognár-, lakatos- és asztalos-czéh 11 ft. 30 krt. — Összesen 37 ft. 80 kr.

Az eddigi I—XLIII. közlésekkel együtt: **14,088 ft.,** 1 régi római arany, 1 huszfrankos arany, 110 cs. arany, 21 kétpftos tallér, 1 orosz tallér, 4 ujftos, 140 huszas, 18 negyedftos, 1 tizes, 1 db. 100 pftos és 10 db. 20 pftos nemzeti államkölcsön-kötelezvény.

— (*Részletes kimutatás*) a fentebbi adakozásokról, melyekhez többen járultak:

Apostagon az egyesült kovács-, bognár-, lakatos- és asztalos-czéh f. hó 13-án tartott közgyülésében 5 ftot határozott az Akademia palotájára, mihez még egyes adakozók 6 ft. 30 krral járultak. Az egyes adakozók: Pavlik János 1 ft, Kopa György 1 ft, Katona János 1 ft, Hajós Dániel 1 ft, Dér István 50 kr, Kratzli János 50 kr, Gerő Sándor 50 kr, Trencsényi Dániel 20 kr, Litmon Sámuel izraelita 20 kr, Goldner Sámuel izraelita 20 kr, Vaiz Dávid izraelita 20 kr.

*) Ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy a szóban forgó czikknek ön sem irója, sem beküldője. — Szerk.

Szinházi napló.

Péntek, jan. 11. „*A mátrai vadászat.*" Eredeti vigjáték 3 felv. Irta *Fáy András*. A köztiszteletben álló szerző az előadás jövedelmét ismét a szinházi nyugdijintézetnek engedte át. A magyaros zamatu vigjáték ma is szép hatással adatott. Szigeti, mint rendesen egyéb szerepeiben is, sok eredetiséget fejtett ki. Szathmárynét a zajos tapsok, miket talpraesett játéka előidézett, ujolag meggyőzheték, hogy tehetsége ily darabokban arathat diadalt legsikeresebben. Munkácsy-F.-né, Feleki és Lendvai szép játékukkal nem csekély mérvben növelték az előadás sikerét.

Szombat, jan. 12. A nemzeti szinház énekkar-személyzete javára: „*Észak csillaga.*" Opera 3 felv. *Meyerbeertől.* Átalános bérletszünet volt; tán az az oka, hogy a szinház nem telt meg egészen. Kár, hogy e különben kedvelt operát ennyi kihagyással adják, nevezetesen ezáltal a második felvonás végjelenete, mely rendesen adva nagyszerü, hatásos lenne, egészen elveszti érdekességét. A hárfát ma zongora helyettesitette. A fegyvergyakorlati jelenet zajos kivánat folytán ismételtetett. A katonamundurba bujt tánczosnőket meg kell dicsérnünk, hogy ezuttal katonához illő komolyságot mutattak, s vagy kettőn kivül nem nevettek, mint máskor szokásuk. A kardalnokokat figyelmeztetjük, hogy ne handabandázzanak annyira azokkal a pléhpoharakkal, mert ki talál belőlök ömölni a bor; vagy ha nem, hát a közönség észreveszi, hogy elfeledtek bele bort önteni, s csak a száraz kortyokat nyelik.

Vasárnap, jan. 13. A pesti jótékony-nőegyletnek *álarczos-bálja*, mely a nőegylet gyámolta szegények javára sorsjátékkal volt összekötve. Álarczos-tánczvigalmaink régóta hiresek arról, hogy bennök az ember igazán kedvére unatkozhatik. Mi ugyan ezuttal nem voltunk jelen, azon természetes okból, mert *másnap* a lapokban olvastuk, hogy ugyis aligha befértünk volna, annyi ember volt; de ha a jelenvoltakat kérdezzük, hogy mulattak, azt felelik rá: „köszönjük a kérdését; épen ugy mulattunk, mint azok a héringek, melyek egy hordóban egymás hátára rakva várják a nagybőjtöt." Tánczolni természetesen nem lehetett; a kisszámu álarczosok pedig „szellemdusságtalanságukkal," (kérem, e szép szót én bátorkodtam feltalálni) mondhatni, valóságos furórét csináltak. Egy kis malheur is történt, t. i. a

Vas. Ujs. 1864.

TÁRHÁZ.

A főrangu magyar hölgyek tárlata Bécsben.

E hó 14 ikén délután két órakor nyilt meg Bécsben azon műtárlat, melyet az ottani főrangu magyar hölgyek a hazai szükölködők javára régi mükincsekből rendeztek.

A tárlat mind az izletes berendezés, mind a kiállitott tárgyak gazdagságánál, jelességénél fogva nagy figyelmet költött a birodalmi fővárosban. Három terem van történeti és műkincsekkel megrakva, s hogy az egész mily nagy értéket képviselhet, némi fogalmat ad az első terem közepén álló üvegszekrény, melynek magának tartartalma fél millió forintig van biztositva.

Az első termet az *ékszerek* foglalják el, s benne első helyen látjuk a Császárné Ő Felsége által átengedett ékszert, mely sz. Gizellától 1010-ből való. Itt van kiállitva Mátyás király gyöngyökkel kirakott ezüst nyakfodra és forgója, ugyanannak egy misemondó ruhája, melyet a győri püspökségnek ajándékozott, stb. Rendkivül érdekes egy gyöngyökbe és drágakövekbe foglalt kócsagforgó, melyen nem a gyöngyök és drágakövek, hanem a kócsagtoll nevezetes, mint rendkivüli ritkaság.

Második a *fegyverterem*, melyet gr. Zichy Edmund rendezett be. Ez foglalja magában tulajdonképen a tárlat történeti részét. Legfelül három féloszlopon áll Széchenyi bronz mellszobra Gassertől, mellette jobbról a serleg, melyet a pesti kaszinónak ajándékozott, s balról egy hasonló remekmű, melyet az első magyar lóverseny alkalmával jutalmul adott. Feje fölött függ Mátyás királynak Bécs-Ujhely által beküldött képe, ezen felirattal : „Naturalis ac verissima Mathiae I. Reg. Hung. effigies.“ Ezzel szemben áll azon serleg, melyet Mátyás Bécs-Ujhelynek ajándékozott. — Széchenyi mellszobrától oldalt függ Rákóczy eredeti arczképe, Kopetzky által festve. A fegyverek az egész falat elfoglalják. Sok hazai és külföldi hős fegyvere között ott van Báthory István kardja (1571), Janos király mentekötője, Báthory András bibornok fejedelem kardja, Tököli Imre fejedelem pompás törzskönyve, Kemény János disz-szelenczéje, Apaffi Mihály ostáblája, stb. Samyl kardja, melyet Paskiewics herczeg vett el tőle, Ypsilanti kardja és puskája, melyet Széchenyi István grófnak ajándékozott. Továbbá egy déli tenger melletti fejedelem buzogánya, melynek különösen a szija érdekes, mert ez egy másik, valószinüleg legyőzött fejedelem bőréből van készitve; azonkivül egy olasz bravó tőre, mely hüvelykekre van fölosztva, mivel egykori tulajdonosa a szerint fizettette magát, a mint a tőrt több vagy kevesebb hüvelyknyire szurta az áldozat mellébe.

Harmadik a *képtár*, mely 78 művet foglal magában, a németalföldi, olasz és franczia iskola, legjelesb tagjaitól. Az eszményi képek közt *Gallait* Lajos „Delilá“-ja tesz legmélyebb hatást, *Meier* bácskai hazánkfia tulajdona. Jellemzetesség tekintetében nem utolsó helyet foglal el a gr. *Nákóné* által festett „Czigány-leány“; müvészi kivitelre nézve *Markó* négy tájképe. Mátyás király egykoru arczképe, mely Bécs-Ujhely város tulajdona, inkább történeti szempontból méltó figyelemre. Ellenben kitünik két arczkép a magyar *Kopetzky* Ferencztől : egyik I. Rákóczy Györgyé, a másik magát a nagy festészt ábrázolja. Horace Vernet, Jourdan, s több más világhirü müvészek művei sem hiányzanak.

A tárlat kitünő tárgyait mind elősorolnunk alig volna lehetséges, azért ezuttal még csak a részvétről szólunk, melyben az Bécs város közönségénél részesül, s mely legtisztábban azon körülményből látható, hogy e hó 14-én mint a megnyitás napján 2000, 15-én 1900, 16-án 3800, 17-én 1400, 18-án 1600 ft. jött be, s 19 kén délután már föl-ment az egész összeg 12,000 ftra, igy e műtárlat lelkes rendezői szép sikerrel fáradoztak az inség gel küzdők szenvedéseinek enyhitésében.

Egyház és iskola.

** *(A pesti egyetemen)* a jövő iskolai évtől kezdve rendes szépészeti tanszék is nyilik meg. Ujabb intézkedések szerint magántanárokul ezentul protestánsok is alkalmazhatók lesznek.

** *(A pesti egyetem hallgatóinak száma)* a lefolyt téli félévben összesen 1831-re ment; ezek közől a hittudományi karra 76, a jogira 982, az orvosira 371, a bölcseletire 53 hallgató esik, s gyógyszerészeti és sebészeti tanuló 349 volt.

** *(A sellyei ref. iskola)* elszomoritó rosz állapotáról veszünk tudósitást. Ez ugyanis mind a tanulók aránylag csekély száma, mind a tanitó csekély jutalmazása tekintetéből egészen elhanyagoltnak mondható. Több város hazánkban, különösen a hol tagositás történt, a kedvező alkalmat fölhasználva, a tudományok gyarapitására is áldozott egy kis részt; Sellye azonban erről az ott nemrég végbement tagositás alkalmával is egészen megfeledkezett; pedig a közmüvelődésen kivül, a fiak és unokák vallják kárát annak, a mit az apák e tekintetben tenni elmulasztottak.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

➶ *(Sellyén az első hetivásárt)* e hó 5-én tartották meg. Somogy e ki városát nagyobb részt földmives osztály lakja, mely, a mint nekünk irják, e mellett virágzó sertéskereskedést folytat, — azért számára a rendes hetivásárok tarthatása nagy jótétemény. Piaczát sertéskereskedése miatt nemcsak a környék lakói, hanem Slavoniából is sokan látogatják, s most miután rendes hetivásárra a rég ohajtott engedélyt megnyerte, forgalma még nagyobb lendületet nyer. Az emlitett napon a megnyitás ünnepélyét a város, lakoma helyett azon nemesebb jótékonysággal ülte meg, hogy az első három hetivásáron a piaczi helypénzből befolyó jövedelmet az alföldi szükölködők számára szavazta meg.

➶ *(Lókiállitás Léván.)* A barsmegyei gazdasági egyesület, az állattenyésztés előmozditása érdekében ez évi május 21-én és 22-én Léván lókiállitást rendez. Kiállitásra bocsáttatnak: Községi vagy magán hágó mének, — anyakanczák csikaikkal, és 2—4 éves csikók. — A kiállitásba hozott ménekre nézve szükség, hogy magyarországi szülöttek legyenek, — azonban a megye területén kivül nevelttek is lehetnek. — Az anyakanczák Magyarország határain belől bárhol születtek s neveltettek, — de a kiállitónak legalább két éves birtoklást kell bemutatni. — A 2—4 éves csikók a kiállitónak saját nevelései kell hogy legyenek — Az elsorolt 3 kiállitási osztály mindegyikére nézve, külön külön három rendbeli jutalom van megállapitva : az első jutalom 20 ft, a második 15 ft., a harmadik 10 ft. — Ezen pénzbeli jutalmakon kivül, kedvező esetben, 1-ső, 2-od, 3-ad rendü dic érő-oklevelek osztatnak. — A kiállitási szándékot előlegesen be kell jelenteni Léván, a gazdasági egyesület szállásán az állattenyésztési szakosztály jegyzője, Pólya Józsefnél, május 1—8 napjain.

Közintézetek, egyletek.

** *(A pestbudai hangászegyleti zenede)* e hó 28-án délután 5 órakor tartja közgyülését, melynek tárgyait a mult évi működés eredményének és az egyleti számadásoknak előterjesztése, továbbá a tisztviselőknek egy évre ujra választása fogják képezni.

** *(Közárverezési intézet)* van keletkezőben Pozsonyban a bécsi és pesti hasonló intézetek mintájára. Czélja szintén az iparosnak módot nyujtani előlegre s egyszersmind a lehető legjobb árakra, másrészt a vevőknek piaczot nyitni jó és biztos minőségü árukra. Vajjon részvénytársaság vagy a takarékpénztár veendi-e kezelése alá, még nincs egészen eldöntve.

** *(A vasmegyei gazdasági egyesület)* május 3 kán Szombathelyen közgyülést tart, melynek tárgya lesz az elnökválasztás, miután gróf Festetits György az országos gazdasági egyesület elnökévé választatván, a vasmegyei gazdasági egyesület elnökségéről le kellett mondania.

** *(Az erdélyi muzeum-egylet)* e hó 13-ikán tartott tudományos ülése egyike volt a legérdekesebb és legközérdekübbeknek, a mennyiben kizárólag erdélyi tárgyakkal foglalkozott. *Torma* Károly ez alkalommal az alsó ilosvai római táborról és müemlékekről értekezett, bemutatván a szabatosan felvett nagybecsü adatokat is. B. *Orbán* Balázs pedig székelyföldi utazása leirásából, névszerint a „Gyilkos tó“ (Gyergyóban) a galambfalvi és kadácsi vár érdekes leirását olvasta, egyszersmind több mint 100 photographiai tájképet mutatva be, melyeket a szemevilágát már már elvesztő Mezey Józseffel együtt vett le.

Közlekedés.

➶ *(A dunai gözhajózásra)* uj, magyar társulat van alakulóban. A vállalat egyelőre csak személyszállitásra szoritkozik.

➶ *(A Pest és Uj-Pest közt épitendö vaspálya)* ügyében e hó 12-én választmányi gyülést tartottak gróf Károlyi Sándor elnöklete alatt, mely alkalommal Bilek mérnök ez épitésre vonatkozó tervet nyujtott be. A kezelési költségek 200,000 frtra vannak számitva a miért kétezer db. 100 forintos részvény fog kibocsáttatni, melyekre az aláirások a napokban megkezdődnek.

➶ *(A tiszai vaspályán)* május elsején fog életbelépni a nyári menetrend, mely szerint naponkint minden vonalon, minden irányban egy személy-, és egy vegyesvonat fog közlekedni, a tehervonatok azonban csak a szükséghez mérve indulnak.

Balesetek, elemi csapások.

** *(Gondatlanságból halál.)* Pozsony közelében egy egészen felügyelet nélkül hagyott két éves fiucskát egy ló ugy fején rugott, hogy azonnal meghalt. A lovat vezető katona, ki egyébiránt a szerencsétlenségnek nem volt oka, a lakosság dühének áldozatul esett volna, ha az előljáróság elég korán be nem avatkozik.

** *(Földindulások.) Csatka* bakonyi helységben e hó 9-kén este 8 óra előtt menydörgésszerü morajtól kisért földindulást vettek észre; a rengés oly erős volt, hogy az emberek ijedten menekülének a szabadba, a házak összeomlásától tartván. Egy óra mulva ismétlődött a rengés, de már nem oly erősen. — Ugyane napon esti 11 órakor Magyar-Óvárott is vettek észre gyenge rázkódást.

Mi ujság?

** **(Kazinczy Gábor meghalt.)** A politikai és irodalmi téren egyaránt munkás hazafi, a magyar szónoki szék egyik legkitünőbbb egyénisége, a hazájához és meggyőződéséhez mindig hü honfi nincs többé. Bánfalván, e hó 18-án benne ismét legjobbjaink egyikét ragadta el közölünk a halál. Mint politikus, több országgyülésen vele el nem halható eszméknek volt képviselője, melyekért mint szónok, ragyogó ékesszólása fegyverével küzdött. Az irodalom terén mint szorgalmas kutató, különösen az irodalomtörténetnek tett feledhetetlen szolgálatokat. Mint magánember, a szív, lélek és müveltség gazdagságával megáldva, egyaránt kedves volt mindenkinek. De nemcsak azon kör, mely legközelebbről körülfogta, szenvedett halálával alig pótolható veszteséget; az egész nemzet, melynek élt, fogja jelesét szivében gyászolni. Az örökké munkás férfi hamvainak adjon a sir csöndes nyugodalmat!

** *(Shakespeare arczképe.)* Gyönyörü kőrajz jelent meg a napokban Heckenast Gusztávnál, a mely Geiger olajfestménye után Shakespeare-t ábrázolja azon pillanatban, a mint szinte látszó lelkesedéssel arczán, költéssel foglalkozik. A nagy költő magas szelleme e képen mind az arczvonásokban, mind az egész alak nemes magatartásában méltó kifejezést talál. A Shakespeare-ünnep alkalmából fölhivjuk reá a nagy költő kedvelőinek figyelmét. Ára 8 ft.

** *(A Székesfehérvárt állitandó Vörösmarty-szoborra)* eddig összesen 8559 ft. 94 kr. gyült összesze. — Minthogy a mintázás 1500 ftba került, s a szobor öntése 6700 ftba fog kerülni, a talapzatra s a szobor felállitására csak 359 ft. 94 kr. marad, a mely mindenesetre elégtelen összeg. Az illető bizottmány ennek folytán uj gyüjtő-iveket adott ki s a még künn levőknek beküldésére szólitja föl az illetőket.

** *(Uj politikai lapok.)* A „Független“ volt szerkesztője, Kovács Lajos és Érkövy Adolf, mint hire jár, uj politikai napilapot akarnak megindiditani. Hornyánszky Viktor pedig, az „Evang. Wochenschrift“ volt szerkesztője, májusban szintén politikai napilapot indit meg.

** *(Tréfás végrendelkezés.)* Szepes Váralján a napokban egy 78 éves öreg ur sajátszerü végrendelkezéssel emlékezett meg barátairól : t. i. 10,000 szivart hagyott azoknak, kik temetésén neki a végtisztességet megadják; s ezenkivül még az a jámbor óhajtása volt, hogy barátai addig ne oszoljanak el a halottas háztól, mig borait ki nem iszszák. A végrendelet mind a két pontját lelkiismeretesen teljesitették is.

** *(Olvasókör lesz Sellyén.)* A mint bennünket tudósitanak, e somogyi kis városban egy kézmüves nagyobbszerü házat épittetvén, egy kis olvasókört szándékozik saját hajlékában létrehozni. — Ohajtjuk, hogy szép szándéka teljesedésbe menjen.

** *(Magyar szini előadás Zsolnán.)* A mint bennünket tudósitanak, Trencsénmegye felsővidékén, *Zsolna* városában, Magyarország ezen legvégsőbb, Lengyelhon, Morvaország és Silézia határszélei közé ékelt helyen is megzendült a magyar nyelv, de ezuttal nemcsak magán-körben, hol különben is él, hanem a szinpadon, honnan tán mióta magyar lakja e hazát, eddig még nem hangzott. A czél a nyomorban sinlődő alföldi testvérek gyámolitása volt, s e vidék, daczára majdnem közmondássá vált szegénységének, fillé reivel tevékeny en hozzájárult, megmutatandó, hogy elszigeteltsége daczára, hazafiságban és jótékonyságban nem marad hátra. Az eszme U. P. házánál pendült meg s különösen a házi asszony buzgalma folytán működvelő társulat alakult, mely e hó 3-án a zsufolásig megtelt vendéglői teremben szép sikerrel adta elő Szigeti „Vén bakancsos“át. Az előadás tiszta jövedelme 500 ft. volt, mely tekintélyes összeg a pesti kenyérosztó bizottság rendelkezése alá bocsáttatott. Az előadásban résztvettek : Udranszky Péterné, Izerva Sándorné asszonyságok, Brantsik Róza k. a., Ordódi István, Kenedich János, Bittsánszky István, Praicsik Alajos, Kvassay László és Attila, Skármos, Bachó Gábor, Szegőfi, Haláezy. A diszitményeket Hofmann mérnök és ifj. Brantsik Károly orvosnövendék festették minden dij nélkül. Sugóul Sztarek Lajos segédlelkész működött. Üdvözöljük a lelkes működvelőket hazánk felső szélén, s reméljük, a szép kezdetnek szintoly szép folytatása is lesz. A szini előadással megelégedett közönség a darab befejezése után tánczra kerekedvén, a kedélyes mulatság csak reggeli öt órakor ért véget.

** *(Nagyszerü bikaviadal)* volt a napokban Berényben. Egy ottani mészáros egy 15 mázsára becsült hatalmas bikát vásárolva, a mint a vágóhidi istállóba behajtotta, a bikának nem tetszett a barátságtalan szállás, s a rétnek iramodott. A kutyák azonban a mészáros udvarába terelték, a hol reájok zárván a kaput, elkezdődött a viadal; de az ottani mészárosok nem igen dicsekedhetnek a spanyolok ügyességével, s igy minden fáradozásuk hasztalan volt. Utoljára is a városnál tettek jelentést, s eljöttek az ugynevezett puskás emberek s megkezdték a lövöldözést. De ezek aligha jó helyt látták a czélpontot, mert a lövések nem találtak, a bika pedig nem akart meghunyászkodni az egyszerü puffogatásra. Ez alatt több mint ezer ember gyült össze az utczán; sokan a keritésre mászva bámulták a küzdelmet, mig egyik lövés a bikát szemén találta. Épen azon pillanatban a nagy teher alatt a deszkakerités lezuhant, s a bőszült állat a résnek iramodva, szétugrasztotta a bámulókat, mig végre az utczán egy másik golyó lábát sérté meg, mire aztán összerogyott, s több baltavágás után kiadta páráját. Az egész történetben szerencse volt, hogy embersérülés nem történt.

** *(Előfizetési fölhivás.)* *Zádori* János „A társadalom alapelvei“ czimü munkájára hirdet előfizetést, melyben a társadalom égető kérdéseit szándékozik tárgyalni. Tartalmát a következő fejezetek teendik : A társadalom átalán. A társadalom meghatározása és czélja. A hatalom átalán. A hatalom eredete : isteni jog vagy népfölség. A hatalmat közvetlenül a társadalom adja. Legitimitás és bevégzett tények. Szabadság. Felelős kormány. Önkormányzat. Türelem. Sajtószabadság. Az egyház és állam közti viszony. A pápai fejedelemség. A vasárnapok megülése. A polgári házasság. A gyermek. A pauperizmus. Szerzetes rendek. Egyházi javak. Socialismus és kommunismus. — A munka két hónap alatt jelenik meg, s előfizetési ára, 1 ft. 50 kr., akár szerzőhöz Balassa-Gyarmatra, akár Pfeifer Nándor könyvkereskedőhöz Pestre küldendő.

— **(Adakozások.)** A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett :

Az alföldi szükölködők számára :

Eberhard Károly olasz ezredes 100 frankot.

Pozsonyból az ottani ev. lyceum tanuló-ifjusága között történt gyüjtés eredménye Németh Pál által 54 ft. 60 kr.

Rimaszombatból az ottani prot. gymnasium nehány növendéke Szudy Zoltán által 11 ft. 50 kr. (Ezen összeghez járultak : Fábry Géza, Szudy Zoltán, Pongrácz Pál, Székely István, Wieland Gyula, Barts Emil, Mihalik Ábris, külön-külön 1 ft., Farkas Gyula 40 kr., Szentpétery Béla 30 kr., Benigni Lajos 50 kr., Lám Gyula 30 kr., Nagy Gyula 60 kr., Trajtler Samu 50 kr., Trajtler János 50 kr., Magyar Béla 40 kr., Bartos János 30 kr., Ebeczky Jenő 20 kr., Győry Gyula 10 kr., Takaró Lajos, Szabó József, Molnár József, Benko János, Benko László, Kis Vilmos, Raab Sándor, Kovács András külön-külön 5 kr.)

H. Zs. fényképész jegy alatt Simonyi Antal lefizetett 35 ft.

A mai kimutatás összege 101 ft. 10 kr. és 100 frank. (Mind a négy küldemény a pesti kenyérosztó bizottság rendelkezése alá van küldve.)

Az előbbi kimutatásokkal együtt beküldetett a fentebbi czélra összesen : **2354 forint 30 kr.**, *65 darab cs. arany és 250 frank.*

Nemzeti szinház.

Péntek, aprilis 15. *„A nagyanya.“* Dráma 5 felv.

Szombat, apr. 16. *„Bánk bán.“* Opera 3 felv. Zenéjét szerzé Erkel F. A czimszerepet Ceresa énekelte, elegendő sikerrel. Melindát Pauliné személyésitette.

Vasárnap, apr. 17. *„A peleskei notárius.“* Bohózat 4 felv. Irta Gaál József.

Hétfő, apr. 18. *„A kisértés.“* Franczia szinmű 4 felv. Feuillet Octav után ford. Radnótfáy.

Kedd, apr. 19. *„Az álarczos bál.“* Opera, zenéje Verditől.

Szerda, apr. 20. *„A gályarab.“* Szinmű 5 szakaszban. Hugo V. regénye után irta Némethy Gy.

Csütörtök, apr. 21. *„Borgia Lucretia,“* opera 3 felv.

Budai népszinház.

Apr. 11—12. A szinház zárva volt.

Apr. 13—20. *„Cancán a törvényszék előtt.“* Bohózat 3 felvonásban. Szövege Rajkaitól. Zenéjét szerzé Jakobi.

Apr. 21. *„A csikós“* népszinmü 3 szakaszban Szigligetitől : Benne két ujonnan szerződött tag lépett föl, Kölesi Luiza, Rózsi, — és Szücs, Bandi bojtár szerepében.

Szerkesztői mondanivaló.

2138. **Hatvan.** B. V. A talált régi római pénzek kezünkhöz érkeztek. Kedvező választ azonban még most sem adhatunk A nemzeti múzeum, mely ilynemü érmeket nagy számmal bir, s költeni való pénze kevés van, mint vevő itt fel nem léphet. Magángyüjtők pedig csak egyes ritkább példányok megvételére ajánlkoznak; az egész gyüjtemény átvételére még nem kaptunk ajánlatot, annálinkább, mert az érmek nagy többsége nem tartozik a ritkaságok közé, s maga az ezüstérték igen csekély. Meglehet, hogy ez ügyben tett lépéseink még némi sikerre vezetnek. Addig is kérjük ön további rendelkezését. Mindenesetre érdekes volna, a közönséggel e 325 darab régi római ezüstpénz találási történetét közölni.

2139. **Ete.** Sz. J. Azon levélre, melyet ön emlit, nem emlékszünk, s igen valószinü, hogy az nem érkezett kezünkhöz. Különben pedig némely közlemény ki nem adását szivesen meg fogják nekünk bocsátani t. tudósitóink, ha tekintetbe veszik, hogy igen nagy okunk van, a vidéki tudósitások közlése kö.ül a legnagyobb ovatossággal járni el.

2140. **Eperjes.** B. E. Nemcsak hogy szivesen fogadtuk a czikket, hanem most már azt is jelenthetjük, hogy a hozzá tartozó rajz is készen van. A kiadást eddig csupán az akadályozá, hogy a szőnyegen levő s félbeszakaszthatlan, hasontárgyu más közleménynyel ki akartuk kerülni az összeütközést. Mihelyt az akadály némileg enged, azonnal rá kerül a sor. Ugy hiszszük, 2—3 hét alatt czélt érünk.

2141. **Derecske.** K L Igen becsüljük a honleányi lelkesedést. A vers kiadása a lehetetlenségek közé tartozik.

2142. **N.-Zerind.** Kinc.es Pál s. lelk. urnak. Kivánatára biztositjuk önt, hogy a V. U. 15. számának „szerk. mondanivalói“ között a „N. Zerindre K. P.“-nek szóló üzenet nem önt illette. Bizonyosan lesz azon a vidéken még más, ily betükkel kezdődő nevü titkos poéta is.

2143. **Tárnok.** D. K—a R. I—né. A kivánt adatokat az elhunyt legközelebbi rokonával, saját fitestvérével már közöltük. Bővebb tudomásvétel végett méltóztassék oda fordulni.

2144. **Rozsnyó.** S. M. A lap küldése el van intézve. Hanem micsoda desperatus, embergyülölő versezet az, épen ily örvendetes, ünnepélyes pillanatban! Komolyan ön sem hiheti, hogy az nekünk való volna.

2145. **Igló.** C—go. A kivánt adatokat csak e napokban kaphattuk kézhez. A kimeritő választ alkalmasint már csak a várt vendég fogja megvinni.

2146. **Az éj csillaga.** stb. Ön nem tudja mire vélni, hogy mult levelére semmi megjegyzést nem tettünk. Uram, igen sok dolgunk volna, ha minden beküldött vers ily igényekkel lépne fel irányunkban. A mostani küldeményt sem látjuk még ily figyelemre megérettnek. Ime, itéljen ön maga. Ide irjuk a beküldött epigrammok egyik sántáját :

A szalmakalapról.

„A te fejed oly, mint a sisak, mely tégedet ékit, —
A kalapod szalma, — hát a fejed mi ugyan?“

SAKKJÁTÉK.

226-ik számu feladvány. — Tóth Páltól (Kun-Szent-Miklóson).

Sötét.

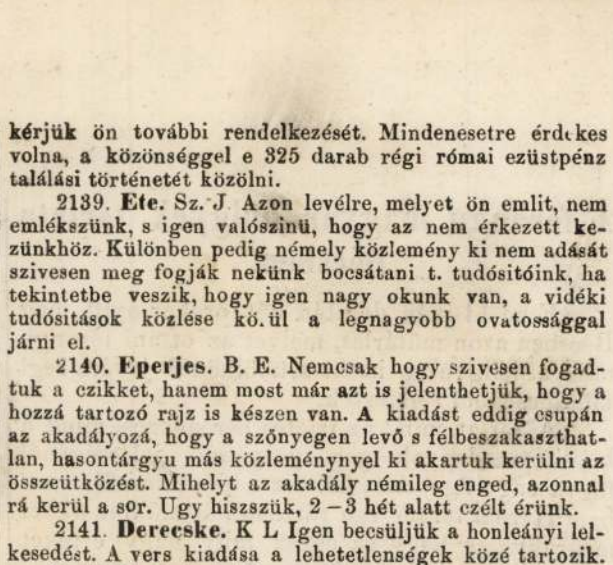

Világos.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 221-dik számu feladvány megfejtése.

(Zagyva Imrétől Debreczenben.)

Világos.	Sötét.
1. H f 6 — e 4	F g 2 — f 3 :
2. F a 5 — c 3 †	K d 4 — e 4 :
3. B g 5 — e 5 † mat.	

Helyesen fejtették meg : *Veszprémben* : Fülöp József. *Pécsett* : Rittkay János. — *Mooron* : Radványi Vilmos. — *Budán* : Medgyesi Ödön. — *Bajmakon* : Weisz Fülöp. — *Nagy-Váradon* : Pál Rezső. — *Eperjesen* : Róth Kálmán. — *Pesten* : Cselkó György. — *Verbőczön* : Nagyidai Ferencz. — *Nagy-Emőkén* : F. P. J.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholikus és Protestáns naptár		Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	☉ Nap- hossza	kél	nyug	☾ Hold- hossza	kél	nyug.
Aprilis			Aprilis (ó)	Nisan R.	fok vl.	ó. p.	ó. p.	fok vl.	ó. p.	ó. p.
24	**Vasár**	**B 4** György v.	**B 4 Cantate**	**12 D 6** Terent.	18 Márk	34 30	4 56	7 1	243 31	9 57	6 11
25	Hétfő	Márk evángy.	Márk	13 Artemin	19 Mózes	35 28	4 54	7 3	257 0	10 55	7 0
26	Kedd	Kilit pápa	Ervin	14 Martius	20	36 27	4 53	7 4	275 41	11 45	7 57
27	Szerda	Peregrin hitv.	Anastáz	15 Aristar	**21 Hus. 7. ü.**	37 25	4 51	7 6	284 32	* *	9 3
28	Csöt.	Vitál, Valeria v.	Váli	16 N. Csütört.	**22 Husv. v.**	38 23	4 50	7 7	298 34	0 28	10 13
29	Pént.	Antalka szüz	Antalka	17 N. Péntek	23	39 21	4 48	7 8	312 45	1 6	11 27
30	Szomb	Szien. Katal. sz.	Eutróp.	18 N. Szombat.	**24 Sab. 1. P.**	40 20	4 47	7 9	327 1	1 39	0 42

Hold változasai : ☾ Utolsó negyed pénteken 29-én 5 óra 50 perczkor reggel.

TARTALOM.

Lángh Ignácz (arczkép). — Erdőben. *Tolnay Lajos.* — A Tisza bölcsője (két képpel). *P. Szathmáry Károly.* — A nevelés ügye Poroszországban. *Csattáry Ottó.* — Elefánt-verseny Indiában (képpel). — Egy óra a munkácsi várban. *M. K.* — **Tárház** : A főrangu magyar hölgyek műtárlata Bécsben. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi ujság? — Nemzeti szinház. — Budai népszinház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő **Pákh Albert.** (Lak. magyar-utcza 1. sz.)

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten, 1864.

Árverési Közlöny
1932. nov. 4 rk. 2

ELŐSZÓ

A most árverés alá kerülő gyüjteményről elmondhatjuk, hogy a régi jó időket képviseli. Előkelő izlésű emberek vásárolták e műtárgyakat, kétségtelenül konzervativ izléssel. Tény azonban, hogy sikerült a régi idők vásárlóinak sok esetben kitűnő alkotásokat szerezni, melyek túlélték minden azóta uralkodó izlésnek a változását.

Ezt mutatja elsősorban a XIX. században kibontakozó magyar festőművészet atyamesterének, id. Markó Károlynak két olyan tájképkompoziciója, mely előnyösen képviselné a művészt bármely nagy képtárban. Eszményített olasz tájakat látunk természetesen ezeken a festményeken is, a művész korának és különösen az akkori, még tisztán a régen mult nagyság emlékeiből élő Itália minden romantikájával. Tetszetős ritmikával komponált hegyvidéket és óriási lombkoronákat ábrázolt ezeken a képeken is a művész. Az egyik tájképbe gyermekek csoportját állította megragadó közvetlenséggel. A kis fickók éppen egy kígyót végeznek ki kegyetlenül. Nézőközönségük is van, melyen a részvétlenség ugyancsak érzékelhető módon jut kifejezésre. A másik kép bizonyos tekintetben még jobban tükrözi a Campagna embereinek hangulatát; mulató olasz parasztokat látunk rajta. A fiatalok egész megjelenésén kifejezésre jut valami az örök városhoz méltó örök boldogság érzete, különös értéket ad a képnek a táncoló leányok mozgása. Markó Károly nem él a köztudatban úgy mint figuralista. Ezek a képek azonban a mozdulatok kitűnő megfigyelőjének és érzékeltetőjének tüntetik fel őt.

A gyüjteményben előforduló többi XIX. századi festmény is megfelel annak a szellemnek, mely az imént említett két pompás Markó-képből sugárzik. Ligeti Antal klasszikus tájképe is csupa finom megfigyelés, elmélyedés és napsugaras hangulat. Erről is elmondhatjuk, hogy épp oly kiváló helyet foglal el a művész alkotásai közt, mint nagy elődjének itt látható képei a maguk

fajtái közt. Egy tengerparti holdas tájat ábrázoló festmény Canella Giuseppe-től ugyancsak sok bensőséges érzést juttat kifejezésre. Érdekes a mi szempontunkból, úgyis mint magyar művelődéstörténeti emlék, a ménest ábrázoló kép Prestel Gottlieb-től. A művész arról volt nevezetes nálunk annakidején, hogy Sándor Móric grófnak, a vakmerő lovasnak volt udvari festője és ebben a minőségében nemcsak hogy megörökítette, hanem végig is szenvedte bravuros gazdájának nem egy nyaktörő vállalkozását.

Egy 1838-ban festett Mária Magdolna, Guet Károly Oszkár műve, szintén jellemző emléke a XIX. század első felének. A késő XVII. századi németalföldi festészet szellemének feltámasztását láthatjuk benne, a művész korának szentimentálizmusától átitatva. Viszont Liezen-Mayer Sándor híres kompozíciója, Mária és Erzsébet királyné Nagy Lajos sírjánál, már túl van a romantikus korszak első fejlődési fokán is. A piloty iskola, melyhez Liezen-Mayer is tartozott, már csak öntudatlanul stilizálta az embert, amennyiben a történelmi személyeket közvetlenül és természetesen érzékelhető módon igyekezett elénk állítani.

Korban visszafelé haladva meg kell emlékeznünk egy férfi arckép kapcsán egy lengyel festőről is, kinek neve Budzynski. A festmény 1851-ből való. A napoleoni idők bécsi művészetének szellemét képviseli egy egyéni felfogással megfestett érdekes kép, egy előkelő magyar úr képmása huszárezredesi egyenruhában, a háttérben a szatmármegyei nemesi felkelők felvonuló katonáival. Jogunk van arra, hogy a festményt az akkori háborús idők egyik érdekes és erős egyéni érzéssel dolgozó illusztrátorának, Seele Johann Babtist-nak tulajdonítsuk.

A gyüjtemény nagyrésze a XVIII. századból származik. Ennek a résznek az ereje a képmásokban, különösen pedig a női képmásokban van. Nagyon hatásos és előkelő izléssel megfestett női arckép ebből a korból Fraunnin grófné képmása, melynél nem tudunk művésznevet mondani. A nagy stílusban való élvezetünket azonban ez a lemondás sem zavarhatja.

Magától értetődő dolog, hogy egy ilyen gyüjteményben, melynek legnagyobb része Bécsből származik, különös szerepet játszik a XVIII. századi császárváros nagy arcképfestőjének, Martin Meytensnek művészete, azaz műhelye. Egy fölényes technikával megfestett előkelő hölgyet és gyermeket ábrázoló kitünő családi kép magától a mestertől való. (28. sz.) A jó iskola-

Marko Károly id.

38. *Munkácsy Mihály:* Naplemente.

31. *id. Markó Károly:* Pihenő.

Corvina. Nuova serie. N° 10.
Nov-dic. 1938.

CARLO MARKÓ

1790—1860

UN PITTORE DELL'ALTA UNGHERIA IN ITALIA

Tutto il mondo ha seguito con vivissimo interesse i recenti avvenimenti nell'Alta Ungheria. Questo nome è diventato famigliare a milioni di uomini, ne hanno parlato anche quelli che non ne hanno mai visto le montagne, le vallate amene, le antiche e gloriose città. Questa terra, cui fa da cornice la superba catena dei Carpazi, fu per mille anni, ed è tuttora, la regione prediletta della nazione ungherese ; le sue città, circondate un giorno di solide mura e di possenti bastioni, erano state risparmiate dall'invasione turca, e furono il baluardo della civiltà ungherese ; ricche di tesori d'arte, testimoni del loro passato artistico, queste città erano diventate veri e ricchissimi musei. Tutta questa regione, che in parte langue ancora oggi sotto dominio straniero, era unita all'Italia sin dal primo Medioevo da molti legami. Ai piedi dell'Alta Tátra, nella regione dello Scepusio, erano sorte popolose colonie italiane analogamente a quelle formatesi nell'Ungheria transdanubiana, nell'antica Pannonia romana. Nell'epoca degli Angioini molti italiani si stabilirono nell'Alta Ungheria, e contribuirono alla prosperità economica ed allo sviluppo culturale ed artistico di quella regione. A Cassovia vivevano molti mercanti italiani ancora nel secolo XVII. Nelle città dell'Alta Ungheria, soprattutto a Lőcse e ad Eperjes, si afferma un'architettura rinascimento, tutta

speciale, con alte merlature e decorazioni a sgraffito — maniere provenienti dall'Italia settentrionale, ed in ispecie dal Veneto e da Verona — e la cui moda si diffonde anche nella vicina Polonia.

I rapporti artistici della regione subcarpatica con l'Italia sono rappresentati nel secolo XIX specialmente da Carlo Markó sen., il quale, abbandonata la città natale nello Scepusio, si stabilì in Italia, — sogno delle sue aspirazioni di artista, — fondando una scuola di pittura che a suo tempo esercitò grandi influssi. Era l'anima dei Carpazi che il Markó aveva portato sotto il cielo azzurro d'Italia.

Nacque nel 1760 in una delle più affascinanti città dell'Alta Ungheria, a Lőcse, staccata ancor sempre dalla madrepatria. Divenuto pittore celebre e dopo aver soggiornato lungamente all'estero, il figlio di questa città «estera», malgrado le assenze prolungate dal paese natio, si è dichiarato sempre ungherese con tanto fervore che i suoi parenti ed ammiratori, per dar risalto alla sua qualità di ungherese, professata durante tutta la vita, fecero incidere sulla lapide sepolcrale: «*Nacque Ungherese*». L'iscrizione del sepolcro che trovasi fra i cipressi del piccolo cimitero di Antella presso Firenze, continua poi: «*Piegò a Lampeggi e posa qui Carlo Markó, Nome fra gl'immortali*».

Il Markó nacque dunque sullo scorcio di un'epoca che nei riguardi delle arti, fu una delle più sfortunate in Ungheria, perché nel Settecento l'arte ungherese era inerte, quasi morta. Le guerre di libertà e l'oppressione ad esse succeduta, la politica centralistica di Maria Teresa e di Giuseppe II, generarono l'interruzione, la stasi quasi completa di ogni manifestazione culturale. La resistenza politica, silenziosa e tenacemente passiva, assorbendo tutte le energie materiali e spirituali della nazione, costrinse tutto e tutti ad una vita vegetativa, alla grigia monotonia dei comuni giorni penosi. Ci volevano una fortuna eccezionale e circonstanze tutto speciali perchè un artista ungherese, capitato in un ambiente straniero e propizio al suo talento, potesse affermarsi, acquistando fama a sè ed alla sua nazione, come fu il caso di Adamo Mányoki, geniale pittore di corte del principe Francesco Rákóczi II, ed originario lui pure dall'Alta Ungheria, dal piccolo villaggio di Szokolya.

Il padre di Carlo Markó era ingegnere apprezzato a Lőcse, e trattava anche lui il pennello assai abilmente. Il figlio invece lascia gli studi di ingegneria, intrapresi prima per volontà del padre, e si dedica completamente alla pittura. Passa tutto il giorno in campagna, disegnando e provandosi nella prospettiva. Riceve

CARLO MARKÓ: La Campagna romana
(Coll. privata, Budapest)

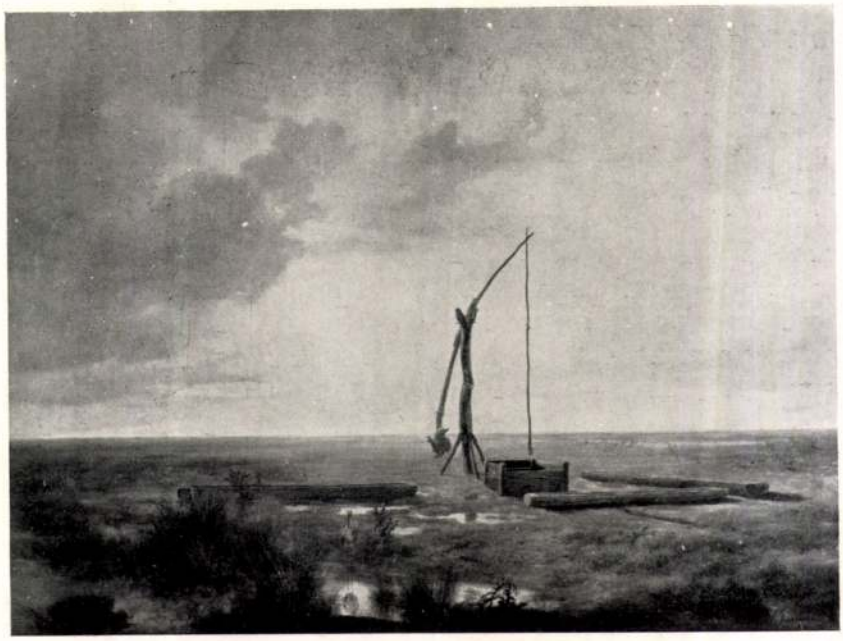

CARLO MARKÓ: La «Puszta»
(Coll. privata, Budapest)

Marko Károly id XVII.

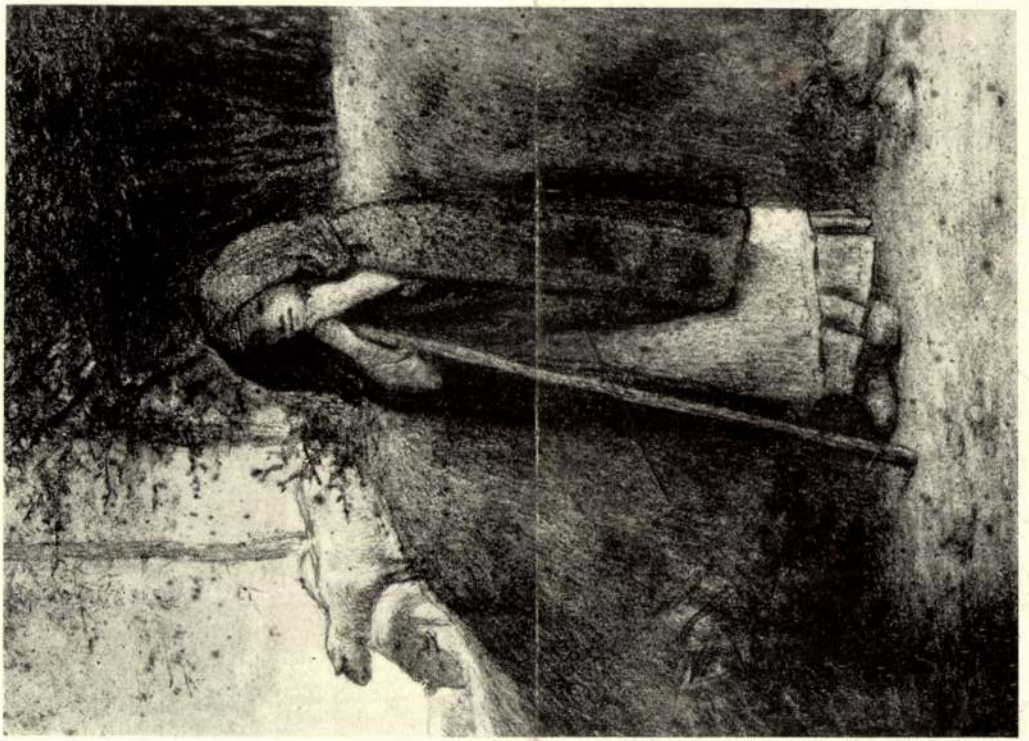

441.

XVIII.

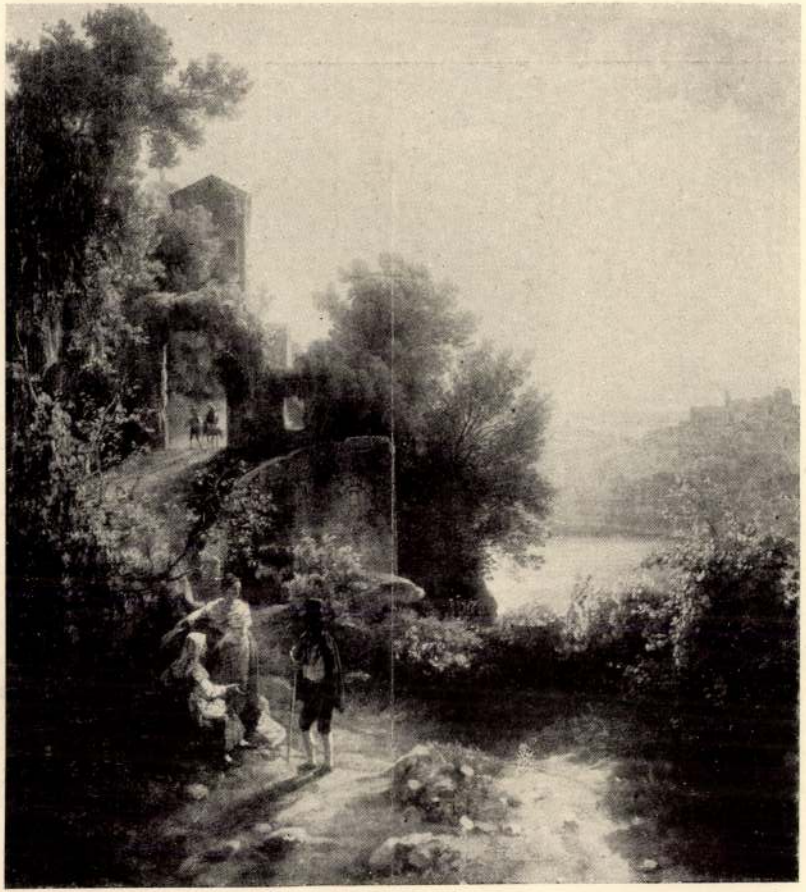

Jd. Markó Károly 420. Olasz táj 1836.

Ernst Muzeum aukcioi
XXVIII

Gangel

Városi múzeum

A múzeumot 1912-ben Hazslinszky Rezső történelemtanár alapította. Eleinte a városháza egyik földszinti termében helyezték el összezsúfolva. 1931-ben a múzeum igazgatójának, Tichy Kálmán festőművésznek sikerült a premontrei rendházban három szobát szerezni. A visszacsatolás után, mikor a rend tagjainak száma megnövekedett, a múzeum ismét helyiség nélkül maradt. Jelenleg rendezés alatt áll, hogy azután otthont találjon a Bányászati múzeummal együtt a Gr. Andrássy Dénes-utcában álló épületben.

A múzeumban egybegyüjtött emlékek inkább néprajzilag, mint művészettörténetileg érdekesek és értékesek. Őriz régi rozsnyói mézeskalács mintákat, a dúcok mellett a kiöntött formákkal, melyek nem egyszer ötletességről tanúskodnak (pl. kecskén lovagoló szabó). Ipartörténeti érdekesség a Kirner-féle kékfestő műhely fadúcainak sorozata. A kerámiai gyüjtemény darabjai jórészt a rozsnyói kőedénygyárból származnak. Legértékesebb 1661-ből való takács céhkorsó és boroskorsó 1760-ból. A cink és rézműves tárgyak közül nevezetesek az 1703-ból való nyolcszögletes cinktál, szintén rozsnyói munka és a régi gyógyszertári edények. Gazdag fegyvergyüjteménye is van.

Becses emlékek a céhek életére vonatkozó tárgyak: céhládák, céhlevelek és pecsétek. A mézeskalácsosok céhlevelének egyik példánya várostörténeti szempontból is érdekes, amennyiben látható rajta Rozsnyó 1790-es rézmetszetű látképe. A legrégibb pecsét 1620-ból való, a csizmadia céhé. Az ősleletek közül értékes egy pelsőci bronzlelet.

Gazdag sorozatot találunk még a város híres szülötteinek ereklyéiből, melyeket a kegyelet és szülőföld iránti szeretet őriz meg az utókor számára.

Műtörténetileg figyelemreméltó az Evangélista Szt. Jánost ábrázoló, fára festett kép, melynek jobb sarkában az 1676-os

évszám látható. Alakja nyujtott nyolcszög. Aranyozott kerete van. Eredetileg a Ferencrendiek templomában oltárkép lehetett, majd a folyosóra került és végül a múzeumba. A Szent jobbra fordulva ül, ihletten felfelé néz, kezében könyvet tart. Mellette jobbról attributuma, a sas, csőrében füstölővel. A kép tele van rajzhibákkal. Viszont jó megfigyelésről tanúskodik a bal sarokban előtűnő csendéletszerű részlet. Néhány fűszál, pár szál virág, lombos gally és egy leesett, szétnyílt könyv. A háttér sötét felhőgomolyaga a szent alakja mögött szétválik és elővillan a kék ég. A kép úgy látszik nincs befejezve. Ezt mutatja a szent vörös köpenye, mely csak aláfestésként hat, szemben a ruha barnafeketével plasztikusan árnyékolt ráncaival. A kép rokonságot mutat a premontreiek templomának Szt. Alajos oltárképével.

Ugyancsak a ferencrendi kolostorból került ide két szent faszobra. Magasságuk kb. félméter. A fejek erősen megnyúltak, a kézmozdulatok merevek. Színezésük rikító piros és kék, akárcsak a Hosszúrétről származó, szintén fából faragott Madonnaszoboré. Az utóbbin Mária balkarján tartja a kis Jézust, jobbjában királyi jogart fog. Fején korona. Mind a három szobor a XVIII. században készült.

Egyszerű mesterember munkája a fából faragott keresztelőmedence. Inkább népművészeti szempontból érdekes. A fedél ügyes volutás díszei ornamentális érzékre vallanak. Szintén erős színekre festették, vörös, kék és arany dominál.

Sokáig a múzeum legértékesebb darabjának tartották a nagyméretű tájképet, melyen Markó Károly signatura látható. A kép gr. Andrássy Dénes ajándéka. Rozsnyó látképét vélték benne felfedezni, de Kőszeghy Elemér megállapítása szerint Besztercét ábrázolja, mestere pedig nem Markó, a signatura hamisított, hanem egy mult századvégi provinciális festő.[37] A kép hangulata és aprólékos kivitele rokon ugyan Markóval, a jól megfigyelt tájképi részletek is rávallanak hatására, mégsem a mester műve, hanem olyan közepes tehetségű művészé, aki ismerte Markó műveit.

Itt emlékezünk meg a múzeum igazgatójának, Tichy Kálmánnak birtokában lévő kerek, kb. 25 cm átmérőjű bronzöntvényről, mely a Háromkirályok imádását ábrázolja. Rajta P. S. monogramm és 1740-es évszám. Valószínűleg Hosszúrétről származik. Balról ül Szűz Mária, ölében a kis Jézussal, jobboldalon közelednek a királyok az ajándékokkal. Az alakok népies ízlés-

Marko Károly: 417. Olasz táj

Ernst Múzeum aukciói
XX VIII.

Marko Károly id

Ernst Kuzsum aukciói

300

Markó Károly id

300. Diana és Akteon

Markó Károly id

Ernst Múzeum aukció

XXXIX.

Magyar mesterművek. Olasz táj romokkal. Markó Károly festménye

Szembenéztem vele. Kezetfogtunk. De ő is csak kérdőn meredt reám. Elpirultam és égő arccal kérdeztem:

— Nem olvastad?

Ő, mintha felrebbent volna.

— Vagy úgy. A Naplót gondolod? Láttam az elbeszélésedet. Bele is néztem. Holnap magam is küldök az öregnek egy novellát.

Csalódottan néztem rá:

— Igen?

Aztán újra kezeltünk és mentünk kétfelé.

A nagypiacon is belebotlottam néhány ismerősbe, de mindegyik csak a maga dolgával törődött, meg sem említették az elbeszélést.

Csalódottan indultam hazafelé. Délfelé járt. Mielőtt hazaértem már harangoztak. Mikor befordultam, az édesanyám mosolyogva jött elibém a konyhából.

— No, csakhogy jössz. Jó csirkeleves van ám!

— Igen, de...

Belenéztem az édesanyám jóságos, világoskék szemébe. A kérdés égett a tekintetemben és izzó tűzzel áradt az édesanyám arcába.

Könnyű felhő ereszkedett a homlokára.

— Valami kellemetlenséged volt, fiam?

Ő az arcomon minden árnyalatot észrevett. Ha fájt valamink, ő érezte jobban, ha örömünk volt, azt is mindjárt észrevette s velünk örült. Mindenét odaadta nekünk. Tudom, titokban, éjjel finom csipkéket horgolt, hogy a tandíjat értem fizethesse. Már hajnalban dolgozgatott egy emberrel a kertben, hogy a konyhára szükséges főzelékfélét kitermelje. Ó, nagyon fiatalon hagyta itt az édesapám! Emlékszem, aki nem ismerte, kisasszonynak szólította. Többen kérték feleségül, de ő csak velünk akart maradni. Nem akart mostohaapát nekünk.

A húgom hozta a levest. Már akkor nagylány volt. Tőle bátrabban kérdezhettem, bár sajgott a szívem.

— Te takarítottál a nappaliban?

Felémpillantott.

— Igen. Valamit keresel?

Leültem az asztalhoz és komoran bólintottam.

— Igen. Valamit keresek. Valamit keresek a hangotokban, a szemetekben, hát hol keressem?

Belevillant szemem a szemébe.

— Nem láttad a Napló-t az asztalon?

— Igen, igen, Béla... Mutattam is édesanyámnak. Hogy írtál valamit a „Napló"-ba.

— Olvastad? — kiáltottam.

— Még nem, de odaadtam édesanyámnak.

— És nincs egy szavatok?

— Fiam! — nézett rám az édesanyám elszomorodva. — Hát ez gyötör? Én elolvastam. És ami megjelent, csak az eleje, éreztem, hogy szép, de...

A vér az arcomba futott. Letettem a kanalat.

— Mit de? — kiáltottam fel szenvedélyesen. — Baj talán, hogy megnyilatkoztam? Hogy azt csinálom, azt akarom csinálni, amire hivatva vagyok?

Az édesanyám keze rásimult a kezemre s fájdalmas hangon mondta:

— Édes fiam, hiszen én... Hidd el, hogy örültem. Akartam is róla beszélni, de... Mégis arra gondoltam, hogy nem tereli-e el a figyelmedet, ha ezzel foglalkozol, hiszen Isten tudja... Eddig csak elérkeztél, de most az érettségi után mégis csak azzal kellene törődnöd, hogy mi legyen belőled.

Mély fájdalommal tüzelt rá a szemem.

Új Idők 1936. 37. 2.

A református egyház nagy halottja: Baltazár Dezső királyi titkos tanácsos, a tiszántúli kerület püspöke, augusztus 25-én meghalt.

— Mit akar édesanyám?

Ő félénken pillantott rám.

— Beszéltem már a bankigazgatóval. Félig-meddig megigérte, hogy felvesz. Kevés fizetést is kapsz.

— Nem! — csattant ki belőlem. — Soha! Tudja édesanyám, hogy mindig útáltam a számolást.

— Haragszol, hogy gondoltam reád?

A szempilláimra hirtelen könnycsepp futott.

— Nem! Nem ez fáj. Csak az... hogy amikor most, legelőször megjelenik az elbeszélésem, amikor megnyílik előttem az út, a boldogság, hogy ami bennem van kifakad belőlem, akkor azok, akiknek velem kellene érezni, velem kellene örülni azok...

Édesanyám a szemét törölgette s szelid fájdalommal unszolt:

— Hagyjuk... Egyél, fiam... Nézd, máj is van a levesedben.

Felpattantam és kétségbeesetten felkiáltottam:

— Nem kell! Nincs egy se, aki velem érez, gondolkodik! Nincs nekem otthonom!

— Jaj! — sikoltott fel az édesanyám. — Hogy mondhattad ezt nekem?

Az asztalra hullott a feje. Zokogott.

Éreztem, hogy nagy hibát követtem el. Mintha vaskéz facsarta volna össze a szívem, de nem engedtem.

Másnap elutaztam Budapestre s megkezdtem az életem nehéz, gyötrelmes útját.

Mikor már kicsit kiemelkedtem és kerestem is, utaztam újra haza.

Édesanyám éppúgy fogadott, mint máskor. Szerettem is volna elébe borulni, de nem tettem semmit. Akkor már minden soromat olvasták otthon.

Az öreg barátommal is találkoztam. Megölelt.

— Úgy lett, ahogy vártam — mondogatta. — Csak tovább!

Aztán a két kezem megfogta, a szemembe nézett.

— Mindent beváltottál. De van még egy adósságod. Édesanyád akkor, mikor elmentél, sírva panaszkodott nekem, hogy téged megbántott. Hogy bocsátanál meg neki.

Hátrahőköltem.

— Én? Ó, szegény!

— Magyarázd meg valahogy. A tövis a szívében van még. Csak te veheted ki.

Mikor hazafelé mentem, mindent összevásároltam. Szép szövetet, puha cipőt. Néhány üveg finom tokaji bort, csemegéket és leraktam a holmikat az ebédlőben az édesanyám asztalára.

— Nem érdemlem én ezt, fiam — susogta.

A szemét elfutotta a könny, rámnézett, a szíve mélyéről feláradó pillantással.

— De mégis örülök neki.

Tapogatta a sötétkék, meleg szövetet.

— Ez különösen jó lesz. Már rég akartam ilyet venni!

Szelíden, mosolyogva, tapogatozón nézett reám. Várt, várt valamit, de nem szóltam. A szívemen, a mellemben sajgott, tüzelt a szó, hogy megmondjam, de elakadt a torkomon.

Csak annyit kellett volna szólnom:

— Bocsássa meg nekem, édesanyám!

Csak annyit. De ezt sem mondtam.

Ő volt, akinek a lelke már nem bírta és halk hangon gyötrődött ki belőle:

— Lessük ám a cikkeidet, tárcáidat a pesti újságban, édes fiam.

Mit tehettem volna mást, lehajoltam a kezéhez hirtelen és megcsókoltam.

Csak délre vidult fel. Akkorra már elcsitult benne minden, mint kristályforrás tükrén a rezdülések.

Hozták a levest. A ragyogó, sárgaszínű, illatos csirkelevest és édesanyám ösztökélt:

— Egyél, édes fiam! Jó csirkeleves! Látod, mája is van benne. Mája, mint akkor... amit itt hagytál akkor...

Búcsúzó vers

Barna őz-szemeinknek,
szomorún, kutatón nagymessze futóknak
barna ősz szele intett,
s most, hogy bánattól verten a májusi kertben
földretepertem virágvederben megnőtt bimbós perceinket:
pilláink feketén, puha földre lepergő sziromként összecsukódnak.

Könnyesen még most, öleljük egymást, föl-fölsikoltva földrebukókat
elalélásig, a sápadt másik riadt szemeitől menekülően,
pattog a kába tavaszi esték igazi testét kendőző festék,
s terhes órákká gyülemlett sok-sok fekete percen
csak néha villan át s a tűnt nyár illatát hullatja ránk
betegen egy-egy csókunk, mint hulló eperszem.

Barna ősz indul elébünk, tünődve lépünk, lábunk úgy sercen
a kerti homokon, mint monoton vasvéső késő
éjjeli órán porcellánkarcon, s arcom hidegen
mered rád búsan, örökre távozóra: mától kettő az utunk,
kétfelé futunk, s a sorsod, az arcod idegen, idegen.

DOBOZY IMRE

Markó Károly, id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

348. ERDEI TÁJKÉP (Waldlandschaft). Jelezve (Bez.): Carlo Markó padre Appeggi oldalon sajátkezü ajánlás Pietro Cerunak. (Auf der Rückseite eigenhändige Widmun Lavirozott tollrajz (Lavierte Federzeichnung). 20×26·5 cm.

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

349. BIBLIAI TÁJ (Biblische Landschaft). Jelezve (Bez.): „C. M." Miniatür. 8×9 cm.

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1790—1860).

350. OLASZ TÁJ (Ital. Landschaft). Jelezve (Bez.): „C. Markó 840." Lemezpapir (Karton). 12×9 cm.

Markó Károly ifj. (Karl d. J.) (1830—1891).

351. ARATÁS (Ernte). Jelezve (Bezeichnet): Markó C. Vászon (Leinwand). 29×43 cm.

Markó Károly id

Ernst Múzeum aukciói 38.7.
Budapest, 1928.

1854. A hát-
gan P. Ceru.)

Markó

Arkádiai hangulat lengedez a Nemzeti Szalón nagytermében: nimfák és istenasszonyok sétálnak lenge tunikában, gondosan fölbogzott hajjal, kecses taglejtéssel a dúslombu tölgyek árnyékában, amelyek törzse mellől kristálytiszta patak csörgedezik elé. Festői romok merednek a makulátlan levegőégbe, de nem mesélnek mulandóságról, mint a többi közönséges düledékek, hanem arról az édes, szenvtelen, illedelmes jelenről, amelynek örömét a temérdek nimfa boldog arca sugározza. Árkádia föltámadt és közibénk költözött két hétre. S az emberek megszerették, mert ime széjjelszedték ezt a rég elmult világot, kiki egy-egy darabot cipelvén el belőle a maga modern szobáiba, a többnyire bécsi butorok és mindig kinai napernyős falszögletek ékesítésére.

A Markóék kiállítása elfogyott: megvásárolták a képek jó részét, amire kevés példa akad a mi művészeti kiállításaink krónikájában. Nem mondanám hogy a képek belső művészi becsének kell betudni ezt a páratlan hatást. Voltak jobb képek is Budapesten és szánalmasan petrezselymet árultak éveken át. De erre a kiállításra rásugározza az öreg Markó az ő elmult nagy dicsőségét, régi alakja szinte szentelt patinában jelenik meg előttünk, mi ősnek érezzük őt, akinek sok hálával tartozunk, mert bizonyos tekintetben apánk volt. És pedig hires apa: az első magyar festő ebben a században, aki becsületet szerzett a magyar névnek a külföldön.

Diana és Endimion *Markó Károly* festménye.

Azt írták róla hamis eufémizmussal, hogy úttörő volt. Istenem, oly sok emberre fogják ezt rá; a legtöbbje maga élénken szabódnék a megtiszteltetéstől. Az utókor, amidőn történetet ír, hamar és könnyen dobálózik nagy szókkal. Nem volt úttörő Markó Károly, aminek kijelentésével csöppet sem vonunk le érdemeiből. Ő is azok közé tartozik, akik egy bizonyos hajlamnak engedve, neki állitak egy munkának a maguk lelkének gyönyörüségére olyan időben, amikor nálunk még nem igen foglalkoztak azzal a munkával. Ritka lelki passzióra adta magát, de esze ágában sem volt utat törni.

Neki sem, Barabásnak sem, Ferenczynek sem: a tévedés onnan származott, hogy az életrajzírók fölcserélték az úttörés szilaj, erős, szenvedélyes munkáját az anciennitással. Markó Károly igen szelíd lelkü, naiv bohém volt, aki nem szabott maga elé nagy, mérföldmutató terveket, hanem gyöngéd érzékenységgel elmerült egy derüs tájkép megkomponálásába s aztán, amikor a vásznon meg volt a kép vázlata, szépen szorgalmatosan nekifogott nyomról-nyomra a kidolgozáshoz. Tessék egy vázlatát, egy félbemaradt munkáját megtekinteni. Látni fognak egy kompoziciót, nyugodalmas és kiszámított vonalakkal fölrajzolva: ez üresen maradt, a művész nem fejezte be. Ellenben a vászon egyik része, talán egy fa koronája, egy szikladarab már teljesen ki van dolgozva, pontosan, minuciózusan, hajszálig, azon többet nem változtatott, legfeljebb néhány lazurral segített volna az összhangon. Tömérdek lélektani dátum van ebben. Mutatja a kevésbbé szélesen fölfogó művészt, mutatja a gondos részletmunkást, de mutat azonkivül egy embert, akit nem tüzel féktelenül a teremtés vágya, aki nem akar egyszerre mindent megcsinálni, nem rohan neki témájának, nem akarja türelmetlenül a fejében élő kép egészét egyszerre vászonra vetni, hanem csöndes piktori boldogságban eszi magát tovább, ízről-ízre, egészen elmerülvén egy galyrészlet aprólékosságaiban, elfeledkezvén az elmerülés közepette a kép egészéről, a nagy és széles plánumról, a jövendő hatásról. Az ilyen temperamentum nem az úttörők temperamentuma Az ő érdeme más. Az, hogy idegen mesterségében (mert bizony idegen mesterség volt akkor nálunk a festés, amelyet senki sem mivelt) idegen nép, idegen tájak hatása alatt valami magyaros szabadságot, függetlenséget biztosított egyéniségének. Ezt a kissé általános meghatározást úgy kell érteni, hogy Markó Károly nem simult a nagytiszteletü akadémiák szabványaihoz. Akkor az egyedül boldogító művészet a hüvös és üres klasszicizmus vala, régi idők formáinak nyers utánérzése, a festésnek meg voltak a maga pontosan megállapított szabályai, a géniuszok kötött marsrutaval indultak útnak, szárnyaikat előírt ritmusban csattogtatták.

Ebbe a fölfogásba nem tudott beletörődni a magyar festő. Hiába verték fejébe a bécsi akadémikusok a művészet összes paragrafusait: ő nem vette be. Ahelyett nekiült a természetnek s azt vevén mintaképnek, tanulmányozta. Cinizmus volna a mestert őt meg nem illető dicséretekkel elhalmozni s azért ezt a természetstudiumot sem emeljük ki egyoldalúan, mert Markó géniusza még sem volt olyan erős, hogy teljesen a maga lábán járjon. Sokat belevett az ő alap-

Uj Idők 1899. V. 9.

Markó Károly

jában véve független tanulmányozásába a kor divatos művészetéből és érdekes a képein ezt az egyveleget tanulmányozni. Amit a szorgalmas mester kiszedett az igaz természetből, azt a művész hatásban gyakran megbénította azokkal a konvencionális alakokkal, amelyeket tájképeibe beleültetett vagy állított. A természettől szorgosan ellesett és utánzott tölgyfa alatt ime ott ül a Biedermeierthum idejének negédes görög dámája: egy alak, amelyet sehogysem a maga lelkéből pattantott ki a művész, hanem átvett az éppen uralkodó léha divattól.

Markó ily módon sok tekintetben az első realisztikus irányu festőnek mondható, nemcsak nálunk, hanem talán egykét más ország művészei közt is. Köszönte ezt a természet iránt érzett hűséges szeretetének s annak a bohém-szellemnek, amely tűrhetetlenné tette ránézve első mesterségét (mérnök volt), tűrhetetlenné az iskolát, az akadémiát, a hivatalos esztétikát, a kereskedelmi értelemben vett rendet, pontosságot. Szabad bohém volt, aki végigcsatangolta Itáliát, aki nem értett ügyei rendezéséhez, akit mindenkor kegyetlenül becsaptak a képkereskedők, aki nem értette a frank és tallér értékét s akinek egy gyönyörüsége volt: reggeltől estig szép szorgalmatosan festeni.

Szegény ember maradt, pedig drágán fizették a képeit. Szegények voltak az utódai is, három festőfia, egy leánya. A szegénység hozta ezt a Markó-kollekciót Budapestre. A fiuk képei gyöngébbek az apjukénál. A fiuk a mesterséget tanulták el inkább: a finom természetátérzés úgy látszik nem volt benn a szivükben. A fiukból tehát épp az hiányzott, ami hires emberré tette az atyjukat. Olaszok voltak, kissé felületesebbek a magyar apánál. Érdeklődésünket azonban így is birják.

Markó Károly körülbelül száz képet festett, így irja *Szana* Tamás. A képeinek fele a Nemzeti Múzeumban van. Az a néhány, ami a Nemzeti Szalónban az ő nevét mutatja, érdekes, de a legérdekesebbek köztük a félbemaradtak. Azokon át lehet legjobban a régi, derék magyar tájfestő lelkébe bepillantani.

LYKA KÁROLY

Vörösmarthy Ilonka

Széll Kálmánné

Magyarország társaságos életének minden rétegében örömmel üdvözölték Széll Kálmánnét, mint a prémier nejét — de talán sehol sem dobognak feléje annyi igazi szeretettel a szivek, mint éppen *Bohémiában*.

Hisz Széll Kálmánné Vörösmarthy Mihálynak a leánya, azé a költőé, aki megírta a *Szép Ilonká*-t és erről a verséről nevezte el gyermekét. Akik az ötvenes évek derekán éltek a *pesti társaság*-ban, még nagyon jól emlékeznek a kedves, eleven leánykára. Vörösmarthyék a váci-utcai Kappel-házban laktak, ami különben is irodalmi emlékezetü ház. Ebben halt meg Kisfaludy Károly, itt rohant föl egyszer a lépcsőkön késő este nagy sebbel-lobbal Petőfi, hogy megkérje Kappel Emma, a későbbi Lónyay Menyhértné kezét, akibe egy színházi előadás alkalmával beleszeretett.

A kis Vörösmarthy Ilona nagyon okos, de nagyon meggondolt gyermek volt. Egyízben náluk volt látogatóban Földváry Biri, egy úri család leánya, aki Bajzáéktól, Vörösmarthyné sógorától ösmerte a családot. Mint gyermekkel szokás, tréfálni kezdett vele, süteményt adott Ilonkának és végül a bársony ridikülből elővett egy huszast és elébe tartotta:

— Neked adom, ha megmondod, mit veszel rajta.

A kis Ilonka egyszeribe kész volt a felelettel.

— Semmit!

Földváry Biri nagyot nézett. Aztán elkezdte puhatolni az okát, mert hisz alig van olyan gyermek, aki egyre-másra ne vágyakoznék.

Vörösmarthy Ilonka nyilt őszinteséggel színt vallott.

— Dehogy is nem szeretnék én ezt meg azt. De mi csak *szegény írók* vagyunk, nem jut . . . od'adom a mamának, legalább szaporodik a konyhapénze.

Vörösmarthy Ilonának azonban kedvezett a szerencse. Gyámatyja, Deák Ferenc, a nagy költő halála után kezébe vette az árvák ügyét s lángszavu fölhivására az akkor még jobban lelkesedni tudó nemzet tekintélyes összeget adott a Vörösmarthy-árvák javára.

Mikor aztán nagylánysorba került Vörösmarthy Ilonka, a *haza bölcse* továbbra is gondoskodó szeretettel vette körül s mindig mondogatta:

— Ezt a kis lányt majd csak én adom férjhez.

Annyira szerette Deák Ferenc Vörösmarthy Ilonkát, hogy mikor az ötvenes esztendőkben az *Angol királynő*-ben lakott és szerény kis lakása gyűlőhelye lett a haza jobbjainak, akármilyen fontos politikai tanácskozásba merült volt is Kemény Zsigmonddal, azonnal abbahagyta, ha jött a *kis lánya*. Egyízben szintén éppen valami nagyon komoly dolog fölött tanácskoztak az urak, midőn halk kopogtatás hallatszott az ajtón. A kis Ilonkát hozták vizitbe s mert éppen nevenapja volt Deáknak, egy csomó virág is volt a leánykánál. Deák azonnal abban hagyta a tanácskozást, a kis leány pedig, csöppet sem konfundálodva a sok idegen, fekete kaputos bácsitól, megállt a haza bölcse előtt s addig még a szempilláját sem vetette föl, mig a *rigmust* úgy el nem mondta, ahogy otthon a mamájától tanulta.

Mikor aztán csakugyan eljött a férjhezadás ideje, Deák Ferenc kiválasztott a gyámleányának egy rendkivül eszes, szorgalmatos, nagyramenendő ifjut, Széll Kálmánt.

Széll Kálmánné mind ez ideig meglehetős visszavonult életet élt és különösen szeretett Rátóton, ebben a valóban paradicsomszerü idilli magányban tartózkodni.

A Rába völgyében, sűrű fenyvesek közt emelkedik Széll Kálmán modern stilben épült kastélya. Annak a régi *kuriának* a helyére építették ezt, amelyben egykor Deák Ferenc annyi kellemetes nyarat töltött, vigan adomázgatva a vasmegyei nemes urak körében.

Noha Széll Kálmán, aki egyike a legtevékenyebb embereknek, nem igen ér rá tréfálni, adomázni, de Rátóton ő is *kicseréli a kedvét* és soha sem volt az öreg úr tréfáinak elrontója, sőt maga is tréfál ott most is, ha egy kis pihenője akad.

Ezek közé a tréfái közé tartozik, hogy kiviszi a vendéget gyönyörü, ujon telepített szőlőjébe. A stájer határon azonban ritkán érik meg a szőlő s a kegyelmes úr, zalamegyei szőlőjéből hozatott fürtöket köttet cérnával a tőkére. A kegyelmes asszony ilyenkor sajátkezüleg metszi le a levelek közé gondosan elrejtett fürtöt s átnyujtja a vendégnek. Ez eszik s nem tud hová lenni bámulatában, hogy ott, azon a hűvös vidéken ily mézédes furmint meg góhér is megterem.

A rátóti csendéletnek mostantól fogva vége szakad. Eljött az idő, mikor Vörösmarthy Mihály leánya számára megkezdődik a nyilvános szereplés. Ő benne különben is sok erre a hivatottság: nem ugyan természeténél fogva, mely egészen a családi életre utalja, mint inkább abból a körülményből kifolyólag, hogy atyja, gyámja és férje mindannyian históriai nevezetességü alakok.

52. SZ. 1902. (49. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. | FŐMUNKATARS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, DECZEMBER 28.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre — **12** „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre — **8** „ | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre — **5** „ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

AZ ÚJ KÖZÖS HADÜGYMINISZTER.

A KÖZÖS HADSEREG ügyeinek vezetésében változás állott be: báró Krieghammer Ödön közös hadügyminiszter lemondott ez állásáról s Ő Felsége, lemondását elfogadván, helyére Pitreich Henrik altábornagyot, a vezérkari főnök eddigi helyettesét nevezte ki.

A közös hadügyminiszter állása a mai időben különös fontossággal bír nemcsak katonai, hanem általános politikai szempontból is, azoknak a nagy érdekeknek révén, melyek gondozása a közös hadügyminiszter hivatása. Ezért épen nem közönbös dolog, hogy ki tölti be e rendkivüli felelősséggel járó állást s természetes, hogy az új hadügyminiszter személye felé fordul az általános érdeklődés.

Pitreich Henrik lovag 1841 julius 10-ikén Laibachban született, atyja a bécsi legfelsőbb semmitő törvényszék tanácsosa volt. A mérnökkari akadémia tanfolyamait a Znaim melletti Klosterbruckban bevégezvén, 1859-ben mint másod osztályu hadnagy a 6-ik mérnökkari zászlóaljhoz osztatott be. Az 1859-i háború után elvégezte a felsőbb mérnökkari tanfolyamot. 1866-ban a krakkói és lembergi várvédelmi és erődítési munkálatoknál működött, a hadjáratban pedig mint főhadnagy az olmützi helyőrségi csapatokkal harczolt. Ezután egyideig a budai és nagyváradi mérnökkari igazgatóságoknál szolgált, később pedig a bécsi hadiiskolába került, honnan 1876-ban mint első osztályu százados az ujonnan szervezett vezérkarba osztatott be. Itt számos szervezési feladat háramlott rá s egyebek közt nagy része volt több fontos katonai szabályzat elkészítésében. 1878-ban őrnagygyá, 1882-ben alezredessé kineveztetvén, mint ilyen 1883-ban a hadügyminiszterium V-ik ügyosztályának főnöke lett. E téren szerzett érdemeinek elismeréséül kapta a Lipót-rend lovagkeresztjét.

1885-ben ezredessé neveztetett ki, 1889-ben a pozsonyi 72-ik gyalogezred vezényletével bizatott meg, de rövid idő mulva ismét a hadügyminiszteriumba hitták be, a hol az elnöki osztály vezetését vette át. E minőségében fontos vezérkari munkák s hadgyakorlatok előkészítésében és végrehajtásában jutott neki jelentős szerep.

1891-ben vezérőrnagyi, majd 1895-ben altábornagyi rangot nyert s a Przemyslben állomásozó 24-ik gyaloghadosztálynak parancsnoka lett. A következő év elején a vezérkar főnökének helyettesévé neveztetett ki.

Hat évig működött mint a vezérkari főnök helyettese; főszerepet vitt különösen a nagy hadgyakorlatok terveinek megállapításában s a legújabb gyalogsági gyakorlati szabályzat tervezete javarészben az ő műve. Nagy részben az ő műve az összes véderő vezérkarának egységesítése is, a mi katonai tekintetekből igen fontos a hadműködés minél pontosabb keresztülvitelére. Honvédségünk vezérkarának szervezésénél az új hadügyminiszter, akkor még mint a vezérkari főnök helyettese, személyesen tárgyalt itt Budapesten.

PITREICH HENRIK LOVAG, ALTÁBORNAGY, AZ ÚJ HADÜGYMINISZTER.

Pitreich hadügyminisztert a hadsereg köreiben mint tudományosan képzett, a hadügy minden ágában jártas, finom modoru tisztet ismerik. Közvetlen elődjei: Bylandt-Rheidt, Bauer és Krieghammer a hadsereg három különböző fegyverneméből kerültek ki: Bylandt-Rheidt a tüzérségtől, Bauer a gyalogságtól, Krieghammer a lovasságtól. Ezeket követi most a hadügyminiszterségben Pitreich a hadmérnöki kar soraiból, illetőleg a vezérkarból, mert tevékenységének főrésze vezérkari működéséhez tartozik.

A múlt őszszel Sasvár vidékén tartott nagy hadgyakorlatok alkalmával Pitreich altábornagy az ötödik hadtestet vezette, mely alkalommal rátermettségével tünt ki s működése a legfelsőbb elismerést szerzette meg számára. Ez alkalommal kimutatta, hogy bár pályája legnagyobb részét irodai szolgálatban töltötte, mint csapatvezér is megállja a helyét. E megbizatásából akkor arra következtettek, hogy hadtestparancsnokká fogják kinevezni; azonban a sors máskép határozott: Krieghammer lemondásával a katonai közigazgatás élére került. Pitreich valóságos belső titkos tanácsos, a II-od osztályu vaskorona- és a Lipót-rend lovagja, s több magas külföldi rendjel tulajdonosa.

Az új hadügyminiszter testvérbátyja Pitreich Antal táborszernagy a legfelsőbb katonai törvényszék elnöke. Neje született Dénary Helén; két fia a hadseregben a vezérkarnál müködik, az egyik mint százados, a másik mint főhadnagy; huzamosabb ideig szolgáltak magyar ezredekben, nagyobbrészt Budapesten, s a magyar nyelvet is birják.

Nem lesz érdektelen fölemliteni, hogy a kiegyezéstől kezdve máig a következők voltak a közös hadügyminiszterek: *John* Ferencz báró 1867 junius 23-ikától 1868 január 18-ikáig; *Kuhn* Ferencz báró 1868 január 18-tól 1874 junius 14-ig; *Koller* Sándor báró 1874 junius 14-től 1876 junius 20-ikáig; *By-*

landt-Rheidt Artur gróf 1876 junius 20-tól 1888 márczius 16-ig; *Bauer* Ferdinánd báró 1888 márczius 16-tól 1893 julius 22-ig; *Merkl* Rudolf báró táborszernagy 1893 julius 22-től ugyanaz év szeptember 23-ikáig volt a miniszterium vezetésével megbizva; *Krieghammer* Ödön báró 1893 szeptember 23-tól 1902 decz. 21-ig volt hadügyminiszter.

KRISZTUS MEGKERESZTELTETÉSE.

Markó Károly festménye.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmellékletéről.

Az 1897-ik év júliusának egyik késő délutánján a Villa Appeggi terraszáról néztem a lenyugvó napot. A várszerű nyaralót, okos fényűzéssel, még a Mediciek építtették s reánk magyarokra nézve azért nevezetes, mert Markó Károly, a világhirű tájképiró, itten töltötte életének utolsó tizenkét esztendejét. Kegyelettel zarándokoltam az ódon épülethez, hogy láthassam félköralakú terraszát, mely a toskánai völgyekre nyújt elragadó kilátást. Soha sem feledem el az itten töltött perczeket. Az erkély széléről, talán épen arról a pontról, a hol Markó Károly annyi gonddal és szeretettel festegette képeit, tekintettem szét a bűbájos panoráma felett, melyet a leszálló nap végső sugarai vontak be rezgő, aranyos fénynyel. A fák lombjai, a bokrok, a kis patak vize mind csillogtak, villogtak, mintha csak aranyporral lettek volna behintve. A völgy aljából toskánai parasztleányok és legények dala szállt felém, boldogságról, soha ki nem haló szerelemről suttogva.

Önkénytelenül is Markó Károly derűs boldogságot lehellő tájképei merültek föl emlékezetemben. Azok a tájképek, melyeket a görög hitrege vagy a biblia alakjaival népesített be a művész képzelődése. Sokszor mondták és irták nálunk, hogy Markó Károly tündérszép vidékei, csillogó ege s mesésen buja növényzete kizárólag fantázia alkotásai s mindezek a valóságban nem is léteznek. Hogy Markó megszépítette s az idealizálás következtében eredeti valójából kivetkőztette a természetet. Menjenek el önök Appeggibe, a Medici-villa erkélyéről vessenek egy pillantást Mondeggi felé s meglátják, hogy a mi nagy művészünk nem álomképet festett, hanem magát az olasz természetet festette egy költői lélek fölhevűlésével. És ez a költői fölhevülés adja meg Markó Károly művészetének jogosultságát. Ő, ki kezében Homér költeményeivel vagy a szentek történeteivel andalgott a római Campagnéban, Piza vidékén, s Appeggi völgyében, a görög hitregéből és a bibliából kölcsönzött alakjaihoz finom érzékkel mindig a legszebb tájrészleteket választotta ki, hogy thémáinak mindenképen megfelelő magasztos környezetet teremthessen. És csakugyan, festményeit látva, kibontakozunk mindennapi környezetünkből, a modern élet vásári zajából, hogy beleéljük magunkat abba a régi világba, melynek derűjét és csodás harmóniáját nem győzik eléggé magasztalni a költők dalai.

Markó Károly nagy művészetét mi sem mutatja jobban, mint hogy mithológiai és biblikus tárgyú festményeivel új életre tudta kelteni ezt a világot. Az ő művészetének olyan meggyőző ereje van, hogy a valóságban véljük látni a megfestett jeleneteket és szivünk megtisztúl, kedélyünk fölemelkedik, ha festményei előtt elmerengünk. És nem arányaikkal megvesztegető nagy vásznak, hanem a legtöbb esetben alig egy-két arasznyi kicsiny képek idézik elő ezt a csodás átalakúlást.

Nemzeti Múzeumunk, mely nem egy remekét őrzi a mesternek, gyakran nyújt alkalmat ennek a hatásnak a tanulmányozására. De Markó valamennyi műve közt talán a *Krisztus megkereszteltetése* az, mely magasztos költészetével és tiszta ihletével legerősebb hatást gyakorol kedélyünkre. A Jordán vizében álló Krisztus Keresztelő Szent Jánossal és az angyalok karával, a vallásos meghatottságnak oly mélyen átérzett és poétikus kifejezése, a minőre csakis a régibb képirók művein találunk, a kik még egészen bele tudták élni magukat tárgyaikba s vallásos meggyőződésüket egész közvetlenséggel vetették vásznaikra. Ezt a remek festményt lehetetlen fölbuzdúlás és mély meghatottság nélkül szemlélnünk.

Lelki szükségletnek teszünk eleget, de egyúttal a nagy művész emlékének is hódolunk, mikor ezt a gyönyörű képet kitünő szines másolatban lapunk mellékletéül adjuk olvasóinknak.

Sz. T.

VISZONTLÁTÁS.

Virasztok szürke őszi éjszakán,
Tüzes láz éget, dermeszt a magány.
Bágyadt vagyok, de mégsem alhatom,
Nem néz be hozzám a nyílt ablakon
Szép csillagoknak biztató sugára,
Reám tolúl az éjnek minden árnya.
Fölélednek rég csöndesűlt keservek,
Gonosz sejtések sokasága lep meg.
Sóhajtok: Oh, hát nincsen senki sem,
A ki csitítná zaklatott szivem?

Habár csak halkan ejtem e panaszt,
Anyám, érzem, te meghallottad azt!
A messzeségen győz a szeretet,
Mely a lelkemhez fűzi lelkedet.
E percztől nincsen köztünk semmi gát:
Előttem áll a csöndes ősi ház,
Én látom, ámbár húnyva a szemem.
Álmodból mint riadsz fel hirtelen,
Világot gyujtasz, elhagyod az árnyat,
Jársz nyughatatlan, űz aggódó bánat.
Most érsz a tágas üvegfolyosóra,
Kitárod ajtaját. A kert rád szórja
A még nyiló rózsáknak illatát,
Ocsúdó lelked a távolba lát,
Az, a mire néz, feltárúl előtte,
Szárnyalhat multba, szárnyalhat jövőbe...
Az én lelkem hiven hozzásimúl,
Kiséri mindenütt, válhatlanúl.
Egy érzésünk és egy gondolatunk,
Egymással most mi ketten igy vagyunk.

Aggódó lelked itt van már velem,
Ki fekszem lázban égve, mereven.
Már láttál engem így, sok év előtt.
Még gyermek voltam. Nem volt pihenőd,
Mig virrasztál a zöldzsinóros ágynál,
Leheletemre is féltőn vigyáztál.
A hányszor csak megnyílt égő szemem
Rajtad nyugodott meg tekintetem!
Lázam csitúlt és visszatért erőm,
Míg átkaroltál engem szeretőn,
Nyakadról a piros korallokat
Leoldtam én s te meséltél sokat
Nagy tengerekről, hullámok tornyáról,
Mélységbe rejtett tündérpalotáról.

Tündérmesék csodaerejű hőse,
Mikor már minden ellenét legyőzte,
Oly boldog nem volt, milyen voltam én
Veled a gyermekévek idején.
Vígan, szilajon száguldottam át
A kertet, erdőt, a tágas határt.
Úgy érezém: a nap nekem ragyog,
Nekem csicsergnek a madárdalok,
Számomra termi gyümölcsét az ág,
Számomra nyílik mindenütt virág,
És mert örömtől áradott szivem,
Óhajtottam: más is boldog legyen,
A boldogságból szeretet fakad...
Jó voltam akkor, vidám és szabad.

Megedzett szívvel, bízva önmagamba
Kezdettem én a kemény életharczba.
Érzém: gyűlölet, irigység, harag
Célomtól el nem tántorítanak,
Hisz éber gond és forró szeretet
Kiséri híven minden léptemet.
Lelkem nagy czélra tört, magasba vágyott,
Az igazságért érzett szomjuságot.
Nem is rettegtem föllebbenteni
A fátyolt, mely komor arczát fedi,
Szemem fürkészve hosszan rászegeztem,
Látása edzett, én merészebb lettem!
Nehéz küzdelmek izzó forróságát,
Veszélyek izgalmát, a munka lázát
Az alkotásnak kéjes mámorát
Sokat szenvedtem és újjongtam át!

A mit elértem, mindig keveseltem,
De mégis mindig bíztam a sikerben.
Sem a gőgnek, mely bitorol hatalmat,
Sem a tömegnek, a durvának, vaknak
Rám rótt adóját én meg nem fizettem:
Nem alázkodtam és nem hízelegtem.
Nem alkudtam, de szembeszálltam vélük,
És elviseltem, a mit rám szórt mérgük:
Balsorsba gúnyjuk és gyalázkodásuk:
A szerencsében álnok símulásuk.
Bárhogy gyötörtek gondok és bajok:
El nem hihettem, hogy szegény vagyok.
Bárhogy sajogtak szivem sebei,
Mindegyiküket tudtam rejteni
Mindenki elől, egyedül csupán
Előled sohse, édes jó anyám!
Te mindig tudtad, hogy mi fáj nekem:
S miképen enyhíts szenvedésemen.

Nem titkolom, mit nem titkolhatok:
Oh, jó anyám, most nagy beteg vagyok,
Mert nemcsak testem, lelkem is alélt,
A csüggedés először most kisért.
Az a jövendő, mely még vár reám,
Megéri-e, hogy érte áldozám
Mindig a jelent, mely sokkal kinált,
Csak azzal nem, mit a szivem kivánt.
Ki téged is, úgy a mint magamat
Reménynyel, hittel áltatgattalak,
Megadhatom-e én még egykoron
Mindazt, a mivel néked tartozom?
Szemedben látok-e még könny helyett
Ragyogni győzedelmes örömet?

Egyet érezve lelkünk révedez...
De ím, a toronyóra üt: siess!
Készülsz az útra... a kocsi elindul,
Ép most robog ki a mi kis falunkbul.
Elhagyja a hidat, a hegynek alját,
Zihálva vár a hajnali vonat rád.
Majd úgy zakatol, míg veled repűl,
Mint szívem, mely les türelmetlenűl.

Napfény köszönt be szobám ablakán,
Az ajtó nyílik: Te vagy, jó anyám!
Oh, ez nem álom... S nem volt az sem álom,
Hogy hozzád eljutott az én sováron
Esengő lelkem hívó sohaja!
S a messzeségnek választó fala
Akkor leomlott köztünk hirtelen,
Én véled voltam és te énvelem.
Áldott kezed már homlokomon érzem,
Te támasztod fel szunnyadó reményem,
Te gyógyítasz meg most is engemet,
Oh, te adsz nékem újra életet!

Koroda Pál.

A SIPSIRICZA.

Elbeszélés. (Vége.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Fölséges nyári délután volt, az egész természet nevetett, szikrázott a verőfényben. Egy csöpp szellő se fújt, a fák levelei nem mozdúltak, a virágoknak, melyekkel tele volt az udvar ültetve, az illata lent terjengett, a mozdulatlan levegő föl nem verte, szét nem vitte, valami holt dolognak látszott az egész, mintha festve, vagy elátkozva lenne. Csak a méhek és a darazsak éltek, döngtek, keringtek, játszottak és szerelemtől részegen fetrengtek a rózsák kelyheiben.

Druzsba urat végig vezette a kert egy részén, melyben ritka növények egész serege volt látható, egy lépcsőzethez, mely a verendára szolgált. Két nagy czövek volt a verenda két oldalához verve s a czövekhez egy-egy véreb lánczolva. A vérebek egyszerre ugrottak fel, hogy magukat letépjék s rettentő morgással vicsorították fogaikat az idegenre.

— Lánczon vannak — szólt az öreg úr, nevetve a Druzsba úr megrökönyödésén — csak

MARKÓ KÁROLY: FAUN ÉS NIMFÁK. 1859.
Szépművészeti Múzeum.

MOLNÁR JÓZSEF: FÜRDÉS UTÁN.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

Magyar Művészet
1925.

meglevő elemekből tud elképzeléseket alkotni, a képzőművészet sem tud semmiből teremteni. A semmiből teremtés kizárólag isteni tehetség. A képzőművészet tapasztalatok érvényesülése, de a tapasztalati jelenségeknek nem puszta variálása és kombinálása, hanem a fantázián keresztül megjelentetésük. A tapasztalatnak a fantáziában való kikészítése a képzőművészeti új. Az akt-művészet nem mindig alkalmazza ezt a kikészítési eljárást. Akárhányszor beéri a sémák puszta megismétlésével. Az aktművészetben azért kevés a szenzáció, noha tenger a terméke, mert az ismétlés dominál benne. Nem a megtanultság, hanem a betanultság. Van olyan aktot rajzoló, festő vagy mintázó művész, aki nem az előtte levő modellt látja, hanem az iskolában és a múzeumban betanult aktot. A művész tényt akar megállapítani, de meghamisítja. Normákat követ. A norma tulajdonképpen apriorisztikus, minden tapasztalattól független szabály lenne, de a művészeti norma más: csakis a saját tapasztalattól független, de beleszorít szabványokba. A formák megtanulása a művészi tudás alapkelléke, betanultságuk a művészetet mechanizmussá alakítja át.

A formák megtanulását szolgálja az iskolák akt-rajzolása. Ez a művészeti tanításnak leglényegesebb része. Az elevenség meglátását, az élettelenségtől való megkülönböztetését tanítja. Minden nyugvás mozgási forma, minden nyugodt póz mozgási állapot, minden helyzeti energiából mozgási energia lehet, ennek a megérzését és a kifejezésben éreztetését tanítja az aktrajzolás. Az akt tényekkel szolgál a meglátásnak és az emlékezésnek. Érzéki benyomásokkal és emlékeikkel. A művésznek ezeket kell megrögzítenie. Helyettük gyakran a mások benyomásait és emlékeit teszi magáévá. Az akt megtanulásának, a benyomás emlékké való alakításának érdekes megtanuló módját ajánlja Gauguin: akasszanak a modell és a vászon közé leplet, emeljék föl, nézzék meg a modellt, azután eresszék le a leplet és úgy rajzolják meg azt, amit láttak. Megtanulni a dolgok formáit, könyv nélkül tudni őket, a rendbe szedett tapasztalatok közül kiszedhetni azt, amelyre szükség van: ez a művészi készség kelléke.

A formák megtanultsága szabadságot, függetlenséget, rajtuk való uralmat ad a művésznek, a formák betanultságától formafetisizmus uralkodik el a művészen. A megtanult formákkal szuverénül rendelkezik a művész. Él velük, stilizálhatja őket, alárendelheti őket új benyomásoknak is. A betanult formák művésze a formáinak rabja. Ők uralkodnak rajta.

Az akt-művészet a formákon való uralomnak iskolája is, birodalma is. A művészeti oktatásnak eszköze és célja. Bevisz a forma és az elevenség együttesébe. A kontúr útvesztőjébe, amelyben még az eltévedés is élmény. És bevilágít a ritmus rejtélyébe. Hiszen a ritmusnak az emberi test a forrása. A ritmus lényegét, alakulásait, érvényesülése módjait kutató tudomány tette ezt a megállapítást. Az emberi test játékaiban, erőkifejtéseiben, táncában, pihenésében ritmust produkál. Ez a test strukturájából fakadt. És a strukturával összefügg a test formája. Az emberi test csupa vonalritmus. A ritmus pedig a művészet ösztönző energiája.

A képzőművészetnek a tapasztalható világ az anyaga. A dolgok úgy, ahogy tapasztalhatók és csakis az, ami tapasztalható rajtuk. A stilizálás csak tapasztalatok formálása vagy deformálása. A festésnek és szobrászatnak anyaga csakis az, ami nem megy túl a tapasztalaton. Ez ellen az új művészet némely járásában lázadoznak: detronizálják a „dolgot", végeznek a tapasztalattal. A képzőművészet tudja ugyan a gondolatot is szolgálni, de csak a dolog és tapasztalat érvényesítésével. Nem tud mást adni, csak azt, ami a dologban van. Nincs benne semmi transcendens.

A vallásos festmények tapasztalható elemek szintézise, a görög istenszobrok a tapasztalatokból leszűrt szép embertípus ábrázolásai. Az akt-művészet a gondolattal való kapcsolat szempontjából a legkevésbbé megy túl a dolgokon. Nem akar a testiséggel lelkiséget kifejezni és nem juttatja szóhoz az erotikával való összetartozást. Nem akar semmi principiumot sem megszólaltatni, csak az ember szépségét. Ami optimizmus ebben a szépség-érvényesítésben megnyilvánul, az csak olyanféle reagálásunk a műalkotásra, amilyen a vallásos lelkületé a vallásos képre.

Júniusi Hetek. Magyar mesterművek kiállítása a Nemzeti Szalonban
Tarantella. Markó Károly festménye

— Az én uram él. Nem halt meg. Él, csak megharagudott rám és nem akar hazajönni... Tudja, kedves, úgy megútált engem, hogy rám sem bír már nézni. Elment. Külországokba kódorog... Nem öreg ember ő még... Aratáskor tölti be az ötvenedik évét...

Felsóhajtott.

— Az a. Haragudott rám és elment a háborúba. Én csak mondom, hogy meghalt, mert szégyelem, hogy nem jött vissza...

Lehajtotta a fejét. A kezét csüggedten az ölébe ejtette.

— Bizony, haragudott rám és azzal a szesszel, hogy háborúba mén, itt hagyott. Arra volt jó a háború.

— És mért haragudott?

Mélyet, nehezet lélegzett. Hervadt kis alakja, amelyen meglátszott, hogy gyerekkorában sohasem lakott jól, hogy sok terhet, fát, vödröt, vizet cipelt, még jobban összeroskadt.

— Igazsága volt, kedves, hogy haragudott rám. Nagy bűnt tettem én, kedves, olyan bűnt, amivel a paphoz sem lehet menni. Nem bírtam én azt soha, de soha meggyovonni.

Gyanakodva néztem rá. Kezefejével végigtörölte barna homlokát. Tüzes szomorúság égett a szemében.

— Nem bántottam én senkit, ne féljen, csak magamat, meg őt. Mert volt nekünk negyven forintunk aranyban, négy aranyban és én azt odaadtam négy krajcár helyett a cseresznyés kofának... Négy krajcár helyett!... Szentséges Szűz Máriám!

Elakadt a szava. Kitört belőle a sírás. Nem néhány könnycsepp, hervadt emléke valami régi bánatnak. Ez friss, vadonatúj keserűség volt. Üvöltő, fogcsikorgató zokogás. Úgy sírt, mint aki rettenetes testi fájdalmat érez. Mintha a testébe markolatig beledöfték volna a kést. Szinte éreztem a feltépett seb nyers vér szagát.

Leborult a konyhaasztalra. Szótlanul álltam mellette. Mikor percek mulva megtörölte az arcát, kisírt szemei tiszták voltak, eltünt belőlük a bujkáló láng.

— Bornyút akartunk mi venni, rég gyüjtöttük mi már azt a pénzt. Vásár volt, nyári vásár, nálam volt a pénz, zsebkendőbe kötve. Mert jó ember volt az én uram, mindig nekem adta a keresetét, tedd el lelkem, azt mondta... Mert szegények voltunk mi nagyon, amikor megesküdtünk, nem volt egyéb, mint a rajtunkvaló. Két évig gyüjtöttük azt a negyven pengőforintot.

Felemelte sovány mutatóujját.

— Az rémségesen sok pénz.

Elgondolkozva pillantott a földre, aztán folyékonyan, könnyen folytatta. Érzett a hangján, hogy ők ezt sokszor megtárgyalták az emberrel.

— Tehenet nem bírtunk venni. Annyi pénzünk nem volt, de egy jó üszőbornyút kaphattunk volna. Azt fűvön, száraz herén, kukoricadarán felneveli az ember. Egy kis takarmány kerül a ház körül. Ara-

Új Idők 1936. 26-27

táskor részszalma aljazni... Ha meg már megnőtt volna, vert falból csináltunk volna jó kis istállót neki. A tejét nem ittuk volna meg mind. Egy-két litert eladtam volna. Meg a túró, vaj elkél a piacon. Azt mondta az uram, a tejpénz az enyém lesz. Abból pár rőf festő ruhának, ingnek. Nyári munkában szakad a ruha...

Elakadt a hangja. Rekedten suttogta:

— ... a nyári vásáron volt. Ahogy megyek kifelé a marhavásárra, egy ekhós kocsinál cseresznyét árulnak. Aratás előtt volt még, újság ilyenkor a cseresznye. Nálunk még nem ért, Csabáról hozták. — No, hogy egy mérő? — mondom. — Négy krajcár. Kimért egy mérővel a kis kaskámba, odaadtam a pénzt. Siettem, a nap is a szemembe vágott. Igyekeztem az uramhoz. Akkor már megalkudott szegény ember a borjúra, olyan gyenge kávészín, remek üszőborjú volt, — már az uram a kötőféket is fogta, amikor akarom kifizetni... Hát Uram Jézus, nem voltak az aranyak sehol!... Négy krajcár helyett, négy aranyat adtam. Kerestük mi a kofát mindenfelé, persze, hogy nem találtuk. Sohasem láttam többet. Oda lett a pénz.

Felkelt, a tűzhelyhez ment, kinyitotta a sütő ajtaját. Megnézte a rétest.

— Szépen sül — mondta elégedetten.

A hús alá vizet öntött, a főzeléket megkavarta, aztán odaült a konyhaasztalhoz, tovább hámozta a krumplit. Az arca olyan volt ismét, mint azelőtt. A szemében bujkáló láng, a száján furcsa, nem jó mosoly.

A nap elmult anélkül, hogy újra szóba hozta volna az urát. Aztán még sok nap ment el, amíg egészen megtudtam Böske néni történetét.

Talán két hét mulva, egyszer a tornácon ültünk, sárgabarackot tisztítottunk befőttnek, Böske néni abbahagyta az üvegekkel, barackkal folytatott társalgást, rámpillantott és mintha csak tegnap beszéltünk volna erről, mesélni kezdett.

— Nagyon szegény lány voltam én, kedves. Tán tíz éves lehettem, amikor meghalt apám, anyám, mert éppen tífusz volt akkor divatban és engem az apám sógorasszonya vitt el, mert nem maradt más rokonságom. Mari néném olyan gonosz volt, mint az égő tűz. Kocsmát tartott a kispiac sarkánál. Hajnaltól estig dolgoztam nála. Folyton-folyvást súroltam a pallót, de még szódára is sajnálta a pénzt, csak kefével dörzsöltem le a sok kocsmai piszkot. Ha mosogattam, nem engedte, hogy vizet melegítsek, a kútnál kellett elmosni hideg vízben a sok zsíros edényt. Azt mondta, súroljam homokkal. Jaj, kedves, amíg a homoktól tisztára mostam azt a sok tányért!... Hét évig voltam nála, de akár mit tettem, mindig vert. Kupec volt az ura, folyton a vásárokat járta. Őt a féltékenység emésztette, azért volt olyan, mint a bolondházbeli bolond. Csuda, hogy meg nem vakultam, annyit sírtam én ott. Egyszer éppen a kútnál tépázta a hajam, amikor egy legényke megfogta a kezét. — Ne bántsa a kislányt, asszonyság. — Mari néném elszégyelte magát. Az a legényke vásáros kocsikkal jött. Szép kék szeme volt, serkedő bajusza. Egy parasztgazdánál volt akkor kisbéres az én uram. Három év mulva újra eljött, mert messze laktak, túl a Tiszán. Akkor én már tizenhét éves voltam, nem nagyon nőttem meg a sok veréstől, de azért nem voltam csúnya lány. Ő pedig már nagy legény volt. Ünnepnap volt, de én akkor is az edényt súroltam a kútnál. Elszégyeltem magamat, de ő azt mondta, hogy estefelé jöjjek ki a Kálváriához.

Böske néni elhallgatott, lágy fényesség tündöklött a sötét szemében.

— Nem volt könnyű az én gonosz némémtől megszökni, de azért este én mégis kimentem a Kálváriához. Ilyen idő lehetett, mint most, aratás felé. A búza már sárgult, a vadrózsa elnyílott, de az árok partja csupa zöld és a Kálvária-dombon virított az a finom szagos rezeda. Az uram azt kérdezte akkor tőlem: Van-e szeretőd? De nem volt énnekem, dologban éltem én, meg sírásban, aztán meg a sok fertelmes részeg ember között nem gondoltam én másra, csak őrá, három év óta. Ahogy megfogta a néném kezét, „Ne bántsa a kislányt, asszonyság!". Azt én nem felejtettem el. Aztán azt is kérdezte tőlem, hogy szívelem-e őt. Arra nem feleltem, nem illett volna felelni, de ő tudta, mit gondolok. Aztán elmondtam neki, hogy kinek a gyereke vagyok és nagyon sírtam, ő meg csendben hallgatta. Egy hét mulva már hirdettek is bennünket, a néném kiadta az édesanyám párnáját. Így hát mégsem mentem egészen koldúsan a házasságba, de az esküvőruhát az uram vette. A néném még az esküvő reggelén is megvert, de az szinte jól esett, mert sokalltam a boldogságot. Zsellér házba mentünk mi lakni, mind a ketten napszámba jártunk, de nem bántam én azt. Az uram, amikor kijöttünk a templomból, megfogta a kezem, a szemembe nézett azzal a szép két szemével, hogy a hideg szaladgált a hátamon a gyönyörűségtől. Azt mondta: Kedves lelkem, neked mostoha életed volt eddig, ütöttek-vertek, én a kezem rád nem emelem soha, Szenvedtél te eleget eddig.

Böske néni felsóhajtott.

— Az udvarba mályvát ültettem, meg muskátlit. A kocsmában sohasem volt nekem virágom. Eperfa is volt a ház mellett, lombos, nagy árnyékot vetett. Magunk voltunk, sokat küszködtünk, de nem esett köztünk egy hangos szó sem. Az uram olyan áldott jó volt, mint a tej. Bár megütött volna...

Júniusi Hetek. Szabadtéri játékok Tatán.
Séta a tatai tó partján. Dulovits Jenő fényképe

43-ik szám. Tizenegyedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, oktober 23-án 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre :
a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt** : Egész évre 10 ft Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — **Csupán Politikai Ujdonságok** : Egész évre 6 ft Fél évre 3 ft.

Hirdetési dijak, a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat** illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számittatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetmények elfogad, **Hamburg** és **Altonában** : **Haasenstein és Vogler.** — **M. Frankfurtban** : **Otto Mollien és Jaeger** könyvkereskedése; **Bécsben** : **Oppelik Alajos.** — és **Pesten** : **a kertesz-gazdászati ügynökség is.** Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Markó Károly.

(1790—1860.)

A véletlen ugy hozta magával, hogy ez európai hirü képiró-müvészünk arczképe a Vasárnapi Ujság csarnokában még eddig meg nem jelent. Midön e mulasztást most pótolni sietünk, reméljük, hogy a nehány évvel ezelött elhunyt jeles férfiu életrajzának vázlata is érdekes és tanulságos olvasmányul fog szolgálni e lapok olvasóinak.

Markó Károly a Szepesség fővárosában, Löcsén 1790-ben született, hol atyja György városi mérnök volt. A fiut atyja szintén mérnökségre szánta s már gyöngéd korában a rajzolásra s festészetre oktatta, később a mérnöki tanfolyam bevégzésére Pestre küldte. Midön a mérnöki oklevél már kezében volt, Markó Károly ismét visszatért a Szepességre, s először is Lublón, az ottani kamarai uradalomban nyert napi dijnoki állomást, utóbb gróf Eszterházy László, akkori rozsnyói püspök, nevezte ki uradalmi mérnökének. Gömörmegye regényes tájait szemlélve, mindinkább felébredt benne festészeti hajlama. Üres óráit már ekkor tájképek festésére használta, s vezető kéz és mintaképek hiányában, maga a gyönyörü természet volt ápoló dajkája, kinek éltető emlőin csüggve, mindinkább fejlödött lappangó tehetsége.

Rozsnyón és vidékén csakhamar figyelmet ébresztettek a naturalista müvész képei s a magyar aristokratia több tagja nem csak serkenté a megkezdett pályán, hanem segélyzéséről is gondoskodott. Ily biztatások következtében történt, hogy keble sugalatát követve, Markó Károly elhagyta mérnöki hivatalát s 1818-ban Pestre költözött, azon reményben, hogy müvészeti szenvedélye számára itt tágasabb hatáskör nyilik meg. Pesten nagybátyja Schedel Ferencz házában szives fogadtatásra találván, tanulmányait szorgalmasan folytatá, a müárusok számára aquarellképeket festegetett s azon kitüntetésben is részesült, hogy a müvészet egyik akkori hatalmas barátjának, Brudern József bárónak be is mutathatta magát, ki nemcsak szivesen fogadá, hanem azonnal számos megrendelést is tett nála. Ekkor, 1821 táján, kezdett Markó elöször olajba festeni, még pedig minden tanitó és kalauz nélkül s emlitett pártfogója számára többi között a két magyar főváros és egyéb hazai vidékek több részletét festé. Báró Brudern végre Bécsbe utaztatá Markót, hol ő maga mutatá be a tehetséges kezdő festészt a szépmüvészetek cs. kir. akademiája igazgatójának. Legjobb ajánlólevele azonban itt azon véletlen volt, hogy azalatt, mig a báró

MARKÓ KÁROLY.

az igazgatóval külön értekezett, a fiatal Markó a báró komornyikját hirtelen lerajzolta s kevés percz alatt nemcsak élethü arczot, hanem valódi antik modoru fejet varázsolt elő rajzpapirjára. E körülmény elég volt arra, hogy az igazgató figyelme reá irányuljon.

Markó ezután szorgalmasan látogatá a bécsi festészakademiát s ámbár pártfogójával, nem tudni, mi okból, hevesen összezörrent s ez töle megtagadta segélyét, továbbra is Bécsben maradt, hol a szerencse változandósága közben, többnyire szegényes viszonyok között 11 évet töltött. Egyenességén s szilárdságán megtörtek elleneinek s versenytársainak minden ármányai s az évek haladtával mind müvészi hire nevekedett, mind anyagi viszonyai javultak, ámbár müvein mindig többet nyertek a müárusok, mint ő maga, s ámbár soha sem volt valami jó gazda. Különben igen visszavonult életet élt. Bécsben tartózkodása alatt vette nöül dobsinai születésü Springer Katalint, kivel még Rozsnyón ismerkedett meg.

Bécsből gyakran tett kirándulásokat a közel s távolabb vidékekre, különösen Eszterházy herczeg birtokára Kis-Martonba, s az ottani regényes tájakat nagy előszeretettel festette. Festményeit különösen kedvelte az akkori dusgazdag bécsi bankár, b. Geymüller, ki pénzzel is segité Markót, hogy 1833-ban végre a müvészet hazájába, Olaszországba utazhasson. Családját ideiglenesen még Bécsben hagyván, Rómába utazott. Itt csakhamar méltányolni kezdék tehetségét, s Thorwaldsen, a hires dán szobrász és Lützow osztrák követ karolták fel leginkább a reményteljes müvészt.

Jobb napjai Markó Károlynak csak itt kezdődnek, de még ekkor is sokat kelle küzdenie a sors mostohaságával. 1839-ben még Rómában volt; innen Pizába költözött, hol már családja is együtt volt vele; végre Florenczben telepedett meg, hol később a toscánai nagyherczeg a festészakademia tanárává nevezte ki. Mig gróf Reviczky Ádám volt az osztrák követ Florenczben, ez nagylelküen segélyzé több ott tartózkodó magyarral együtt Markót is. Ez időben több kitüntetés érte az európaszerte ismert nevü müvészt, igy a képzőmüvészetek bécsi akademiája rendes, a magyar tud. akademi. 1840-ben levelező tagjává választotta. Ida

folytán a toscánai nagyherczeg iránti viszonya is megszakadván, Florenczből is elköltözött Apeggibe, hol egy olasz gróf kies nyári lakában vett kényelmes és jutányos szállást.

Itt töltötte életének utolsó 12 évét s itt, családja körében érte a halál 1860 decz. 8-án.

A kik Markót közelebbről ismerték, átalában megegyeznek abban. hogy szilárd, tiszta jellemü férfiu volt. Bökezüsége gyakran családja kárára vált, s tanitványait nem csak ingyen tanitá, hanem sokszor pénzzel is segité. Véleményéhez nyakasan ragaszkodott, a mi igen sok kellemetlenségbe sodorta; különösen a müvészetben igen nehezen türte az ellenkező nézetet. Hazáját 1853-ban látogatta meg utoljára s ekkor utja valóságos diadalmenet volt, különösen Pesten, a rang és értelmiség képviselöinek külön küldöttsége fogadta.

Markó müvészete leginkább a tájképfestészetben áll. E téren az eddig ismert legjelesb európai müvészek legelső sorában áll. Tájképeiben a rendezés szépsége, az eröteljes s mégis gyöngéd kivitel, a szinek tisztasága és frissesége s alakjainak szabatossága szép öszhanggá egyesülnek s a legvidámabb s kellemes hatást gyakorolják a nézőre, ugy hogy csaknem a madarak csevegését véljük hallani a hiven és könnyedén ábrázolt lombok közt.

Három fia, *Károly*, *Ferencz* és *Endre*, szintén sok szerencsével járnak müvész atyjok nyomdokain s a pesti mükiállitásokon már több szép festményt láttunk, e müvész család egyes tagjaitól.

Fodor vitéz. *)

I.

A Rába folyónak fűzárnyalta partján
Kuruczok lovai szerte legelésznek;
Mig a puha gyepen hadszokott gazdáik
Vidám tréfák között kedvre heverésznek.

A keringő kulacs, mint csapodár leány,
Majd egyik, majd másik ajakához tapad,
Czuppanó sóhajjal szakadva el onnét,
Ha tüzes keblének lángja nagyot apadt.

S kik e kaczér edényt ölelik, csókolják,
Vak Bottyán vitézi — mind ifju suhanczok —
De kik előtt gyakran nagyot futottak már,
Nem nevezetes bár, de hires labanczok.

Korra leggyerekebb tizedes káplárjuk.
Ajka, mint a lányé, csókra mosolyodik,
S hinnéd, szerelmet sug kedvese fülébe
Ez a pajzán kölyök, midőn káromkodik.

Hej pedíglen, hogyha kardra kerül a sor,
Ez a leányképü de vaskaru gyerek,
Olyat szokott mérni az ellen hátára,
Hogy kinosat rendül alatta a nyereg.

Régen is feni már egy vasas kapitány
A labancz táborból a fogát reája:
Szörnyen megesküdvén, hogy nem nyugszik, a mig
Kézre nem kerül ez ördög pazdorjája.

Jól tudja ezt Fodor — a gyerek tizedes —
És kaczagva viszont fogadja szavára:
Meghívja vendégnek a labancz kapitányt
S meg is hozza még ma bizton vacsorára.

A bajtársak nagyot pillantnak a szóra
S tamásképet vágnak; de a tüzes gyerek
Mint szökellő villám pattan fel lovára
S tova repül — mondván: Vendéghivni megyek.

II.

A Rába tulpartján nádasok tövében
Vasas labanczoknak rejlik őrtanyája,
Előtte csak silbak fülmeresztve vigyáz
Pedig ugy vigyáz, hogy tátva szeme szája.

De a lelke alszik az istenadtának
S csak akkor riad fel, midőn bámultára
Takaros szép nyulánk termetü menyecske
Bizalmasan teszi kezét a vállára.

— Jó vitézem — sugja — hagyd el a kiáltást,
Hisz nem áll előtted veszélyes ellenség,
Asszony vagyok látod, jaj — pedig szerelmes
Ámbátor ez tőlem szörnyü esztelenség.

Ah de szerelmemnek tárgya kapitányod.
Mondjad csak szaporán, hol lehet találni
A vitéz Strumpfwirkert? — megleszen jutalmad,
Elhidd, nem soká fogsz eztán strázsát állni.

A labancz, ki sejtett valamit magyarul,
Rámutat a főtiszt ponyva-sátorára,
Hol lobogó tűznél, méhser kanták között,
Fényes huszasokat raktak a koczkára.

Megsejtvén Strumpfwirker a piros menyecskét,
Mint sózatlan kecske ugrik a prédára,
S átölelve kiált: potztausendszakkerment!
Mi szél hozott téged erre a tanyára.

És a hamis borda szerelmet szinlel
Kacsint reá pajzán ragyogó szemével
S bontakozva az őt ölelő karokból,
Pirulva suttogja: jaj nekem, mit mivel!

Itt ez a sok tiszt ur még majd roszat gondol,
Pedig én ide hát véletlen botoltam;
Jaj ne szoritson ugy' — a szomszéd faluban
Beteg kom'asszonyom látogatni voltam.

S nem találok haza a szörnyü sötétben —
Ereszszen-el kérem, hisz mind ide néznek,
Szépen meghálálnám, ha utat mutatna! —
Mire nagy ötlete támadt a vitéznek.

Elviszlek én magam, szép piros galambom,
Lakjál bár a kurucz tábor közepette —
S lovára pattanván, a piros menyecskét
Maga elé szépen nyergébe ültette.

S nehézkes robogva száguld a sötétnek
Átkelve a Rába megapadt vizágyán;
„No most merre tartsunk? kérdezi Strumpfwirker
Egy csókkal könnyitve hő szerelmi vágyán.

Csak a pásztortűznek — suttogá a hamis —
S visszacsókolá őt — ah miként szeretlek,
Csakhogy karjaim közt vagy derék vitézem,
Hidd el, hogy egyhamar én el nem eresztlek!“

S im a derék labancz nem látott, nem hallott
Mást, mint a karja közt epedő szeretőt,
S kantárszárt eresztve, mit sem gondol vele
Lova és szerelme bármerre vigye őt.

III.

A kurucz őrtűznek vidám lángja fölött
Erősen főtt immár az illatos tokány,
S az éhes vitézek türelmetlen mondák:
Soká jő vendégünk a labancz kapitány.

Farkast emlegettek, kertek alatt termett;
Lódobogás hallik, az éj sötétéből
Fehér köpenyeges vitéz bontakozik
S menyecske kandikál ki a köpenyéből.

Potztausendszakkerment! hisz czek kuruczok!
Kiáltá Strumpfwirker, szerelmes álmából
Rögtön felocsudva a csapat láttára
S nem tudta, mit tegyen ijedt ámultából.

Tizen is fogták már magát és a lovát
Nem tudott mozdulni, mig szive bálványa
Ölelő karjából a gyepre leperdül
S az asszonyi ruhát magáról lehányja.

Megesküvél — mond a kuruczczá vált asszony —
Hogy kézre keritesz, s esküd betöltötted,
Mert a fehérnépnek képzelt Fodor káplárt
Egy óra hosszánál tovább ölelgetted.

Én meg megfogadtam vitéz bajtársimnak,
Hogy még ma meghívlak hozzánk vacsorára,
S im el is hoztalak, szavamat beváltva,
A rendelt időre a kurucz tanyára.

Érti Strumpfwirker a furfangos kelepczét
S jó képet vág hozzá: potztausendszakkerment!
Kiált: ha már igy van, köztetek maradok,
Mert otthon halálra csufol a regement.

S leül vacsorálni s a mint sürün kering
A lángnedvü kulacs s gyorsan ürül a tál;
Titkos sóhajtással oda sug Fodorhoz:
„Még is kár, öcsém, hogy asszony nem maradtál.“

Virághalmi Ferencz.

---

*) Kurucz népmonda után

A vakmerő.

Elbeszélés JÓKAI MÓRTÓL.

(Folytatás.)

Százhusz verstnyire Ufától érte be a futó Csikát. Csak negyvenkét tisztje volt még a generalissimusnak; a közkatonák eltüntek a szelek minden irányában. Valamennyit elfogta Michelsohn, s azért nem akasztatá fel őket, mert azon a pusztán hat napi járó földön nem látni egy szál fát.

Ezalatt Galiczin herczeg Pugacseffet kereste föl. Az ő serege hatezer emberből állt. A keserves uton csak márczius elején birt összetalálkozni az álczárral.

Pugacseff Taticseva erődben várt közeledő ellenére. Ennek az ugynevezett erősségnek csak fából voltak a falai; valami régi modoru palánk elég jó a baskirok portyázásai ellen megvédni a lakosok birkáit, de háboruba nem való.

A lázadó vezért nem hagyta el találékonysága, tudott magán segiteni. A palánk körül vastag hósánczot hányatott fel s azt megöntözteté, ugy hogy az összefagyott, mintha kőből lett volna rakva.

Itt várta be seregei egy részével Galiczint, mig a többi Orenburgot tartá megszállva.

Az orosz hadvezér ovatosan közeledett az álczár rejtekéhez, a sürü köd kedvezett neki; a két ellenség csak akkor látta meg egymást, mikor lőtávolságra állt egymás puskája előtt. Dühös csata fejlödött ki, melyben férfi férfi ellen küzdött; a lázadók legjobb csapatjai voltak együtt; Pugacseff maga mindenütt ott járt, a hol legnagyobb volt a veszély, de végre is az oroszok felmásztak jégbástyáira, elfoglalták ágyuit s ezzel kiverték az erődből.

Ezer jó orosz vitéznek került életébe ez a diadal; hanem azért aztán tökéletes volt. Pugacseff négyezer emberrel és hét ágyúval menekült a csatatérről, s a mi több volt elvesztett seregeinél, elfogalt ágyuinál: az a babonás fény, mely őt eddig körülvette, a legyőzhetlenség hite, az is el volt vesztve!

A boszuálló czár, ki tegnap még ostromolt, ma élelmi szerek, lőkészlet és visszavonulási pont nélkül futott el a pusztába.

És ekkor kezdődött el aztán a hadjárat rémségesebb fele. Olyan hadmüvelet, a milyen csak Oroszországban képzelhető, a hol ezer meg ezer négyszögmérföldnyi határtalan pusztákon gyéren elszórt, egymást nem ismerő néptörzsek tanyáznak; a kik mind gyülölik az orosz uralmat s a kik mind fegyverrel kezükben nőttek fel: — Pugacseff ezek közé menekült.

Még egyszer szemközt fordult Galiczinra, Kargozkinál, ott ujra megverték, elvették utolsó ágyuit, még kedvese, Uljána is foglyul esett; — ha ugyan árulója nem volt.

Innen aztán futva menekült lovasságával a Mjacs folyón keresztül; ott kezdödik már — Szibéria!

Oroszországnak itt már nincsenek falvai; csak egyes katonai telepitvényei az Ural hegyláncz hosszában, az ugynevezett „gyárak.“ Egymástól napi járó pusztáktól, irtatlan erdöktől elválasztva, tünedeznek elő a Woszkrezenszki-gyár, a szimszi gyár, mindkettöben czinóbert és ónfestékeket készitenek; az uiskai löporgyár, a szetkini golyógyár, mikbe az orosz elitéltek, számüzöttek dolgoznak; a vizek összefolyásainál pedig apró váracsok vannak, Stepnája, Troizka, Uszt, Magisnája, Petrobuskája, Koyelga, melyet kozák bennszülöttek őrzenek, a többiben kegyvesztett fegyszázadok vannak őrségül bezárva.

Ide vetette magát Pugacseff, serege

A Nemi tó

Magyar klasszikus a Thorwaldsen muzeumban

A Nemzeti Ujságnak van módjában elsőnek közölni azokat a reprodukciókat, amelyek a kopenhágai Thorwaldsen muzeumban őrzött Markó Károly festményeiről készültek

Olasz hegyi tájkép

Fürdőző nimfák

Olasz tájkép

Tavaszi divat

Világos kepp-kosztüm barna fehérpöttyös bluzzal

Kék-fehér pepita kabát, sötétkék zsinór szegéssel, sötétkék szoknyával

MARKOVITS

legujabb tavaszi kalapmodelljei

DIRECTRICE: KARSAI FERI

FIÓKOK: IV, Kigyó ucca 5. VI, Teréz-körut 60, VI, Nagymező-u. 14, VII, Erzsébet-körut 27, VII, Erzsébet-körut 50.

GYÁR EN GROS

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 14—16

VILÁGHIRADÓ

Göring porosz miniszterelnök a berlini SA csapatok disz-szemléjén

Schuschnigg kancellár a prágai Wilson-pályaudvar fogadótermében

Szalay László Magyarország idei sifutóbajnoka verseny közben (Foto Seidner)

A svájci jéghoki válogatott Garmisch-Partenkirchenben, a téli olimpiász színhelyén treniros már

KINA

Ezen a cimen uj kötete jelent meg a Magyar Szemle rendkivül népszerü kis tudományos könyvtárának, a Kincsestárnak. A kötetet *Ligeti* Lajos egyetemi magántanár irta, aki három évet töltött Kinai-Mongoliában s Közép-Ázsia régi történetével és nyelvi problémáival foglalkozik. Másik kitünő, Kináról irt könyve a *Sárga istenek és sárga emberek*. Ez a kis kompendiuma tulajdonképen történelmi munka. Röviden összefoglalja Kina történetét, a politikai történelemmel párhuzamosan vezetve az eszmék történetét is. Beszél először Kina ősitörténetéről, amelyben a sokezer éves kultura emléke csak hagyományokon nyugszik. Azután sorra veszi a különböző dinasztiákat. Különösen érdekes a kinai fal keletkezésének kora, a küzdelem az északi nomádokkal. Szól a Ming dinasztiáról, a nyugat megjelenéséről és térhóditásáról, majd a forradalmakról és a köztársasági korról. Ismerteti Szun-Jat-Szen tanait és azok győzelmét. Majd megrajzolja Kina mai belpolitikai helyzetét. Aki a ma annyira akut távol-keleti bonyodalmakban tájékozódni akar, föltétlenül el kell olvasnia Ligeti kitünő kis könyvét.

BÁNK BÁN SZÁZ ÉVE A SZINPADON

Gondos és nagy tanulmány alapján a magyar szinháztörténelemnek egy második nagy fejezetét irta meg, terjedelmét és kiállitását tekintve is, imponáló kötetben Németh Antal, a Nemzeti Szinház igazgatója. Az első fejezet Az ember tragédiájának szinpadi története volt. Ennek az ujabb munkájának érdekes és magasröptü bevezetésében maga állapitja meg a szerző, hogy mig *Az ember tragédiája a szinpadon* cimü művében a magyar *rendezés* megiratlan történetének egy fejezetét kivánta monografiájával megalkotni, addig ezzel az ujabb munkájával azt a célt is kivánta szolgálni, hogy a *magyar szinjátszás stilusának fejlődésrajzát* gazdagitsa néhány vonással. Ezt a célját a legnagyobb mértékben sikerült is megvalósitania, hiszen a *Bánk bán* szinpadi története egy kissé a magyar szinészet története is. A Bánk bán az a magyar darab, amelynek egyik vagy másik szerepét minden jelentősebb szinészünk játszotta valaha. Korról korra játszották más-más stilusban, de mindig hittel, lelkesedéssel és odaadással játszották azokat az alakokat, amelyeket a költő szinpadra álmodott.

Természetesen mielőtt a Bánk bán tulajdonképeni szinpadi történetére áttérne, először bemutatja magát a szerzőt, Katona Józsefet és drámáját, amelyet tulajdonképen az Erdélyi Muzeum pályázatára irt, de előadását a cenzura betiltotta s igy a darab először könyvalakban jelent meg. Azután a dráma kassai ősbemutatójáról számol be. Azután a kolozsvári és budai előadások története következik, majd a Nemzeti Szinház első Bánk bán előadása 1839-ben, amely *Egressy* Gábor jutalomjátéka volt. Nagyon érdekes ez a fejezet, amely az egykoru kritikákat is felsorakoztatja. Ezután a Bánk állandó müsordarabja maradt a Nemzeti Szinháznak. Egressy és Lendvay vetélkedtek a cimszerepben. 1848 március 15-ikén a közóhaj Bánk bán előadását követelte. Mindössze egyszer játszották a tragédiát 1849-ben. Ez volt a Bánk bán 24-ik előadása, a 25-ik, első jubileumi előadásra csak tiz év mulva, 1858-ban került a sor, a Bach-korszak után. A Bach-korszaktól a kiegyezésig nem történt uj, jelentősebb szinpadi esemény a darab sorsában. Annál jelentősebb azonban az az uj irodalmi értékelés, amelyet *Gyulai* Pál akadémiai székfoglalójában Katona müvének adott s amellyel véglegesen megjelölte helyét irodalmunk halhatatlan remekei közt. A kiegyezés után uj ragyogó szereplők adnak uj fényt a Bánk bánnak: *Jászai* Mari Gertrudja, *Nagy* Imre Bánkja, *Márkus* Emilia Melindája és *Szacsvay* Peturja.

A XX. század első évtizedében 8 álló évig nem szerepelt Katona remeke a Nemzeti Szinházban. 1916-ban uj rendezésben, uj szereplőkkel, *Hegedüs* Gyulával, *Somlay* Arturral és *Pethes* Imrével került szinre. Beszámol azután Németh Antal tanulmánya az 1924-es felujitásról s a további előadásokról, majd a Katona József centennárium eseményeiről is. Érdekesen ir *Sonnenthal* és *Salvini* Bánk bán alakitásáról. *Reinhardt* előadási kisérletéről s a kisérlet bukásáról. Külön fejezetben ismerteti Hevesi Sándor Bánk bán átdolgozási tervét az egész egykoru vitaanyaggal. Sőt a darab operai feldolgozásáról és filmváltozatáról is megemlékszik.

Németh Antal könyve gondos, lelkiismeretes tanulmány alapján készült kitünő munka. Nemcsak olaposan és részletesen ismerteti drámairodalmunk legnagyobb alkotásának szinpadi pályafutását, hanem eloszlatja azt a sok tévedést, balhiedelmet is, amely a Bánk bánnal kapcsolatosan a köztudatba került.

A könyvet gazdag és jellegzetes képanyag illusztrálja, amelynek felkutatása és kiválogatása szintén a szerző fáradhatatlan munkáját dicséri. A mintaszerü kiállitásu kötetet a főváros adta ki.

k. m.

Uj magyar szépirodalom

Nyirő József: Az én népem — Körmendi Ferenc: A bünösök — Török Sándor két regénye — Csiky Mária: Koppány Erzsébet lázadása — Bokor Malvin: Éva és Évi

A magyar regénytermés elég szapora, de sok ujulást nem igen mutat. A régi fémjelzésü szerzőktől kapjuk most is azokat a müveket, amelyek komoly értéket képviselnek. Ezek talán eljuttottak a közelmultban olyan alkotásokhoz is, amelyek irói pályájukon emelkedést mutatnak, de csaknem hiába keressük az izmos, flatal tehetségeket. Semmi sem bizonyitja ezt jobban, mint hogy a legutóbbi Jókai-dij pályázata sem tudott uj tehetséget felfedezni. A dij a mi viszonyainkhoz képest igen nagy összegü volt. Háromezer pengőt elég tekintélyes sikerü könyvvel is alig-alig keres az iró. Mégis amint a pályázat birálóinak jelentéséből láttuk, nem igen volt alkalmuk valami gazdag és értékes anyagból válogatni. A dij nyertese sem uj név és nem tartozik az egészen fiatal nemzedékhez. Már jelent meg regénye, novellája és müvének témája, felfogása s a dij kiadása alkalmával felolvasott részlete arra engednek következtetni, hogy nem az uj utkeresők közül való. Igy csak természetes, hogy az uj termésről szóló beszámolónkban is csak régebbi nevekkel találkozunk.

•

Nyirő József. az erdélyi irodalomnak egyik legkiemelkedőbb egyénisége. Benső séges, elmélyedő iró. A prózája is csupa lira. Van néhány novellája, amely külön-külön kis remekmü. Misztikus szálak füzik a legszorosabban az erdélyi földhöz és az erdélyi néphez. Uj regényében, amelynek cime *Az én népem*, benne van mind a kettő. Lehet, hogy ez az uj könyv abszolut esztetikai mérlegelés alapján talán nem éri el egyik-másik müvészi remekét, de az is bizonyos, hogy nincs egyetlen könyve sem Nyirőnek, amely ilyen elevenen, ennyire szivhezszólón és ilyen monumentális erővel varázsolná elénk a Székelyföldet és tragikus sorsu népét. Érezzük, milyen teljes mértékben összeforrt ezzel a néppel, amely viszont eltéphetetlen gyökerekkel tapad az ősi földhöz, akár azok a viharvert fák, amelyek néha magányosan szálasodnak fel havas bércei oldalán.

Nyirő egy fiatal református lelkész történetén keresztül vetiti elénk az egész falu sorsát s ez a sors maga tükörképe és szimboluma is egyben az erdélyi magyarság megpróbáltatásának, szenvedésének. A kép sokszor zord és leverő és mégsem pesszimista, mert felemelő, biztató, megerősitő az a kitartás, az a töretlenség, amellyel az erdélyi magyarság ebben a válságban megáll. De éles és tisztán körvonalazott és igaz is ez a kép. Nyirő nem részrehajló. Nem hallgatja el, nem szépiti a magyarság hibáit sem, de elismeri, ahol nemes emberi vonásokat fedez fel a románság képviselőiben. Regényében éppen ugy megtaláljuk a renegát magyart, mint a lovagias román ellenfelet. Alakjai egyenkint hatalmas irói szuggesztivitással megformáltak. Egy-egy végzetes sorsu tipus válik bennük hatalmas plasztikáju szoborrá. Ezek Nyirő remekbe készült novelláinak legsikerültebb alakjaira emlékeztetnek. Ugyanigy vannak a regényben egyes részletek, a küzdelmes népi életnek csodálatos szemléletességgel megfestett jelenetei, — ilyen például a téli fahordás a havasról —, amelyek önmagukban tökéletesen befejezett, kerek kis mesterművek.

•

A bünösök, Körmendi Ferenc uj regénye, nagyobb igényü minden eddigi munkájánál. Itt magasabbra teszi a célt és egy tiszta és magában elmélyedő lelki probléma regényét akarja megirni. Nem tud azonban lemondani arról sem, hogy szinte detektiv-regény izgalmával ható érdekes mesébe is ágyazza a problémát. Lényegében ezt csinálta Dosztojevszki is, de nála a hatalmas müvész és a kisértetes lélekbuvár teljesen elfelejteti, hogy a szenzációra gondoljunk. Körmendinél viszont lépten-nyomon a véletlenek frappáns találkozásaival lenditett bünügyi történet furakodik az előtérbe és elnyomja a lelki problémát. Nem egy elsöprő, magával sodró sorszuhanást érzünk, amelyben szervesen nő egymásba és egymásból a lelki bonyodalom, hanem az a leküzdhetetlen benyomásunk, hogy a szerző külön bukkant rá a lelki problémára, aztán kiagyalta hozzá az illusztráló történetet s a kettőt azután pontosan egymáshoz tempirozta.

A regényben párhuzamosan két haláleset történik. Egy gyáros felesége öngyilkos lesz. az imas a kedvesét öli meg hirtelen indulatában egy szállodai szobában. A gyáros, aki ugyanabban a szállodában van, ahol a gyilkosság történt s aki magát okolja felesége öngyilkosságáért és igy az a meggyőződése, hogy gyilkos, magára vállalja az imas bünét, hogy mégis megbünhődhessen bünéért, amelyre az emberi törvények büntetést nem szabnak. Természetesen hogy ez az átvállalás megtörténhessen, az eseményeket pontosan össze kell hangolni. Ez szinte aprólékos pontossággal megy végbe a regényben, amelynek felépitése, szerkesztése egészen gondos és kitünő munka. Mégis az egésznek valami befejezetlenségét is érezzük. A szerző a végső kibonyolitásban bizonytalan. Tulsokat magyaráz bünről és büntetésről s végül is kielégitetlenül hagy. Olvasmánynak azonban igy is érdekes Körmendi uj regénye.

•

Török Sándor két regénnyel is szere-

MARKÓ KÁROLY ÉS THORWALDSEN

irta: Kopp Jenő

A kopenhágai Thorwaldsen Muzeum Markó Károlynak öt képét őrzi. Most, hogy ezeknek fényképét megszereznünk sikerült és azokat bemutatjuk a Nemzeti Ujság olvasóinak, nem érdektelen reámutatnunk arra a kapcsolatra, amely ezt a két nagy művészt egymáshoz füzte. Markó Károly, aki 1791-ben Lőcsén született és aki a biztos megélhetést nyujtó mérnöki pályát cserélte fel az akkor még nálunk végnélküli nyomorgást jelentő művészettel, hosszas pesti, kismartoni, de főleg bécsi tartózkodás után, csak 1832-ben, 41 éves korában jut el olasz földre. Öt nem annyira a régészeti kutatások és a Goethe „Italienische Reise"-je nyomán európaszerte elhatalmasodó nosztalgiás délre vágyódás vitte. Öt a klasszikus művészet földjére a nyomoruság, a családja miatti gond hajtotta, az késztette elsősorban arra, hogy uj területen, a művészek számára akkor a legnagyobb lehetőségeket igérő Itália földjén próbálja megalapozni szerencséjét. Családját Bécsben hátrahagyva, jóakaróinak szerény támogatásával, amely megélhetését rövid időre biztositotta, érkezik meg Rómába. A lőcsei születésü Markó, aki a Szepesség fővárosában nevelkedett, a német nyelvet tökéletesen beszélte, hamarosan kapcsolatba került a római művészélet akkori legnépesebb és legszervezettebb csoportjával, a Humboldt által már korábban megszervezett és nagy összetartáshoz nevelt német művészcsoporttal. Gróf Lützow római osztrák követ és Josef Anton Koch, a kolónia egyik legrégibb és legtekintélyesebb tagja azok, akik a hozzájuk támogatásért forduló szerény festőt elsőnek felkarolják. Az ő révükön ismerkedik meg azután Bertel Thorwaldsennel, a dánoknak Rómában élő legnagyobb szobrászával, aki minden szabad idejét a német csoport tagjaival töltötte el és akit a németek idegen származása ellenére is mintegy szellemi vezérként tiszteltek. Thorwaldsen, a világhiréből származó vagyonának jelentékeny részét a fiatal, kezdeti nehézségekkel küzdő művészek támogatására forditotta. Eljárt érdekükben, összehozta őket a pápai udvar mecenásaival és ha műtermének megtekintésére fejedelmek, főurak jöttek hozzá, minden erejével azon volt, hogy azok ne csupán tőle, de a flatal és még kevésbé ismert művészektől is vásároljanak. Ő maga is, a Via Sistina 48. szám alatt lévő lakásán, az ugynevezett Casa Buti-ban kétszáz válogatott festményből és szoborból álló gyüjteményt hozott össze és ezt a gyüjteményt, kiválósága miatt, a Rómába jövő idegenek ugyanugy látogatták. mint az Örök Város egyéb világhirü gyüjteményeit.

Midőn 1842-ben nehéz szivvel végleg elhegyja Rómát, hogy utolsó éveit hazája fővárosában, Kopenhágában élje le, ezt a gyüjteményét magával viszi és ez, az ő hátrahagyott munkáival az u. n. Thorwaldsen-Museum. Ha valaki az 1800-as évek római művészetét, az ott összegyült legkülönbözőbb nemzetiségü művészek munkásságát ismerni akarja, az ebben a kis gyüjteményben találhatja még annak legtökéletesebb keresztmetszetét. Minden művész jelentőségéhez mért helyt kapott benne és hogy idegenbe szakadt honfitársunk, Markó Károly öt képével szerepel, elég világosan bizonyitja, hogy ennek a kiváló művészekben oly gazdag csoportnak is egyik legelismertebb mestere tudott lenni. Sajnos, irott adatunk, levél vagy egyéb feljegyzés alig akad és igy a két művész barátságának teljes képét nem ismerhetjük. A német szakirodalom, amely pedig a legnagyobb részletességgel foglalkozik a Thorwaldsen köré csoportosult művészek életével és nemcsak művészi munkásságukat, de szórakozásaikat, magánéletük legbensőbb titkait is feljegyezte, seholsem emlékezik meg Markónak hozzájuk füződő kapcsolatairól. Azonban éppen ez a hallgatás, amely a magát mindig magyarnak valló és különcködésre hajlamos Markó Károlyt ennek a közösségnek életéből eltüntetni igyekezett, a legkomolyabb bizonyiték Thorwaldsen barátsága mellett. Mert ő volt az, aki mindennek ellenére ennek az elzárkózott és a maga külön életét élő világnak hosszu évtizedek szivós munkájával megszerzett hatalmát, összeköttetéseit Markó Károly érvényesülésének szolgálatába állitotta. Rajta volt, hogy Markó részt vehessen a társaságnak a Palazzo Cafarelli-ben rendezett kiállitásain. A fejedelmi udvarokig érő személyes kapcsolatai révén pedig ismertté tette nevét a legmagasabb körökben is. Tudjuk, hogy Markó művészetének nagy tisztelője volt I. Lajos, a művészetkedvelő bajor király, akit Thorwaldsenhez a legmelegebb baráti szálak füzték, olyannyira, hogy a neki szánt magas kitüntetést személyesen vitte el mütermébe.

A meleg fogadtatás, az anyagi gondoktól való felszabadulás tul, a pezsgő művészi élet inspirációival párosulva, elősegitette a művésznek gyors kibontakozását is. Önbizalma visszatér és tehetsége biztos tudatában, amit a siker végre igazolt és amely gondjaitól egy csapásra megszabaditotta, végre zavartalanul merülhetett el tanulmányaiban. Müvészetének uj korszaka kezdődik, amelynek eredményeit tárja épen elénk a Thorwaldsen muzeumban őrzött öt képe. Ekkor bontakozik ki festményein a már korábban is jelentkező aprólékos megfigyelőképességen tul az, azt monumentálissá tevő nyugodt kompozició, amely a képszerkesztés összes elemeit az egységes megoldás szolgálatába tudja állitani. A Felvidék hegyei között, a természet szépségétől megihletett autodidakta ekkor vetkezi le magával hozott darabosságát és ekkor ölti fel azt a szinte utólérhetetlen bájt, mozdulatlan harmóniát, amely müvészetét kortársai fölé emeli. Első korszakának, a tátrai, gömöri erdők, kismartoni lankás domboldalak között készült alkotásai a ma szemével nézve talán értékesebbek: több bennük az egyéni iz, több bennük a közvetlen élmény erejéről tanuskodó frisseség. Világhirét azonban azok a képei alapozták meg, amelyeken — mint a kopenhágai muzeumban lévő Némi tavat ábrázoló alkotásán — századok elmult müvészetének utolsó rezdületeként, egy olimpuszian előkelő stilus fátyolával vonja be egyéniségének külső jeleit. Ez a lirai pátosz, amelyben mondanivalóit kifejezte, ragadhatta meg, talán épen az ellentét erejénél fogva a müvészetében olyannyira józan, ellágyulásra képtelen Thorwaldsen képzeletét. A németek, egy Reinhardt, egy Koch munkássága, látása talán közelebb állott hozzá, inkább megértette a germán léleknek ezeket a rokon alkotásait, de viszont támogatásának mérvéből következtethetünk arra, hogy Markó müvészetének fajilag gyökértelen, mert az egész európai müvészet multjában feloldódó lirizmusa különösképen foglalkoztatta. Ennek bizonyitékát látjuk abban, hogy bár Markó Károly, a római campagna-t akkoriban olyannyira jellemző egészségtelen éghajlat miatt már hat év mulva, 1838-ban távozni kényszerült és Rómába hosszabb tartózkodásra többé soha vissza sem tért, mégis ő egyike azoknak, akik legnyomatékosabban képviselik az ekkori római tájképfestő iskolát a Thorwaldsen muzeumban. Különösen az olasz hegyvidéket ábrázoló két képe és a Némi tóról készült müve azok, amelyek legjava alkotásai közé számitanak. A másik két kisebb tájkép, amely fürdő nimfákat ábrázol, már kevésbé jellegzetes munkája. Ezekre vonatkozhat az, az egyik életrajzában szereplő ellenőrizhetetlen feljegyzés, hogy jobb karjának betegsége miatt, bal kézzel festett két képét különös szeretete jeléül Thorwaldsennek ajánlotta fel.

Markó Károly a pisai tengerparton heverte ki a római éghajlatnak gyenge szervezetében véghezvitt romboló hatását. Onnan Firenze felé visz utja, hogy végleg megállapodjék a Firenze melletti kis városka, Antella fölött, az olajfás domboldalak közt megbuvó ősi Medici kastélyban — L'Appeggi-ben. Thorwaldsen nem sokkal utóbb, 1842-ben tér vissza hazájába. Utaik ugylátszik végleg elváltak. Sem Thorwaldsen, sem Markó hátrahagyott levelei nem beszélnek további kapcsolatról.

A kopenhágai Thorwaldsen muzeumban lévő öt kép a megemlékezésen tul ki kell, hogy váltsa hálánkat azzal a müvésszel szemben, aki a hazai viszonyok mostohasága következtében vándorutra kényszerült müvészünknek azt pótolta, amit honfitársainak közönye megtagadott tőle. Hálásnak kell lennünk mert az ő támogatása, egyik fontos tényező volt annak a pályának az elinditásánál, amelytől számithatjuk ujabbkori magyar müvészetünk európai hirnevének kezdetét. Ha idegen is tőlünk Markó müvészete, ha nem is lehetett közvetlen szerepe festészetünk ujjászületésének megindításában, de százfelé szétszórt képei a magyar faj erejét hirdetik és az, aki szinte egész életében idegenben bolyongott, lett müveivel egyik legfőbb hirdetője dán földön a magyar tehetség erejének.

(Képek a Nemzeti Magazinban.)

— (Tulságosan vérmes embereknél) kiknél az igen nagy nedvdússág mindenféle tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete gyakran jelentkezik, feltünően kedvező hatással szokott járni, ha három hétig naponta egy pohár természetes „Ferenc József" keserüvizet isznak.

pel a téli kampányban. Mind a két regénye kisebb igényü ezuttal előző müveinél. De egyik könyvének mégis különös jelentőséget tulajdonitok, és ez *A férfi mind őrült* cimü humoros regény. A mi irodalmunk, sajnos, nagyon szegény humoros regényekben, ami annál különösebb, mert nálunk a humornak nagy, szinte azt modhatnók, klasszikus tradiciója van. Török Sándor kis regénye gondoskodik most arról, hogy ez a tradició egészen ne szakadjon meg. Regénye, amely a mi müvésznyomorunk kényszerü bohémájában játszik, tehát egyáltalában nem Murger-izü, tele van mulatságosan megrajzolt alakokkal és kacagtató jelenetekkel. A történet a maga filmvalószinütlenségében is csupa derü és ötlet. A könyv igazán mindvégig kedves és megnyugtató olvasmány.

Másik regénye az *És mégsem forog a föld*, szintén egy festő regénye. Nagy álmok kallódása a szélmalmokkal szegélyezett faluban. Ezek a forgó karu óriások állnak őrt a mozdulatlan föld körül. Némileg két szélmalomharcot viv itt ez a festő. Közben érdekesen vonul fel a vidéki társadalom. Komor lapok váltakoznak a derüsekkel. Egészében jó, lekötő olvasmány Török Sándornak ez a regénye is, bár az *Idegen város*, a *Szegény embert még az ág is huzza*, sőt az *Ezalatt itthon*... szerzője is leszállitotta benne, érzésünk szerint, igényeit.

•

Csiky Mária korregényt irt *Poppány Erzsébet lázadása* cimü müvében. A háboru utáni zilált családi miliőt festi s benne az önállóságra törekvő diáklány sorsát egészen a lassu lezüllésig. Koppány Erzsébet, a regény hősnője medika. Nagy álmokkal, szép karrierre vágyón indul pályájának, de ez a pálya hamarosan derékba roppan. A lány kettős terheléseként hordja magában a szivét. Ez a szív kétszeresen is beteg. S ha a szerelmet még kiheverné is, a szervi baj biztosan és feltartóztathatatlanul hajszolja a sir felé. Nincs türelme bevárni a végét, öngyilkos lesz. A regény legsikerültebb része a szivbetegség lefolyásának szinte klinikai pontosságu leirása. Sajnos, a lélektani ismeretei már nem ilyen pontosak.

Doktorkisasszony a szereplője *Bokor* Malvin *Éva és Évi* cimü regényének is. Éva ez a doktorkisasszony, aki halálosan szerelmes a professzorába, de a professzornál a sokkal kevésbé értékes Évi lesz a győztes. A könyv alig több szokványos ügyességgel megirt, szórakoztató regénynél.

TÓTH AURÉL:
Sóhajok földje

Ez a könyv egészen különös gyüjtőmedencéje tudománynak, hazafias érzésnek, tájlirának és drámai tömörségü történetnek. A regényesitett földrajz, amelyben azonban ott sir a mai megnyomoritott, birtokától, testvéreitől megfosztott magyarság hazafias fájdalma is.

A sóhajok földje a mai szétszakitott Magyarország, amelyet egy távolba szakadt magyar regényes utazás keretében mutat meg egy nyilt szemmel látó idegennek. Duval francia képviselőnek, hogy minden szónál és beszédnél biztosabban győzze meg arról, mekkora igazságtalanság történt Magyarországgal.

A kis történet ugy kezdődik, mint valami kalandos Jules Verne regény. Duval ur az afrikai őserdőben ismerkedett meg Tordayval. Megtanulja becsülni a magyar erényeket s kiváncsi lesz magyar barátja hazájára. Eljön vele Budapestre. Ellátogat az erdélyi havasok közé és a Felvidék vadregényes bérceí közé. Sokat lát és tapasztal. Sok keserüség szorongatja a szivét. Vérlázitó dolgok kavarják fel. Érzi, hogy nemcsak a sóhajok, hanem a vér és könnyek földje ez. S a francia vendég azzal az elhatározással megy nyugatra, hogy letörülje azoknak a könnyeit, akikkel olyan keveset törődnek.

Dr. Tóth Aurél a könyvet az ifjuságnak szánta. annak is kitünő olvasmány. De játszva, gyönyörködtetve tanit meg a földrajzra is. Költőileg megkapó, tudományos szempontból kifogástalan leirások vannak benne s a mellett hazafias olvasmánynak is elsőrangu.

Ezek voltak azok az okok, amelyek arra az elhatározásra birták a Magyar Földrajzi Társaságot, hogy a Farkasfalvy-dijjal tüntesse ki, még pedig egyhangu örömmel a szerző munkáját.

A kötet az Egyetemi Nyomda kiadásában jelent meg igen izléses köntösben, szemléltető rajzokkal illusztrálva.

— **Az utolsó lőcsei diák.** Az elvesztett Felvidék egyik drágakövét, a kedves Lőcsét villantja elénk az iró. A Szepesség, vagy hazai nyelven szólva, a „Cipszerföld" még a Felvidék kevert néprajziságában is külön kis ország volt mindig, ahol három nyelv és három nép, három kultura, a magyar, német és a szláv adott egymásnak találkozót. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért a Szepesség mindig élén járt a nemzeti mozgalmakban, Rákóczi alatt, 48-ban és máskor is ... Az iró hangulatos és hátterében egyre szomorubbá árnyékolódó diáktörténet keretében szól Lőcséről, a Szepességről és elénkbe idézi 1919 elejének gyászos napjait. Mi, akik „harmincasok" vagyunk, jól emlékszünk ezekre az időkre, hiszen nemcsak Lőcsén, hanem Erdélyben és más gótikus, patinás városokban verte fel idegen lovasok patkócsattogása a kövezetet. A mi nemzedékünk még dacosan tüntetett az utcán az idegen szuronyok ellen, durva kéz tépte le mellünkről a nemzetiszinü szalagot. Mi még tudtunk lelkesedni, „meggondolatlanok" lenni, mi még kóstolót kaptunk a régi Nagymagyarországból, ami az ujabb nemzedéknek már csak egyre halványodó és idegen emlék. Fájt és mégis jólesett, hogy az iró emlékezetünkbe idézte ujra ezeket a napokat. Az öregdiák „megállt és visszanézett" még egyszer Lőcse ködbemerülő, csúcsives tornyaira, aztán ment, uj hazát keresni csonkaságban. Az iró közvetlenül azt rótta papirosra, ami körülötte és vele történt s mégis mások, nagyon sokak helyett is beszélt. Sz. *Csorba* Tibor tehetséges fiatal festőművész, de kedvvel, talentumosan forgatja a tollat is. Érdekes s vonzó olvasmány ez a könyve, amelyet az ő eredeti fametszetei diszitenek. *(m. l.)*

— **Agyagfalvi Hegyi István:** *Ősi vártán.* A mai lirai tultermelésben is kétségtelenül feltünést kelt *Agyagfalvi Hegyi* István *Ősi vártán* cimü verseskönyve, amely ujabb állomását adja egy egészséges költői fejlődésnek. Agyagfalvi Hegyi Istvántól eddigelé is megszoktuk, hogy mondanivalóját mindig tiszta lelkiség, igaz magyarság és erős költői felkészültség jellemzi, ez a kötete azonban, mintha még jobban elmélyült volna. Érzései kiforrottabbak, gondolatai kristályosabbak. Most már mindent a nyugodt problémáktól tullevő férfikor böles és tiszta szemüvegén néz és lát s mondanivalója talán ezért is emberibb és őszintébb. Igaz örömmel áll meg az olvasó egy-egy versénél és gondolkodik el, a ritmus és a rímek fülében maradnak, a gondolatok pedig gondolkozásra késztetnek. A költő teljesen kiforrott, a lira minden vállfajában hangja a férfiszív gordonkáján zeng. Igaz nyeresége a magyar lirának. *(—ő.)*

— **A Vihar utjában.** *(Lukácsy István novellái.)* Tizennégy elbeszélést gyüjtött össze ebben a kötetben a szerző. Mind a tizennégy novellának közös vonása, hogy érdekes, tömör és lüktetőn drámai. Legtöbben a léleknek valami nagy, csodálatos fordulásáról van szó. És ezt a csodát a hit misztériuma idézi elő. Lukácsy szivesen választja azt a formát, hogy valaki mint élményt, emléket beszéli el vagy jegyzi föl a történetet, ami által ez még közvetlenebb és kirobbanóbb drámaiságot kap. Vannak a kötetben igen sikerült történelmi novellák is, amelyek a drámai fordulón kivül a kor levegőjének és hangulatának szines fölidézésével is fokozzák az érdekességet. Különösen sikerült a *Sötét órák vigasztalása* cimü novella, amely a francia forradalom vérzivatarából ragad ki egy megrázó jelenetet, vagy a *Claudia álma*, amely Pilatus feleségének jósjelentőségü álmát állitja oda mint a Passio baljós előjátékát. A novella Kalocsán jelent meg.

Hegyi János Károly Rákoszentmihály. *1 drb. Neruda-utalvány:* dr. Halász Ferencné Budapest. *1—1 csomag Váncza-krémpor:* Galambos István Budapest. Géczy Pál Budapest. Horváth Böske Érdliget. *1 doboz Noseda-puder:* Gergely Irén Budapest. *1 darab Le Rosier-utalvány:* Hufnagel János Dunabogdány. *1 darab Gyulay-utalvány:* Heingartner Frigyes Budapest. *1 darab Bayer-utalván* Budapest. Huber Árpád Budapest. *1 darab Brunhuber-utalvány:* Hutter Antal Budapest. *1—1 csomag Hortobágyi juhturó:* Gábor István Budapest. Huber Árpád Budpaest. *1 darab Majthényi-utalvány:* Gottl Olga Budapest. *1 darab Székely-utalvány:* Geiger Endre Budapest. *1 üveg Meggylelke:* Geiszlinger Béla Rábagyarmat.

Heti nyeremények:

5 üveg
„Dreher Szent-Erzsébet Tápsör"-t
Az üvegeket kérjük visszaküldeni.

Dreher

Egy-egy dij a következőket fogja tartalmazni
1 darab Szent László fertőtlenitő szappan,
1 darab Szent László fertőtlenitő fogkrém,
1 darab Szent László fertőtlenitő sampoon

Utalvány fél kg. diszdobozos csokoládédesszertre
„Cadeau"
csokoládégyárhoz VI., Izabella-utca 88

Egy szines aquarel (pto 13×18 cm nagyságu
Diskay és Társa művészi tény képészetnél
Budapest, VII., Rákóczi-ut 18.
Telefon: 34-8-81. Lift díjtalan.

Két tubus **NERUDA-krém**
és egy doboz MAYA puderre, tetszés szerinti szinben Adja NERUDA nagydrogéria. IV., Kossuth Lajos-utca 10. sz.

5 darab **Váncza-krémpor** vegyesen
5 darab **Váncza-sütőpor**
5 darab **Váncza-vanilincukor**

1 darab
Dr. Noseda „OSMO"-puder No. 2.
Futurit-dobozban.

Utalvány 1 üveg
Dr. Rob. GREENSILL-féle szájvizre
és 1 db fogszappanra. Parfumerie „LE ROSIER" Bpest, VIII., Mária-u. 19.

Utalvány egy kabinet nagyságu
Pastell-fotografiára
GYULAY-műterem József-körut **17.**

1 tubus BAVDERMA KRÉME
1 tubus BEBILON KRÉME
1 darab BEBILON SZAPPAN
Főraktár: BAYER gyógytár, Budapest, VI., Andrássy-ut 84

8 drb művészi levelezőlapra jogasitó utalvány
Brunhuber Béla
udvari és kamarai fényképész (Budapest, VIII., Baross utca 61.) mütermébe

Egy-egy ½ kilós bödön Orsz. Magy. Tejszövetkezeti Központ által termelt
HORTOBÁGYI JUHTURÓ

Libatoll tisztított, kg 2.50-től 2 parna, 1 dunyha ia anginnal, 8 kg ollal P 29
Higienikus ágytollitisztitás.
Kohn, Üllői-ut 21. Telefon 86-5-59.

Majthényi Béla
drogua és illatszertár az „Arany-Kereszthez"
Budapest, IX., Vámház-körut 15.
(Lónyay-utca sarkán.)
MAJTHENYI KÖLNI BÁRMELY ILLATBAN.

SZÉKELY JÁNOS
vas- és konyhaszerek szaküzlete
Budapest, IV., Vámház-körut 12. sz
Telefon: 84-6-24.
Ajándéka: egy félliteres Thermos.

1 üveg 0.7 literes likőr
MEGGYLELKE
a magyar asztal likőrje
Schrank
ESZTERGOM

Egy bronzfigurára
AJÁNDÉKOK
KERÁMIA
RÁDIÓ
Csillárok
ÉS VILÁGÍTÁS RT.
Erzsébet-krt 41

4. számu keresztrejtvény

Megfejtési határidő mindenkor: csütörtök délig.
A boritékra okvetlenül ráirandó: „Rejtvénypályázat". A szelvény a megfejtéssel együtt levágatlanul küldendő be.
Olvasóink által, szokott formáinkra készitett helyes keresztrejtvényeknek szivesen adunk helyet.

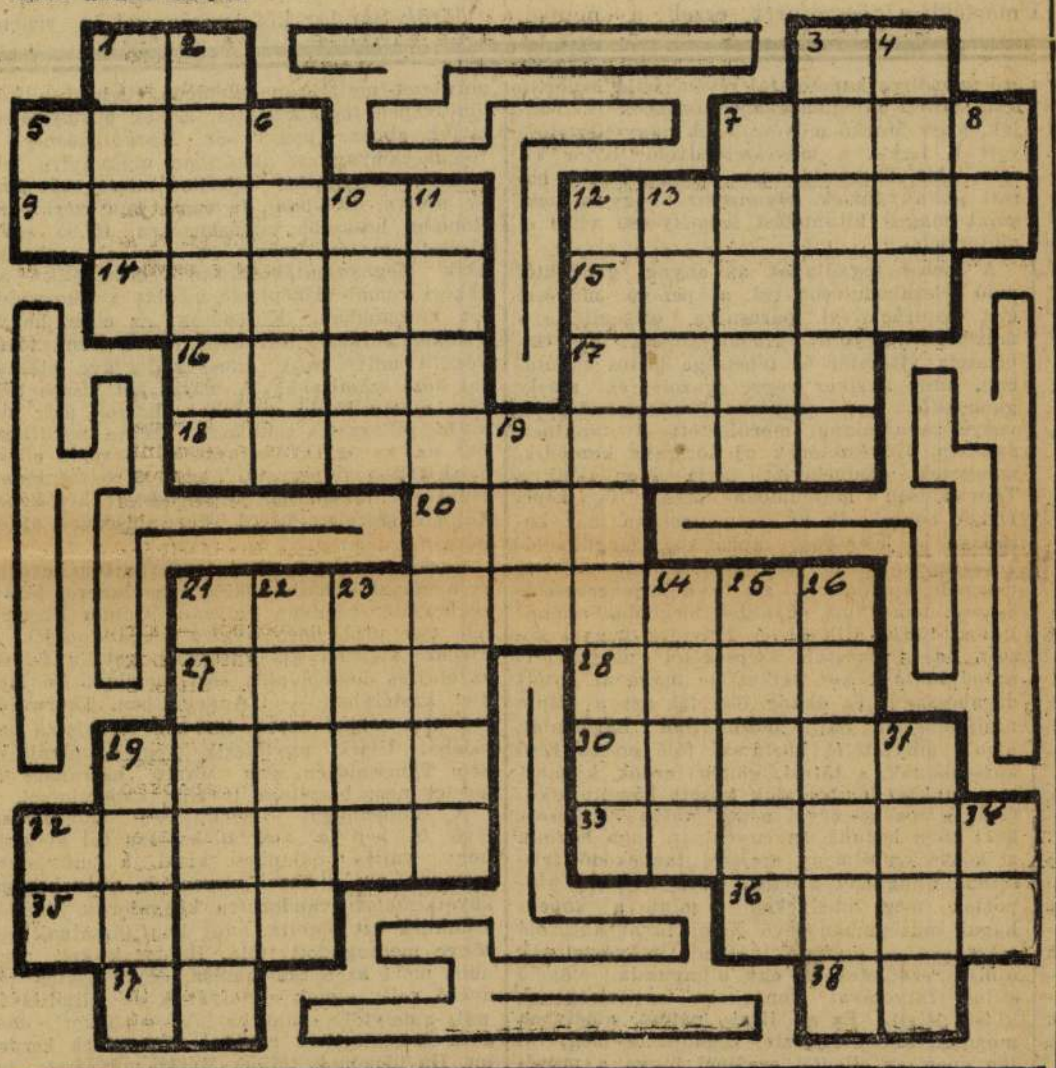

SZELVÉNY. **4. SZÁM.**

NÉV: _____

PONTOS CÍM: _____

Vizszintes sorok: 1. Fehér törökül. 3. Mássalhangzó kiejtve. 5. Pohár idegen nyelven. 7. Volt japán londoni nagykövet, külügyminiszter, az angol—japán szövetség egyik megteremtője (1860—1923). 9. Adventi hajnali mise. 12. Hires balatonvidéki bortermőhely. 14. Menü. 15. Eritreai város. 16. Ez a határincidens robbantotta ki az olasz—abesszin háborut. 17. A miniszterelnöki palota épitésze (1765—1834). 18. Korunk nagy államférfia. 20. Vissza: fenyő. 21. Görög történetiró (484—425). 27. Épitmények része. 28. Porosz hadtörténeti iró (1847—1905). 29. Japán szigetcsoport. 30. A történelem előtti idő, amikor az első élőlények a Földre kerültek. 32. Kiváló piarista történetiró (1860—1932). 33. Neves holland fizikus, a róla elnevezett effektus az elektronelmélet egyik legfőbb bizonyitéka. 35. Papirra vetek. 36. Lengyel gyárváros. 37. Görög fosztóképző. 38. Görög betü.

Függőleges sorok: 1. A liliomfélékhez tartozó cserje. 2. Város az angol—egyiptomi Szudánban. 3. Kiváló olasz katolikus iró. 4. Állam idegen nyelven. 5. Főuri rang rövidítése. 6. Francia helység a spanyol határ közelében. 7. A mohamedánok szent könyve. 8. Az okozat létrehozója. 10. Völgy idegen nyelvü genitivusza. 11. Egyházi méltóság latin neve. 12. Szinmagyar vidék cseh megszállás alatt. 13. Népfaj. 19. Vissza: énekkettős. 21. Európai ország királya. 22. Attila fia. 23. Az első két betü felcserélésével: a gazda igéje. 24. Tus idegen nyelven és fonetikusan. 25. Idegen nyelvü nagybátya. 26. Komárommegyei község. 23. Török váltópénz. 31. Neves müforditó. 32. Személyes névmás. 34. Lát szinonimájának mássalhangzói.

A 3. számu keresztrejtvény megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Hunyadi László. 11. Bedo. 12. Őseí. 13. Rs. 15. Kalocsa. 17. It. 18. Cok. 20. Mucsa. 21. Oho, 22. Elan. 24. Shs. 25. Arak. 26. Gelée, 28. Agorá. 29. Anyai ágon. 30. Kopic. 32. Match. 34. Obok. 35. Peg. 37. Luna. 38. Ros. 39. Latin. 41. Sol. 42. Or. 43. Kalózok. 45. Ká. 46. Nemo. 47. Enok. 49. A mohácsi csata.

Függőleges sorok: 1. Hercegi korona. 2. Nb. 3. Yek. 4. Adam. 5. Dolus. 6. Lőcse. 7. Ássa. 8. Sea. 9. Zi. 10. Ottokár halála. 14. Sóle. 16. Ochrida-tó. 17. Ihar. 19. Kalapos. 21. Orontus. 23. Nénik. 25. A goal. 27. Eye. 28. Agm. 31. Óbor. 33. Cnok. 35. Palóc. 36. Gizei. 39. Lamá 40. None. 43. Keh. 44. Kos. 46. No. 48. Ka.

Heti nyereményben részesültek:

5 üveg Szent Erzsébet-tápsör: Hauke Dezső Budapest *1 doboz Dreher-csokoládé:* Gredinger Pál Putnok. *1 kolozsvári csomag:* Hangay Rupert Palotás. *1 doboz Cadeau-csokoládé:* Gulden Konrád Budapest. *1 Diskay-utalvány:*

ID. MARKÓ KÁROLY: VISEGRÁD. Olajfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

Magyar Művészet
1925. 520. l.

Marko Károly úr

LIGETI ANTAL: KONSTANTINÁPOLY. Vízfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

művészetünk ez ágának hazafias indítékai s az iránt a bensőségteljes kölcsönös megértés iránt, melyben akkor a művészi munka a közönség érzelemvilágával találkozott. Ezenfelül az is elismerendő, hogy e bő termelésben sok jelentéktelen és múló becsű munka között vannak oly alkotások is, melyek történeti festészetünknek — ha csak annak jelentőségét teljesen túlhaladottnak nem akarjuk tekinteni — mindig maradandó díszei és büszkeségei lesznek.

nek megtalálása, Salamon királyt anyja elátkozza, Nádasdy Tamás nádor és Tinódy Sebestyén s Kazinczy Ferenc és Kisfaludy Károly találkozása; s a korra nézve jellemző, hogy e két utóbbi kép magánmegrendelésre készült: a gr. Nádasdy Ferenc, illetőleg a magyar hölgyek megrendelésére.*

Weber Henriket szintén foglalkoztatta a Hunyadi János halála és foglalkoztatta fiának, Mátyásnak, mint királynak bevo-

ID. MARKÓ KÁROLY: IV. BÉLA MENEKÜLÉSE A TATÁROK ELŐL. Olajfestmény.
Ernst Múzeum.

Magyar Művészet
1925. 5-24. l.

Marko Károly úr

Imre királyt, amint elfogja lázadó öccsét, Endrét és 1857-ben A mohácsi csatát. Képeit majdnem mind Szépművészeti Múzeumunk szerezte meg, mint történeti festészetünknek emlékszerű darabjait, de mohácsi csatája kihelyeztetvén a Kassai múzeumba, a csehek birtokába jutott. Nála félreismerhetetlen a monumentalitásra való komoly törekvés, mely azonban többnyire a formák bizonyos kiszélesítésében is nyilvánul, amely alakjait gyakran nehézkesekké, mozdulataikat erőltetettekké teszi. Than kétségtelenül sok sablonnal szakított és sok új elemet vegyített történeti ábrázolásunk formanyelvébe s későbbi pályája szempontjából is ezidőbeli alkotásai sok másénál nagyobb érdekkel bírnak.*

A nemzeti multba merülés vágya, mint egy újravirágzása a huszas-harmincas évek irodalmi és művészeti romantikájának, 1859-ben találkozott a politikai újraébredés jelenségeivel. E kettős áramlattól megragadva a Műegylet, régi népszerűségét visszanyerendő, pályázatot hirdetett történeti festményre, azzal a hozzáadással, hogy jövő évi műlapját a pályázó művek közül fogja kiválasztani. A pályázat eredménye megírt a Vasárnapi Ujságban az 1859-iki tavaszi tárlat nagyszerű meglepetéseiről.*

Szemere Bertalan, aki ez egész idő alatt Párisban élt mint emigráns, 1859 februáriusában meglátogatta műtermükben az ott dolgozó két fiatal magyar művészt, Klimkovics Ferencet és Madarász Viktort; az első akkor dolgozott pályamunkáján, a Szent László és Salamon képén, a másiknak úgy látszik csak Zách Feliciánját látta Szemere; amannak hivatottságában kételkedett, emennek nagy jövőt ígért, bár megjegyezte róla, hogy nagyon szeret másokat bírálni s „nem kis mértékben elbízott".**

Klimkovics, akit már említettünk, történeti képével a pályázaton sikert aratott, a Műegylet kisorsolásra megvásárolta azt; ugyanebben az elismerésben részesült Madarász Viktornak nem pályázó Zách-képe, a Hunyadi László siratását pedig megvásárolták a Múzeum számára, ahol most egy másik ugyanez időbeli képével, mely Zrínyi Ilonát vizsgálóbírája előtt ábrázolja, együtt látható.

A magyar közönség Madarász Viktor e hármas megjelenéséből láthatta, hogy nagy művésze támadt, a legnagyobb történetfestője, az, akit ez a korszak oly epedve várt

XVII. TEREM

MARKÓ KÁROLY:

488. Idyllikus táj.
489. Magyar táj.
490. Páris ítélete.
491. Tájkép.
492. Alföldi táj.
493. Mithológiai jelenet.
494. Arkádiában.
495. Fürdőző nők.
496. Eszményi táj.
497. Ganymedes.
498. Hegyi táj.
499. MARKÓ FERENC: Nyár.
500. MARKÓ FERENC: Tavasz.
501. MARKÓ FERENC: Gyümölcsszedés.
502. IFJ. MARKÓ KÁROLY: Erdő ősszel.
503. MARKÓ FERENC: Mosónők a tutajon.
504. MARKÓ FERENC: Ősz.
505. MARKÓ FERENC: Tél.
506. ID. MARKÓ KÁROLY: Folyó.
506/a. IFJ. MARKÓ KÁROLY: Önarckép.

K. M. Társ.
Biedermeier kiáll.
1937-38.

XVIII. TEREM

507. LACCATARIS DEMETER: Férfiarckép.
508. WEYDE VILMOS: Numvári Werther Frigyesné.
509. LACCATARIS DEMETER: Parkban.
510. WEYDE VILMOS: Nemes Hörmann Carolina.
511. LACCATARIS DEMETER: Schwab Vilmos.
512. WEYDE VILMOS: Templomban.
513. WEYDE VILMOS: gróf Keglevich arcképe.
514. LACCATARIS DEMETER: Skót lantos.
515. LACCATARIS DEMETER: Magyarruhás arckép.
516. LACCATARIS DEMETER: Templomkertben.
517. LACCATARIS DEMETER: Férfiarckép.
518. ALCONIERE TIVADAR: Lovas.
519. WEYDE VILMOS: A bástyán.
520. ALCONIERE TIVADAR (?): Török nő.
521. ALCONIERE TIVADAR: Női arckép.
522. KOSARECK MÁRTON: Női arckép.

Marko Károly

Vasárnapi Ujság 40-ik számához 1861.

némi ázsiót is kapni rá. 5, 10 ftosakat láttam. Itt, az egész világ csupa ezüst. Sveiczban, csupa arany. 1, 2, ½ ftos ezüstpénz, huszas kevesebb; 1, 3 és 6 krajczáros ezüstös-réz, minden király idejéből másveretü — s anyagu van itt leginkább forgalomban. Ismerősökkel is találkoztunk, temérdekkel : az osztrák hatosokkal! Mind itt vannak ezek! — Csudálatos, hogy 12 év óta, még a pakfong sem türheti nálunk a szabad klimát. Mind elszökik! Anyi igaz, hogy az osztrák hatosok mellett az utazónak nyeresége van, mert mig ilyeneket otthon, nagyon kis azsióval, szerezhet — s itt saját értékökben, rajtuk tuladhat; addig a huszasokat, melyeknél magas ázsiót fizetett, szintén csak nominál értékben lehet fogyasztani. Pénzváltókban adnak rá valamit, de a közforgalomban semmit. Oh dicsőséges hatosok!!

. . . . . *Szováti Lajos.*

TÁRHÁZ.

Kakas Márton levelei.

„Hazakerültem, gazduram!“ ezt mondá az egyszeri béres, ki hajdani gazdája kéményéből sonkát lopván, egyenesen a tűzhely közepére esett le. — Ez az én mottóm is.

Mindenütt feloszlatva, hol kilöketve, hol be nem bocsáttatva, mint a tékozló fiu, megtérek ismét az én atyáim házába, az én születésem hajléka alá, a Vasárnapi Ujságba.

Hallottam már ugy fülhegygyel egy idő óta olyan forma hireket, mintha Pest vármegye bizottmányát felakarnák oszlatni, de nem kapnának komiszárost, a ki azt végrehajtsa, hogy a 30-iki gyülést nem fogják türni; hanem hát tudja szerkesztő ur, ki hinne el mindent, a mi az ujságban van? Denique én nem hittem. 29-ikén hivatalos vagyok a konferencziára, megyek a vármegyeházhoz s látom, hogy be van csukva a kapu; egy kicsi öreg asszony ott dörömbözött már egy idő óta, de nem eresztették be. Várjon hugomasszony, majd kinyitom én, aztán bejöhet velem együtt, azzal kinyitám a kaput, de alig toltam be annyira, hogy a jámbor matrona a kezét bedughatta rajta, midőn láthatatlan hatalmak rögtön ötven lóerejü nyomással vissza tolták, szerencsémre nem az én orromat, hanem az öreg asszony öt ujját szoritva az ajtó közé. Az aztán elkezdett rimánkodni, hogy ő nem bizottmány, ő nem vármegye, nem is akar gyülést tartani, hanem csak az urának visz egy kis sajtot, meg sört, a ki drabant odabenn, mig felnyiták ismét annyira a kaput, hogy ő bejuthatott; én pedig benézhettem rajta.

Valami háromszáz szurony mosolygott felém.

„Ugyan kérem, ez már talán az uj alkotmányos alapon szervezett kijavitott bizottmány?“ kérdem a legközelebb álló puskás képviselő barátomtól. — Válasz helyett becsapták előttem az ajtót.

A megyeház előtt már ekkor egy csoport hasonló sorsban részesült szónok és státusférfiu gyült össze, kik mindnyájan meg voltak abban egyezve, hogy erről az esetről nagyon nehéz lesz protokollumot felvenni. Ezekhez csatlakoztam. „No Kakas Márton, kiáltottak elém, erre csinálj most valami viczczet. Én nem, de csinált a sors. Valami kicsi angol lordot vetett oda, azt mondják épen Derby lett volna; az kérdezősködött, hogy merre van a pesti megyeháza? — Épen itt van! — Hogy ő szeretne egy pesti megyegyülést látni. — „Érdemes lesz megnézni, igazán.“ — Merre kell bemenni? — „Csak itt a kapun.“ Ugy hiszem, hogy nem soká maradhatott benn, mert hamar visszajött; ugy látszott, hogy nem igen lehettett megelégedve. „Mi ez odabenn?“ — „Ez, mylord, azon alkotmány, a mely az angol alkotmányhoz olyan gyönyörüen hasonlit.“

Az első alispán azt kérdezé a vezénylő őrnagytól : „meddig szándékoznak itt maradni?“ — „A meddig szükséges lesz,“ volt a válasz. Ekkor eztán az alispán és tiszttársai elhagyták a megszállt megyeházat s mentek a főispáni helytartóhoz, lemondásaikat tömegesen beadni; a solti járás tisztviselői, kik a gőzössel később érkeztek, siettek utánuk, s elhatározásukat amazokéhoz csatolták.

Az utczákat késő estig tolongó néptömeg lepte el, mely között szuronyos és dsidás őrjáratok száguldoztak végig. Másnap tiz órakor, mint a gyüésre kitüzött időben, a megyeház előtti utczán csoportosult össze Pestmegye bizottmánya.

A megyeház ajtaja ismét zárva; Mihály-napi hurczolkodókkal tele minden utcza, egy pár szemközt jövő szekér emeletre rakott szekrényekkel és pamlagokkal itt-ott összeakadt, egész barrikád vált belőle, ez okozta az egyedüli lármát a városban az *évenkinti revolutiónak* e *mindentfelforgató* napján. Maga, a legfélelmesebb (?) testület várt és hallgatott.

Tiz óra után öt perczczel kiválasztók magunk közül, a kinek leghosszabb és legveresebb szakálla volt, s megbiztuk, hogy kérdezze meg hivatalosan a katonaság parancsnokától, miért van itt? Erre az a categoricus válasz adatott: azért hogy minket be ne eresszen.

A következő perczben a hurczolkodó Pestváros utczái egy hosszu menetet láttak, levett fővegü ősz, kopasz férfiakból állót, mely csendesen énekelve a „Hazádnak rendületlenül légy hive!“ szent zsolozsmáját, haladt végig : — a *hurczolkodó vármegye!* szekerek, hintók, költözö emberek félretértek előlük; utat engedve azoknak, kikkel együtt egy vármegye költözik ősei örökéből.

A házából kivert bizottmány gróf Károlyi István főispáni helytartó lakához vonult, ott nehány szóval megköszöntük hü buzgalmát, bucsut vettünk az ősz hazafitól, boldogabb időkre bizva boldogabb találkozást.

És ez mind oly tréfás dolog, hogy az ember sirna rajta, ha nem tudná, hogy lesz valaki, a ki könyeinken nevetni fog.

Tehát — talpra jó kedv! *Kakas Márton.*

Irodalom és müvészet.

\+ (*„Asbóth Lajos emlékiratai“*) már sajtó alatt vannak, s az első kötet a pesti novemberi vásárra fog megjelenni. Előfizetni vagy aláirni a becses munkára 4 ftjával még mindig lehet. Az előfizetések vagy aláirások Artner Izidor pesti ügyvédhez (nádor-utcza 5. sz. 3. emelet) vagy magához a szerzőhöz Lugosra is beküldhetők.

\+ (*Uj magyar dalmü.*) *Mosonyi Mihály „Szép Ilonka“* czimü dalművét már teljesen elkészitette, s valószinüleg a télen fog szinre kerülni.

\+ (*Kornis Károly menekült hazánkfia*) Braziliában „O Casamento Civil“ czim alatt egy munkát irt a házasságról, mely nagy kitüntetésben részesül. E munka miatt a „Brasilia“ czimü német lap a szerzőt a császárság egyik legjelesb jogtudósának nevezi. A braziliai protestánsok köszönő iratot is intéztek e könyvért Kornishoz, a ki katholikus létére oly melegen szólt a vegyes házasságokról, melyek eddig a törvény biztositékait nélkülözék.

\+ (*Garibaldi emlékirataiból*“), melyeket *Dumas* után *Kassay Adolf* tett át nyelvünkre, a napokban két (2. és 3.) füzet jelent meg egyszerre; az egész mü megjelenése pedig oktober végére igértetik. Egy-egy füzet ára 15 kr., az egész 50 ivnyi munkáé 3 ft. 75 kr. A kik egyenest a kiadónál, Sieber Henrik pozsonyi nyomdásznál rendelik meg, azon előnyben részesülnek, hogy Garibaldi és elhunyt nejének arczképét is jutalmul kapják.

\+ (*Követjelentési beszéd.*) Kecskeméten megjelent egy külön füzetben azon beszéd, melyet *Horváth Döme*, Kecskemét város képviselője e város választó polgáraihoz tartott f. év sept. 19-én.

\+ (*„Egy Garibaldi önkéntes kalandjai“*) czimü, Sz. M. által francziából forditott kis könyv jelent meg Szegeden Burger Zsigmond nyomdájában. A könyv korszerüségénél fogva élénk keletre számithat.

\+ (*Pellico Silvio „Rabságom órái“*) czimü munkája *Draxler János* által olaszból forditva megjelent. E könyvben a szerző a szabadságért Milanóban szenvedett 10 évi rabsága élményeit irja le. Érdekes voltáról kezeskedik az, hogy már csaknem minden müvelt európai nyelvre le van forditva. Ára 1 ft. 30 kr.

\+ (*Érdekes arczképcsarnok.*) Pfeifer Ferdinándnál megjelent : a Hunyady-család arczképcsarnoka, mely Hunyady Jánosnak és neje Szilágyi Erzsébetnek, aztán Mátyás, László, Szilágyi Mihály, Podiebrad Katalin és Beatrixnak egykoru rajzok után készült arczképeit tartalmazza. — Ugyancsak Pfeifer husz magyar irónő arczképcsarnokát szándékozik karácsonyra kiadni.

\+ (*Korszerü munka.*) Sárospatakon átdolgozott ujabb kiadásban jelent meg : *„Megyei rendszer.“* Közhasználatul kiadja Zemplénmegye közönsége. Ára 50 kr. Ohajtandó, hogy e közhasznu munka minél jobban elterjedjen.

\+ (*Bernát Gáspár*) figyelmezteti a vidéki szinigazgatókat, hogy „Ki a vivát?“ czimü népszinmüve a zenerészletekkel együtt nála (Pest, fehérhajó-utcza 5. sz.) megrendelhető.

\+ (*Hangverseny.*) Mult vasárnap tartotta hangversenyét Dienesné a Muzeum disztermében. A hangversenyzőnő a következő darabokat adta elő zongorán : 1) Emlékezés Lammermoori Luciára, nagy ábránd Liszt Ferencztől; 2) „Repülj fecském“ és „Ezt a kerek erdőt,“ Reményi átiratai; 3) Beethoven „török indulóját, melynek Rubinstein oly nagy népszerüséget szerzett és a Rákóczy-indulót. Dienesné müvészi szabatossággal és sok melegséggel játszott. Ohajtjuk, hogy vidéki körutjában is oly lelkes fogadtatásban részesüljön, mint a minőt ezuttal Pesten tapasztalt. Kivüle még közreműködtek : Jókainé, ki Jókai „Apostolok oszlásának napján“ czimü költeményét meghatólag szavalta el; Hollósy-L-né, ki gyönyörüen énekelt magyar népdalokat; Hofbauer Zs. szintén egy magyar népdalt adott elő, Molnár Kakas Márton „Pro és contra“ versét szavalta el; Kubinyi Ede; Huber K. fiatal tanitványa hegedün játszott. Mind a hangversenyzönő, mind a közreműködők sok tapsban részesültek. A tiszta jövedelm fele a gyöngyösi leégettek segélyezésére ajánltatott fel. Annál inkább sajnáljuk, hogy oly kis számu közönség volt jelen, kétségkivül azért, mert épen akkor a megyeháznál történtek vonák magukra a közfigyelmet.

\+ (*Sajtóügy.*) Bécsből irják, hogy az 1852. évi osztrák sajtótörvény, „a magyar országgyülés további végzéseig,“ a magyar büntetőtörvénykönyv megtartásával, Magyarországon is érvényessé fog nyilvánittatni.

Egyházi és iskola.

— (*Pesti föreáltanoda*) Számos oldalról — szülök és tanintézetek részéről érkező azon kérdezősködésre minő tantervet követend a pesti föreáltanoda a három alreálosztályra nézve s minö könyvek fognak azokban

*

használtatni? — van szerencsém tudatni : hogy e tekintetekben, fájdalom, bizonyosat még nem mondhatni, mind ez attól függvén: vajjon megmarad-e a föreáltanodának három alreálosztálylyal kapcsolatos eddigi szerkezete, vagy átalakittatik-e a három alreálosztály ugynevezett polgári tanodává. Annyit azonban az illetök megnyugtatására eleve is mondhatok, hogy ha a polgári tanoda lép is életbe, ez az eddigi három osztályu alreáltanodától — lényegileg igen kevéssé fog különbözni, miután a polgári tanodába fölveendő tantárgyak — legalább az eddig ismert tervezet szerint csaknem egészen ugyan azok lesznek, melyek az alreáltanodában tanittattak. Pesten okt. 2-án 1861 *Ney Ferencz* a pesti föreáltanoda igazgatója.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

\+ (*A Sz.-István-kőszénbánya-társulat*) m. hó 23-iki gyülésében az előbbi igazgatósági tagok ujolag megválasztattak, s b. Prónay Albert elnöklete alatt Korizmics László, Havas József, Fluck Ede, Kohen Jakab és Brellich János urakból bizottmány alakittatott a tervezett vaspályaépités szükséges előintézkedéseinek megtételére.

\+ (*A kolozsvári első napi lóversenyen*) a 600 ftos vadászdijt id. gr. Teleki Domokos „Cato"-ja; az első osztályu 500 aranyos császári dijt gr. Eszterházy Mihály „Miss Litty"-je; az 1000 ftos erdélyi dijt pedig gr. Bethlen Sándor „Gyuri"-ja nyerte el.

\+ (*Szeszfőzés betiltása.*) Erdélyben a kormányszék, tekintve a rosz termést és a gabona emelkedő árát, a szeszfőzést oktober 15-től kezdve betiltotta.

Közintézetek, egyletek.

\+ (*A „Pannonia" magyar viszontbiztositó intézet részéről*) a közönségnek átengedett 1000 db. 1000 ftos részvényekre sept. 20-tól okt. 1-ig mint kitüzött határidőig 788-an, összesen 3826 db. részvényt irtak alá. Szép jele az uj társulat iránti közérdekeltségnek.

\+ (*A Ráday-könyvtárt*) e napokban vette át hivatalosan a pesti prot. főiskola bizottmánya. Az egész ár még nincs ugyan kifizetve, de remélik, hogy az e czélrai adakozások sincsenek még befejezve.

\+ (*A barsmegyei gazdasági egyesület*) f. hó 13-kán d. e. 11 órakor Léván, a kaszinó-teremben közgyülést tartant.

\+ (*A Markó-féle képek megvételére*) ujabban adakoztak : b. Rudies József, bácsi főispán 40. Marczibányi Antal kamarás 40, Karácsonyi László, torontáli főispán 30, és Fleischl Dávid, pesti nagykereskedő 25 ftot.

\+ (*A „Nemzeti Kör" közgyülését*) m. hó 29-én, a jelenvolt tagok csekély száma miatt meg nem tarthatván, arra ujabb határnapul f. okt. hó utolsó vásárnapja tüzetett ki.

\+ (*Az országos kertészeti társulat*) nov. 9-én tartja közgyülését, mely az egyesület további fennállása vagy megszüntetése felett fog határozni. Az egyletnek tagjain 7133 ft. 90 kr. be nem fizetett évi illeték követelni valója van; a be nem fizetett alapitványok pedig 4000 ftra rugnak.

Balesetek, elemi csapások.

\+ (*Marhavész terjedése.*) Gyulán és Szarvason a szárrétü paczalvész kiütött. A hatóságok ovatossági rendszabályokat léptettek életbe a vész tovább terjedésének meggátlására. A békési és nagyváradi marhavásár helyhatóságilag beltiltatott.

\+ (*Vasuti szerencsétlenség.*) Gyertyámosnál mult hó 26-án, tehát a keszthelyi szerencsétlenséggel egy időben, két tehervonat összeütközött s nehány kocsi szétzuzatott.

Mi ujság?

\+ (*Repülő ember.*) A pestvárosi német szinházban közelebb *Mergartée* vakmerő gymnasta vendégszerepelt. Bucsuelőadása sept. 27-én volt, mely alkalomra egy csodarepülést hirdetett s azt bámulatos sikerrel végre is hajtotta. A művész bekötött szemmel megjelent a szinház legfelső karzatán, s innèn az egész nézőtéren keresztül a szinpadra repült, s ott a légben magasan függő kis hintajára szállt, melyről fejjel lefelé egy lábon függött. A közönség néma borzalommal nézte a jelenetet, de aztán annál zajosabb tapsokban tört ki.

\+ (*A pesti kir. egyetem ujonnan választott hatósága*) már e hóban megkezdi hivatalos működését. A megnyitási ünnepély f. hó 1-én ment végbe az egyetem disztermében, diszes közönség jelenlétében. A megnyitó beszédet Virozsil prorektor tartotta latin nyelven. Utána az elhunyt rektor Markfi nevében számolt az egyetem állapotáról Schopper, a theologiai kar dekánja. Ezután az uj rektor, Pauler Tivadar zajos éljenzés közt foglalta el az elnöki széket, kit a jogikar uj dekánja Konek szép beszédben üdvözölt, mely után Pauler tartá remek székfoglaló beszédét, s ezzel az ünnepély végét érte.

\+ (*Hogy a román nép tömege nem oly ellensége a magyarnak*), mint egy-két szájhős pártvezér a világgal el akarná hitetni, annak bizonyságaul a „N. N." erdélyi levelezője elmondja azon esetet : hogy a Tordamegye gyülésein a román nép nevében annyit protestáló m.-szakáli esperes Krizsán csürét felgyujtották, s a mig gr. Bethlen Geiza és a környék magyar földbirtokosai szolgáikkal együtt siettek politikai ellenük vagyona megmentésére, a román lakosokat nem lehetett rávenni, hogy a nevökben tiltakozó esperes csürének eloltásában segitsenek.

\+ (*Schlosser Frigyes Kristóf hires német történetiró*) mult hó 23-án Heidelbergában meghalt.

\+ (*Nincs oly rosz a világon, a miből hasznot ne lehetne huzni*), csak érteni kell a módját. Állitásunkat a következő példa is igazolja : Egy nagylaki tudósitás szerint, az Aradmegye némely helységeiben mutatkozó marhavész következtében a szomszéd törvényhatóságok ovatossági rendszabályokat létesitettek, melyeket T. megye egyik községében ugy gyakorolnak, hogy ha Aradmegye felől kocsi jő, melyen takarmány van, azt a kirendelt őrök elszedik; de ha más utazó kocsi jő, melyen nincs széna, ennek ismét — eladják. Ezek aztán „fifikus" emberek!

\+ (*Sáskák Erdélyben.*) A dunafejedelemségi sáskasereg már Erdélybe is becsapott s négy hunyadmegyei falut ellepett. Még szerencse, hogy korábban nem jöttek.

\+ (*Hármas szülés.*) Aradon közelebb egy napszámosnőt ritka szaporasággal áldott meg az ég. Egyszerre 3 gyermeket hozott a világra, kik azonban a keresztelés után csakhamar mind elhaltak.

\+ (*Ujságolvasók hivatalos öszveirása.*) A „Czas" irja, hogy a prágai kerületi hatóság felsőbb rendelet folytán hivatalos névsorát állitja össze azoknak, kik politikai lapokat olvasnak. Az is kitétetik, hogy micsoda lapokat olvasnak. — Már most tehát csak az van hátra, hogy Ozmán basa példájára száz botot igérjenek minden ujságolvasó talpára.

\+ (*Perczel Miklós*), Perczel Mór tábornok fivére, a „P. N." szerint, az északamerikai unionista táborban mint ezredes szolgál.

\+ A lapok azon közleménye, hogy *Szántóffy* kanonok, mint a pesti papnövelde uj igazgatója legfölsőbb helyen megerősitést nem nyert, alaptalan. Szántóffy ur uj állomását már el is foglalta.

\+ (*A biharmegyei bizottmány felfüggesztésével*) az ottani főispán gr. Haller Sándor van megbizva, ki azonban e megbizást nem fogadja el. A megye tisztikara pedig elhatározta, hogy a bizottmány feloszlatása esetében le fog köszönni.

\+ (*Dobránszky Adolf, egykori muszkavezető*) a „Kárp. H." szerint ily czim alatt : „Rede des ungarischen Landtags-Abgeordneten (!?) Adolf Ritter von Dobrzánszky" egy több mint 8 nyomott ivre terjedő munkát küldött Ungvár vidékére mintegy 100 példányban, a végett, hogy felvilágositsa az orosz papságot : 1) hogy Ausztria és Magyarország közt a reálunio már 1463. óta csakugyan létezik (!), 2) hogy az orosz népnek valóban joga van — habár most nem kivánja is — mind külön nemzeti autonomiára, mind egyébre. — Más baja nincs Dobránszky urnak.

\+ (*Az erdélyi országgyülés*) Gyula-Fehérvárra, nov. 4-re van egybehiva. Az erre vonatkozó legfelsőbb leirat Kolozsvárra már megérkezett. A királyi propositiók ezek : 1) A román nemzet negyedik nemzetté nyilvánitása; 2) A kir. kormányszék és kir. tábla tagjai alkotmányszerü választása; 3) A 26 Reichsrath megválasztása (természetesen ez a fődolog); 4) A törvénykezés szükséges rendezése. A választás nem kerületek, hanem megyékként történik, s csak a 60,000-et meghaladó népességü megyékben választatik minden 30,000 után egy képviselő. A regalisták javaslatánál tekintettel kell lenni a nemzetiségi arányokra.

\+ (*A Reichsrath felsőháza*) sept. 30-iki ülésében elfogadva a követek sérthetlenségéről szóló törvény javaslatot.

\+ (*Szini ügy.*) Tudva van, hogy főleg a vidéken, ujabb időkben nagyon felkaptak az ugynevezett „korszerü" szindarabok, melyek sallangos czimök mellett alig nyujtanak valami élvezhetöt a közönségnek. A „*Pécsi Lapokban*" valaki azon alkalomból, hogy Pázmán társulata a „Kipfelhauser és családja," „Görgei vagy a világosi fegyverletétel," „Honvédhuszárok," „Vörös sipkás" s a t. czimü férczmüvekkel mulattatta a pécsi közönséget, — alkalmat vesz magának a következő megjegyzésekre : Ezek a darabok szörnyüképen dicsőitik az 1848. és 1849. évek csatárait, a honvédeket s huszárokat. Szegény honvédek! Nem elég, hogy elárultak, hogy nagy és világhirü győzelmeitek daczára a szabadság csatáját elvégre is elvesztettétek; nem elég, hogy besoroztak és üldöztek országvilágszerte: most még csak az kellett, hogy midőn az egész ország kegyelettel emlékszik meg önfeláldozó hős tetteitekről, találkozzanak a muzsáknak olyan rugott papjai, kik irnak rólatok és dicsőségtekről oly szindarabokat, hogy valamennyien arról kódultok! Tele vannak e darabok divatos pathoszszal, tele csattanós mondatokkal, sok szép beszéddel a hazáért, melyek a hatást a nagy közönségnél megteszik; de élethüség és a szinmü főkelléke: cselekvény semmi, épen semmi sincs bennök. Lehet-e a honvédekről nagyobb szatirát irni, mint őket olykép tüntetni elő, hogy sokat beszéljenek, dictiózzanak, de semmit se „cselekedjenek" a hazáért. Ezen időszak embereit szinpadra hozni tán nem is helyes tapintat, s még inkább, hogyan lehet, midőn azon események még annyira a közelmult történetéhez tartoznak, a honvédéletet már is annyira élethüség nélkül ábrázolni, az megfoghatlan. Eddig mindig az volt a panasz, hogy a magyar élet egyhangu, nem szolgáltat anyagot a szinirodalomnak, vagy hogy a censura vaskeze kötve tartja a szellemi eröt, s nem képes teremteni, vagy ha jobban tetszik : alkotni. Ime most elég változatos a magyar élet, az embernek csak bele kell markolni, s mind a tiz ujjára egy-egy szinmüanyag tapad; a censura is elég szabadon hagyja repkedni a szárnyra kelő szellemóriásokat: s mit tudunk ezen érdekes mozzanatokban oly gazdag évben a szinirodalom mezejéről felmutatni? Valóban szomoru jelenség, hogy ily kedvező helyzetben szinirodalmunk csak egy-két müvészi becsü darabokkal sem tudott gyarapodni!" — Igy szólnak a Pécsi Lapok. Lehetne itt egyetmást, a viszonyok ziláltságát, alaktalanságát, ama pangás mentségeül felhozni, azonban elhallgatjuk ezeket, s ajánljuk az illetök figyelmébe a fent elmondott igazságokat!

\+ (*Harum Péter*), a pesti egyetemnek a német rendszer alatt volt tanára, az insbrucki egyetemhez helyeztetett át. Ott talán több siker koronázandja az osztrák rendszer melletti buzgalmát.

aber als sehr beachtliche Leistungen eines vielleicht (!) bremischen Zeitgenossen Funhofs.
Sicher nicht Raphon, wie in Bremen angenommen wird, aber wohl gewiß das Werk eines südniedersächsischen Malers ist das interessante Fragment mit der Gefangennahme Christi (etwa 1500). Die von Raphons Bildern gänzlich abweichenden, hellen Farbtöne, die in aller Turbulenz des Figurenknäuels gewahrte malerische Durchbildung, auch die Landschaft sind Zeichen einer anderen Hand und vermutlich der des Meisters des Barienroder Altars.
Das sicher zu Unrecht L. Cranach zugeschriebene Bild mit Christus als Schmerzensmann halte ich für eine Arbeit des Lübeckers H. Kemmer.
Mit sicheren niedersächsischen Werken ist das spätere 16. Jahrhundert bis jetzt noch nicht vertreten, es sei denn, daß das eindrucksvolle Frauenbildnis von 1559 eine solche Arbeit ist (in Bremen „westfälisch" bezeichnet). Es erinnert in der ganzen Auffassung, der gleichen graubraunen Farbe des Hintergrundes, der Sparsamkeit der Töne und im Malstil an das von mir M. Lorichs zugeschriebene Bildnis einer Gräfin v. Rantzau im Prov.-Mus. Hannover.
Recht ansehnlich ist auch schon der Bestand an Bildern des 17. Jahrhunderts, deren meist starke Abhängigkeit von holländischen oder flämischen Vorbildern die Entwicklung bodenständiger Formarten — wie die Bilder der leider noch nicht vertretenen W. Heimbach, M. Scheits usw. belegen — nicht behindert hat. Das stattliche, wohl mit Recht J. Ovens zugeschriebene Bildnis einer älteren Dame scheint das im Katalog von H. Schmidt: J. Ovens, Kiel O. J. unter Nr. 411 unter „heute nicht nachweisbar" geführte Bild zu sein. Ein Gesellschaftsbild des Schleswigers J. Lisse, zwei J. Jacobs signierte Bilder: Lagerszene und Jäger bei der Rast, zwei A. Sanders zugeschriebene Bildnisse und Stilleben von J. G. Hintz gehören in diesen Kreis.

MEISTER V. OSNABRÜCK. MADONNA MIT KIND
CA. 1520

T. RIEMENSCHNEIDER. ALABASTERSTATUETTE DER HL. BARBARA

BREMEN, ROSELIUSHAUS

JOSEPH ANTON KOCH. RÖMISCHE LANDSCHAFT (SANTA MARIA MAGGIORE)

ESSEN, AUSSTELLUNG „DEUTSCHE ROMANTIK" IM FOLKWANG-MUSEUM

DEUTSCHE ROMANTIK IM FOLKWANG-MUSEUM

Eine Ausstellung „Deutsche Romantik" im Obergeschoß des Folkwang-Museums bringt eine Auslese der vor kurzem erworbenen Graphik-Sammlung Hoffmann zur Schau: Nazarener, deutschrömische Landschafter, Richter, Schwind und Rethel, mit nachdrücklichem Akzent bei Eugen Neureuther und Adolph Schrödter. Besonderes Gewicht erhält dieser Überblick durch namhafte Werke der Dresdener Frühromantik, die aus Essener Privatbesitz geliehen wurden. Von C. D. Friedrich die seltenen Holzschnitte und Radierungen und eine Reihe der frühen Federzeichnungen. Unter ihnen einige Flachlandschaften (von 1801, 1802), spröde und herb, kärglich in den Formmitteln und doch schon ganz Friedrich in der Raumgestaltung und melancholischen Scheu, eine Pflanzenstudie, ein reizvolles Blatt mit verschiedenen Gruppen und Köpfen, und ein spätes (nach 1824) merkwürdig korrektes Seestück. Der Beachtung wert ist vor allem die zufällig entdeckte Kompositionsskizze (Bleistift) zu dem früher in Putbus befindlichen Gemälde „Der Tannenwald mit dem Raben". Dieses bringt, wiederhergestellt, einen schweren todernsten Eindruck hervor, der aus der Wiedergabe bei Aubert nicht zu erahnen ist. Neben ihm, an Bedeutung gleich, wenn nicht noch höher, hängt die durch Goethe für Karl August angekaufte Landschaft mit dem Mondregenbogen, ein feierliches Adagio in der Grundstimmung, ein Beispiel strengsten Formenaufbaus und einer für Friedrich seltenen Freiheit der Pinselführung und Lasierung. Unbekannter sind die drei anderen Friedrichs: „Weide im Mondlicht"; „Sonnenuntergang" (1824, mit Silhouette der Dresdener Hofkirche, die in eine ideale Wiesenlandschaft neben eine nicht in Dresden stehende Kirche gesetzt ist); „Kahler Baum an der Küste Rügens". Carus ist mit drei Ölbildern — der „Osterspaziergang" und das „Schilf mit Mondsichel", zwei echte Erdlebendarstellungen — und Dahl mit zwei kleinen Arbeiten vertreten, die bereits an Menzel denken lassen.

H. Köhn

Per analog.

Pantheon 1931
3 Heft März

Bayer Ágost egy rajzát, a fejlődő tehetségű *Schuschny* Erna és *Bakonyi* Kató egy-egy olajvirágcsendéletét, *Bendéné* K. Friderika figurális képeit, *Bernola* Károlyné sikerült önportréját, *Berry* Emil érdekes, mulatt-leányt ábrázoló gipszét, a szép kollekcióval szereplő, tehetséges *Borsos* István Józsefet, *Brieger* Klárát, *Budai-Fischer* Edvin téli táját, *Büky* Zoltán friss tájképeit, csabai *Rott* Margit csendéleteit, csallóközi *Farkas* Lőrinc finom hatású vásznait, *Csapó* Jenő meglepően tehetséges, külföldi útján egészen kiérett művészetét, *Csányi* Lajos erősrajzú olajfestményeit, *Csillag* József színes tarlószántását, *Dimics* Sándor egyre erősebb, hangulatos budai képeit, *Ehrenhaftné* Hevesi Margit színben, rajzban egyaránt jó tengerképét, *Farkasházi* Miklós kellemes konturu aktját, *Fodor* Ferenc jól komponált tájképeit, *Gáspár* Dezső pastelljét, *Burián* Irén karakterben kitünően fogott arcképét, a pastell technikájában otthonos halasi *Horváth* István hangulatos tájait, *Havalda* Endre ügyesen rajzolt aktjait, *Hofhauserné* Côte'd azur c. akvarelljét, *Holló* Alajos hangulatos uccarészletét, *Horváth* G. Andor Téli nap c. vásznát, *Huber* István karakterben erős, hibátlanul komponált portréját, *Kiss* Pál pastelljeit, *Krem* Mátyás stilizált

BORSOS JÓZSEF: PORTRAIT

Dr. Neuwirth Alfréd úr gyüjteményéből

Képzőművészet 1929. 23. szám.

önarcképét, a portréval épp úgy, mint tájképpel tehetségesen induló Lajtáné Führer Ilust, Martos Kamilla világos tónusu uccarészleteit, *Müller* Ágosta Voronoff tanár arcképét, *Müller* Méla kosztümös nagy tablóját, *Jeney* Zoltán akvarelljeit, *Novinszky* Jenő hangulatos udvarképét, *Örsy* Sándor impresszionista rajzu állatképeit, *Papp* Domokos arcképét, *Pataky* Ferenc ceruzarajzát, *Podolini Volkmann* Artur érdekes felfogású arcképét, *Porter Wirker* Ferenc kitünően karakterizált cigányleányát, *Záhonyi* Géza egy bravurosan komponált rálátásos képét, és *Zsótér* Ákos érdekes felfogású hármas aktját.

Külön örömmel üdvözöltük a tárlaton S. *Kalivoda* Kata egyéni bélyegű képeit, melyeket oly hosszú ideje nélkülözött a tárlatlátogató közönség. Közülük különösen az *Imádkozó kisleány* c. kisméretű olajfestményének muzeális értékei elégítettek ki bennünket.

MARKÓ KÁROLY: ERDŐ

Dr. Neuwirth Alfréd úr gyüjteményéből

Paula finom hatású hátaktképét, *Schalk* László hatásos pastelljeit, *Siuda* Nándor erős természetérzés ihlette szép tájképeit, *Somló* Jenő merész kompozicióját, *Spolarich* László vizfestményeit, *Szabad* Ferenc teheneskéjét, *Szeniczey* Pál izléses előadású tájképeit, Sz. *Hrabovszky* Viola pastellportréját, *Szilágyi* Ignác csendéleteit, *Szini* Zoltán hangulatos Dunapartját, *Szőllősy* Aladár ragyogóan színes szovátai táját, *Talapkovics* Alexandra erdőrészletét, *Turmayer* Sándor velencei képét, *Vadász* Ilona színes vásznait, *Vaskovics* Erzsi olajportréját, *Vári-Vojtovits* Zoltán szentendrei táját, *Vollerich* Olga finom tónusu tájképeit,

AZ ERNST-MÚZEUM CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. Pályájuk elején álló fiatal művészek szimpatikus kiállítása az Ernst-múzeum szezonkezdő tárlata. Szimpatikus nemcsak azért, mert résztvevőik valamennyien tehetségesek, de azért az utóbbi időben elég ritkává vált és épp ezért fokozottan megbecsülendő tulajdonságukért, hogy dacára fiatalságuknak és tendenciákra beállított iskolázottságuknak, a kiállításon mégis hiányzanak az indokolatlanságok, vadzseni kócosságok és a különféle izmusok szolgai majmolása. *Medreczky* Jenőt, *Vörös* Gézát és *Domanovszky* Endrét érezzük a kiállítók legtehetségesebbjének. Különösen *Med-*

gyülölő befolyásos ember fellépése nyomán, a «Strafweise Einreihung»-nak nevezett szolgálatnak se hoszsza, se vége nem lett.

Béke idején mindez megjárta volna, mert végre lassanként még a legzsirosabb száju ember is meggyalogol; de mihelyt hire jött, hogy birokra kerül a dolog, a legfiatalabb újoncz is a világot látott vén szolgák esze után járt.

A szabadságharcz elnyomása után, minden Olaszországban állomásozó ezredbe százával soroztattak be a honvédek. *Radetzky* tábornagy,kinek több esze volt, mint a Magyarországon működött valamennyi osztrák tábornoknak együttvéve, a büntetés gyanánt szolgáló besorozást határozottan ellenezte. Tulajdon embereit is eléggé megmételyezték az olasz nők és férfiak, nem kellett még harmadik mediumnak az elégületlenség szaporítására a honvéd elem. Bécsben azonban másként fogták fel a dolgot, és az 1853-ik év végeig egyre folytak az Olaszországba való szállítások.

1859-ben a háboru előtt három huszárezred állomásozott a lombard-velenczei királyság területén, u. m. az 5-ik (Albert szárd király), a Reuss-Kösztritz herczeg nevét viselő, és a Haller huszár-ezred. Ez utóbbi csak 1858-ban jött oda Csehországból.

Ezeket Gyulay ugy féltette, mint a tulajdon szeme világát. A forradalom alatt egyesek haza szöktek ugyan, de tömeges kisérletek nem történtek azon okból, mivel a tisztikar ugy bánt az emberekkel, mintha mindannyian turista uri emberek lettek volna, kik csupa időtöltésből ülnek a kaszárnyában.

Egy alkalommal gróf Festetics Tasziló, ki a Reusz-Kösztritzeknél mint alezredes szolgált és roppant vagyonához mérten nagyszerű istállót tartott, Keszthelyről nyolcz darab könnyü kocsilovat hozatott. A lovak Milánóig vasuton jöttek, onnan ugy vezették őket az ezred főállomására, honnan a gróf négy megbizható huszárt s egy

Az előbbi képet id. *Markó Károly*, hirneves művész hazánkfia elefántcsontra festett remek miniature-je után rajzoltattuk, mely a Bohus-család kegyelettel őrzött világosi műkincsei közé tartozik.

Markó Károly miniatur-festménye után rajzolta Hirsch Nelli.

BOHUS SZÖGYÉNY ANTÓNIA MENYASSZONY KORÁBAN.

— De nagy koldus lehet az a kend gazdája, — veté közbe az egyik csikós, — hogy a szolgájának még elég lovat sem tud adni.

Festetics fényesen megvendégeltette embereit és két-két aranyat adott borravalónak az uti költségeken kivül.

— Na lássa kend, — mondá ismét a csikós, — hát mit kapott kend a császárjától, a miért egy hétig a nyerget nyomta?

A magyar ezredek nyomott hangulata nem mennyire lehet, új altiszteket hoznak más ezredekből. «A kinek lejárt a szolgálati ideje, vagy a ki különben sem szeret Olaszországban szolgálni, haza mehet, illetőleg máshová lesz áttéve. Jelentkezzék, a ki akar.» Igy szólt a felhivás. Erre aztán a legénység két harmada haza kivánkozott, csak a legroszszabb egyének maradtak volna helyökön. A kisérlet tehát rosszul ütött ki, néhány ember helyett az ezred egész létszáma haza akart menni.

Próbáljuk hát meg a selejtezést más uton. «Besorozott honvédekből lett őrmesterek vagy tizedesek mehetnek.» Senki sem mozdult.

Maradt a régi állapot, azzal a módositással, hogy több magyar tisztet osztottak be az idegenek helyett.

A háboru kitörésekor aztán kitünt, hogy nem az emberekben, hanem a volt tisztekben rejlett a baj kutforrása.

Az emberek eleinte kedvetlenül harczoltak, noha a fegyelem ellen csak ritkán fordultak elő vétségek; de a régi szellem, mely a magyar huszárságot annyira jellemzi, egészen elveszett.

Egy alkalommal, — ha nem csalódom a szolferinói csata előtti napon — egy ezredembeli altiszti-őrjárat a határozott parancs ellenére tovább ment a kelleténél. A franczia őrszem parancsnoka kedvező alkalmat látott valami olcsó diadalra és a nyolcz emberből álló huszárőrjáratnak husz lovast eresztett neki. A mi altisztünknek eszébe jut, hogy itt még legjobb esetben is bajba keveredik, ha kitudódnék, hogy tovább ment, hátat fordit embereivel, és lépést visszavonul. Az üldöző francziák már alig vannak 1000 lépésnyire, de a mi embereink nem gyorsítják a menetet.

— Fiuk, — mondá ekkor az altiszt, — még nem vagyunk tul azon a szentképen, a meddig tulajdonképen mennünk szabad lett volna; ha előbb rajtunk ütnek azok a tarka komédiások, akkor én strófba kerülök, azért csak iparkod-

koma arczát az iszapba. — Ki a Jóra Peti? Te vagy az koma? Ki keresztelt annak? Gyere, majd lemosom rólad.

És forgatta őket kegyetlen haraggal, nagyokat ütve a nyakacsigájára egyszer egyiknek, máskor másiknak, egyiket magáért, másikat Jáhelért.

Aladár öcsémék, a fentebbbi szóváltás után nagy titokban leszaladnak a sziget-szentmiklósi szigetbe, ott meglőnek egy pár varjút; akkor visszatérnek, Soroksáron megreggeliznek, a fiakkert kifizetik és ünnepélyesen kibékülnek. — Idelennt sokkal veszélyesebb a párbaj, mert a kinek egyszer az orrát belemártjuk a pocsolyába, azt kénytelenek vagyunk belefojtani, különben ő fojt bele minket.

Péternek nem volt ilyen ölős szándéka, s ha a kellőnél tovább gázolt rajtuk, ez, ha nem mondta is, inkább Jáhelért volt, mint magáért. No meg a csata hevében eszébe jutott az is, hogy mi történik, ha ott hagyja őket. Nem volt ő elbizakodott legény, tudta jól, hogy nem fog bírni a kettővel, ha lábra állhatnak. Most ugyan megfojthatná őket, de az mégis baj lenne. Hogy lesz azután?

Az ellenfél jött segítségére. A két megáztatott legény komái megragadták, s messzire lódították. Mire amazok feltápászkodtak, s rohantak volna a bosszúállásra, már akkor a legénység többsége sorfalat képezett, s elállta a dühöngők útját. Igy rejtette el egykor Parist Menelaus elől a köd, melyet Aphrodite gomolyított. Nem tudom, ebben a ködben is nem volt-e része Aphroditének? — Ha volt: Jáhel alakját vette magára. Öntudatlanúl Jáhelnek hódolt a legénység, hogy Pétert védelmébe vette.

Nem haragból, csupán azért, hogy ártalmatlanná tegyék, rövid úton leverték a két legényt, azután ott hagyták. Majd eljön értök az anyjuk!

Erre sem volt szükség. Ott termettek a helyből. Megkövetem biró Uram! Kigyelmedet is leütném, ha birnám. Bün nélkül légyen mondva!

— Jól van no. Inkább nem mondom. Hanem hát minden háborunak békesség a vége. Menjetek haza, vessétek le az ünneplőt, azután kilencz órakor itt legyetek. Két napi áristom! Ott megbékülhettek.

A három legény haza ment, ellátta a jószágot, megvacsorált, megrakott egy tarisznyát elemózsiával, s kilencz órára visszament az áristomba.

Már mint a kisbirák szobájába; a hol a három tarisznya tartalma előkerült. Neki ültek a helység cselédjeivel, hajnalra fellakmározták; bort is ittak rá, daloltak is tőle, meg is békéltek tőle, megvallották egymásnak, hogy még az oskolában is a legjobb pajtások voltak. Mivel pedig a kisbirók itélete szerént Péter volt a kezdő, tehát a bort Péter tartozik megfizetni, a mit Péter magára is vállalt. — Hajnalban eljött mindegyikért az anyja (apa ilyen helyre nem megy, mert összevész a biróval, s az lesz belőle, hogy becsukják), szépen kikérte a gyereket, mert szántani kell neki menni, inkább majd a télen leüli a többit.

V.

Tehát szántani. Szántani bizony! Kivált Péter öcsénknek; mert már hónapok óta az egész ház gondja anyámasszony vállain fekszik; munkája pedig Péterén, mivel Bálint gazda egészsége napról-napra hanyatlott. Hol fázott, hol égett. Háromszor bevitette már magát a doktorhoz, de az ital, a mit kapott, nem használt semmit. Ott a sok orvosságos üveg ki derékfájásról, ki fázásról, — a szomszédok ugyan jól járnak vele, mert hordják, a mit ő el nem bír fogyasztani. Ilyen helyzetben a magyar ember beveszi magát a subájába, — ha süt a nap, kiül a napra, ha nem süt, befekszik a patkára; meg felkél, körüljárja az udvart, azután elkezd szomszédolni; itt is [illegible] ott is komendálnak neki hatl[illegible]

a tornáczból nevetve, a mint anyám asszony szidva kiséri ki a kapun a családfentartót?

Nehéz fővel hajtott végig az utczán, de még nehezebb volt a szíve. No nem a leány miatt, — s ne legyen szégyenére mondva, — még csak nem is apja miatt. — Adósság nyomta a vállait. Adósság, melyet olyan állapotban csinált, a melyben a «Habeas Corpus» érvénye reá nézve fel volt függesztve. De azért csak meg kell azt fizetni.

Aladár öcsém, hasonló helyzetben, előveszi a «Borsszem Jankó» múlt évi folyamait, ott felkeresi ama bizonyos Absentiust, kölcsön kér tőle egyet azon furfangok közűl, melyek, — zicherre vehetni — megtalálják a nyilást az anyai szíven, vagy, a mi egyre megy, az atyai erszényen.

De Péter soha sem hallotta hírét sem Absentius úrfinak, sem «Borsszem Jankó»-nak; így nem tudja kihez forduljon szabadításért. Számítgatni kezdi: mennyi lehet az adósság? Négy kisbíró, két bakter, egy helység kocsisa, két koma, meg ő maga: épen tíz ember. Mindegyikre legalább is három litert számítva, az harmincz, de a melyet a lelkiismeretlen kréta negyvennek, sőt ötvennek is elesküdhet. Vegyük a legfelső kálkulussal ötvenre! Legalább is nyolcz forint. Mekkora híre lesz ennek a faluban! Hagyján a híre! De anyámasszony nyelve! Tudom leszedi rólam a keresztvizet!

Nagyot csördített az ökrök közé. Azok megiramodtak. Igy csördít én rám is a Jóra Péter édes szülője, ha megtudja a dolgot, és Jóra Péter épen így fog megiramodni, de az adósság még sem lesz ezzel kifizetve.

No Jóra Peti! most találj ki valamit! Mert könnyű a tábláról leolvasni a trilliókat, de nehéz 8 forintot összekaparni onnan, a hol nincs. Minden vasárnapra kapok egy hatost: épen másfél esztendő alatt gyül össze 8 frt. Mennyivel okosabban tesznek a többi legények! Nyomtatáskor egyszerre vagy apródonként eltakarítanak

HÖLGYFUTÁR

Mit vigyünk magunkkal, ha nyaralni megyünk?

II.

Mult vasárnapi számunkban utifelszerelésünk egy részével már foglalkoztunk. A felsorolt ruhákon kivül mindig kitünően hasz-

nálhatunk egy divatos, huzott, kartonból készült nagyvirágos parasztszoknyát, egyszerü mosóbluzzal. A szoknyán két kivágott zseb. a bluzt más szoknyákhoz, sőt a kosztümökhöz is viselhetjük. Ezt az összeállitást mutatjuk be első rajzunkon. Második ruhánk az

elengedhetetlen sport-öltözet. Teniszhez, biciklihez alkalmas. A körül berakott szoknya alatt shortot viselünk és a szoknya egyik oldala végig nyitott, hogy könnyen levehessük. A felsőrészen a kivágás, kézelő, öv, zsebek, tüzéssel vannak diszitve. Harmadik

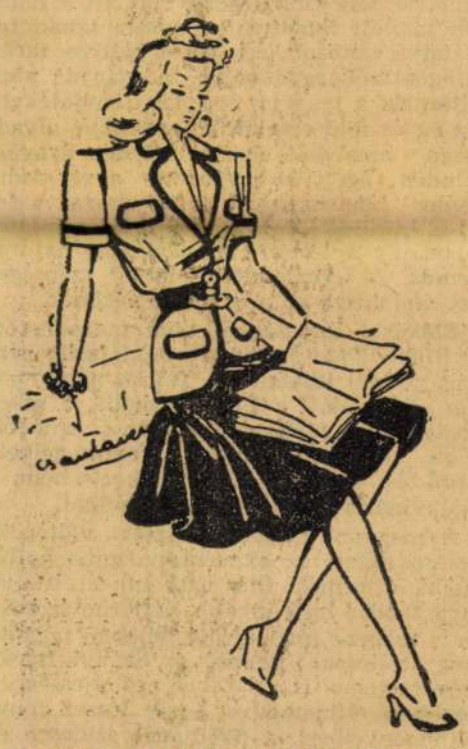

modellünk az idei nyár elegáns favoritja, a nyersselyemből, vagy shantungból készült kabátos ruha. Nem kosztüm, de kosztümszerü. Ez olyan öltözet, aminek kihasználhatósága szinte korlátlan. Elgondolásunk szerint a szoknya sötétkék, a felsőrész meleg, szép sárga, mint a rajz mutatja, körül a szoknya anyagából szegve. Fürdőruhát és strandkabátot viszünk még magunkkal.

Mindaz, amit itt és multheti számunkban felsoroltunk, elfér egy táskában és mégis minden alkalomra kitünően el leszünk látva. A fürdőholmit rakjuk mindjárt a strandtáskába és karunkra akasztva ugy vigyük magunkkal. A szükséges apróságokról készitsünk előre jegyzéket, hogy semmit otthon ne felejtsünk. Példa: arckrém, arctörülköző, biztositótü, cipőhuzó, cipőkefe, cipőkrém, egészségügyi felszerelés, ébresztőóra, fésü, fogkefe, fogkrém, folttisztitó, hajviz, iróeszköz, kölniviz, manikür, puder, parfüm, ruhakefe, ruhakasztó, sámfa, szappan, szájviz, stoppolóanyag, szivacs, termosz, tükör, utipárna, utitakaró, varrókészlet, zsebkés.

Beszélgetés gróf Zichy Rafaelnéval

a „Női önkéntes honvédelmi munkaszervezet" feladatairól

— A magyar asszonyokat önkéntes munkaszolgálatra hivja a haza, — mondja Zichy Rafaelné, mikor leülünk a szép kertbe nyuló erkély kosárszékeibe és ő az asztalról felemeli megkezdett kötését, hogy még akkor is a harctéren küzdő katonáknak vagy szegényeinek dolgozzék, mikor pihenhetne.

Több mint harminc év óta áll az ország katolikus asszonyainak élén, fáradságot nem ismerve irányitja a Magyar Katolikus Nőegyesület Országos Szövetségét és ha kell, — mint ő maga mondja, — vállal minden munkát, amit helyesnek, okosnak és jónak talál.

Honvédelmi kötelességeink teljesitésénél ma nincs sürgősebb és fontosabb feladatunk!

Zichy Rafaelné tehát ebbe a munkába állt be és mögötte máris szervezetten sorakoznak fel az asszonyok.

— Büszkék lehetünk arra, — emeli fel most a szavát, — hogy minket az állam nem kényszeriteni akar a munkára, hanem önkéntesen felajánlott segitségünket kéri ahhoz, hogy a hadbavonultak távozása által elintézésre váró sok tennivalót lebonyolitsuk. A magyar asszony mindig megállta a helyét a történelem folyamán, mikor válságos időket élt át a nemzet és a jelenben is tudja, mi a kötelessége. Országszerte megindult azoknak az összeirása, akik a háboru tartamára valaminő munkát vállalnak és örvendetes a tömeges jelentkezés, melyet vidéken sok helyen tapasztalunk.

— De ezen a gyakorlati munkaszolgálaton túlmenően a magyar asszonynak kell megadnia azt a hangot is, melyet hallani kivánunk. Olyan időkben, mint a mostaniak, egyenesen veszthozó lehet a közvélemény elfajulása. Gondoljunk vissza arra, ami 1918-ban történt. A harcterekben hiába győzött a katonaság, a háborut mégis elvesztettük és évtizedekig sinylődtünk, mert itthon összeomlottak az idegek, felülkerekedett a csüggedés, az elégedetlenség, izgatók lázitották a lakosságot és az országot a romlás szélére sodorták.

— Ilyesminek többé elfordulnia nem szabad! Rajtunk múlik, a mi életfelfogásunktól függ, hogy milyen jövő vár reánk. Ezért a jövőért dolgozunk, mikor az önkéntes honvédelmi munkát elvállaljuk.

Előttem az asztalon nyomtatványok fekszenek. Nézem a cimeket, a gondosan kidolgozott tervezetet. „Önkéntes honvédelmi munka". Ne idegenkedjünk ettől a sokaknak még ismeretlen fogalomtól, mert csak az elnevezés és a kivitelezés módja uj, maga a munka olyan régi, mint amilyen régen magyar asszonyok élnek a Kárpátmedencében. Azt jelenti, hogy oda kell állnunk, ahol szükség lesz reánk!

Zichy Rafaelné kedvesen és készségesen magyarázza el a tudnivalókat:

— Még Teleki Pál gróf elgondolása volt, hogy a „Női önkéntes honvédelmi munkaszervezet" országos felügyelője mellett ne egy ujonnan felállitott hivatal, hanem Magyarország legnagyobb és legerősebb, vezető nőegyesületei dolgozzanak. Igy maguk az egyesületek is önkéntes munkaszolgálatot teljesitenek és azzal, hogy tagjaikat, irodahelyiségüket, adminisztrációjukat a közös cél érdekében rendelkezésre bocsátják, már lerójják kötelességüket.

— Az elgondolás megvalósult és az országos felügyelő mellett ma öt nagy nőegyesület működik. Ezek a „Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetsége", a „Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége", az „Erdélyrészi Nőszövetségek Bizottsága", az „Egyesült Női Tábor" és a „Magyarország Nőegyesületeinek Szövetsége". Teljes felkészültséggel mind az öt azon igyekszik, hogy a reá kiosztott munkaterületen a legszebb eredményeket érje el.

— Ez az eredmény az önkéntes jelentkezők számarányától függ. Ne feledjük, hogy mindig az önkéntes jelentkezésen van a hangsuly! Aki saját akaratából áll be a sorba, annak nagy előnye, hogy ugy munkabeosztása, mind munkahelye tekintetében figyelembe veszik kivánságait, mig azoknál, akiket az önkéntes jelentkezés elmulasztása után kötelezően fognak igénybe venni, alig lehet már az egyéni szempontokat méltányolni.

— Reméljük, hogy a magyar asszonyok és leányok oly nagy számban fognak jelentkezni, hogy a kötelező igénybevételre szükség nem lesz. Nem sok az, amit kérünk, csak annyi, amennyit mindenki teljesiteni tud. De abból a kevésből ne huzza ki magát senki és kifogás se hangozzék! Ma, amikor magyar vér folyik mindnyájunk jövőjéért, hazafias kötelességüket teljesiteniök kell az asszonyoknak is.

— A női önkéntes honvédelmi munkaszervezetnek minden magyar nő tagja lehet, aki valamely honvédelmi munka elvégzésére megfelelő szellemi és testi képességgel bir. Jelentkezni a helyi munkabizottságnál kell, ahol az illető személyi adatait is felveszik. A „Személyi adatok lapján" fel lesz tüntetve, hogy ki milyen képzettséggel és milyen képzettséggel bir és milyen munkára jelentkezik.

Azokat, akik dolgozni akarnak, de semminemü képzettséggel nem rendelkeznek, tanfolyamokra osztják be. Ezeket a tanfolyamokat a „Női önkéntes honvédelmi munkaszervezet" vezetőségével egyetértésben azok a hivatalok, vagy üzemek tartják, melyek hivatalnokvagy munkásnőkért jelentkeztek. A kiképzésben részesülők már kiképzésük ideje alatt és természetesen uj munkahelyükön is fizetést kapnak. Igy a női honvédelmi munkában résztvevők két csoportra oszlanak: az önkéntes és fizetett munkaerőkre.

— De ismerve a magyar asszonyok lelkes áldozatkészségét, bizonyosra vesszük, hogy azok is el fogják vállalni a maguk otthon végezhető, napi egy-két órát jelentő önkéntes munkájukat, akik állami hivatalokban és hadiüzemekben dolgoznak.

— Óriási a terület, melyen a hadbavonultak munkáját helyettesitve, a nők ma tevékenykedhetnek. Tudása és hajlama szerint mindenki szabadon választhat és elhatározását a helyi munkabizottságban bejelentheti. Aki önkéntes ápolással kiván foglalkozni, az viszont a Vörös Keresztnél jelentkezzék.

Zichy Rafaelné kezében egy pillanatra megáll a kötőtü. A Várhegy magasságából lenéz a városra, melyben már annyit dolgozott. Erős, hatalmas egyénisége nem ismeri a félmunkát és most is teljes sikerben bizva fejezi be az asszonyokhoz küldött üzenetét:

— A sok szenvedést, mely az általános helyzetből ered, tőlünk telhetően főképp ott igyekezzünk enyhiteni, ahol a hadbavonultak családja tanácstalanul és aggódva áll a családfő támasza nélkül.

AMBRÓZY MIGAZZI NÓRA

Aranytanácsok

Gyors főzést elősegiti, ha a burgonyát meleg vizben teszük fel főni. A burgonya nem fő szét, ha vizét megsózzuk. Hámozott burgonya vizébe kevés ecetet tegyünk. A burgonyát lassan főzzük, mert különben amig közepe megfő, a széle szétesik. Ha vizes a burgonya, főzés előtt közepén hámozzuk körül és ugy tegyük meleg, sós vizbe. Igen jó lisztes lesz. Hámozott, főtt burgonya levét mindig fel kell használni. Főzelék és levesétel tartalmasabb lesz tőle.

Salátát és zöldfőzeléket, hogy friss maradjon, hintsük meg vizzel és csomagoljuk papirosba.

Jó tudni, hogy egy deci rizskása fövés után három decit ad ki.

A tejet melegen soha ne fedjük le, mert kellemetlen szagot kap. Ahol sok a légy, szitát boritsunk föléje. A felforralt tejet másodszor csak melegitsük, de ne engedjük felforrni.

Zöldsalátát csak közvetlenül tálalás előtt szabad besózni. Különben hervadt és rágós lesz.

A hust, ha nehezen sül, egy-egy kanál ecettel locsoljuk. Bámulatos gyorsan megpuhul.

Leveskészitésnél minden hust hideg vizben tegyünk fel.

Sütésnél viszont a hust forró zsirral öntsük le. A saját levében süljön köröskörül barnára, azután mindig meleg vizet öntsünk alája.

A pecsenyehust forró sütőbe tegyük, azután takaréklángon lassabban süssük. A megsült hust huzzuk félre a tűzhelyen és pihentessük, hogy a zsirját felszivja.

Füstölt kolbászfélét, hogy meg ne penészedjék és ki ne száradjon, kenjük meg kivülről zsirral és ugy akasszuk száraz, hüvös helyre. Tulszellős, cugos helyiségben a kolbászféle összeszárad és kemény lesz.

Szőlőmagból kiváló kávét nyerünk. Sötétbarnára pörköljük meg, darálva pótkávéval készitsük el.

Éretlen, kemény citromot melegitsünk fel a sütőben, kétszer annyi levet facsarhatunk belőle.

Madár Imréné „Egytálétel" c. könyvéből.

Zsirtalan főzés

Husleves hus nélkül.

Jóizü huslevest nyerünk a következő eljárással: vékonyra szeletelt, kevés friss szalonnát apróra vágott marhamájjal, pici paprikával és sárgarépával pároljunk félóráig. Öntsünk rá 1½ liter vizet, sózzuk meg és lassu forrással főzzük össze. Ha tiszta levest akarunk, szürjük le, — aranysárga levesünk lesz — tegyünk bele egy kanál Yestor leveserősitőt, 2 kocka cukrot és főzzünk bele kiadós levesbevalót.

Takarékos halleves.

Apró, olcsó halakat igen takarékosan felhasználhatunk a következőképpen: fél kiló burgonyát felszeletelve, fél kiló apró halat kibelezve, megtisztitva, két liter vizben felteszünk főzni és lassu forrással addig főzzük, amig mindez könnyen paszirozható lesz. Szitán áttörjük az egészet és felforraljuk. Egy tojást egy deci tejfellel a tálban elkeverünk, a forró levest ráöntjük és külön főzött metélt tésztát adunk bele.

Spárga-tök.

Hamarosan bőségében leszünk a legfinomabb tökfajtáknak. Veszünk egy szép tököt, megtisztitjuk és hosszukás, két ujjnyi szeletekre vágjuk. Erős forrásban lévő vizben főzzük 3 percig. Szedjük szitára és hagyjuk jól lecsurogni. Most rakjuk a tökszeleteket hosszában tüzálló tálra, kevés cukorral hintsük meg a rétegeket, öntsük le 3 deci tejfellel és hintsük meg zsemlyemorzsával. Sütőben süssük szép pirosra. Laktatóbbá tehetjük, ha közepére párolt rizst, vagy piritott tarhonyát adunk.

Paprikás juhhus.

Három darab nagy hagymát karikára vágva egy lábasba teszünk, tetézett evőkanál paprikával meghintjük, a megmosott és besózott juhcombot ráhelyezzük és mindig kevés vizet aláöntve, puhára pároljuk. Tört burgonyát és paradicsommártást adunk mellé. A hust fedő alatt pároljuk, csak ha már puha, vesszük le a fedőt és sütjük a hust.

Makaróni zsir nélkül paradicsommal.

Fél kiló makarónit sós vizben főzzünk puhára. 1½ kiló paradicsomot összetörve főzve, szitán nyomjunk át. Lábasban tegyük a tüzhelyre, izlés szerint cukrozzuk, 2 deci tejfelt adunk hozzá és a makarónit szürőkanállal szedjük bele.

Felvert galuska, tejfeles gombával.

25 deka gombát megtisztitva, felaprózva, kevés viz hozzáadása mellett pároljuk. Kanálka zöldpetrezselymet és ugyanannyi paprikát adunk hozzá. 30 deka lisztből és egy tojásból vizzel hig galuskatésztát verünk, lobogó sós vizbe szaggatjuk. Három percig forrni hagyjuk, majd szürőkanállal a gomba közé szedjük. Most három deci tejfelt keverünk közé. Laktató étel.

Háziasszony és Otthon

A Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége Családvédelmi Alapitványa Szent Skolasztika Leányotthonába bennlakó növendéknek felvételt nyerhetnek érettségizett, vagy érettségivel egyenlő müveltségü urileányok és tisztviselőnők. Kérjük az érdeklődők minél hamarabb jelentkezzenek tisztelendő igazgató-főnöknőnél, VIII., Mária-u. 7. I. 17., akár személyesen vagy telefonon 330—755, akár irásban. Átutazó hölgyek részére 1 ágyas és 2—3 ágyas szobák folyóvizzel, kiszolgálással napi 5 pengő, illetve 3.50 pengőért kaphatók. A Katolikus Héziasszonyok Országos Szövetsége alatt álló Szent Zita Körök Orsz. Szövetsége junius 30-án, kedden d. u. 6 órakor tartja első közgyülését, VIII., Mária-u. 7. sz. székházában. Minden érdeklődőt szivesen látunk. Uj főző- és varrótanfolyamainkra, melyek szeptember elején kezdődnek, már is felveszünk jelentkezőket, jelentkezni és minden részletes felvilágositásért kérjük Alapitványi irodánkhoz fordulni, VIII., Mária-u. 7. I. 15.

Középiskolás fiuinternátusaink ügye Budapesten

Köztudomásu dolog, hogy Budapesten alig van középiskolás fiuinternátus. Mig a vidéki e téren nem panaszkodhatik, hiszen nagyszerü és országos hirü internátusokkal dicsekedhetünk (Kalocsa, Veszprém, Kőszeg, Mezőkövesd, Balassagyarmat, Eger, Pécs, Sopron, Esztergom, Gödöllő, Pannonhalma stb.), addig méltán panaszkodhatik a főváros. A leányok ügye az apácák buzgósága révén sokkal jobban áll. A fővárosban elég sok középiskolás leányinternátus létesült.

Lássuk a fiuinternátusokat részletesen:

1. Collegium Josephinum (VI., Vörösmarty-utca 34/a.). Katolikus I—IV. osztályosok részére. A Szüz Mária Társaság vezeti (nők). Férőhely 60.

2. Jegyzők Országos Árvaházegyesületének Fiunevelő Internátusa (X., Család-u. 42.). Kevés férőhellyel.

3. M. kir. „Ferenc József" Nevelőintézet (II., Ilona-u. 4.). 30 növendék részére.

4. Rákóczi Kollégium (II., Keleti Károly-u. 37.). Papi vezetés 100 férőhellyel.

5. Szent Alajos Háza Szalézi Intézet (III., Kiscelli-u. 79.). 80 férőhely gimn. és polgári iskolába járó tanulók részére.

6. Szent József Fiunevelő Internátus (I., Istenhegyi-ut 32.). Férőhely: 100 bennlakó és 44 félbennlakó polgári isk. tanuló részére.

7. Evangelikus Gimnázium Internátusa (VII., Damjanich-u. 23/b.). 50 férőhely.

8. Soli Deo Gloria Diákszövetség Középiskolás Diákinternátusa (IV., Muzeum-körut 37.). 20 férőhely.

lók részére nincs külön internátus, sem pedig kevés a középiskolás internátus fiuk részére. Összesen 500 férőhelyet nyujtanak internátusaink Budapesten, ahol oly sok a diák. Az is érdekes, hogy felsőkereskedelmi-iskolai tanulók részérenincs külön internátus, sem pedig hely ezekben a felsorolt internátusokban. Azt mindenki eleismeri, hogy a legjobb nevelés a családi nevelés. Azt is tudjuk, hogy nagy gond, nagy felelősség és nagy művészet az internátusi nevelés. A székesfőváros tanulóinak legnagyobb része fővárosi szülők gyermeke. Ha a vidéki internátusokat vizsgáljuk, látjuk, hogy sok budapesti gyermek nevelődik azokban. A mai szomoru és feldult családi otthonok nem otthona azoknak a gyermekeknek. Legtöbbször egy megoldás marad hátra, ez az internátus. Sokszor a szülők elfoglaltsága teszi indokolttá az internátusi nevelést. Hányszor esik meg, hogy az apát, főleg ha állami tisztviselő vagy katona, vidékre helyezik s a gyermekeknek nehéz évközben intézetet cserélni: vagy a fiuk felsőbb osztályba járnak s szeretnének ott végezni, ahol eddig tanultak. Az élet annyi esetet vet fel, ahol csak az internátus oszlatja el a szülők gondját és aggodalmait.

Az sem ideális nevelés, amikor sok kérés után egyetemi kollégiumba vagy tanoncinternátusba kerül egy-egy középiskolás. A kevés budapesti középiskolás internátus miatt ez is előfordul, főképp nem állami kollégiumokban, ahol a vezetőség keze nincs annyira megkötve. De nem szokott jóra vezetni. A középiskolás középiskolások közé való. Az egyetemisták élete korai neki. Épp ebben a korban akar a kamasz fiu több lenni; ez azonban ártalmas lelki és szellemi fejlődésének.

Nagyon elkelne néhány jószellemü, nagyobb középiskolás fiuinternátus Budapesten. A középiskolás fiuinternátusok kérdése sürgős megoldásra vár. Bár a katolikus Egyház eredményesen venné kezébe ezt az ügyet.

Várkonyi Fidél dr.,
ciszt. r. hittud. főisk. tanár.

Hangulatos napok
Kellemes pihenés
Jó konyha

Szt. Gellért
HULLÁMFÜRDŐ

A magyar nyár festői

Soká tartott, mig a magyar festők felfedezték a magyar nyarat. Jóval az irodalom után. Mig *Arany* Toldijában a kopár szik sarjáról irt, melyet a napmeleg éget, a festők soká nem próbálkoztak meg azzal, hogy a verőfény erejét megfessék. Felettük ivelődött nyáron a kékellő hatalmas égbolt, előttük terült el a zöld mező, feléjük borultak a napsugártól áttört sötétzöld lombok, kékes árnyékok vetődtek eléjük a földre, egyszóval valóságos szinorgiában pompázott körülöttük a magyar nyár, de festményeiken nyoma sem volt ennek a pazar gazdagságnak, hiába kinálta ég és föld csodálatos szintüneményeit. A táblabiró-világ korának kiváló művészei barnás tónusokba ágyazták tájképeiket és nagyon csinján szerepeltették a napsütést. Felhőket usztattak az égen, közülök csak néha tört elő egy-egy napsugár, mely fátyolosan hullott a kép középterére. S ha némi napfény esett is a tájék egy-egy részletére, a benne élő emberekhez nem volt sok köze, nem égtek benne, szineik nem lobogtak fel, ugy állnak vagy tevékenykednek a képen, ahogyan a festő műtermi tapasztalatai alapján elképzelte őket.

Markó Károlynak óriási kiterjedésü művében egyetlen egy festményt találunk, mely félig-meddig megérzi a magyar tájék nyarának szépségét. Ez a hires *Visegrádi vár*. Ege kék, erdeje frisszöld, de napfényének nincsen melege. A Markóra következő polgári romantikusok, akiknek művészete még sokban emlékeztet a század elejének polgári klaszszicizmusára, szintén keveset törődtek a magyar nyárral. Ők is barnásak, pedig a szabad természetben minden tónus megvan, csak éppen a barna hiányzik. A kéket barnának látták, vagy legalább is annak festették meg, ami nem is csoda, hiszen még maga *Arany* is *barna* éjfélről beszélt. Ez a szinmegjelölés az addig élvezett festészet tónusa volt, egy-két hollandus kivételével mindenki barnának festette meg az estét, az éjszakát.

Legnagyobb festőnk, *Munkácsy* Mihály és nagy tájképfestőnk, *Paál* László távol éltek a magyar nyár igézetétől. Az a néhány év, melyet Munkácsy Nyugatra költözése előtt hazájában töltött, alakos festéssel foglalkoztatta. Csak egyik hazalátogatásakor festett egy képet, amelyen benne van a magyar nyár: ez a remek *Kukoricatörés*, de ez is felhős ég alatt terül el, a napfényt csak ezek a felhők sugározzák megtörten a nyárutói tájra, igy ennek szinei nem égnek, meleget csak a fülledt levegője áraszt. Paál már meglátta a nyarat, de nem nálunk, hanem a barbizoni erdőben. Közvetlen napsütést azonban még ott is alig festett, sürü erdeinek hatalmas lombozatán csak néha szökken át egy-egy napsugár. Élete vége felé barnás tónusait néha felváltotta világosakkal: élénk sárgás-zöldek tarkitják olykor csodaszép festményeit.

És multak az évek. A festők fölött ott ragyogott nyaranta a kék égbolt, ott virultak körülöttük a nyár égő szinei, de mindhiába, festményeik sápadtak maradtak. De a hatvanas évek végén megváltozott ez a helyzet, két nagyszerü művészünk támadt, akik uj szemmel nézték meg a körülöttük elterülő világot: *Mészöly* és *Szinyei*.

Kezdjük Mészölyön, aki balatoni és tiszaparti festményeivel lett a magyar levegő festője. Vele kell kezdenünk, mert Szinyei tuljutott rajta. Mészöly már nem műtermi festő. Nem az atelier szinvilágával festi meg a tájat, hanem a szabadban szerzett tapasztalataival. Közvetlen napfényt még ő is keveset használ, még ő is inkább csak felhőtáboros tájakat fest. A Balaton csodás szinvilágának gyöngéden hamvas, kékellő, vagy lila ködökbe burkolódzó távlatait nagyszerüen festette. Nagy és döntő lépés volt ez. Könnyen utat talált a közönség szivéhez. Nem volt feltünő és nagy ellentét az eddigi festésmóddal szemben, finom volt és nem harsogó, nem ébresztett ellenmondást, szinte észrevétlen gazdagodást hozott.

Más volt azonban *Szinyei* esete. Majálisa és Pacsirtája minden vonatkozásban a magyar nyár szinességét aknázta ki. Nyoma sem volt rajtuk az előtér barnásságának, amely még néha Mészöly festményein is felkisért. A Majális életnedvtől pattanásig telitett növényzetével, sötétzöld árnyékaival és párás világosságban feloldott hátterével, a rajta pihenő emberi alakok ruházatának égő szineivel a kora nyárnak teljes szinpompájából merit. A Pacsirta még egy lépéssel tovább megy, csupa levegőtől átitatott világos szint hoz, a korai nyárnak egész szinorkeszterét végigjátszatja. Tudjuk, hogy milyen ellenkezésbe ütközött ez az ujlátásu művészet. *Klette-Keleti* Gusztáv hallatlan eltévelyedést látott benne és szinező láznak, delirium colransnak nevezte Szinyei merészségét. Szinpompáját nyersnek, izléstelennek, disszonánsnak tartotta. Szinyei el is tünt erre a magyar festészet szinpadáról, hogy tizenöt év mulva ismét visszatérjen a magyar nyár ünneplésével.

Közben Mészöly halk és tartózkodó irányzata folytatódott tovább *Spányi* és *Tölgyessy* művészetével. Idegen hatások is jöttek. Legtöbbnyire München közvetitésével. Néha-néha ki-kisütött a nyári nap is a magyar művészet témakörére fölött, de csak nagyon módjával.

A döntő változást Nagybánya művészete hozta magával. Egyszerre csak a kilencvenes évek második felében sötéten izzó ultramarinkék, vagy harsogó kobaltkék egek tüntek fel a festményeken, alattuk harsányzöld lombok, napsütésben égő érlelődő vetések, lilás árnyékokkal tarkálló ugarok. A viruló tájékban élő emberek és állatok pedig már nem a műterem szineivel voltak ékesek, mert a napfényben vibráló levegő magába szitta őket. Ha a napsütésben állottak, a kékellő égbolt kék árnyékokat vetett árnyékolt részeikre, ha zöld lombok alatt pihentek, zöldes visszfények tették még szinesebbé friss megjelenésüket. S ha valamikor Szinyei merészsége jókora megrökönyödést keltett a „hozzáértők" és a közönség körében, mennyivel nagyobbat támasztott a nagybányaiak merészsége. *Ferenczy* Károly, *Iványi-Grünwald* Béla, *Glatz* Oszkár, és később *Thorma* János is vetekedtek egymással, hogy mentől hivebben fessék meg a magyar verőfény erejét.

Uj nemzedékek nőttek fel, amelyek a nagybányaiak módján gyönyörködtek a magyar nyár szépségeiben és ezek az uj nemzedékek végre igazságot szolgáltattak ennek az uj látási és láttatási módnak. A magyar pleinair-festés teljes diadalt aratott.

Felszabadult a magyar nyár szineinek hallatlanul gazdag és pompás világa. Az uj idők szele elfujta a felhős ég megtört fénytüneményeit. Szin, szin és szin virult mindenfelől, a szem valóságos tobzódást ülhetett a tarka-barka szinek változatosan fénylő és világosan sugárzó sokaságán.

És uj festők jöttek, akik még tovább fokozták ezt a szinpompát, vagy maguk a nagybányaiak mentek még tovább a megkezdett uton. *Csók* István, aki egykoru volt a nagybányaiakkal, levonult a Balaton mellé és odajárt nyaranta *Iványi-Grünwald* Béla is. Már nem Mészöly tartózkodó és finom légköri tüneményeit keresték, hanem a legégőbb, legharsogóbb jelenségeket. Mig a nagybányaiak Nagybányán kialakult festészetében az egyes tárgyak még megőrizték testiségüket, sulyuk, térbeli kiterjedésük volt, itt a Balaton mellett mindnyájan puszta szinköltemménnyé változott, egy sikra vetitve, tarka világos szőnyeggé szőve a magyar napsütésnek, a magyar nyárnak fényjátékait. Az ég és föld egy szinköltemménnyé olvadt össze, amelyből eltünt minden árnyék, minden égett és ragyogott, a viz pedig opálos hamvassággal verte vissza a felette, körülötte és rajta pompázó szinjátékokat. Ez a festés már nem volt naturalizmus. A természetből ellesett szépségeket átalakitva adta vissza a nézőnek.

Ebből a társaságból nem maradhatott ki *Rippl-Rónai* József sem, aki pedig nem volt vérbeli tájképfestő. De ha néha nyáron ellátogatott a Balaton mellé, a maga szellemes és változatos módján ő is hódolt néha a nyári Balaton szépségeinek. Aprócska képeken ő is tulfokozta néha a tájékkinálta nyári szingazdagságot.

A magyar festészet ismét változott. Belésodrodott az expresszionizmus hullámaiba, a természethez való minden irányu ragaszkodás még inkább háttérbe szorult. De a magyar nyár erejét mégsem tagadta meg teljesen. Benne és *Szőnyi* István művészetében is, darabos erőteljességgel. Légiesen elfinomodva *Egry* József fényköltemányeiben is. Szőnyinél szinesen és harsogón, Egrynél elvontabban, csupán a fény felbontó erejétől ittasan, mindent testetlenül lebegő délibábbá változtatva.

FARKAS ZOLTÁN

26. számu keresztrejtvény

Megfejtendő sorok: viz szintes 1. és függőleges 1.

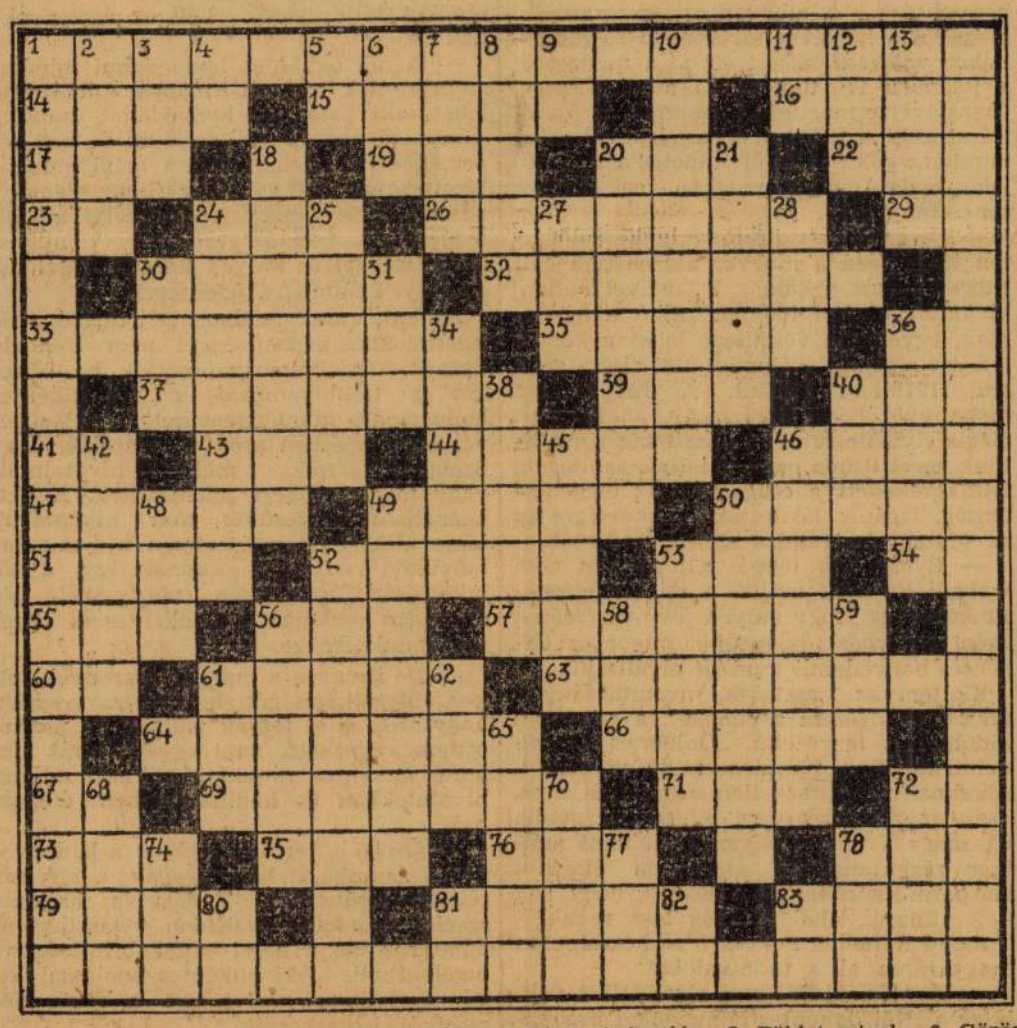

Vizszintes sorok: 1. Bölcs mondás a háboru kezdetéről és végéről. (Eredetije vitéz Nagy Iványtól.) 14. Pestmegyei nagyközség. 15. Taps és elismerés kiséri. 16. A történelem muzsája. 17. Becézett női név. 19. Fanyar gyümölcs. 20. Rövidke kis nyakleves. 22. Gyere ide! 23. I-vel: kocsma. 24. Visszafelé: zabál. 26. Gyakorlati orvostudomány. 29. Azonos mássalhangzók. 30. Ragozott névmás. 32. Fontos perirat, amely nélkül a per meg sem indulhat. 33. A szabó teszi az első próbán. 35. Klasszikus nővér. 36. Máriássy Zoltán. 37. Az üröm höz füződő öröm. 39. Nyakvédő. 40. Világitani is lehet vele. 41. Igekötő, 43. ... va: az átalakulással fejlődő állatok egyik fejlődési stádiumának a neve. 41. Boglya. 46. Hideg olasz északi szél. 47. Döntetlen játszma. 49. Tartály ez is. 50. Lehet átmeneti és lehet meredek is. 51. A jogban időmeghatározást jelent. 52. Ugy-e, mégis?! 53. Visszafelé: ital. 54. Német prepozició. 55. Idegen pénznem. 56. Rag. 57. Átvilágító gép. 60. R-rel: járványos betegség. 61. Nős. 63. Hires római császár volt (k = c). 64. Nyelvtanfolyam hallgatói. 66. Atya, németül. 67. Körülbelül. 69. Égbenyuló hegyek. 71. Ha bak van előtte: nem sör, hanem borravaló. 72. Katica bucsuzik. 73. Megmondja jelenét, multját, jövőjét. 75. Ének. 76. Ilyen föld is van. 78. Önmagával tehetetlen, mások irányitása alatt álló. 79. Először. Berlinben. 81. Ennivalója. 83. A kut tartozéka.

Függőleges sorok: 1. Tizián hires tanitása a perspektiváról. 2. Harsányi Lajos Mártonjának keresztneve. 3. Utca a budai várban. 4. Bécsi helyeslés. 5. Földet mivel. 6. Görög összetételekben: kettős. 7. Ezt is lehet szolgáltatni. 8. Kitünő, elsőrangu. 9. Cimzésekben található szó. 10. Alkalmaz. 11. Egymást követü betük. 12. Stop! 13. Ragozott névmás ez is. 13. Katonai parancsszó, zárt rendben. 20. A dal szerint csak igy szép az élet. 21. E-vel: bab a berlini piacon. 24. Törvényes, jogos. 25. Mesterkedő, üzérkedő ismert francia neve. 27. Dolog a római rabszolgák idejében. 28. Lég, levegő idegen neve. 30. Idegen férfinév. 31. Ragozott német névmás. 34. Pestmegyei nagyközség. 36. Női név. 38. Szárnyas. 40. Hitetlen, héberül. 42. Ilyen hivatal is van, mint legujabb üzletág. 45. Alacsony, kövérkés, de izmos mégis. 46. Nem egészséges. 48. Kiskecske hang. 49. Katona nóta. 50. Törvényes, törvényszerü. 52. Archimedes mondása, — tudniillik: köreimet! 53. Térkép, fényes selyemszövet, vagy az első nyakcsigolya. 56. Birtokodban. 58. Visszafelé: létezik. 59. Csak, németül. 61. Felkiáltás. 62. Tulfüszerezett. 65. Hangjegyfüzet. 68. Ha kicsi, akkor is erős. 70. Német hadikikötő. 72. Császárné „madara". 74. Kettőzött mássalhangzó. 77. M. L. Ö. 78. Begubózott lepke. 80. Növényi rész. 81. 12 hónap. 82. Fonetikus mássalhangzó. 83. Kilogram.

A 25. számu keresztrejtvény megfejtése:

Vizszintes 15. Epifánia. 43. Receptio. 79. Kordován. 81. Unifikál.

Függőleges 6. Kanefora. 7. Dedikáló. 48. Omladina. 49. Negotium.

LA TRADIZIONE LETTERARIA DELL'UNGHERIA SETTENTRIONALE

Alla formazione di una tradizione letteraria, concorrono tanto le opere letterarie vere e proprie, quanto gli avvenimenti storici da cui sorgono le leggende popolari, le leggende degli eroi e quelle degli infiniti uomini senza nome, che formano con il loro sangue e con il loro pensiero la vita collettiva della nazione, la sua storia.

L'Ungheria Settentrionale è piena di ricordi storici, ricordi che a noi, — gelosi della nostra libertà e indipendenza, — sono carissimi. Se l'Ungheria ha fatto da roccaforte contro le invasioni orientali, l'Alta Ungheria, — come pure la Transilvania per la propria indipendenza politica — ha difeso la sua libertà, innalzando parecchie volte la bandiera con l'iscrizione «*Pro Deo et Libertate*» nelle vallate e sulle pendici ventose dei Carpazi.

All'epoca della dominazione turca il confine meridionale dell'Alta Ungheria fu la linea di difesa dell'Ungheria stessa : castelli, fortezze ed invincibile tenacia dei soldati. E quando fu spiegata al vento la bandiera di Rákóczi, il popolo dell'Ungheria Settentrionale fu il primo ad offrirsi e a combattere poi fino all'ultimo sangue. Quest'epoca dei *kuruc*, già leggendaria ai contemporanei, perché combattuta e cantata più che descritta, fornì sempre i più salienti motivi agli scrittori ed ai poeti, ogni volta che la libertà parve minacciata fuori e dentro il paese magiaro.

ritrova nel mondo romantico e fantastico dell'Italia tanto desiderata. Le memorie delle lontane regioni carpatiche e la realtà delle valli toscane, il pristino puro romanticismo dai larghi orizzonti del giovane e la calma meditazione dell'uomo maturo, si uniscono, s'intrecciano e si fondono nell'insieme delle scene mitologiche e delle leggende. Nei particolari, nei minuti fiori posti in primo piano e nel folto tessuto delle felci o di una boscaglia, è ancora il giovane che osserva, sono i suoi occhi che godono. Ma il paese ed il cielo, la luce che bagna tutto con tonalità d'oro, rivelano già i secreti delle campagne d'Italia. Le figure poi, parti integranti del paesaggio, esistono soltanto nella fantasia del pittore, stanco della vita, ma idealista nelle sue concezioni.

Ed è questo il limite a cui da Lőcse giunse l'abitante della villa di Lappeggi. Il suo spirito si era liberato di quasi tutti i legami terrestri e viveva in un mondo di sogni, creato solo dalla fantasia della sua arte. Le memorie del paese nativo e della patria penetrano malgrado tutto anche in questo mondo dei sogni, benché esso paia esser privo di ogni contatto reale ; erompono nella sua pittura con forza elementare la memoria del focolare che da una distanza di quarant'anni pare esser caduto in completa dimenticanza, la memoria della patria, la quale, per la propria sorte avversa, non gli poté offrire che privazioni e delusioni. Questo rimembrare lo richiama in patria nel 1853, al crepuscolo della sua vita. Va a vedere il paese nativo, e visita tutta l'Ungheria. Ricordo di questo viaggio è il quadro intitolato «Puszta», uno degli ultimi lavori suoi. Sebbene ritorni ancora in Italia, si prepara però a stabilirsi definitivamente in patria, ma ne vien impedito dalla morte, giuntagli improvvisamente nel 1860. Benché il figlio della Lőcse resa oggi straniera arbitrariamente, abbia vissuto e sia morto in un ambiente artistico ricchissimo, nel mondo meraviglioso delle valli toscane e di una villa medicea, egli risogna fino all'ultimo sospiro con nostalgia la patria sua, e perciò è molto significativa l'iscrizione sepolcrale ad Antella : «*Nacque Ungherese*».

EUGENIO KOPP

CARLO MARKÓ: La Campagna romana
(Coll. privata, Budapest)

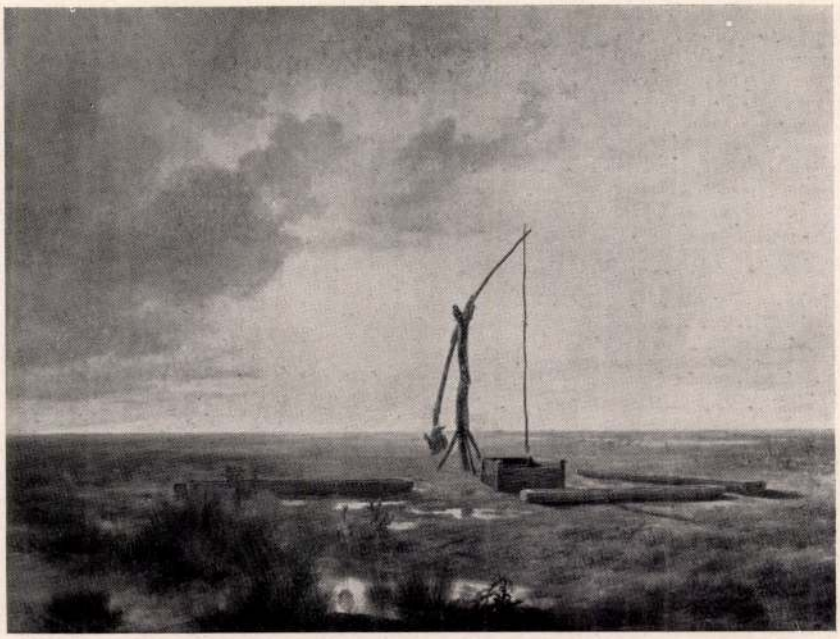

CARLO MARKÓ: La «Puszta»
(Coll. privata, Budapest)

S'iscrive alla sezione di Enrico Füger, ma tutto ciò che vede e sente gli rimane estraneo al cuore ed anche agli occhi. Fa soventi escursioni a Kismarton nel vicino territorio ungherese, ed i suoi occhi affaticati dal lavoro a Vienna, riposano sulle ondeggianti e miti regioni ungheresi. La fortuna non gli arride neanche a Vienna. Il suo matrimonio spiace ai suoi protettori, e, completamente abbandonato da essi, vivacchia miserabilmente, guadagnando qualche po' col dipingere ritratti, miniature e cassette. L'unico profitto che trae da questa vita operosa e forzata, è che la sua tecnica va continuamente perfezionandosi e che i suoi colori diventano sempre più brillanti e più limpidi.

La sua immaginazione romantica, affermatasi fra i boschi e le montagne di Lőcse ai piedi dei Carpazi, e costretta ora fra le grige pene della vita quotidiana a Vienna, lo stimola sempre più verso l'Italia, terra promessa di tutti gli artisti. Finalmente nel 1832 il suo caldo desiderio si effettua. Dopo una breve sosta a Pisa, arriva fra le mura della Città Eterna. Vi trova ben presto anche degli amici, e vien accolto nel circolo artistico raggruppatosi intorno alla persona del Thorwaldsen. Ne fu membro anche il famoso politico, scrittore e pittore italiano, Massimo d'Azeglio, ed i principali soci-artisti ne furono G. A. Koch, G. C. Reinhart e C. G. Eckersberg. In questo ambiente sopravvive ancora lo stile fissato prima da Claudio Lorrena e da Niccolò Pussino, e formatosi definitivamente sul modello e sull'incitamento dei grandi pittori e paesisti italiani, fiamminghi e tedeschi, come Tiziano, Schiavone, Annibale Carracci, Paolo Brill, Giovanni Both, Adamo Elsheimer ed altri. Questo gruppo di artisti rappresenta tutto lo svolgimento delle lotte secolari per il paesaggio indipendente ed a sè ; ma come tale, in questa epoca è già ritardatario tanto nella concezione quanto nello stile. Esercita però un influsso decisivo su Carlo Markó il quale, incerto fra i vari concetti stilistici, già da tanto tempo si affannava per trovare una solida base spirituale e materiale. Questa base spirituale, egli la trova presso i grandi maestri antichi, mentre la base materiale gli vien dalla liberalità degli ambienti italiani e soprattutto romani, tanto entusiasti per l'arte. Il suo stile si trasforma, rifiorisce, ed il suo nome è tosto rammentato fra i migliori pittori di paesaggio in Europa.

La base dell'arte di Markó è ungherese, lo svolgimento ne è invece italiano. È l'arte di un uomo che staccatosi dal paese natale, cerca un nuovo mondo, un altro ambiente artistico, e lo

i primi elementi della pittura dal padre stesso, e copia i paesaggi leggiadramente primitivi di Giovanni Müller, pittore locale che lavorava dietro incisioni e stampe tedesche. Dopo aver imparato la maniera e la tecnica del Müller, incomincia a dipingere indipendentemente tutta una serie di paesaggi presi nella regione vicina. Di questa sua epoca riproduciamo qui due quadri rappresentanti le montagne della Tátra. È molto caratteristico per l'artista ancora giovane ed all'inizio della carriera artistica, il modo di osservare e riprodurre la natura, tema supremo di tutta la sua vita che attraverso un lungo vagabondaggio lo condurrà ad Antella. Colori semplici, limpidi, grandi orizzonti e soprattutto aria che ci fa sentire il freddo alito pungente dell'alta montagna. La sua maniera non è ancora romantica nel senso della denominazione stilistica della storia dell'arte ; essa è però già romantica per l'istintiva tendenza alla grandezza che dirige la sua anima, per le profondità della visione e per l'intatta castità del suo spirito. La natura non è ancora semplicemente la cornice di scene mitologiche, non è ancora lo spazio sacro di sublimi leggende eroiche: vi sentiamo solo la forza mitica del tempo, la furia del vento che durante milioni di anni aveva scavato valli e alzato montagne, sentiamo il sole che vi ha poi disteso sopra un ricco tappeto di fiori.

Il successo di questi suoi primi tentativi nella pittura lo induce a recarsi a Pest. Non è più giovanissimo quando nel 1818 parte per questa prima tappa della sua vita artistica. Dapprima è l'indifferenza che lo accoglie e che lo costringe a vendere per piccolezze le sue abili incisioni, i suoi disegni ed acquarelli, fatti e presi nei dintorni di Buda e di Pest. S'iscrive anche al Politecnico, ma lo studio non gli va affatto ché è la natura che lo richiama e il pennello che lo attrae. In quest'epoca dipinge la veduta con le rovine del castello reale di Visegrád, il migliore quadro non solo della sua gioventù, ma anche di tutta l'opera sua. Qui sono già espressi i principii della nuova pittura paesistica ungherese che era allora ancora solo da venire. Il suo pennello è già capace del sereno e fresco naturalismo, basato unicamente sull'osservazione immediata della natura, e se le avversità della sorte non lo costringessero a correre per il mondo, la storia della pittura di paesaggio si formerebbe tutt'altrimenti in Ungheria.

Alcuni mecenati benevoli l'aiutano con qualche sussidio e lo mandano a Vienna, che però non significa una tappa decisiva nella formazione della sua arte ed influisce appena sul suo stile.

CARLO MARKÓ: I Carpazi presso Kakas-Lomnic
(Museo di Belle-Arti, Budapest)

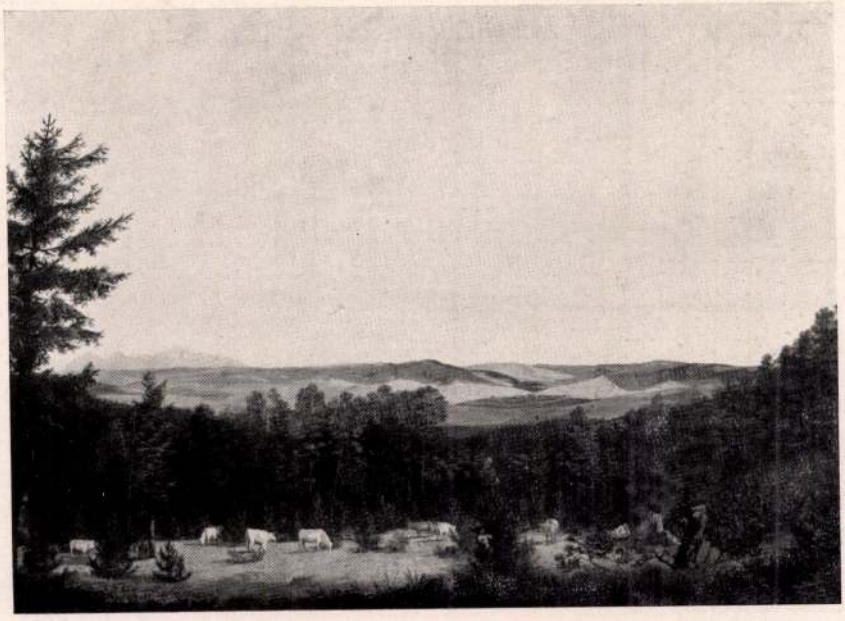

CARLO MARKÓ: I Carpazi visti da Lőcse
(Museo di Belle-Arti, Budapest)

speciale, con alte merlature e decorazioni a sgraffito — maniere provenienti dall'Italia settentrionale, ed in ispecie dal Veneto e da Verona — e la cui moda si diffonde anche nella vicina Polonia.

I rapporti artistici della regione subcarpatica con l'Italia sono rappresentati nel secolo XIX specialmente da Carlo Markó sen., il quale, abbandonata la città natale nello Scepusio, si stabilì in Italia, — sogno delle sue aspirazioni di artista, — fondando una scuola di pittura che a suo tempo esercitò grandi influssi. Era l'anima dei Carpazi che il Markó aveva portato sotto il cielo azzurro d'Italia.

Nacque nel 1760 in una delle più affascinanti città dell'Alta Ungheria, a Lőcse, staccata ancor sempre dalla madrepatria. Divenuto pittore celebre e dopo aver soggiornato lungamente all'estero, il figlio di questa città «estera», malgrado le assenze prolungate dal paese natio, si è dichiarato sempre ungherese con tanto fervore che i suoi parenti ed ammiratori, per dar risalto alla sua qualità di ungherese, professata durante tutta la vita, fecero incidere sulla lapide sepolcrale: «*Nacque Ungherese*». L'iscrizione del sepolcro che trovasi fra i cipressi del piccolo cimitero di Antella presso Firenze, continua poi: «*Piegò a Lampeggi e posa qui Carlo Markó, Nome fra gl'immortali*».

Il Markó nacque dunque sullo scorcio di un'epoca che nei riguardi delle arti, fu una delle più sfortunate in Ungheria, perché nel Settecento l'arte ungherese era inerte, quasi morta. Le guerre di libertà e l'oppressione ad esse succeduta, la politica centralistica di Maria Teresa e di Giuseppe II, generarono l'interruzione, la stasi quasi completa di ogni manifestazione culturale. La resistenza politica, silenziosa e tenacemente passiva, assorbendo tutte le energie materiali e spirituali della nazione, costrinse tutto e tutti ad una vita vegetativa, alla grigia monotonia dei comuni giorni penosi. Ci volevano una fortuna eccezionale e circonstanze tutto speciali perchè un artista ungherese, capitato in un ambiente straniero e propizio al suo talento, potesse affermarsi, acquistando fama a sè ed alla sua nazione, come fu il caso di Adamo Mányoki, geniale pittore di corte del principe Francesco Rákóczi II, ed originario lui pure dall'Alta Ungheria, dal piccolo villaggio di Szokolya.

Il padre di Carlo Markó era ingegnere apprezzato a Lőcse, e trattava anche lui il pennello assai abilmente. Il figlio invece lascia gli studi di ingegneria, intrapresi prima per volontà del padre, e si dedica completamente alla pittura. Passa tutto il giorno in campagna, disegnando e provandosi nella prospettiva. Riceve

CARLO MARKÓ

1790—1860

UN PITTORE DELL'ALTA UNGHERIA IN ITALIA

Tutto il mondo ha seguito con vivissimo interesse i recenti avvenimenti nell'Alta Ungheria. Questo nome è diventato famigliare a milioni di uomini, ne hanno parlato anche quelli che non ne hanno mai visto le montagne, le vallate amene, le antiche e gloriose città. Questa terra, cui fa da cornice la superba catena dei Carpazi, fu per mille anni, ed è tuttora, la regione prediletta della nazione ungherese ; le sue città, circondate un giorno di solide mura e di possenti bastioni, erano state risparmiate dall'invasione turca, e furono il baluardo della civiltà ungherese ; ricche di tesori d'arte, testimoni del loro passato artistico, queste città erano diventate veri e ricchissimi musei. Tutta questa regione, che in parte langue ancora oggi sotto dominio straniero, era unita all'Italia sin dal primo Medioevo da molti legami. Ai piedi dell'Alta Tátra, nella regione dello Scepusio, erano sorte popolose colonie italiane analogamente a quelle formatesi nell'Ungheria transdanubiana, nell'antica Pannonia romana. Nell'epoca degli Angioini molti italiani si stabilirono nell'Alta Ungheria, e contribuirono alla prosperità economica ed allo sviluppo culturale ed artistico di quella regione. A Cassovia vivevano molti mercanti italiani ancora nel secolo XVII. Nelle città dell'Alta Ungheria, soprattutto a Lőcse e ad Eperjes, si afferma un'architettura rinascimento, tutta

Corvina. Rassegna Italo-Ungherese. Nuova serie. N°10. Nov-Dic. 1938.

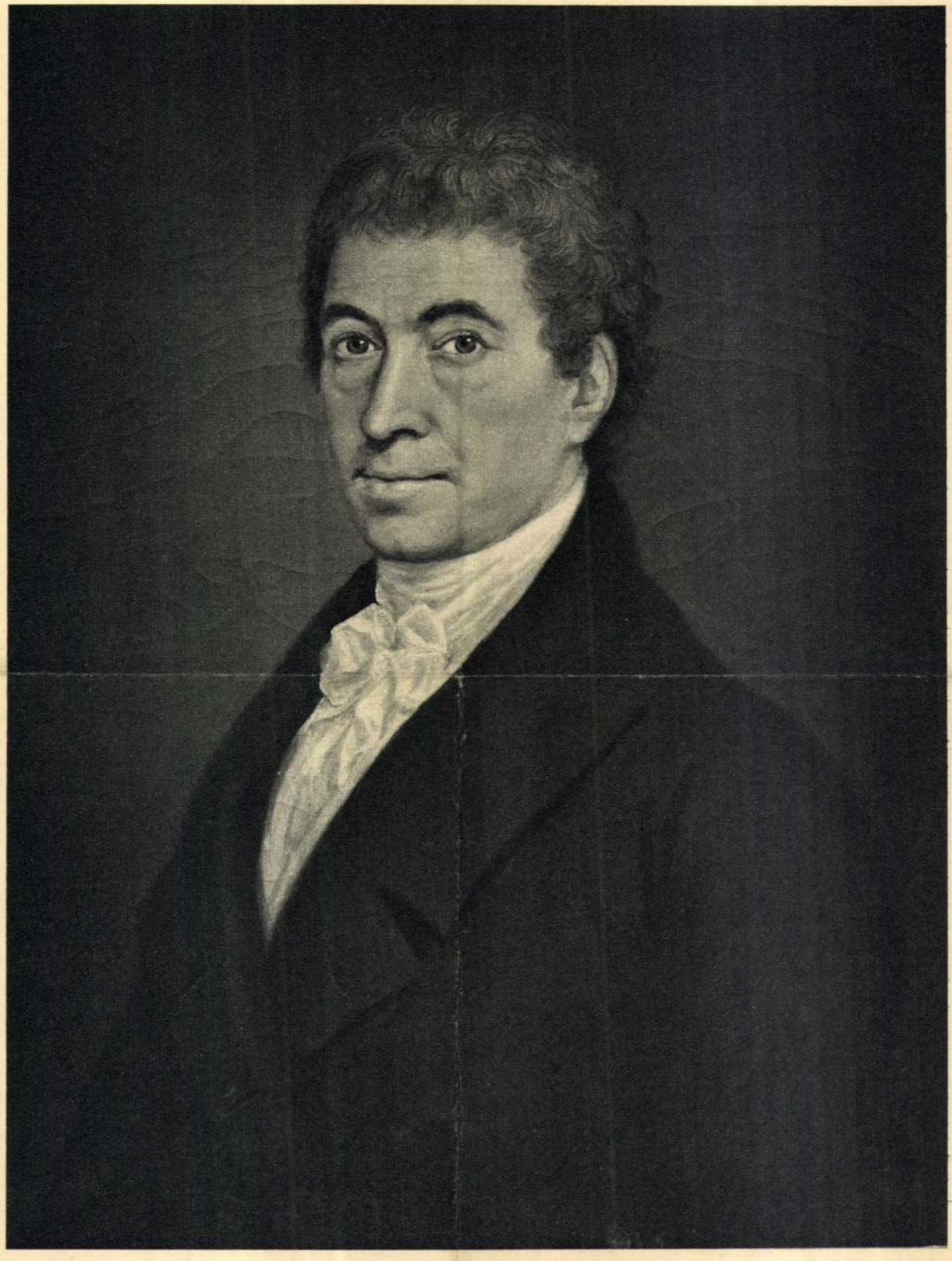

DONÁT JÁNOS: ÖNARCKÉP

Petrovics MM

ID. MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ

ritrova nel mondo romantico e fantastico dell'Italia tanto desiderata. Le memorie delle lontane regioni carpatiche e la realtà delle valli toscane, il pristino puro romanticismo dai larghi orizzonti del giovane e la calma meditazione dell'uomo maturo, si uniscono, s'intrecciano e si fondono nell'insieme delle scene mitologiche e delle leggende. Nei particolari, nei minuti fiori posti in primo piano e nel folto tessuto delle felci o di una boscaglia, è ancora il giovane che osserva, sono i suoi occhi che godono. Ma il paese ed il cielo, la luce che bagna tutto con tonalità d'oro, rivelano già i secreti delle campagne d'Italia. Le figure poi, parti integranti del paesaggio, esistono soltanto nella fantasia del pittore, stanco della vita, ma idealista nelle sue concezioni.

Ed è questo il limite a cui da Lőcse giunse l'abitante della villa di Lappeggi. Il suo spirito si era liberato di quasi tutti i legami terrestri e viveva in un mondo di sogni, creato solo dalla fantasia della sua arte. Le memorie del paese nativo e della patria penetrano malgrado tutto anche in questo mondo dei sogni, benché esso paia esser privo di ogni contatto reale ; erompono nella sua pittura con forza elementare la memoria del focolare che da una distanza di quarant'anni pare esser caduto in completa dimenticanza, la memoria della patria, la quale, per la propria sorte avversa, non gli poté offrire che privazioni e delusioni. Questo rimembrare lo richiama in patria nel 1853, al crepuscolo della sua vita. Va a vedere il paese nativo, e visita tutta l'Ungheria. Ricordo di questo viaggio è il quadro intitolato «Puszta», uno degli ultimi lavori suoi. Sebbene ritorni ancora in Italia, si prepara però a stabilirsi definitivamente in patria, ma ne vien impedito dalla morte, giuntagli improvvisamente nel 1860. Benché il figlio della Lőcse resa oggi straniera arbitrariamente, abbia vissuto e sia morto in un ambiente artistico ricchissimo, nel mondo meraviglioso delle valli toscane e di una villa medicea, egli risogna fino all'ultimo sospiro con nostalgia la patria sua, e perciò è molto significativa l'iscrizione sepolcrale ad Antella : «*Nacque Ungherese*».

EUGENIO KOPP

LA TRADIZIONE LETTERARIA DELL'UNGHERIA SETTENTRIONALE

Alla formazione di una tradizione letteraria, concorrono tanto le opere letterarie vere e proprie, quanto gli avvenimenti storici da cui sorgono le leggende popolari, le leggende degli eroi e quelle degli infiniti uomini senza nome, che formano con il loro sangue e con il loro pensiero la vita collettiva della nazione, la sua storia.

L'Ungheria Settentrionale è piena di ricordi storici, ricordi che a noi, — gelosi della nostra libertà e indipendenza, — sono carissimi. Se l'Ungheria ha fatto da roccaforte contro le invasioni orientali, l'Alta Ungheria, — come pure la Transilvania per la propria indipendenza politica — ha difeso la sua libertà, innalzando parecchie volte la bandiera con l'iscrizione «*Pro Deo et Libertate*» nelle vallate e sulle pendici ventose dei Carpazi.

All'epoca della dominazione turca il confine meridionale dell'Alta Ungheria fu la linea di difesa dell'Ungheria stessa: castelli, fortezze ed invincibile tenacia dei soldati. E quando fu spiegata al vento la bandiera di Rákóczi, il popolo dell'Ungheria Settentrionale fu il primo ad offrirsi e a combattere poi fino all'ultimo sangue. Quest'epoca dei *kuruc*, già leggendaria ai contemporanei, perché combattuta e cantata più che descritta, fornì sempre i più salienti motivi agli scrittori ed ai poeti, ogni volta che la libertà parve minacciata fuori e dentro il paese magiaro.

ID. MARKÓ KÁROLY: IV. BÉLA MENEKÜLÉSE A TATÁROK ELŐL. Olajfestmény.
Ernst Múzeum.

Magyar Múvészet
1925. 5 Szt. l.

Marko Károly id

Imre királyt, amint elfogja lázadó öccsét, Endrét és 1857-ben A mohácsi csatát. Képeit majdnem mind Szépművészeti Múzeumunk szerezte meg, mint történeti festészetünknek emlékszerű darabjait, de mohácsi csatája kihelyeztetvén a Kassai múzeumba, a csehek birtokába jutott. Nála félreismerhetetlen a monumentalitásra való komoly törekvés, mely azonban többnyire a formák bizonyos kiszélesítésében is nyilvánul, amely alakjait gyakran nehézkesekké, mozdulataikat erőltetettekké teszi. Than kétségtelenül sok sablonnal szakított és sok új elemet vegyített történeti ábrázolásunk formanyelvébe s későbbi pályája szempontjából is ezidőbeli alkotásai sok másénál nagyobb érdekkel bírnak.*

A nemzeti multba merülés vágya, mint egy újravirágzása a huszas-harmincas évek irodalmi és művészeti romantikájának, 1859-ben találkozott a politikai újraébredés jelenségeivel. E kettős áramlattól megragadva a Műegylet, régi népszerűségét visszanyerendő, pályázatot hirdetett történeti festményre, azzal a hozzáadással, hogy jövő évi műlapját a pályázó művek közül fogja kiválasztani. A pályázat eredménye megírt a Vasárnapi Ujságban az 1859-iki tavaszi tárlat nagyszerű meglepetéseiről.*

Szemere Bertalan, aki ez egész idő alatt Párisban élt mint emigráns, 1859 februáriusában meglátogatta műtermükben az ott dolgozó két fiatal magyar művészt, Klimkovics Ferencet és Madarász Viktort; az első akkor dolgozott pályamunkáján, a Szent László és Salamon képén, a másiknak úgy látszik csak Zách Feliciánját látta Szemere; amannak hivatottságában kételkedett, emennek nagy jövőt ígért, bár megjegyezte róla, hogy nagyon szeret másokat bírálni s „nem kis mértékben elbízott".**

Klimkovics, akit már említettünk, történeti képével a pályázaton sikert aratott, a Műegylet kisorsolásra megvásárolta azt; ugyanebben az elismerésben részesült Madarász Viktornak nem pályázó Zách-képe, a Hunyadi László siratását pedig megvásárolták a Múzeum számára, ahol most egy másik ugyanez időbeli képével, mely Zrínyi Ilonát vizsgálóbírája előtt ábrázolja, együtt látható.

A magyar közönség Madarász Viktor e hármas megjelenéséből láthatta, hogy nagy művésze támadt, a legnagyobb történetfestője, az, akit ez a korszak oly epedve várt.

Kupeczky János: Arckép MFI. Petrás felv.

MAGYAR MESTERMŰVEK KIÁLLÍTÁSA

Ez a kiállítás, melyet *Petrovics* Elek rendezett magyar magángyüjtemények kincseiből, halott művészeink halhatatlan műveit tartalmazta. Nem művészettörténeti teljességre törekedett, hanem a legnagyobb értékek bemutatására. A „Júniusi Hetek" alkalmából készült, hogy a hozzánk utazó ideegeneknek megmutassa művészetünk nagy értékeit, kiegészítve azt a képet, melyet múzeumunk nyujt.

Összeválogatása mögött egy kivételesen hivatott műértőnek gazdag tapasztalatai állottak. Más képanyaggal ugyanaz a munka, melyet Petrovics egykor múzeumában végezett: az újabbkori magyar festészet értékelése. A közönség, melynek ilyen színvonalú összeválogatásban ritkán volt része, szinte észrevétlenül gazdagodott egy emberélet elmélyedt és tépelődő munkájának eredményeivel.

De nekem, aki harminc év óta figyelem a magyar művészet legnagyobb értékeinek keresését, elsősorban is erre a fontos és eredményes munkára kellett gondolnom, mely legnagyobb művészeinket egymással kellő viszonyba he-

id. Markó Károly: Olasz táj romokkal MFI. Petrás felv.

lyezte, munkásságukból ki tudta választani a legjobbat és mellettük a megérdemelt helyre állította a kisebbeket, de még mindig kiemelkedőket. Ez a munka még írás nélkül is történetírás és összefoglalás volt s ha ma tisztábban látunk művészetünk kérdéseiben, mint húsz év előtt, ebben igen nagy része van Petrovics Eleknek. Értékük szerint kitűnően állította össze a Munkácsy-előtti korszak kiemelkedő művészeit, akik között, ha nem is voltak zseniális művészek, de volt egy *Markó* Károly, egy *Barabás*, egy *Brocky*, egy *Borsos* József.

Munkácsyval aztán hirtelen lendült művészetünk színvonala. *Munkácsy*, *Paál*, *Székely* már európai értelemben is kitűnő művészek. Legszebb műveik kiválogatásában szintén Petrovics Elek járt elől és ugyancsak ő volt az, aki *Szinyei* munkásságának legjavát találóan állította össze. Ugyanezt a nem könnyű feladatot végezte el a nagybányaiakkal szemben és éppen így értékelte végig egy *Rippl-Rónai* és az utána következők művészetét. Minthogy azonban ez a kiállítás csak elhunyt képzőművészeink műveit tartalmazta, a fejlődés vonala *Ferenczyvel* és *Rippl-Rónaival* megszakadt, hiszen naturalizmusunk, impresszionizmusunk és a még későbbi korok többi művészei ma is élnek, innét van az, hogy *Derkovits* Gyula pompás képéhez hiányzott az átmenet. De éppen ennek a kiállításnak pompás összeválogatása miatt kell kívánnunk, hogy Petrovics beváltsa a tárgymutató egyik célzásában tett ígéretét: várjuk a folytatást, mely az innét hiányzó későbbi anyagot fogja elénk tárni.

Ennek a kiállításnak harmincnál több művésze között néhány messzire kiemelkedő géniuszt ünnepelhettünk. Nagyszerűen mutatott reá Munkácsy hallatlanul erős festői tehetségére. A *Tépéscsinálók*, a *Köpülő asszony*, az *Ülő asszony* és egy pár remek tájkép még fokozzák azt a mély benyomást, melyet a Szépművészeti Múzeum re-

MAGYAR MŰVESZET
1936

PÓTLÁS. — NACHTRAG.

1961—1983.

Allori, Angelo di Cosimo (il Bronzino), (1502—1572.)

1961. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Fa (Holz). 33×24.

Bergen, Dirk van (1640—1690).

1962. TÁJ PÁSZTOROKKAL (Landschaft mit Hirten).
Vászon (Leinwand). 57×65.

Brakenburg, Richard (1650—1702).

1963. FALUSI BUCSU (Kirmess auf dem Dorfe).
Vászon (Leinwand). 42×36.

Bril, Paul (1554—1626).

1964. TÁJ PÁSZTOROKKAL (Landschaft mit Hirten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Monogramm.
Vászon (Leinwand). 57×85.

Clerk, Hendrik de (1570—1629).

1965. LOTH ÉS LEÁNYAI (Loth und seine Töchter).
Fa (Holz). 76×108.

Codde, Pieter Jakobsz (1599—1678).

1966. KATONAJELENET (Soldatenszene). Jelezve (Bezeichnet). Hofstede de Groot tanusitványával. (Mit Expertise von H. de. G.)
Fa (Holz). 24×20.

Craesbeck, Joos van (1606—1654).

1967. GYERMEKJELENET (Kinderszene).
Fa (Holz). 41×68.

Decker, Cornelius Gerrits (1600?—1678).

1968. TÁJ ALAKOKKAL (Landschaft mit Figuren). Jelzés lent jobbra, (Bezeichnet rechts unten.) Hofstede de Groot tanusitványával. (Mit Expertise von H. de. G.)
Fa (Holz). 32×29.

Franceschini, Vincenzo (1680—1730?).

1969. VENUS ÖLTÖZÉSE (Toilette der Venus).
Vászon (Leinwand). 48½×62.

Huchtenburgh, Johannes (1646—1733).

1970. UTCAI JELENET (Strassenszene). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten). Hofstede de Groot tanusitványával. (Mit Expertise von H. de. G.)
Vászon (Leinwand). 46×59.

Huysmans, Cornelis (1648—1727).

1971. RABLÓTÁMADÁS (Ein Räuberüberfall).
Vászon (Leinwand). 83×75.

Kneller, Sir Godfrey (1646—1723).

1972. NEMES EMBER KÉPMÁSA (Portrait eines Edelmannes).
Vászon (Leinwand). 128×105.

Markó Károly id. (Karl d. Ä.) (1791—1860).

1973. IDEÁLIS TÁJ (Ideale Landschaft). Jelzés (Bezeichnet): C. Marko Pest.
Vászon (Leinwand).

Molyn, Pieter d. Ä. (1620—1670).

1974. TÁJ LOVASOKKAL (Landschaft mit Reitern). Jelezve (Bezeichnet). Hofstede de Groot tanusitványával (Mit Expertise von H. de G.).
Fa (Holz). 34×54.

Netscher, Kaspar (1639—1684).

1975. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Dr. T. Frimmel (Wien) tanusitványával. (Mit Expertise von Dr. T. F.).
Vászon (Leinwand). 53×43.

Ostade, Adriaen van (1610—1685).

1976. HOLLANDI PARASZTJELENET (Holländische Bauernszene). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. v. O.
Fa (Holz). 38×36.

Poel, Egbert van der (1621—1664).

1977. HOLLANDI HALÁSZOK (Holländische Fischer). Jelzés balra (Bezeichnet links): Egbert van der Poel.
Fa (Holz). 33×45.

Ryckaert, David (1621—1661).

1978. A KINTORNÁS (Der Leiermann).
Vászon (Leinwand). 140×105.

Saenredam, Pieter Jansz (1597—1665).

1979. TEMPLOM BELSEJE (Kircheninterieur). Jelzés a pilléren jobbra (Bezeichnet am Pfeiler rechts): Monogramm.
Vászon (Leinwand). 114×148.

Teniers, David d. Ä. (1582—1649).

1980. SZENT ANTAL KISÉRTÉSE (Versuchung des heil. Antonius).
Vászon (Leinwand). 82×113.

Wilkie, Sir David (1785—1841).

1981. A LEVÉL (Der Brief).
Vászon (Leinwand). 50×61.

Wouverman, Pieter (1623—1682).

1982. A VADÁSZTÁRSASÁG ÖSSZEJÖVETELE (Versammlung der Jagdgesellschaft).
Fa (Holz). 41½×53½.

Zuloaga, Ignacio, szül. (geb.) 1870.

1983. SPANYOL LEÁNY ÁLARCCAL (Spanisches Mädchen mit Larve).
Vászon (Leinwand).

39. Corot.

180. Millet F.

Ernst Múzeum aukciós

152. Id. Markó K.

154. Id. Markó K.

15. Barabás.

175. Id. Markó.

123. Kardos.

174. Id. Markó.

Ernst Múzeum gyűjtemény

143. *Ferenczy.*

314. *Marilhat.*

Ernst Múzeum aukciók 55-17.

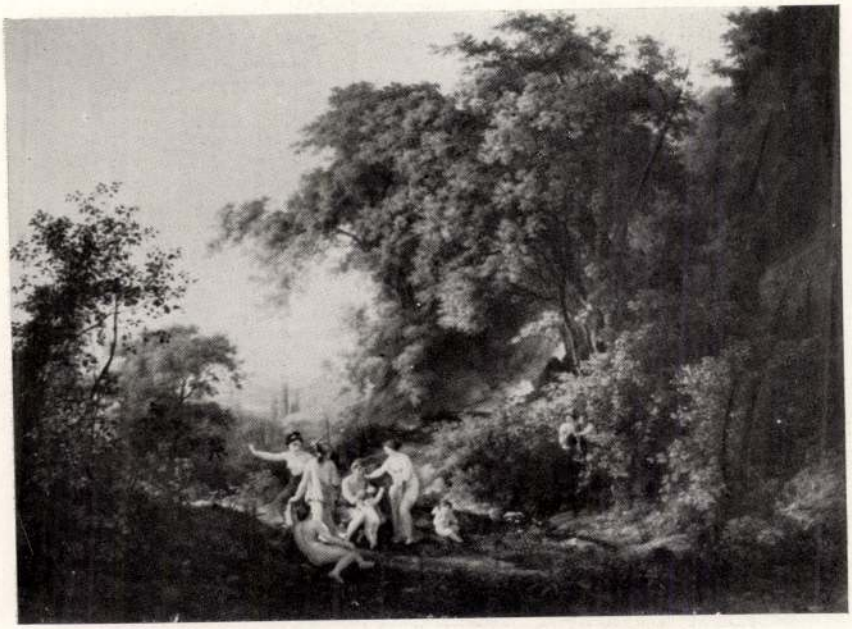

322. Markó.

323. Markó.

Markó Károly

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMINÁRIUM

A képek jókarbantartásáról

Képzőművészet
1927. 5. 12.

Irta: BALLÓ EDE, festőművész.

Az oljafestményeken bizonyos idő mulva bekövetkező változások és károk részint a használt *anyagok* vagy a festésnél követett *eljárás*, részint *külső behatások* eredményei lehetnek.

Az anyag- és eljárással függ össze az olajfesték *sárgulása*, sötétedése és *megfakulása*, továbbá az alapozásnak vagy a festékrétegnek, esetleg mindkettőnek *önmagától való megrepedezése*. Ezek legnagyobb részével tehetetlenek vagyunk, míg a külső behatás, nyomás, ütés folytán keletkezett károk, mint a vászon átszakadása vagy *horpadása*, az alapozás és festék *leütése*, esetleg magától való *leválása* némi ügyességgel és gyakorlattal olyan tökéletesen kijavíthatók, hogy a gyakorlatlan szem alig képes a hiba helyét felfedezni.

Hogy az elkészült festményt eredeti, sértetlen állapotában megtarthassuk, szükséges azt a káros külső behatásoktól lehetőleg megóvni. A por, a nagyvárosi kőszénkorom, a szivarfüst, a fűtés és gázvilágítás sok festményre már néhány év mulva érvényesíti hatását és azt mindig hátrányára változtatja. Emellett sok festmény sorsa eléggé mozgalmas, különösen, ha gyakran változtatja gazdáját. Minden új tulajdonos — még pedig nem egyszer — avatatlan, könnyelmű „szakemberek"-kel, aranyozóval, kárpitossal stb. belakkoztatja az új akviziciót, minden lakkozás pedig a képen levő piszokréteget maradandóan a képhez rögzíti. Következnek a hurcolkodások, melyek mindegyike egy-egy lyuk, vagy legalább a vászon egy-két tekintélyes horpadása alakjában hagy maga után maradandó emléket a képen. Így megy ez tovább, míg a kép végre, esetleg már rövid félszázad után,

IFJ. MARKÓ KÁROLY: *A chiusi tó környékéről*
Az Ernst-Múzeum aukció-kiállításáról.

jó adag piszokkal, néhány *mindenféle lakkréteggel, több lyukkal, horpadással és megrepedezett alappal* kerül hozzáértő szakemberhez.

Pedig ne gondoljuk, hogy ez csupán az értéktelen, nem sokra becsült képeknek a sorsa. Kiváló embereknek nagy összeggel fizetett arcképei, melyek tágas kastélyokban, előkelő klubhelyiségekben látszólag a legnagyobb gonddal voltak elhelyezve, már igen rövid idő mulva a restaurátorhoz vándorolnak, még pedig sérülésekkel, melyeket hasonló viszonyok mellett kizártaknak tarthattunk volna.

Élénk emlékezetemben van egy előkelő arisztokrata család igen szép szőke női tagjának életnagyságú, egészalakú arcképe, legelőkelőbb arcképfestőnk műve, mely elkészülte után alig tizenöt évvel olyan állapotban került az illető család kastélyából javítás végett Budapestre, hogy számos sérüléséből alig mertünk mindarra következtetni, ami ezzel a gyönyörű képpel az aránylag rövid idő alatt történhetett. Szerencsére a kép igen erős vászonra, bő festékfelrakással, egészséges technikával volt festve és szomorú állapota ellenére lehetséges volt azt teljesen helyreállítani.

Ha mindez megtörténhetik egy szép asszonynak családja tágas kastélyában őrzött arcképével, úgy ne csodálkozzunk nem divatban lévő, elfelejtett festők kis lakásokban elhelyezett, a sors által némelykor igen hányatott képeinek gyakran már aránylag igen rövid idő mulva bekövetkezett siralmas állapota felett.

Feltételezhetnők, hogy templomok tágas voltuknál fogva igen alkalmasak olajfestmények elhelyezésére. Mégis, ismételve feltűnt, milyen rossz állapotúak némelykor az ott elhelyezett képek. Ennek a magyarázatát nemsokára megtaláltam. Egy hideg téli napon, midőn a templomot az áj-

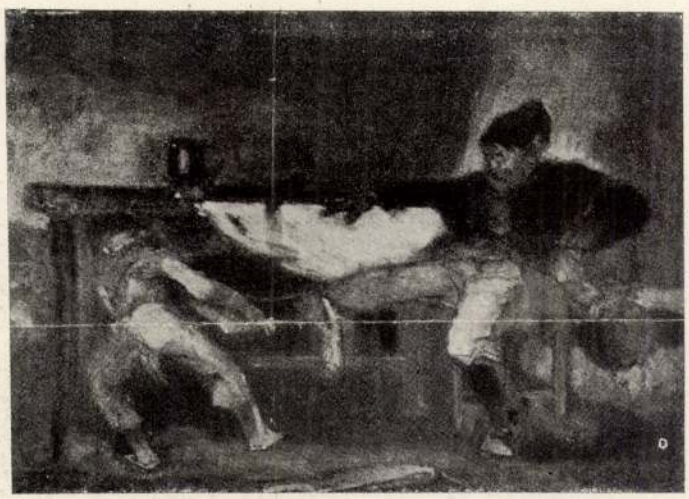

TORNYAY JÁNOS: *Csizmahúzás.*
A Műcsarnok őszi tárlatáról.

tatos hívek tömege zsúfolásig megtöltötte, láttam, amit a hideg festményeken lecsapódott vízgőz nagy cseppek alakjában lecsurgott. Ez pedig ott vasárnapokon egész télen át megismétlődött.

Egy hasonló, azonban más körülményekkel előidézett jelenséget figyelhettem meg egy, az utolsó forradalomkor elpusztított kastélyban a kár megbecsülése céljából tett látogatásom alkalmával. Február végén volt. Hideg télre néhány napos, feltűnően meleg nap következett. A fűtetlen kastély beütött ablakain beáradt a langyos, nedves tavaszi légáram és a nagy termek falain felakasztott hideg képeken gyöngyszerű csapadék képződött, mely nemsokára folyni kezdett, a nagyképek alatti padlón egész tócsákat képezve.

Hasonló állapotok — sajnos — még a gondozott kastélyokban is évenkint ismétlődnek. A tél elmultával az ilyen csupán nyáron át lakott kastélyokat szellőztetnek, az összes ablakokat kinyitják és a beözönlő nedves levegő a hideg falakon és tárgyakon csapadékokat képez. Ennek gyakori ismétlése folytán mindenekelőtt a festmények védő lakkrétege elromlik. Most már a csapadék a festékrétegre és később a keletkezett repedések útján a festőalapra is kezd hatni. A hátulról beható nedvesség is megteszi a magáét, úgy hogy repedések keletkeznek, ami az alap- és festékréteg idővel való teljes leválását okozza. Az üveg alatt lévő, hátulról jól védett festményeken a csapadék csak az üveglapokon volt észlelhető.

Ne felejtsük el tehát, hogy a víz, gőz és minden egyéb nedvesség igen ártalmas a képeknek.

A festményekre tett lakkréteg nagymértékben megóvja a képet nemcsak az ártalmas gázoktól, hanem a pornak és koromnak az ecsetbarázdákba, esetleg a vászon lyukacsaiba való berakódásaitól is. A piszok ilyen esetben csupán a lakk-

Markó Károly.

77

Markó Károly-kiállítás a Fővárosi Képtárban

Pulszky Ferenc, az *Életem és korom* szerzője, a *kortárs*, aki a fiatal és nagy nehézségekkel küzdő *Markó* Károly protektorának, *Fejérváry* Gábor régésznek véletlenül rokona is és aki később Fejérváry társaságában meg is látogatja Markót Olaszországban, így ír a mult század első felének magyar nemesi társadalmáról: „Tisztességes állásnak csak a földbirtokosét tartották, ki hivatalt nem visel, senkitől sem függ, ez az igazi úr. Hogy birtokos nemes család leánya nemnemeshez menjen férjhez, hallatlan botránynak, családi csapásnak tartották. E részben csak a katonatiszti iránt tettek kivételt, ezeket társadalmilag egyenrangúnak nézték az urakkal." Egy másik kortárs, *Kis* János, feljegyzéseiben a közrendű nemesekről ezt írja: „Csak dohányoznak, agarásznak, paripáznak, cselédekkel zörgölődnek, a kézi mesterségeket pedig s az ipar minden nemét megvetik." Az ipar minden nemét, a festészeti ipart is és annak mesteremberét: a festőt. Ami a főurakat illeti, ott sem jobb a helyzet. Az az egy-két bécsi nevelkedésű mágnás, aki a művészetet kedveli, az udvar kegyét keresi és a magyar nép verejtékéből szerzett pénzét osztrák festőknek juttatja, a többiről pedig még a főurak kegyét kereső *Petriesevics Horváth Lázár* is azt írja az 1843-as *Honderü*-ben, hogy: „nézzétek rendre nagyjaink szalonjait, hol fogtok olajfestményeket lelni, hacsak nem családi arcképeket.", *Kisfaludy* Károly pedig megjegyzi: „Magunknak kell áldozni, midőn elfajult gazdagjaink szunnyadnak." Egy ilyen összetételű társadalomban az új, akkor előretörő harmadik rend, a polgárság, gazdasági és ezzel szorosan összefüggően kulturális helyzete annyira visszamaradt, hogy egyrészt nincs módjában, másrészt nem is kíván művészek mecénásává lenni.

A kivételes tehetségű *Markó* Károly tehát külföldre kényszerül és onnan többet — leszámítva egy rövid látogatást — haláláig haza sem jön. Tizenhárom évet él a legnagyobb anyagi gondok közt Bécsben és huszonötöt Olaszországban. Bár tulajdonképpen senkitől sem tanult, mikor elhagyja hazáját, már kész művész és legjobb, legegyénibb alkotásai éppen arra a korszakra esnek, melyet még itthon töltött.

A Fővárosi Képtár négy kis termében *Markó* Károly, gyermekei és kevés tanítványa műveiből kiállítást rendezett. Aki ezt a kiállítást megtekinti, Markó művészetét tökéletesen megismerheti. Ez a megállapítás nemcsak elismerés a kiállítás rendezői felé, hanem egyben egy nagyon tehetséges és a mesterségbeli tudás legmagasabb fokát elért művész életmunkájának a kritikája is. Változatos, mindig új és új problémákat kereső és megoldó, a haladás és az új áramlatok sodrában álló művész oeuvre-jét ugyanis lehetetlen volna ilyen kis helyen bemutatni és ilyen kevés alkotással megismertetni. A hetven évet élt Markó művei azonban, szép olasz erdős vidékbe helyezett, apró mithológiai vagy bibliai staffage alakokkal tarkított, szinte a porcelánfestés finomságával megfestett divatos, klasszicista tájképei — leszámítva a kevés, még itthon készült alkotást — olyannyira egymáshoz hasonlóak, hogy az itt kiállított műveinek ismeretében pontosan magunk elé idézhetjük Európa különböző múzeumaiban levő képeit is. Ez a tájképfestészet előző századok hagyományait folytatja, a XVII. és XVIII. századét, de nem is annyira magának az olasz tájképfestészetnek hagyományait, mint inkább az Olaszországot járt francia, német és németalföldi tájképfestőkét. Ha a sokat emlegetett *Claude Lorrainnek* nincs is akkora hatása Markó művészetének kialakításában, mint amekkorát neki Markó régebbi kritikusai tulajdonítottak, tagadhatatlan, hogy a szálak ide nyúlnak vissza, az *új* klasszicizmus inkább csak az alakokban és az aprólékos, a legkisebb részletekig menő gondos kidolgozásban nyilvánul meg. Tudomásunk van róla, hogy Markó egyik fia, András, másolta Claude Lorraint.

A kiállítás legvonzóbb és egyben legtanulságosabb terme Markó rajzait és vízfestményeit mutatja be s a művész munkamódszerével is megismertet. Sok tanulmány és részlettanulmány után a képnek csak egy részletét dolgozta ki s csak ennek elvégzése után látott hozzá egy újabb részlet kidolgozásához. A természet ösztönös művészettel, minden stilustól mentes visszaadása jellemzi egyik korai vízfestményét, mely a Kárpátok aljában elterülő szülővárosát, *Lőcsét*, ábrázolja. Ez üdeségével és minden modortól mentes természetességével az ugyancsak még itthon festett s később soha felül nem múlt képére, a Szépművészeti Múzeumban lévő *Visegrádra* emlékeztet. Egyik tollrajza *Domenichino* és *Carracci* tájképi rajzait juttatja eszünkbe és igazolni látszik előbbi megállapításunkat, mely szerint Markó Olaszországban kialakult művészete a XVII. század művészetében gyökerezik. De néha nemcsak visszafelé, hanem előre is mutat. Egyik olaszországi tájat bemutató kisméretű akvarellje színeivel és lehelletszerű finomságával *Corot* olaszországi tájait idézi.

Az utolsó terem a Markó-követőket mutatja be. Markónak a jelentéktelen *Szilassyn* kívül, tulajdonképpen csak gyermekei, három fia és egy leánya, voltak tanítványai. Művészetének szellemét még leginkább *Ligeti* Antal visszi tovább. Markó-iskoláról vagy követőkről azonban valójában nem beszélhetünk. Ez nem véletlen. Markó Károly, aki hazája történetének legdicsőségesebb és legszomorúbb éveiben elefántcsonttoronyba vonulva festette az eseményektől elvonatkozott idillikus képecskéit, az elefántcsonttorony kapuit az új művészeti áramlat, a haladást és a művészetben is forradalmat jelentő romanticizmus előtt is becsukta, — még életében időszerűtlenné vált s így művészetének alig lett szerepe a magyar művészet további kialakításában.

Czobor Ágnes

termelőcsoportok általában nem küzdenek munkaerőhiánnyal. De munkaerőhiány jelentkezett a megyei állami gazdaságokban.

Itt *támadott* a kulák. A móri kulákok például *„ráigéréssel"* vonták el az aratókat az állami gazdaságoktól. *Borral csábították* az elmaradt dolgozókat. Ez Móron kívül a móri járásban sok helyt előfordult; számos aratő az állami gazdaság helyett a kulákhoz ment aratni, pedig a munkaerőszükséglet biztosítva volt.

A másik támadást a gépi aratás ellen vezették a kulákok. „Elszórja a szemet" — suttogták, „nagy szemveszteséget csinál".

A zichyújfalui állami gazdaság tényekkel felelt azoknak a dolgozó parasztoknak, akikre hatott a kulákbefolyás. Meghívta őket az aratáshoz. Két EMÁG kombájn aratott Zichyújfalun. Huszonöt hold termését takarították be ezen a napon.

A meghívott egyéni parasztok tövitől-hegyire megvizsgálták a kombájnt, „Néha megállították, mondja Somogyi Ferenc, a megyei tanács üzemi osztályának munkatársa. Megnézték, *nem tört-e a szemet?*" Nem törte. *„Szemhullás van-e?"* — kiáltották fel a kombájnvezetőnek. *„Nincs"* — felelte vissza.

A kombájn *gyönyörű tarlót* hagyott. A meghívott egyénileg dolgozó parasztok ezután elindultak rajta elhullott szemet keresni. *Másfél óra hosszat járták a tarlót* s mire a kombájnvezető elé értek, ennyit mondtak: *„A kulák hazudott megint."*

A tarló tiszta volt. Az EMÁG-kombájn nem hullatta el a magokat. Az egyénileg dolgozó parasztok előtt győzött a gép, a nagyüzemi termelés. Hazamentek — gondolkodni. Az a világosság, amelyet a gép gyújtott bennünk, fogja bevilágítani az ő útjukat a társasleremlés felé.

— ff —

---

ma már nem sír, nem panaszkodik, százalékon felül teljesít

írban kerestünk
szt a kérdésre:
neg a helyüket
...nálásban

A nők szerepe az ötéves tervben

Mióta a szocializmus tudománya és gyakorlata felismerte az elavult, régi társadalmi és gazdasági formák megváltoztatásának szükségszerűségét, állandó követelmény a női egyenjogúság megvalósítása, a nők kiszabadítása a régi társadalmi rendszer kötöttségei közül. Nálunk ez a folyamat csak most érlelődhetett döntő jelentőségűvé. A régi magyarországi kapitalista társadalom visszaszorította, megalázó helyzetben tartotta a dolgozó nőt, nem engedte kibontani tehetségeit. A szocializmust építő népi demokráciának kellett jönnie, hogy megnyissa a pályát, az új fejlődés és munka lehetőségeit a nők előtt. *Rákosi* Mátyás joggal mondhatta: „A magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Pártja nem fogja kímélni erőit, hogy a dolgozó nőket akadályozó korlátokat kíméletlenül ledöntse és szélesre tárja a kaput minden területen a jelen és jövő legjobb munkásai: *a dolgozó nők előtt.*"

Ugyanitt *Rákosi* Mátyás arról is beszélt, hogy szükséges, „hogy a magyar szocialista építés ereibe friss vér kerüljön, hogy benne korlátlanul és szélesen hömpölyögjön a dolgozó nők áradata." Az ötéves terv megvalósítása újabb és újabb lehetőségeket kínál a nőknek és társadalmunk minden dolgozó rétege belátta már, hogy szakítanunk kell a női kérdésben eddig érvényesült nemi őrödömséggel, maradisággal, bürokráciával és előítéletekkel. A magyar nők felismerték, hogy micsoda új lehetőségeket találnak az ötéves terv építése során. Iparunknak 600—650 ezer új munkásra és alkalmazottra van szüksége. Új szakmunkásokra, új művezetőkre, mesterekre, mérnökökre és technikusokra, gazdasági és állami funkcionáriusokra van szükségünk, hogy mellőn teljesíthessük az ötéves terv nagy követelményeit. Emelnünk kell a nők arányszámát a munkásoknál, szakmunkásoknál, a termelés vezetői között. A női munka érvényesülése érdekében nemrég nagyjelentőségű határozatot hozott a miniszterelnökség és ennek nyomán igen sok nőben érlelődött meg az elhatározás, hogy maga is beáll a szocializmus tevékeny építői közé.

A *Dunai Vasmű* munkásai között éppenúgy ott vannak az építő akarattal teljes magyar nők, mint a *csepeli Rákosi Művekben;* igen sok derék magyar asszony vállalt szerepet a termelőszövetkezeti csoportokban, a traktorállomásokon. Rendkívüli eredményeikkel. Lelkesen és boldogan fognak a munkához és hamarosan elsajátítják, tökélyre emelik a legújabb munkamódszereket. Sikerrel bizonyítják be, hogy tudnak tanulni és dolgozni, le tudják küzdeni az akadályokat, meg tudnak birkózni a nők jogát korlátozni akaró előítéletekkel, a maradisággal, a bürokráciával, a régi társadalomból ittmaradt és tovább élő korlátoltsággal. A dolgozó magyar asszonyok példája lelkesíti a férfimunkásokat is és ezek közül nagyon sokan adják át asszonytársaiknak fejlett munkamódszereiket, segítik át őket — minden lelkicsinylés, itt-ott fellépő akadályozás ellenére — a kezdeti nehézségeken.

A magyar népi demokrácia tudja azt, hogy az üzemek női dolgozói nemcsak puszta munkaerőt jelentenek, hanem ugyanekkor anyák is, feleségek is, akiknek megvannak a külön adottságaik és igényeik. A népi demokrácia kormányát a dolgozó nők iránti szeretetteljes gondoskodás hatja át: senkinek sem lehet közömbös, hogy milyen körülmények között dolgoznak a nők, törvények védik az anyákat, nem szabad őket oly munkára alkalmazni, amely hátrányos lehetne egészségükre. Nem lehet közömbös, hogy a dolgozó asszony miként birkózik meg a háztartás gondjaival. Ezért írt elő a minisztertanács határozata külön tervet a háztartási munkák megkönnyítésére, a mosódák munkájának megjavítására, a 800.000 dolgozót magábaölelő üzemi étkeztetésre, az otthoni háztartási kisgépek fokozott gyártására. Ezért gondoskodunk a dolgozó anyákról is és az eredetileg tervezett 6000 helyet 30.000-re emeljük az ötéves terv során a bölcsődei férőhelyek számát, 40 százalékkal emeljük az óvodai férőhelyeket. Mindezek az intézkedések elősegítik, támogatják a dolgozó nők munkáját elhelyezkedését, illetve szerepét a termelésben.

Az öntudatos magyar dolgozók tudják, milyen segítséget kaphatnak a nőktől, a dolgozó férfiak az ötéves terv során nagyra értékelik a nők segítségét és teljesítményeit. A nők gyakorlati munkájának segítése közben nagyon fontos az emberi egyenjogúság hitvallásának meggyökeresztetése, a nemtörődömség, a bürokrácia és a maradiság leküzdése. Az iparba és földművelésbe került új női munkaerők tehetsége máris diadalmasan kibontakozott, megértették az ország iparosításának és a mezőgazdaság korszerűsítésének minden kö-

SZABAD NÉP

1951 JUL. 18

Markó Károly

Lengyel lap a Varsóban megnyílt magyar képzőművészeti kiállításról

276

Varsó, július 17. (MTI)

A *Nowa Kultura* című lengyel hetilap hosszabb cikkben foglalkozik a varsói Nemzeti Múzeumban megnyílt magyar képzőművészeti kiállítással. A lap közli Markó Károly „Magyar alföld", Bihari Sándor „Vasárnap délután", Kernstock Károly „Agitátor", Kis István „Ipari szakoktatás", Benedek Jenő „Mit láttam a Szovjetunióban" című festményeinek fényképét; Olcsai Kiss Zoltán Rákosi Mátyást és Kisfaludi-Strobl Zsigmond Petőfit ábrázoló művének reprodukcióját. A lap összehasonlítja a magyar és a lengyel képzőművészet fejlődésének közös vonásait. A Nowa Kultura a régi magyar festők közül elsősorban Munkácsy Mihály művészetét emeli ki. Elismeréssel ír Szinyei Merse Pál, Fényes Adolf és Koszta József alkotásairól.

11

Markó Károly.

FIGYELŐ
ujságközlemény figyelő irodája
Budapest, XIV., Nürnberg-utca 42.
Telefon: 296-534

FŐVÁROSI NAPLÓ
1951 JUN 22

Lap: .....

Megjelent: .....

Kiállítás nyílt meg

a Fővárosi Képtárban Markó Károly, a magyar tájképfestészet nagy úttörő mesterének műveiből. A kiállítás a budapesti és vidéki múzeumokban őrzött anyagon kívül bemutatja a magántulajdonban lévő Markó-képek legjobbjait is. A vázlatok, félbemaradt festmények bemutatása segítségével a látogató betekintést nyer a nagy festő alkotásmódjába is.

mek keveredéséből álló arabeszkdíszítmény. Hozzá kantár és farmatring járul; ennek szíjait a külső oldalon itáliai aranybrokát-csíkok borítják. A feszítőzabla nyugati szabású. Magyar, a XVI. század elejéről.

49. *Sodronypáncél*, rendkívül finom szegecselt gyűrűkből; hasonló kivitelű, de jóval durvább karokkal. Lapos, rézzel szegett fejtetőjéről ugyancsak páncélfonadék ereszkedik alá, bele foglalt tömör fülvédőkkel. Valószínűleg olasz. XVI. század vége.

50. *Wagner Sándor*. (Szül. 1838 ápr. 16. Pest, megh. 1919 München.)
Pünkösdi király választása Debrecenben. Jelezve: A. Wagner. — Vízfestmény. — 255×450 mm.

51. *Orosz nyereg és lószerszám*. Állványa fából készült, kápáit keleti ízlésű lakkfestés díszíti. Az első kápának gomb helyett magas félkörös záródása van. Bevonata piros bagariabőr, domborított vonalas díszítéssel. Kétoldalt vastag bőrből készült, tarka lakkfestéssel díszített lebbenyűk vannak a nyereghez kötve. A kantár piros bársonnyal bevont szíjazatú, kékzománcú rézboglárokkal díszítve és vas feszítőzablával van ellátva. A nyeregnek még belső párnája is megmaradt. XVI. század eleje.

Egyike a Herberstein Zsigmond által oroszországi követségeiből (1515—18 és 1526) hozott s ezekről kiadott munkájában ábrában is közölt nyergeknek.

52. *Alt, Jakob*. (Szül. 1789 szept. 27. Frankfurt a. M., megh. 1872 szept. 30. Bécs.)
Buda. — Vízfestmény. — 145×229 mm.

53. *Nyereg*, faállvánnyal, bíborpiros bársonnyal borítva, amelyet kivágott bőrmintára hímzett keleties díszítmény borít. XVI—XVII. század. Valószínűleg török.

54. *Fischer, Ludwig Hans.* (Szül. 1848 márc. 2. Salzburg, megh. 1915 ápr. 24. Bécs.)
Vajda-Hunyad vára. Jelezve: Ludwig Hans Fischer. — Vízfestmény. — 354×510 mm.

55. *Ender, Thomas.* (Szül. 1793 nov. 4. Bécs, megh. 1875 szept. 28. Bécs.)
Gödöllő. — Vízfestmény. — 192×333 mm.

56. *Borsos József.* (Szül. 1821 dec. 20. Veszprém, megh. 1883 aug. 19. Budapesten.)
Férfiarckép. Jelezve: J. Borsos. 845. — Vászon. — 94·2×71·5 cm.

57. *Id. Markó Károly.* (Szül. 1791 szept. 25. Lőcse, megh. 1860 nov. 19. Villa Appeggi (Flórenc mellett).
Jézus lecsendesíti a vihart. Jelezve: C. Markó P. p. Ap. 1854. — Vászon. — 37·2×50 cm.

58. *Ranftl, Johann Mathias.* (Szül. 1805 febr. 21. Bécs, megh. 1854 nov. 1. Bécs.)
Az 1838-iki pesti árvíz. Jelezve: Ranftl 1839. — Fa. — 99·5×137·5 cm.

59. *Pettenkofen, August Xaver Karl Ritter von.* (Szül. 1822 máj. 10. Bécs, megh. 1889 márc. 21. Bécs.)
Imrédy János arcképe. Jelezve: C. A. Pettenkofen 850. — Vászon. — 58×46·3 cm.

60. *Borsos József.*
Csendélet. Jelezve: J. Borsos. 850. — Vászon. — 89×80·2 cm.

61. Id. *Markó Károly.*
Holdvilágos táj. Jelezve: C. Markó pinx. — Gouache. — 270×365 mm.

62. *Hegyipatak mellett fekvő várrom.* — Gouache. — 275×370 mm.

63. *Sziklás vidék patakkal.* Jelezve: C. M. — Gouache. — 273×372 mm.

64. *Tájkép zsilippel.* Jelezve: C. M. pinx. — Gouache. — 290×388 mm.

65. *Várrom.* — Gouache. — 270×375 mm.

66. *Tornasisak,* magyar forma, csúcsbafutó magas testtel, egész felületén aranykeretű rhombusokba foglalt piros-fehér-zöld festett virágdíszekkel. A felhajtott keskeny ellenzőn, a kéttagú merev nyakvédőn — mindkettő zsinórszerű szegéllyel — s a lebegően felerősített kéttagú halantékvasakon hasonló ékítések, de aranykeret nélkül. Utóbbiakon szívalakú kivert domborulat hét helyen átlyukasztva. Orrvasa nem volt. A homlokrészen magas, majd a csúcsig érő forgótartó tok. Belül az eredeti bélés roncsaival. Magyar, XVI. század.

67. *Sisak,* nyolcgerezdesre kovácsolt török forma, gazdagon maratott és aranyozott felülettel. Rajta inda- és virágdíszek között egyszarvú, sas és szarvasalakok stb. Ellenzője és eredetileg lebegően felerősített nyakvédője hiányzik. Magyar, XVI. század.

68. *Tornasisak,* magyar forma, csúcsbafutó magas nyolcgerezdesre kovácsolt testtel. Egész felületén piros fehér zöld festett virágdíszek. Lebegően felerősített halántéklemezein kilenc helyt átlyukasztott szívalakú dudor. Felhajtott ellenzője egy, nyakvédője kéttagú, de utóbbi is mozgathatatlan. Mindkettő zsinórszerű szegéllyel. Csúsztatható orrvasa hiányzik, a homlokrészen csak az aranyalapon fekete indákkal ékesített forgótartótok van meg. Eredeti bélése elég jó állapotban. Magyar, XVI. század.

69. *Díszkard,* magyaros forma, sötétzöld bársonyhüvelyben, hatszögletű gombban végződő, ezüstdrót-

tal bevont hosszú markolattal s egészen összehajló S-alakú keresztvassal. A markolat és hüvelyveretek aranyozott bronzból készültek. A gomb hátsó oldalán S. R. monogramm. A hüvelytorkolaton az Alázatosság öntött allegorikus reliefje, felette táblácskába vésett M. H. Z. G. betűk. A sarun hasonló kivitelű, kardot és országalmát tartó, trónon ülő sisakos királyalak. A hüvelymarkolat hátsó felén a 4-es szám újabb beütésével 1423-ra javított évszám. — Széles, felül sekély vércsatornával ellátott pengéjén L alakú jegy. XVI. sz. első fele (valószinűleg 1523).

70. *Kard* fekete bőrhüvelyben aranyozott ezüst veretekkel. Nyolcszögletű lapos gombja dudorain egy-egy római érem. Hosszú fekete bőrmarkolata vastag ezüstdróttal van körülcsavarva. Pálca idomú S alakú keresztvasa makkban végződik. Poncolt alapú hüvelyvereteiből a kőbetétek hiányzanak; díszítésük palmettás arabeszkekből áll. A saru belső felén vésett koszorúba foglalt címer: koronából kinövő turbános török, nyakán pallossal átdöfve jobb kezében félholdas és csillagos lobogót emel. A címer felett R. G. névbetűk. A széles penge felső részén négy sekély vércsatorna, a baloldalról számított másodikban beütött jegy. Magyar. A XVI. sz. első feléből.

A kardnál kétségkívül újabb vésetű címer a Kenézlői Bay családé; a névbetűk valószínüleg a XVII. sz. első harmadában szerepelt Bay Gáborra utalnak; amit az is mutat, hogy az R. betű bekarcolt vonalakkal át van húzva.

71. *Harci csákány* madárcsőralakú pengével, kerek fokkal; tövén rézzel kivert kezdetleges csillagok. Eredeti nyelét drótlemez és pontozott cirádákkal díszített rézköpeny borítja. XVII. század.

72. *Kard*, körtealakú aranyozott sodrott gombbal, s hárító gyűrűvel felszerelt keresztvassal. A penge egyik felén páncélos vitéz aranyozott és maratott

KIS UJSÁG, BUDAPEST
1951 JUL. 18

Klapka László

Lengyel lap a Varsóban megnyílt magyar képzőművészeti kiállításról

A Nowa Kultura című lengyel hetilap hosszabb cikkben foglalkozik a varsói Nemzeti Múzeumban megnyílt magyar képzőművészeti kiállítással. A lengyel kulturális hetilap közli Markó Károly „Magyar alföld", Bihari Sándor „Vasárnap délután", Kerekes Károly „Agitátor", Kiss István „Ipari szakoktatás", Benedek Jenő „Mit láttam a Szovjetunióban" című festményeinek, valamint Olcsai Kiss Zoltán Rákosi Mátyást és Kisfaludi-Strobl Zsigmond Petőfit ábrázoló mellszobrának fényképét.

A lap összehasonlítja a magyar és a lengyel képzőművészet fejlődésének közös vonásait. A Nowa Kultura a régi magyar festők közül elsősorban Munkácsy Mihály művészetét emeli ki. Elismeréssel ír Szinyei-Merse Pál, Fényes Adolf és Koszta József alkotásairól. Hangsúlyozza, hogy a XIX. század magyar képzőművészetének realista hagyományai teljes gazdagságukban a felszabadulás után bontakoztak ki.

A cikk befejezésül ezeket mondja: „A magyar képzőművészeti kiállítás anyagából láthatjuk, hogyan öltött testet Magyarországon a szocialista realista művészet, hogyan vonul be a magyar képzőművészetbe a magyar munkás, a magyar paraszt alakja, a szocializmusért és a békéért vívott harc."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Markó
MAGYAR IFJÚSÁG

1021

Művek, mesterek, vásárlók

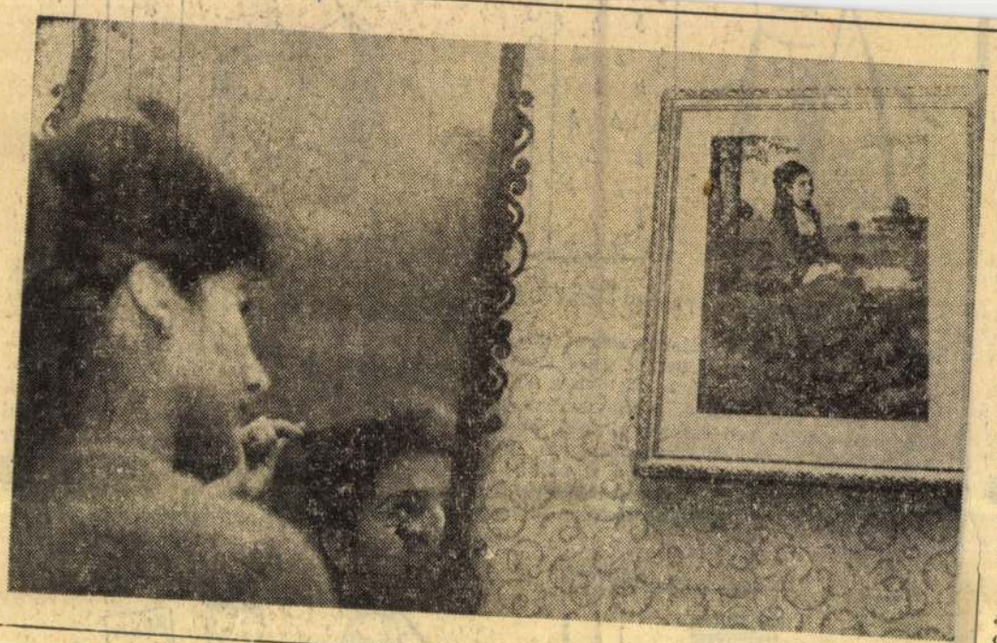

Harmadízben rendezte meg a Képcsarnok Vállalat az egész országban a reprodukciós heteket. Az eseményre azért került most, a karácsonyi főszezon elején sor, hogy a képzőművészet kedvelőinek megkönnyítse az ajándékozás gondját. A Képcsarnok üzletei művészi reprodukciókkal díszítették kirakataikat, s ez alkotta a boltok belső dekorációját is.

A vállalatnál elmondták: soha ilyen nagymérvű nem volt még a reprodukciók iránti érdeklődés, s ez az általános közízlés, a fejlett lakáskultúra, a művészet iránti vágyak legjobb mutatója! November 23-tól december 7-ig tartották meg a reprodukciós heteket.

Négy- és tizenkét forintos árban kaphatók a reprodukciók, attól függően, hogy kis- vagy nagyalakúak. A magyar mesterek alkotásai közül nagyalakban került a vásárlók elé Markó: Halászok, Glatz: Birkózó fiúk, Hollósy: Tengerihántás, Paál: Erdei út és még hosszan sorolhatnánk. Kisalakban tizennégy különféle Csontváry-alkotás, tizenkét Munkácsy-kép reprodukciója, Derkovits, Barabás, Koszta művei jelentek meg. A külföldi mesterek közül Van Gogh, Cezanne, Manet, Goya és még számos nagy festő alkotásainak kitűnő minőségű reprodukcióla cserélt az üzletekben gazdát. A vásárlók keretezett formában is megvehették az alkotásokat, s élhetnek ezzel a lehetőséggel továbbra is, hiszen a reprodukciós hetek elmúltával is tovább folyik a reprodukciók árusítása, s a Képcsarnok Vállalat a választékot állandóan bővíti.

elyzet, a tanárhiány és a francia
Bal oldali képünkön egyetemis-

ázban

Booth úgy gondolta, akcióba léphet. *(Micsoda hasonlóság! Kennedy hatfőnyi személyes testőrségének tagjait hajnali háromig itatták egy texasi klubban a merénylet előtti éjszakán.)* A hallgatóság éppen egy jó bemondáson hahotázott, amikor Booth belopózott a páholyba. Fegyverével Lincoln bal tarkójára célozva ezt kiáltotta: *„Sic semper tyrannis!" „Így járnak mindig a zsarnokok!"*. Lincoln véres fejjel dőlt felesége karjaiba. Ugyanabban a pillanatban a gyilkos, több mint három méter magasból a színpadra ugrott, de csizmájának sarkantyúja beleakadt egy csillagos lobogóba, s esésében sípcsontját törte. Tőrével védekezve bicegve menekült a kijárathoz, ahol egy férfi

A két oldalán más anyagból készült sál

apunak, fivérnek, sőt vőlegénynek is kedves ajándék. Egyik oldala lehet pl. apró mintás, szürke nyakkendőselyem, másik oldala sötétzöld, vékony gyapjúszövet, A sálnak csak két hosszanti oldalát kell összevarrni, alul mindkét anyagot 2 cm szélesen kirojtozzuk. Ennek a sálnak előnye, hogy szövet oldalával kifelé sportos öltözékhez, selyem oldalával kifelé pedig esti alkalmakkor viselhető a felöltőkhöz.

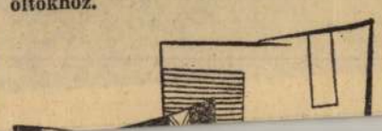

Egy divatos zsabó, anyukának, nővérnek egyaránt ajándékozható. Hetven cm széles nylonból vagy tisztaselyemből 12 cm szükséges hozzá. A pántból 2 darabot kell szabni, közéillesztve varrjuk a fodrot, melyet lent, a pánt gömbölyű részén kissé dúsabban ráncolunk, hogy szépen kifeküdjék. A kis masni keskeny rollniból készül, végül 3 fehér gyöngyházgombot varrunk a zsabóra, mely két biztosítótűvel minden egyszínű vagy apró kockás ruhára feltűzhető.

Markó Károly.

FIGYELŐ
ujságközlemény figyelő irodája
Budapest, XIV., Nürnberg-utca 42.
Telefon: 296-534

Lap: Magyar Nemzet

Megjelent: 1951 JÚN 1 6

— **Markó Károly-kiállítás** nyílik meg a Fővárosi Képtárban június 16-án, szombaton délben. Markó Károly a valóságfestés úttörője volt.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSA BUKARESTBEN

Egy teljes hónapig volt nyitva a fővárosi Köztársasági Palota termeiben a Magyar Népköztársaság képzőművészetének kiállitása. A fővárosi dolgozók ezrei látogatták nap mint nap ezt a kiállitást, amelyen először nyilt alkalmunk megismerkedni a magyar festészettel, szobrászattal és grafikával.

A kiállitás anyaga a XIX és XX század művészetéből ad izelitőt.

A magyar klasszikus festészet haladó, realista irányzatának néhány remekével találkozunk a kiállitáson. Markó Károly vadonerdője a fiatal Vörösmarty elbeszélő költeményeinek vadregényes tájaira emlékeztet. Barabás Miklós, Petőfi arcképfestője és illusztrátora, „Kislány ibolyacsokorral" cimü olajfestményével szerepel, Benczur is női arcképpel, Lotz Károly önarcképpel. A klaszszikusok között kiemelkedő helyen áll Liezenmayer Sándor kompoziciója, a „Faust és Margit. A legmegragadóbbak azok a képek, amelyeknek témája az ember. Igy Bihari Sándor vizhordói a Zagyván, Rippl Rónai József „Anyám és apám" cimü festménye, vagy Mednyánszky László két remekszép, sötéttónusu arcképe, a Csavargó és az Öreg. Előbbinek fájdalmas, szenvedésteli emberiessége, utóbbi jóizü, ravaszdi humora a művésznek a tőkés-földesuri társadalmi rend által megtiport, elnyomott egyszerü emberek iránti meleg szeretetét, együtt érzését tükrözi.

Szinyei Merse Pál három képe látható a kiállitáson: két tájkép s az emberalakokat is szervesen a nyári mező harmóniájába illesztő, bájos Enyelgők. Szinyei Merse a szabad, levegős, napsütötte táj mestere. Az ő képein jelenik meg először a magyar képzőművészetben a valódi és nem meseszerü természet.

A realista festészet, különösen a mult század végétől kezdve, az antirealista, dekadens irányzatokkal vivott harcban fejlődött. Bár az impresszionizmus erősen virágzott a magyar művészetben, — amint azt a kiállitás nem egy képe bizonyitja, — a realizmus vonala mégsem szakadt meg a legrövidebb időre sem. A társadalmi téma elsődleges maradt még azoknak a festőknek a számára is, akik formai megoldásaikban letértek a klasszikusok és plasztikus anyagábrázolásának utjáról és stilusukban mindinkább közeledtek az impresszionizmushoz. Példa erre Fényes Adolf Parasztudvar-a. De ugyanakkor a legjobbak a realista stilus folytonosságát is megőrizték elevenen máig, a népi demokrácia művészetéig, amely már a szocialista realizmus felé törekszik. Glatz Oszkár képeit kell idéznünk itt, a nemrég Kossuth-dijjal kitüntetett idős művész két remekét, a negyedszázaddal ezelőtt festett Szlovák Menyecskék s a „Nehéz Leckét" böngésző, fénylőszemü pionirlányka arcképét.

A népi demokratikus Magyarország uj festészetét nagyszámu és változatos témáju, változatos stilusu müvek képviselik. A témák gazdagságát éppen az adja meg, hogy a művészet tárgyának és mondanivalójának kérdésében már eldőlt a harc a realizmus, a társadalomábrázolás javára, az élettől elvonatkoztatott, öncélu festegetéssel szemben.

A szocialista tartalom és realista forma egysége még nem vált ennyire általánossá. Még sok festőt, — sok esetben éppen a fiatalokat, — jellemzi a formakeresés. A legmüvészibbek, a legmegkapóbbak épp azok a képek, amelyekben az uj, lelkesitő téma a klasszikusok legnemesebb hagyományait idéző igényes, gondos művészi munkával, formai tökéllyel párosul. Elsőnek kell emliteni Poór Bertalan gyönyörü Sztálin-arcképét, amelyet a Magyar Népköztársaság kormánya a legmagasabb kitüntetéssel: Kossuth-dijjal, jutalmazott. Egyszerüsége és művészi elmélyültsége következtében, mélyen megkapó ez a kép.

Ék Sándor arcképe Rákosi Mátyásról, a Magyar Dolgozók Pártjának főtitkáráról, Stromfeld Aurél 1919-beli népbiztos arcképe (festette Vidovszky Béla), Vén Emil Bartók-portréja és Hermann Lipót festménye Fehér Lipót Kossuth-dijas számtantudósról egészíti ki a kiállitás jelenkori részének arcképsorozatát. Kiemelkedő alkotás közülük Hermann Lipót rendkivüli életszerü képe.

A figurális kompoziciók között a legfigyelemreméltóbb Benedek Jenő két képe: a „Partizánok" és a „Mit láttam a Szovjetunióban" Az elsőnél a művész arra törekedett, hogy a harc feszültségét, szenvedélyét minden epikus eszköztől mentesen, csakis a homályból előbukkanó három szikár paraszt-arc kifejezésén tükrözze. A második már tágasabb, levegősebb, igazi helyzetkép. A Szovjetunióból tanulmányutról hazatért fiu szavát lesi a család: felesége s két gyermek, apó, anyó, a nagylány meg a katonafiu. Ez a látszólagos családi idill valójában a legközérdekübb kép az egész kiállitáson, mert az egyénben az általánosat tükrözi, egy magyar dolgozó család életéből kiragadott képen keresztül azt a hatalmas, sorsdöntő változást, amely a népi demokratikus Magyarország egész dolgozó népének életében végbement: az egyszerü, de igen szükséges holmikkal meggyarapodott napfényes uj lakás, a derüs szinek, a lelkük legmélyéről kisugárzó mosoly az arcokon, — különösen apó és a fiatalasszony esetében, — a felszabadult nép uj életének visszfénye. S amiről a nagy utazásból hazatért fiu mesél, az sorsuk eddigi jobbrafordulásánál még sokkal nagyobb boldogság távlatát nyitja meg előttük.

Ugyanezt az uj boldogságot tükrözi a fiatal Demjén Attila „Reggeli" cimü képe is és Felekiné Gáspár Anna „Készülődés május elsejére". Csekei Zoltán képe, a „Tervfelbontás a gép- és traktorállomáson", közvetlen derüjével, az alföldi tavaszt idéző világos, ragyogó szineivel a megváltozott élet s a szocialista épitő munka örömét tükrözi.

Félegyházi László „Butorgyári sztahanovistá"-ja életteljes; nagy technikai tudásról tesz tanuságot, a kép beállitása azonban fényképszerü s ez csökkenti hatását, erejét. „A magyar Vörös Hadsereg megalakulásánál", „Szántó Kovács János perénél" és a „Sztálin elvtárs 70. születésnapjára készülődő termelőszövetkezetnél", s a „Gyülés"-nél, a festők (Prohászka József, Kurucz Dezső Bencze László, Scholtz Erik, nem találták meg a szocialista témához legmegfelelőbb művészi kifejezésmódot.

Béres Jenő történelmi tárgyu képe, „Az urak üzenete" a kiállitás legszebb darabjai közé tartozik. A román és magyar jobbágyok XV. századbeli bábolnai felkelésének azt a fordulópontját örökiti meg a kép, amikor a jobbágyhadak egyezkedési ajánlatára a nemesek a jobbágyok követeinek levágott fejét küldik vissza válaszul s a felkelők ebből értik meg, hogy az osztályellenséggel szemben egyedül a harc célravezető. A képen szereplő alakok egyszerü emberek.

A szocializmus épitését a Magyar Népköztársaságban leginkább a grafikai müvek tükrözik: akvarellek, tussrajzok, metszetek. Imre István akvarelljei, Szücs Pál és Tóth B. László rajzai Sztálinvárosról és Inotáról, Zádor István rézkarcai az épülő Margit-hidról, Varsányi Pál fametszet-sorozata a bányászokról megmutatja a munka megváltozott szerepét a szocializmus utján haladó társadalomban.

A szobormüvek közül Pátzai Lenin-mellszobra, Mikus Sándor szép, nyugalmas, büszke Sztálin-szobra, valamint Olcsai Kiss Zoltán Rákosi-mellszobra mellett elsősorban Csorba Géza közismert Ady-feje és Kisfaludy Ströbl Zsigmond Petőfije vonja magára a figyelmet. Különös elgondolásu, kifejező szobormü Antal Károly „Kőrösi Csoma Sándor"-a, amely egy bozontos tibeti bivaly hátán, a messzeségbe tekintve ábrázolja a nagy földrajztudóst. Sok humorral megalkotott szobrocska Somogyi József „Öntelt mackója", a jó meseillusztrációk derüjével teljes.

A Magyar Népköztársaság képzőművészetének bukaresti kiállitása azt bizonyitja, hogy a népi demokratikus rendszerben gazdag termést igérő virágzásnak indul a művészet, amely a nemzeti kultura legértékesebb hagyományait ápolva és fejlesztve, az uj élet épitésének lelkesitő témáival gazdagodva, halad a szocialista realizmus felé.

H. A.

BENEDEK JENŐ: Mit láttam a Szovjet unióban cimü festménye.

Az Irodalmi A[illegible] hosszabb irás. Az egyik Szem-

Romániai Magyar Szó Bukarest
1952 MÁJ. 6

LAPKI
SZTOFIC
BUDAPEST, V
TELEFO

LAPUNK TARTALMÁBÓL

A Magyar Népköztársaság képzőművészeti kiállítása Bukarestben. (2. oldal.)

Az Irodalmi Almanach 6. számának eredményei és hibái. (2. oldal.)

A marosvásárhelyrajoni néptanács munkája a vetési kampányban. (3. oldal).

Testnevelés és sport. (4. oldal)

A fővárosi Sztálin kulturpark várja a dolgozókat. (5. oldal.)

Japán — az amerikai imperializmus bilincseiben. (5. oldal.)

A német nép egységes akciója meghiusithatja Adenauer háborus terveit. (6. oldal.)

Amerikai paran... désről tárgya... rög kormány n...

A Kinai Vörőskereszt e... ke nyilt levélben követel... rikai agresszorok baktériumháborujának megszüntetését. (6. oldal.)

...NK HATÁRIDŐ ELŐTTI TELJESITÉSÉÉRT

...hergépkocsi hulladékanyagból

egy üzemen kivül helyezett motort. Én javaslom, hogy május elsejéig — a tervfeladatainkon felül — épitsünk fel régi alkatrészekből egy tehergépkocsit.

Gaida elvtárs szavait mindenki lelkesedéssel fogadta. Példáját a brigád összes tagjai követték. Mindannyian ujabb munkavállalásokat tettek. Wenk Ferenc elvtárs a felajánlások alapján jelentette a pártnak, hogy a takarékossági brigád tagjai május elseje tiszteletére egy tehergépkocsit készitenek terven felül és 1500 lej értékü hulladékanyagot takaritanak meg.

A brigád tagjai lendületesen dolgoztak. Ennek eredményeképpen e nagyszerü vállalásukat már április 25-én valóraváltották. Az uj tehergépkocsi ott csillogott a mühelyben. Ezzel a szállitóeszközzel nyolc munkást mentettek fel a motor- és anyagszállitási munka alól. Ezek az elvtársak ezentul különböző termelési folyamatokban hasznosabb munkát végezhetnek.

A takarékossági brigád Kuznyecov szerszámfelujitási módszerének alkalmazásával megtakaritotta a vállalt 1500 lejt, s ezenkivül jelentős mennyiségü értékes hulladékanyagot gyüjtött össze.

...n kigyult a villanyfény Szapárifalván

...alu dolgozói gödröket ástak és leszállitották az erdőből a villanyoszlopokat. A lugosi ...illanytelep szerelőmunkásai mindenben segitő kezet nyujtottak a dolgozó parasztoknak.

A munka gyors ütemben haladt. A község dolgozóinak önkéntes munkaórái — amellyel ...ozzájárultak a villamositás müvéhez — ...0.000 lej megtakarität eredményeztek. A villanyhálózat épitéséhez szükséges drótot a rajoni néptanács bocsátotta a falu rendelkezésére.

Május 1. előestéjén, a község aprajának-nagyjának határtalan örömére és büszkeségére kigyult a ragyogó villanyfény, a munkásosztály és a dolgozó parasztság megbonthatatlan szövetségének szimboluma, a falu további fejlődésének biztositéka.

...müszak eredményei Temesváron

...cember 21" brigád 120, a Csutkih minőségi brigád meg 130 százalékkal termelt többet az ünnepi müszakban, mint előző nap.

Hasonló munkagyőzelmekkel köszöntötték május elsejét az ELECTROMOTOR gyár dolgozói is. Bodor Sándor elvtárs, a villamosgépgyár sztahanovistája május 1. tiszteletére három jelentős ujitással járult hozzá a munkatermelékenység emeléséhez. Csupán egyik ujitása — egy ötletes lyukasztó-készülék — 300 százalékkal növelte a termelést. Bodor Sándor sztahanovista amellett, hogy az ujitó mozgalomban élenjár, példát mutat a terv tulszárnyalásában és a takarékosságban is. Ma már november hónapra termel.

...ssze tulszárnyalták a normát

Varga Karola 141, Kiss Erzsébet 132, Tofán Margit 117, Tamás Mária 113, Veres Margit pedig 142 százalékos eredményt ért el a mult hónapban.

A textilgyár dolgozói a május 1. köszöntésére rendezett ünnepi müszakokban még kimagaslóbb sikereket valósitottak meg. Ezen a napon Kovács Jenőné 152 százalékkal, Szilágyi Sándorné 173 százalékkal, Antal Margit 198 százalékkal, Antal Ilona 195 százalékkal, Lackó Géza 179 százalékkal, Császár Béláné pedig 154 százalékkal termelt a terven felül. Ezek az elvtársnők a szovjet marsrut módszerrel és a munka észszerü megszervezésével értek el ilyen szép eredményeket.

...ar fejlődik ki Maros tartományban

...tott a „Simó Géza" butorgyár hulladékanyagából.

A tartomány rajonjaiban a néptanácsok képviselőinek utmutatására egyre több helyipari vállalat fejlődik ki, s ezek mind elősegitik a dolgozók életszinvonalának növekedését.

Ilyenek többek között a marosludasi „Ineratirea", a dicsőszentmártoni „Proletarul", ...z erdőszentgyörgyi „Steagul Rosu", a régeni Republica" és a gyergyószentmiklósi „Muresul". Ezek keretében sok malom, tégla- és ...veggyár, olajütő, lakatos- és asztalosmühely, ...árvány-, agyag- és szénbánya müködik.

A néptanácsok épitkezési vállalatainak ...unkásai, mérnökei és technikusai tevékeny ...unkát fejtenek ki. Még ebben az évben befejezik a dicsőszentmártoni vizvezeték hálózatot, amit a burzsoá-földesuri rendszer nem volt képes megvalósitani.

A helyiipari vállalatok az első évnegyed tervfeladatait 103.8 százalékra teljesitették és ezzel nagyban hozzájárultak a tartomány gazdasági fejlődéséhez.

A néptanácsok a falvak villamositása terén is eredményes munkát végeztek. Jórészt helyi források felhasználásával eddig Sármást, Székelyhodost, Ditrót, Abafáját, Gernyeszeget, Balkácsot és további nyolc falut villamositottak.

De mindez csak kezdet, Maros tartomány román és magyar néptanácsi képviselői egyre növekvő lendülettel dolgoznak, hogy kiérdemeljék a dolgozó nép bizalmát.

...nnepelték a Právda 40 ...fordulóját

Távirat

Dr. PETRU GROZANAK

a Román Népköztársaság miniszterelnökének

Bukarest

A születésnapom alkalmával küldött üdvözletekért forró köszönetemet fejezem ki Önnek, az Ön utján a Román Népköztársaság kormányának és a baráti román népnek. Kivánok jó egészséget és további sikereket alkotó munkájában.

KIM IR SZEN

a Koreai Demokratikus Népköztársaság minisztertanácsának elnöke

—o—

Előre a bőséges termésért

Az aradtartományi MNSz-szervezet a vetési csata sikeréért

A tavaszi vetési kampány sikeres teljesitése nemcsak dolgozó parasztjainknak, hanem népköztársaságunk minden egyes dolgozójának érdeke, mert ettől függ az ország kenyere, mindnyájunk jóléténck további növekedése. Ennek tudatában MNSZ-szervezeteink is igyekeznek minél jobban kivenni részüket a vetés idejében és a legjobb ágrotechnikai feltételek között való teljesitéséért folyó harcból, a dolgozó parasztok soraiban kifejtett felvilágositó és mozgósitó munkából.

Arad tartományban a Magyar Népi Szövetség tartományi szervezetének — az önkéntes aktivisták bevonásával — csaknem minden helyi szervezetet sikerült mozgósitania s ennek eredményeképpen ezideig több mint 450 vezetőségi tag és utcafelelős kapcsolódott be a vetési csata győzelméért kifejtett felvilágositó munkába. Az eredmény nem maradt el. Arad tartomány községeiben az MNSZ-tagok a kommunistákkal együtt a vetési kampány élén haladtak. Igy Kisiratoson Tapasztó Mátyás, Szelelki János tagok és Szelelki Ferenc néptanácsi elnök, Nagyvarjason Bojtos György, a helyi szervezet politikai nevelőfelelőse és Juhász István tag már április 15-én befejezték a tavaszi vetési kampányból rájuk háruló feladatokat, Kisvarjason pedig Dávid Mihály és Sinka Sándor uccafelelősök április 19-én. Példájukat számos dolgozó paraszt követte. A kisjenői rajonban mintegy 50 MNSZ-tag tünt ki a vetési kampány során, ami szintén az MNSZ-agitátorok alapos felvilágositó munkájának tulajdonitható. Igy Erdőhegyen Molnár Márton és Zöldi József utcafelelősök, Agya községben pedig Vida János és K. Vida Sándor tagok végeztek dicséretreméltó munkát.

Az aradrajoni Németszentpéteren követésreméltó példát szolgáltattak a község dolgozóinak Mester János, Hegyes Mátyás és Hegyes András középparasztok, akik állandóan a tavaszi kampány élén haladtak.

Pénzbeli jutalmat kaptak a tavaszi kampány élharcosai

A segesvári állami gazdaság dolgozói a tavaszi vetési csatában példás munkát végeztek. Már az előkészitő munkálatok alkalmával bebizonyitották, hogy valóban mintaképül szolgálnak a kollektiv gazdaságoknak és az egyéni gazdaságoknak.

A vetés alkalmával is erről tettek bizonyságot. Fáradhatatlan harcot vivtak a kampány egész ideje alatt, hogy minél jobb feltételek között és idejében vessenek. Példájukkal számtalan község dolgozóit buzditották munkára.

Az állami gazdaság vezetősége a napokban ...ségbeli jutalomban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

Mohó alkuszok, s közönyös kíváncsiak képét idézi fel a szó, s a lecsapódó kalapács emlékekből feltámasztott zajába többnyire gyereksírás is vegyül...

Itt, ezen az árverésen az apja kezét rángáló kisgyerek magyarázatot követel: miért, hova hozták őt? S az ajtón beleskelődő egyetemisták is figyelő tekintettel hallgatják egy tudálékos társuk magyarázatát a szabályokról.

Sötét ruhás férfiak csoportosulnak a színpad előtt, a Bizományi Áruház tisztviselői.

Nyolcszáz széket számoltam meg a nagyteremben, s alig akadt közöttük gazdátlan. Minden széken egy kis jelzőtárcsa, s a színpad közepén magas emelvény, mikrofonnal — ez a latinyó helye —, s mindjárt előtte nagy betűs tábla jelzi hogy ott a pénztár. Fiókjai még üresek.

— Milyen bevételt várnak? — kérdezem az egyik fekete ruhást.

— Több mint egymilliót — mondja magabiztosan.

Öltönye rendes, de cipője egészen kopott, így csepp kétségem sincs afelől, hogy nem az ő zsebébe vándorol ez a fél öttalálatosra való.

— Nézze meg ezt a társaságot — mutat a zsúfolásig telt széksorokra. — Legalább hárommillió forint lapul a zsebekben.

Jól öltözött férfiakat és nőket látok, no de manapság ez már aligha mond valamit. Kevés az ismerős arc, néhány festő, egy egyetemi tanár és egy színésznő neve kerülhetne az „ottvoltak még" listára. Valami csillogás, vibrálás árad a közönség soraiból, aztán rájövök, mi ez: rengeteg a szemüveg, azokról verődik vissza a beáramló délutáni fény. A mai árverésekre többnyire szemüveges férfiak járnak.

Aztán egyik pillanatról a másikra elhallkul a zsivaly. Javakorabeli férfi lép az emelvényre, s nini, valóban egy kis kalapácsot visz magával. Ő a kikiáltó, de helyette hangszórók harsognak. Így jelenti be, hogy megkezdődik a 18-as sorszámmal jelölt művészeti képaukció.

— Hát tessék, hölgyeim és uraim — mondja a kalapácsos ember, néhány üdvözlő szó után. — Íme az 1-es számú kép, Aba Novák Vilmos: Artisták című festménye, kikiáltási ár 3500, ki ad érte többet?

Magasra emelik a képet, amit reflektor világít meg, de arra senki sem figyel, mert a terem több pontján a magasba emelkednek a kis tárcsák.

— Háromezer-hatszáz, háromezer-nyolcszáz, négyezer — hallatszik a kikiáltó hangja, csak ő beszél, a vevők csak jeleznek. Aztán hétezer-ötszáz, nyolcezer, kilencezer, s már két tábla van a magasban, az egyik itt elöl, gazdáját nem látom, csak azt, hogy tárcsája meg-megremeg. Kilencezer-ötszáz, tízezer. A másik tárcsa mereven magaslik ki a tömegből, aztán tizenkétezernél egyedül marad, a remegő kéz lehullt. „Először, másodszor, tizenkétezer, senki többet harmadszor!". A kalapácsos alig hallhatóan lecsap, s „tessék, uram, az öné a kép, igen, az öné, ott jobbra, hátul".

A tizenkétezres árat megillető, tiszteletteljes csendpillanat után a kikiáltó már a következő képet kínálja.

— Jó kis ár — mondja az ismerős tisztviselő, s elégedetten jegyzi az összeget.

Itt senki sem vitatkozik arról, hogy megér-e ennyit ez a kép. Az árhivatalt se zavarja a licit, csak az vesz, aki akar, csak az vesz, akinek elég pénze van.

Most már kíváncsi vagyok, kié is ez a pénz? Az eladásra kínált képeket a Bizományi veszi át, többnyire magánemberektől, némi adó levonása után tehát az összeg a képtulajdonosoké. Itt vannak ők is a teremben, s reménykedve szurkolnak, toronyárakról álmodoznak.

Közben egy fiatal lány halad el előttem, kezében nagy köteg pénz, a Bizományi alkalmazottja ő is, és a pénztárhoz igyekszik. Az „Artisták" új tulajdonosa tehát már fizetett, sőt, közben már tíz másik kép is gazdára talált. Olajozottan, szabályosan folyik minden.

Szabályosan? A 30-as számú képnél látványos botrány tör ki. Már lecsapott a kalapács, amikor hátulról valaki közbekiabált:

— Ide nem nézett, én is tartottam!

— Nem tartotta, hölgyem — mondja a kikiáltó. Folytatná tovább, de nem tudja folytatni.

— Igen, tartotta — áll fel hátul két férfi is. Már tapsol az egész terem, zaj, kiabálás.

— Biztos a képtulajdonos barátai — hallom. — Így akarnak magasabb árt.

Tíz percig tart a lárma, de a kikiáltó következetes marad, így végül ő győz, folytatódik a játék.

Játék ez, ime itt van bizonyítékként néhány ellesett pillanat a 147 kalapácsütés közül.

Ötezernél tart a licit, amikor egy asszony hangos kiáltással kap a mellette ülő férfi kezéhez: „Őrült vagy! Vedd le!". A férfi engedelmesen visszahúzza a kezét.

Egy Markó Károly képet kínálnak tizenötezerért. Idős néni jegyzi meg: „Ennyi pénzt egy ilyen pici képért!".

Márffy Ödön Önarcképe a kalapács alatt. Csend. Egy szakállas öregúr magyaráz: „Ez volt Ady Endréné második férje". Az Önarckép nem kell senkinek, úgy látszik, hangosabban kellett volna közzétenni az intim titkot.

Mire elhangzik az utolsó kalapácsütés, a pénztárfiókok megtelnek, a képeket csomagolják, viszik a tulajdonosok. Ők a győztesek, de vesztest nem látok, mert mindenki elégedetten távozik, csak a ruhatárosnő szomorú, mert jó idő volt, mindössze 2 kabátot őrzött.

BENEDEK B. ISTVÁN

Gyár- és Gépszerelő Vállalat keres vidéki szerelési területeire
(Székesfehérvár, Dunaújváros, Almásfüzitő, Diósgyőr, Kazincbarcika)
lakatos, csőszerelő, hegesztő, kovács szakmunkásokat, segédmunkásokat.
Külszolgálatra vonatkozó összes juttatásokat biztosítjuk. Jelentkezés: Budapest VI. Paulay Ede u. 52. Személyzeti főosztály. (61)

s és Szekszárd

— *A szekszárdiak viszontlátogatásra készülnek*

fok, Budapest. Közlik a fényképeket a testvérvárosi szerződés aláírásáról, Szekszárd nevezetességeiről, így például az új lakótelepről, a műszergyári munkások életéről.

A vendéglátók A. Bettencourtot elkalauzolták a gemenci rezervátumba, mivel ez is Szekszárd nevezetességeihez tartozik. A. Bettencourt ugyan sosem volt szenvedélyes vadász, de itt mégis lőtt egy szarvasbikát, s a trófeát hazavitte magával. Ebből azonban nem vadászati kiállítási tárgy lett, hanem politikai szimbólum: a testvérvárosi szövetség — ott ilyen is van — székházának dísztermében állították ki, hogy mindenkit emlékeztessen a szekszárdi kapcsolatra.

A besonsiak meghívták viszontlátogatásra a szekszárdiakat. Szekszárd város tanácsának küldöttsége éppen most készülődik Besonsba, hogy eleget tegyen a meghívásnak.

Közben aggódva figyelik a franciaországi eseményeket, s remélik, hogy a különféle társadalmi erők összecsapása, a tömegmegmozdulások sora tovább növeli a haladás erőit.

BODA FERENC

Közéletünk

Csütörtök délelőtt ülésezett a Tamási Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága. Dr. Várady János megbízott járási főorvos a szociálpolitikai igazgatás helyzetéről, az ezzel kapcsolatos problémákról és feladatokról tájékoztatta a végrehajtó bizottságot. Ezt követően megtárgyalták a vb második félévi munkatervét, majd bejelentésekkel foglalkoztak.

Kongresszus a magyar pulikról

Június 22-én nagyszabású kongresszust rendeznek a kaliforniai Hollywoodban, a magyar pulik tenyésztéséről. A rendezők súlyt helyeztek arra, hogy a pulik őshazájának, Magyarországnak egyik szakértő képviselője részt vegyen a kongresszusukon. Ezért meghívták dr. Bordács Imrét, a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülésének az ebtenyésztők vi-

Befejeződött az fmsz-i vezetők továbbképzése

A MESZÖV tavaly továbbképzést szervezett az fmsz-i vezetők: elnökök, főkönyvelők, kereskedelmi osztályvezetők részére. A programot úgy állították össze, hogy sorra kerüljön minden olyan fmsz-i téma, amely különösen most, az új gazdasági mechanizmus időszakában került előtérbe. Neves fővárosi közgazdászok és más szakemberek tartottak előadásokat. Az éves továbbképzési program csütörtökön fejeződött be. Bartolák Mihálynak, a SZÖVOSZ elnökhelyettesének előadásával.

Levél nevelési kérdésben

Igazgatótól elnöknek és vissza

Az igazgató és az elnök a napokban váltott levelet. A levélváltás hasonlónak tűnik, mint amilyeneket diplomáciai futárok visznek nagy sietve egyik országból a másikba.

E két levelet Szekszárdon írták, a címzett jó barátságban van a levél írójával, de a hivatai az hivatal, a levél az levél. Ha ügyirattá válik egy esemény, az sohasem rossz, mert nyomot hagy az utókor számára, tanulság és okulásképpen.

Ne vizsgáljuk, hogy a két levelet ki küldte, kinek. Hisz a tanulság a lényeges: nem mindegy mit, s hol reklamálunk. A két levél — kis módosítással — így szól:

Tisztelt Elnök úr!

Szükségesnek tartom, hogy közöljem önnel: fiatal szakmunkásai a megrendelt javítást kifogástalan, kiváló minőségben végezték el. Magam is csodálkoztam azon, hogy ezek a nagyhajú fiatalok ilyen jól értik a szakmájukat. Amikor kiadtuk számukra a munkát, azt mondták a fiúk, megértették, megcsinálják, hogy nem lesz benne kifogás. Álltak is szavukat, és ép[illegible] leányokkal szemben. Amikor munka közben elhaladt mellettük egy-egy csinosabb lány, utána fütyültek, megjegyzésekkel kísérték útjukat, addig, míg szemük elől nem tévesztették őket. Az a kérésem, hogy legközelebb, ha hozzám küldi munkára a fiatal szakmunkásokat, szíveskedjék olyan értelemben is eligazítást adni, hogyan viselkedjenek ezek a fiúk. S figyelmük ne csak a munka minőségére irányuljon, hanem a viselkedésre is fordítsanak egy kis gondot. Kérem elnök úr, ezen utóbbi észrevételemre is szíveskedjék a megfelelő intézkedést megtenni.

Tisztelettel:
N. N.
igazgató

A válasz nem sokáig váratott magára, hisz rendeletek is előírják, hogy a hivatalok hány napon belül kötelesek válaszolni, meg aztán érdembeli választ illik egyrészt a jó ismerős igazgatónak, mint barátnak, másrészt pedig a jövőbeni rendelés reményében adni. Tehát az elnök megfogalmazta levelét és elküldte az igazgatónak. Ime a levél:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Markó Károly

LOB 1969 NOV 17.

1021

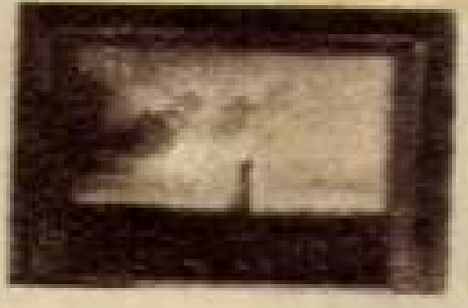

NOVEMBER 19.

PÉNTEK

ERZSÉBET

1860-BAN, százöt éve e napon húnyt el idősebb Markó Károly festőművész (született 1791-ben). Bécsben végezte tanulmányait, Olaszországban működött, a római-campagnai művészek csoportjának jelentős tagja volt. Túlnyomórészt klasszicista, mitológikus tájképeket festett. Művészete évtizedeken át hatott a magyar tájképfestészetre. A képen Markó Magyar alföldi táj, gémeskúttal című alkotása.

Markó Károly, ifj tájképfestő

Markó Károly, ifj. (Pest, 1822. jan. 22. — Moszkva, 1891. tájképfestő. Atyja, id. § Károly tanitványa és követőjeként főleg Bécsben müködött. Apja szinvonalát azonban - jóllehet müveiket nem egyszer összetévesztik - sohasem érte el. Klasszicista képei mind festői ábrázolás, mind felfogás tekintetében tulhaladottak voltak már a maguk korában is. Eszményi táj; Az appenini hegyek c. müveit az MNG őrzi.

Magyar Életrajzi Lexikon

Markó Károly, id. (Lőcse, 1791. szept. 25. -- Villa Appeggi, 1860. nov. 19.): festő, az MTA l. tagja (1840). Mérnöki tanulmányok után (Kolozsvár, Pest) Bécsben festeni tanult (1822--től). 1832-ben kikerült Olaszo.-ba, ahol csakhamar a római-campagnai művészcsoport jelentős tagja lett. Itt festette Cl. Lorrain és G. Dughet hatását tükröző, kicsiny méretü, aprólékosan kidolgozott klasszicista tájképeit, melyeknek idilli nyugalmát apró alakokkal, mitológiai és bibliai jelenetekkel élénkitette. Betegsége miatt Rómát elhagyni kényszerült; évekig San Giulianóban, majd 1838-tól Pisában élt, ahol kiváló művek egész sorát alkotta. 1840-ben a firenzei festészeti ak. tiszteletbeli tanára lett, s kir. mecénások megbizatásokkal elhalmozott festője. Fokozódó szembaja 1843--47 között többszöri kényszerpihenésre szoritotta. 1847-ben ismét munkához látott, ezévben készült Naplemente c. képe a bécsi udvari képtár részére, Olaszországi tájkép és Viharos tenger szivárványnyal c. művei pedig V. Ferdinánd kir. ajándékaképpen az MNM számára. 1848-tól haláláig a Gherardesca gróf által használatára átengedett villában, Appeggiben élt. Közben hazalátogatott, végleges letelepedésre azonban nem találta kedvezőnek az itthoni helyzetet. Az MNG-ben őrzött hagyatékának (A puszta, Campagnai táj, Olasz táj aratókkal, Ruth és Boáz találkozása, Tivoli vidéke, Euridiké halála, Diána vadászata, stb.) egy részét az az anyag képezi, amelyet m. honfitársai közadakozásból vásároltak meg. 1861-ben az MNM részére. Arcképe a firenzei Uffizi - számos más müve pedig német, olasz, osztrák és hazai köz- és magángyüjtemény birtokában van. Művészete évtizedeken át hatott a m. tájképfestészetre. Három fia és négy leánya közül András, Ferenc, ifj. Károly és Katalin atyjuk stilusában, de nála kisebb tehetséggel szintén tájképfestéssel

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON 3218/1966.

kísérletezett. -- Irod. Pogány Ö. Gáborné: Id. M.K. (Bp., bibliográfiával 1954); Lyka Károly: M.K. id. (Élet és Tud. 1960. 3. sz.).

id. Markó Károly, festő

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651, 221—285

Ľud Bratislava
1955 JUN 4

KULTÚRA

610

Z problémov okolo Slovenskej národnej galérie

Bratislava a s ňou celé Slovensko i celá naša československá vlasť je znovu bohatšia o jeden dôstojný stánok kultúry, o Slovenskú národnú galériu. Zasa jeden presvedčivý dôkaz, že v podmienkach budovania socializmu rozvíjajú sa rýchlym tempom kultúrne i tie národy, ktoré za kapitalizmu zaostávali. Nič nemôže pri zospoločenštených výrobných prostriedkoch zastaviť vývin socializmu. Charakteristickým je však pre naše podmienky i to, že otvorenie Slovenskej národnej galérie neznamená zďaleka koniec, alebo nejaký dlhšie trvajúcu zastávku v tejto kultúrnej a vedeckej činnosti. Naopak. Čiry začiatok. Len čo ju otvorili, len čo sme mali po prvý raz možnosť uvidieť v originálnoch diela, ktoré sme predtým poznali iba z reprodukcií (kedysi lepších než dnes!) už sa vyrojili desiatky nových problémov a nástojčivých úloh. Mnohé z nich pred otvorením Galérie skryté a akoby skromné, nenáročné stáli sa po otvorení pilnými ,aktuálnymi ako sám problém otvorenia Galérie. Už dnes vidieť, čo naznačil riaditeľ Galérie Karol Vaculík, že dnešná podoba Galérie bude musieť doznať mnoho zmien. Tie zmeny nebudú ničím iným ako prejavom kypiaceho života na Slovensku, o akom sa nám v mladosti ani nesnívalo. (Ba snívalo, ale len snívalo.)

Karol Marko st.: Pohľad na Bratislavský hrad

Treba hneď na počiatku povedať: Galéria nebude stačiť pojať všetku našu výtvarnú minulosť i prítomnosť. Veď to, čo v nej je, sú iba diela z XIX. a XX storočia, i to neúplné v kolekcii. Už dnes pri zostavovaní výhľadového plánu treba na to myslieť. A nielen myslieť. I jednať. Zabezpečiť v pláne riešenie problému. Výtvarnú minulosť by Galéria mohla pojať, keby sa po získaní nových diel novou klasifikáciou preriedila a keby stavba bola vhodným spôsobom uzavretá vybudovaním nového priečelia. (Urezané steny na bokoch sú v dnešnej podobe ako päsť na oko!) Tak sa získajú nové výstavné miestnosti. No a nové, súčasné umenie? S tým kde? Kam ho položíme? To musí nevyhnutne dostať svoj osobitný stánok. Možno v Parku kultúry, kde nepochybne vznikne veľké kultúrne a ľahko prístupné stredisko. Možno inde. Ale bez neho sa nezaobídeme. Bude o ňom mnoho diskusií a bojov. Ale istotne sa také stredisko zrodí. Musí sa zrodiť. Omnoho skôr ako za iných umeniu nežičlivých podmienok. Lebo dnes vedia i hore i dole, v národe, že nemožno súčasne so základňou nebudovať nadstavbové inštitúcie, ktoré pestujú náhľady, pomáhajúce základni. To by bolo, t. j. nebudovať také inštitúcie, robiť proti vôli tých, čo chcú uskutočniť socializmus. A to vari nikto nechce. Tak ako potrebuje a znesie Bratislava dnes už jeden nový väčší orchester okrem Filharmónie, tak potrebuje a znesie aj novú obrazáreň, obrazáreň súčasného umenia, v ktorej by boli po prípade i nové miestnosti a priestor i pre prechodné, aktuálne výstavy, ktoré sa tiež nemajú kde podieť. Ak sa majú mnohé výstavy serióznejšie, solídnejšie inštalovať, nestačia ani súčasne k dispozícii stojace prostriedky ani spôsob organizácie prác okolo týchto výstav. Uvediem iba jeden príklad: Výstavu prác divadelných výtvarníkov. Bola to pekná a zaujímavá výstava., No, nevedno čiou hlavne vinou bolo to iba torzo, bez tmelu, bez jednotiaceho pohľadu a potrebného rozlišovania. Ideové, obsahové aj kvantitatívne torzo. Smutné, ale pravda a nezodpovednosť. A podobných príkladov by bolo aj viacej. Ďalšie problémy, ktoré nám otváraním obrazárni vznikajú: potrebujeme kádre, ďalšie kvalifikované kádre, ktoré sa budú zaoberať obrazmi a sochami ako výchovným, vzdelávacím, propagandistickým, duševný zážitok a pôžitok prinášajúcim prostriedkom. Také kádre nemáme. To, čo nám na univerzite vyrastá, je skôr reštaurátorského, historického a pamiatkového typu. Takými boli i nepočetní ich vychovávatelia. Bolo to prepotrebné, ale dnes to už nestačí. Dnes zajtra sa začnú otvárať po obrazárni v Košiciach a Galérii v Bratislave ďalšie galérie. Vzniknú azda správne v tých strediskách, kde sú na to i historické i iné podmienky: Liptovský Mikuláš (Bohúňova obrazáreň), Spiš, Levoča, Banská Bystrica atď. A všetko to výtvarné bohatstvo, ktoré sa takto pekne vydelí z múzeí a zapadlých kaštieľov, priblíži človekovi, ktorý po práci bude hľadať útechu a potechu, treba i preskúmať, o ňom čo-to napísať. Kde sa to má uverejňovať? I časopis treba dať výtvarníkom na Slovensku. Alebo vytvoriť celoštátny riadny so slovenskou redakciou. Teraz sú výtvarníci na Slovensku odkázaní na skromnučké miesta v Kultúrnom živote (údajne im teraz dá celú stranu) a na pohostinstvo v časopise Život. Slovenské pohľady sú teraz k ním macošskejšie než predtým. Hľa, koľko problémov odrazu. A to nie vymyslených. Vravelí mi o nich pracovníci Galérie, seriózni ľudia.

Julo Horváth

EC UVERILI...

mojim prascom, myslel si boháč a zavaľoval hore dvorom. A vtedy ho chytili. Ani slova nevedel vykoktať. Ale to nie je všetko. V novembri minulého roku, keď prebiehali u nás voľby do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady, využil neprítomnosť ošetrovateľov ošípaných, pootváral na ošípárni všetky dvere a okná a ušiel. Dôsledok toho bol, že sa 25 mladých prasiec nachladlo a zahynulo. Okrem toho v družstve zmizli tri pluhy, brány a tri šintáky.

Po tomto hneve neverických robotníkov a malých a stredných roľníkov dosiahol vrcholu. Na kulaka Šúlovského, ktorého vyhodili z družstva, podali trestné oznámenie pre porušovanie vzorových stanov a rozbíjanie družstva.

Okresný ľudový súd v Zlatých Moravciach ho odsúdil na 14 mesiacov väzenia a k trvalému vysťahovaniu.

Takto dobačoval kulak Šúlovský a dobačuje každý, kto sa usiluje rozvracať náš život a okrádať spoločný majetok.

Nasleduje: rozmach neverického družstva

Tento boj ešte viac utuží zväzok robotníkov a malých a stredných roľníkov. Výrazom toho sú výsledky, ktoré od minuloročnej výročnej členskej schôdze družstevníci dosiahli. Zvolili si novú správu družstva, ktorá sa stará, aby sa družstvo upevnilo a prinášalo bohaté plody. Zaviedli poriadok do hospodárenia, kontrolu práce i odmeňovanie podľa noriem. Tejto jari zasiali všetky jariny v agrotechnických lehotách. Okrem toho všetku cukrovku zasiali a budú obrábať podľa

á Streda dodalo tohto roku pre našich pracu-
en vagón špenátu. Na poliach záhradníctva sadí
a Fegyveresa planty koreninovej a lahôdkovej
dajú, že koncom júna dodajú na trh prvé raj-
ysvetľuje Izabele a Irene Močonokyovej, ako sa
rajčiakové planty.

Prosenického hnutia. Už tohto roku dochovali studeným odchovom 26 teliat, zvýšili dojivosť kráv, zaviedli odmeňovanie podľa prírastkov. Neverické družstvo, zbavené pijavíc, kráča zo dňa na deň ku krajším výsledkom. Po vylúčení a vysťahovaní Šúlovskovcov zvýšila sa pracovná morálka o 100 percent. Dodávku mlieka plnia neverickí družstevníci na 160

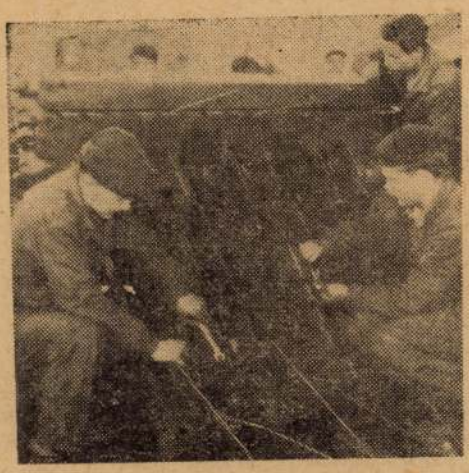

Mladí opravári STS v Topoľčanoch dokončujú opravy trhačov ľanu.

★

Čo zaujíma roľníkov

Výkupné podmienky sena

Pre seno, vykupované výkupnými podnikmi, platia normou stanovené podmienky. Seno sa triedi podľa obsahu tráv na štyri stupne a podľa toho sú stanovené tiež výkupné a nákupné ceny sena. Do prvého stupňa kvality sa zatrieďuje ďatelinotrávne seno, ktoré obsahuje rôzne druhy ďatelinovín a lucerky, a to najmenej v množstve 50 perc. a zbytok hodnotné trávniny. Medzi hodnotné trávniny sa počítajú: ovsík vyvýšený, lipnica hajná, júlok anglický, ovsík žltkavý, lipnica lúčna a iné. Do prvého stupňa sena sa počíta tiež seno lušteníu. Za seno ďatelinovín je stanovená výkupná cena vo výške 37 Kčs za 100 kg. Nákupná cena činí 60 Kčs. Do druhého stupňa sa zaraďuje seno sladké, ktoré obsahuje z celkovej váhy najmenej 80 perc. ďatelinovín a hodnotných tráv dovedna a najviac 20 perc. menejhodnotných rastlín včítane rastlín nehodnotných, škodlivých a jedovatých nečistôt. Medzi menejhodnotné rastliny sa zaraďuje metlica trsnatá, kolenec, kostrava ovčia atď. Na seno sladké je stanovená výkupná cena na 32 Kčs a nákupná na 50 Kčs. Do tretieho stupňa je zatriedené seno polosladké, ktoré obsahuje z celkovej váhy najmenej 50 perc. ďatelinovín a hodnotných tráv dovedna a najviac 50 perc. menejhodnotných rastlín včítane nehodnotných, škodlivých a jedovatých rastlín a nečistôt. Na seno polosladké je stanovená výkupná cena na 30 Kčs a nákupná cena na 48 Kčs. Do štvrtého stupňa sa zatrieďuje seno kyslé, ktoré obsahuje prevažne alebo výhradne rastliny menejcenné. Nehodnotných rastlín však môže obsahovať najviac 20 perc., z toho škodlivých a jedovatých rastlín najviac 5 perc. a nečistôt najviac 3 perc. Za seno tejto kvality sa platí 26 Kčs výkupná cena a 40 Kčs nákupná cena. Seno všetkých štyroch tried sa delí ešte na akosť A a akosť B. Seno akosti A môže obsahovať najviac 17 perc. vlhkosti a seno akosti B najviac 25 perc. pri výkupe. Za seno lisované do drôtov sa poskytuje príplatok vo výške 4 Kčs za 100 kg.

Kontraktácia dodávok ovocia.

V týchto dňoch sa začína s kontraktáciou

Markó Károly
festőművész

— **Az Árverési Csarnok aukcióklállítása.** A Magyar Királyi Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának *tavaszi aukciója március 2-án* kezdődik, a kalapács alá kerülő anyagot azonban már mától kezdve bemutatja abban a szép és ízléses elrendezésben, amely az Árverési Csarnok kiállításait mindig is jellemezte. Most is többezer darabra szaporodott fel az anyag, amely magában foglalja a művészet, iparművészet és szükségleti cikkek minden válfaját. A képanyagból néhány régi németalföldi mester munkája tűnik fel, különösen a XVII. század festészetét képviselik igen jó munkák. A magyar festőművészet értékeit elsősorban idősebb *Markó Károly* tájképe, *Borsos Józsefnek* egy ritka életképe, egy jellegzetes *Barabás*-arckép, egy *Munkácsy*-színvázlat, *Székely Bertalan* freskó-tanulmánya, valamint *Mednyánszky, Vaszary, Koszta* stb. egy-egy szép festménye képviseli. Igen gazdag a szobrászati anyag is, közbül egy német barokk fafaragású Jézus-szobrocska és néhány francia bronz. A keleti művészetet most is sok szép bronz- és porcelántárgy képviseli, az ötvösművészet munkáiból francia, bécsi és magyar ezüsttárgyak ragadják meg figyelmünket, régi és modern arany ékszerek, órák, az üvegszekrényekben pedig sok értékes porcelán és biedermeier üvegpohár csábítja a gyűjtőt. Érdekes egy fegyvergyűjtemény is, gazdag választék van butorokban, szőnyegekben, magyar hímzésekben, a könyvbarátokat pedig a sokszáz kötetből álló könyvtár érdekelheti. Az Árverési Csarnok vezetősége szépkiállítású, gazdag képanyaggal ellátott katalógust adott ki az aukció látogatóinak használatára.

Pesti Hirlap
1933 II. 26

77

Markó Károly
festőművésze

* **(A Postatakarékpénztár aukciója.)** Ismét aukciót rendez a *Postatakarékpénztár Árverési Csarnoka*. A kalapács alá kerülő anyagból ezúttal a magyar eredetű XIX. századi festmények válnak ki. Néhány idősb *Markó* Károly-féle tájkép, *Borsos* József interieurje, *Barabás* Miklós férfiarcképe, de leginkább *Munkácsy* Mihály ifjúkori műve, az *Isaszegi csatatér* és egy *Székely* Bertalan-féle kompozicióvázlat válnak ki a tömegből. A későbbi nemzedék is jól van reprezentálva. Így *Mednyánszky* László báró, *Vaszary* János, *Rudnay* Gyula, *Iványi-Grünwald* Béla, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv szerepel jelentős művekkel. Kelet művészete is képviselve van. Néhány szobor, sok porcellán, köztük egy-két jó darab, ötvösművek, ékszerek, ezüstneműek, érmek, himzések és butorok alkotják az inkább számban, mint értékben gazdag aukció anyagát. A kiállítás március 1-ig van nyitva, az árverés pedig március 1-én kezdődik.

Budapesti Hirlap
1933 II. 26

97

M.	✓	933. II. 26
N.U.	✓	933. III. 26
P.H.	✓	933. II. 26
P.N.	○	.....
U.	○	.....
P.U.	✓	933. II. 26

id. Markó Károly

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

NÉPSZAVA
Budapest

NOV 19 91

ÉVFORDULÓK

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

költő és drámaíró, a magyar romantika és reformkor költészetének egyik legnagyobb alakja, akadémikus 115 esztendeje halt meg.

ID. MARKÓ KÁROLY

festő, a magyar tájképfestészet első nagy hatású, iskolát teremtő mestere halálának 110. évfordulója.

ANNA SEGHERS,

a német szocialista irodalom legjelentékenyebb íróművésze 70 esztendeje született.

EMIL SKODA

cseh iparos, a Skoda Művek alapítója születésének 131. évfordulója.

BOKROS-BIRMAN DEZSŐ

Kossuth-díjas szobrász és grafikusművész 81 esztendeje született.

CSIKY GERGELY

drámaíró és műfordító halálának 79. évfordulója.

M. V. LOMONOSZOV

orosz polihisztor és felfedező, akit számtalan tudományos munkájával megelőzte a korát, 259 esztendeje született.

1

Lassan kiöomlik a felelősséggel végzett mindennapok sora. Oláh Károly még a nyári szabadságából is csupán két hetet tölt nyaralással, a többit hobbyra szánja, ami szintén — a munkája. *„Szabadidőkártyán"* dolgozik, amely több iskolában, napközi otthonban is használható lenne. Tíz éve jár nyaranta a Danuvia Kultúrotthonba, diákokat korrepetál. Kevés a fizetés, az igények nagyok. Nemcsak a saját magáé, hanem a gyerekeié is, a családé.

Nagyobb megbecsülést érdemelnének ezért a munkáért ezek a pedagógusok. Hogy ne kérdezhessék tőlük a kollégák, hallva a beosztásukat: „Miért, fegyelmid volt?"

Jakab Ágnes

Markó Károly

cikk a Gerevich-emlékkönyvben.

A kötet legérdekesebb dolgozatai közé tartozik *Kopp* Jenőnek, a Fővárosi Képtár igazgatójának cikke Markó Károly ismeretlen leveleiről. Megtudjuk belőle, hogy a levélköteg, amely néhai Ernst Lajos gyüjteményének része volt, a Fővárosi Képtár tulajdonába került, s ott most dolgoznak átirásán és készülnek nyomtatásban való kiadására. A mutatóba közölt levelek mind német nyelvüek, de tele vannak magyar vonatkozással és annak bizonyságai, hogy az öreg Markó Károlyt milyen erős kötelékek — érzelmiek is, anyagi természetüek is — füzték szülőhazájához. Más leveleiből családi életére vetődik világosság. Meginditó az a levele, amelyben Károly fiával számol le, aki apai érzésében mélyen megbántotta. Ezeket a leveleket és a többi még nem közöltet, sokan látták az Ernst-muzeumban, de senki el nem olvasta őket, s most, hogy valaki nem sajnálta reá a fáradságot, milyen érdekes és megkapó dolgok kerülnek ki belőlük.

(e. a.) Művészeti irodalom. Ujság 1943. jan. 24.

Marko Károly

+ (*Markó Károly*) képei megvételére gróf Eszterházy Mihály 100 ft, pedig 150 ft gyüjtött apát szintén 100 ftot ajándékoztak. Kállay Ákosné Rezucsek Antal ziczi apát összeget küldött be.

Vas. ujs. — 12. sz. 1861.

Vas. ujs. 1861. 141. l.

Memling

Velhagen és Klasing

I/2 pole

Markó Károly id.

Róma látképe

repr.

Kopp Jenő: Magyar
mesterművek Buda-
pest székesfőváros
képtára gyűjteményében.
Budapest, 1942.

559. Ismer

A XVIII. s

Batthyányi Károly hg.

Egész alak és jobbraf
sziklára támasztott parancsn
pedig csipőjére tette. Vért

aranygyapjas-rend jelvény
rösen fodorított, szemöld
bajusza és szakálla leber
palástjának egyik sarka a
keze alatt van. A háttér b
Balról a szabadba nyerünk
a hol a patak mentén lévő
ság felé két vitéz halad. Fe
lévő czímer felett, egy kis
levágott vásznan, részben ol
COLONELLUS COTTUS NEC
JOSEPHI . . TUS EXERCITUI
QVA SUPR. DUX & BELG. G
IN . . SHOFEN 3000 HASSIS I
SUBJUGAVIT GALLOS A DUNV

Vászon, méretei 212 : 123
tett az 1895 márczius 20-iki i
16399 sz. leirat alapján Ene
(81–895). — Értéke 100 K. —
napján. — Az átvételt jóváha
sz. határozat (140–895). — Á

Kifüggesztésére vonatkoz

retlen festő : Hg. Batthyányi

Lyka Károly: Dédanyáink piktorai. Ganymedes. Markó Károly festménye

Új Idők 1937. dec. 12. (50. sz.)

Dédanyáink piktorai. Férfi képmás. Marastoni József festménye

Dédanyáink piktorai

Irta: **Lyka Károly**

Érdekes és bájos világot támasztott föl a Műcsarnok most megnyílt kiállítása: dédanyáink világa ez, festett képekben, amelyeket egykorú festőink festettek. Nem voltak ugyan nagy géniuszok, akik a piktúra múzsája körül 1800—1850-ig idehaza serénykedtek, de tisztességes, becsületes polgártársak, akik tisztességes, becsületes képeket pingáltak, jól konszolidált technikával. Ők voltak az igazi polgárság és a nemzetes táblabíró urak hű tükröztetői.

Bizony, nagy stílusról akkor és itt nem lehetett szó. Hogyan is lehetett volna egy agyonnyomorított országban? A század elején a napoleoni háború, vele a devalváció nem engedett meg semmiféle mecénáskodást: az emberek örültek annak, hogy valahogyan szerényen végigéldegélhetik szürke hétköznapjaikat. A végén pedig a szabadságharc vihara más célokra sorakoztatta a nemzeti erőket.

Ami e két nagy zivatar közé esett, arra mindig büszkén gondolhatunk vissza. Ez volt a nagyratörés, a nagy koncepciók kora. Ámde nem a piktúra szokott melegágyában, a városi polgárság körében, hanem a vidéken. A városban kinevették Semmelweist, a zsenit, a vidék azonban adta Petőfit, Széchenyit, Aranyt, Kitaibelt, Bólyait, a világhírű geometria-reformátort, Körösi Csomát. Úgy látszik, hogy e kor festészete főképp a városhoz volt kötve, a festő csak ott tudott megélni. Másként nem volna érthető, hogy olyan időkben, amikor Petőfi és Arany verseket írt, Vörösmarty megaranyozta nyelvünket, Kossuth szónokolt — a festészet langymeleg maradt s annyira szerénykedett, hogy szinte röstelte létezését. Petőfi és Kossuth lelkességé-

emlékét, akik ilyen viszonyok közt is ecsethez mertek nyúlni idehaza. Legnagyobb tehetségeink külföldre szakadtak: Brocky Angliába, Markó Olaszországba, Borsos Bécsbe, — idehaza nyoma sincs működésüknek ebben a korszakban. Mind a háromnak nagyon jól ment a sora odakünn.

Itthon csak egyetlenegy festő tudott magának összepingálni egy házat meg kertet, ezt is ezernyi arckép festésével és sok évtized szorgalmas munkájával, garast garasra rakosgatva: Barabás Miklós. Ámde senki sem fogja a háziúri rangot művészi értéknek venni. Hiszen tudunk milliomos festőkről, akiket a művészettörténet sohasem fog a szellemi milliomosok közé sorolni. Barabás azonban jó példa arra, hogy akkor mi kellett a publikumnak: arckép. Ezt szükségletnek tartották a jómódú polgári házban és a vidéki kúriában, mert hiszen egy ilyen arckép meghitt családi ereklye is volt. Ez a családias érzés pedig akkor különleges okokból gazdagon virult: a városi polgár ezidőben irtózott a nyilvános szerepléstől, neki a család, az atyafiság szűk köre jelentette az élet

felvilágositást nyujtani.

Budapest 1942. április 2.-án.

igazgató.

80-2/1873.sz.

Budapest-Székesfőváros Képtára Tekintetes

Igazgatóságának.

Budapest.

Hivatkozással a f. év márczius 28-án kelt megkeresésre, tisz-
lettel közlöm, hogy Markó Ferencz 40 éves, kismartoni születésü, rk. nőtlen.
budapesti lakos, festőművész feltalálható adataink szerint 1873. április hó
17-én vétetett fel intézetünkbe, s itt 1874. augusztus 3-án meghalt.

Miután nevezett 50 évnél régebben állott nálunk gyógykezelés
alatt, -részletes kórrajza valamelyik nehezen hozzáférhető és áttekinthe-
tő raktárban lehet, -csupán felvételi lapját sikerült megtalálnunk s igy
halálának körülményeire nézve sajnálatomra nem áll módomban részletesebb

ifj. Markó Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1978 NOV 19.

ÉVFORDULÓK

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

költő és drámaíró, a magyar romantika és reformkor költészetének egyik legnagyobb alakja, akadémikus 115 esztendeje halt meg.

ID. MARKÓ KÁROLY

festő, a magyar tájképfestészet első nagy hatású, iskolát teremtő mestere halálának 110. évfordulója.

ANNA SEGHERS,

a német szocialista irodalom legjelentékenyebb írómővésze 70 esztendeje született.

EMIL SKODA

cseh iparos, a Skoda Művek alapítója születésének 131. évfordulója.

BOKROS-BIRMAN DEZSŐ

Kossuth-díjas szobrász és grafikusművész 81 esztendeje született.

CSIKY GERGELY

drámaíró és műfordító halálának 75. évfordulója.

M. V. LOMONOSZOV

orosz polihisztor és felfedező, aki számtalan tudományos munkájával megelőzte a korát, 250 esztendeje született.

Lassan kibomlik a felelősséggel végzett mindennapok sora. Oláh Károly még a nyári szabadságából is csupán két hetet tölt nyaralással, a többit hobbyra szánja, ami szintén — a munkája. „*Szabadidőkártyán*" dolgozik, amely több iskolában, napközi otthonban is használható lenne. Tíz éve jár nyaranta a Danuvia Kultúrotthonba, diákokat korrepetál. Kevés a fizetés, az igények nagyok. Nemcsak a saját magáé, hanem a gyerekeié is, a családé.

Nagyobb megbecsülést érdemelnének ezért a munkáért ezek a pedagógusok. Hogy ne kérdezhessék tőlük a kollégák, hallva a beosztásukat: „Miért, fegyelmid volt?"

Jakab Ágnes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1969 JAN 13

PÉCSI JELENTÉS:

Valódi-e a két lopott festmény

Lesz-e egy betörésből művészettörténeti szenzáció? — ez foglalkoztatja most két város — Szekszárd és Pécs — lakóit. Amint ismeretes: több mint egyéves nyomozás után elfogtak négy pécsi fiatalembert, akik 1967 decemberében Szekszárdon betörtek és elloptak két festményt. *Schubert Béla*, a képek tulajdonosa szerint az egyik alkotás *Edward Manet: Tavasz*, a másik *idős Markó Károly: Római táj* című műve. A nyomozók

egy pécsi lakás szekrényének aljára ragasztva lelték meg a két műalkotást,

miután azok több különös rejtekhelyen — például egy falusi ház zongorájának belsejében is — voltak már.

A főügyön túl most már kérdés: valóban a két híres művész említett alkotásáról van szó? Mielőtt a Nemzeti Galéria szakemberei döntenek a kérdésben, megtudtuk a két festmény történetét. Markó állítólagos művét 1948-ban vásárolta tulajdonosa — Alker Gusztáv budapesti régiségkereskedőtől. Ugyancsak tőle vette 1956 telén *a Manet-nak tulajdonított* képet is. Alker azonban disszidált, tőle eddig nem szerezhettek bővebb információt. Minden esetre

a megtalált Markó-festmény azonos a művészettörténeti katalógusban látható ugyancsak Római táj című Markó-képpel.

Ha az azonosság végképp bebizonyosodik, a kép rendkívül nagy érték. *Manet: Tavasz* című festménye az eddigiek szerint Payne Burghame Nem York-i asszony tulajdonában van. A New York-i festményről készült reprodukció és a most meglelt kép *nem teljesen azonos*, de az utóbbin is Manet kézjegye van. Az eddigi feltevések szerint az eredetinek egy vázlata lehet, ha így van, akkor is jelentős értéket képvisel.

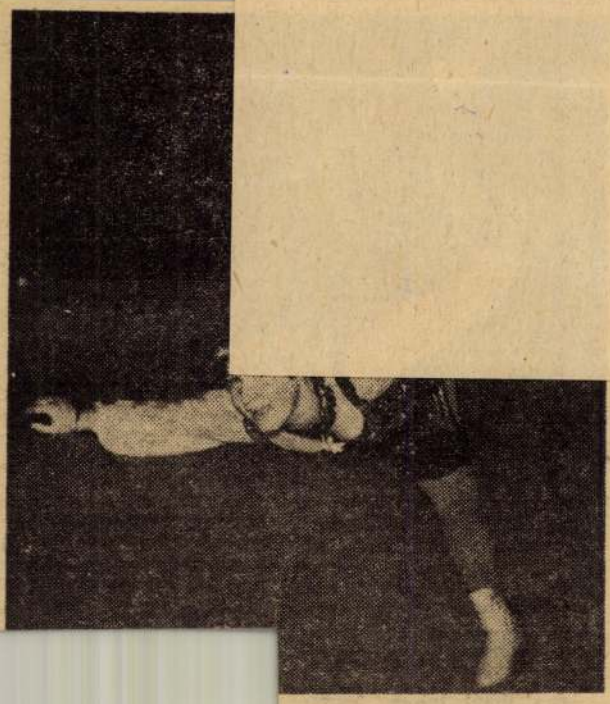

sy Zsuzsa

zönség valósággal végigtapsolta a két fiatal szabadkorcsolyázását.

A bajnoki verseny legkisebb mezőnyű száma, a páros, kevés izgalmat igért — annál többet hozott. A *Jakabffi—Kondi* kettős kissé idegesen, több hibával mutatta be gyakorlatát és nem sok hiányzott ahhoz, hogy a *Farkas—Korpás* pár meglepetést okozzon. A kötelezők után még 5—10 volt közöttük a helyezési pontarány, s ez vasárnap 7—8-ra módosult.

A *jégtáncosok* versenyében, a várakozásnak megfelelően

csak a legminimálisabb különbség döntötte el a sorrendet.

Az esélyes *Mató—Csanádi* kettős mögött a *Berecz—Sugár* kettős ezúttal gyakorlatával felülmúlta ellenfelét, de végeredményben csak megközelíteni tudta a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 NOV 27
MAGYAR HÍRLAP

1021

Nagyszabású aukció a Bizományiban

Fennállásának 20 éves jubileumát nagyszabású aukcióval ünnepli a Bizományi Áruház Vállalat. Festményeken kívül ezúttal antik bútorok, porcelánok, üvegtárgyak, ezüstök, fegyverek, csontfaragványok, ikonok, szobrok, keleti tárgyak és szőnyegek is kalapács alá kerülnek. Szakosított csoportosításban bocsátanak árverésre 875 műtárgyat.

Az aukció sztárja ez alkalommal az antik bútorok között található. 50 000 forint kikiáltási árral indul a XVIII. századbeli, intarziás, védettnek nyilvánított olasz írószekrény. Az antik porcelánok száma több mint 100, közülük a legértékesebbnek egy XVIII. századbeli meisseni (?) festett figurális jelenettel díszített porcelán kupa, amely védett és induló ára 5000 forint.

A legtöbb műalkotás a festmények kategóriájában várja az érdeklődőket. Kereken 300 értékes festmény kerül árverezésre. Ezek között a legmagasabb kikiáltási árral jegyezték *id. Markó Károly* Tivoli vidéke című védett alkotását, amelynek kikiáltási ára 35 000 forint. *Munkácsy Mihály*. Alvó gyermek című, ugyancsak védett műremeke 30 000 forinttal indul az árverésen.

Az aukció anyagát november 30-tól kiállítják a MOM Szakasits Árpád Művelődési Ház kupolatermében. Az árverezést ugyanott december 9-től 13-ig tartják.

id. Markó Károly

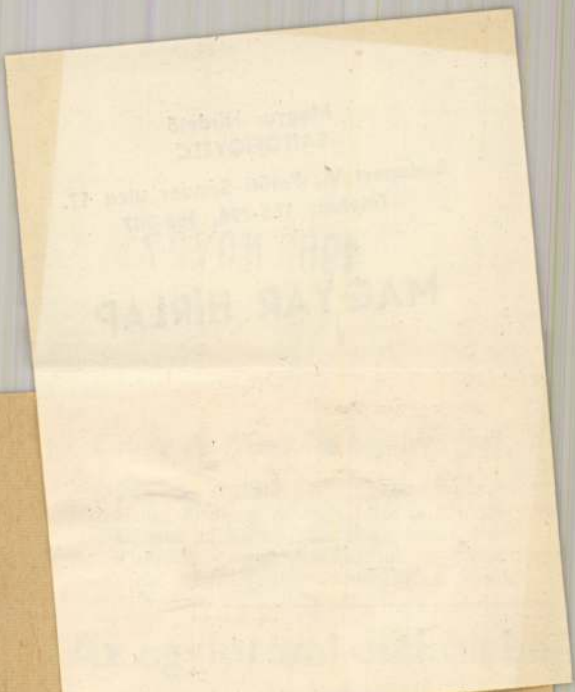

[illegible] hetben újabb diáktüntetések voltak — tűnik ki a *MENA* jelentéséből. Mint a hírügynökség írja „nem nemzeti elemek" megpróbálták a maguk céljaira felhasználni a hétfői alexandriai diáktüntetéseket, kidöntöttek több utcai jelzőtáblát, autóbuszokat és villamoskocsikat borítottak fel. Amikor a biztonsági szolgálat megpróbálta békésen feloszlatni a diáktüntetést, a felforgató elemek kővel dobálták meg a rendfenntartó közegeket és tovább romboltak. Estére a városban helyreállt a nyugalom.

Az alexandriai diákok — írja a MENA — ráébredve a helyzetre, elhatározták, hogy *beszüntetnek minden tüntetést*. Döntésükről hivatalosan tájékoztatták a hatóságokat. Estig kiürítették az egyetemet és minden diák hazatért.

Az olasz belpolitikai válság második

Rumor kísérletezik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1989 DEC 1
MAGYAR NEMZET

1021

Értékes műkincsek a jubiláris aukción

Nagyszabású művészeti aukcióval ünnepli fennállásának 20. évfordulóját a *Bizományi Áruház Vállalat*. Ez alkalommal nemcsak festmények, hanem szőnyegek, porcelánok, antik bútorok, keleti tárgyak, ezüstök is gazdagítják az aukció anyagát, amelynek kikiáltási *összértéke 2,7 millió forint*. Az árverésre 875 műtárgy kerül, de ennek négyszeresét ajánlották fel, és gondos válogatás után alakult ki a jubileumi aukciónak ez a kerete.

A gazdag anyagra való tekintettel tágasabb helyiséget kellett keresni a műtárgyak bemutatására. Ezért a korábbiaktól eltérően a mostani nagy aukció a Csörsz utcai művelődési ház termeiben kerül lebonyolításra. Itt nyitotta meg szombaton délelőtt *Szente* Imre, a BÁV igazgatója a sajtó képviselői és a meghívott vendégek jelenlétében a kiállítást, amely december 8-ig marad nyitva. Ezt követően december 9-től 13-ig, öt napon át tartják szakosítva a műtárgyak árverezését.

A gyűjtők bizonyára sok örömet találnak majd az aukcióra felvett antik bútorokban, amelyek között szerepel egy XVIII. századbeli intarziadíszítésű *olasz írószekrény*, ennek kikiáltási ára 50 000 forint. Nagyon sok *védett műtárgy:* bútor, szőnyeg, festmény, porcelán szerepel az anyagban. Egész sor olyan antik bútor látható, amelyeknek kikiáltási ára 15—25 000 forint között váltakozik. Több mint száz antik porcelán kerül kalapács alá. Szépek az ezüst tárgyak, közöttük *egy barokk ezüstkanna*, amelynek kikiáltási ára 6500 és egy pompás nyeregóra, amelynek indulási ára 8500 forint. Értékes darab a lábakon álló hatszögletű asztali óra és két, *külföldi eredetű ötágú kandelláber*.

Rendkívül gazdag az aukció *festménykollekciója*, kereken 300 műalkotás várja új tulajdonosát. Legmagasabbra értékelték id. *Markó Károly* Tivoli vidéke című alkotását, ez 35 000 forinttal indul az árverésen. *Munkácsy* Mihály Alvó gyermek című műremeke — egyébként mindkettő védett alkotás — 30 000 forinttal kerül kikiáltásra. Korabeli híres magyar és külföldi mesterek művein kívül igen sokmai festő képét is árverezik.

ÉLETBIZTOSÍTÁS
ÁB

Markó Károly

N. U. 1942. VI. 14.

Megnyilt a Szépművészeti Muzeum XIX. századi magyar gyüjteménye

A Szépművészeti Muzeum látogatói már a tél folyamán tapasztalhatták, hogy a XIX. századi magyar festészet tárát az igazgatóság bezárta. Akik régebben is látogatták a gyüjteményt, ismerhették annak elavult kiállitási módszerét, mely egységes kép helyett sokszor zavaros, tulzsufolt és nehezen érthető rendben mutatta be mult századi nagymestereink legkiválóbb alkotásait. Ennek az immár halaszthatatlan kérdésnek a megoldására vállalkozott dr. *Csánky* Dénes főigazgató, amikor a régi képtárhoz hasonlóan uj és egységes, szemléletes fejlődéstörténeti rendben rendezték ujjá a muzeum egyik leglátogatottabb és a külföldiek, itthoniak számára egyaránt érdekes anyagát.

Kettős cél vezette a főigazgatót; egyrészt tudományos szempontból kellett ugy összeállitania anyagát, hogy az világos és mindenki által tisztán érthető képet rajzoljon XIX. századi festőművészetünk alakulásából. Másodsorban restauráltatnia kellett több műalkotást, világos színüre festette a termek falait, rendbehozatta a kereteket, hogy az értékes anyag, műbecsének megfelelő keretek között táruljon a látogató közönség elé. A rendezés mindenekelőtt a fejlődéstörténet szempontjait tartja szem előtt. Eddig nálunk alig ismert ujitás a főigazgatónak az az elhatározása, hogy az egyes, kisebb értékü müvekkel képviselt festők oeuvrejét, majd későbbi szerzeményekkel, vásárlásokkal egészíti ki. Elhatározása szerint tehát a gyüjtemény művészi értékében állandóan gyarapodni fog, állandó apróbb változtatások teszik majd élővé, érdekessé a kiállitást.

A gyüjtemény első három terme a magyar klasszicizmus és a kezdődő romantika mestereit mutatja be, igy *Markót*, *Brockyt*, *Ligetit*, *Webert*, *Balassát*, *Barabást*, *Borsost*, *Telepyt*, *Molnár* Józsefet, *Keletyt*, *Wagnert* és *Madarász* Viktort. A negyedik terem *Székely*, az ötödik *Benczur* és *Lotz* munkáit gyüjti össze. A hatodikban *Liezenmayer*, *Than*, *Feszty*, *Zichy*, *Deák-Ébner* festményei találhatók. A hetedikben *Paál* László és *Munkácsy*, a nyolcadikban pedig kizárólag *Munkácsy* müvei sorakoznak.

Ezután kerül sor a magyar népélet- és tájfestőkre, *Gyárfásra*, *Biharira*, *Aggházyra*, *Hollósyra*, *Csókra*, *Spányira*, *Pállikra*, *Zemplényire* és másokra. A tizenegyedik terem már féllábbal a jelenben jár, itt sorakoznak *Szüle*, *Burghardt*, *Karlovszky*, *Glatz*, *Tornyay*, *Rudnay*, *Fényes* festményei. A tizenkettedik *Szinyei-Merse* kollekcióját mutatja be. A következő két nagyteremben a nagybányai iskola és a kortársaik müvei kerültek kiállitásra, az utolsó pedig a mai festői irányzatok fő képviselőit mutatja be. A nagytermekhez csatlakozó hét kabinetben nagyrészt a már emlitett mesterek kisméretü remekmüvei sorakoznak, igy kap ismét külön helyiséget *Munkácsy*, de itt kerültek bemutatásra *Rippl-Rónai*, *Mihalik*, *Mednyánszky*, *Mattyasovszky*, *Kőrösfői Krisch* és több más mesterünk alkotásai.

A fölsorolt művészek a kiemelkedő, közismertebb egyéniségei mult századi festőművészetünknek; az ő neveik mellett még sokan sorakoznak kisebbek, kevésbé emlegetettebbek is. A muzeum gyüjtőszempontja nem lehet kizárólag a mesterművek és a legkiválóbb alkotások bemutatása, ezen tul tudományos föladatot is vállal. Lehető teljességre törekszik és fölsorakoztatja mindazokat, akik egykor szerepet játszottak a magyar művészet alakitásában, fejlesztésében.

Különösen nagyfontosságu volt e gyüjteménynek uj szempontok szerint való átrendezése és ilyen korszerü kiállitási rendben való bemutatása. A külföldi, de sajnos sokszor a hazai közönség is ezeréves művészetünknek csak ezt a korszakát ismeri részletesebben. Ezért kellett a kiállitásnak kizárólagosan a művészi értékre tekintettel lennie és ezért volt ez az elv az egyedüli vezetőszempont a különböző műalkotások összeválogatásánál. Hogy pontosan és szemléletesen érzékeltesse a történetet, hogy minden körülmények között hü maradjon a fejlődés rendjéhez, nem annyira az egyes mesterek munkáit igyekezett összefogni, mint inkább az egyes korszakokét, stilusirányzatokét, vagy művészi iskolákét.

A gyüjtemény a nemrég megnyilt XIX. századi külföldi mesterek termeivel együtt szinte teljes és nagy vonalaiban minden részletét érintő bemutatása a XIX. századi európai festészetnek. Saját értékei mellett könnyü párhuzamra nyilik alkalom az idegen és a hazai mesterek összehasonlitásánál, bizonyithatja azt a hangulatbeli különbséget, mely kétségkivül különbséget teremt a hazai és az idegen müveltség között. A megnyilt kiállitás szerves része annak a kiállitó politikának, mely a Szépmüvészeti Muzeum egész anyagát a legidőszerübb elvek szerint és az uj tudományos követelmények figyelembevételével igyekszik bemutatni a nagyközönségnek.

A kiállitás rendezése mindvégig a műemlékek legnagyobb szeretetét és megértését bizonyitja. Egyszerü, nemes izléssel sorakoznak egymás után a termek és sorakoznak ugyancsak egymás mellett az alkotások is, szigoruan őrizve egy-egy helyiségnek azonos rokonhangulatát. Az ujonnan megnyilt gyüjtemény világos és tiszta elvek szerint mutatja be száz év óta fejlődött festészetünk alakulását, legszebb képviselőit.

R. D.

Anna néni magárakapta meleg kendőét s belekarolt.

— Elkisérlek akkor...

Mintha megsértette volna ezzel. Megtorpant az öreg a köszöbön:

— Miért kisérnél? Nem vagyok én gyerek!

— No de, Ferkóm, ilyen csúf időben... Iszen esik és csúszik az út... ,

Ez megnyugtatta.

Kilépkedett az utcára. Ott kigyenesedett, nagyokat koppant botja a vizes köveken s mosoly huzódott a szája köré.

Anna néni könnyezve, rázkódva lépkedett mellette.

Ismerősök jöttek velük szembe, csodálkozva köszöntek, Feri bácsi bólogatott, Anna néni riadtan intett nekik a szemével, hogy baj van.

Aztán megkérdezte az öreg:

— Jönnek a gyerekek?

— Jönnek, jönnek. . .

— És köszönnek illedelmesen? Hallod te, hogy köszönnek?

— Igen. . . . Mind köszön. . .

— Mert nagyon tanítottam arra mindig. . .

— Köszönnek. . .

— Akkor jó. . . De merre vezetnél te engem, Annám?

Nem tudott felelni a néni. Nem is vezette ő tulajdonképpen Feri bácsit, inkább az húzta őt jobbra, balra, egyik sarok után a másikra, s egyre távolabb az iskolától.

— Mennyi az idő most, Annám?

Nem tudott felelni. Régen elmult már nyolc óra. Csillapodott az utcák forgalma, nehéz szekerek zörögtek az úton s esett, apró szemekben.

Egy kis polgári ház előtt megtorpant Feri bácsi:

— No eredj, visszamehetsz, édes Annám, itt vagyok. . .

A néni nem merte elengedni a karját.

— Várj . . . ne még, . . . talán benézek én is. . . Iszen ez . . . nem az iskola. . . Itt más van most. . . Mintha egészen más lenne. . .

Feri bácsi fölnézett a ház szürke falán s egyszerre megváltozott. Hallgatott egy darabig, aztán megfordult. Ugy beszélt, mintha az előbb nem is sietett volna:

— Akkor jó... Ha nem lehet, nem lehet... Akkor a gyerekek jönnek el hozzám. Délután kettőre. Nem akarom, hogy elmaradjanak. Azt nem szabad. Ha egyszer épitenek, a gyerekek jönnek hozzám.

Aznap délben átosont hozzánk Anna néni és sirva mesélte, mi történt náluk. Kérte anyánkat, hogy engedjen át bennünket, legyen meg az öreg kedve. Nem sokat értettünk mi ebből, de szivesen mentünk. Négyünket szedett össze a néni, fiukat, lányokat vegyesen s beeresztett az ódon ebédlőjükbe. Suttogva beszélt, le kellett ülnünk nyikorgó székekre s akkor kiszólt a másik szobába:

— Ferkóm, itt vannak a gyerekek!

És Feri bácsi belépett. Méltóságteljesen, de szelid melegség ragyogott az arcán. Nézett, de ugy éreztük, nem látott bennünket. Féltünk tőle. Hátrahuzódtunk a széken, Anna nénitől vártuk, hogy mit csináljunk most?

De akkor Feri bácsi megállott az asz-

Az élelm
élénk volt
cán, bár
cikkek ára az élénkebb kereslet folytán kissé emelkedett. A gyümölcsfélék piacán a friss gyümölcs olcsóbbodása folytatódott, ami magával rántotta az alma és a narancs olcsóbbodását is. A baromfipiacon a kinálat még mindig vontatott. A piacon számolnak azzal, hogy az uj csirkeárak életbeléptetésével a kinálat valamelyest javul.

Az élelmiszerpiacon a következő cikkek árában történt változás: (A feltüntetett árak nagyvásártelepi árak.)

Zöldség és főzelékfélék: Fejeskáposzta 80, paraj 35—60, zöldborsó 40—70, zöldbab 460, főzőtök 40—90, uborka 150—250, paradicsom 200—600, hegyes zöldpaprika darabja 6—26, töltenivaló zöldpaprika darabja 8—70, retek 8—18, csiperkegomba 320—620 fillér.

Gyümölcs: Alma 150—320, narancs ovális 190—250, cseresznye 60—180, meggy 120—240, egres 76—120 fillér.

Vizállás:

A földm. minisztérium vizrajzi intézete jelenti: A Duna Paksig árad, lejjebb apad, közepes vizállásu. — Vizállások: Schärding 430, Aschach 323, Struden 552, Krems 433, Bécs 444, Pozsony 311, Komárom 395, Budapest 328, holnap 347, Paks 214, Baja 326, Mohács 366, Bezdán 414, Gombos 475, Palánka 448, Ujvidék 471. — A Rába Szentgotthárdnál minusz 24, — A Dráva Varasdnál 210, Barcsnál 41, Drávaszabolcsnál 153, Eszéknél 246.

A Tisza Tiszaujlakig és Tokajnál árad, máshol apad. Szolnokig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Vizállások: Máramarossziget 45, Tekeháza 14, Tiszaujlak minusz 20, Vásárosnamény 28, Tokaj 150, Tiszafüred 152, Szolnok 212, Csongrád 226, Szeged 342, holnap 310, Zenta 403, Titel 502. — A Szamos Désnél minusz 4, Szatmárnémetinél minusz 33. — A Bodrog Bodrogszerdahelynél 241. — A Sajó Bánrévénél 80. — A Hernád Hidasnémetinél 63. — A Berettyó Margittánál 22. — A Körösök Csucsánál 38, Nagyváradnál minusz 115, Békésnél 16, Gyománál 92. — A Maros Marosvásárhelynél minusz 40, Makónál 127. — A Balaton Siófoknál 109. — A Velencei-tó Agárdnál 144.

Szinházak műsora:

OPERAHÁZ. Vasárnap: A cigánybáró (fél 8 — évadzáró előadás). Hétfőtől: Nyári szünet.

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap: Falstaff (VIII). Hétfő: A roninok kincse (K—I). Kedd: A roninok kincse (X). Szerda: A roninok kincse (IV). Csütörtök: A roninok kincse (V). Péntek: A roninok kincse (N—I). Szombat: A roninok kincse (VII). Vasárnap: A roninok kincse (VIII. — fél 8).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Hősök nélkül (1/24, 2/48).

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA. Vasárnap: Rákóczi-induló (filmelőadás — 4, fél 7). Hétfő és kedd: Rákóczi-induló (filmelőadás).

VIGSZINHÁZ. Nyári szünet.

UJ MAGYAR SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Vén diófa (fél 4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Nyári szünet.

MADÁCH SZINHÁZ. Vasárnap: Domino (fél 4, 8). Hétfőtől: Nyári szünet.

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Nyári szünet.

VIDAM SZINHÁZ. Nyári szünet.

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK. Vasárnap, csütörtök és szombat este: Kacagó est. Hétfő, szerda és péntek este: Opera. Kedd délután és este: Toldi. Minden délután: Terülj, terülj asztalkám (4, 8).

FÉNYES CIRKUSZ. Mindennap: Kötéltáncos tigrisek és a juniusi műsor (4, 8).

ROYAL REVÜSZINHÁZ. Nyári szünet.

KAMARA VARIETÉ. Nyári szünet.

MAGYAR MÜSZINKÖR. Minden nap: János vitéz (hétköznap fél 6, 8, vasárnap fél 4, 6, 8).

Mozik

ADMIRAL. (T.: 353—707.) **Mindenkit érhet szerencse. — Hiradó.** 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 11 és 1/22-kor is.

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) **Fő a boldogság. — Hiradó.** 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. és ün. 11 és 1/22-kor is. — Hétfőtől: **Mellékutca. — Hiradó.**

ASTRA. (T.: 154—422.) **Mellékutca. — Rajzfilm. — Hiradó.** 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. és ün. 1/22-kor is. — Hétfőtől: **Csak angyaloknak van szárnyuk.**

ATRIUM. (T.: 153—034, 154—024.) **Bünös vagyok. — Magyar és Ufa hiradó.** 1/26, 1/28, 1/210, szo., vas. és ün. 1/24-kor is.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **Babona** (film a kuruzslásról). — **Rajzos Hiradó a charkovi csatáról. — Ujdonság: Az argentin hiradó európai kiadása. — Magyar, Ufa és Luce Hiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig. — **Hütött nézőtér!**

BROADWAY. (T.: 422—722.) **Az 5-ös számu őrház. — Magyar és Ufa hiradók.** 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, szo., vas. és ün. 1/22-kor is. **Első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal.**

Mosó Károly

1021

kép,,zö, MÜVÉSZET

Tavaszkor volt tíz esztendeje, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány létrehozta a Magyar Nemzeti Galériát. Az intézkedés képzőművészetünk megbecsülése, megismertetése és az egyetemes magyar kultúra szempontjából páratlan horderejű volt. Nemzeti képzőművészetünk alkotásainak, ideiglenes helyiségek (Műcsarnok, Károlyi palota) után a Magyar Nemzeti Galéria megfelelő hajlékot adott s ezáltal második országos jellegű nagy képzőművészeti múzeumunk lett.

Mindenekelőtt rendkívül örvendetes, hogy a Galériában a XIX. és XX. századi festményeink közül jelenleg háromszor annyi látható, mint a korábbi időkben. A magyar szobrászat teljes egységében és kibontakozásában tekinthető át. Érmészetünkből és grafikánkból is körültekintően kiválogatott anyag gyönyörködteti a látogatót. A XIX. századi festészet kiállítása idősebb Markó Károlytól és Brocky Károlytól Munkácsy Mihályig számos nagyszerű magyar mester alkotásait mutatja be. A történelmi festészetünk úttörő korszakát idézik Kiss Bálint, Orlai Petrics Soma és Than Mór munkái, a romantika jelentkezését Kisfaludy Károly és Zichy Mihály. A ragyogó sor folytatódik a történelmi festészet klasszikusainak, Madarász Viktornak, Székely Bertalannak, Benczúr Gyulának műalkotásaival, Lotz Károly látványos, klasszicizáló festményeivel, a korszakot bezáró Mészöly Géza és Szinyei Merse Pál újító jelentőségű képeivel.

A XX. századi festészet anyaga a szolnoki művésztelep természettől és Fényes Adolf művészetétől 1945-ig vezeti el az érdeklődőt. Gazdag válogatásban szerepelnek Mednyánszky László, Rippl Rónai József és a nagybányai festők, jelesen Hollósy Simon, Ferenczy Károly, Thorma János, Réti István, Iványi Grünwald Béla, Glatz Oszkár, Csók István, valamint a »Nyolcak« közül Kernstock Károly, Pór Bertalan, Berény Róbert stb. maradandó alkotásai. Századunk elejének három problematikus, de zseniális mesterének, Csontváry Tivadarnak, Gulácsy Lajosnak és Nemes Lampérth Józsefnek sajátos művészetével is megismerkedhetsz a Galéria termeiben.

XIX. századi szobrászatunkat olyan hírneves mesterek képviselik, mint »az első szobrász« Ferenczy István, aztán Izsó Miklós, Fadrusz János, Zala György, Strobl Alajos és Szentgyörgyi István. A XX. századi szobrászatunk kiállítása pedig megismertet Beck O. Fülöp, Fémes Beck Vilmos, Vedres Márk, Csikász Imre,

A menekülő „elfoghatatlan bosszúállók" a
zásnál vették észre, hogy az atamán bandáj
portja Bugyonnij vonatját fosztogatja. Miut
ezek még azt hiszik, hogy Burnas szárnyse
őket egy csellel bezárni a vagonokba.

A banditák utolsó erőfeszítésként felgyújt
felett ívelő hidat, de hiába, a vonat átrobog a
s csak mögöttük omlik össze. A vöröskator
üdvözlik az ifjú hősöket, mindegyikük kap
vöröscsillagos katonasapkát és maga Bugyon
őket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1901 AUG

IFJÚSÁGI
MAGAZIN

Medgyessy Ferenc, Kisfaludy Strobl Zsigmond, Bokros Birman Dezső, Ferenczy Béni, Pátzay Pál, Csorba Géza, Olcsay Kiss Zoltán remekebbnél remekebb alkotásaival. S láthatod a Galériában a fiatalon elhunyt Mészáros László és Goldmann György forradalmi indulatú plasztikáját csakúgy, mint Borsos Miklós, Kerényi Jenő és még számos ma is élő kitűnő szobrászunk némely művét.

A Magyar Nemzeti Galéria kulturális forradalmunk egyik legjelentősebb vívmánya. Ha mennél gyakrabban látogatod, nemcsak megismétlődő műélvezetet szerzel magadnak — műtörténeti ismereteidet is gazdagítod.

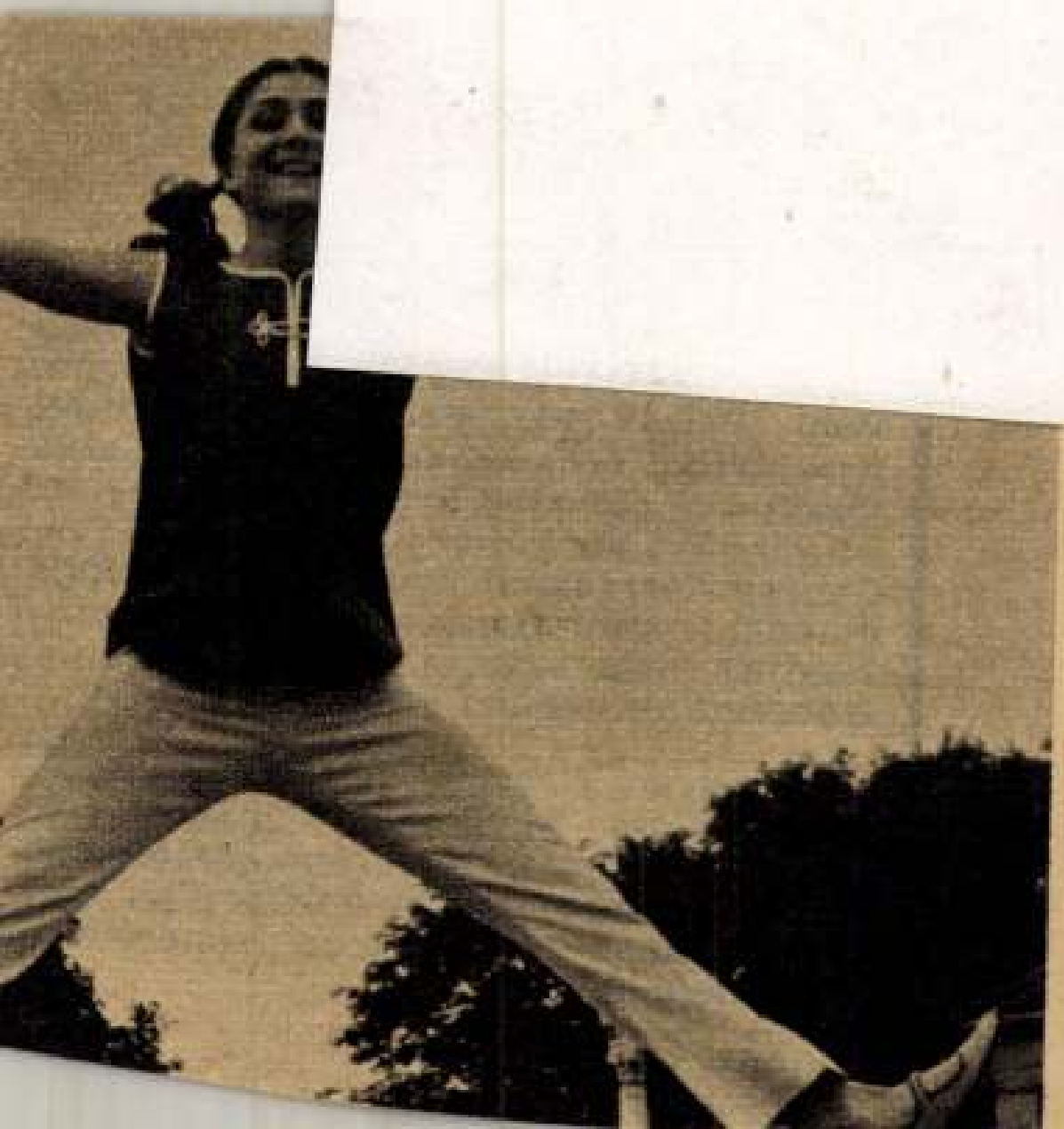

STERIO KÁROLY
FESZL FRIGYES KÉPMÁSA

Magyar Színház

1931

Id. Markó Károly

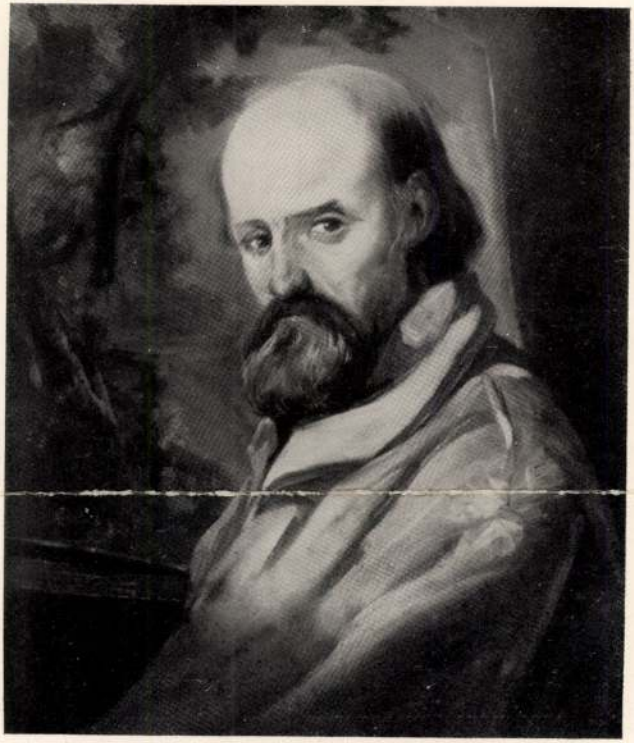

ID. MARKÓ KÁROLY
ÖNARCKÉP

MARKÓ KÁROLY

(+3)

Régi ritkaságok festményben és könyvben

A külföldi művészek által jegyzett klasszikusok magyarországi kereskedelme kétféleképp oldható meg: ha az illetékesek eltörlik a védettség intézményét, vagy ha az unió teljes jogú tagjává válik hazánk. Mert a mai helyzetben, úgy tűnik, keservesen nehéz ezeket a műalkotásokat a magyar piacon értékesíteni, máshol pedig tilos. Nem a régi képekkel van baj, hiszen Munkácsy, Paál, Markóék művei korábban legfeljebb csak remélt magas árakon kelnek el. A külföldiek viszont más galériáknál is rendre bennragadnak. Amíg a magyar nemzeti kulturális örökség részének tekintünk egy XVIII. századi itáliai vadászcsendéletet, addig nem lesz könnyű dolguk a kereskedőknek.

Gréczi Emőke

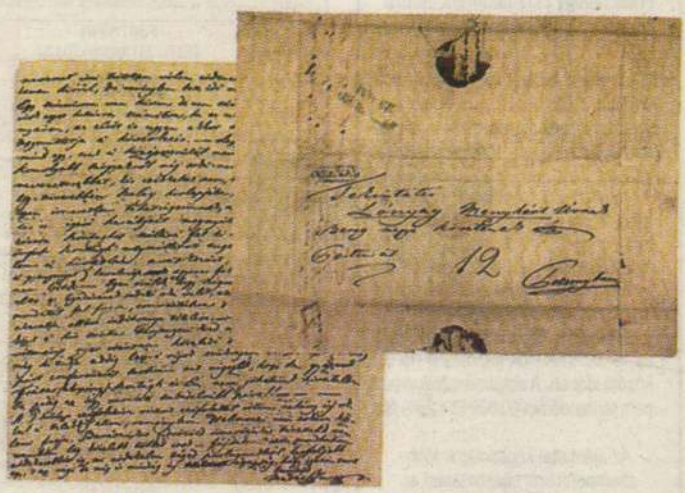

Madách Imre levele Lónyai Menyhérthez, Központi Antikvárium, kikiáltási ár 800 ezer forint

A Nagyházi Galéria Régi mesterek, XIX. századi festmények árverésén az értékesebb műveknek mintegy fele kelt el, többnyire kikiáltási áron. Így is 7 milliót ért egy 1600 körül alkotó Dürer-követő, Madonna a gyermek Jézussal című olajképe, és ugyancsak induló áránál – 6,5 milliónál – maradt a német-osztrák Frans Werner von Tamm (1700 körül) virágcsendélete.

A magyar mesterekre könnyebb vevőt találni, nem véletlenül emelkedett idősebb Markó Károly Fürdőző nőinek ára 4,4 millióról 6 millió forintig. A leglátványosabb áremelkedést Julius van Blaas 1890-ben készült lovas Ferenc József-portréja produkálta: 1,5 millióról indulva 3,6 millióért vásárolták meg a művet. Kovács Mihály romantikus Holdfényes tája 2,4 millióért ment el 1,8 millióról.

Most pedig váltsunk műfajt, térjünk át a régi könyvekre! A Központi Antikvárium két héttel a kamarának tekinthető aukciója után, május 3-án egy valóban nagyszabású rendezvényre készül, mindössze 124, de válogatott tétellel. Már a kikiáltási ára is 4 millió forint lesz egy mappának, mely 19 magyar és 2 horvát vár és város színezett rézmetszetű látképét tartalmazza a XVI–XVII. századból. A törökök kiűzése után hazánkban tevékenykedő olasz Luigi Marsigli mérnök atlasza 2,4 millióról indul.

A régi nyomtatványok közül kiemelkedik Székely István Chronica ez vilagnac yeles dolgairol című munkája, mely 1559-es keltezésével az első magyar nyelven megjelentetett történeti mű, emellett az elmúlt ötven évben nem szerepelt árverésen (1,2 millió). Az első magyar nyelvű katolikus imádságos könyv, Pázmány Péter művének 1701-es, „átdolgozott" kiadásából nem található közgyűjteményben, a katalógus szerint árverésen sem szerepelt még. Most 900 ezer forint lesz a kikiáltási ára.

A kéziratokról leválasztották az okiratokat, okleveleket, ebbe a csoportba kerültek Mészáros Lázár, Nádasdy Ferenc, II. Rákóczy György, I. Rudolf király levelei, iratai és egy különleges darab: Abraham Lincoln aláírását tartalmazó kinevezési okirat Asbóth Sándor részére, aki Kossuth kísérőjeként tartózkodott Amerikában (1,2 millió).

Az árverés anyaga inkább a régiségekre épül, de azért nem feledkezhetünk el az irodalmi vonatkozású darabokról sem. Katona József Bánk bánjának 1821-es első kiadása 150 ezerről indul. A kéziratok legértékesebbje Madách Imre Lónyai Menyhérthez szóló levele, legalábbis az antikvárium munkatársai szerint, akik 800 ezres induló árat adtak a tételnek. A levélben az író elsősorban közéleti tevékenységéről (táblabíró volt Nógrád megyében) számol be barátjának, aki a levél keletkezésének idején, 1844-ben Bereg megye követe volt a pozsonyi országgyűlésben.

További levelekre, kéziratokra lehet licitálni Ady Endrétől, Kosztolányi Dezsőtől (mindkettő Gál Józsefhez címzett), Arany Jánostól, Jókai Mórtól, Weöres Sándortól (Zarándok-himnusz című versének kézirata), kikiáltási áruk 150 ezer forint körül lesz.

MAGYAR HÍRLAP 2002 IV. 22

A Tiszainvest Kft. Szeged, Takaréktár u. 1. pályázati felhívást tesz közzé a Szeged–Újrókus, Franciahögy ELIT lakópark építési munkáinak kivitelezésbe adására.

- A kivitelező feladata a tervezett cca. **400 db** lakóépület teljes egészében vagy egy meghatározott részének generálkivitelezésben történő megvalósítása.
- Az ajánlatot az épületek szerkezetkész, illetve kulcsrakész kivitelben történő megvalósítására kell benyújtani.
- Az ajánlattétel részletes feltételeit tartalmazó kiírási szöveg és tervdokumentáció az **M & N bauplan Kft.**, Szeged, Tímár u. 8/B alatti irodában április 19-től átvehetők naponta 8–15 óra közötti időben. A dokumentáció vissza nem térítendő ára 80 000 Ft + 25% áfa.

Az ajánlattal kapcsolatos főbb szempontokról tájékoztatást az M & N bauplan Kft.-nél lehet kérni. [Telefon: **(06-20) 962-6878, (06-62) 541-110, (06-62) 425-054,** Mező Mihály].

1252 MH

I FELHÍVÁS

a a 76/2002. (III. 27.) Ök. sz.
zatot hirdet a fenntartásában
HACCP élelmiszerbiztonsági

leket tartalmazó dokumentá-
ker., Kossuth Lajos tér 1. sz.
an az Oktatási, Kulturális és
zoba) 2002. április 29-én és

december 13.
tárideje:
s 17-e,12 óráig
Kossuth Lajos tér 1. sz. alatti
em. 71. szoba)
02. május 21-én 10 óra,
61. szoba.
: 2002. május 23. 11 óra,
61. szoba.
oesterzsebet.hu
l: Kissné dr. Gerőcs Klára
m. telefonszámon.

Közzététel

Az **FHB Földhitel- és Jelzálogbank Rt.** ezúton tájékoztatja befektetőit, hogy az általa nyilvánosan forgalomba hozott jelzáloglevél sorozatok felhalmozott kamata az egyes sorozatokhoz kapcsolódó Tájékoztatókban közzétett kamatfizetési napokon nulla.
A másodpiaci forgalmazás során ezeken a napokon a nyilvánosan kibocsátott, tőzsdére bevezetett jelzáloglevelek nulla forint felhalmozott kamattal forognak.
Ezeket a napokat az alábbi táblázatok tartalmazzák.

FJ07NF01 ISIN: HU0000650122	**Felhalmozott kamat (HUF)**
2001.09.14.	0
2002.03.14.	0
2002.09.14.	0
2003.03.14.	0
2003.09.14.	0
2004.03.14.	0
2004.09.14.	0
2005.03.14.	0
2005.09.14.	0
2006.03.14.	0
2006.09.14.	0
2007.03.14.	0

FJ07NF02 ISIN:HU0000650171	**Felhalmozott kamat (HUF)**
2002.04.10.	0
2002.10.10.	0
2003.04.10.	0
2003.10.10.	0
2004.04.10.	0
2004.10.10.	0
2005.04.10.	0
2005.10.10.	0
2006.04.10.	0
2006.10.10.	0
2007.04.10.	0
2007.10.10.	0

FJ08NF01 ISIN: HU0000650189	**Felhalmozott kamat (HUF)**
2003.02.13.	0
2004.02.13.	0
2005.02.13.	0
2006.02.13.	0
2007.02.13.	0
2008.02.13.	0

FJ07NV01 ISIN: HU0000650205	**Felhalmozott kamat (HUF)**
2003.03.13.	0
2004.03.13.	0
2005.03.13.	0
2006.03.13.	0
2007.03.13.	0
2008.03.13.	0
2009.03.13.	0
2010.03.13.	0
2011.03.13.	0
2012.03.13.	0

FJ07NV01 ISIN: HU0000650155	**Felhalmozott kamat (HUF)**
2002.03.12.	0
2002.09.12.	0
2003.03.12.	0
2003.09.12.	0
2004.03.12.	0
2004.09.12.	0
2005.03.12.	0
2005.09.12.	0
2006.03.12.	0
2006.09.12.	0
2007.03.12.	0
2007.09.12.	0
2008.03.12.	0
2008.09.12.	0
2009.03.12.	0
2009.09.12.	0

1279 MH

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1971 JAN 22

Markó Károly

Szekszárdi műgyűjtőé maradt a „Róma látképe"

Tizenhét év után előkerült egy Markó Károly-festmény

Sihederek törtek be két esztendővel ezelőtt Sch. Béla szekszárdi főkönyvelő lakásába. A hivatlan látogatás elsődleges célja egy Markó Károly- és egy Csontváry-festmény megszerzése volt. A tettesek ezek birtokában szerettek volna Olaszországba disszidálni, hogy a képeket ott eladva, nagy lábon, és — dologtalanul élhessenek. A Tolna megyei nyomozók dicséretére szolgál, hogy a betörés tetteseit elfogták, pedig azok óvatos türelemmel várták, hogy a bűncselekmény hullámai elüljenek. A képek értékének megállapítására igazságügyi szakértőt rendeltek ki. A szakértő a károsult nem csekély meglepetésére megállapította, hogy a Markó-festmény valódi — ám a Csontvárynak tulajdonított kép hamis. Idősb Markó Károly művének címe: Róma látképe. Mérete 27x22,8 centiméter. Értéke 35 ezer forint.

A képtolvajok a Szekszárdi Járásbíróságtól, majd — jogerősen — a Szekszárdi Megyei Bíróságtól megkapták méltó szabadságvesztés-büntetésüket. Büntetőügyben az az általános szokás, hogy a károsultnak legkésőbb a jogerős befejezés után visszaadják a bűnjelként lefoglalt értéket. Ebben az ügyben más történt...

A képre igényt tartott a műbarát főkönyvelő, de a Magyar Nemzeti Galéria is. Ez utóbbi a festmény tulajdonjogának megállapítása iránt indított pert Sch. Béla ellen. A perben kétségtelenül beigazolódott, hogy a mű korábban a Fővárosi Képtáré — a Galéria jogelődjéé — volt. A Fővárosi Képtár gróf Almásy Teleki Éva aukcióján 1939-ben vásárolta meg — Budapest Székesfőváros polgármesterének határozata alapján — 1720 pengőért. Azóta a kép a gyűjtemény törzsanyagához tartozott. Egy 1952-ben megtartott leltárrevízió alkalmával derült ki, hogy a kép eltűnt.

A Galéria jogi képviselője keresetében kifejtette, hogy — a Polgári Törvénykönyv szerint — nem lehet elbirtoklás útján tulajdonjogot szerezni olyan dologra, amely társadalmi tulajdonban van, vagy olyanra, ami a társadalmi tulajdonból jogellenesen került ki.

A főkönyvelő ügyvédje, dr. Gaál Dezső előadta, hogy megbízója a képet Alkér Gusztáv iparengedéllyel rendelkező képkereskedőtől vásárolta. Alkér 1943-tól 1946 nyaráig foglalkozott képkereskedéssel. Később kivándorolt, ma az USA-ban él. A műkereskedő írásba adta, hogy Sch. Béla tőle valóban több képet vásárolt.

A Szekszárdi Járásbíróság dr. Gujás István tanácsa a Magyar Nemzeti Galéria keresetét elutasította. A bíróság álláspontja szerint Sch. Béla jóhiszeműen, iparengedéllyel rendelkező kereskedőtől vette meg a műalkotást. Azt nem sikerült kideríteni, milyen úton-módon került a festmény a képkereskedőhöz — talán az sem kizárt, hogy képaukción vásárolta.

Markó Károly alkotása — akár személyi, akár társadalmi tulajdonban van —, nemzeti kincsünk. Sch. Béla nem ragaszkodik hozzá önző módon. Munkatársunk kérdésére kijelentette: „A per miatt nem neheztelek a Magyar Nemzeti Galériára. Már tárgyaltunk arról, hogy méltányos feltételek mellett lemondok a kép tulajdonjogáról."

Őszintén reméljük, hogy a Galéria és a műgyűjtő ismét felveszi a tárgyalások fonalát, s azt is, hogy sikerül a mindkettejük számára megfelelő vételárban megegyezniük. Talán az sem lehetetlen, hogy a festmények elhelyezésének állandó gondjával küzdő Magyar Nemzeti Galéria helyett a szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeumba kerüljön a Markó-kép; esetleg arra a budapesti egyetemre, amelyen a mester ifjú korában mérnöki tanulmányokat folytatott.

Borváró Zoltán

határozatképesek, vagy legalább-is a pótmegbeszélésekre és egyeztetésekre való kilátás enyhén nyomasztó hatása alatt kell megtárgyalnunk a napirenden szereplő ügyeket.

Bosszúságunkat csak tetézi, ha tudjuk: a vétkesek az esetek többségében „szárazon ússzák meg" a mulasztást. Ha pár óra múlva, vagy másnap-harmadnap találkozunk velük (feltéve, hogy még emlékezünk rá), némileg restelkedve, de szóvá tesszük a dolgot. De ők soha sincsenek híján a sokat érő kifogásoknak. A legjobb esetben is egy könnyed bocsánatkéréssel siklanak napirendre a „szóra sem érdemes" ügy felett. Szégyenkezésnek azonban nyomát sem leljük. Baj, hogy efelett legtöbbször mi is simán napirendre térünk. Mert hát ott, ahol ennek helye van — hivatalt, munkakört érintő esetekben feltétlenül —, igenis, szigorú *szankciókkal* kell érvényt szerezni a munkafegyelem normáinak. Emellett pedig az erkölcsi elmarasztalást sem szabadna megspórolniuk az érintetteknek. Csak így alakítható ki ugyanis olyan egészséges atmoszféra, amelyben a munkájukat rendesen végzők ózondús levegőt szívnak, a mindenfajta és rendű lógósok pedig légszomjjal küzdenek.

De lépjünk tovább! A jelenlét nem egyenlő még a részvétellel. Az, hogy valakinek az aláírása sohasem hiányzik a jelenléti ívről, önmagában nem sokat bizonyít. (Egyébként, a megrögzött hiányzók sem mindig hiányoznak. A követ

az e
Sc
sásk
dig
arra
vék
eml
szo
félr
mu
áld
tet
köl
be
tal
csökkentését. S ez már

Mondjuk ki: néha nagyon is *tékozlón* bánunk legjobbjaink energiájával. Azokkal, akiket nem kell különösebben ösztönözni, mert belső tűz ég bennük, elsősorban hivatás- és munkaszeretetük hajtja őket. Csakhogy már a fiziológiai korlátok miatt sem kimeríthetetlen az emberi energia, a rablógazdálkodás pedig mindig súlyosan megbosszulja magát. A túlméretezett teher egy idő múltán meggyorsíthatja *a szellem korrózióját*, s lehetetlenné teheti *regenerálódását*, *bővített újratermeléséről* nem is szólva. S hogy ennek a következményei milyen súlyosak lehetnek, azt már nem is kell bizonygatni.

Becsüljük meg az állhatatos jelenlevőket a helyesebb közteherviseléssel is. Mivel — képletesen szólva — még sok üres szék van.

PÁLFI VIKTOR

adságért küzdő népeknek

ékemozgalom idei terveiről

Laosz és Kambodzsa népeivel vállalt szolidaritás erősítése. Még fokozottabb erkölcsi, politikai és anyagi segítséget nyújtunk Indokína népeinek. Nemzetközi kapcsolatainkat is felhasználjuk a népek igazságos harcának támogatására. Békemozgalmunk tovább erősíti ez évben is az arab népekkel vállalt szolidaritást, támogatja igazságos harcukat, s elítéli Izrael agresszív politikáját. A Béke-világtanács kezdeményezéseit követve, segítséget nyújtunk egy olyan nemzetközi konferencia megrendezéséhez, amely az arab népek támogatására hivatott.

Kodály-emléknapok Debrecenben

Január 31. és február 8. között *Kodály Zoltán emléknapokkal* fejezi ki tiszteletét Debrecen a nagy magyar zeneszerző iránt, akit sok szál fűzött a városhoz. A többi között 1934-ben itt rendezték meg a Háry János első szabadtéri előadását.

Markó Károly

M.934.VI.16.
Est,934.VI.17.
M.O.934.VI.17.

MŰVÉSZET

A Szépművészeti Muzeum ujabb szerzeményei

Három esztendő gyüjtése, munkája és nagyrészt a mecénások szeretetének köszönhető az, hogy a *Szépmüvészeti Muzeum* ujabb, igazán értékes festményekkel és szobrokkal gyarapodott. A vasárnap megnyiló kiállításon nyolcvan mütárgyat lát majd a közönség, mindössze négy jelentékenyebb darab hiányzik, amelyeket tulságosan nagy méretük miatt nem lehetett az aránylag kis helyiségben bemutatni. Ez a nyolcvan mütárgy igazán szépen reprezentálja a *Szépmüvészeti Muzeum* komoly munkáját és egyben müvészettörténeti szempontból is sokat jelent majd azok számára, akik itt szemtől szembe állhatnak egészen kivételes, talán csak reprodukciókból látott mütárgyakkal. Többeket, természetesen, már láttunk. Igy azt az anyagot, amelyeket a velencei egyezmény értelmében a bécsi volt udvari gyüjteményekből Magyarországnak itéltek és annakidején a Nemzeti Muzeumban rendezett kiállításon mutattak be.

Az ujabb generáció, a mai müvésznemzedék szobrait és festményeit pedig örvendetes itt viszontlátni. Mindettől függetlenül a *Szépmüvészeti Muzeum* helyesen tette, amikor gondos rendezésben bemutatja az utóbbi három esztendő termését. *Memling* Hans szép szárnyasoltárja, *Tintoretto* kompoziciója, *Mányoki* Ádám hires önarcképe, *Goyen* Jan finom tengerparti tája, *Markó* Károly két kiállitott müve és Mátyás királynak, vala mint Beatrix királynénak az a márványdombormü képmása, amelyet az ismeretlen lombardiai szobrász készitett, a kiállitás legszebb, legimpozánsabb darabjai. De ugyanezt lehet mondani arról a sokat vitatott festményről, amelyről Margit Terézia spanyol infánsnő tekint ránk. Ez a kép esztendőkkel ezelőtt sok vitára adott alkalmat: *Velasquez*nek tulajdonitották, ami nem is csoda, annyira finom és rajta van a nagy mester stilusa. Majd azt mondták, hogy a mester veje, *Mazó* készitette. Most még mindig kérdőjel van a kép előtt, de egészen valószinü, hogy *Miranda* Carreno Juan a festmény szerzője.

A régebbi magyar mesterek müvei közül többet lehet itt viszontlátni. *Deák-Ébner* Lajos hires *Baromfivására, Lotz* Károly két portréja, *Benczur* Gyulának *Trefort* Ágostonról készitett arcképe, *Bihari* Sándor remek kis festménye, *Szinnyei-Merse* Pál munkái (közöttük különösen a *Szerelmespár* cimü festmény), *Rippl-Rónai* több festménye, *Ferenczy* Károly hires *Hegyibeszéde* és *Paál* László két tájképe, mindenekfölött az, amely egynapos házat ábrázol az erdőszélen, valamint *Munkácsy* Mihály által festett női arc képe mutatják meg a kiállitás igazi értékét. Az ujabbak közül *Csók* Istvántól, *Burghardt* Rezsőtől, *Aba-Novák* Vilmostól, *Rudnay* Gyulától, *Molnár C. Páltól*, *Szőnyi* Istvántól, *Bernáth Auréltól* és *Egry* Józseftől látunk értékes festményeket. A szobrászok közül itt van *Medgyessy* Ferenc karakterisztikusan egyéni, a müvész nagyszerü stilusát mindenképpen reprezentáló *Pihenő leány* cimü, kőtömbbe vésett müve. *Szomor* László, *Mészáros* László, *Cser* Károly, *Beck* Ö. Fülöp és *Vilt* Tibor egészitik ki a szobrászanyagot.

Dékány András

— **Egy nap alatt kétszer hajózott át a csatornán vászoncsónakon egy francia kapitány.** *Párisból* jelentik: *Clausanges* francia kapitány összehajtható vászoncsónakjával egy nap alatt kétszer hajózott át a csatornán. Reggel indult el Cap Griz Nezből, egy órakor ért Folkestoneba, ahonnan háromnegyed háromkor indult vissza. Este tiz órára vissza is ért kiindulási helyére. Clausanges kapitány az első, aki egy nap alatt kétszer hajózta át a csatornát.

— **Ladányi Ármint kiutasitották Ausztriából.** *Ladányi* Ármin dr. ügyvéd ellen, akinek a kommunizmus bukása után szélsőséges magatartása miatt kellett elhagynia Magyarországot, Bécsben különféle ügyekben eljárást inditottak. A bécsi törvényszék szerdán tárgyalta Ladányinak egyik bünügyét s a tárgyalás befejezése után a bécsi rendőrfőnökség Ladányi Ármint utasitotta, hogy *negyvennyolc óra alatt hagyja el Ausztria területét.* Ladányi pénteken délután Hegyeshalomnál lépte át a magyar határt, ahol a budapesti főkapitányság politikai osztályának detektivjei várták és Budapestre kisérték. A főkapitányságon őrizetbe vették és este megkezdék kihallgatását. Szombaton **döntenek további sorsáról.**

vesztette az egyensulyt és nyilegyenesen le zuhant. Siedlecka kisasszony a helyszinen meghalt, mig Cantacuzino herceget sulyos sérüléseivel kórházba vitték, ahol azonnal megoperálták. *Állapota aggasztó.*

— Országos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1958 SZEP 1 6

— »ERDŐ A MAGYAR FESTÉSZETBEN« címmel Sopronban a Magyar Nemzeti Galéria kiállítást rendezett. Paál László, Markó Károly, Mészöly Géza, Munkácsy Mihály, Szinyei-Merse Pál, Mednyánszky László erdő témájú képeit mutatták be nagy sikerrel.

téren ro-
me ele-
ívben
íd kellős
ndégeink
kiáltásai
gyönyörű

negyet és a Rozsad

— *Au revoir Bud*
den nagyon szép v
csúzik Gigi. — *Cs*
nálom, hogy egy na
ismerhettük meg eg
rost.

Markó károly id.

SOMOGYORSZÁG

1957 FEB 10 + 3

K

SOMOGYORSZÁG

610

RÉGI NAGYMESTEREK

Új kiállítás a Rippl-Rónai Múzeumban

Ezzel a címmel nyílik kiállítás ma a Rippl-Rónai Múzeumban, mely túlnő a szimpla tárlat határain, mert a jegy is, melyben a kiállítás gondolata fogant az volt, hogy Kaposvár népe előtt ismertté tegyen olyan alkotásokat, melyekhez más módon nem igen tudnánk hozzáférni. A kiállítás külföldi és magyar mesterek alkotásait tartalmazza a 13. századtól a 19. század elejéig, felvonultatva a különböző iskolák és kifejező eszközök képviselőiből a legnagyobbakat. A firenzei festő, Fra Angelico oltárképe, mely Krisztus keresztről való levételének tragikus pillanatát fogja meg és a Trónoló Boldogasszony reneszánsz előjeleket sejtető képe mellett Correggionak szinte a kacérság határát súroló alakjaiban gyönyörködhetünk. Az olasz művészetet képviseli Tiziano képe is, »Az adógaras«, mely a nagy festő óriási lélekábrázoló tehetségét példázza. A firenzei óriás, az építészetben, szobrászatban, festészetben egyaránt kiemelkedő Michelangelo Jeremiás prófétája mellett — ha színben nem is — de gyönyörködhetünk a 15. század egyik legnagyobb alkotásában a Mona Lisa-ban, a másik szellemóriás, Leonardo da Vinci alkotásában.

A bemutatott német festők közül csak kettőt emeljünk ki: Lucas Chranachot, akinek Madonnája a korareneszánsz festészetének bélyegét hordozza élénk gótikus színekkel, és Dürer Önarcképét, melyről az okos nyugalom harmonikusan árad az arcból és a kézből egyaránt. Egészen más mentalitás Peter Breughel az élet közvetlen megragadásával: Parasztbúcsúja alakjainak játékosságával és pajzánságával.

A nagyközönség előtt kevésbé ismert El Greco spanyol festő művészete, aki bár a klasszikus velencei festészet megkésett híve, technikájával mégis az új idők előfutárának számítják.

Rubens és Van Dyck portréi mellett Rembrandt klasszikus »Éjjeli őrjárat«-át már nemzedékek csodálták, s azt, hogy milyen nagy sikerrel használja a művész a fény-árny játékát lelki kifejezésül is.

A németalföldi mesterek közül Adrien Brouwer Kocsmajelenete, és Jan Van Der Meer »A csipkeverő lány« című képe után magyar festők alkotásait is láthatjuk: Bogdányi Jakab holland hatást tükröző Csendéletét és a korában sokat foglalkoztatott arcképfestő, Kupeczky János portréját, a Szőrmekalpagos férfit, melyen a sötét háttér alkalmazása és a fény-árny játék Rembrandt hatásra vallanak. Idős Markó Károly Idillikus tájképe a legapróbb részleteket is pontosan kidolgozó műgonddal a kor stílusát és ízlését követi. A nagy mesterek sorát a halk színekkel dolgozó Barabás Miklós Férfi képmás-a zárja be.

Mindenképpen csak elismerés illeti a Múzeumot e kiállítás megrendezéséért, s általában azért a munkáért, hogy ezt a »művészettörténeti kurzust« beindította és tovább akarja vinni későbbi kiállításban a biedermayer-korszaktól egészen a modern irányzatok képviselőinek bemutatásáig. A válogatást Z. Soós István végezte a művészember és a pedagógus elveinek szerencsés egybekapcsolásával, s akinek mint restaurátornak nem kis érdeme van abban, hogy a laikus nézőt nem vezetik félre az évek alatt besötétült színek.

Ugy gondoljuk, helyesebb lett volna a képeket olyan rendszerben elhelyezni, amely szerint a 13. század mesterei a bejárati teremben lennének, mert így a szemlélő egymás után következően látná a különböző korok mestereinek képeit.

A szép és érdekes kiállítás megérdemli, hogy minél többen gyönyörködjenek a ritkán látható képekben.

— k. e. —

4698 — Jókai-nyomda

SZABAD NÓGRÁD
SALGÓTARJÁN

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651, 221—285

SOMOGYORSZÁG

r. 11-től febr. 17-ig

ÁLLANDÓ MŰS

4,30: Hírek.
4,35: Reggeli zenés műsor.
Közben:
6,00: Falurádió.
6,30: Egészségügyi tanácsadó.

Csütörtök

FEBRUÁR 14.

Kossuth-rádió:

8,00: Műsorismertetés.
8,08: Szórakoztató zene.
9,00: Az egér, a hangya, meg a kandur.
9,20: Téli mulatságok.
9,40: Mozart-kamaraművek.
10,00: Hírek, lapszemle, időjárásjelentés.
10,15: Rádióegyetem.
11,00: Végzetes föld.
11,30: A Magyar Néphadsereg énekkara énekel.
12,00: Déli harangszó. Utána: hírek, időjárásjelentés.
12,15: Szórakoztató muzsika.
13,00: Falurádió.
13,20: Vidám dalok, csárdások.
14,00: Időjárás- és vízállásjelentés. Műsorismertetés.
14,15: Erkel operáiból.
15,00: Hírek, közlemények, időjárásjelentés.
15,10: Az elveszett játékok.
15,50: Népi kórusok.
16,00: Közkeletű mérgek.
16,57: Műsorismertetés.
17,00: Hírek, időjárásjelentés.
17,10: Részletek Kemény Egon Valahol délen és Kerekes János Állami Áruház c. operettjéből.
18,00: Az ifjúság fóruma.
18,15: Blaháné legszebb dalai.
18,45: Mi újság a nagyvilágban?
19,00: Tánczene.
19,30: Napról napra...
19,54: Jóéjszakát, gyerekek!
20,10: A harag napja. Színmű.
22,06: Hírek, időjárásjelentés.
22,21: Közvetítés Salzburgból a Mozarteum nagyterméből.
0,06: Hírek, időjárásjelentés.

Petőfi-rádió:

14,00: Zenekari hangverseny.
15,30: A kókler.
16,00: Részletek Rékai Nándor Nagyidai cigányok c. dalművéből.
17,00: Császári és királyi bor...
18,00: Závodszky Zoltán énekel.
18,15: Nők negyedórája...
18,30: Tánczene.
19,00: Berlioz... Zenés életrajz.
20,00: Schubert-dalok.
20,10: Sporthíradó.
20,25: Az Állami Népi Együttes zenekarának műsorából.
21,00: Tudományos híradó.
21,20: Balettrészletek operákból.
22,00: Műsorzárás.

Péntek

FEBRUÁR 15.

Kossuth-rádió:

8,00: Műsorismertetés.
8,08: Zenekari hangverseny.
9,00: Emil és a detektív Regény.
9,20: Énektanítás az óvodában.
9,30: Könnyű dalok.
10,00: Hírek, lapszemle, időjárásjelentés.
10,15: »Jaj de szépen muzsikálnak...« Magyar nóták, csárdások.
11,00: A törvény.
11,18: Kamarazene.
12,00: Déli harangszó. Utána: hírek, időjárásjelentés.
12,15: Tánczene.
13,00: Falurádió.
13,20: Fúvószenekari hangverseny.
14,00: Időjárás- és vízállásjelentés. Műsorismertetés.
14,15: Válaszolunk hallgatóinknak.
14,30: Operett- és filmdalok.
15,00: Hírek, közlemények, időjárásjelentés.
15,10: Népek dalai.
15,40: Bródy: Könnyű múzsa.
16,00: Vadászat.
16,57: Műsorismertetés.
17,00: Hírek, időjárásjelentés.
17,10: »A kocsisok zenéje.
18,00: A munkástanácsok életéből.
18,20: Szív küldi szívnek szívesen...
18,55: Mi újság a nagyvilágban?
19,10: Szerelmes hangula
19,30: Napról napra... Riportok, tudósítások, jegyzetek.
19,54: Jóéjszakát, gyerekek!
20,00: Hírek, időjárásjelentés.
20,10: Offenbach: Hoffmann meséi. Opera. Közben:
21,41: Hírek, sport, időjárásjelentés.
21,56: Az operaközvetítés folytatása.
22,45: Tánczene.
23,00: Halhatatlan szerelmesek.
24,00: Hírek, időjárásjelentés.

Petőfi-rádió:

14,00: Bárdos: Népdalrapszódia.
14,15: Rongyos vitézek.
14,30: Játszani jó!...
14,45: Operarészletek.
16,00: Táncok fúvószenekarral.
16,20: A magyar föld szerelmesei.
16,40: Hősi múltunk dalaiból.
17,10: Goethe Itáliában. Irodalmi összeállítás.
17,40: Zenekari hangverseny.
19,00: Emlékek az olimpiáról.
19,55: Ernst Fischer: Az Alpoktól délre — szvit.
20,10: Sporthíradó.
20,25: Tánczene.

Törzskönyvezett berkshire elit rekord tenyészkocasüldők eladók. Buzsák, Sertéstelep. Érdeklődni lehet: Kaposvár,

Markó Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 APR 7

MAGYAR NEMZET 4.

117

Magyar Nemzet

Zenélő képeslapok

Tájékoztató a Képzőművészeti Alap reprodukcióiról

Szerda délelőtt a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatánál *Nemes* Béla igazgató tájékoztatta a sajtó, a rádió és a televízió képviselőit legújabb kiadványaikról. Elmondotta, hogy a kiadó e reprodukciós levelezőlapok, nagyméretű művészi reprodukciók közrebocsátásával a giccs ellen kíván harcolni, s a kiadványok sikere bizonyítja, hogy ez a munka nem eredménytelen.

A legismertebb műalkotásokról készült *reprodukciós képeslapok* kiadása 1958-ban kezdődött meg, amikor első sorozatként 18 fajta levelezőlap hagyta el a nyomdát. E sorozatban a magyar mesterek művei közül — a többi közt — *Markó Károly, Munkácsy* Mihály, *Paál* László, *Csók* István és *Bernáth* Auréi, a külföldiekéből pedig — egyebek közt — id. *Bruegel, Goya, Dürer, Velasquez, Courbet* festményei nyomán jelentek meg levelezőlapok. Nemrégiben újabb harminckét fajta művészi lap jelent meg, s itt már *Barabás* Miklóson és *Ferenczy* Károlyon át *Kosztáig, Derkovitsig* és *Szőnyiig* a magyar művek sokaságával találkozhatunk, híres külföldi művek mellett. Az Alap Kiadóvállalata nagyobb körben szeretné terjeszteni az esztétikai nevelést elősegítő kiadványait, ezért kívánatos lenne, ha a belkereskedelem szervei, például a Könyvterjesztő Vállalat bolthálózata szívesebben vállalná e *levelezőlapok* terjesztését. Sajnos, ma még csak a Nemzeti Galériában s a Szépművészeti Múzeumban kaphatók, s ez nemhogy a vidéki, de még a pesti érdeklődést sem elégíti ki.

A kiadó nagy eredményeket ért el a nagyméretű művészi reprodukciók kibocsátásában is. Ebben az évben 55 új, eddig még nem reprodukált műalkotás mása kerül forgalomba, s több, azóta már elfogyott reprodukciót újból megjelentetnek. Kiadnak ezenkívül 54 féle új, kis alakú reprodukciót is, s ez azt jelenti, hogy mintegy 600 ezer példány hagyja el a szép munkát végző Kossuth, Offset és Athenaeum Nyomdát. E megnövekedett méretű reprodukció-kiadás terjesztésében nagy szerepet vállalt a Kultúra Vállalat is, tíz- és tízezer reprodukciót exportálva külföldre.

Tavaly karácsonykor újdonságként jelentek meg a *colorvox hangbarázdás képes-levelezőlapok* első példányai, s az első 16 ezer darab nagy sikere nyomán a napokban újabb szériát adnak ki, majd a második negyedévben ismét kilencféle képen kilencfajta új zenei felvételt bocsátanak közre a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatánál.

Magyar Nemzet

Televíziós közvetítés az Operaház díszelőadásáról

A Televízió közli, hogy április 14-i, csütörtöki műsorában a következő változások lesznek: 19.10: Lányok, asszonyok, 19.55: Üdvözöljük Szukarno elnököt, — utána: Közvetítés Szukarno indonéz köztársasági elnök tiszteletére rendezett díszelőadásról, az Állami Operaházból.

Benke Valéria látogatása Komárom megyében

Benke Valéria művelődésügyi miniszter szerdán Komárom megyébe látogatott. A megye kulturális helyzetéről tanácskozott Tatabányán a párt megyei bizottságának vezetőivel, majd a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetőivel. Ellátogatott a középiskolai KISZ-titkárok és diákotthoni KISZ-vezetők értekezletére, ahol elbeszélgetett a részvevőkkel az iskolai KISZ-szervezetek munkájáról. Délután a művelődésügyi miniszter felkereste Tatabánya egyik új iskoláját, a kertvárosi iskolát, majd az esztergomi tanítóképzőbe látogatott el.

Április 24—25-én lesz az MSZBT országos kongresszusa

Vadász Elemér Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság elnöke nyilatkozott az MSZBT munkájáról. Elmondotta a

Fokozó

A lakoss
Debrecer
Júniusban jelenik m

A Központi Statisztikai Hivatal a napokban befejezte a hatvanhárom magyar város népességi adatainak feldolgozását. Az alábbiakban közöl-

A városok népességének

1960. január 1

BUDAPEST FŐVÁROS	**1 807 29**
MEGYEI JOGÚ VÁROSOK	
Debrecen	129 30
Miskolc	144 27
Pécs	114 62
Szeged	98 67
JÁRÁSI JOGÚ VÁROSOK	
Ajka	15 37
Baja	30 35
Balassagyarmat	12 45
Békéscsaba	49 48
Cegléd	37 94
Csongrád	20 69
Eger	35 37
Esztergom	23 06
Gyöngyös	28 66
Győr	70 81
Gyula	24 60
Hajdúböszörmény	32 21
Hajdúnánás	18 41
Hajdúszoboszló	19 66
Hatvan	19 95
Hódmezővásárhely	53 50
Jászberény	30 21
Kalocsa	13 66
Kaposvár	43 45
Karcag	26 09
Kazincbarcika	15 28
Kecskemét	66 81
Keszthely	14 85
Kiskunfélegyháza	33 18
Kiskunhalas	26 46
Kisújszállás	13 79
Komárom	9 86
Komló	24 85
Kőszeg	9 81
Makó	29 93
Mezőtúr	23 63

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

NÉPSZABADSÁG
1957 SZEP 24

Markó Károly id.

1957. szeptember 24, kedd

610

Művészeti aukció-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban

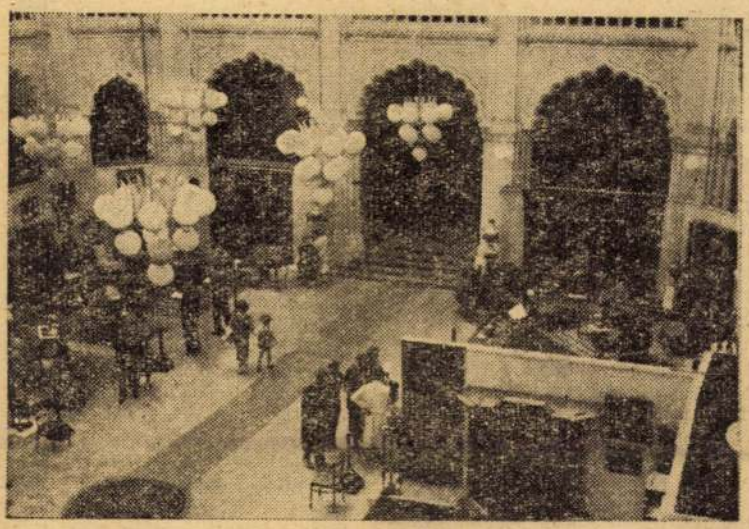

(Tudósítónktól.)

— Először, másodszor: senki többet harmadszor!

1950-ben koppant utoljára a becsüs kalapácsa aukción. Most a Bizományi Áruház kísérletet tett arra, hogy újra életre keltse a műértő közönség által annyira kedvelt, évek óta nélkülözött művészeti aukciót.

A Bizományi Áruház a műgonddal összeállított anyaggal kulturális feladatot is teljesít, mert hozzáférhetővé teszi a műalkotások megszerzését.

Két és félmillió forint értékű, több mint kétezer műtárgy szerepel a kiállításon. Az aukció vezetői az árverésnél 40—60 százalékos licitálásra számítanak.

Sok értékes kincs van a szobrok, festmények, szőnyegek, antik és stílbútorok és egyéb ritkaságok között; így például egy XV. századbeli ismeretlen mester festménye, több múzeális értékű magyar festmény is van a kiállított tárgyak között, így *idősb. Markó Károly, Mednyánszky, Csók, Iványi-Grünwald alkotásai.* A miniatűrök közül a legszebb *Daffinger Móritz Michael* finom színekkel megrajzolt női képmása.

Az antik ezüsttárgyak között kiemelkednek a régi ötvösművek, a XVIII. századi nürnbergi

Bőven van a kiállításon renaissance, barokk, Louis XVI. és empire bútor. Könyvszekrényben, tabernakulumban, szekreterben lehet válogatni.

Hogy ízelítőt adjunk az aukció „kikiáltási áraiból": egy Paál László-kép ötezer forint, egy Bars Bock mitológiai jelenet négyezer forint.

A legdrágább ezüsttárgy — egy elefántcsont faragással és vadászjelenetekkel díszített kupa a XIX. századból — hétezer forint.

Egyes antik bútorok nemcsak a szépérzéket elégítik ki, de talán olcsóbbak is, mint a modern műbútor. Például egy fényezett diófa biedermeier szekrény kikiáltási ára 1500 forint, egy XVIII. századból való kétajtós szekrény 3200 forint.

Az aukció iránt nagy az érdeklődés; sokan várják, hogy megszerezhessék egy-egy értékes műtárgyát. Az árverés a kiállítás után, október elsején kezdődik.

vasárnapi és hétfői programja

A szíriai parlamenti küldöttség *Rafik Basur*, a szíriai parlament alelnöke vezetésével vasárnap délelőtt látogatást tett *Rónai Sándornál*, az országgyűlés elnökénél.

Magyar részéről jelen volt a látogatásnál *Nagyistók József*, az országgyűlés alelnöke, *Kristóf István*, az Elnöki Tanács titkára, *Mihályfi Ernő*, az országgyűlés külügyi bizottságának elnökhelyettese, *Galló Ernő*, *Kádas István*, *Czéh József*, az országgyűlés jegyzői.

Rónai Sándor baráti szeretettel köszöntötte a szíriai parlamenti küldöttség tagjait. Elmondotta, hogy az Interparlamentáris Unió londoni ülésén bensőséges baráti viszony alakult ki Szíria képviselőivel. Rafik Basur köszönetet mondott a szeretetteljes, meleg fogadtatásért, majd szíriai munkások készítette ajándékokat nyújtott át az országgyűlés elnökének. A szíriai parlamenti küldöttség tagjai ezután megtekintették az Országházat, majd a Hősök terén megkoszorúzták a hazánk szabadságáért és függetlenségéért elesett magyar hősök emlékművét.

A küldöttség vasárnap délben megtekintette a *Szépművészeti Múzeum Régi Képtárát*.

*

Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke hétfőn délelőtt fogadta a Szíriai Köztársaság parlamenti küldöttségét. A fogadáson magyar részről jelen volt *Kádár János*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, *Nagy Dániel*, az Elnöki Tanács elnökhelyettese, *Vass Istvánné* és *Nagyistók József*, az országgyűlés alelnökei, s *Kristóf István*, az Elnöki Tanács titkára.

A látogatás végén Rafik Basur díszes kivitelű szíriai népművészeti dobozzal ajándékozta meg az Elnöki Tanács elnökét.

A küldöttség hétfőn délután az Országházban találkozott az országgyűlés és az Elnöki Tanács több vezetőjével, a külügyi bizottság számos tagjával és az országgyűlés állandó bizottságainak vezetőivel.

Szíriai vendégeink hétfőn este az Operaház díszelőadásán vettek részt.

A díszelőadáson megjelent a szíriai köztársaság parlamenti küldöttsége Rafik Basur, a szíriai parlament alelnöke vezetésével.

Rész vett a díszelőadáson a magyar politikai, gazdasági és kulturális élet sok vezető személyisége.

Megjelent a díszelőadáson a budapesti diplomáciai képviseletek számos vezetője és tagja.

A díszelőadás műsorában szerepelt az Állami Népi Együttes énekkara, a Fővárosi Népi Zenekar, a Budapest Együttes tánc- és zenekara, valamint *dr. Palló Imre* Kossuth-díjas kiváló művész, *Tiszay Magda*, az Állami Operaház tagja.

Véget értek a nagykőrösi Arany-napok

A nagykőrösi Arany-napok záróünnepségeit vasárnap tartották. Délelőtt dísztanácsülés volt az Arany János Művelődési Házban. Délután békegyűlést tartottak a nagykőrösi, valamint a ceglédi

Aláírták az NDK és a Magyar Népköztársaság közötti 1957. évi kiegészítő árucsereforgalmi megállapodást

Berlinben szombaton délben került sor a Német Demokratikus Köztársaság és a Magyar Népköztársaság között nemrég megkötött 1957. évi árucsereforgalmi megállapodás kibővítéséről szóló egyezmény aláírására. A kiegészítő egyezmény kereken 12 százalékkal növeli a két ország 1957-re tervezett árucsereforgalmát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1957 AUG 30

MARKÓ KÁROLYNAK, a híres magyar festőművésznek száz esztendővel ezelőtt írt levelére bukkantak a zichyfalvi Zichy-könyvtár levéltárában. A levélben két, eddig ismeretlen művéről számol be Markó. A levél alapján most kutatják a két alkotást.

*

és magatar...
eszmék irányítják, amelyeket
még nem, vagy csak felszíne-
...nak, hanem kiforrat-

Markó Károly id.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 — 12.

TÁBORTŰZ

117

Ismerd meg a magyar képzőművészetet!

id. Markó Károly : Visegrád. 1828.

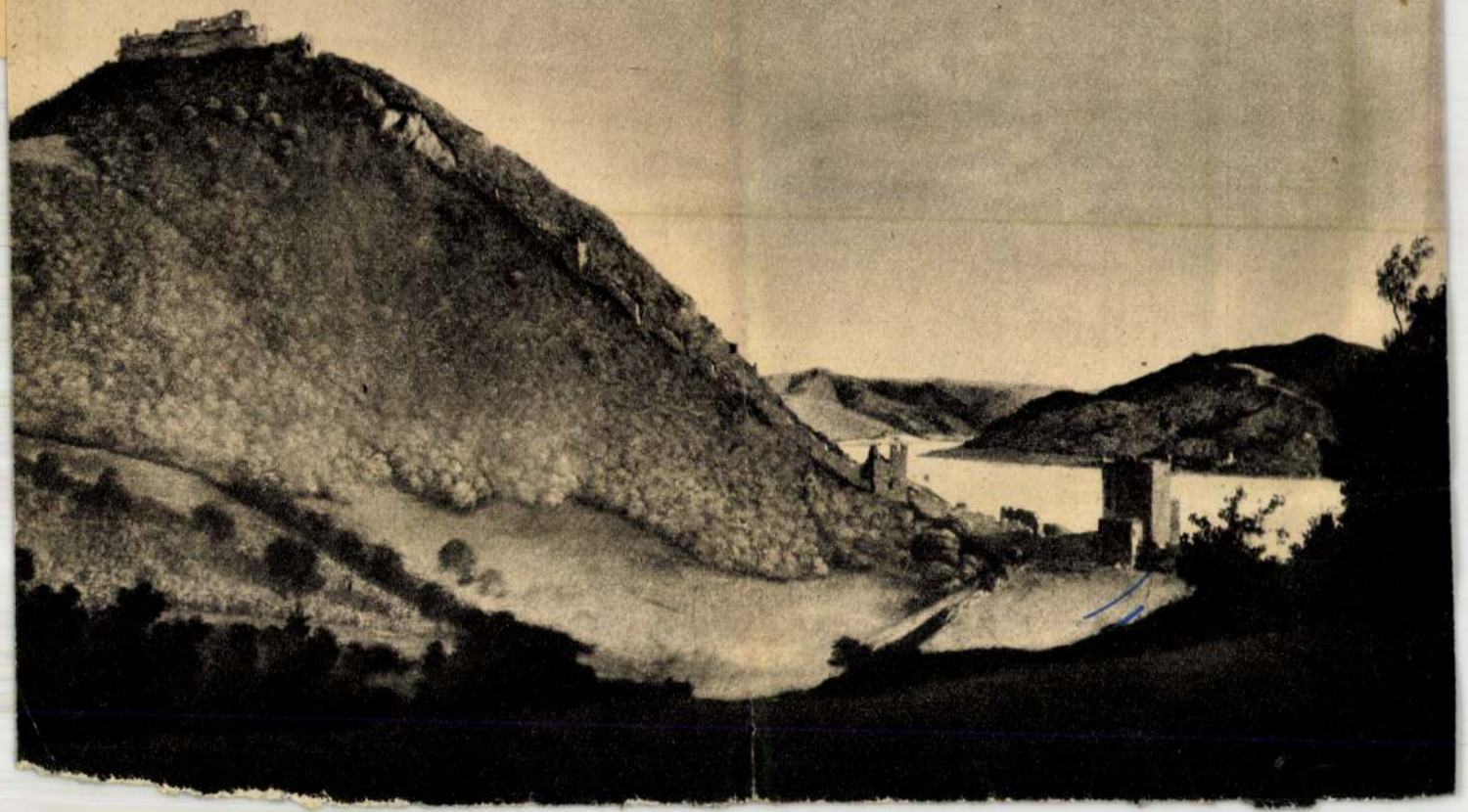

Tábortűz

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÉPES FOLYÓIRATA

3069

77

8. Ifj. Markó Károly:

Sz. Pesten 1822. január 22-én. + Moszkvában 1891-ben.)

Tájkép naplementével.

A hegyes vidék háttéréből, hol épületek látszanak tornyokkal, széles patak tör előre, melynek vize a nyugvó napos tükrözi vissza s a melyen bolthajtásos kőhid vezet át három nyilással. A hidnál jobbra toronyromja köti le figyelmünket. Az előtérben a földre leült férfi és nő előtt ~~egy~~ asszony áll fején kosárral, melynek fehér takarója ~~[illegible]~~ a palaczkot nem fedi. Bal kezével a kosarat ~~[illegible]~~ s jobbjával piros szoknyáját tartja kissé felemelve. Fejét ~~[illegible]~~ kendővel kötötte be, kivágott ruhadereka kék s ~~[illegible]~~ ingvállának bő újján szűk a kézelő. A férfi fején szalma kalap van, ingre vetkőzött, mellénye s felgyűrt nadrágja barna, az ülő asszonnak ⊥ fejkendője piros, ingválla olyan, mint amaré, köténye fehér és szoknyája lila. Közelőkben kiszáradt fatörzsek vannak. A tulsó partról dereglye indul el, mely három asszonyt és egy kis leányt, szenával megrakott két kereku talyigát és egy szamarat hoz át. A révészek állva dolgoznak s csáklyával lökik el a hajót. Az asszonyok egike áll s fején kosarat tart. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra C. Markó junior 1860/61. 4

⊥ konytbakötött

Vászon, méretei 62:86.5. cm.

~~M. Kép. 123.~~

~~Ny. 77.~~

~~A Kérsarnokglet ajánd. 1861. jun. 4.~~

VIII: 8.

15

VIII: 346.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 SZ[illegible] 25

Komárom megyei

id. Markó Károly

JÓ REGGELT!

1966. szeptember 25. vasárnap

Kleofás napja

175 éve, 1791 szeptember 25-én született idősb. Markó Károly festőművész, a klasszicista festészet egyéni jellegű képviselője. Mint gyakorló mérnök meglett korában kezdett csak komolyabb művészeti tanulmányokat. 13 évet töltött — anyagi gondokkal küzdve — külföldön: Bécsbe, majd Olaszországba ment, ahol egy negyedszázadig, egészen haláláig élt. Idegenben is mindig magyarnak vallotta magát, s az Itáliát járó fiatal magyar művészeket anyagilag és erkölcsileg támogatta. A magyar szabadságharc kitörésekor, mikor már felküzdötte magát az európai hírnév magaslatára, felébredt benne a vágy a visszatelepedésre, de csak Bécsig juthatott; onnan vissza kellett fordulnia. Ezután már csak egyizben tett rövid látogatást Magyarországon: 1853-ban. Elsősorban tájképfestő volt. Festészetében természeti és mitológiai elemek váltakoznak. Alakos kompozícióin is a táj, a természeti környezet uralkodik. Festményeit aprólékos, gondos kidolgozással, fénytől és melegségtől telitett színezéssel festette. Három fia és egy leánya — mind festők —, többnyire apjuk stílusát [illegible]ték.

Megy

Az őszi megyei ra
ma Dorogon kerül so
lálkozók mindig iga
vezetes, izgalmas küzdelmet
hoztak. S bár most a tatabá-
nyaiak elhúztak a dorogiak-
tól és sokkal jobban állnak
a tabellán, a mérkőzés mégis

gon győztek 2:0-ra, tavasszal
Tatabányán simán 3:1-re,
majd ezt követően a Nyári
Kupa keretén belül ismét
Dorogon fölényesen 5:1-re.

A Dorog nem változtat...

A dorogiak most nagyon
nehéz helyzetben vannak.
Számításuk szerint kevés esé-
lyük van arra, hogy benn
maradhatnak osztályozó nél-
kül az NB I-ben, hiszen a 12.
helyezettől már négy pont
választja el a csapatot. Mind-
ettől függetlenül a Dorogi
játékosai lelkiisme-

marad. Éppen ezért örömmel
nyugtázzák azt a tényt, hogy
több tehetséges fiatal játékos
most már állandó tagja az

...a Tatab

Tatabányán érthetően elé-
gedettek voltak a szakvezetők
a csapat múlt vasárnapi telje-
ményével. Bíznak abban,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

id. Markó Károly

1966 SZEP 2 5.

idősb Markó Károly

festőművész, a klasszicista festészet egyéni jellegű képviselője. Mint gyakorló mérnök meglett korában kezdett csak komolyabb művészeti tanulmányokat. Tizenhárom évet töltött — anyagi gondokkal küzdve — külföldön: Bécsbe, majd Olaszországba ment, ahol egy negyedszázadig, egészen haláláig élt. Idegenben is mindig magyarnak vallotta magát, s az Itáliát járó fiatal magyar művészeket anyagilag és erkölcsileg támogatta. A magyar szabadságharc kitörésekor, mikor már felküzdötte magát az európai hírnév magaslatára, felébredt benne a vágy a visszatelepedésre, de csak Bécsig juthatott; onnan vissza kellett fordulnia. Ezután már csak egy ízben tett rövid látogatást Magyarországon: 1853-ban. Elsősorban tájképfestő volt. Festészetében természeti és mitológiai elemek váltakoznak. Alakos kompozícióin is a táj, a természeti környezet uralkodik. Festményeit aprólékos, gondos kidolgozással, fénytől és melegségtől telített színezéssel fes-
tette. Három

10.30: Belker. Technikum—Mar-
s Gimnázium, megyei női mér-
őzés.

TEKE

S. Kinizsi—Gy. Richards B., me-
yei csapatbajnoki mérkőzés, Ki-
izsi-pálya, reggel fél 9 órakor.

MOSONMAGYARÓVÁR

LABDARÚGÁS

M. Hubertusz—Kapuvár, megyei
osztályú bajnoki mérkőzés. Li-
eti sporttelep, délután 3 óra. Já-
kvezető: Kőrös II.

TORNA

Mosoni Vasas—Tokodi Bányász,
yéni férfi és női tornaverseny,
számú iskola tornaterme, dél-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUN 4

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1021

ÉRTÉKES KÉPAJÁNDÉK A VÁSÁRHELYI MÚZEUMNAK

Úr György hosszú időn át szolgálta hírlapíróként a magyar sajtó ügyét Szegeden és Vásárhelyen is. Halála előtt akként rendelkezett, hogy képgyűjteményének egy részét — 15 művet — a hódmezővásárhelyi múzeumnak adományoz. Az elhunyt hírlapírónak ezt az intézkedését özvegye a napokban váltotta valóra a képeknek a Tornyai János Múzeum részére történt átadásával. Az adományozott kollekció nagyobbik része kvalitásos mű. Így többek közt Markó Károly-, Katona Nándor-, Molnár József-, Szülle Péter-, Joachim Ferenc- és Nyilasi-művekkel gazdagodott ezúton a múzeum képzőművészeti gyűjteménye.

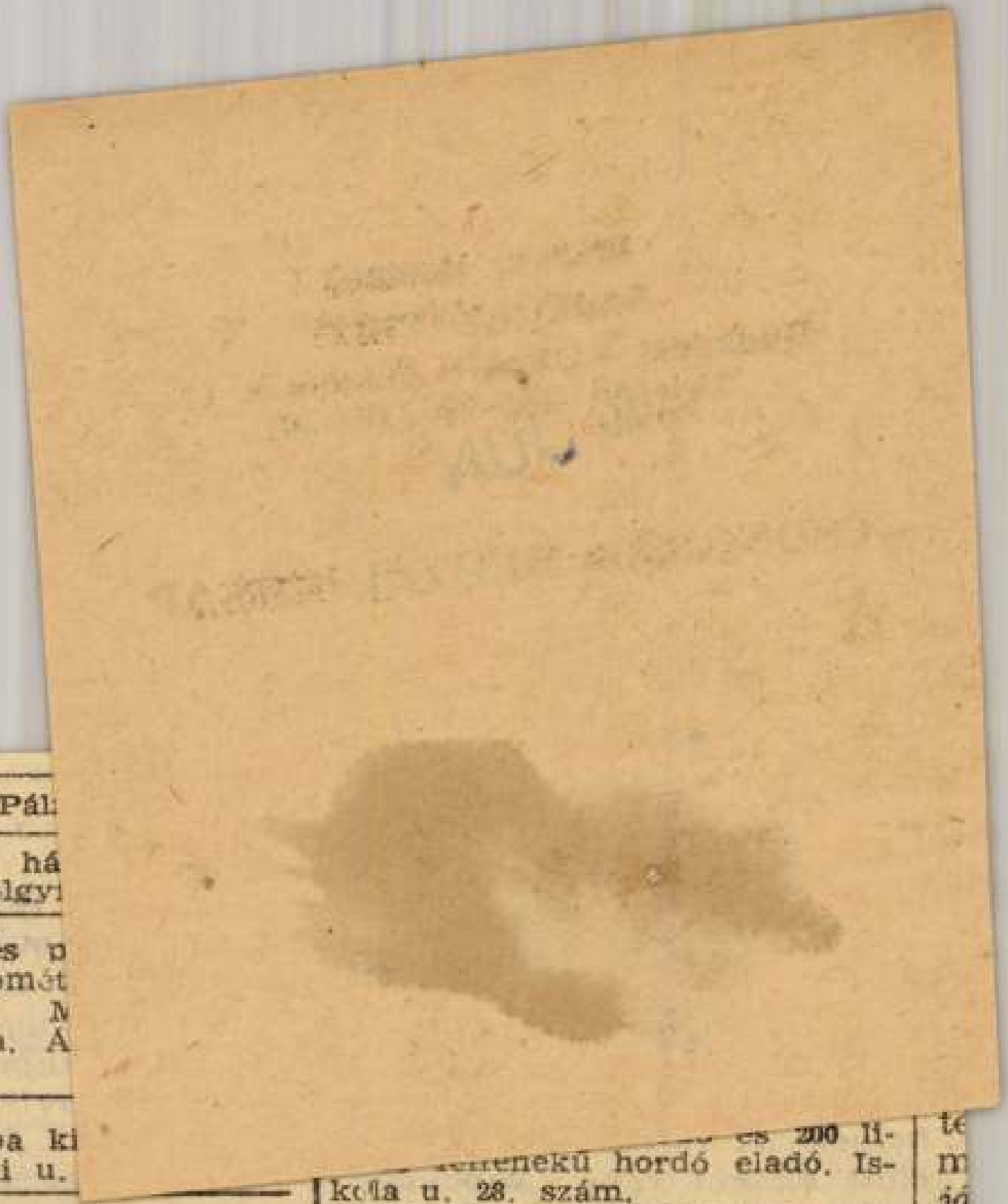

s ház eladó. Pál

etjáradékos há
egvételre. Tölgy

oszkvics 407-es p
n 42 000 kilomét
ikkal eladó. M
ezőkovácsháza. Á

itorozott szoba ki
ére. Szeremlei u.

ÉKKUTASI Petőfi Tsz-ben cu-
rrépa egyelés vállalható. —
észpénzfizetés azonnal. x

5 cm³ kiskerekű Jawa részlet-
is eladó. Tanácsköztársaság

... es 200 li-
...enekű hordó eladó. Is-
kola u. 28. szám.

Fiatal, közelellő tehén eladó.
Makai Mátyás. Tanya 70. szám
alatt Vashíd mellett. x

SZEGED

te
m
já
C
R
nó
ip
ci

Az országos képtár kézirajz-gyüjteménye igen becses darabokkal gyarapodott. A néhai kitünő tájképfestő, Markó Károly rajzait, leánya, Tivoliné, a közoktatásügyi miniszternek ajánlotta föl,ki azokat az országos képtárban helyezi el. A gyüjtemény 224 rajzból és vázlatból áll.

Lewinszky felolvasása. A bécsi Burg-szinház jeles művésze, s Petőfinek oly lelkes tolmácsa a német közönség előtt, Lewinszky József e hó 4-kén a redut kisebb termében tartott szavalati előadást, német nyelven, a magyar irók nyugdijintézete javára. Budapesten még mindig elegen vannak, kik a magyar költőket német forditásból ismerik meg. Másokat pedig természetszerüleg érdekel, hogy idegen nyelven milyenek a magyar költészeti termékek, s hogy mit nyernek oly kitünő szavaló előadásában. Az érdeklődés tehát ezuttal is megvolt, s a terem megtelt, a mennyire csak lehetett. Lewinszky a Neugebauer László forditása szerint adott elő minden darabot, gazdag hangfestéssel, a részletek művészies kidolgozásában.

Az estély Jókai Mór «Barak Hageb asszonyai» czimü ismert elbeszélése felolvasásával kezdődött. Főleg a hölgyek nagy érdeklődéssel kisérték az elmés és a nő dicsőitésével végződő novellát. A közönség nemcsak Lewinszkyt, hanem a jelenlevő Jókait is zajosan megéljenezte. Ezután Kiss József «Mese a varrógépről» czimü költői beszélye következett. A kissé hosszu felolvasás nem fárasztotta ki a hallgatóságot, mely a költemény hatásos utolsó jelenetét élénken megtapsolta. Kiss Józsefet is megéljenezték. Az estély fénypontja azonban az ezután következő Petőfi-ciklus volt. Lewinsky Petőfinek nyolcz-tiz, részint humoros, részint komoly költeményét olvasta fel s mindegyikkel felvillanyozta a közönséget, mely minden egyes darab után hosszas tapssal adott elismerésének kifejezést. Lewinszky a mély humorú és erős szenvedélyü verseket egyenlő müvészettel adta elő, végül a hires csatadallal egészen elragadta hallgatóságát.

Spiritista mutatványok a trónörökösnél. Mióta Bastian spiritista «medium» mutatványait János főherczeg leálczázta, az udvari körökben élénk az érdeklődés a spiritisták üzelmei iránt. E hó 2-án, a trónörökös terneiben, kis udvari antispiritista mutatványokat rendeztek, melyeket egy angol, Stuart Cumberland tartott, ki a meglepő mutatványokhoz felvilágositásokkal szolgált.

Cumberland bebizonyitotta, hogy ő képes gondolatokat eltalálni. Bekötötték szemét, aztán megfogta egyik kezét annak, kinek gondolatát eltalálta, s elvezette ahhoz a tárgyhoz, melyre gondolt. Legelőbb a trónörökös kérdezte, hogy mire gondolt ő egész nap. Cumberland erre keresztül vezette nehány szobán, az egész társasággal együtt, s egy hőmérő előtt állt meg. A trónörökös valóban a rossz időre gondolt. A társaság csodálkozása nagy foku volt. Majd egy nagy fekete kutyához vezette. A trónörökös bevallotta, hogy most csakugyan arra gondolt. Stefánia herczegnő kivánságára megmutatta, hogy mikép lehet valakinek karjára fölhuzni egy karpereczet, vagy gyűrűt, habár összeszoritja is mind a két kezét és ujjait. Gr. Bombelles karjára tett föl egy pereczet. Legnagyobb meglepetést okozott azonban, hogy Cumberland kitalált három nevet, a mit a trónörökös papirszeletekre irt föl. Ezután Stefánia főherczegnő azt az óhaját fejezte ki, hogy Cumberland most az ő gondolatát találja ki, — de egyuttal tudtul adta Pálffy grófnak, hogy mire gondolt; Cumberland megfogta a gróf kezét, s a társaság élén gyorsan keresztül ment vele több szobán, végre egy sötét helyiségben megállott, s rámutatott egy ott függő képre. Midőn világot hoztak a szobába, látta, hogy Cumberland a Zsófia főherczegnő arczképét jelölte ki, melyre Stefánia főherczegnő valóban gondolt. Cumberland a gondolatok eltalálásáról azt mondta: «Voltakép magam se tudom megmagyarázni; képes vagyok akarat nélkülivé lenni és ilyenkor más ember akarata uralkodik fölöttem és ennek engedelmeskednem kell.» Ezután felkérte azokat, a kikkel a kisérleteket tette, hogy gondolataikat összpontositsák a tárgyra, melyet elméjükben forgatnak és a helyre, a melyen ez a tárgy van. A hol e föltételek nem voltak meg, Cumberland nem birta a gondolt tárgyat eltalálni. Igy pl. Weilen udv. tanácsost a trónörökös felkérte, hogy gondoljon egy kitömött ebre, mely a trónörökös tekéző szobájában van. De Weilen nem tudta, hogy az a szoba hol van és mikor kezét Cumberland homlokára tette és ez megfogta a másik kezét, darab ideig fel s alá járkáltak a szobákban, minden eredmény nélkül. Ekkor Weilen ur az egyik ajtóra gondolt, mert ugy vélte, hogy ez az ajtó a tekéző szobába vezet; most Cumberland is, bár szemei be voltak kötve, ezen ajtó felé irányzá lépteit. Ezután más themát választottak; Weilen egy iratra gondolt, melyet pár nappal ezelőtt a trónörökösnek küldött és a melyről tudta. hogy a dolgozó szobában van az iróasztalon. Most Cumberland is bátrabban lépett fel; Weilennel bement a trónörökös szobájába, az iróasztal felé fordult és ujjával rámutatott egy iratcsomóra. A kérdéses irat csakugyan ebben a csomóban volt.

Volkmann zeneköltő siremlékére eddig 2743 frt gyült össze, sokkal kevesebb, mint a mennyire az emlékbizottság számitott. A bizottság annak tulajdonitja ezt, hogy a közönség abban a hitben van, hogy az összes begyülő összeg csupán egy siremlékre fordittatik, holott abból a zeneakadémiában egy márvány mellszobrot készittetnek, s egy Volkmann-alapitványt tesznek, szegény zeneakadémiai tanulók segélyezésére.

* **A leggyorsabb postavonatot** most rendezte be az Egyesült-államok főpostamestere, Jewell marshall New-York és Chicago között. E vonat segitségével a két város közt most 12 órával gyorsabban közlekedik a posta, mint előbb s ez által a nyugoton fekvő államok 24 órát nyernek. Az ujitás külön vonatot tett szükségessé, mely kizárólag a postát szállitja s New-Yorkból hajnalban 4½ órakor indul. A fehérre festett s «The Fast Mail» («a gyors posta») föliratu vaggonok közül kettőben csomagok vannak, a másik kettőben pedig valóságos irodák, hol a 965 angol mérföld hosszuságu vonalon a leveleket és csomagokat rendezik. A rendes állomásoknál a vonat meg sem áll, hanem az illető csomagokat kidobják s a fölveendő csomagok előre elkészitve az állomásokon vasdaruk segitségével löketnek be. A «Light ning-Postal-Train» nevü vonat első utja alkalmából New-Yorkból 33 tonna sulyu csomagot vitt, hozzá nem számitva mintegy 50,000 hirlapot, melyeket az állomásokon osztottak szét. Albanyban hozzájött a bostoni és uj-angliai posta 17 zsák levéllel és 150 zsák ujsággal. Itt 14 perczig szüneteltek s az alatt reggeliztek. Chicagóba másnap reggel 6 óra 27 perczkor értek. Igy tehát 966 angol vagyis 193 német mérföldnyi utat alig 24 óra alatt tettek meg. Egy óra alatt 8¼ mérföldnyi utat tettek. Elkhartban s már előbb Toledo és Laporte közt szünetelni kellett kissé, mivel a kocsik tengelyei a gyors menet következtében fölhevültek. Elkharttól Chicagóig kipótolta e vesztett időt a gépvezető, azonban izgatottsága oly nagy volt, hogy elájult, midőn a chicagói pályaudvarba érkezett, hol a rendkivüli vonatot nagy néptömeg várta s éljenezte.

* **Dob-sorsolást** rendeztek Nápolyban a városi szegények számára. Minden nyeremény egy kis dob, melyen első rangu festőktől különböző képek vannak. A sorsolásnak rendkivüli sikere volt, mivel e művészi emlékeket szoba-diszitésre használják.

A magyar-franczia biztositó részvénytársaság (Franco-Hongroise) életbiztositási osztályához 1884 febr. hóban benyujtatott 364 ajánlat 746,301 frt összegről. Ebből esik haláleseti biztositásra 173 ajánlat 412,450 frt és kiházasitási biztositásra 191 ajánlat 333,860 frt összegről. — Kiállittatott 153 haláleseti kötvény 362,050 frt és 169 kiházasitási kötvény 378,600 frt összegről, összesen tehát 322 kötvény 740,650 frt biztositott összegről. — Ez év folyamán érkezett összesen 661 ajánlat 1.269,060 frt összegről, és kiállittatott 544 kötvény 1.109,150 frt biztositott összegről.

A «Jogtudományi Közlöny» márczius 7-iki (10-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

Az elővizsgálat a magyar bünvádi eljárás tervezetében. Dr. *Barna Ignácz* budapesti keresk. akadémiai jogtanártól. — Még egyszer a közjegyzői törvényjavaslatról. *Enyiczkei Gábor* sátoralja-ujhelyi ügyvédtől. — Tanulmányok a magánjog dogmatikájából. Dr. *Farkas Lajos* kolozsvári egyetemi tanártól. — Törvénykezési Szemle: A perföljegyzés kérdéséhez. Dr. *Járosi Károly* abauj-szántói kir. járásbirótól. — A helybenhagyó másodbirósági itélet ellen esküvel eldöntött perben beadott felebbezés hatályáról. Dr. *Holländer Lajos* kassai ügyvédtől. — Foglal-e magában a követelőnek követelésére vonatkozólag tett «nem kell» kijelentése joglemondást? *Asztalos János* pécsi ügyvédtől. — Nyilt kérdés. — Különfélék.

MELLÉKLET: Curiai Határozatok. — A budapesti kir. tábla elvi jelentőségü határozatai. — Kivonat a Budapesti Közlönyből.

Egy gyógyeszköz jubileuma. Azon szer, mely már egy negyed század óta van forgalomban, a nélkül, hogy a közfigyelmet különös földicsérésekkel akarta volna magára vonni, gyógyhatása által mégis meghonosult a közönség körében ugy, mint előtte semmi más.

Az 1859. évben nyerte a Würtembergből bevándorolt Weber Károly az engedélyt a budai tanácstól, hogy az általa feltalált köszvényvásznat szabadon elárusithassa. A feltaláló már régen a sirban nyugszik, alkotása azonban áldásossá vált mindazokra, kik szenvedéseiktől e szer használata által szabadultak meg. Ezen időszak alatt sokan akarták hasonló szerekkel a köszvényvásznat kiszoritani, azonban rövid idő mulva a szenvedők ismét csak ezen egyszerü azonban jótékonyan ható szerre tértek vissza, s a köszvényvászon palotában és kunyhóban egyaránt használtatott, s hálásan emlékezett meg mindenki feltalálójáról.

Török József gyógyszerész urnak Budapesten nem csekély érdeme van ezen köszvényvászon meghonositása körül, mert ő volt a ki ezt folyton terjesztette, s három évtized óta küldetik ez szét a szélrózsa minden irányába. Talán ez az egyetlen gyógyeszköz, mely ilynemü szenvedések ellen Magyarországban készittetik, magát fentartja s számos versenyt átélt.

Miután engedélyezettsége 25-ik évfordulóján van, bizonyára megérdemli, hogy csendes jubileumáról röviden megemlékeztünk.

HALÁLOZÁSOK.

A képviselőháznak ismét halottja van: Gidófalvy Albert képviselő, előpataki földbirtokos, ki február utolsó napján hunyt el, 46 éves korában, Előpatakon. A Deákpártnak volt hive és több országgyülésen képviselte az ilyefalvai kerületet. Többi közt a székelyföldi bányaipar emelésén is sokat fáradozott.

Dr. Wagner Endre, a főváros egyik legismertebb és népszerű férfia, főleg a polgári körökben nagy bizalomnak örvendő orvos, Budapest városi bizottságának tagja meghalt. Nemrég tizezer frtot adott jótékony czélokra, alig pár héttel ezelőtt pedig kétezer frtot küldött hasonló czélra a polgármesterhez, kikötve, hogy neve titokban maradjon. Két fia és két leánya gyászolja, ugyszintén széles körü rokonság, közte veje: Mendl István ismert fővárosi polgár. Hetvenkét évet élt s nagy részvét közt temették el. Holttestét a nyitramegyei Kovárcz helységben levő családi sirboltba szállitották.

Dr. Pillitz Vilmos, a budapesti műegyetem nyilvános rendkivüli tanára, a borászati vegytan hivatott mivelője, 36 éves korában elhunyt. Tanulmányait külföldön végezte, s ismeretekkel gyarapodva tért haza, a szakirodalomban is csakhamar jó nevet szerzett. Nehány év előtt találta fel a must-mérőt, mely azóta átalános használatba jutott. Szép tehetségeit gyorsan elnémitotta a halál. Koporsójánál dr. Kohn izr. hitszónok mondott gyászbeszédet.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Gr. Bethlen Sándor, egykor Szolnok-Dobokamegye főispánja, több országgyülés képviselője, az erdélyi főranguak egyik közbecsülésben élt tagja, 62 éves, Rettegen. — Gr. Wenckheim József, a hazafias Wenckheim-család tagja, ki San-Remóba ment gyógyulást keresni, s ott vetett véget életének a halál, e hó 3-án. — Dr. Bakos Miklós, Nagy-Kőrös egyik tisztelt orvosa, 58 éves korában. — Matasovszky József, lechniczi prépost és gácsfalusi plébános, jótékony, derék lelkész, 65 éves korában, Gácsfalun. — Szivós Miklós, birtokos, becsült férfiu, 71 éves korában a pestmegyei Alsó-Dabason. — Moller Ferencz, m. kir. vasutépitő mérnök az állami vasuti főfelügyelőségnél, a szlavoniai Lukácsiban, hol sógoránál, Bene Károly urodalmi főerdésznél keresett gyógyulást. — Rácz József, miskolczi törvényszéki biró, jelesen képzett és rokonszenves fiatal ember. — Bittera Miklós, a zólyommegyei nagy-szalatnai járás segédszolgabirája, 45 éves korában. — Vadnay Ferencz, földbirtokos s hites ügyvéd, Vadnay Barna törvényszéki biró egyetlen fia, 39 éves korában, Miskolczon. — Dr. Zoffmann Károly, kedvelt orvos. Verseczen. — Dr. Mátyus Sándor, katonai főorvos, Nagy-Károlyban. — Ladányi József, nyug. néptanitó, dr. Ladányi István fővárosi ismert orvos édes atyja, 73 éves korában. — Horváth Bálint, földbirtokos és megyebizottsági tag 69 éves korában, Voronczón. — Petrás György, honvédhadnagy, Székesfehérvárott. — Báró Rauch György, dragonyoshadnagy, 21 éves korában, Sopronban. — Menner Ede, a «Luczenbacher Pál utódainak» czégvezetője, 41 éves korában, Budapesten. — Schlesinger Lipót, Székesfehérvár egyik első kereskedője, hosszas betegeskedés után.

Özv. Polányi Istvánné, szül. Cserépy Zsuzsánna, Kazár Emilnek, lapunk dolgozótársának szeretett anyósa, 57 éves korában, gyorsan követve nehány hét előtt elhunyt férjét. — Thuróczy Jánosné, szül. Palásthy Éva, Thuróczy Vilmos nyitrai törvényszéki elnök és dr. T. Károly megyei kórházi orvos édes anyja, 69 éves korában. — Csippék Jánosné, szül. Buzalka Judit, jótékonyságáért is tisztelt nő, Nagy-Tapolcsányban. — Özv. Fejes Mártonné, szül. Szöcs Anna, 78 éves korában, Szentkirály-Szabadján. — Turcsányi Józsefné, szül. Simonyi Ottilia, nyug. törvényszéki biró neje, 64 éves korában, Budapesten. — Madarassy Dánielné, szül. Bozóky Borbála, 64 éves korában, Pátyodon.—Keller Benedekné, megyei alszámvevő neje, Esztergomban.—Papp Károlyné szül. Wendlik Teréz, adópénztárnok neje, 39 éves korában, Kolozsvártt. — Bellovay jánosné, szül. Adók Rozália, *száznégy* éves korában, Szegeden. — Kuna Jenőné, szül. Bernolák Mária, a verseczi albiró neje, 33 éves korában. — Pirkler Józsefné, szül. Beleznay Ida, vasuti mérnök neje, 30 éves korában, Szatmártt. — Farkas Nelli, Farkas János szabadkai köztiszteletü polgár 16 éves leánya. — Kränzlein Mihályné, szül. Fischpach Lujza, 52 éves korában, Győrött. — Czelder Juliska, Czelder Márton felsőbányai ref. lelkész ötéves leánykája.

SAKKJÁTÉK.

1264. számu feladvány. Gold Samutól.

Sötét.

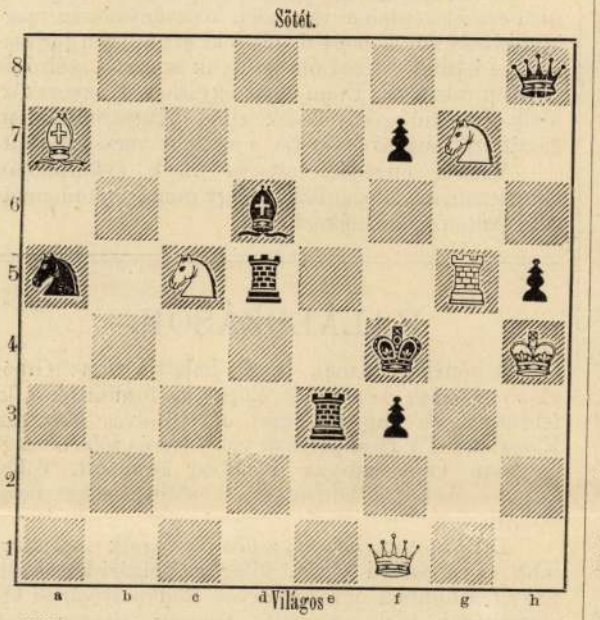

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1259. sz. feladvány megfejtése.

Meyer H. F. L.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. c3—c4	Ka4—a5
2. Ha6—c5	Ka5—b
3. c2—c3 †	K. t. sz.
4. b2—b4 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben:* Fülöp József. *Szatmárott:* Vass János, *Budapesten:* K. J. és F. H., Andorfi Sándor. Kovács J. *Az Erkel-sakktársaság* nevében E. K. *Becsben:* Frits Albert. *A pesti sakk-kör.*

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Királyhimnusz. (Talpra álljon.) Ez sem emelkedik még a tisztes középszerüség szinvonaláig sem. Vers, de nem himnusz.

A nő átka. A történet több mint valószinütlen. Hogy egy férj, neje haldoklása alatt, a halálos ágyhoz várja szeretőjét s ott ölelkezzenek a tetszhalott szine előtt, ez fölébred s megátkozza s az átok mindjárt fog és a bünösöket villám sujtja: oly csinált, természetellenes történet, mely még jól kidolgozva sem hathat. Itt pedig a mellett még rosszul van kidolgozva is.

F. D. Lassan bár, de közeledik az eszmék tisztulása s a kifejezés szabatossága felé. Kitartással még sikert érhet el. De még attól távol van. A legegyszerübb («Uton») a legjobb; a legczifrább («A két bucsu») a leggyöngébb.

«Szólj igazat.» Csupa merő feleselés, melyet hánya-veti modoráért sem adhatnánk ki. A kérdés különben sem oly fontos, hogy ennyi szót megérdemelne.

Troubadour. Sajnos, de biz ezek most sem válnak be; s megvalljuk, figyelmes olvasás után sem birtunk szerzőjükben költői tehetséget fedezni föl. A verselés elég sima, a gondolatok köznapiak, az érzések se hideg, se melegek; csupa középszerüség. Igy a Parnasszusra jutni nem lehet!

1001. A mostaniak közül a 4. és 6. számuak jobbacskák — de csak társaikhoz képest; azokban sincs semmi különös.

Legyen titok. Nem bánjuk: legyen. Hiszen nem épen rossz, s közölhető is lenne; de oly igénynyel lépni fel, hogy első versét mindjárt illusztráltassuk is, kissé korai dolog. Arra nem is alkalmas.

Szomoru szerelem. Rettentő sültelen.

HETI NAPTÁR. Márczius hó.

Nap	Katholikus és protestans		Görög-Orosz	Izraelita
9 V	E 2 Ferike	E Remin. 40 vt.	26 G 1 Taráz	12 József
10 H	40 vértanu	Sándor	27 Porfir pk.	13 E. n b.
11 K	Herakl., Sz. vt.	Rozina, Szil	28 Prokóp vt.	14 Purim
12 S	Gergely pápa †	Gergely	29 Vazul	15 N. Pur
13 C	Rozina sz	Ernő, Frozina	1 Márcz. Ead.	16
14 P	Matild	Zakarjás pr.	2 Theodot	17 Józua
15 S	Longin, Kr.	† Kristóf	3 Eutróp vt	18 S. J.

Holdváltozásai: ☾ Utolsó negy. 19-től 20-ra virrad. 29 perczkor éjfél után.

Tartalom.

Szöveg: Hegedüs László és Paczolay János. — Gerencsy Erzsébet. Költemény. *Gróf Zichy Gézától.* — Adalékok az alkotmány visszaállításának történetéhez. — A győztes Bertók. Elbeszélés. Irta Sienkiewicz Henrik. Lengyelből fordította: *Csopey László.* — A tebi csata. 1884. febr. 4-én. — Egyveleg. — A szudáni harcz szinhelye. — Graham tábornok. — Az országos magyar történeti ötvösmű-kiállitás. *Szendrei Jánostól.* — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Hegedüs László. — Paczolay János. — A szudáni háboruból: 1. Baker pasa haderejének tönkretétele Tebnél február 4-én. A hadnégyszög fölbomlását követő jelenet. (Giles G. D. ezredes, az egyiptomi török lovasság parancsnokának rajza után, ki a csatából megmenekedett.) 2. Dongola, a máhdi szülővárosa. 3. Az egyiptomi sereg tevés csapatjaiból. 4. Meroei gulák a Nilus környékén. — Az országos ötvösmű-kiállitásból: 1. Losonczy Antal boros kancsója 1548-ból. 2. Egyházi mellboglár (morsus) a XV. századból. 3. Női fejet ábrázoló aquamanile. 4. Centaurt ábrázoló aquamanile (vizes kancsó). — A szudáni háboru térképe. Homolka József rajza. — Graham tábornok. — A Losonczy-kancsó föliratai.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Tiszta selyemkelmék, 75 kr. méterenkint, valamint à 1 frt 5 kr. és 1 frt 30 kr. egész 5 frt 90 kr.-ig (szines, csikos és koczkás alappal) szállit egyes öltönyökre, valamint egész végben, vámmentesen a házba **Henneberg G.** (kir. udvari szállító) selyemgyári raktára, Zürichben. Minták póstafordultával. Levéldij a Svájczba 10 kr.

De hát miért jobbak?

Hogy miért jobbak mint más szerek? Erre a kérdésre, melyet már oly gyakran hallottunk, midőn a Brandt-féle svájczi labdacsokról volt szó, ez a válaszunk: Hát egyszerüen azért, mert nem mint a keserüvizek, sók, mixturák és pilulák rögtön s erőszakosan hatnak, a beleket gyöngitve s ez által még később nagyobb székrekedést okozva, — hanem azért, mert a svájczi labdacsok, kelleténél jobban nem izgatják a beleket, az izmokat erősitik és lassanként minden orvosi szer használatát átalában fölöslegessé teszik. Dobozonként 70 krjával minden ismertebb gyógyszertárban kaphatók.

Vételekor különösen ügyelni kell arra, hogy minden dobozon rajta legyen a fehér kereszt vörös mezőben, mint jelvény s Brandt Richard névaláirása.

Egy hatszor hasábzott petitsor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad BÉCSBEN: Dukes M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei 2.

1884. márcz. **87. sz.** 1884. márcz.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbizásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Anya és grófné. (III.) Regény — Pálffy Alberttől.
A gonosz szellemek. Egy orosz nihilista regényről. — Rajeczi Istvántól.
I. Frigyes Vilmos, porosz király. (III.) — Ballagi Aladártól.
Tanulmányok népünk életviszonyairól. (II.) — Földes Bélától.
Pailleron székfoglalója a franczia akadémiában. Franczióból. — Angyal Dávidtól.
Költemények: Gyümölcsösben. Gyulai Páltól. — Boileau satiráiból: Molière-hez a rimről. Franczióból. — Varga Bálinttól.
Nyelvtudomány és őstörténet, — rf.
Értesitő: Komjáthy Benedek: Epistolae Pauli lingva hungarica donatae. g. — Moore Tamás: Lalla Roukh. d. — Timoleon: Legujabb politikai divat. Pulszky Ferencztől. — Székely János: Miket ne olvassunk. Imre Sándortól. — Vaszari Kolozs: Adatok az 1825-iki országgyülés történetéhez. — a. — Gr. Károlyi Tibor: A nagykárolyi gróf Károlyi család oklevéltára. Szilágyi Sándortól. — Egy névtelen levelei a szerkesztőhöz. (VI.)

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg 80—90 ivnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelen évenként tizenkétszer 120 ivnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A **Budapesti Szemle** tájékozni igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetitő kiván lenni egyfelől a szak tudomány és a mivelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. **E mellett lehető széles tért nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.**

Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Előfizetéseket minden könyvárus elfogad. Bécsben, Szelinski György cs. kir. egyet. könyvárus, I. Stefansplatz Nr. 6.

Az előfizetési pénzek az alulirt társulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvárusokhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

FRANKLIN-TÁRSULAT,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

„Kis adagban hatásos, nem kellemetlen izü".
Dr. Korányi tan.

KÉRETIK MINDÉG AZ EGYEDÜL HELYES ELNEVEZÉST HASZNÁLNI

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

RAKTÁRAK MINDENÜTT.

A SZÉTKÜLDÉSI IGAZGATÓSÁG BUDAPESTEN.

„Kórodámon a legkedveltebb hashajtó viz".
Dr. Kézmárszky tan.

„Hatásosabb mint a többi budai vizek".
Dr. Gebhardt tan.

Ő Felsége legmagasabb elismerése
3 arany és 1 érdem érem.

1435

CHIOCOCA - LIKŐR

(Liquor chiococae fortificans)

Tudományosan megvizsgálva, kipróbálva és tekintélyek által ajánlva, mint jelesnek bizonyult, határozottan ártalmatlan

életrendi szer,

különlegesen pedig mint gyors és kellemes

ÉLÉNKITŐ,

ébresztő és erő itő a gyöngült életi

IZOMERORE,

az idegek és feszerejök erősitésére; meglepő jótékonyan éltető, élénkitő és fölvidito hatásában; különösen petyhüdt izmoknál, és idült gyöngeségi állapotokban.

Izét tekintve, felülmulja a legfinomabb asztali likőröket. Számtalan elismerő és köszönő irat tekintélyektől, e **chiococa likőr** jelességéről szives megtekintés végett rendelkezésre állnak. Egy eredeti üveg, pontos használati utasitással minden nyelven, 3 frt o. é. Posta- és csomagolási dij 20 kr.

Fő szállitó raktár: ***Weber K.*** gyógyszertára Bécs, VII, St. Ulrichplatz 4 (hová minden levélbeli megrendelés intézendő).

Fiókraktár: Weisz József gyógyt. «a szerecsenhez» I, Tuchlauben.

Budapesten: Török József gyógyszert. király-utcza 12. **Prága:** Fürst József, gyógyszert; valamint minden jó nevü bel- és külföldi gyógyszertárban. 1370

Védjegy 319. és 320. sz.

Figyelmeztetés. Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s többoldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyemet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ gyors enyhitést eszközöl:

csúzos szakgatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulások stb. stb. ellen. Fogtisztitó szerül is igen ajánlható, a mennyiben a **fogak fényét** elősegiti, **a foghust erősbiti** és a **száj tiszta, szagtalan izt nyer** a szesz elpárolgása után, valamint jánlatos e szer **fejmosásra** i, a **hajidegek** erősitésére, **a fejkorpaképződés megakadályozására és annak eltávolitására.**

Ára egy nagy üveggel 80 kr.
1459 **egy kisebb üveggel 40 kr.**

Brázay Kálmán Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 23.

Használati utasitás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltetik.

1969. XII.6. 19.oo. Ka.

Esti krónika I.

1021

Sinkó Károly

- Délután amikor Szatmári Ilona visszaérkezett a szerkesztő ségbe, azt mondta, hogy tudná hol elköteni a pénzét. Ha meghallgatják interjuját, azt hiszem Önök is megértik.

- A XXI-ik Müvészeti Képaukción, ha szabad igy fogalmaznom, re kord mennyiségü, müvészettörténeti szempontból is kiemelkedő szépségü és értékü festmény kerül árverésre. A katalógus szerint összesen 274 db. Ezek együttes kikiáltási ára meghaladja az 1 millió forintot. Immár hagyományos helyén, a Magyar Opti kai Müvek Müvelődési Háza kupolatermében és emeleti előcsarno kában ,a nyilt meg a Miloi Vénusz kalapácsa alá kerülő külföl di és magyar mesterek képeinek kiállitása. Tudom, hogy Sinkó Katalin müvészeti képszakértőt kötelezi e teljes tárgyilagosság, objektivitás, mégis mely képeket emelné ki a kiállitás

Вернуть Федотову I.

Зав. отд. Ко.

Просьба выяснить причины задержки ответа на наше письмо от 12 сентября с.г. по вопросу о приеме на работу Федотова. Ответ нам необходим к 15 сентября.

Начальник отдела

rendkivül gazdag anyagából?

- Azokról a képekről tennék elsősorban említést, amelyek müvészt történeti érdekességgel birnak. Legelsősorban a magyar, valószinü leg északmagyarországi festő, 15oo körül készült képét, amely egy szent püspököt ábrázol, nagyon nagy érték. Feltehetően szét szedett szárnyasoltár darabja.

- Miből következtethetünk arra, hogy szárnyas oltár része lehe tett, hiszen itt most egy gyönyörü aranyozott keretben áll.

- A tulajdonos elmondotta, hogy a képnek van gey párja, mely örökség útján jutott egy rokonához, hasonló méretü, tehát a szár nyasoltárnak a másik darabja.

Másodiknak emliteném egy igen jó, sajnos feloszló gyüjteményből való, idősebb Markó Károly képét, amely kitünik a megszokottak közül, nagyméretü kép,olasz tájat ábrázol, kikiáltási ára 5o ezer forint.

- Honnét ez a nagy népszerüség? Nemcsak itthon, hanem a nagy nem zetközi árveréseken is igen magas áron kelnek el Markó Károly festményei, mondhatnám azt is, hogy Markó Károly divatban van.

- Markó Káoly mindég divatban volt. A mult században, amikor Olaszországban élt, az olasz festők nem szerették, éppen népsze rüsége miatt nem szerették, mert már akkor is a közösnégnek tetszett és azóta ez a népszerüség változatlan.

- A mostani aukcion mindössze egy Bencur Gyula kép szerepelt.

-Ez a kép müvészettörténeti szempontból is érdekes, még pedig e egy jelenetbe foglalva Bánk bánként ábrázolja önmagát, amint rátekint az általa éppen leszúrt Gertrudisra.

- Akkor melyik lesz a következő, amelyet Sinkó Katalin bemutat nekünk?

- Székely Bertalan,egyik legnagyobb multszázadi magyar festőnk. Két nagy

rendkívül gazdag anyagából?

- Azokról a képekről tennék elsősorban említést, amelyek művészt történeti érdekességgel bírnak. Legelsősorban a magyar, valószínű leg északmagyarországi festő, 1500 körül készült képét, amely egy szent püspököt ábrázol, nagyon nagy érték. Feltehetően szét szedett szárnyasoltár darabja.

- Miből következtethetünk arra, hogy szárnyas oltár része lehe tett, hiszen itt most egy gyönyörű aranyozott kerfetben áll.

- A tulajdonos elmondotta, hogy a képnek van gey párja, mely örökség útján jutott egy rokonához, hasonló méretű, tehát a szár nyasoltárnak a másik darabja.

Másodiknak említeném egy igen jó, sajnos feloszló gyűjteményből való, idősebb Markó Károly képét, amely kitűnik a megszokottak közül, nagyméretű kép,olasz tájat ábrázol, kikiáltási ára 50 ezer forint.

- Honnét ez a nagy népszerűség? Nemcsak itthon, hanem a nagy nem zetközi árveréseken is igen magas áron kelnek el Markó Károly festményei, mondhatnám azt is, hogy Markó Károly divatban van.

- Markó Károly mindég divatban volt. A mult században, amikor Olaszországban élt, az olasz festők nem szerették, éppen népsze rűsége miatt nem szerették, mert már akkor is a közösnégnek tetszett és azóta ez a népszerűség változatlan.

- A mostani aukcion mindössze egy Bencur Gyula kép szerepelt.

-Ez a kép művészettörténeti szempontból is érdekes, még pedig e egy jelenetbe foglalva Bánk bánként ábrázolja önmagát, amint rátekint az általa éppen leszúrt Gertrudisra.

- Akkor melyik lesz a következő, amelyet Sinkó Katalin bemutat nekünk?

- Székely Bertalan,egyik legnagyobb multszázadi magyar festőnk.

Két nagy

Két nagyon szép képe szerepel a kiállitáson. Az egyik a Murányi Vénusz kis vázlata.

- A 274 árverésre kerülő festmény közül, szép számmal szerepelnek a nagybányai festők is.

- Hollósi Simon képét emliteném elsőnek. Ő volt a Nagybányai Művésztelep egyik alapitó tagja.

- És vezéregyénisége.

- Igen. Másik nagy alakja Ferenczy Károly. Ferenczy Károlytól két képet láthatunk. Az egyik a nagybányai müködése idején készült "Bimbi" cimü kép. Irodalomból szintén ismert. Valér fiának volt ez keresztneve.

A másik képe nagyméretü akt kompozició, Pestre költözése után készült már. Kikiáltási ára: 2o ezer forint.

- Mikor lesz az árverés? Mikor kerülnek a Milói Vénusz kalapácsa alá a mükincsek?

- December 16-án és 17-én, tehát két napon keresztül, délután 5 órától lesz a MOM szinháztermében.

Két nagyon szép képe szerepel a kiállításon. Az egyik a Murányi Vénusz kis vázlata.

- A 274 árverésre kerülő festmény közül, szép számmal szerepel nek a nagybányai festők is.

- Hollósi Simon képét emlitenem elsőnek. Ő volt a Nagybányai Mű vésztelep egyik alapitó tagja.

- Ém vezéregyénisége.

- Igen. Másik nagy alakja Ferenczy Károly. Ferenczy Károlytól két képet láthatunk. Az egyik a nagybányai működése idején ké szült "Bimbi" cimü kép. Irodalomból szintén ismert. Valér fiá nak volt ez keresztneve.

A másik képe nagyméretü akt kompozició, Pestre költözése után készült már. Kikiáltási ára: 2o ezer forint.

- Mikor lesz az árverés? Mikor kerülnek a Milói Vénusz kalapá csa alá a mükincsek?

- December 16-án és 17-én, tehát két napon keresztül, délután 5 órától lesz a MOM szinházterében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Markó Károly

PESTMEGYEI HÍRLAP

196. JUN 15

Diákok jazz-zenekara a budakeszi táncdélutánokon

Vasárnaponként Budakeszin a járási művelődési házban táncdélutánokat rendeznek a fiatalságnak. A talp alá valót fővárosi dzsessz szolgáltatja, öt 17 éves fiú, a budai Arany János Gimnázium KISZ-szervezetének dzsesszzenekara, amely a télen a budai diáknapok vetélkedőjén arany fokozatot érdemelt ki. Elektromos hangerősítőkkel, hangfalakkal felszerelt teljesen korszerű zenekar. A berendezéseket részben maguk barkácsolták, részben azon a pénzen vették, amit a tavalyi nyári vakáció alatt útépítő munkával kerestek.

Neve is van zenekaruknak, „Travellers" vagyis utasok, egyelőre csak vasárnap utazgatnak autóbuszon Budakeszire. A zenekar vezetője, Markó András harmadik gimnazista biztosít róla, hogy a tagok vele együtt mind jó tanulók az iskolában. Neki egyébként zeneszerzői ambíciói is vannak, saját szerzeményeit zenekara, nagy sikerrel mutatja be Budakeszin. Zongorázik, gitározik, furulyázik és énekel. Harminc forintért vásárolt furulyáját sajátkezűleg elektromos hangszerré alakította, így pótolja a „JANICA" nevű harmincezer forintos külföldi villamosított fúvóshangszert. De ugyan mit szól a dzsesszzenéhez a papa?

— Kérem, apukám jogi doktor, kényszerűségből lett az, bár mindig mérnök akart lenni. Felszabadulás után gépkocsivezetőnek ment, csakhogy géppel foglalkozhasson, azóta technikus lett és idén végezte el a felsőfokú technikumon tanulmányait, üzemmérnök lesz. Ertheto, ha a gyerekeire nem akar semmiféle pályát erőltetni.

Családja egyébként két nagy festőművészt adott a magyar kultúrának, a két Markót. A nagypapa pedig Markó Árpád, a kiváló hadtörténész, aki tavaly decemberben nyolcvanéves korában szerezte meg a történelemtudományok doktora magas tudományos fokozatot. (különben szintén kényszerből lett katona, hegedűművész szeretett volna lenni.)

Mind az öt ifjú muzsikus divatos frizurát, csakhogy nem női hosszúságút visel. Vajon milyen hatást gyakoroltak rájuk a „Beatles-fiúk"?

— Tavaly áprilisban, amikor kezdtük, némi Beatles-beütés mutatkozott rajtunk, tagadhatatlan. Ma már azonban ezt a stílust egysíkúnak és túlhaladottnak tartjuk. Korszerű új utakon akarunk járni.

Sz. E.

MENNYIT A

Országos dalostalálkozó Esztergomban

Pest megyét a Vox Humana képviseli

Az Esztergomi Városi Tanács és az esztergomi *„Labor" Műszeripari Művek Balassa Bálint* énekkara június 19—20-án országos dalostalálkozót rendez *Esztergomban.*

A felszabadulás 20. évfordulója tiszteletére rendezendő találkozón 29 kórus 2000 taggal vesz részt, s fellép a *Magyar Néphadsereg* 100 tagú egyesített fúvószenekara is.

A díszhangversenyen kívül négy szakmai bemutató hangversenyre kerül sor. Ezeken olyan nagy múltú együttesek is szerepelnek, mint a *Vándor Kórus,* a *MÁV Járműjavító Haladás férfikara,* a *váci Vox Humana,* a *szegedi Hazánk munkáskórus.* A zsüri munkájában részt vesz *Bárdos Lajos* Kossuth-díjas és *Gulyás György* Liszt-díjas karnagy is.

veszi táskaírógépét, visszalapoz noteszébe és már üti is az első betűt.

Mein Herrn! — álljunk meg egy pillanatra. A szöveget a képekhez mi írjuk, jó? Tár-

MULTAPOHAR

Markó Károly

Székely Z.:

1948 AUG. 23 (23)

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

934

Ecsetek és emberek

Magyar remekművek a Rózsa Miklós szalonban

— Ebben a kiállítóhelyiségben, ahol most a magyar festészet néhány remekművét láthatjuk, a jövőben elsősorban fiatal, haladószellemű művészek alkotásait mutatjuk be. Azoké a fiatal festőké és szobrászoké lesz ez a hely, akik az épülő és a győzelem útján haladó új világ szellemét hirdetik művészetükben. Ilyen szavakkal adta át rendeltetésének a most megnyíló *Rózsa Miklós Szalont* Pogány Ö. Gábor, a Fővárosi Képtár igazgatója.

Ha a korszellem és társadalmi kifejeződés szempontjából tekintjük végig ezt a kiállítást, hasznos tanulságokhoz jutunk. Az illető mű, témáján túl, megjelenésének módjával is kora szelleméről, alkotója társadalmi helyzetéről és magatartásáról tanúskodik. *Bernáth* Miklós és Benczur Gyula után Nagy István áll a sorban s az ő képén már a mi korunk lélekbe, sorsokba kutató szelleme villan meg. Tanyai »Iskolásfiú«-jának nagyvonalú formafelfogása és színezése már öntudatlan példamutatás lehet az öntudatos és harcos fiatal művészeknek.

Az arcképek után nézzük, hogyan jelenik meg koronként *az ember a világban* a művész vásznán. *Markó* Károly a múlt század elején Olaszországba költözött és klasszikus álmokba temetkezett. »Faun és nimfák« című képén aprólékos gonddal festett kis mesealakok mozognak, valami nemlétező eszményi tájban. *Munkácsy* Mihály mély tónusba burkolt szegény nőt állít a templomi persely elé. Ez a romantikus realizmus tipikusan polgári mentalitásra mutat, amelynek szociális ereje csupán jótékony nőegyletekig jutott.

Mennyivel másként látják az osztályöntudatukra ébredt festők a dolgokat! A *Dési-Huber* István cecsije nyomán megjelenő »Ferencváros« képe, az izzó arany-vörös színek és lázongva feszülő formák nyelvén a város peremén lakókról beszél, akikről József Attila azt írta, hogy »a szén, vas és olaj, a való anyag teremtett minket...« A tragikussorsú *Sugár* Andor »Útkövező munkások« című festményén a munka súlya, de dicsősége is kifejeződik a konstruktíven összefogott kompozíció kemény szerkezetében.

És ott áll a csúcson *Derkovits* Gyula. A modern festői kultúra teljes fegyverzetével állott a munkásság és az elnyomott nép szolgálatába. Festhetett volna absztrakt képeket is, játszhatott volna elvont formák érdekes szövevényeivel, mint annyi kortársa, ha nem lett volna benne a nagy művészek felelősségérzete társadalmával s az egész emberiséggel szemben. Az ő életművében a művészet már új értelmet nyert. Belőle táplálkozhatnak azok a fiatal művészek, akik bemutatják majd műveiket a Rózsa Miklós Szalonban.

Székely Zoltán

FÜGGE

lé
Fü

Ráko

Augu
ván ki
hagyom
a munk
és a ne
gyében
termésn
ünnepét
pártok

mindeni
ték me
amelyek

08 H

294. kép. *Miseruha, 1720 körül.*

nzésű alapon gerezdes domború arany-
tölcsérekből selyemhímzésű virágok nő-
Oldalt is domború idomok váltakoznak
irágokkal. A miseruha mag. 109 cm
unka, 1740 körül.
erézia ajándéka Esterházy gr. prímásnak,
a királynő maga is dolgozott rajta.
rímás restaurálta, 1869.
old Adatok, 38. l. — Egyházmův. kiáll.
o., 494. szám. (Dalmatika.) — Cser-
nszky 88—89. l. — Lepold Katalógus
. sz.

UHA,
rsonyból, peremdísze és két középsávja
mzésű hullámos indából, belőle leveles és
dísz nő ki.

A külpolitikai helyzet

Külpolitikai helyzetünket ismertetve, a legutóbbi sikerekről szólva megemlítette Rákosi, Mátyás, hogy a népi demokrácia ellenségei Csehszlovákiában is vereséget szenvedtek és ezzel *megnyilt a két szomszédnép jóviszonyának létrehozása.* A jugoszláv vezetők csaló és kétszínű politikájával szemben *egyre erősebb az ellenszenv és ellenállás Jugoszláviában.* A magyar demokrácia helyesen cselekedett, amikor *ingadozás nélkül, a Szovjetunió és a népi demokráciák oldalán, fellépett e bűnös, bitang, kalandor vezetőcsoporttal szemben.*

Rákosi végezetül a katolikus egyház jelenlegi vezetőinek

leb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 MÁJ 19
id. Markó Károly
NÉPSZAVA

BÁV-aukció

A *Bizományi Áruház Vállalat* 16. művészeti képaukciójat minden eddiginél nagyobb érdeklődés fogadta. A képek felajánlása és kiválogatása — művészettörténészek bevonásával — hónapok óta tartott, s *több száz alkotásból 132 művet fogadtak el.*

A 132 kép kikiáltási ára összesen 400 000 forint. Érdekes, hogy *főleg magyar művek szerepelnek* a május 13-án megnyíló kiállításon. A többi között két igen értékes — egyenként 16 000 forintos kikiáltási árral — *id. Markó Károly*-művet mutatnak be. A címük: *»Táj, mitológiai alakokkal«* és *»Idillikus táj«*. Nagy érdeklődésre tarthat számot egy 1620 körüli olasz festő olajképe és egy *Munkácsy-kép*, amelynek címe: *»Pullitzerné képmása«*. Ezeken kívül néhány *Rippl-Rónai-, Mednyánszky-, Tornyai-alkotást* mutatnak be. Szerepel a kiállításon osztrák, német festő műve is. Az árverésre május 23-án délután öt órakor kerül sor a Műszaki Egyetem nagytermében. *(k. i.)*

Veszek! Hagyatékot, hálót, kombinátot, rekamiét, hibásat is, ágytollat, ruhaneműt, szőnyeget, varrógépet, könyvet, írmolmot — 336—966

Modern 1 és 2 személyes heverők, rekamié, fotelágy kevés előleggel, részletre,
KOVÁCS, VIII., Baross utca 75.

Tízhavi részletre, rekamiék, fotelok, székek, fotelágy, heverők. Javítást vállalok. Bujtás kárpitos, Baross u. kilencvenkettő.

Heverők, rekamiék részletre. Javítások hásnál is. Barta kárpitos, II., Tölgyfa u. 26. Margit-hídtól két perc.

Fotelágy, különleges heverő, részletre vehető, Molnár, Nagymező utca ötvenkettő.

Rex variálható bútorok kaphatók. Bpest, VIII., Népszínház utca 12. 680—348.

Ágyneműtartó, könyvespolc készítését kapható, VIII., Népszínház utca 12, Asztalos.

Bútor fényezését, ja-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Nemzet — Csütörtök, 1966. december 22.

Átrendezték a XIX. századi magyar festészet kiállítását

a Nemzeti Galériában

A XIX. századi magyar festészet állandó kiállítása néhány nappal ezelőtt *új rendezésben* nyílt meg a Galériában. A Galéria látogatóinak rövid ideig nélkülözniük kellett ezt a nagy népszerűségnek örvendő kiállítást, mert a Munkácsy-teremnek hosszabb időt igénybevevő átépítése a kiállítás átrendezését tette szükségessé. Munkácsy Mihály és néhány kortárs-festő bitumennel festett képeit a lassú pusztulás veszedelme fenyegeti. Megmentésüket a múzeum szakértőinek kutatása és a külföldről beszerzett szakvélemények szerint *csak megfelelő hő- és légkondicionálással* lehet elérni. Az ehhez szükséges

klíma-berendezést

most alkalmazzuk hazánkban először műtárgyak állagának konzerválására. A külföldi gépegységek beszerzését és azok felszerelését a Művelődésügyi Minisztérium jelentős anyagi támogatással tette lehetővé. Ezt a gépi és belső építészeti berendezést szerelik fel majd néhány év múlva a Budavári Palotában is. A tervező intézet és a Galéria az átépítést *korszerű világítási kísérletekre* is felhasználja.

A XIX. századi festészet kiállítását tehát az építkezés több hónapos idejére három nagy terem kiiktatásával kellett megrendezni. Úgy kellett az anyagot szelektálni és sűríteni, hogy teljes áttekintést adjon múlt századi festészetünk fejlődéséről a klasszicista romantikától — id. *Markó* Károly Visegrádot ábrázoló remekművétől — egészen *Szinyei Merse* Pál új korszakot jelentő plein air festészetéig.

Az átrendezés meglepő, talán még a jövőre is tanulságul szolgáló eredményt hozott. Valami egészen sajátos friss levegő költözött a termekbe. Rég ismert, megszokott festmények egészen

új megvilágításba

kerültek. Egyes remekművek szinte újjá éledtek. A kiválogatásnál alkalmazott magas mérce, a kiállítás tartalmi gazdagsága, a műtárgyak csoportosításának újszerűsége bizvást lenyűgöző hatást fog tenni a látogatókra. Igaz, hogy néhány megszokott nagyméretű képet — a falfelület ökonomikus kihasználása érdekében — átmenetileg nélkülözni kell. Ez azonban nemcsak hiány, hanem néha talán éppen a helyesebb arányok javára szolgál. *Lotz* Károly mesteri aktkompozíciói például kétségtelenül hiányozni fognak a gyakori látogatóknak, de eddig talán túlzottan nagy súlyt is kaptak a kiállítás egészén belül. A nagyméretű képek hiányáért *kárpótolnak Lotz Károly eddig kiállításon nem szereplő kisméretű remekművei*, portréi.

Az új rendezés a szűkített keretek között is világosan átekinthetővé teszi a kor eszmeáramlataitól inspirált festészetünk fejlődését. Ami a belső arányokat illeti, még nagyobb hangsúlyt kap

a történelmi festészet,

amely olyan jelentős szerepet töltött be múlt századi képzőművészetünkben.

A XVIII. és a XIX. század fordulóján egyre nagyobb tért hódítottak Európában a politikai és szellemi szabadságmozgalmak. Ennek érzelmi vetületeként uralkodóvá lett a romantika életérzése: vágyódás a térbeli és időbeli szabadság után. Térben és időben a nagy távlatok érdekelték az embereket. Festőink érdeme, hogy a romantikus életérzés parttalan, lazán megfogalmazható vágyódását a nemzeti öntudat ébresztőjévé, majd a szabadságharc leverése után, az osztrák elnyomással szembeni százarcú tiltakozássá formálták. Felfedezték a hazai táj szépségét, a magyar népet, felidézték történelmének hősi és tragikus eseményeit. Madarász Viktor, Székely Bertalan, Zichy Mihály, Munkácsy, Benczúr és a többiek a nemzeti ellenállás szószólói lettek, akárcsak Vörösmarty a »Zalán futásá«-ban, vagy Arany a »Walesi bárdok«-ban.

A IX. pártkongresszus egyik felszólalásában halottuk *Szirmai* Istvántól, hogy: »A szocialista és nemzeti tudat formálója, a tudatba ivódott része a nemzet múltja, történelme.« Ennek a gondolatnak múlt századbeli elődei a hazai táj, a magyar ember, a magyar történelem festői, és azok a művészek, akik minden pátosz nélkül a reális ábrázolás eszközeivel idézték fel a szegény paraszti sorsot közvetlen élményeik hitelességével. XIX. századi festészetünk állandó kiállítása mindig is ennek a gondolatnak a kidomborítására törekedett.

A kiállítást végigjárva, a következő változások tűnnek leginkább szemünkbe:

Az első két terem

az eddiginél gazdagabb, színesebben ad számot a reformkor, a magyar biedermeier alkotásairól, a romantika kezdeti időszakáról. Ezt a hatást lényegében az eddig több teremben elszórtan látható korabeli művek sűrítésével éri el. Az első teremben például az átrendezés előtt — Kisfaludy Károly két tájképén kívül — csak id. Markó Károly és Brocky Károly műveit láthattuk. Most — az előbbiek főművei mellett — Rombauer, Donát, Barabás, Lányi Sámuel — egy-egy főműve is ebbe a terembe került. XIX. századunk festészetének történetét Rombauer és Czausig portréi indították el. Az első teremben Rombauer 1813-ban festett, a kor portréfestészetéből kimagasló férfiarcképe — feltehetően önarcképe — látható. Czausig a harmadik teremben szerepel 1828-ban festett *Három testvér* című képével.

Az első terem főfalára került kitűnő megvilágításban Barabás *Vásárra induló román család* című, a korabeli romantikus életképfestészet minden elemét magán viselő festménye, amely nemcsak művészi, hanem kultúrhistóriai szempontból is jelentős. A festményt, mint ismert, a pesti polgári gyalog magyar őrhad ajándékozta a nemzeti képcsarnoknak 1846-ban. Ekkor kezdi a polgárság összekapcsolni a műpártolást egy nemzeti képgyűjtemény alapjainak megteremtésével.

Ugyancsak a terem főfalán láthatjuk Lányi Sámuel önarcképét és Donát János Kazinczy-portréját. Lányi vörössapkás önarcképe és a Kazinczy-mellkép kék posztója finom színkontrasztjával nagyon élénk és mozgalmas összhatást ad az egész falfelületnek. A szemben levő falra került Brocky *Pihenő Psyché*-je és Barabás *Galambposta* című műve.

A második terem egyik újdonsága Telepy Károlynak egy, a kiállításon eddig nem szereplő finom tónusú nagyobb méretű tájképe. Ide került a harmadik teremből Canzi Ágost *Szüret Vác környékén* című műve, a népi jellegű zsánerfestészet egyik korai és jelentős alkotása.

A harmadik teremben

már kilépünk a reformkorból és a XIX. századi magyar festészet úttörőinek világából. Ebben a teremben már olyan nagy művek sorakoznak, mint Székely Bertalan *V. László és Cillei* című alkotása, *II. Lajos holttestének megtalálása.* Ide került kitűnő beállításban és megvilágításban Székely Bertalan *Az egri nők* című műve, amely ezen a helyen ragyogó színekben pompázik. A mű közelében kapott helyet annak első vázlata. Ékessége a teremnek Barabás *Bittóné* portréja és Székely Bertalan hallatlanul finom és erőteljes önarcképe. Néhány olyan kisebb méretű remekmű is szerepel ennek a teremnek a falain, amely eddig egyáltalán nem volt kiállítva. Lotz Károly kislányportréja, *Egy nő képe* és *Női képmás* című alkotása az eddigi kiállításon kevésbé ismert oldaláról mutatja be a nagy művészt és méltán sorakozik ugyanitt kiállított pirossapkás önarcképéhez. Székely Bertalan *Vöröshajú leány* és *Női arckép* című tanulmánya egy-egy külön keskeny falat kapott a terem legjobban megvilágított pontján.

A negyedik teremben

két nagyméretű festménnyel folytatódik a történelmi képek sora. Az egyik Székely jól ismert *Dobozi Mihály és hitvese* című műve, a másik pedig Madarász *Dobozi kompozíciója*, amely eddig nem szerepelt a kiállításon. A kép Dobozi és hitvese menekülését ábrázolja. A vágtató ló dinamizmusa Delacroix vihartól megvadult lovát, a romantikus festészet egyik klasszikus alkotását juttatja eszünkbe. Két kisebb, a kiállításon eddig nem szereplő új mű is van még a teremben: Székely egy kisebb méretű tájképe, és Dózsa: *Bethlen Gábor tudósai körében* című festménye, amely korábban a büfé-folyosón volt látható.

Az ötödik és a hatodik teremet

a történelmi festészet foglalja el. Egy-egy mű új elhelyezést kapott és ez megoldotta azokat a tükröződési problémákat, amely miatt a sötét tónusú képek egyes napszakokban alig voltak láthatók. A történelmi képek összefüggő, impozáns hatású elhelyezése világosan mutatja azokat a határozott tendenciákat, amelyeket a múlt század nagy mesterei a magyar múlt tragikus eseményeinek felidézésével követtek. A festményeken ábrázolt hősök végzete következetesen összefügg a Habsburg-elnyomással és a magyarság több évszázados szabadságharcával.

Munkácsy Mihály és Paál László festményei

a hetedik és a nyolcadik teremben

kaptak helyet. Az új rendezés megszüntette a korábbi zsúfoltságot, egy-egy falra általában csak egy nagyméretű festmény került és így minden mű külön érvényesül. Alkalmazkodott a rendezés a két terem különböző világítási effektusaihoz is s ezzel a művek szinte egyéni életre keltek. Az egymásba nyíló teremsoron végigtekintve az egyik irányból Munkácsy közismert *Virágcsendélet*-e tündököl teljes színpompában, a másik irányban pedig a *Siralomház* kétalakos változata bontakozik ki feszült drámaiságával. Munkácsy egyik főműve, a *Köpülő asszony* szintén erős megvilágítást és megfelelő távlatú rálátást kapott. Szinte úgy tűnik, mintha visszanyerte volna rég elmosódottnak hitt színeit. Paál László békét és a természet szépségének nyugalmát árasztó képei megszakítják Munkácsy komorhatású életképeit és feloldják azt a feszültséget, amit a *Siralomház*, az *Éjjeli csavargók* vagy például a *Zálogházhoz* készült tanulmányok keltenek.

A kilencedik és tizedik teremben

változatlanul Mészöly és Szinyei Merse műveit állította ki a rendező. A párizsi magyar kiállításon oly nagy sikert aratott *Majális* ismét a helyére került és akik az elmúlt hónapokban annyiszor hiányolták távollétét, ismét gyönyörködhetnek ragyogó színeiben. Míg az ember elér a kiállítás utolsó termébe, annyi szép és megkapó látványban van része, hogy nem érzi a járás és álldogálás fáradalmát és szívesen idézne fel emlékezetében egy-egy művet, amelyet egyik vagy másik teremben látott. Erre most megvan a lehetőség, mert a közlekedés a kiállításon belül nemcsak egyirányú: a látogatók a bejárati ajtón át jöhetnek ki a termekből. Zsúfolt látogatás idején ez természetesen fokozott fegyelmezettséget és a kiállított művek iránti gondosságot kíván a látogatóktól, akik — biztosra vesszük — maradandó emlékkel, mély benyomással hagyják el a kiállítást.

Márffy Albin

A vietnami szolidaritási hét országos visszhangja

Az Országos Béketanácsnak egy vietnami iskola és egy kórház újjáépítéséért indított szolidaritási akciója nagy visszhangra talált az országban. Zalában a termelőszövetkezeti tagok 64 000, a földművesszövetkezetek, a MESZÖV és a MÉK dolgozói több mint 80 000 forint anyagi támogatást ajánlottak fel. Megyeszerte eddig mintegy 200 000 forint gyűlt össze a testvéri vietnami nép megsegítésére.

Borsod megyében az üzemi irodalmi színpadok és a műkedvelő együttesek a falvakban műsoros estéket rendeznek, amelyek bevételét az *»Egy iskola — egy kórház«* akcióra fizetik be. A Miskolci Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat 468 dolgozója vasárnap vietnami műszakot tartott és a teljesített csaknem 2000 munkaóra értéket a vietnami szolidaritási számlára küldték.

A vietnami szolidaritási hét a fiatalok ezreit mozgatta meg Baranyában is. A Mecseki Szénbányászati Trösztnél a bányászfiatalok további 110 000 forinttal egészítik ki a szolidaritási csekkszámlára befizetett összeget. A Hazafias Népfront megyei bizottságai filmvetítésekkel, előadásokkal, falugyűlésekkel vesznek részt a szolidaritási hét eseményeiben.

Budapesten szerda délután a Révai Nyomdában tiltakozó gyűlést tartottak. A nyomdászszakszervezet dolgozói emelték fel szavukat az amerikai agresszorok újabb gaztettei ellen. Részt vett és felszólalt a nagygyűlésen *Dinh Ba Thi*, a Délvietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti állandó képviseletének vezetője, akinek átnyújtották a Révai Nyomda Vietnamnak szánt ajándékait.

Szerdán délután *vietnami nagygyűlést* rendezett Tatabányán a TIT megyei és városi bizottsága. A város legnagyobb művelődési házát, a Népházat zsúfolásig megtöltötték a bányász fiatalok, az ifjúmunkások, a diákok. *Molnár* György a KISZ KB titkára hangoztatta, hogy a magyar fiatalok mélységesen elítélik és megbélyegzik az Egyesült Államok vietnami agresszióját és szolidárisak a hős vietnami nép harcával. Felszólalt a nagygyűlésen *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti állandó képviseletének titkára. Köszönetet mondott a magyar fiataloknak — köztük a Tatabányaiaknak — azért a nagy együttérzésért, amellyel újabb erőt adnak a vietnami szabadságharcosoknak további küzdelmükhöz.

Enlosio *Rodriguez*, a DIVSZ alelnöke arról beszélt, hogy a fiatalok szolidaritása nagy eredményeket ér el az imperializmus elleni harcban. A nagygyűlés részvevői tiltakozó táviratot küldtek az USA budapesti nagykövetségének.

Film a vietnami agresszióról

»Vádbeszéd« címmel filmet forgattak a Magyar Filmgyártó Vállalatnál. Az eredeti dokumentumokat felhasználó kisfilm az amerikaiak vietnami agressziója felett mond ítéletet. *Róna* Péter rendezte a kisfilmet, amelyet még e héten műsorra tűznek a budapesti mozik.

Szovjet—magyar vasérc és nemesfém megállapodás

Magyarország jövő évi vasércszükségletének 90 százalékát biztosítja az a megállapodás, amelyet szerdán délután Moszkvában Nyikolaj *Kurapov* és Jurij *Szinkov*, a Szojuz—Promexport szovjet külkereskedelmi vállalat, valamint *Tömöri* Miklós és *Galambos* Béla a Metalimpex acél- és fémkülkereskedelmi vállalat nevében írt alá.

A kéthetes, igen szívélyes légkörben lezajlott tárgyalások eredményeképpen aláírt megállapodás 26 millió rubel értékben irányoz elő szovjet *hematit* (vörös színű vasérc) szállítmányokat Magyarországnak. A tárgyalásokba ipari vezetőket, a szovjet ércfejtők képviselőit is bevonták, Magyarország 1967-ben az eddiginél magasabb vastartalmú ércet kap.

Ezzel egyidejűleg szovjet *ezüst és paladium* szállítására is megállapodást írtak alá a szovjet és a magyar külkereskedelmi vállalatok között.

A Szovjetunióban felbocsátották a Luna—13-at és a Kozmosz—137-et

Szerdán, magyar idő szerint 11.17 órakor a Szovjetunióban fellőtték a Hold irányába a Luna—13 jelzésű automata űrállomást, azzal a rendeltetéssel, hogy folytassák a Hold és a körülötte levő kozmikus térség tudományos kutatását.

Magyar idő szerint 15 órakor a Luna—13 44 000 kilométerre távolodot el a Földtől. A Luna —13 az előzetes számításokhoz közelálló pályán folytatja útját. Az űrállomással már kétszer létesítettek rádiókapcsolatot. Távközlési úton szerzett adatok szerint a Luna—13-on elhelyezett berendezések kifogástalanul működnek.

Különleges földi mérőberendezés segítségével figyelemmel kísérik az űrállomás útját. A koordinációs számító központban folyik a beérkező adatok feldolgozása.

A Szovjetunióban szerdán felbocsátották a Kozmosz—137 tudományos műholdat.

A műhold keringési ideje 104,3 perc; legnagyobb földtávolsága 1720 kilométer, minimális földtávolsága — 230 kilométer.

A műholdon elhelyezett tudományos berendezés folytatja a világűr kutatását.

Növekedett az export, gazdaságosabb a termelés a könnyűipari üzemekben

A *Magyar Posztógyár* munkáját is előrelendítette a kongresszusi verseny. Különösen lemérhető ez az exportteljesítés terén: *27 százalékkal nagyabb exportfeladatot oldottak meg sikeresen az idén*, egyre nagyobb tért hódítva termékeikkel a világpiacon. Tizenhárom százalékkal nőtt a gyár termelése és a vállalt hárommillió forint önköltségcsökkenés helyett, körültekintőbb anyaggazdálkodással, a műszaki intézkedési tervek megvalósításával *12 millió forinttal javították a termelés gazdaságosságát.*

A jövő évi terv az ideinél 330 ezer négyzetméterrel több gyártását írja elő az üzemnek. A gyár vezetői gondoskodnak a zavartalan átmenetről, a megfelelő anyagellátásról. A cél: *a minőség további emelése és új termékekkel a választék bővítése.*

A *Magyar Gyapjúfonó- és Szövőgyár* teljes termelési tervét december 14-én befejezte. Az exporttervet ugyancsak december 14-én sikerült befejezni. A kongresszus tiszteletére tett 7 és fél millió forintos megtakarítás a harmadik negyedév végéig csaknem 8 és fél milliót tett ki és az év utolsó napjáig meghaladja *majd a 10 millió forintot.*

Tájékoztató a január 1-én életbe lépő kamatfeltételekről és takarékbetét lekötésekről

A pénzügyminiszter rendelete értelmében január 1-én lép életbe a takarékbetétekre és a kamatfeltételekre vonatkozó módosítás. A közönség körében, mint az OTP illetékes főosztályán elmondották, sokan félreértették a rendelet néhány pontját. Az új kamatozási feltételek lényege az, hogy különbséget tesznek a rövidebb és a hosszabb időre lekötött és a lekötés nélküli elhelyezett takarékbetétek között. Akik megtakarított pénzük felhasználásából *három hónapra lemondanak, azoknak az OTP évi 3 százalék kamatot fizet, akik pedig egy évig tartják pénzüket a bankban. évi 5 százalék kamatot kapnak. A lekötés nélküli betétekre a kamat évi 2 százalék.*

Sokan azt gondolták, hogy a megállapodott idő előtti kivéttel az egész betétre való kamatjogot elvesztik. Valójában a betevő az összegnek *csak arra a részére* nem kap kamatot, amelyet a vállalt lekötési idő előtt vesz fel.

Egyébként különbséget kell tenni a jelenleg már fennálló, 90 napra lekötött és a január 1. után elhelyezendő betétek között. A rendelkezés életbelépése előtt fennálló, korábban 90 napra elhelyezett betétek lekötési idejét az egyes betétfizetések napjától számítják, ezekre a betétekre a lekötés visszamenőleg érvényes. A január 1-e után nyitott betétek lekötése az elhelyezés napjától számít.

Karácsonyra gyermekének
hasznos ajándék
a
15 KÖVES JUNOSZT
pontos, megbízható karóra
Ára: 270 Ft-tól 285 Ft-ig
KAPHATÓ
az ÓRA-
ÉKSZERBOLTOKBAN
ÉS MÁS SZAKÜZLETEKBEN
SZÁLLÍTJA:
V/O
MASPRIBORINTORG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vörös Károly

1966 SZEP 25.

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

0.37-kor.

1041

175 éve, 1791. szeptember 25-én született idősb. Marko Károly festőművész, a klasszicista festészet egyéni jellegű képviselője. Hosszú időt töltött külföldön: Bécsbe, majd Olaszországba ment, ahol egy negyedszázadig, egészen haláláig élt. Idegenben is mindig magyarnak vallotta magát, s az Itáliát járó fiatal magyar művészeket anyagilag és erkölcsileg támogatta. Elsősorban tájképfestő volt. Festészetében természeti és mitológiai elemek váltakoznak. Három fia és egy leánya többnyire apjuk stílusát követték.

Küszöb
szempon
az illeté
ni és kö
vesebb
egyik p
időszakr
az erdő
kapcsolatban a legilletékesebbe
ket kérdeztük meg.

TŰZRENDÉSZETILEG IS KÉSZÜLJÜNK FEL A FŰTÉSRE

dákban, als
és művelőd
zőterein a
korlátot ke

Markó Károly

P. H. 930. XI. 30.

P H 1930. november 30., vasárnap.

Aukciókiállítás az Ernst-Muzeumban

Ezeregyéjszaka szőnyegei, Markó József remekművei, ezüst, arany műkincsek, Mozart-árnyképek.

Van a franciáknak egy finom meghatározása, amellyel azt a különös zavarodottságot fejezik ki, azt a szédületet, amely akkor fogja el az embert, ha sok szépet, kívánatosat lát egyszerre és ha választania kellene, nem tudná, mit válasszon. Ez az *„embarras de richesses"*, azt hiszem, sehol sem foghatja el az embert erősebben, mint egy-egy ilyen *Ernst-aukció* kiállításán és főként ezen a mostanin, amelynek ma, vasárnap van a megnyitója. Helyesebben: ha gyüjtő volna az ember — lehetőleg külföldi, sok értékes valutával a tárcájában, esetleg csekk-könyvvel — nem pedig szimpla, de annál rajongóbb látogatója ennek a kiállításnak, amelyre nézve mindennél inkább áll az a klasszikus muzeumi felirás: *minden a szemnek, semmi a kéznek!*

Szemtől kézig, itt a zsebtárcán át vezet az ut.

*

Micsoda szőnyegeken jár itt az ember! Bokhara, Sirász, Szamarkand, Yomud, Ferahan — egy egész ezeregyéjszaka a lábak alatt. És ha meggondolja az ember, hogy ezeken a selyemfényü piros, kék, sárga, rozsdavörös, barna és violett csodákon ugyanazzal a cipőtalppal jár, amellyel a piszkos utcai aszfaltot tapossa, valami lelkiismeretfurdalást érez. Szentségtörés. Ha gazdag volnék, sohasem a földre, a lábaknak, hanem, a szemek gyönyörüségéül: a falra teriteném a szőnyegeket.

Van abban valami, hogy a mohamedán — szőnyegen imádkozik.

*

A képek közt különösen a magyar XIX. század vonul fel olyan remekművekkel, hogy az ember legszivesebben a Szépművészeti Muzeumnak vásárolná meg. Kár, hogy ennyi önzetlen áldozatkészség csak olyan mecénások sajátja, akiknél mindössze a pénz hiányzik, a jószándék megvolna. Itt van például egy tiz darabból álló *Markó Károly*-gyüjtemény. Ki tudja külföldön, hogy Markó Károly ki volt? Senki. Pedig a francia klasszikus naturalisták egyike-másika a lábanyomába sem léphet ennek a francia-olasz hagyományokon tökéletesedett magyar mesternek. Keserü boldogság tudni nekünk magyaroknak, hogy amikor Franciaországnak egy Delacroix-ja volt, Magyarországnak volt egy Markó Károlya. Vajjon ki fedezi fel egyszer az európai művészettörténetnek ezt a rejtett kincsét a külföld számára? És mellette: *két Paál László*, barbizoni tájak, egy-egy chef-d'oeuvre mindegyik, sem Théodore Rousseau, sem Millet, sem a többi, egyedül Corot az, aki a barbizoni francia mesterek közül föléemelkedik ennek a magyar zseninek. Ezt sem tudja ma már senki, csak mi tudjuk itthon. Torokfojtogató keserüség. — Egy gyönyörü *Borsos*, a késői magyar Biedermeyerből, *Barabás*, *Lietzen Mayer*, *Zichy*, *Böhm Pál*, — az impresszionisták közül: *Rippl-Rónai*, az utólérhetetlen és *Vaszary*, *Csók*, *Grünwald*, egészen a maikig.

*

A *Zichy-gyüjtemény* ezüstjei: renaissance ötvösremekek. Butorok. Porcellán. Fayence. Üveg. Ékszerek.

Gazdag-e ez az ország, hogy még ma is ennyi kincse van, vagy épp azért szegény, mert ezek a titkolt, féltett, századok óta átöröklött kincsek napfényre kerülnek? Nem tudom.

*

Két kuriózum. Az egyik: kis fiókos mahagóni szekrényke a XVIII. századból: teljes viasznyomatu gyüjteménye a világ leghiresebb kameoinak és gemmáinak, egykoru francia katalógussal.

A másik: fekete árnyképek — sziluettek — gyüjteménye, keretben. *Mindegyik kép alatt Mozart sajátkezü aláirása és megjegyzése.* A középen az idősebbik Mozart képe alá ezt irta a fiatal, a halhatatlan: *„Gemütliches Conterfey meines Vaters, Leopold Mozart, bei einem Conzerte im Kreise von Musikfreunden in Raab (Ungarn) von gräfin Erdödy angefertigt. — Mozart.*

A sárga papiron megfakult a tinta. De érdemes volt kibetüzni: *ez kép, ez az irás zenetörténeti dokumentum.* Győrben, ahol Mozart hangversenyezett, a zenerajongó Erdődy grófné, *aki — ugy látszik — az ollónak kitünő* művésze volt, kivágta az öreg Mozart árnyképét s bizonyára emlékül adta a fiunak. Köréje kivágta az *Eszterházy*, *Pálffy*, *Batthyány* grófok és grófnők képeit, akik — talán — ott voltak a koncerten. Mozart pedig eltette emlékül. Most itt van az Ernst-aukción, hogy — az ereklyék titokzatos vándorlását folytatva — ki tudja, kinek birtokába kerüljön? . . .

Minden ilyen aukció ajtaja fölé jelmondatul irnám: habent sua fata libelli. . .

Póthy János.

lépte, az állami számvevőszéknek ez a jelentése a törvényhozásban a miniszteri indokolással együtt szószerint felolvasandó s a képviselőház, illetve a felsőház névszerinti szavazással dönt afölött, hogy a miniszter vagy a számvevőszék álláspontját fogadja-e el.

*

Az államháztartásban az alapszerü kezelések megszünnek. Az összes alapok beutaltatnak az állampénztárba s azokból csak az illető miniszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg történő intézkedésével lehet bármely összeget kiutalni. Az alapok fölösleges személyzete redukáltatik.

*

Az állami számvevőszék megbizatik avval, hogy az államnak minden vagyona, amely nem szorosan állami célt szolgál, tehát értékpapirjai (az államadóssági kötvényeket kivéve) és összes ipari és kereskedelmi érdekeltségei (a m. kir. államvasutakat, az államnyomdát és pénzverőintézetet kivéve) szakértők bevonásával megbecsültessenek abban a tekintetben, hogy tényleg mit érnek és hogy milyen kamatot hoznak. Amennyiben az ilyen vállalatok nem hozzák meg azt a kamatot, amelyet az állam ugyanazon időben állami adósságai után fizet, az állami számvevőszék a törvényhozás elé kimutatással lép, amelynek alapján törvényes intézkedés provokálható abban a tekintetben, hogy az ilyen részvények eladassanak és az ilyen deficites ipari és kereskedelmi vállalkozások az állami háztartásból kiselejteztessenek.

*

Rákosi Jenő szobor-apoteozisa.

Irta: Mezei Ernő.

Kissé meglepődve, talán csodálkozva is állhatunk meg mindnyájan, akik *Rákosi Jenőt* életében személyesen ismertük és rendkivüli szellemi teljesitményeit ugyszólván a pillanat góresövén át figyelhettük, az ő fizikai alkatának és szellemi egyéniségének szobrászati megjelenitése előtt. Mert bármily felidéző varázslatot tulajdonitsunk ez esetben is az elismert művészi tehetség ujjáalkotó ihletének, mégis álmélkodva kérdezzük magunktól: hogyan, ennek a szobornak már első természeti anyaga, a kőnek darabos keménysége, az öntött ércnek változhatatlanná tömöritett meredtsége, ezek egyáltalán alkalmasak lehetnek-e arra, hogy szemléltető közvetlenséggel állitsák elénk az ő ki-

Aukciókiállítás az Ernst-Muzeumban

Ezeregyéjszaka szőnyegei, Markó József remekművei, ezüst, arany műkincsek, Mozart-árnyképek.

Van a franciáknak egy finom meghatározása, amellyel azt a különös zavarodottságot fejezik ki, azt a szédületet, amely akkor fogja el az embert, ha sok szépet, kívánatosat lát egyszerre és ha választania kellene, nem tudná, mit válasszon. Ez az *„embarras de richesses"*, azt hiszem, sehol sem foghatja el az embert erősebben, mint egy-egy ilyen *Ernst-aukció* kiállításán és főként ezen a mostanin, amelynek ma, vasárnap van a megnyitója. Helyesebben: ha gyüjtő volna az ember — lehetőleg külföldi, sok értékes valutával a tárcájában, esetleg csekk-könyvvel — nem pedig szimpla, de annál rajongóbb látogatója ennek a kiállításnak, amelyre nézve mindennél inkább áll az a klasszikus muzeumi felírás: *minden a szemnek, semmi a kéznek!*

Szemtől kézig, itt a zsebtárcán át vezet az ut.

*

Micsoda szőnyegeken jár itt az ember! Bokhara, Sirász, Szamarkand, Yomud, Ferahan — egy egész ezeregyéjszaka a lábak alatt. És ha meggondolja az ember, hogy ezeken a selyemfényü piros, kék, sárga, rozsdavörös, barna és violett csodákon ugyanazzal a cipőtalppal jár, amellyel a piszkos utcai aszfaltot tapossa, valami lelkiismeretfurdalást érez. Szentségtörés. Ha gazdag volnék, sohasem a földre, a lábaknak, hanem, a szemek gyönyörüségéül: a falra teriteném a szőnyegeket.

Van abban valami, hogy a mohamedán — szőnyegen imádkozik.

*

A képek közt különösen a magyar XIX. század vonul fel olyan remekművekkel, hogy az ember legszivesebben a Szépművészeti Muzeumnak vásárolná meg. Kár, hogy ennyi önzetlen áldozatkészség csak olyan mecénások sajátja, akiknél mindössze a pénz hiányzik, a jószándék megvolna. Itt van például egy tiz darabból álló *Markó Károly*-gyüjtemény. Ki tudja külföldön, hogy Markó Károly ki volt? Senki. Pedig a francia klasszikus naturalisták egyike-másika a lábanyomába sem léphet ennek a francia-olasz hagyományokon tökéletesedett magyar mesternek. Keserü boldogság tudni nekünk magyaroknak, hogy amikor Franciaországnak egy Delacroix-ja volt, Magyarországnak volt egy Markó Károlya. Vajjon ki fedezi fel egyszer az európai művészettörténetnek ezt a rejtett kincsét a külföld számára? És mellette: *két Padl László*, barbizoni tájak, egy-egy chef-d'oeuvre mindegyik, sem Théodore Rousseau, sem Millet, sem a többi, egyedül Corot az, aki a barbizoni francia mesterek közül föléemelkedik ennek a magyar zseninek. Ezt sem tudja ma már senki, csak mi tudjuk itthon. Torokfojtogató keserüség. — Egy gyönyörü *Borsos*, a késői magyar Biedermeyerből, *Barabás*, *Lietzen Mayer*, *Zichy*, *Böhm Pál*, — az impresszionisták közül: *Rippl-Rónai*, az utólérhetetlen és *Vaszary*, *Csók*, *Grünwald*, egészen a maikig.

*

A *Zichy-gyüjtemény* ezüstjei: renaissance ötvösremekek. Butorok. Porcellán. Fayence. Üveg. Ékszerek.

Gazdag-e ez az ország, hogy még ma is ennyi kincse van, vagy épp azért szegény, mert ezek a titkolt, féltett, századok óta átöröklött kincsek napfényre kerülnek? Nem tudom.

*

Két kuriózum. Az egyik: kis fiókos mahagóni szekrényke a XVIII. századból: teljes viasznyomatu gyüjteménye a világ leghiresebb kameoinak és gemmáinak, egykoru francia katalógussal.

A másik: fekete árnyképek — sziluettek — gyüjteménye, keretben. *Mindegyik kép alatt Mozart sajátkezü aláirása és megjegyzése.* A középen az idősebbik Mozart képe alá ezt irta a fiatal, a halhatatlan: *„Gemütliches Conterfey meines Vaters, Leopold Mozart, bei einem Conzerte im Kreise von Musikfreunden in Raab (Ungarn) von gräfin Erdödy angefertigt. — Mozart.*

A sárga papiron megfakult a tinta. De érdemes volt kibetüzni: *ez kép, ez az irás zenetörténeti dokumentum.* Győrben, ahol Mozart hangversenyezett, *a zenerajongó Erdödy grófné, aki* — úgy látszik — az ollónak kitünő művésze volt, kivágta az öreg Mozart árnyképét -s bizonyára emlékül adta a fiunak. Köréje kivágta az *Esterházy*, *Pálffy*, *Batthyány* grófok és grófnők képeit, akik — talán — ott voltak a koncerten. Mozart pedig eltette emlékül. Most itt van az Ernst-aukción, hogy — az ereklyék titokzatos vándorlását folytatva — ki tudja, kinek birtokába kerüljön? . . .

Minden ilyen aukció ajtaja fölé jelmondatul irnám: habent sua fata libelli. . .

Fóthy János.

TAKARÉ
EGY TÖPRENGŐ E

Irta: Hege

Az állami számvevőszékről szóló 1897. évi XX. törvénycikk rendelkezései visszaállítatnak, vagyis nem szabad a minisztertanácsnak a törvényhozás által megállapitott költségvetésben egyik tárca jövedelmét a másikra elköltení. Az átruházási jog kizárólag ugyanazon rovaton belül gyakorolható annak alrovatai között. Amennyiben tehát bármely rovaton az előirányzott összeg el nem költetett, az el nem költhető, illetőleg az állampénztárba beszolgáltatandó. Minden ily megtakaritás oka az állami számvevőszékkel közlendő.

*

Valahányszor az állami számvevőszék úgy találja, hogy bármely minisztérium a költségvetést az állami számvevőszék nézete szerint indokolatlanul vagy törvényellenesen tulépte, az állami számvevőszéknek ez a jelentése a törvényhozásban a miniszteri indokolással együtt szószerint felolvasandó s a képviselőház, illetve a felsőház névszerinti szavazással dönt afölött, hogy a miniszter vagy a számvevőszék álláspontját fogadja-e el.

*

Az államháztartásban az alapszerü kezelések megszünnek. Az összes alapok beutaltatnak az állampénztárba s azokból csak az illető miniszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg történő intézkedésével lehet bármely összeget kiutalni. Az alapok fölösleges személyzete redukáltatik.

*

Az állami számvevőszék megbizatik arra, hogy az államnak minden vagyona, amely nem szorosan állami célt szolgál, tehát értékpapirjai (az államadóssági kötvényeket kivéve) és összes ipari és kereskedelmi érdekeltségei (a m. kir. államvasutakat, az államnyomdát és pénzverőintézetet kivéve) szakértők bevonásával megbecsültessenek abban a tekintetben, hogy tényleg mit érnek és hogy milyen kamatot hoznak. Amennyiben az ilyen vállalatok nem hozzák meg azt a kamatot, amelyet az állam ugyanazon időben állami adósságai után fizet, az állami számvevőszék a törvényhozás elé kimutatással lép, amelynek alapján törvényes intézkedés provokálható abban a tekintetben, hogy az ilyen részvények eladassanak és az ilyen deficites ipari és kereskedelmi vállalkozások az állami háztartásból kiselejtezessenek.

*

Rákosi Jenő szobor-apoteozisa.

Irta: Mezei Ernő.

Kissé meglepődve, talán csodálkozva is állhatunk meg mindnyájan, akik *Rákosi Jenőt* életében személyesen ismertük és rendkivüli szellemi teljesitményeit ugyszólván a pillanat gócsövén át figyelhettük, az ő fizikai alkatának és szellemi egyéniségének szobrászati megjelenitése előtt. Mert bármily felidéző varázslatot tulajdonitsunk ez esetben is az elismert művészi tehetség ujjáalkotó ihletének, mégis álmélkodva kérdezzük magunktól: hogyan, ennek a szobornak már első természeti anyaga, a kőnek darabos keménysége, az öntött ércnek változhatatlanná tömöritett meredtsége, ezek egyáltalán alkalmasak lehetnek-e arra, hogy szemléltető közvetlenséggel állitsák elénk az ő ki-

3069

8. Ifj. Markó Károly.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. † Moszkvában 1891-ben.)

Tájék naplementével.

A hegyes vidék hátteréből, hol épületek látszanak tornyokkal, széles patak tör előre, melynek vize a nyugvó napot tükrözi vissza s a melyen holthajtásos kőhid vezet át ~~három nyílással~~. A hidnál ~~jobbra~~ torony romja köti le figyelmünket. Az előtérben, a földre ült férfi és nő előtt, asszony áll fején kosárral, melynek fehér takarója a palaczkot nem fedi. ~~Bal~~ kezével a kosarat és jobbjával kissé felemelt piros szoknyáját tartja. Fejét kendővel kötötte be, kivágott ruhaderekát kék, ingvállának bő ujján a kézelő szűk. A férfi ~~fején~~ szalmakalap, ~~van~~ ingre vetkőzött, mellénye és felgyűrt nadrágja barna. Az ülő asszonynak kontyba kötött fejkendője piros, ingválla ~~olyan, mint amazé~~, köténye fehér, ~~a~~ szoknyája lila. Közelükben kiszáradt fatörzsek vannak. A tulsó partról dereglye indul el, mely három asszonyt és egy kis leányt, szénával megrakott kétkerekű taligát, és egy szamarat hoz át. A révészek állva dolgoznak és csáklyával lökik el a hajót. Az asszonyok egyike ~~áll~~ fején kosarat hoz. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: »*C. Markó, junior. 1860/61.*«

Vászon, méretei 62 : 86·5 cm.

1868: VI. 72. — 1870: III. 8. — 1871: III. 8. — 1873: III. 29. — 1876: III. 44. — 1878: III. 37. — 1880: III. 37. — 1881: III. 37. — 1883: III. 85. — 1884: III. 84. — 1885: III. 84. — 1886: III. 84. — 1887: III. 82. — 1888: III. 82. — 1889: III. 97. — 1890: III. 97. — 1891: VIII. 346. — 1892: VIII. 346. — 1893: VIII. 414. — 1894: VIII. 8. — 1895: VIII. 8. — 1896: VIII. 8. — 1897: VIII. 8. — 1898: VIII. 8. — 1900: VIII. 8. — 1901: VIII. 8. — 1903: VIII. 8. — 1904: VIII. 8. — 1905: VIII. 8.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1861. — Magy. Képt. 123. — Lelt. sz. 77.~~

— Magy. Képtár 123. — Uj lelt. sz. 77. — 1905. átv. jegyz. 486. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2120. és a leltárban 3069. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1861 junius 4-én. — Ára 300 frt (600 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 123
Nyl. 77

Képcsarnokegylet aj. 1861

Glauber Johannes. Polydor.

3070

9. Ifj. Markó Károly.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. † Moszkvában 1891-ben.)

Erdei tájék.

Az előtért ~~erdő~~ foglalja ~~el, hol~~ jobbról a szikla tetején, kivágott vén fa törzsét, melynek gyökerei messze szétágaznak és aljában egy patak összegyűlt vizét látjuk. Balról kocsikerekektől feltörött nyomokkal út vezet, ~~az erdőbe~~, a melynek mentén ~~a földre telepedett~~ két nő, egy férfi és egy hasra feküdt fiú étkezik. Előttük a kosár van palaczkkal, melyet a piroskendős asszony, ki bal kezére támaszkodik, vesz el, mig a másik, ki fejét kék kendővel

324

kötötte be, kenyeret vág. A férfi ~~fején~~ sárga szalmakalap a bal vállára barna kabát ~~van~~ vetett s inge a mellen nyitva van ~~áll~~. A fiú pedig kalapot, inget és szürke nadrágot ~~hord~~ visel. Kissé odább, az ölbe vágott fa-rakáson innen, három férfi egy vastag fatörzset hengerge. Közülük kettő rúddal emeli s egy kézzel igazgatja azt. Egynek szalma- és egynek nemez~~kalap van a fején~~; egy pedig, ki nadrágját térdig gyűrte fel, hajadonfővel dolgozik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra egy nagy kövön: »*C. Markó, 1861.*«

Vászon, méretei 114 : 142·7 cm.

1868: VI. 85. — 1870: III. 34. — 1871: III. 24. — 1873: III. 26. — 1876: III. 61. — 1878: III. 51. — 1880: III. 51. — 1881: III. 51. — 1883: III 66. — 1884: III. 64. — 1885: III. 64. — 1886: III. 64. — 1887: III. 62. — 1888: III. 62. — 1889: III. 78. — 1890: III. 78. — 1891: II. 146. — 1892: II. 146. — 1893: II. 115. — 1894: II. 2. — 1895: II. 2. — 1896: VIII. 9. — 1897: VIII. 9. — 1898: VIII. 9.

~~Adakozásokból vétetett 1861. — Magy. Képt. 138. — Lisza 81.~~

— 1900: VIII. 9. — 1901: VIII. 9. — 1903: VIII. 9. — 1904: VIII. 9. — 1905: VIII. 9.

— Magy. Képtár 138. — Uj lelt. sz. 81. — 1905. átv. jegyz. 487. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2121, és a leltárban 3070. — Adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én 2500 frankon (2450 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Adakozások utján 1861

Mk 138.
Ujl. 81.

Gortius Gualdorp.

2793

75

37 Markó Károly ifj.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. + Moszkvában 1891.

Az appenini hegyek.

Az előtért meredek sziklák foglalják el, középütt patak folyik s a háttérben hegyek hullámzanak. Balra a szikla tövében egy fatörzsön ül Salvator Rosa s jobb kezére támaszkodva beszélget a velesszemben helyt foglaló és álló asszonynyal. Térdein vázlatkönyv fekszik, melyet baljával fog. Hosszú haja vállaira omlik, kis bajusz és kecskeszakállt hord, nyakkendője fehér, kabátja barnássárga s nadrágja sötétkék. Az asszonyok egyikénél sarló van s a másik jobb kezét csipőjére tette s baljával társnőjét karolja át. Jobbra, a szikla oldalában, út vezet, hol a földön ülő két ferfival s az álló asszonynyal a hosszú bozjára támaszkodott vezető beszélget, ki előre lépett s jobb kezével a völgy felé mutat. Öltözete: kalap széles karimával, vállra vetett köpeny, mellény, rongyos nadrág kurta szakakkal s csipő. Az égbolt felhős. Felvése alól balra: C. Markó junior. 1858.

Vászon, méretén 86:122.5 cm.
A képcsarnok eglet aj. 1861. I 19. Ára 380. ft.
M. Kept. 120.
Ly sza 75.
II: 37.

VIII: 368.

301

2821

A háttérből két asszony közeledik galyköteggel.

68. Markó Károly ifj.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. † Moszkvában 1891-ben.)

Tájkép.

Az erdős és hegyes vidék előterében balról patak csörgedez kettős esést képezve s jobbra, a sziklatömbök közt elhaladó viz tulsó partján, a korhadó fatörzs közelében, négy munkás férfi képez társaságot ~~s a háttérből két asszony közeledik galyköteggel~~. A középtérben, a malom előtt, megrakott szekér áll kettős ökörfogattal, a lépcső terasseán férfi visz zsákot a vállán s oldalt a falhoz leány dűl, ki fejét piros kendővel kötötte be. A munkások közül egy, kinek kezében hosszu bot van, áll s jobb kezével mutat ~~valamire~~, három pedig a földre telepedett. Ez utóbbiak egyike pipál, ~~másika~~ ölbetett kezekkel hallgat es ~~harmadika~~ jobb kezére támaszkodik és figyel. Öltözetök: kalap nemezből és szalmából, ~~köpeny~~ vállra vetve, különböző szinü kabát, mellény, ~~és~~ felgyürt nadrág ~~meg~~ czipő. A galyakért járt asszonyok fejkendője és kötényе fehér ~~és~~ piros, vállfűzőjük piros ~~és~~ kék, szoknyájok kék ~~és~~ barna. A galyakat a ~~hátsó~~ fején s az innenső jobb hóna alatt hozza. A vidéket a kelő nap világitja meg s az égbolt itt-ott felhős. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó. 1863.*«

Vászon, méretei 116 : 135 cm. — Ormos Zsigmond hagyatéka 1899. ~~— Ltsza 516~~.

721

köpeny

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

1900: II. 68. -- 1901: II. 68. -- 1903: II. 68. -- 1904: II. 68. — 1905: II. 68.

1905. átvételi jegyék 182. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1829 és a leltárban 2821.

Ormos Zs. hagyom. 1894 aug 10

Lyleltár. 516.

182

2793

37. Markó Károly ifj.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. † Moszkvában 1891-ben.)

Az appennini hegyek.

Az előtért meredek sziklák képezik, középütt patak folyik és a háttérben hegyek hullámzanak. Balról a szikla tövében egy fatörzsön, Salvator Rosa ül, ki jobb kezére támaszkodva beszélget a vele szemben helyt foglaló és álló asszonynyal. Térdein vázlatkönyv fekszik, melyet baljával fog. Hosszú haja vállaira omlik, kis bajuszt és kecskeszakállt hord, nyakkendője fehér, kabátja barnássárga, nadrágja sötétkék. Az asszonyok egyikénél sarló van, a másik jobb kezét csipőjére teszi és baljával társnőjét karolja át. Jobbról a szikla oldalában, út vezet, hol a földön ülő két férfival s az álló asszonynyal a botjára támaszkodó vezető beszélget, ki előre lépett és jobb kezével a völgy felé mutat. Öltözete: kalap széles karimával, vállravetett köpeny, mellény, rongyos nadrág kurta szárakkal és czipő. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: »*C. Markó junior 1858.*«

Vászon, méretei 86 : 122·5 cm.

— 1868: VI. 73. — 1870: III. 7. — 1871: III. 7. — 1873: III. 12. — 1876: III. 41. — 1878: III. 16. — 1880: III. 16. — 1881: III. 16. — 1883: III. 106. — 1884: III. 90. — 1885: III. 90. — 1886: III. 90. — 1887: III. 88. — 1888: III. 88. — 1889: III. 103. — 1890: III. 103. — 1891: VIII. 368. — 1892: VIII. 368. — 1893: VIII. 434. — 1894: VIII. 28. — 1895: VIII. 28. — 1896: II. 37. — 1897: II. 37. — 1898: II. 37.

A képcsarnokegylet ajándéka 1861. — Magy. Képt. 120. — Ltsza 75.

— 1900: II. 37. — 1901: II. 37. — 1903: II. 37. — 1904: II. 37. — 1905: II. 37.

— Magy. Képtár 120. — Uj lelt. sz. 75. — 1905. átv. jegyz. 151. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1801. és a leltárban 2793. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1861 január 19-én. — Vételára 780 frt (1560 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mg. 120.
Ujl. 75

Képcsarnokegylet aj. 1861

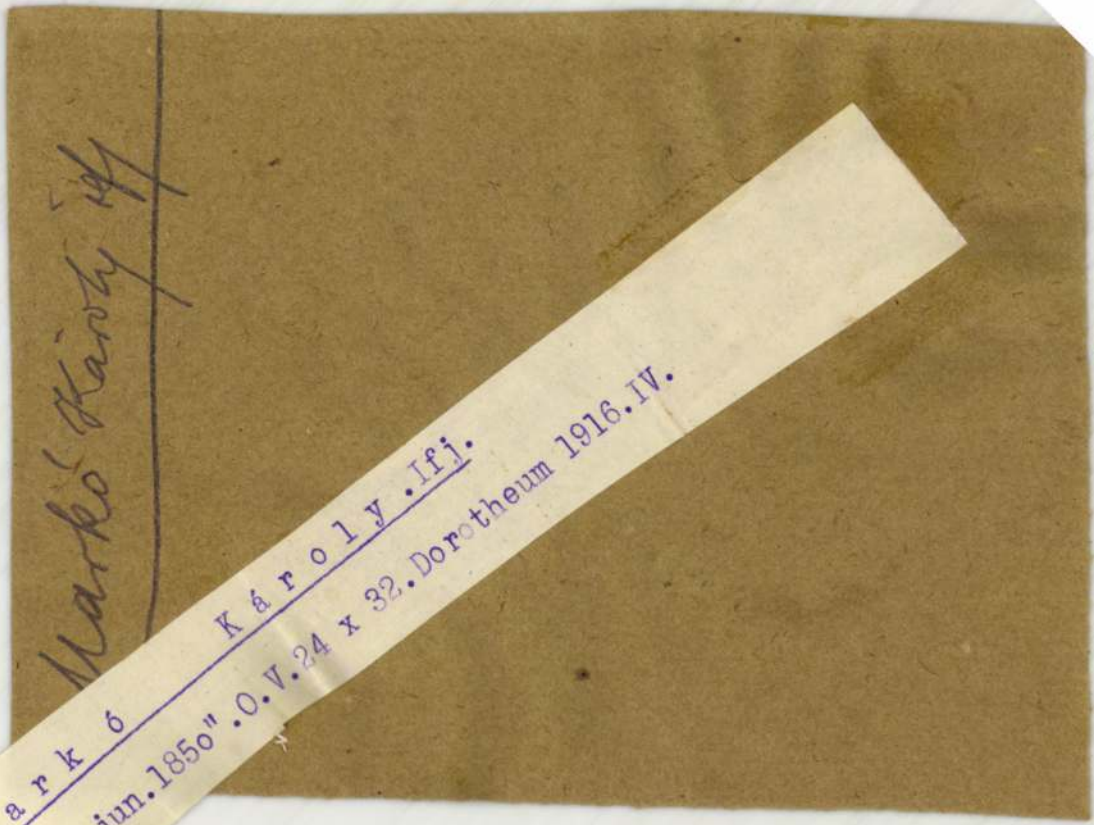

Markó Károly ifj.

Ideális déli táj. "C.Markó jun.1850".O.V.24 x 32.Dorotheum 1916.IV.

Markó Károly ifj

Vas. Ujs. 1868. 216 l.

** *(A képzőművészeti társulat)* idei három albumlapjára nézve határozatot hoztak. Első lesz: „Szent László harcza a kunokkal," tollrajz a turnicsei falfestvény nyomán, melyet még a 15-dik században készitettek. Másiknak ifj. Markó Károly „nápolyi kecskepásztorát," fogadták el. A harmadikra nézve még nem állapodtak meg.

Markó Károly ifj.

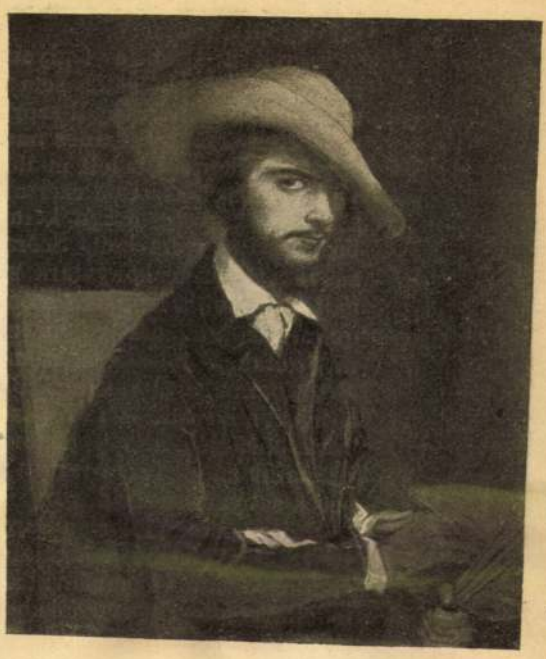

Saját festménye.

IFJ. MARKÓ KÁROLY.

ERNSZT LAJ

Vas. Ujs. 1898. 728 l.

Ernst Lajos gyűjt.

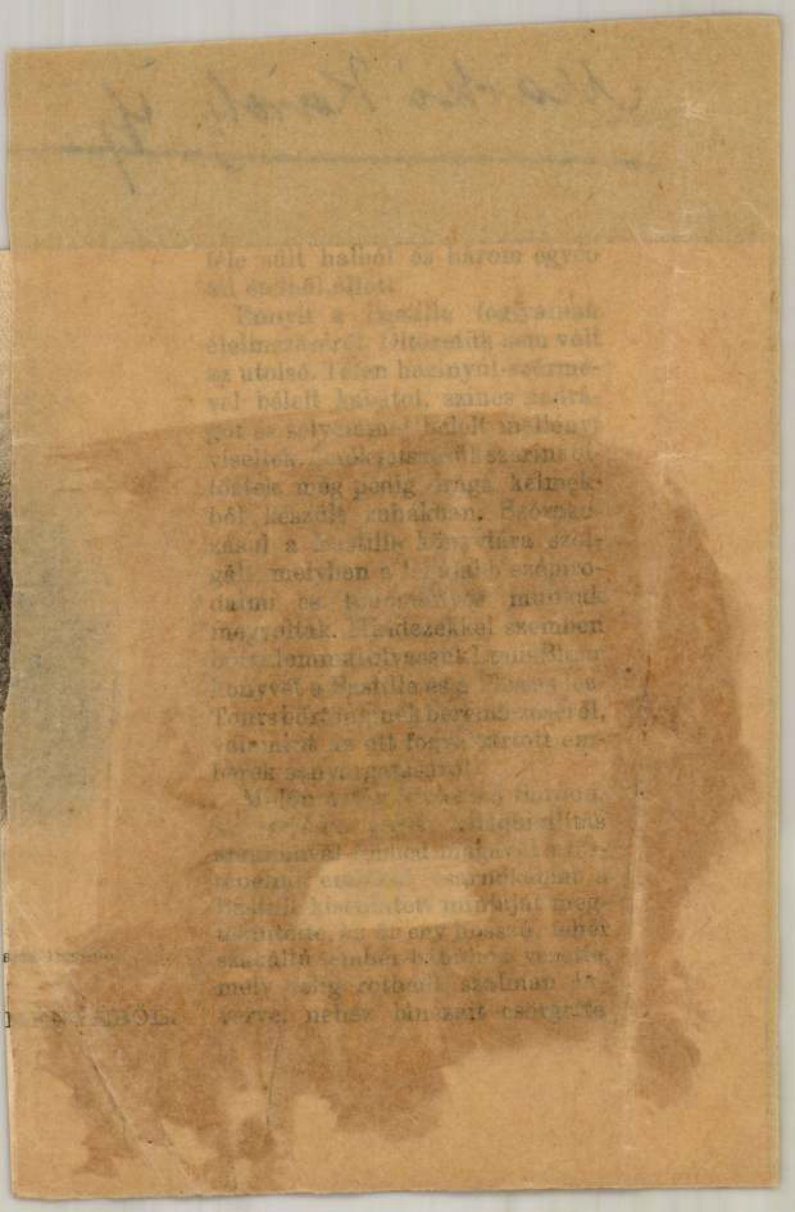

Markó Károly ifj

l. Dornyay Veszprém

23. l.

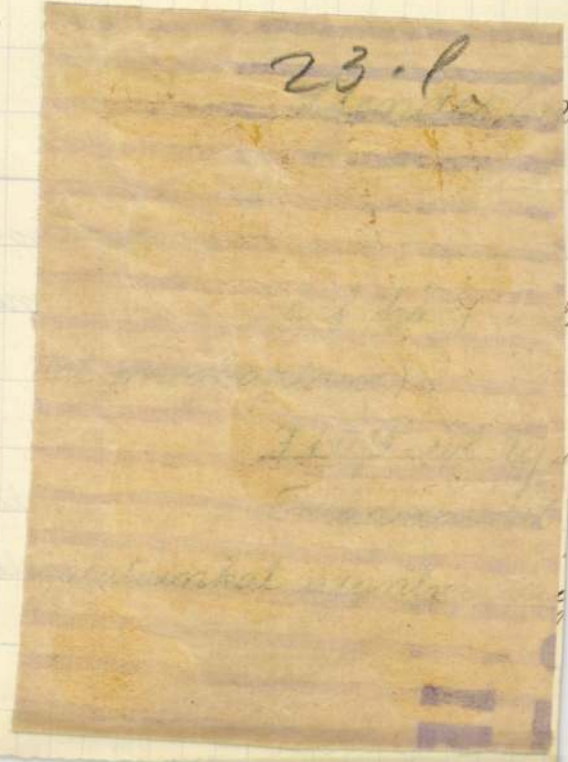

Kunszentmiklós, 1932. május 2.

Pt-nak,

Budapest

itesüket, hogy hajlandók volnának-e
ket közölni, hogy váltóimat Önök-

kérem és vagyok

kiváló tisztelettel
Keleti Jenő

Markó Károly, ifj.

Keleti táj, olaff.
60 x 76.
Kiállítás Vasvármegyei Múzeum.

Horszombathely

77 l.

MARKÓ művészcsalád tagjai: 1. id. *M. Károly*, * Lőcse 1791 szept. 25, † Villa Appeggi (Firenze mellett) 1860 nov. 19. Mérnöknek készült, azután Bécsben tanult festeni s 1832-től fogva Olaszországban működött. Csaknem kizárólag tájképeket festett a kor klasszicista stílusában, de oly gondos elmerüléssel, hogy kora leghíresebb tájfestői közé emelkedett. Szilárdan megszerkesztett, óvatosan festett, az idill nyugalmát lehelő tájaiba apró mitológiai, bibliai alakokat, jeleneteket komponált (Diana, Campagnai táj, Krisztus Emauszba menet stb.). Művének egy nagy kollekciója a bpesti Szépművészeti Múzeumban van. — Fia: ifj. M. *Károly*, festő, † Pest 1822 jan. 22, * Moszkva 1891. Atyjától tanult s annak stílusát vette át, kevésbbé gondos kivitelben. — *András*, festő, * Bécs 1824 szept. 9, † Viareggio 1895 jún. 12. Atyjától tanult, akinek stílusát követni igyekezett. Nagyobbára Bécsben működött (A kecskepásztor és még számos képe a Szépművészeti Múzeumban). — *Ferenc*, festő, * Kismarton 1832, † Budapest 1874 aug. 3.

Szintén atyjától tanult s annak stílusát utánozta, 1853-tól Pesten élt (Eszményi tájképek). — Leánya, *Katalin*, festőnő, * Kismarton 1833 máj. 9, † Firenze 1865. Atyjától tanult. Eszményi tájék c. képe a Szépművészeti Múzeumban. — Irodalom: *Keleti* G., id. M. Károly, *Szana* T., M. Károly *Lyka*.

sokkal bővebben
írtam meg s a nemt
közölve – lásd
E. G. II 86–87 l

Hadsereg.

Uhlánus.

A bástya-fokra támaszk
kezével feket-sárga lobogojú
tözete: prémes sapka, drap ka
fehér mellény, kék nadrág és
hosszú kard lóg és töltény t
rata

a kép fölött: Die k.k. oe
és az alatt: Uhlanen.

Szines kny., mér.a

Szn. 176-
634-904

Markó Károly id.

vrod

A Markó-család hátra-
hagyott képei –

Uj Idők 1899.

V. évf. 21 sz

473–474 l

fordítás

vészek közé tartozott, akik sokféle körülménynél fogva a külföldön töltötték el életük javarészét. Olaszország volt második hazája, családja olasz volt s ennek ma élő tagjai csak hírből ismerik Magyarországot. Firenzében vonultak meg, maguknál őrizvén meg a nagy Markó és két fiának művészi hagyatékát. Ezekről tán ma se tudna a világ, ha egy kiváló magyar műtörténész, *Szana* Tamás, föl nem fedezi. Ily módon jutott eszükbe a Markó-lányoknak Magyarország, az apjuk hazája. A család nyomorba jutott s úgy iparkodott magán segíteni, hogy túlad a megmaradt képeken. A *Nemzeti Szalón* készséggel vállalkozott arra, hogy a Markók egész művészi hagyatékát kiállítja Budapesten s felhívja rá a kormány és a közönség figyelmét. A kiállítás e héten nyílt meg, százötvennél több számmal. Van köztük olajfestmény és van temérdek szénrajz, úgy az öreg *Markóról*, aki a legnagyobb tehetség köztük, mint két fiától, Károlytól és Andrástól. A kis gyüjtemény rendkivül érdekes, mert a sok vázlat és befejezetlen mű eleven képet ad arról, hogy miképpen dolgozott Markó. Mindjárt az első napon el is kelt a művekből mintegy negyven darab, hetet közülük a kormány vett meg a Múzeum részére. A kiállítást március 5-én zárják.

Markó Károly id

Pesti Napló képes mell.

1936. junius 7.

K a r k ó K á r o l y /1793-1860/: Fürdőző leányok.Jelz:"C.Markó sen.11th.1853.Gedr.b.J.Höfelich in Wien".- Aratási jelenet,1864.ld. Engerth Vilmos.-

Csoportképek.ARCKÉPSOROZATOK./Ismeretlen/.

ARAD 1849.Fölül ovális alakban a 13 aradi vértanu,lent Arad város távlati képe.Kőnyomat 1867-ből.
65-45 ,89-61 cm.
KUN S.32.-730.

ARAD.A 13 vértanu,mellképek,szines kőny. a 60-as évekből.
22.5-29 , 28-39 cm.
KUN S.32.-731.

HIRNEVES MAGYAROK ARCKÉPCSARNOKA.Mellképek, ovális keretekben.Kőnyomat a 60-as évekből.
17-23 ,22-30 cm.
Csák Máté,Báthory I.,Martinuzzi Gy., Zrinyi Ilona,Wesselényi F,Zrinyi Miklós, Vörösmarty Mihály,Deák Ferenc,Kazinczy F., Markó Károly,Liszt Ferenc,Megyeri Károly.
KUN S.32.-766.

Markó Károly id

Markó Károly id

Életrajz és archép

Vas. Ujs

1864. 43. sz.

936 MAR -6 24

Markó kiállítás
Külföldi Sajtószolgálat
FIGYELŐSZOLGÁLATA
Bp. VI. Dalszínház-u.1.
Tel.: 227-651; 227-488
MAGYAR NEMZET
1951 JUL. 22.

Markó-kiállítás a Fővárosi Képtárban

XIX. század egyik külföldre szakadt magyar festőjének, Markó Károlynak a kiállítása nyílt meg június 16-án a Fővárosi Képtárban.

Egykorú magyar pályatársaitól eltérően csakhamar európai hírnevet szerzett magának Rómában, Pisában és Firenze mellett festett tájképeivel. Ezek oly festői eljárásokon épültek fel, amelyeket egykoron éppen Itália bársonyos ege alatt vetett meg Claude Lorrain. De Markó nem utánzója Lorrainnek, csupán okult rajta. Az idilli báját festette, mitológiai jeleneteket, a klasszikus világ istennőit jelenítette meg vásznain, legtöbbször egészen kicsiny méretben, az alakokat mindig a megvilágított középtérben elhelyezve. A cselekmény másodrendű, mert a súlypont elsősorban a táj lehelletfinoman összeválogatott szépségeire esik.

KOMPOZICIÓI

magukon viselik mérnöki végzettségének bélyegét. Ez a pontos, rendszerető, szófukar ember, aki a kép komponálását a képépítéssel helyettesítette, sokszor egy-egy kisebb művén is évekig dolgozott, gondos elmerüléssel, mert a friss impressziót épúgy megvetette, mint a bohémséget. Képein az aranykor időtlensége ül.

Mérnöki oklevele megszerzése után csak szabad idejében rajzolgat s 1818-ban hozza fel magával, számos rajzon kívül azt a képet, mely az «Aggteleki barlang» belsejét ábrázolja fáklyafényben. Pesten épúgy, mint Bécsben nyomorog és tizenhárom évi bécsi tartózkodás után 1835-ben megy Olaszországba, ahol Rómában telepedik le s az albanói hegyek közé és a Campagnába jár el festeni. Campagna mocsarai azonban megviselik egészségét s így előbb San Giulianóba, majd Pisába költözik, onnan pedig 1843. tavaszán Firenzébe. Az ottani művészvilág nagy szeretettel fogadja és megválasztják a firenzei művészeti akadémia tiszteletbeli tanárának. Látása azonban egyre gyengül s amikor a Magyar Nemzeti Múzeum számára festett «Olaszországi tájkép»-et és a «Viharos tengeri tájkép szivárvánnyal» c. munkáját befejezi, a Firenze közelében lévő Villa Appeggibe, élete utolsó állomására költözik át. 1853-ban néhány napra hazalátogat Magyarországra, Pestre. Jellemző, hogy háromnapos dinom-dánom után az akkor már nagyhírű művészt — akit már jóval előbb Thorwaldsen és a külföld nagy tiszteletben részesített — egy pár pohárköszöntő után szélnek eresztik, hogy messze hazájától az Appeggi-villa közelében lévő San Sebastiano-kápolnában helyezzék örök nyugalomra.

Markó Károly művészi hagyatéka részben a Magyar Nemzeti Múzeum, részben a bécsi Kotzián-féle gyűjteményből 1871-ben került fel Pestre.

A FŐVÁROSI KÉPTÁRBAN

lévő kiállítás méltán életművének legszebb darabjait foglalja magában. Bravúros könnyedséggel elkészített «Önarcckép»-e, a ceruzával készített portrék között eminens helyet igényel magának. «Venus és Amor» (1828), «Részlet az aggteleki barlangból» c. vízfestménye, «Uborkát tisztító leány», «Olasz táj aratókkal», «IV. Béla menekülése a tatárok elől», «Rőzsehordók», «Puszta», stb. stb. művei a legnagyobb gonddal és szeretettel készült műalkotások. Nehéz lenne leírni tartalmukat és szépségeiket, mert Markó művészete annyira a multé, hogy még azt is nehéz elképzelni, hogyan tudott még a XIX. század közepén is elég nagy hatást gyakorolni tájképfestőinkre. A romantikus irány a festészetben régen eltünt, jóval előbb, mint a költészetben. Mily nagy idő választja el Markót Poussintől, akit ugyanoly idilli tájak hatottak meg s aki mütörténeti fogalommá tette a «heroikus tájképet», melynek Markó is művelője volt. Markó stílusa kicsit egyhangú. Talán azért, mert az emberi élet hétköznapjait félretette s csak a természet örök és mindig friss, mindig ünnepélyes vasárnapjait festette meg. Hogy mennyire kedvelte a mesék boldog nyugalmát, azt egyetlen komoly méltatója, Keleti Gusztáv így írja le: «A természet megdöbbentő nagyszerűsége elől kitér; a tér végtelenségével meg nem küzd soha; az ég és föld szenvedélyesen háborgó tüneményei számára visszfénye, visszhangja nem volt alkotó erejének. Szélvészt soha, csak szellőt; hullámtorlaszt nem, csak csillámló habocskát; rengeteg erdőt nem, csak bokrot és ligetet; vadon pusztát nem, csak virággal hímes mezőt; általában az elemeknek nem pusztító hatalmát, csak gyönyörködtetve enyelgő játékát ecseteli híven és sikerrel; nem is széles vonásokban, hanem a természet mikrokozmoszában búvárkodó, kéjelgő, mondhatni dőzsölő részletezés és apróra megfigyelő gyöngéd utánzás modorában.»

Valóban, Markó nem realista, hanem a természet felületi mesevilágának utánzója. Nem Itáliát festette, hanem Árkádiát.

Bár tartalmilag és stílusban messze van korunktól, oeuvre-je a magyar művészettörténetnek nem epizódja, hanem egyik érdekes korszaka.

A KIÁLLÍTÁSON

szereplő Markó-tanítványok közőtt különösebben kiemelkedőt nem említhetünk meg, mert talán egyiknek sem sikerült megközelíteni a mester technikai felkészültségét.

A kiállítás megrendezésével kapcsolatban szeretnénk felhívni a Képtár tudományos tisztviselőinek figyelmét arra, hogy az évszámokat lehetőleg pontosan tüntessék fel a képkeretekre erősített táblácskákon. Ne fordulhasson elő az, hogy Markó Ferencnél egy helyen születési és halálozási évszámként: «1832—1895» a másik helyen pedig: «1832—1874» van feltüntetve.

Gerendássy György

A római katolikus Püspöki Kar a Magyar Népköztársaság Al

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A magyar Püspöki Kar július 3-i ülésén hűségnyilatkozatot tett a Magyar Népköztársaság mellett. Ebben mondották ki, «hogy a magyar államot: a Magyar Népköztársaságot szeretett hazánknak ismerjük, törvényeit megtartjuk és megtartatjuk». E nyilatkozat szellemében határozta el a magyar római katolikus Püspöki Kar, hogy leteszi az esküt a Magyar Népköztársaság Alkotmányára és kormányára. Erről az elhatározásról Sándor, az Elnöki Tanács elnöke, Nagy Dániel, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Bognár József, Olt Károly miniszterek, Kossa István, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, valamint az Elnöki Tanács több tagja. A Püspöki Kar nevében Czapik Gyula egri érsek szólt:

— Mélyen tisztelt Elnök Úr! Elnöki Tanács! Megjelenvén, tisztelettel üdvözöljük mindnyájukat és kérjük, hogy honpolgári kötelességünk teljesítésében lehetővé tegyük a magyar népi demokrácia iránti hűségesküt.

Ezután az egri érsek sorra bemutatta a Püspöki Kar tagjait Rónai Sándornak, a kormánynak a sorában az állam megjelent vezetői hosszasan elbeszélgettek a Püspöki Kar tagjaival.

A francia nép Henri Martin mellett áll

Párizsból jelenti az MTI: Nagy arányokat öl a Henri Martin elítélése ellen tiltakozó mozgalom. Pénteken a st. denisi Hotchkiss, a párizsi Citroen-gyár és a gennevilliersi villanytelep dolgozói álltak tiltakozó sztrájkba.

Gennevilliersben pénteken este nagygyűlés zajlott le. A jelenlevők megfogadták, hogy mindent megtesznek Henri Martin szabadonbocsátása érdekében.

A francia békemozgalom több vezető személyisége, köztük Bonlier abbé, Cotton asszony levelet intézett Henri Martinhoz. A levél többi közt ezeket mondja: „Megdöbbenéssel értesültünk az ítéletről. Veled együtt a franciák egyre nagyobb tömegei követelik, hogy véget kell vetni a gyűlöletes vietnami háborúnak. Ezt kívánja Franciaország becsülete és érdeke egyaránt.

Te nem vagy bűnös, Henri Martin és éppen ez tűrhetetlen elítélésedben — folytatja a levél. — Jogilag igazolni akarnak egy olyan kalandot, amellyel idegenek számára kiérlik megtartani bizonyos hadászati állásokat. Ezt ma már be is vallják. Melletted állunk, Henri Martin, nem fogunk nyugodni addig, amíg vissza nem nyered szabadságodat."

Az Országos Béketanács távirata a francia kormányhoz

Az Országos Béketanács a következő táviratot intézte a francia kormányhoz:

„A békéért egységesen felsorakozó több mint hétmillió magyar dolgozó felháborodással fogadta a bresti haditörvényszék ítéletét, amely ötévi fegyházzal sujtotta Henri Martin, a békemozgalom hős katonáját, a nagy francia hazafit. A magyar dolgozó nép nem lát mást ebben a gyalázatos ítéletben, mint lábbal tiprását mindazoknak a jogoknak, amelyeket a dicső francia nép történelme során vérrel és szenvedéssel vívott ki. Ez az ítélet világosan megmutatta, hogy a francia kormány nem a békét akaró francia nép kormánya, hanem a háború kormánya, amely amerikai parancsra fegyházzal sujtja a béke híveit. Henri Martin azonban nincs egyedül. Tíz- és tízmillió franciát, akik ugyanúgy gondolkodik, mint ő, nem lehet fegyházba zárni. Henri Martint, a bátor békeharcost szabadon kell engedni: ezt követeli önöktől a jog, az igazság és a világ sokszázmillió békeharcosa sorában több mint hétmillió magyar dolgozó, Magyar Országos Béketanács."

Hat angol konzervatív képviselő Hewlett Johnson canterburyi érseki helynök eltávolítását követeli

Londonból jelenti a TASZSZ: Az angol reakciósok új kampányt indítottak Hewlett Johnson canterburyi érseki helynök ellen, aki megkapta a Nemzetközi Sztálin-békedíjat és a béke eszméinek egyik legkiemelkedőbb harcosa. Július 19-én az angol parlament hat konzervatívpárti tagja követelte Hewlett Johnson eltávolítását canterburyi érseki helynöki tisztéből. Az angol konzervatív pártiak Jonhsont «felforgató eszmék hirdetésével» vádolják. Az eszmék, amelyek ellen a konzervatív pártiak tiltakoznak, a canterburyi érseki helynök felhívásai a békére és a népek közti barátságra.

A KOREAI NÉPHADSEREG LEGÚJABB HADIJELENTÉSE

Phenjan, júl. 21. (TASZSZ) A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság néphadseregének főparancsnoksága jelenti július 21-én:

A koreai néphadsereg egységei, szoros együttműködésben a kínai önkéntesekkel, továbbra is helyi jelentőségű harcokat folytattak és jelentős veszteségeket okoztak az ellenségnek. Július 20-án a néphadsereg egységei a nyugati partvidék térségében elsüllyesztettek egy ellenséges hajót, amely felderítést kísérelt meg. Július 21-én a légvédelem négy ellenséges repülőgépet lelőtt.

Markó Károly id

ivód

Ormós Zsigmond

Utazási emlékek –

II. Pest 1860. 52. l.

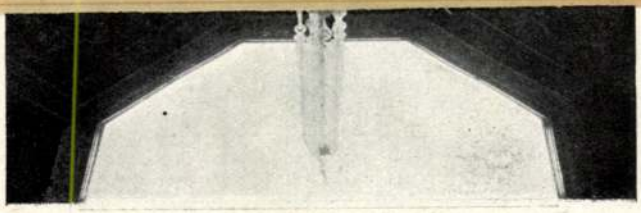

Cappellin e C.: *Vetrata su cartone di Vittorio Zecchin.*

Markó Károly id

l.

Ormós Zsigmond

Utazási emlékek II. k

Pest 1860 266 l.

STAVEBNÍ A BORTOVNÍ SKLENÁŘSTVÍ
TOVÁRNA ZRCADEL A BRUSÁRNY SKLA

BRATŘÍ FUCHSOVÉ

BRNO, CEJL 36
TELEFON 11.864, 11.865

PRAHA V., ul. Lišky, Krasnohorské 8
TELEFON 11.87

VELKOOBCHOD TABULOVÝM SKLEM
SKLENĚNÍ ODDĚLENÍ PRO MIKROSKOPY
SKLENĚNÉ OBKLADY MIROXIT

Marko Karolyi ud
l.
Szent György Cek
44. aukc. (1922)
128 m

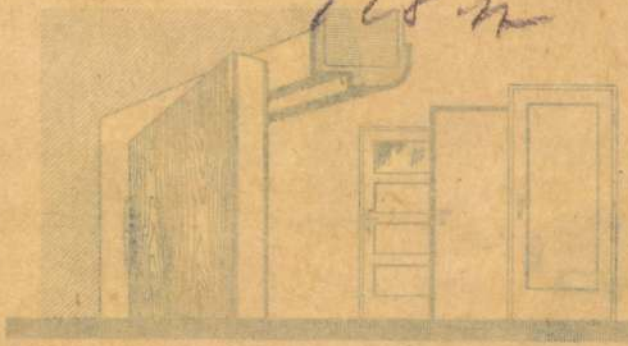

BILLIGER BAUEN

mit

Rollo-Werkstätte

RAIMUND

BALZÁR

Petržalka

Svatoplukgasse 645

empfiehlt sich für alle einschlägigen Arbeiten für Leinen- und Holzrolladen aller Systeme. Beste Ausführung. Kostenvoranschläge jederzeit und unverbindlich.

Alleinerzeuger des

„STOP" - Rollos

Fabriksmässige Erzeugung aller Kunststein- und Zementwaren, wie Stiegen-Stufen, Zement-Rohre etz.

Spezialunternehmen für Stiegenstufen aus Kunststein mit amerikanischem Weisszement.

Inkrustierungen von Eisenbetonstiegen mit Kunststein.

„GRANITO"

KUNSTSTEINWERKE G. M. B. H.

BRATISLAVA

Kupeckýgasse 21

Tel. 29-97

HANS SOJKA

PRAG I., Dlouhá tř. 54

Telefon 611-79

Spezialverglasung

von Glasdächern und

Markó Károly id

cvod
z
Farkas Zoltán:
Magyar festők.
Bp. 1941
12 – 14. l –

Aegypten. — 1865, 1866, 1867, 1869: XI. 7. *C. Maratti:* Egyiptomba menekvés.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XI. 7. *C. Maratti:* Egyptomba menekvés. — 1873: XI. 7. *Nach C. Maratti:* Flucht nach Aegypten. — 1876, 1878, 1879: V. 200. *C. Maratti után:* Az Egyptomba futás. — 1881: 689. *C. Maratti után:* Egyptomba menekvés. — 1888: XVIII. 608. *C. Maratti utánzója:* A szent család menekülése Egyptomba. — 1896, 1897: XVIII. 608. *C. Maratta utánzója:* Jézus szülei Egyptomba futnak. — 1897: XVIII. 608. *In der Art des C. Maratta:* Die Flucht nach Aegypten. — 1898: XVIII. 608. *C. Maratto ou Maratti* (manière de·): La fuite en Egypte. — 1901, 1904: XVIII. 608. *C. Maratta (Maratti) utánzója:* Jézus szülei Egyptomba futnak.

Markó Károly

vod

Bíró József

Európa festészete.

Bp. é n. 92. l.

de Braekeleer.

ruár 19-én. † ugyanott 1883
; 15-én.

ér Hattyú« előtt

ő, hol a »*het zwaentje*« című
ők közül középütt egy fiatal
óra, tánczol választottjával, a
ta. Közelükben, a fehér terí-
ól egy ifjú beszélget a feléje
l pedig négyen ülnek, kiknek
ssé hátrább és az ablakból
és a vendégeket, a kiknek a
l telt korsót, míg a kiszolgáló
y jobbrafordult kutya, a pad
vetettek, osztrigahéj és több
ő nő tűnik szemünkbe. A hát-
koztatja a lombos fák alatt
lt felhőzött. Jelzése alól balra:

De Braekeleer
erpen 1852.

0·5 cm. — Lelt. sz. 4318. —
gróf Pálffy János hagyománya
908). — Az átvételre és az átvétel
kat lásd a 4316 lelt. számnál. —
6-án (453–913).
ó adatok a Szépművészeti Múzeum-
de Braekeleer: Népmulatság a

vonatkozó egyéb adatok és pedig:
28–909. pag. 32. Nº 561). *Ferd.*
s Fest. Antwerpen 1852. (Gros-

(577–909. pag. 4. Nº 42). *Ferd.*
Volksfest. Ölgemälde, im geschnitz-
00 breit (Grosser Salon);
zékben (1494–912. Nº III : 3).
ünnepély;
n (2165–912. Nº II : 3). *Ferdi-*
ély. Vászon, 90·5 : 100 cm.

III
922(4318).
922(22)
3(1006)

Hirlapbélyeg használata egn. 21971/VI. B. 1922. Feladó hivatal: Sp. Nová Ves.

1936. február 1. (szombat)

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

LŐCSEI SZERKESZTŐSÉG
KÖRTÉR 11.

IGLÓI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
MASARYK-SOR 57. SZÁM.
Telefon: 50.

AZ ÖSSZES KÉZIRATOK E CÍMRE KÜLDENDŐK.

SZEPESI HIRADÓ

a szepesi magyarság politikai hetilapja.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
EGÉSZ ÉVRE . . . . 72.— K
HAVONTA . . . . . 6.— K,
EGYES SZÁM . . . . 1.50 K,

MAGYARORSZÁGON:
EGÉSZ ÉVRE . . . . 20.80 P
NEGYEDÉVRE . . . . 5·20 P

BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. JÓZSEF-U. 23. II. 16. Tel. 411-41.

Főszerkesztő: KŐSZEGHY ELEMÉR. 74. évfolyam 5. sz. Budapesti szerk.: FÖRSTER REZSŐ.

Ma és holnap

nemzetközi jéghocky versenyek Új- és Ótátrafüreden

Hodža miniszterelnök serlegéért. A belföldi csapatokon kivül résztvesznek: Wintersport-Club Wien, Ferencvárosi Torna Club Budapest.

A magasból

tekintünk alá arra a f rrongásra, melyet a magyar egységre való felhivás Szlovenszkószerte keltett.

A magasság bérceinek tetejéről széles a látókör, de a völgyi zenebona hangjai nem, vagy alig érnek fel.

Tiszta a lég, de hűvös.

Nem heviti lázforróságra a vért, nem fakaszt hirtelen és szeszélyesen csapongó indulatokat, de józan és kiegyensúlyozott gondolatokat érlel.

Ebben a légkörben, a Szepesség hasonlithatatlan légkörében a magyar egység virága másfél évtized óta lappangva tenyészett, mig végre a változatlan vággyal kivánt léte a lelkekből áramló ellenállhatatlan erő láthatatlan sugarainak hatása alatt fejlődésnek indult.

Az egység palántája még alig hogy felserdült, de edzett és szivós, mint a havas bércek virága. Nem árt már neki a félreértés dere, nem a rosszakarat fagya, sem a korlátoltság köde.

Érzi, tudja, hogy megjött a kikelet, nyilhat, illatozhat és megtermékenyülhet és megtermékenyithet, hogy magot érlelve végső rendeltetésében testi és szellemi táplálékká váljék tiz, meg százezer sujtott magyar keserű szájában és szomoru szivében.

Lehet, hogy a nemzeti eszme általános fellángolása más átalakulásokat rejtő kor előfutárja, lehet, hogy a nacionalizmus mindenütt tapasztalt fellobbanásai egy időt zárnak le, melyet átfogóbb, közösebb eszméket valló korszak fog felváltani. Maroknyiságunk és szigeteltségünk folytán sem az egyiket lényegesen elősegiteni, sem a másikat megakadályozni nem áll hatalmunkban.

Messzemenő, soká vajudó eszmék és tervek helyett számunkra, kisebbségi magyarokra, akik fél emberöltőnél hosszabb ideje történelmi eseményeknek érdekelt szereplői voltunk és vagyunk, hacsak szenvedő statisztaként is, egy választásunk marad az adott körülmények között: összefogni!

Egy keretbe tartozzon most minden magyar, mert kevesek csak egységben számottevők. Az adott viszonyokkal számolni kell, sőt kötelesség.

Hiába minden szószaporitás és ámitás, ma talán inkább, mint valaha, nacionalista a világ legtöbb népe, legyen az bármilyen érzelmü a választott, vagy ráerőszakolt államformát vagy rendszert illetőleg.

Más az elmélet és más a gyakorlat.

Álljon előttünk példának a ma már hasonlithatatlanul előnyösebb helyzetbe került cseh nemzet, amelynek minden tagja döntő körülmények között első sorban cseh, másodsorban cseh, harmadsorban is cseh és csak azután szociáldemokrata, római katolikus, vagy más.

Minden nemzetiség annyi joggal bir, amennyit kiharcol magának. — hangzik a gyakran idézett elv, amelynek értelmét azonban egy demokratikus alapon létesitett államban nem érezzük teljes érvényü sarkigazságnak, sem tisztultabb jelentésében erkölcsösnek. Mi átlagállampolgárok sem filozófusok, sem politikusok nem vagyunk, véleményünk szerint éppen abban kell különböznie a demokráciának más rendszerektől, hogy önként adja meg, a lélekszámtól függetlenül az emberiesség kivánta jogot.

Mert más az elv és más gyakorlati kivihetőségének feltétele abban az életben, amelyet sok-sok gondterhes és kisebbségi sorban fokozott testi és lelki erőt emésztő mindennapok léptennyomon tapasztaltatnak a létért való és hatványozottan megnehezedett küzdelemben.

Az alkalmi és elméleti értékü kijelentésekre és megállapitásokra, amelyekkel párhuzamosan, vagy merő ellentétben tovább virul a magyarság szellemi és számbeli javainak eltüntetésére a következetes és céltudatos, nyilt vagy titkos törekvés, azért eredményhozó ellenszer csak egy van:

a mindenen felülemelkedő magyar egység!

—

Érdekes idegenforgalmi problémák az ótátrafürdei ankéton.

Chrien Jenő, az uj nagyszalóki főjegyző jan. 26-án délelőtt a Grand Hotel sárga termében érdekes ankétra hivta össze Ótátrafüred, Ujtátrafüred, Alsótátrafüred és a Szépkilátó szálló- és szanatóriumtulajdonosait. Az ankéten rajtukkivül résztvettek Nagyszalók, Malompatak és Alsóerdőfalva politikai községek birái is. Chrien főjegyző megnyitó beszédében hangoztatta, hogy azért hivta meg az érdekelteket, mert ezek közigazgatásilag a nagyszalóki körjegyzőséghez tartoznak. Az értekezleten rendkivül sokan vettek részt és nagy érdeklődéssel hallgatták végig Chrien főjegyző hatalmas elaborátumát, amely 10 sürüngépelt oldalból állt. Ezen elaborátum elején a főjegyző éles határt vont a politikai és a volt urbéres községek között és rámutatott arra, hogy a volt urbéres községek intézkedéseiért és tetteiért a politikai községeket felelősségre vonni nem lehet. Rámutatott arra, hogy amig a valószinüség szerint a Tátra aljan lévő politikai községeknek virulniok és fejlődniök kellene, ahogy minden egyes más országban a gyógyfürdők körül elhelyezkedett községek gazdagságra tesznek szert, addig nálunk ezeknél a községeknél is nagy a nyomor és alig tudják kiadásaikat fedezni. — Igy a tátrai telepek tulajdonosai nem sokat várhatnak a politikai községek anyagi támogatásától, hanem sajátmaguknak kell saját erejükből összeállaniok és a fejlődéshez szükséges anyagi kiadásokat megteremteni. Érdekes adatokban mutatja ki Nagyszalók, Malompatak és Alsóerdőfalva politikai községek vagyoni viszonyait. Ezek szerint Nagyszalók község vagyona mindössze cca 632.000·— korona, Malompatak községé 340·000·— korona és Alsóerdőfalváé 124.000·— Kč Ha ezen összegekből minden községnél levonjuk a több mint 300.000·— koronás adósságot, ha tekintetbe vesszük, hogy a községek értékpapir-vagyona tulmagas árfolyamon van megállapitva, akkor nyilvánvaló, hogy ezen politikai községek teljesen passivak és nemcsak, hogy nem fejlődnak, hanem sürgös támogatásra van szükségük. — A politikai községek helyzete annál is rosszabb, mivel a pótadókból nekik járó adóösszegeket az állami adóhivatalok csak nagyon nehezen folyósitják és igy 1934 végén Nagyszalók község 106.000·— koronát, Malompatak község 59.000.— koronát és Alsóerdőfalva 51.000 — Kč-t követel községi pótadó cimén az all. adóhivataltól. — Szomorú tény, hogy a Magas Tátra tövében fekvő politikai községek oly kedvezőtlen benyomást tesznek az idegenek részére, akik a tátrai fürdőtelepekről le-lerándulnak ezen községekbe, hogy ez egyenesen rossz reklám az egész vidék részére. Hogyan néz ki a községháza Nagyszalókon? Malompatak községnek máig sincsen villanyvilágitása, a vizek egyetlen községben nincsenek regulálva, a keritések mindenütt düledeznek, a trágyalé végigfut az utcákon. Igy néznek ki a tátrai községek.

Ha visszatérünk a Tátrára, az ugyn. Szabadságút mentén végesvégig hihetetlen izléstelenséggel felállitott kisebb-nagyobb reklámtáblák mérgesitik a sétálókat. Az út szélein az ujonnan keletkezett épületek teljesen szabálytalanul és stilszerütlenül váltakoznak egymás után. Ezen a téren már az Országos Hivatal erélyes intézkedést tett, elrendelte ezen reklámtáblák eltávolitását és szigoruan elő fogja irni, hogy az út mentén miképpen szabad épitkezni. Persze, itt az urbéres községeknek is más belátásra kell jönniök és épitkezési telkek céljaira nem szabad oly területeket eladni, amelyeken való épitkezés rontja az egész Tátra összbenyomását.

Hogy egyelőre legalább a 4 érdekelt telep tegyen tanuságot bizonyos rendszeres fejlődésről, Chrien főjegyző a következő javaslatokat terjeszti elő:

a) A 4 érdekelt telep létesitsen legalább 2, u.n. forgalmi rendőr részére szisztematizált állást, A forg. rendőröknek kötelességük lenne az utak tisztaságára ügyelni, megvédeni a telepeket a koldusoktól és cigányoktól és minden tekintetben utbaigazitással szolgálni a kirándulóknak. Ezt a kérdést ugy lehetne megoldani, hogy a 3 politikai község szisztematizálná ezeket az állásokat, ők adnák a készpénzfizetést, viszont a tátrai telepek felváltva adnák a rendőröknek a lakást, ellátást és az egyenruhát.

b) A Tátra központjában, Ótátrafüreden a nagyszalóki körjegyzőség részére expoziturát kellene létesiteni. Ezen expozitúrának feladata volna mindazokat a közigazgatási dolgokat elintézni, amelyek miatt eddig a telepek vezetőinek, vagy a vendégeknek Nagyszalókra kellett utaz-

SZLOVÁK ÁLTALÁNOS HITELBANK R.-T.

spišská nová vesi fiókja.

SLOVENSKÁ VŠEOBECNÁ ÚVERNÁ BANKA ÚČ. SPOL. * SLOVAKISCHE ALLGEMEINE KREDITBANK A.-G.
filialka v Spišskej Novej Vsi. Filiale in Spišská Nová Ves.

Affiliációs érdekközösségben a Čsl. Legió Bankkal Prága.

Čsl. postatakarékpénztár: 400785 sz. — Telefonszám 5 — Alaptőke: 50,000.000 Kč. — Tartalékalap: 19.752,000 Kč

Elfogad betéteket lege önyösebb feltételek mellett. Váltók leszámitolása és beszedése. Folyószámla jelzálog- és egyéb kölcsönök. Kezességek és óvadékok Utalványok, csekkek, hitellevelek bel- és külföldre. DOLI ÁROK és más idegen pénznemek valamint szelvények beváltása. Tőzsdei megbizások. Safe deposit

niok. Maga a főjegyző szivesen vállalkozik arra, hogy főszezonokban kettő napot, a mellék szezonokban egy napot hetente személyesen tölt fenn az expoziturában. — Mindössze egy segéderőre, irodahelyiségre és egy irógépre volna szükség.

c) A Szabadságut mentén feltétlenül végig gyalogutakat kellene létesiteni a sétáló közönség részére, miután ma már életveszélyes a járás az országutakon a rendkivül megnagyobbodott autóforgalom miatt.

d) Az un. Szabadságutnak végig villanyos világitással való ellátása rendkivül fontos, ugy a telepek jó hirnevének, mint az életbiztonságnak szempontjából.

e) Utjelzőtáblaknak és megfelelő irányitójelzéseknek az elhelyezése, rövid leirásokkal, hogy az idegen gyorsan és zavartalanul tudjon tájékozódni.

f) Az egyes telepek szállodáinak, parkjainak, illemhelyeinek, periódikus közegészségügyi felügyelete is nagyon fontos, hogy tényleg európai nivón álljanak a telepek.

Nagyon fontos volna továbbá a Szépkilátón elhelyezett szállodáknak, szanatóriumoknak gyógyfürdőjelleg adományozása, miután a Szépkilátón rendszeresen vagy rendszertelenül következő egyes kis penziók és szanatóriumok máig sem birnak gyógyfürdő jelleggel, ami viszont egyrészt a nagytelepek rovására megy, másrészt pedig közigazgatásilag is hátrányos. Ezen Szépkilátónak gyógyfürdői jellege mellett azonnal rendbe kellene hozatnia a kanalizációt, miután ez még sok helyen absolute nincsen meg és közegészségileg hátrányos. — Egyáltalában fontos volna az egész Tátra részére egy szabályozási tervnek a kidolgozása, hogy az épitkezések egy előre meghatározott területen és rendszer mellett történhessenek.

A több mint félóra hosszat tartó felolvasást őszinte és nagy figyelemmel kisérték a jelenlevők. Tekintettel azonban arra, hogy a legtöbb kérdés megoldása financiális követelményekhez van füzve, az értekezlet ugy határozott, hogy egy szükebbkörü választmányt biz meg a felvetett pontok átvitatására és a financiális kérdések előkészitésére. Ebbe a bizottságba Ótátrafüred, Ujtátrafüred, Alsótátrafüred és a Szépkilátó vezetői lettek megválasztva, — valamint a községek birái és az urbéresek képviselői.

Mindenesetre kivánatos volna, ha ez a bizottság minél hamarább konkrét javaslatot terjesztene elő és nagyon fontos volna, hogy az érdekelt politikai és urbéres községek is anyagi hozzájárulással segitesenek a terv megvalósitásában.

Markó Károly müvészete.

A magyar müvészeti irodalomnak egy igen jelentős uj müvéből — *Genthon* István dr. budapesti egyetemi magántanárnak „*Az uj magyar festőművészet története*“ cimü munkájából — a szerző szives beleegyezésével — alább közöljük a lőcsei születésü Markó Károly müvészetének méltatását:

A magyar piktura európai hirre szert tett alakja, Markó Károly (1790—1860) kinőtt az itthoni, akkor még kevés reménnyel kecsegtető keretekből. *A lőcsei születésü* nemesember, ki mérnöknek készült és könyvet irt a perspektiváról, autodidaktaként vált festővé. Meglehetős későn, huszonnyolc éves korában szánta rá magát, hogy e pályát válassza. Pestre jött, hol Fejérváry Gábor felfedezte és Brudern József báróval szövetkezve a bécsi akadémiára küldötte tanulni. Sokat nem tanult a bécsiektől, bár tizenhárom évig maradt a császárvárosban, megnősülve, ezzel pártfogóit magára haragitva és nyomorogva. Bécsből 1835 ben *Itáliába költözött át*, előbb Rómában, majd Pisában, Firenzében és Firenze mellett a Villa Appeggiben éldegélt. Eltekintve attól, hogy bécsi tartózkodása idejében néha lerándult tájképet festeni Kismartonba, Magyarországon az elköltözésétől haláláig tartó harmincnyolc év alatt mindössze három napig tartózkodott, midőn 1853 ban Pestet meglátogatta. Magyar kapcsolatai azonban megmaradtak, sokszor szálltak meg nála hazájabeli fiatal piktorok, honfitársaival sürü levelezésben állott. Maga irta, hogy „életemet, valamint eddig, ugy ezután is javára szentelem hazámnak, melyből származhatni szerencsésnek érzem magam“ — s nincs okunk őszinteségében kételkedni.

Bár tulajdonképen sohasem járt festőiskolába, mintaképe lehet a technikailag kitünően képzett müvésznek. Egyike azon keveseknek, akik e téren alig ismertek akadályt. Azzal a szándékkal indult pályájának, hogy a természetet másolja, anélkül, hogy tudott volna a „stilus“ fogalmáról. Már itthon készült korai alkotásai között is akadnak mestermüvek, főkép a *Visegrád* cimü tájképe (Budapest, Szépmüvészeti Muzeum), *a századeleji magyar piktura egyik legvonzóbb remeke.* Az aprolékos részletek szerelmese itt nagy egységig ért el, a friss zöldekben pompázó napsütötte hegyoldal egyetlen nagy akkordban csendül meg. Póz és nagyképüség nélküli, egyszerü és közvetlen a hangja, mintha régi, kedves ismerősökhöz beszélne. A *Visegrád* nagykulturáju nemzetek festészetét idézi emlékezetbe. Nem fárasztó stiusgyakorlat, csaknem független a stilustól, csak a kényes gond és tisztaság sorolja az empire emlékei közé. Oly alapokra látszik támaszkodni, melyek idehaza még ki nem alakultak, sőt ma sem alakultak még ki teljesen: az előitéletmentes önállóságra, mely nem keres ötévenként külföldi impulzusokat.

Fájdalom, Markó nem maradt meg ezen az uton. Bécsi, keresgélő időszaka után Itáliában nyakig merült a kor divatos áramlatába s önállóságát feladva éppugy *klasszicista festővé vált*, mint az Olaszországban összegyült, különböző nemzetiségü kortársai. Azt a hitet ugyanis, melynek először Ney Ferenc adott hangot 1844-ben az Életképekben s azóta egyik méltatójától a masikig, máig mint legenda járt, hogy Markó Claude Lorrain hatása alatt fejlesztette ki tájképstilusát, a mesék világába kell utalni. *Nem a XVII. századi, Rómában müködő francia mester képei ihlették meg, hanem a lehető legtermészetesebben és legegyszerőbben: kortársaié.* Elsősorban a német Joseph Anton *Koch* volt az, akiknek képeit megnézte, ami nem is csoda, hiszen Humbolt es Rumohr e kitünő barátja az örök városban élő korbeli tájképfestők legismertebb alakja volt. Szükebb környezetéhez tartozott a német Franz Ludvig *Catel*, a francia Pierre Athanase *Chauvin* és az olasz Giambattista *Bassi*, hogy a dii minorum gentium némelyikéről is történjék emlités s valamennyit erős kapcsok füzték *Thorwaldsenhez*. Az a két momentum, hogy Thorwaldsen hagyatékából az emlitett mesterek alkotásaival egyetemben négy Markókép is ismeretes, másrészről hogy a jubileumát ünneplő Koch ajándékba kapott ezüst babérkoszoruját Markónak nyujtotta, mint nálánál érdemesebbnek, eléggé tanuskodik a Markót idefüzött elmélyült kapcsolatokról.

Nem kétséges, hogy az ő hatásuk alatt fordult el régi stilusától s vált iskolás *klasszicista tájképfestővé*. Kiváló technikai tudásával, mely a részletek érzékeltetésében lehelet finommá tudott válni, kiemelkedett a többiek közül, de azt sem szabad elfeledni hogy az egész római csoport az európai fejlődés magas kilátópontjáról tekintve anakronisztikusan, üvegházi kulturaként hat, hiszen ekkor már a romantika fanfarjai megszólaltak. Markó nem vett mást észre Itáliában, csak ezt a kis csoportot, számára Michelangelo és Rafael éppoly idegen maradt, mint ahogy irtózott az Európán átvonuló forradalmaktól. Folyvást gyengülő szemével viaskodva, hatalmas jövedelmeit gyermekként tékozolva, óriási szorgalommal festette az egymáshoz rendkivül hasonlatos képek végtelen sorát, melynek láttán a néző arra hajlandó gondolni, hogy egynek-egynek elkészitése évek nehéz munkája volt.

Meg kell hajtani a zászlót a konok következesség ekkora foka előtt. Képei sorozatában a tájkép uralkodik. Képszerkezete rendszerint abból áll, hogy az előteret kulisszaszerüen kétoldalt fákkal zárja el a középteret, melybe apró mitologiai, bibliai, vagy történeti figuráit állitja, megvilágitja, hátrább a távoli láthatár párás bizonytalanságban vész el. Olykor romokkal vagy festői házcsoportokkal tarkitotta mondaniva'óját, ezek sem kiáltanak ki az együttesből. Itáliai alkotásait, melyek megérdemelt nagy hirt szereztek neki, — *alig van európai muzeum, mely ne őrizné egy-egy alkotását*, önarcképe pedig az Uffizibe került — főképpen az jellemzi, hogy az ernyedetlen pontossággal festett részletek, hasonlóan a Visegrádhoz, végül mégis nagy egységbe olvadnak, ez az egység azonban már nem festői, hanem rajzos elemekből áll össze. Aranyos barnás, meleg szinezése sem tud e grafikus hatáson változtatni. Számitó pontossága és technikai tökéletessége szerencsésen találkozott össze az erejét vesztett, késői klasszicizmus igényeivel, innen magyarázható, hogy *életében nagy sikerei voltak*, követői azonban a stilus hirtelen változásával epigonná szürkeltek s Markó szelleme alig kapott részt a magyar müvészet alakulásában.

Continental Szálloda
Budapesten, VII, Dohány. u. 42.

Legkedveltebb, kitünően berendezett finom családi szálló.

170 szoba — hideg-meleg folyóviz, telefonos, fürdőszobás szobák.

Villamos és autóbuszközlekedés minden irányban.

E lapra hivatkozóknak árkedvezmény.

Koromzay és Társai

burgonyakemenyitő,
szörp- és keményitő
cukorgyár

Spišská Nová Ves—Igló
Szlovenszkó.

Emlékezzünk a Késmárkon eltöltött szép napokra!

Irta: *Végh Kálmán.*

I.

Senki sorsát nem kerülheti el. Ezt én magamon is kitapasztaltam. Ez előtt 30 évvel Havas Miksa barátom, a Kereskedelmi Szakoktatás akkori szerkesztője, beugratott egy nagyobb cikk irásába, de ugy, hogy a jó meleg nyári napok alkalmával még most is izzadok bele. Még pedig azért, mert a Szakoktatás szerkesztői azóta évenkint — mintha csak összebeszéltek volna — mindig rajtam hajtják be a nagy nyári tanulmányt, az iskolai értesitők ismertetését.

Ez előtt pár hónappal véletlenül összejöttem a mi agilis, szeretett szerkesztőnkkel, Förster Rezsővel.

— Kedves Kálmán bátyám, (igy szokott megszólitani) neked a Szepesi Hiradóba a régi késmárki időkről egy cikket kell irnod.

Szabadkoztam; sok a dolgom, nem érek rá, igy meg ugy, stb.

Ő nem szólt rá semmit, csak bájosan mosolygott. Gyanus volt nekem rettenetesen a derültsége.

Na de azóta, ahányszor csak összehoz vele a jó Isten, mindig az az első kérdése:

— Mi van a cikkel?

Végre meguntam.

Beláttam, hogy nem tudok magamon segiteni. Beadtam a derekamat. Megirtam a cikket.

Ha sikerült, akkor az ő érdeme. Ha nem, — akkor meg az ő lelkén száradjon. Megérdemli.

A társadalmi életben ugy van, hogy mindenki a saját foglalkozását ismeri legjobban. Erről beszél legtöbbet és legszivesebben, (kivétel a politika!), azt dicséri, vagy leszólja. Néha komolyan, néha tréfálkodva.

Ebből következik tehát, hogy én is a visszaemlékezésem képét honnet venném máshonnan, mint az iskola életéből.

Gondoljanak vissza csak, kedves olvasóim, arra a kedves, régi bájos iskolai világra, amelyben kivétel nélkül részvettek. Arra a sok sok kedves emlékre, amelyet ott átéltek.

— Ugy e, átmelegszik a szivük már most is? pedig csak róluk beszélünk. Én is vagyok; gondolkoztam. Eszembe jutott sok mindenféle szép, jó, kedves, de szomoru emlék is. Ugy vagyok, mint a méh, vagy a szines szárnyu pillangó a szép, virágos tarka tátrai virágos mezőn, virágról-virágra szállok, gyüjtöm a sok szép emléket. Ezekből a visszaemlékezés szines virágaiból kössünk egy csokrot. Olvassák szeretettel.

*

Régen volt! A mult század vége felé, *mint fiatal tanár kerültem Késmárkra.*

Első feljebbvalóm, dr. Hajnóczy R. József, kir. tanfelügyelő volt. Igazi vérbeli pedagógus, akitől, ha akarta, a fiatal tanár igen sokat tanulhatott. De nézzük meg csak az én esetemet.

1891. októberében volt vele az iskolában az első találkozásom. Bejött az osztályba.

— Mit csinál tanár ur?

— Magyarázok.

— Tessék!

Leült, csendesen hallgatott.

Másnap már megkért, hogy ne magyarázzak, hanem kérdezzek a diákoktól. Hát kérdeztem. De azok sem az én kérdéseimre, se az övéire egy szót sem szóltak. Igazi hallgatók voltak. Én a tudatlanságukon szörnyen megdöbbentem s őszintén szólva szégyeltem magam és dühös voltam.

A tanári gyülésen Józsi bácsi igy szólt hozzám:

— Kedves Öcsém! Téged a nmlt. Miniszter Úr nem azért küldött Késmárkra, hogy a katedrán egyetemi előadásokat tarts, hanem azért, hogy taníts. A szülők azért küldik ide gyermekeiket, hogy tanuljanak, nem pedig azért, hogy a Te szép előadásaidban gyönyörködjenek. Ereszkedj le a gyerekek lelki szintájára; kedveltesd meg a tárgyadat. Ugy adj elő, hogy azt ők könnyen meg is érthessék. Nem szükséges a középiskolában a válogatott szavakkal előadott száraz tudományos adat, mert az fárasztja s nehézzé teszi a tanitást. Hanem egyszerü szavakkal, észrevétlenül kell becsempészni a nebulók kemény fejébe a jó tanárnak a tudnivalókat. Aztán meglátod, szeretettel fognak tárgyaddal foglalkozni. Különösen akkor, ha azt is észreveszik, hogy a tanulást tőlük meg is követeled.

Ő is, a nagy pedagógus, leereszkedett hozzánk, fiatal tanárokhoz s szivünkhöz szólt s célt talált.

*

Bevallhatom őszintén, hogy egész tanári müködésem alatt igyeztem e módszerrel tanitgatni.

(Folyt. köv.)

—

3097

358.

44. Id. Markó Károly.

Sz. Lőcsén 1791 September 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860. november 19-én.)

Visegrád.

A balra emelkedő sziklát a fellegvár romjai koronázzák, s a hegyoldalát borító fák közül a Salamon tornyáig lenyúló falak válnak ki. A tornyhoz jobbra haladó korlátos út vezet, a melyen innen szőlők kösik le figyelmünket. A háttért elfoglaló hegyek közt a Duna kanyarog, a melynek ~~[illegible]~~ innen ~~[illegible]~~ ső partján ~~[illegible]~~ Kis-Maros köjsége terül el, mely felett a katolikus templom tornya uralkodik s a melyen túl a szőlőkben préshai látszik. Aségbolt felhős.

Vászon, méretei 58·5 : 83 c/m.

~~Vétetett 1890-ben. Ára 150 frt. 8683/90 leir.~~

~~M. képt. 507.~~

~~Ny. szá 358.~~

~~VIII : 44.~~

VIII : 341.

87

3098

46.

99.

Id. Markó Károly:

november 19-én

Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én + a Villa Appeggiban Asztella mellett 1860.

Krisztus a keresztfán.

A Golgotha előterében, a feszületen, látjuk Krisztust a kiszenvedett Fején a tövis korona van, s testét fehér kendő veszi körül, melynek végét a szél elkapta. Feje felé irást szegeztek: I.N.R.I. betűkkel. Jobbra a fájdalomtól összerogyott szűz Anyát a térdre ereszkedett Magdolna Károlja át s a szem köt álló Mária Salome jobb kezét tartva vigasztalja a szenvedőt. Balra, a piros köpenyben ábrázolt szent János mögött az öszbeborult Nikodemus könyörög összetett kezekkel. Kissé hátrább ketten tá-voznak beszélgetve s a szent asszonyokon túl arimathiai József alakja tűnik fel, a mint a Megváltóra mutatja beszél a lajtorját és fehér gyolcsot tartó szolgákhoz. A háttérben balra a felfeszítést végrehajtott közegek mennek a messziségben feltűnő Jeruzsalem felé. Élükön a centurio lovagol s lovának fejénél fehér lobogó látszik „S.P.Q.R" betűkkel. Jeruzsalem kapujában nagy sokaság tolong. A Madonna öltözete kék palást és rózsaszínű ruha; a kibontott hajú Magdolnáé: ingvál, zöld szalaggal lekötött ujjakkal, fehér ruha, a derékon kötéssel, és sárga palást; Salomée: világos kik fejkendő, szűk ujjú zöld ruha s barna lepel. A égbolton a elsötétedett nap körvonalait veszszük ki. Jelzése alól jobbra: C. Markó p. 1824/5.

Vászon, méretei 78·5 : 55·3.

Dr. Fortmayer József aj. 1863. XII. 23.

M. Kep. 156.

Ly 99.

VIII: 46.

⊥, bal mellén tátongó sebből a vér csorog

VIII: 371.

91

Id. Markó Károly:

Vállon alól s kissé jobbra nézve látható. Teje elől kopaszodik; hosszú gyér haja, szakálla és bajusza őszbevegyül; szemöldöke barna s szeme kékesszürke. Ingének gallérja látszik s sötét kabátja egyelejű. Jelzése alól jobbra két sorban:

C. Rahl

Firenze 1847.

Olajfestés, vászonra, méretei 46: 37·7 cm.

Festette: C. Rahl.

Vétetett: 1898. május 17-én, Szana Tamástól (185/98)

a ~~Ar.~~ 150 fr ~~(185/98. sz.)~~ vételár elszámoltatott 1899. IV. 21-én (198/99), az elszámolást ~~A Napló 123/98~~. A-domásul vette 1899. IV. 28-án az 5524. szvsz. Mirat (516/99. 597/99)

A szerzeménye napló 123/98.

1898. VIII. 5. Rossi Ftól fenyőfa keretet kapott (321/98)

349

921. Id. Markó Károly:
Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Graf

Eszményi tájkép:

406

A hegyes vidék szűk völgyében patak vize kanyarog, mely ~~jobbra~~ esést képez. Balról, a három gazdasági épületen innen, hét szarvas marha legel, egy pásztor felügyelete alatt, ki ~~gyakorló pásztor~~ a földre ült leány mellé telepedett, ~~és~~ a tulsó pásztor pedig egy úr ~~mutat~~ ~~az épületek felé és~~ szolgál a mellette haladó előkelő hölgynek felvilágosításokkal. ~~Az~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ öltözete: kalap, testhez álló kabát, szűk nadrág és csizma; a ~~[illegible]~~ hölgyé: francia kalap, nagy kendő és sima szoknya. Az égbolt felhős s jelzése balról egy kövön: „Charles Markó."

Gouache, ~~papiros~~ méretei 33·5 : 45·5 c/m. — Mag. Kép 349.

— Dep. ij 46 l. — Robert Márton az ándeka 1876 ~~[illegible]~~ szeptember 10-én — Száma az ~~Markó K. id. Mk. 349.~~ — ~~Dep. ij 46 l.~~

Orsz. Képtarban sz. ~~[illegible]~~ nban 921 ~~[illegible]~~. (433/98 No 11.)

Robert M. az 1876 ~~[illegible]~~ mi közben az épületek felé mutat. Ez ut óbbiak kövül a férfi

(89)

Mk. 349 Dep. 46 (l.)

1815

624

1815 Id.

~~624.~~ Markó Károly ~~Id.~~

Sz. Löcsen 1791 [illegible] 25-én + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Olasz táj.

Némi tó környékének előterében, balról az érett gabonával boritott buzaföldet, asszonyok és leányok kezdik learatni. Feléjök jobbról többen közelednek étellel és kettős ökörfogatú talyigával. A sarlóval aratók egyike lehajlik és kévét ~~[illegible]~~ rak~~[illegible]~~, másika pedig [kezeit] összetette és ~~kezekkel~~ néz a zeneszóval jövők felé. Mögöttük visszatekintő leányka áll és odább fiatal asszony szoptatja kosárbölcsöben fekvő gyermekét. A jobbról jövőket asszony vezeti csipőre tett kézzel és fején kenyerekkel meg palaczkokban vörös borral; az ökrök előtt leány veri kézi tamburettoját; a talyigaban pedig, a melyen innen gyerek halad baljaban vesszővel, kis leány enyeleg anyjával és fiú dudázik a jármü oldalán ülve. Hátrább az erdő előtt és az út köszegélye közelében, meglett-koru férfi szemléli a vigadókat. A háttért a tó és a közeli hegység foglalja el. Az égbolt derült és könnyen felhőzött. Jelzése balról a bokor tövében: „C. Marko S.p. Ap. 1848.55.“

Vászon, mér. 66 : 93.3 cm. — Nyleltár 624. — 1900. átv. lajstr.

15. — Id. b. Wodiáner Albert hagyománya. ~~(1812/900)~~ 1892 december 3-án. ~~Átvétetett az Országos Képtárhoz [illegible], hol 1815 leltári szám alatt kezeltetik.~~

Nyleltár 624

Wodiáner A. hf. 1892. decz 3.

688

~~1715. Markó Károly:~~
~~Sz. Lőcsén 1791 szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett, 1860 november 19-én.~~

1715 Árkádiában:

A hegyes vidéken balról egy nagy épület van, pilléreken nyugvó tornáczczal, hol négy férfi foglalkozik és rakosgat málhákat. Feléjök tevét hajt a holmik tetején ülő férfi. Az úton piros köntösben és kék palástban a tó partja felé Muzsa halad és figyel a hozzá siető férfiakra, asszonyokra és gyermekekre. Tőle nem messze az asszonyok egyike a földön ülő béna koldusnak alamizsnát ad, miközben balkezét felemeli, és jobbjával a földre támaszkodik, hol mind a két mankója látható. Jobbról, a kőpartnál kikötött csónak közelében, a falnak támaszkodva halász hallgatja a lombos fák árnyékában szavalló költőt, kit három férfi és két asszony vett körül. Ezek, egynek kivételével, a földön ülnek. A társaságot az innenső kőfalra heveredett fiatal ember egésziti ki. A háttérben épületek romjai emelkednek, hegyek hullámzanak és az erdőben tó vize csillog. Az égbolt felhős.

Bevégzetlen tempera, vászon, méretei 59: 80 cm.

Vétetett 1899: 20-án kelt 13135 sz. rendelettel 400 frton (101/99).

Elszámoltatott 1899: III. 7-én (101/99). Az elszámolást elfogadta 1899: IV. 7-én a 18476 sz. leirat (177/99).

Átadatott 1899: III. 6-án a Nemzeti Muzeumnak, a hol az 511 ltszámot kapta. (101/99).

1715

1713. Markó Károly.

Sz. Lőcsén 1791. szept. 25-én. † a Villa Appegiben, Antella mellett, 1860. nov. 19-én.

1713. Jézus övéinek megjelenik. (Luk. 24 r. 27.)

E kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn Jézus Emmausba menő két tanitványának a szentirás azon helyeit magyarázza, amelyek ő róla szólnak. A sziklás előtérből széles út vezet a középtért elfoglaló Emmaus felé. Jézus az út innenső részén halad, a tanitványok felé fordulva beszél, bokáig érő köntöse piros és vállon átvetett palástja kék. A tanitványok a tulsó oldalon mennek és [illegible] kezeikkel, beszédöket kisérő mozdulatokat tesznek. Az egyik baljával mutat az ég felé és jobbjával zöld köntösének alját fogja; a másik meg, ki narancssárga köpenyét vállra vetetten hordja és a kinek köntöse alatt kék ruha látszik, jobb kezét kinyujtotta. Mindhárman a patak bolthajtásos kőhidján vannak. Előttük öt lombos fa diszlik. Emmaus épületein túl, a háttérben, magas hegyek kéklenek. Az égbolt derült. Jelzése alól balra: Fezi C. di Marko.

Vászon, méretei 52: 76 cm.

Vétetett 1899: [illegible] 20-án a 13135 sz. rendelettel 500 frton. (101/99).

Elszámoltatott 1899: III. 7-én (101/99). Az elszámolás elfogadtatott 1899: IV. 7-én 18476 sz. [illegible] alatt (177/99).

Átadatott a N. Muzeumnak 1899: III. 6-án, a hol az 509 számot kapta. (101/99).

[illegible]

~~1714. Markó Károly~~ Sz. Lőcsén 1791 szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben, Antella mellett 1860 november 19-én.

1714. A patak.

A dús lombozatú erdőt széles patak szeli, melynek vize erősen habzik. Rajta bolthajtásos kőhid vezet át két nyilással, de ezek egyike beszakadt. A hidon innen balról, virágzó bokor köti le a néző figyelmét; a középső pillérnél a vizből kődarabok állnak ki és fölül, a szakadás helyén, bozót nő.

Papiros, vászonra húzva, méretei 24.8: 51.2 cm.

Vétetett 1899: [illegible] 20-án a 13135 sz. rendelettel 250 frton. (101/99).

Elszámoltatott 1899: III. 7-én (101/99). Az elszámolás elfogadtatott 1899: IV. 7-én a 18476 sz. [illegible]al (177/99).

Átadatott 1899: III. 6-án a Nemz. Muzeumnak, hol az 510 ltszámot kapta. (101/99.).

[illegible]

Id.

2207. Markó Károly:

Sz. Lőcsén 1791 szeptember 25-én. Ft a Villa Appeggiben, Antella mellett 1860 november 19-én.

Angyali üdvözlet. (Luk. I. r. 28).

Koczkakövekkel kirakott teremben, jobbra ima-zsámoly előtt, térdel Mária és jobbját keblére téve, hallgatja a felhőkön térdelő és virágzó liliomszálat tartó Gábor angyal üdvözlő szavait ~~Luk. I. r. 28.~~, mialatt a fölül balra, galamb-képében megjelent szent ~~[illegible]~~ lélek sugarakkal árnyékolja be Isten anyját. ~~[illegible]~~ Előtte irás fekszik, szőke haját fátyol védi, szük ujjú magas ruhája rózsaszinü, palástja kék. Gábor angyal ~~[illegible]~~ bal kezét felemelte és barna palástot meg zöld ujjú sötét lila szinü ruhát visel. A háttérben barna rojtos függöny lóg és az oszlopos csarnokon át, tenger-melléki hegyes vidékre nyerünk kilátást, a hol az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: C. Marko S.A.D. 1857/60.

Vászon, mér. 62 : 44,8 cm.

Vétetett az 1902: ~~[illegible]~~ 25-iki ajánlat (506/902), illetőleg az 1902: VII. 19-iki levél alapján Giulia Marko-Contitól 400 lirán. (572/902)

Elszámoltatott 1902: XI. 14-én. (791-902.)

Az elszámolást elfogadta 1903: III. 21-én az 1047 szvsz. leirat. (255-903.)

904: IV. 30.

Vét: G. Marko-Conti

923. Id. Markó Károly:
Sz. Löcsén 1791. szept. 25-én + a Villa Appeggiben 1860. novemb. 19-én.

Graf

Marcsány István ajd. 1858

406

Várromok.

Az előtérben balról a hegy tetején, eröd romjai tünnek szemünkbe, míg a kátra kanyarodó uton, a szürke lovon kaladozak egy baljával mutató és jobbjával borra tamatkodó földmives ad felvilagosztasokat, Közepüt az út mentén öreg apszony telepedett a földre, a ki fehér kendővel kötötte be, fejet és a ki vörös barna kabátot, kötöt e kék szoknyát vitel. A hegy tövében fák diszlenek és a légtön két magános fa válik ki. Az ég bolt könnyen felhőzöst. Font a magasban nyolcz madár röpköd.

Gouache, méretei 38·5 : 50 cm. — Marz. Képt. 98. — Dep. új 46 n)

— Marcsány István ajd. 1858 III. 10. ajándéka 1858. márcz. 10-én. — Száma az Orsz. Képtárban sz. nlen (923) (433/98 № 13).

Dep. új 46 n)

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemzeti Muzeumban. 1868: VI. 87. - 1870: III. 49. - 1871: III. 49. - 1873: III. 52. - 1876: III. 4. - 1878: III. 4. - 1880: III. 4. - 1881: III. 4. - 1883: III. 121. - 1884: III. 122. - 1885: III. 122. - 1886: III. 122. - 1887: III. 120. - 1888: III. 120. - 1889: III. 135. - 1890: III. 135. -

Mk 98. Dep 46 (n)

14.

11196.

Markó Károly id.

Mellig, jobbrafordult, de szembenéz. Feje kopasz, haja és szakálla hosszú, bajusza rövid. Öltözete: csokorra kötött nyakkendő és egyelejű kabát. Jelzése a jobb karnál: Marastoni Jos. 1862.

Kőnyomat, magassága az alaknak 14.2 cm.

Szn. 35-909
502-909-2.

3089

28. Ifj. Markó Károly.

(Sz. Pesten 1822. január 22-én. † Moszkvában 1891-ben.

Eszményi tájék.

A hegyes ~~és erdős~~ vidéket átszelő patakon bolthajtásos kőhid vezet át és felejt a háttérből nő közelédik. A patak ~~az előtérben vizesést képez s a~~ jobb part ~~egy~~ asszony és két férfi ~~alakot~~ társaságot. ~~A~~ asszony ~~áll~~ ~~a földre telepedve, beszélgető férfiakat hallgatja~~, fejkendője, ~~ruhaderekas~~ szoknyája ~~ing~~, ingvállai ~~ujjai~~ a kézelő ~~csipke~~ kötényre fehér. ~~A tulsó~~ férfi bal könyökére ~~lő~~ a kézében hosszú pálcza ~~van~~. Fején nemezkalapot, ~~kerek~~ inge, ~~szőrű~~ és pantallója ~~hátul~~, hátával ülőpadot mindkét kezével térdére nehezedő. Kalapja sárga, zöld mellényének bélése ~~nagy~~ fehér, folt ~~szine~~ és nadrágja vörösbarna. A hiddal szemben, balra a hegyen, romokat látunk négyszögletes toronynyal. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó jun. 1858.*«

Vászon, méretei 56·5 : 54·5 cm.

1868: VI. 47. — 1870: III. 14. — 1871: III. 14. — 1873: III. 16. — 1876: III. 46. — 1878: III. 49. — 1880: III. 49. — 1881: III. 49. — 1883: III. 78. — 1884: III. 75. — 1885: III. 75. — 1886: III. 75. — 1887: III. 73. — 1888: III. 73. — 1889: III. 88. — 1890: III. 88. — 1891: VIII. 367. — 1892: VIII. 367. — 1893: VIII. 433. — 1894: VIII. 27. — 1895: VIII. 27. — 1896: VIII. 28. — 1897: VIII. 28. — 1898: VIII. 28. — 1900: VIII. 28. — 1901: VIII. 28. — 1903: VIII. 28. — 1904: VIII. 28. — 1905: VIII. 28.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1858. — Magy. Képt. 103. — Lisz. 64.~~

— Magy. Képtár 103. — Uj lelt. sz. 64. — 1905. átv. jegyz. 506. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 2140 és a leltárban 3089. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1858 október 19-én. — Vételára 180 frt (360 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

MS 103
Uj l. 64

Képcsarnokegylet aj 1858

474

Siena. XV. század.

3083

22. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Olasz tájék.

A háttért hegyes vidék és tengerpart foglalja el; a középtérben jobbról romok bontakoznak ki; az előtérben, balra, a domb tetején, templom oszlopai kötik le figyelmünket, az úton ~~pásztor terelt~~ kecske- s birkanyáj~~t jobbra~~. Közelében, a felmálházott és balra fordult szamarat vezető férfi szőke kis fiát ültette a nyeregbe. Mögötte két beszélgető asszony halad kosárral fejükön. Az egyiknek bal karján kézikosár is lóg és holmijának takarója fehér és piros. A másik bal kezével előre mutat s füles kosarában kis gyermek ~~fekszik~~ visz. Öltözetök és pedig a pásztoré, ki kék kabátját vállravetett boton viszi: kalap, ing és térdig érő barna nadrág; az innenső asszonyé: ingváll és szürke szoknya; a tulsóé: piros fejkendő, ingváll, feltűzött zöld felső- s narancssárga alsószoknya meg fehér kötény. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó, p. Appeggi 1850.*«

Vászon, méretei 17 : 28·3 cm.

1892: VIII. 383. — 1893: VIII. 428. — 1894: VIII. 22. — 1895: VIII. 22. — 1896: VIII. 22. — 1897: VIII. 22. — 1898: VIII. 22.

~~Vétetett 1891 ben. — Magy. Képt. 538. — Ltsza 383.~~

— 1900: VIII. 22. — 1901: VIII. 22. — 1903: VIII. 22. — 1904: VIII. 22. — 1905: VIII. 22.

— Magy. Képtár 538. — Uj lelt. sz. 383. — 1905. átv. jegyz. 500. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2134. és a leltárban 3083. — Vétetett 1891 junius 30-án 300 frton (600 K).

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban.

332

Mk 538
Vgl. 383

Vét 1891

468

Siena. XV. století.

3081

20. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Részlet a római Campagnából.

Jobbra fáktól borított sziklák közt patak képez többszörös esést, melynek vize az előtérben gyűl össze. A balra haladó úton asszonyok és gyermekek pihennek egy sziklaüregben. Az egyik orsóját pedri és a másik ölében kis gyermeket tart s jobb kezével olyan mozdulatot tesz, mintha beszélne. Mellettük leányka ül, és öcsése fejét megfogva annak arczát csókolja. Az úton kis fiú áll s az előbbiek felé néz. Az asszonyok öltözete fehér fejkendő és kötény, zöld vagy piros ruhaderék, ingváll bő ujjakkal, a melyek szűk kézelőben nyernek befejezést, barna vagy kék szoknya, fehér harisnya és czipő. A kis fiú nemezkalap, mellénye sárga s rövid barna nadrágjából inge kilóg. Balra a száraz fatörzsön túl s a bokrok mögött, a felmálházott szamár után, férfi és nő gyalogol. A férfi jobb kezében botot visz és balját a szamár hátulján nyugtatja. Kalapja sárga, mellénye barnáspiros, térdig érő nadrágja szürke. A feléje néző leány jobb kezével a fején levő kosarat fogja, melyet fehér kendővel takart le, fejkendője és kivágott ruhadereka piros, köténye zöld, szoknyája rózsaszinű. A középtérben erdők és a háttérben hegyek látszanak. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. Pisis. 1843.*«

Vászon, méretei 76 : 100·5 cm.

1868: VI. 55. — 1870: III. 39. — 1871: III. 39. — 1873: III. 41. — 1876: III. 25. — 1878: III. 20. — 1880: III. 20. — 1881: III. 20. — 1883: III. 102. — 1884: III. 105. — 1885: III. 105. — 1886: III. 105. — 1887: III. 103. — 1887: III. 103. — 1888: III. 103. — 1889: III. 118. — 1890: III. 118. — 1891: VIII. 359. — 1892: VIII. 359. — 1893: VIII. 426. — 1894: VIII. 20. — 1895: VIII. 20. — 1896: VIII. 20. — 1897: VIII. 20. — 1898: VIII. 20.

A pesti műegylet ajándéka 1843. Magy. Képt. 8. Lecz. 2.

— 1900: VIII. 20. — 1901: VIII. 20. — 1903: VIII. 20. — 1904: VIII. 20. — 1905: VIII. 20.

— Magy. Képtár 8. — Uj lelt. sz. 3. — 1905. átv. jegyz. 498. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2132. és a leltárban 3081. — A Pesti Müegyesület a-

Pesti müegylet aj. 1844

466

Vienna 1384.

jándéka 1843-ban.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

3082

21. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Páris ítélete.

Az előtérben, hol a sziklák között vizesés látszik, a galambfogat mellett, melynek elején Amorette ül, kezében nyillal, karjain rózsaszinű fátyollal, áll a szépség, báj és szerelem istennője: Vénus és a sziklán ülő Páristól átveszi az aranyalmát. Pásis jobb kezében kampós botot tart és bal lábához kék szárnyú Amorette támaszkodik, ki az istennőre tekint. Előttük Merkur telepedett a földre fején szárnyas kalappal, a testét fedő lepel piros és baljában caduceus-t tart. Balról Juno és Minerva távozik. Juno világoskék ruhát visel, egyik kezével előre mutat a másikkal a visszanéző Minerva jobb vállát fogja, ki balját pajzson nyugtatja s jobbjában dárdát tart. Öltözete: arany sisak és sárga ruha. A vizesés tulsó partján a sziklán Satyr figyelmezteti a Nymphát a történendőkre. A háttért hegyek foglalják el, a melyek egyikén épületcsoport körvonalai vehetők ki. Jelzése alól középütt: »*C. Markó, 1833.*«

Vászon, méretei 43·5 : 58·3 cm.

1873: V. (II. 9.) — 1876: III. 23. — 1878: III. 21. — 1880: III. 21. — 1881: III. 21. — 1883: III. 100. — 1884: III. 101. — 1885: III. 101. — 1886: III. 101. — 1887: III. 99. — 1888: III. 99. — 1889: III. 114. — 1890: III. 114. — 1891: VIII. 360. — 1892: VIII. 360. — 1893: VIII. 427. — 1894: VIII. 21. — 1895: VIII. 21. — 1896: VIII. 21. — 1897: VIII. 21. — 1898: VIII. 21.

Erny Mihály hagyománya 1871. — Magy. Képt. 209. — Lteza 149.

L — 1900: VIII. 21. — 1901: VIII. 21. — 1903: VIII. 21. — 1904: VIII. 21. — 1905: VIII. 21.

T — Magy. Képtár 209. — Uj lelt. sz. 149. — 1905. átv. jegyz. 499. — Száma az uj lelt. Orsz. Képtárban a sz. nban 2133. és a leltárban 3082. — Ernyi Mihály hagyománya 1871-ben. Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Lakner

331

Ernyi lelt. kiáll 1871

467

Siena. XIV. század.

3080

19. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Ariadne Naxos szigetén.

~~Az erdős és sziklás vidéket ábrázoló kép azt a jelenetet mutatja, midőn Dionysos Ariadnét feltalálja~~. Az előtérben balra, egy kövön ül a leroskadt és Theseustól elhagyott Ariadne, ki bal kezére támaszkodik s jobbjával meglepetést eláruló mozdulatot ~~látszik~~ tesz. Haja szőke, sárga ruhája vállairól lecsúszott s térdeit piros lepel takarja. Közelében ~~látjuk~~ az őt megelégedéssel szemlélő Bacchus fején borostyán koszorúval, kezeiben thyrsos-bottal és karikával. Testét állati bőr veszi körül s a vele lévő kis fiú ~~hozzásimul, ki bal kezét~~ ragadja meg. Középütt különféle virágok borítják a földet s jobbról a szőlő levétől megittasult Satyrok, Maenadok és Bacchansok dőzsölnek, ~~és olykép~~ tánczolnak és czipekednek ~~elesett társaikkal, a mint hangos ujjongással az erdőket és hegyeket szokták bejárni~~. Közülök egy a megcsökönösödött szamárral foglalatoskodik, a melyre egy részeg Maenadot akarnak felültetni, a kinek bal lába már ~~fent is van~~, de a jobb még mindig a földet éri. A tánczolók mögött szikla emelkedik oldalt vizeséssel s tetején görög templommal. A háttért tenger foglalja el, az égbolt felhős. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. Ap. 1857.*«

Vászon, méretei 48 : 63·6 cm.

1868: VI. 69. — 1870: III. 22. — 1871: III. 22. — 1873: III. 24. — 1876: III. 34. — 1878: III. 29. — 1880: III. 29. — 1881: III. 29. — 1883: III. 91. — 1884: III. 91. — 1885: III. 91. — 1886: III. 91. — 1887: III. 89. — 1888: III. 89. — 1889: III. 104. — 1890: III. 104. — 1891: VIII. 358. — 1892: VIII. 358. — 1893: VIII. 425. — 1894: VIII. 19. — 1895: VIII. 19. — 1896: VIII. 19. — 1897: VIII. 19. — 1898: VIII. 19.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1865. — Magy. Képt. 161. — Ltsza 108.~~

— 1900: VIII. 19. — 1901: VIII. 19. — 1903: VIII. 19. — 1904: VIII. 19. — 1905: VIII. 19.

— Magy. Képtár 161. — Uj lelt. sz. 108. — ~~[illegible]~~ 1905. átv. jegyz. 497. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2131. és a leltárban 3080. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1865 február 25-én. -- Vétetett ~~Stockl József bu-~~ ~~cai polgártol~~

330

feltaláló és

bal kezét

feltették

ujongva

Képcsarn. egylet aj 1865

Mk 161

Ujl 108

Stekl József-ről

~~dai polgártól~~ nevezett egyesület által (700 frton (1400 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vienna. 1904.

3079

329

18. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Olaszországi erdős vidék.

Az előtérben, patak folyik vizesést képezve, balról az úton, a felnyergelt szamár körül, egész társaság van. A felgyűrt inget és térdig érő nadrágot viselő fiatal ember kalapját a földre dobta, galyakat kötözget. Mellette leány ~~van fején kosárral, melyet bal kezével fog~~. Jobbját kissé felemelte s ~~beszélni látszik~~ a szembe néző fiatal asszonynyal, kinek karján kosár lóg s ~~kinek~~ vállán a nyakát átkaroló fiúcska ül. Kissé idább kis fiú czipekedik a letörött galylyal. Az asszonyok öltözete piros ruhaderék, bő ujjú ingváll szűk kézelővel, fehér kötény, ~~meg~~ kék szoknya, ~~és~~ piros fejkendő, sárga derék, ugyanolyan ing, zöld kötő és sötét szoknya. Jobbról az erdőben, férfi halad a patak felé s kabátját vállra vetett botjára akasztoran viszi. A háttérben pedig szemközt pásztor őrzi nyáját. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra, a közép tájon: »*C. Markó, S. p. Ap. 1855.*«

Vászon, méretei 54·8 : 73·5 cm.

1868: VI. 70. — 1870: III. 12. — 1871: III. 12. — 1873: III. 14. — 1876: III. 37. — 1878: III. 34. — 1880: III. 34. — 1881: III. 34. — 1883: III. 87. — 1884: III 86. — 1885: III. 86. — 1886: III. 86. — 1887: III. 84. — 1888: III. 84. — 1889: III. 99. — 1890: III. 99. — 1891: VIII. 365. — 1892: VIII. 365. — 1893: VIII. 424. — 1894: VIII. 18. — 1895: VIII. 18. — 1896: VIII. 18. — 1897: VIII. 18. — 1898: VIII. 18.

~~Adakozásokból vétetett 1861-ben. — Magy. Képt. 133. — Ltsza 84.~~

— 1900: VIII. 18. — 1901: VIII. 18. — 1903: VIII. 18. — 1904: VIII. 18. — 1905: VIII. 18.

— Magy. Képtár 133. -- Uj lelt. sz. 84. — 1905. átv. jegyz. 496. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2130. és a leltárban 3079. — Adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én 560frankon (549 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét Adakozásokból 1861

Mk 133

Ujl 84

464

Siena. 1296.

17. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Viharos tengeri táj szivárványnyal.

A hullámzó tenger habjai sziklákon törnek meg. Négy halász törekszik két bárkát biztonságba helyezni. Egy a tulsó bárkában dolgozó visszanéz; hárman pedig az innenső vonszolják kifelé. Egy a kötelet húzza, a hajónak orrát fogja a erőködik, oldalt tolja a vizi alkotmányt. Az úton fiatal asszony áll két gyermekével, bal kezét felemeli és kétségbeesetten néz jobbra, hol a hullámok halászbárkát dobálnak, a melyben három erős férfi van, a félig bevont vitorlát hozzák rendbe, a kormányt kezeli. A nagyobb leányka sirni látszik, s a kisebbik anyjának bal kezét fogja. Az asszony fejét piros kendővel kötötte be, kivágott ruhadereka kék, ingvállának bő ujjai szűk kézelőben végződnek, köténye és harisnyája fehér, kurta szoknyája zöld. A nagyobbik leány öltözete: piros derék és szoknya meg zöld kötény kék szalaggal; a kisebbé megyszinű szoknya és sárga kötény. A halászok egyike piros sapkát visel bojttal s öltözetük különféle szinű rövid nadrág. A balra emelkedő sziklák egyikén épület van s a lefelé vezető út elején fiatal ember társainak segítségére. Mögötte férfi és nő nézi a veszélyben lévők küzdelmét. A háttérben sziklák bontakoznak ki. Az égbolton kettős szivárvány ragyog. Jelzése alól balra, lefelé haladó irással: »*C. Markó, p. Flor. 1845.*«

Vászon, méretei 106·5 : 170. cm.

1868: VI. 78. — 1870: III. 32. — 1871: III. 32. — 1873: III. 34. — 1876: III. 40. — 1878: III. 33. — 1880: III. 33. — 1881: III. 33. — 1883: III. 90. — 1884: III. 89. — 1885: III. 89. — 1886: III. 89. — 1887: III. 87. — 1888: III. 87. — 1889: III. 102. — 1890: III. 102. — 1891: VIII. 356. — 1892: VIII. 356. — 1893: VIII. 123. — 1894: VIII. 17. — 1895: VIII. 17. — 1896: VIII. 17. — 1897: VIII. 17. — 1898: VIII. 17. — L

— 1900: VIII. 17. — 1901: VIII. 17. — 1903: VIII. 17. — 1904: VIII. 17. — 1905: VIII. 17.

— Magy. Képtár 39. — Uj lelt. sz. 35. — 1905. átv. jegyz. 495. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2129. és a leltárban 3078. — V. Ferdinand király ajándéka 1850-ben. — Vételára 900 frt (1800 K), Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

3076

15. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

»*Aus den Perlen der heiligen Vorzeit*« egy jelenete.

A hegyes és sziklás vidék előterében, a jobbról látható város felé vezető úton, háttal a nézőhöz, halad az Úr jobb kezében bottal. Szőke haja vállaira omlik, köntöse rövid ujjú s köpenye bal vállán [illegible]. Előtte, jobbról beszélő, ifjú és balról összetett kézzel könyörgő nő áll. Közel [illegible] fa alatt, a felszerelt szamárra vigyázó szolga, jobbjával a nyeregre könyökölt és állát támasztotta fel, [illegible] kezében pálczát tart s rövid köntöse rózsaszínű; az asszony fejét kendővel kötötte be, ruhája fehér s kendője zöld. Hátrább szolgáló halad fején kosárral s visszanéző kis fiúcskát vezetve, kinek jobb karján kézikosár lóg; a [illegible] mellékútról férfi s nő közeledik; a város kapujában pedig két alak tünik fel. Balról a folyón, bolthajtásos kőhid vezet át, melyen, a kévékkel megterhelt szamár előtt, a vezetőt és a vele beszélgető leányt látjuk, ki bal vállán kőedényt visz. A középtérben hárman aratnak. Az egyik a kévéket rakja a szamárra, a másik sarlójával dolgozik s a harmadik utasításokat osztogat. A háttért hegyek foglalják el, a derült égbolt felhőzött. Felirata jobbról a kövön: »*Aus den Perlen der heiligen Vorzeit*« s alól: »*von C. Markó, gem. 1833.*«

Fa, méretei 43·7 : 55 cm. — [illegible]

1868: IV. 150. — 1870: III. 2. — 1871: III. 2. — 1873: III. 4. — 1876: III. 21. — 1878: III. 18. — 1880: III. 18. — 1881: III. 18. — 1883: III. 104. — 1884: III. 103. — 1885: III. 103. — 1886: III. 103. — 1887: III. 101. — 1888: III. 101. — 1889: III. 116. — 1890: III. 116. — 1891: VIII. 354. — 1892: VIII. 354. — 1893: VIII. 421. — 1894: VIII. 15. — 1895: VIII. 15. — 1896: VIII. 15. — 1897: VIII. 15. — 1898: VIII. 15.

A Parker-gyüjteményből 180. — I. tom. 14.

előbbi 117

I. Közelében egy szolga, ki jobbjával könyököl s állát feltámasztva, vigyáz a felnyergelt szamárra.

L. 1846: II. 180. — 1851: II. 180. —

Lásd lajstr. VIII. 10. — hj. lelt. fk. 14. — 1905. átad. jkv. 493.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeum-ban.

I. — 1900: VIII. 15. — 1901: VIII. 15. — 1903: VIII. 15. — 1904: VIII. 15. — 1905: VIII. 15

Ny. 180 Gl. 14

3077

16. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Ábrahám megvendégeli a három angyalt. (Móz. 1. k. 18 r.)

Balról, a sátor előtti fa árnyékában, egy asztalnál ül az Ábrahám által meghivott három vándor, ~~(Mózes 1. k. 18. r.)~~, kik ~~közül az egyik~~ piros, ~~a másik~~ rózsaszinű és ~~a harmadik~~ kék köntöst visel, ~~felgyűrt~~ ujjakkal. Előttük ennivaló van s az asztal alatt boros edény látszik. Az asztalon innen áll Ábrahám, az ifjak felé fordulva és kezeit úgy tartja, mintha a hozzá beszélőnek, ki maga az Úr, szavai ~~meglepnék~~, melyeknek értelme az, hogy esztendőre Sára feleségétől fia születik. Feléjük, a háttér felől, két leányzó jön fejükön és vállukon kőedénynyel. Mögöttük, a sárga sátor szétvont függönyei mögül, Sára tekint ki és (mosolyogva nézi) a vendégeket. Hátrább a földre guggolt leány fazekat súrol, egy fiú tálczát hoz a fején s a bográcz alatt tűz lobog. A középtérben emelkedő sziklán megerősített város köti le figyelmünket. Az út mentén, a vizesés közelében, földre heveredett pásztor őrzi a nyájat és a szikla kiszögellésén túl, a két beszélgető alaktól nem messze, lovas kanyarodik be. A háttérben hegyek kéklenek és elől jobbról két pálma díszlik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. App. 1849.*«

Carton, méretei 28·7 : 41·5 cm.

1873: III. 1. — 1876: III. 22. — 1878: III. 19. — 1880: III. 19. — 1881: III. 19. — 1883: III. 103. — 1884: III. 104. — 1885: III. 104. — 1886: III. 104. — 1887: III. 102. — 1888: III. 102. — 1889: III. 117. — 1890: III. 117. — 1891: VIII. 355. — 1892: VIII 355. — 1893: VIII. 422. — 1894: VIII. 16. — 1895: VIII. 16. — 1896: VIII. 16. — 1897: VIII. 16. — 1898: VIII. 16.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1871. — Magy. Képt. 262. — Lisza 179.~~

— 1900: VIII. 16. — 1901: VIII. 16. — 1903: VIII. 16. — 1904: VIII. 16. — 1905: VIII. 16.

— Magy. Képtár 262. — Uj lelt. sz. 179. — 1905. átv. jegyz. 494. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2128. és a leltárban 3077. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1871 junius 1-jén. — Vételara 1600 frt (3200 K) —

A Kotzián féle gyüjteményből.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Szena. XI. szárad.

3075

14. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Eurydike halála.

A hegyes vidék előterében tó és a szikla tetején ~~jobbra~~ antik templom van, ~~melynek~~ lépcsőjéről férfi jön le fiával ~~mely~~ előtt vizesés zuhog. A hegy aljában a kigyótól megmart és összerogyó Eurydikét Nymphák veszik körül ~~s ezek segédkeznek neki. Az~~ egyik átkarolja őt; ~~a másik~~ széttárt karokkal, de kissé előre hajolva siet feléje s ~~a harmadik, kel kezét tartva,~~ a háttér felé fordul és segítségért kiált. Közelükben ~~még~~ két Nymphát ~~vesznek~~ ~~észre. Az~~ egyik lehajolt, hogy követ vegyen fel s ~~a~~ másik a feléje kúszó kigyót pálczájával veri agyon. A vizesésen átvezető bolthajtásos kőhid alatt, a dús koronájú facsoportnál, Kreon siet tárt karokkal neje felé. Körülötte részint álló, részint ülő férfiak vannak ~~a~~ hármas és kettős csoportban. A tó tulsó partján két csónak közeledik, ~~és az egyik előtt~~ asszony beszélget ~~kosárral fején~~. A háttérben város épületei bontakoznak ki. A nyugvó naptól megvilágított égbolt derült és teljesen felhőtlen. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. Flor. 1847.*«

Carton, méretei 28·5 : 41 cm.

1873: III. 6. — 1876: III. 28. — 1878: III. 24. — 1880: III. 24. — 1881: III. 24. — 1883: III. 99. — 1884: III. 100. — 1885: III. 100. — 1886: III. 100. — 1887: III. 98. — 1888: III. 98. — 1889: III. 113. — 1890: III. 113. — 1891: VIII. 353. — 1892: VIII. 353. — 1893: VIII. 420. — 1894: VIII. 14. — 1895: VIII. 14. — 1896: VIII. 14. — 1897: VIII. 14. — 1898: VIII. 14.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1871. — Magy. Képt. 261. — Ltsz. 177.~~

— 1900: VIII. 14. — 1901: VIII. 14. — 1903: VIII. 14. — 1904: VIII. 14. — 1905: VIII. 14.

— Magy. Képtár 261. — Uj lelt. sz. 177. — 1905. átv. jegyz. 492. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2126. és a leltárban 3075. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1871 junius 1-jén. — Vételára 1271 frt (2542 K). — A Kovian-féle gyűjteményből.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

MK. 261
ltsz. 177

Képcsarn. egylet 1871

460

3074

13. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Olaszországi tájék.

A római Campagnának egy részét ábrázoló képen a háttérben hegyeket és tengert látunk. A középtérben, a romokon innen, az érett buzát három leány és egy legény aratja s feléjük felmálházott szamarat hajtó férfi közeledik. Az aratók közül a legény, a kereszt közelében, épen kévét köt, a leányok egy állés kettő sarlóval dolgozik. Az előtérben balrol szintén aratók képeznek csoportot, a férfi a kévéknél ül, a fiatal asszony a kosárban fekvő kis gyermeket szoptatja, egy két leány egyike lehajolva szalmakötelet készít és [illegible] visszanéző édesanyjával beszél, kinek összedugott kezében sarló van. Jobbról, a patakon innen, asszony halad fején kosárral, melynek fehér kendője alól kenyér látszik ki. Az aratók felé néz, jobb kezét kinyujtja, mintha beszélne s baljával a kosarat fogja. Mellette szőke kis leány siet kézidobot verve. Tőlük nem messze kétkerekű taliga közeledik kettős ökörfogattal, Bennő egy család helyezkedett el. A férfi az oldalon ül, jobb kezében gyeplőt s baljában dudát tart; az asszony ölében fekvő kisdedével enyeleg, a szőke leányka bal kezét anyjának vállára tette, jobbjával a kicsike fejét károlta át. A kocsi mellett a legény megy bottal s a taliga szélét fogja. Hátrább, a domb tetején, kosarat hozó és kis fiát vezető asszony alakja tűnik fel. A tájékot a felkelő nap világítja meg, melyet a tenger vize tükröz vissza. Az égbolt kissé felhőzött. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. Flor. 1846/8.*«

Vászon, méretei 107 : 169·8 cm.

1868: VI. 76. — 1870: III. 34. — 1871: III. 34. — 1873: III. 36. — 1876: III. 32. — 1878: III. 26. — 1880: III. 26. — 1881: III. 26. — 1883: III. 97. — 1884: III. 97. — 1885: III. 97. — 1886: III. 97. — 1887: III. 95. — 1888: III. 95. — 1889: III. 110. — 1890: III. 110. — 1891: VIII. 352. — 1892: VIII. 352. — 1893: VIII. 419. — 1894: VIII. 13. — 1895: VIII. 13. — 1896: VIII. 13. — 1897: VIII. 13. — 1898: VIII. 13.

V. Ferdinánd király ajándéka 1850. — Magy. Képt. 40. — Ltsza 38.

— 1900: VIII. 13. — 1901: VIII. 13. — 1903: VIII. 13. — 1904: VIII. 13. — 1905: VIII. 13.

— Magy. Képtár 40. — Uj lelt. sz. 38. — 1905.

326

V. Ferd. ajan. 1848

Mk 40 ul. 38

459

átv. jegyz. 491.— Száma az Orsz. Képtárban a sz. ban 2125. és a leltárban 3074.— V. Ferdinand király ajándéka 1850-ben.— Vételára 900 frt (1800 K).

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban.

3073

12. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Tóbiás az angyallal. (Tób. 6. r. 2.)

A képen, a mely a Tigris-folyó vidékét ábrázolja a hegyes háttérben nagy épületekkel s a középtérben boltozott nyilású kőhiddal, elől balra, az ifjú Tóbiás ~~lábát~~ áztatja a folyó vizében, ~~bal~~ kezével a földre támaszkodik és jobb kezét angyal képében látható utitársa fogja, ki őt a ~~jobbról~~ feléje úszó ~~nagy~~ halra figyelmezteti, melyet a mellettük levő kutya megugat. A folyó tulsó ~~partján~~ részén, a csónakban állo két férfi ~~áll s ezek~~ egyike csáklyával dolgozik. A hid innenső feljárójától nem messze asszony halad a háttér felé, fején kosarat visz, melyet jobb kezével tart. ~~s baljával visszanéző kis fiát vezeti~~. Tóbiás öltözete: rövid ujjú kék kabát a derékon megkötve s térden alól érő barna nadrág; az angyalé: rózsaszinű köntös bő ujjakkal s kék nadrág. A tájékot a lenyugvó nap világítja meg. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*C. Markó, p. Pisis. 1843.*

Vászon, méretei 29 : 40·5 cm.

1873: III. 3. — 1876: III. 24. — 1878: III. 22. — 1880: III. 22. — 1881: III. 22. — 1883: III. 101. — 1884: III. 102. — 1885: III. 102. — 1886: III. 102. — 1887: III. 100. — 1888: III. 100. — 1889: III. 115. — 1890: III. 115. — 1891: VIII. 351. — 1892: VIII. 351. — 1893: VIII. 418. — 1894: VIII. 12. — 1895: VIII. 12. — 1896: VIII. 12. — 1897: VIII. 12. — 1898: VIII. 12.

~~A képcsarnok-egylet ajándéka 1871. Magy. Képt. 260. — Ltsza. 178.~~

— 1900: VIII. 12. — 1901: VIII. 12. — 1903: VIII. 12. — 1904: VIII. 12. — 1905: VIII. 12.

— Magy. Képtár 260. — Uj lelt. sz. 178. — 1905. átv. jegyz. 490. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2124. és a leltárban 3073. — ~~Látható~~ 1871 junius 1-jén. — Vételára 1225 frt (2450 K). A Kotzian-féle gyüjteményből.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

— A képcsarnok-egylet ajándéka

Ms 260.
Nyl. 178

Képcsarn. egyl. aj. 1871

438

Grimmer pagnes.

3072

11. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Krisztus megkereszteltetése. (Máté 3. r[illegible] 6.)

~~E kép~~ Jordán vizének hegyes környékén ~~ábrázolja.~~ az előtérben középütt, ~~összetett kezekkel~~ áll Jézus, s fejére szent János a bal kezében levő kagylóból ~~a [illegible]~~ vizet, önt, mi közben őt jobbjával megáldja. A Megváltó testei fehér kendővel ~~van körülkötve~~ meg a parton levő szent Jánosnak térdig érő köntöse jobb válláról lecsúszott. Balról négy angyal térdel. Az egyiknél fehér lepel van, a második ~~összetett kézzel~~ imádkozik, a harmadik nádkeresztet tart, ~~és~~ a negyedik Krisztus ruháját és palástját őrzi. Felettük három ~~[illegible]~~ angyal lebeg ~~[illegible]~~ pálmával. A középtért elfoglaló sűrű lombozatú erdőből hárman közelednek; elől jobbra, a kikötött csónakban, a hajós ül; a parton pedig a már megkereszteltek nézik János cselekedetét. Az ég derült, de kissé felhőzött. Jelzése alól balra: » *C. Markó, p. Pisis. 1840/1.*«

Fa, méretei 44: 64·5 cm.

1868: VI. 50. — [illegible] III. 23. — 1871: III. 23. — 1873: III. 25. — 1876: III. 30. — 1878: III. 27. — 1880: III. 27. — 1881: III. 27. — 1883: III. 94. — 1884: III. 94. — 1885: III. 94. — 1886: III. 94. — 1887: III. 92. — 1888: III. 92. — 1889: III. 107. — 1890: III. 107. — 1891: VIII. 350. — 1892: VIII. 350. — 1893: VIII. 417. — 1894: VIII. 11. — 1895: VIII. 11. — 1896: VIII. 11. — 1897: VIII. 11. — 1898: VIII. 11.

~~Deáky Zsigmond cz. püspök ajándéka 1844. — Magy. Képt. 9. — Ltsza 13.~~

— 1900: VIII. 11. — 1901: VIII. 11. — 1903: VIII. 11. — 1904: VIII. 11. — 1905: VIII. 11.

— Magy. Képtár 9. — Uj lelt. sz. 13. — 1905. átv. jegyz. 489. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2123. és a leltárban 3072. — Deáky Zsigmond cz. püspök ajándéka 1844-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

325

Deáky Zsigm. aj. 1842

Mk 9
Ugl. 13

457

Grimmer Jacques.

3071

10. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

A némii tó.

A Albánia hegyes vidék, középen a némii tó, balról a hegyoldalban kúptetejű meg csonka torony, a háttérben hegyen, erőd köti le figyelmünket, az előtérben pedig az itatónál és az erdőben, embereket és legelő kecskéket látunk. Balról a domb mögül, asszony kerül előre, ki kezeit összetéve tartja s bal karjára akasztva nagy cserépedényt hoz. Középütt botjára támaszkodó férfi van fején kalappal, hátán kosárral, vállra vetett kabáttal az itató felé nézve, melynek medenczéjéből kosarakkal felmálházott szamár iszik. A szamáron legényember ül, ki jobb kezére támaszkodik, baljával előre mutat, visszatekint és a feléje fordulthoz beszél, kit a köztük álló fiúcska köszönteni látszik. Jobbról két asszony köti le figyelmünket, kik vizért jöttek. Az egyik fejét fehér kendővel bekötve, s a másik, ki kendőt nem visel, ül s várja, mig fazékja a forrás vizével megtelik. Szemközt, a fa alatt, a kecskepásztor pihen, baljára könyökölve fejét támasztotta meg s igy nézi a viz-medenczénél történőket. A derült égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó, S. p. Ap. 1858/9.*«

Vászon, méretei 36 : 43 cm.

1868: VI. 71. — 1870: III. 16. — 1871: III. 16. — 1873: III. 18. — 1876: III. 29. — 1878: III. 25. — 1880: III. 25. — 1881: III. 25. — 1883: III. 96. — 1884: III. 96. — 1885: III. 96. — 1886: III. 96. — 1887: III. 94. — 1888: III. 94. — 1889: III. 109. — 1890: III. 109. — 1891: VIII. 349. — 1892: VIII. 349. — 1893: VIII. 416. — 1894: VIII. 10. — 1895: VIII. 10. — 1896: VIII. 10. — 1897: VIII. 10. — 1898: VIII. 10.

Adakozásokból vétetett 1861. — Magy. Képt. 132. — Ltsza 89.

1900: VIII. 10. — 1901: VIII. 10. — 1903: VIII. 10. — 1904: VIII. 10. — 1905: VIII. 10.

— Magy. Képtár 132. — Uj lelt. sz. 89. — 1905. átv. jegyz. 488. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2122. és a leltárban 3071. — Adakozásokbol vétetett 1861 deczember 5-én 560 frton (1120 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Gortius Gualdorp.

3064

88

3. Id. Markó Károly.

(sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben (1860. november 19-én.)

Antella mellett

Bo~~[illegible]~~óz és Ruth találkozása. ~~(Rut 1. rész)~~

A Bethlehem környékét ábrázoló képet csak részben fejezte be a művész. A háttért hegység és tó foglalja el; a középtérben a facsoportok körül épelül bontakozik ki s a befejezetlen előtér csak körvonalokban mutatja Rút~~[illegible]~~ találkozását Bvózzal. Jobbra a szántóföldön férfiak kötözik a ~~[illegible]~~ kevéket s az aszonyok sarlókkal akatnak. Az aratók körött ~~[illegible]~~ felnyergelt szamár áll. Balról egy fa tövében jobbra fordulva ül Bvóz s egyik kezét ~~[illegible]~~ kisöl ~~[illegible]~~ kinyújtva beszél az előtte álló Ruttal, ki ~~[illegible]~~ tisztelettelje[illegible] meghajolva hallgatja a hozzáintézett nyájas szavakat. Bal kezét keblére tette s jobbjával felfogott ruháját tartja, melybe az aratóktól elhagyott kalászokat ~~[illegible]~~ szedegette. Mellett a beszélő Noémit látjuk ~~[illegible]~~. Jobb kezét ~~[illegible]~~ s baljában hosszú botját tartja. Az égbolt itt-ott felhőzött.

~~(Rut 1. rész)~~

(Rut 1. rész)

beszédét kísérő mozdulatot tesz

Vászon, méretei 108·7 : 156 cm.

~~Vásaroltatott adakozásból 1861. XII. 5.~~

~~Ára 4000 frank.~~

~~M. Kept. 136.~~

~~Uj. 88.~~

~~VIII: 3.~~

5

VIII: 342.

3063

82

2. Id. Markó Károly.

(Sz. Löcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiber Antella mellett (1860. november 19-én.)

Erdőrészlet Olaszországból.

Az előtérbeli sziklás erdőt út szeli, mely a háttérben kéklő hegyekre ~~[illegible]~~ nyit kilátást. Balra a forrás vizét felfogó vályú kávaján barna hajú fiatal asszony ül. Jobb kezével az ölébe boruló fiucskát karolja át s jobbra nézve figyel a szamarát itató fiúra, ki az előtérfelé futó patak irányába mutat. Az asszony kivágott kék ruhaderekat visel, ingvállának ujja a csuklónál szűk kezelőben nyer befejezést, Köténye fehér s szoknyája lila; a fiúcska inget és zöld rövid nadrágot hord s a szamaron ülőnek fejen karimás kalap van, inge a nyaknál szétáll s rövid nadrágja kékes szürke. Jobbra a patak tulsó partján, a domb tetején juhász hajtja legelő nyáját az erdőbe. Az égbolt felhőzott. Felvése alól balra: C. Markó S. p. Ap. 1859/60

Vászon, méretei 34·6 : 41 cm.

~~M. Kép. 131.~~

Adak. ~~Vétel 1861. XII. 5.~~

~~Ara 700 frt.~~

~~Ly sza 82.~~

~~VIII : 2.~~

3

VIII : 365.

146. Schrotzberg Ferencz után.
~~Sz. Nagy Károlyban 1823. január 10-én. + Bpesten 1890. január 5-én.~~
Sz. Wienben 1811. április 2-án + Grazban 1889. május 29-én.

Nk. 29. TK.

146. Markó Károly. Magy. Képt. 29.

384

Vállon alól, balra. Feje elől kopasz; haja, bajusza és szakálla őszbevegyült; szeme és szemöldöke barna. Körülcsavart nyakkendője fekete, inge látszik, visszahajtott ~~sötét~~ kabátjának bársony gallérja sötétzöld.

Vászon, méretei 45 : 38 cm. – Magy. Képt. 29. – Lelt. sz. 146. – Festette
~~Schrotzberg Ferencz~~ Ligeti Antal 1847-ben. ~~(Sz. Nagy Károlyban 1823. január 10-én + Budapesten 1890. január 5-én.)~~
Toldi Ferencz ajándéka.
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

~~(Sz. Wien 1811. April 2-án + Grazban 1889. május 29-én) után~~

Kifüggesztésére vonatkozó adatok.
A Nemzeti Muzeumban. 1868:VII.17.- 1870:VII.20.- 1871:VII.20.- 1873:VII.21.- 1876:VII.29.- 1878:VII.30.- 1880:VII.30.- 1881:VII.30.- 1883:VII.315.
A Tört. Képcsarnokban. 1884:X.151.-1894:X.432.

Toldi Fer. ai 1849(?)

904:v.2.

3062 VIII. Terem. 74

Markó Károly és Tanítványai.

Antella mellett

1. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.

Olaszországi táj aratókkal.

A hegyes vidék előterében jobb, fák diszlenek, a melyek közül patak tör elő többszörös eséssel; a balra szántóföld terül el ér ett gabonával, melyet egy férfi és két nő learat. A férfi épen ⊥ kévét köti; az aszonyok egyike jobbjában sarlóval a mellettök elhaladó leányt nézi, ki fején a kosárban tuhát s balján kézi kosarat visz, másika pedig lehajolva dolgozik. Közelőkben fuicska heverész a földön ⊥ mig a szántóföldeken vezető dülőuton a szamaron közeledő férfit, a balra mutató legény igazitja utba. A középtérben a dombtetejét koronázó fák között tornáczos épület látszik s háttérben hegyek kéklenek. Felicse alól balra: C. Markó S. p. Ap. 1859. t.

F és innenső partján kiszáradt fűzfatörzsel

⊥ a harmadik

⊥ és két kéve fekszik keresztben,

Vászon, méretei 31·5 : 41·3 cm.

~~M. Képt. 119.~~

~~A Képcsarnok egylet aj. 1860. XII. 18.~~

~~Ara 350 frt.~~

~~Uj pro. 74.~~

~~VIII: 1.~~

VIII: 363

2208. Markó Károly:

Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi.

Az előtérben balra, tanitványaitól körülvéve áll Jézus, ki balra fordulva és jobb kezét kinyujtva, az előtte térdre ereszkedett Péternek e szavakat mondja: »Te Péter (kőszikla) vagy és e kősziklára épitem anyaszentegyházamat.« (Máté 16.r. 18.) A Megváltó köntöse rózsaszinü, palástja kék. Jobbján, de kissé hátrább Szent János van zöld köntösben és piros palástban; mögötte pedig a három apostolnak egyike a földön ül, másika beszél és harmadika egy felső ruhával bibelődik. Péter körül két hármas csoport alakult és a tanitványokból csak egy vált külön és telepedett le a fák árnyékában. Jobbra a patakon ⊥ bolthajtásos kőhid vezet át, az innenső parton csipke-rózsa-bokor diszlik, a középtérbeli hegy tetején romok kötik le figyelmünket, a melyek felé pásztor vezeti nyáját és a háttérben hegyes vidék terül el. A könnyen felhőzött égbolt derült. Jelzése alól balra: C. Marko padre inv. e abbozzò 1842 Pisa. And Marko. figlio terminò 1895 Firenze.

⊥ részben már beomlott

Fa, mér. 62 : 87.8 cm.

Vétetett az 1902: V. 25-iki ajánlat (506/902), illetőleg az 1902: VII. 19-iki levél alapján Giulia Marko-Contitól 1000 [illegible] líra. (572/902)

3065

86

4. Id Markó Károly.

Sz. Lőcsén 1791. september 25-én. + a Villa Appeggiben 1860. november 19-én.)

Krisztus Emmausba menetele.

A napnyugtakori világitású kép Emmaus vidékét ábrázolja az előtérben ⊥ egynyilású kőhiddal, a melyen a jobbról közeledő két tanitványt látjuk, a kik visszafordulva hallgatják Jézust, ki nékik Mózestől és a prófétáktól azokat a helyeket magyarázza, a melyek a Messiásról szólnak. ⊥ A tanitványok köntöst és zöld és narancssárga köpenyt viselnek; Jézus öltözete pedig fehér köntös és megyszinű palást. Mindnyáján hajdonfővel s mezitláb vannak. Balra a középtérben Emmaus épületei látszanak. A város előtt pásztor legelteti birkanyáját s egy asszony, ki balkezével gyermekét vezeti, hoz kosarat a fején. Az égbolt konnyen felhőzött.

⊥ a zuhogó patak felett

⊥ (Luk ~~Janos~~ 24. r. 27.)

Vászon, méretei 24·5 : 32·3 cm.
Adakozó utján 1861 XII. 5. Ara 450 frt.
M. Képt. 134.
Uj sz. 86.
VIII : 4.

VIII : 347.

7

3066

2

5. Id. Markó Károly.
(Sz. Lőcsen 1791 ~~[illegible]~~ szeptember 25-én) + a Villa Appeggiben (1860 november 19-én)

Antella mellett

Tivoli vidéke.

A középtérben jobbra van Tivoli a vízeséssel és Sybilla templomával, honnan munkás asszony és férfi jön a patakon átvezető bolthajtásos hidfelé, a melytől balra gyönyörű fák képeznek csoportot. Az asszony fején kosarat s a férfi vállra vetett kapáján batyut visz. Az előtérben, a patakon innen, két leány halad beszélgetve. Mind kettőnek fején kosár van ruhával. Az egyik jobb kezét csipőjére tette s balját előrenyujtotta; a másik jobbjával a kosarat fogja s baljában füles bögrét visz. A tulsó parton pedig, a földre ülve pihenő asszony előtt, társnője lehajlva ennyeleg a fölön fekvő babával, kinek fejé alá bal kezét tette. Közelebben visszaszóló kis fiú áztatja lábait a patakban, balról ruhácskáját térdig felfogó leányka áll fején kosárral s feléjök meglett-korú arató siet kezében bottal és vállán kaszával, melyre kabátját akasztotta. A háttérben hegyek hullámzanak és az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra → C. Markó 1839.
Pisis.

L, oldalán vízes hordóval

Vászon, méretei 64: 84·5 cm.
M. Kept. 7.
Uj. 2.
Több mubar. aj. 1843. ~~[illegible]~~
VIII: 5.

9

VIII: 343.

Markó Károly (?)

1137. MARKÓ KÁROLY? Ideális táj. Tollrajz tusfestéssel, karton. Méretei: 19:28.

Ernst Museum aukciói

I.

AZ ERNST
AUK

1715

53. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én, † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Árkádiában.

A hegyes vidéken balra, nagy épület van pilléreken nyugvó tornáczczal, hol négy férfi foglalkozik s rakosgat málhákat. Feléjök tevét hajt a holmik tetején ülő férfi. Az úton, piros köntösben és kék palástban, Muzsa halad a tó partja felé és figyel a hozzá sietö férfiakra, asszonyokra és gyermekekre. Tőle nem messze, az asszonyok egyike, a földön ülő béna koldusnak alamizsnát ad, miközben az balkezét fölemeli s jobbjával a földre támaszkodik, hol mind a két mankója látható. Jobbra, a kőpartnál, a kikötött csónak közelében, a falnak támaszkodva halász hallgatja a lombos fák árnyékában szavaló költőt, kit három férfi s két asszony vett körül. Ezek, egynek kivételével, mindnyájan a földön ülnek. A társaságot az innenső kőfalra heveredett fiatal ember egészíti ki. A háttérben épületek romjai emelkednek, hegyek hullámzanak és az erdő fái közt tó vize csillog. Az égbolt felhős. A mű befejezetlen.

Tempera vászonra, méretei 59 : 80 cm. — A Szépművészeti Muzeum részére vétetett 1899-ben. — Ltsza: az Orsz. Képtárban 1715., a N. Muzeumban 511.

VIII : 53

499

Girolamo. Da Treviso.

3101

56. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben ~~Antella mellett~~ 1860. november 19-én.)

Éjjeli hangulat.

A hegyes és erdős vidék, ~~a~~ telt hold világítása mellett ~~van~~ ábrázolta. ~~A~~ háttérből ide-oda kanyargó patak tör előre, hol egynyilású bolthajtásos kőhíd bontakozik ki, A ~~hidon~~ innen, balról fák vannak dús lombozattal s jobbról az út mentén, de a tulsó oldalon, egy ház köti le figyelmünket. Az égbolton ragyogó hold, felső részét a híd elfödi s sugarait a patak vize tükrözi vissza.

Vászon, méretei 38 : 51 cm. — Vétetett a Röck-féle alap kamataiból ~~1899-ben. — Ltsza 508.~~ 250 frton (500 K.).

[Az 1899. már. czius 31-ki jelen. tes sorint

— Ly lelt. fz. 508]

753

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

1900:VIII.56.-- 1901:VIII.56.-- 1903:VIII.56.-- 1905:VIII.56

— 1905. átvételi jegyzék 534. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2161 és a leltárban 3101.

Rock alap % 1899. márc. 31.

Ly lelt. 508

Turini Francesco.

1717

55. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Jézus Jákób kútjánál. (Ján. 4. r.)

E megkezdett képen Jézus életéből azon mozzanatot szemléljük, midőn a szamariai nő örömében Jákob kútjánál felejtette korsóját, beszaladt a városba s kihivá a lakosokat, hogy lássák, vajjon nem ő-e a Krisztus? A hegyes vidék előterében jobbra, a kútnál ül az Üdvözítő és beszél. Körülötte, a tanítványokkal együtt, kilenczen vannak, a kik közül hárman állnak s hatan ülnek. Ez utóbbiakból egy a kút kávájára könyökölt, kettő Jézus előtt, egy közvetlenül mellette s kettő oldalt telepedett a földre; az előbbiekből pedig egy a kút szegleténél látható keresztbe tett lábakkal s kettő jobbról helyezkedett el. A középtérben Sichem épületei bontakoznak ki, honnan a lakosok csoportokban sietnek kifelé. Az elől jövő két asszony egyike fiát vezeti; mögöttük egy férfi alakja tűnik fel s az utánok jövő három egyénen túl, nagysokaság nyüzsög. A háttérben hegyek kéklenek. A derült égbolt felhős.

Carton, méretei 57 : 72·7 cm. — A Szépművészeti Muzeum részére vétetett 1899-ben. — Ltsza: az Orsz. Képtárban 1717., a N. Muzeumben 513.

VIII : 55

501

Feti Domenico.

3068

7. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Az »Aqua Nera«.

A Róma környékét ábrázoló hegyes vidék középterében balról vizesés látszik s jobbról a fák közül, szikla-vár emelkedik ki négyszögletes toronynyal. A háttérben magas hegyek hullámzanak, melyek fölött zivataros felhők tornyosulnak. Az előtérben megeredt az eső, a mely elől a birka-nyájat őrző leány és fiú a balról kiálló szikla alatti üregbe menekült. Középütt pedig egy hajadonfővel sietö fiú tereli hosszú botjával az elmaradt három birkát a nyájhoz. Haja barna, bő ujjú inge a mellen szétáll, bal kezében kabátját viszi, rövid nadrágja lilaszinű s lábait bocskor védi. A szikla alatt ülő leány kezeit ölében nyugtatja, fejkendője piros, kivágott ruhadereka kék, ingvállának bő ujja szűk kézelőben nyer befejezést, fehér kötényének alján szines csikok vannak, szoknyája sárga. A fiúcska öltözete nyitott ing és kurta nadrág. Jelzése alól: »*C. Markó, S. p. Ap. 1858.*«

Vászon, méretei 113 : 141·5 cm.

1868: VI. 80. — 1870: III. 4. — 1871: III. 4. — 1873: III. 9. — 1876: III. 64. — 1878: III. 44. — 1880: III. 44. — 1881: III. 44. — 1883: III. 75. — 1884: III. 79. — 1885: III. 79. — 1886: III. 79. — 1887: III. 77. — 1888: III. 77. — 1889: III. 92. — 1890: III. 92. — 1891: VIII. 344. — 1892: VIII. 344. — 1893: VIII. 413. — 1894: VIII. 7. — 1895: VIII. 7. — 1896: VIII. 7. — 1897: VIII. 7. — 1898: VIII. 7. — 1900: VIII. 7. — 1901: VIII. 7. — 1903: VIII. 7. — 1904: VIII. 7. — 1905: VIII. 7.

Adakozásokból vétetett 1861. — Magy. Képt. 130. — Lásd 87.

— Magy. Képtár 130. — Uj lelt. sz. 87. — 1905. átv. jegyz. 485. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2119. és a leltárban 3068. — Kubinyi Ágoston inditványára adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én 4000 frankon (3920 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Griffier Inn.

Sz. n. 2159.

Graf.

2157 ~~457~~ **Id. Markó Károly.**

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben ~~Antella mellett~~ 1860. november 19-én.

A Kárpátok Lucsivna felől.

A háttérben a hóborította Kárpátokat látjuk Menguszfalu községgel, a melyen innen szántóföldek ~~vannak~~. Az előtért Lucsivna foglalja el, melyet a Poprád vize szel át és a melyen épületei közül a fehérre meszelt katholikus templom válik ki. A ~~Poprád~~ tulsó partján két tehén álldogál és vizéből egy lovas megy ki a parton lévő ló ~~farkyában~~ fele. Az országúton pedig, a balra hajtó szekér előtt, két és mögötte egy ember alakja tünik fel. A községen innen jobbról, botjára támaszkodó kanász őrzi sertéseit s egy, ~~úrnőnek~~ fordult hátrafelé kezeiben lövésre készen tartja puskáját. (Öltözete: kalap, galambszürke kabát, szük nadrág és magasszárú czipő. Mindkét kutyája balra szalad. Az égbolt felhős és a nap korongja kissé el van fedve.

Aquarell, méretei 35·3 : 48 cm.

1870: III. 43. — 1871: III. 43. — 1873: III. 45. — 1876: III. 11. — 1878: III. 11. — 1880: III. 11. — 1881: III. 11. — 1883: III. 114. — 1884: III. 115. — 1885: III. 115. — 1886: III. 115. — 1887: III. 113. — 1888: III. 113. — 1889: III. 128. — 1890: III. 128. — 1891: VIII. 340. — 1892: VIII. 340. — 1893: VIII. 450. — 1894: VIII. 45. — 1895: VIII. 45. — 1896: VIII. 45. — 1897: VIII. 45. — 1898: VIII. 45. — 1900: VIII. 45. — 1901: VIII. 45. — 1903: VIII. 45. — 1904: VIII. 45 — 1905: VIII. 45.

~~A Képcsarnokegylet ajándéka 1868. — Magy. Képt. 190. — Ltsza 340. 122~~

† — Magy. Képt. 190. — Ivj lelt. fr. 122. — A Dreschar-féle képtárból vételett 25 frton (50 Rft). — A Képcsarnok-egylet ajándéka 1868. december 22. — 1905-iki képt. 5-23. — Szalka a Ork. Képcsarnok-egylet n. 2153/905 kiegészítése mutatói adatok a Nemz. Muzeumban.

Képcsarnokegylet aj 1868

Mk 190. nyl 122.

Gelder. Aarent ~~van~~ de.

3098

46. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Krisztus a keresztfán.

A Golgotha előterében, a feszületen látjuk Krisztust. Fején a töviskorona van, a bal mellén tátongó sebből vér csorog s testét fehérkendő veszi körül, melynek végét a szél lobogtatja. Jobbról a fájdalomtól összerogyott Szűz-Anyát a térdre ereszkedett Magdolna karolja át, a szemközt álló Mária Salome jobb kezét tartva vigasztalja a szenvedőt. Balról, a vörös köpenyben ábrázolt szent János mögött, az ősz beborult Nikodemus könyörög, a fehér gyolcsot tartó szolgákkal. A háttérben a felfeszítést végrehajtó közegek mennek a messzeségben feltűnő Jeruzsálem felé. Élükön a centurio lovagol, kinek kürtjén fehér lobogó látszik »S P Q R« betűkkel. A Madonna öltözete: kék palást és rózsaszínű ruha; a kibontott hajú Magdolnáé: ingváll zöld szalaggal lekötött ujjakkal, fehér ruha a derékon kötéssel és sárga palást; Saloméé: világoskék fejkendő, szűk ujjú zöld ruha s barna lepel. Az égbolton az elsötétedett nap körvonalait veszszük ki. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó, p. 1824|5.*«

Vászon, méretei 78·5 : 55·3 cm.

1868: VI. 51. — 1870: III. 9. — 1871: III. 9. — 1873: III. 7. — 1876: III. 19. — 1878: III. 46. — 1880: III. 46. — 1881: III. 46. — 1883: III. 105. — 1884: III. 107. — 1885: III. 107. — 1886: III. 107. — 1887: III. 105. — 1888: III. 105. — 1889: III. 120. — 1890: III. 120. — 1891: VIII. 371. — 1892: VIII. 371. — 1893: VIII. 451. — 1894: VIII. 46. — 1895: VIII. 46. — 1896: VIII. 46. — 1897: VIII. 46. — 1898: VIII. 46. — 1900: VIII. 46. — 1901: VIII. 46. — 1903: VIII. 46. — 1904: VIII. 46. — 1905: VIII. 46.

Dr. Fortmayer József ajándéka 1863. — Magy. Képt. 156. — Ltsza 99. — Magy. Képtár 156. — Uj lelt. sz. 99. — 1905. átv. jegyz. 524. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban

Fortmayer József ajándéka 1863

492

2158 és a leltárban 3098. — Dr. Fortmayer Jozsef ajándéka 1863 deczember 23-án.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Jegyzet. A müvészeren első figurális müvel ~~a melyet ő~~ Dulovics József lőcsei katholikus lelkésznek adva ~~adott~~, kitől az az ajándékozóhoz jutott.

Grebber. Sieker de.

2159.

Graf.

47. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben ~~Antella mellett~~ 1860. november 19-én.)

Booz és Rút találkozása. (Rút 1.)

E vázlat a Boóz és Rút találkozásának egyes mozzanatait tünteti fel. ~~Balról ül~~ Boóz ~~s~~ jobb kezét kinyujtva beszél az előtte álló Rúttal, ki tiszteletteljesen meghajlik és hallgatja a hozzá intézett nyájas szavakat. ~~Bal~~ kezét keblére tette ~~s~~ jobbjával ~~felfogott~~ ruháját ~~tartja~~, melybe az ~~aratóktól~~ elhagyott kalászokat szedte. Mellette Noémit látjuk előre tartott jobb kézzel s baljában bottal. Jobbra az aratók ~~végzik munkáikat. Az~~ asszonyok sarlóikkal dolgoznak, csomókat nyalábolnak és beszélgetnek; ~~a~~ férfiak pedig kötözgetnek s kévéket hordanak. ~~Szemközt felnyergelt szamár áll. Az aratók száma tiz, de közülök csak négy férfi.~~ Felirata a szélső, hármas női csoport felett, a kendő jelzésekép: »*Weisstuch.*«

Aquarell, méretei 17·7 : 52 cm. — ~~1898: VIII. 47. — Vétetett a belépti dijakból 1898-ban. — Ltsza. 497.~~

776

Ly lels. sz. 497. — 1905 átveteli jegyzék 525. — Száma az Orh. Képsár sz. nyában 2159. — Vétetett az 1898 április 14-iki jelentés szerint a belépti dijakból 120 frton (240 K.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban. 1898: VIII. 47. — 1900: VIII. 47. — 1901: VIII. 47. — 1903: VIII. 47. — 1904: VIII. 47. — 1905: VIII. 47

Belépti tis. Vét 1898. ~~[illegible]~~ márc 17

47

Ly lels. 497.

Giovanni. D'Asciano.

2155. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

A Kárpátok Lomnicz felől.

A középtérben látjuk a Lomnicz felől fölvett Kárpát-hegységet, hol a szakadékokban a hó még nem olvadt el. Az előtért Lomnicz községe foglalja el balról a négyszögletes tornyú katholikus s szemközt a református egyházzal. A községen innen szántóföldek látszanak. A domb mögötti úton, Húnfalú felől, kétfogatos hintó hajt a keresztnél a község felé. Az út innenső részén, a zsindelytetős háztól balról két asszony beszélget, jobbról pedig négyen közlekednek. Az egyik botjára támaszkodva siet, kettő beszélget és egy batyut hoz a hátán. A Kőpatak tulsó partján ketten ülnek a földön. Kissé hátrább három állat legel. A kép jobb szélén, a dombon, tót atyafi ül háttal a nézőhöz. Fején kalap van széles karimával s bal kezében botot tart. Inget, mellényt és szűrposztó-nadrágot visel. Jelzése alól jobbra: »C. M . . .«

Aquarell, méretei 41 : 54·4 cm.

1870: III. 40. — 1871: III. 40. — 1873: III. 42. — 1876: III. 13. — 1878: III. 13. — 1880: III. 13. — 1881: III. 13. — 1883: III. 110. — 1884: III. 111. — 1885: III. 111. — 1886: III. 111. — 1887: III. 109. — 1888: III. 109. — 1889: III. 124. — 1890: III. 124. — 1891: VIII. 339. — 1892: VIII. 339. — 1893: VIII. 448. — 1894: VIII. 43. — 1895: VIII. 43. — 1896: VIII. 43. — 1897: VIII. 43. — 1898: VIII. 43. — 1900: VIII. 43. — 1901: VIII. 43. — 1903: VIII. 43. — 1904: VIII. 43. — 1905: VIII. 43.

~~A Képcsarnokegylet ajándéka 1868. — Magy. Képt. 189. — Ltsza 123.~~

1 — Magy. Képt. 189. — Ltsza. fr. 123. — A Drescher-féle képsártól vették 25 frtért (50 Ktért). — A Képcsarnokegylet ajándéka 1868. december 22. — 1905. évi jegyz. szám. — Lásd az Orsz. Képtárban az ő. n. 2155/905. sz. alatt függő jegyzéseket vonatkozó adatok a Nemz. Múzeumban.

Képcsarnokegylet aj 1868.

Ltsza 123.

Ribera Joseph Spagnoletto.

2160. *

Graf.

48. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.

Endymion.

~~E kép, a mester~~ A »Diana s Endymion« czimű festmény~~ből~~ az alvó Endymiont ábrázolja, ki fejjel balra fekszik, jobb kezét feje alá tette és baljában kampós botot tart. Haja rövid, szakálla és bajusza nincs. Köntöse térdig ér, melle és lábai fedetlenek.

Czeruzarajz, méretei 21·4 : 29·5 cm. F

~~1898: VIII. 48. — Vétetett a belépti dijakból 1898-ban. — Ltsza 498.~~

+ ~~ker~~ készült, ezen tanulmány

776

F — Ly lelt. sz. 498. — 1905. átvételi jegyzék 526. — Száma az Orh. Képtár sz. nyában 2160. — Vétetett az 1898 április 14-iki jelentés szerint a belépti dijakból 40 frton (80 K.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban 1898: VIII. 48. — 1900: VIII. 48. — 1901: VIII. 48. — 1903: VIII. 48. — 1904: VIII. 48. — 1905: VIII. 48.

48

Belépti díj

Vét 1898. ~~apr. 13~~ mára 17 én

Ly lelt. 498

Giotto. Di Bondone.

3093

34. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Jákób találkozása Ézsauval. (Móz. I. k. 33. r.)

Az előtérben, vállra vetett piros palástban, áll Ézsau, előtte Jákób Liát, Rákhelt és ezek gyermekeit mutatja be, egyike, mélyen meghajolva, Ézsau jobb lábát karolja át, (Mózes I. k. 33. r.) bal kezében botot tart s jobbjával mutatni látszik. Körülöttük három fekvő és egy álló teve is van. Az előbbiekre a férfi-kiséret egyes tagjai támaszkodnak, az utóbbin egy asszony és gyermeke foglal helyet. A csoportból leginkább a sárga ruhát és piros alsószoknyát viselő nő válik ki, a kit egy másik szeretettel fogad s a ki mögött leány tart fehér kendőt felemelve. Balról férfiak és asszonyok közelednek. Az első tevepáron két nő beszélget és mellettük két férfi gyalogol. Jobbról, a patakon túl, melyen bolthajtásos kőhid vezet át, még két férfi alakja tünik fel. Az egyik ül s a másik áll. A középtérben, balról a szikla tetején, város épületei bontakoznak ki s jobbról a pálma- s facsoport árnyékában, a két teve gazdája pihen a földre heveredve. A háttérben hullámzó hegyek különféle szint játszanak. Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 108 : 156 cm.

1868: VI. 75. — 1870: III. 13. — 1871: III. 13. — 1873: III. 15. — 1876: III. 56. — 1878: III. 45. — 1880: III. 45. — 1881: III. 45. — 1883: III. 70. — 1884: III. 68. — 1885: III. 68. — 1886: III. 68. — 1887: III. 66. — 1888: III. 66. — 1889: III. 82. — 1890: III. 82. — 1891: VIII. 348. — 1892: VIII. 348. — 1893: VIII. 415. — 1894: VIII. 9. — 1895: VIII. 9. — 1896: VIII. 34. — 1897: VIII. 34. — 1898: VIII. 34. — 1900: VIII. 34. — 1901: VIII. 34. — 1903: VIII. 34. — 1904: VIII. 34. — 1905: VIII. 34.

Adakozásokból vétetett 1861-ben. — Magy. Képt. 137. — I. tsz. 85.

— Magy. Képtár 137. — Uj lelt. sz. 85. — 1905. átv. jegyz. 512. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2146, és a leltárban 3093. — Adakozások utján vétetett 1865 decz. 5-én 1000 frankon (980 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Adakozásból 1861.

MK 137.
Uj 85

Rossetti Matteo.

Graf.

~~A. n. 2143~~

2143. ~~31.~~ **Id. Markó Károly.**

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben ~~Antella mellett~~ 1860. november 19-én.)

Ugorkát tisztító leány.

Egy kőkaszakövekkel kirakott szoba közepén ~~egy lócán~~ gondolatokba mélyedt fiatal leány ül ~~jobbra fordulva~~. Jobb kezében, melynek mutatóujjával állát támasztotta meg, fanyelű kést ~~tart~~ és baljában, melyet térdén nyugtat, ugorkát ~~tart~~. Előtte fedeles kosár ~~tisztítatlan~~ és kerek cseréptál ~~tele~~ hámozott ugorkákkal ~~van~~. Simára fésült haját kontyba tűzte és ~~lábait keresztbe vetette~~. Zöld kendőjének szélén virágos csík fut körül, ingválla rövid ujjú, köténye fehér, kurta szoknyája mintázott. Az ölében fekvő kendőn ugorkahéj látszik, ~~melynek egy része a földre hullott~~. Szemközt, az ablakon át, kertre és azon túl hegyes vidékre nyilik kilátás, mely felett az égbolt felhős.

Aquarell, méretei 18·2 : 14·7 cm.

1873: III. 49. — 1876: III. 17. — 1878: III. 47. — 1880: III. 47. — 1881: III. 47. — 1883: III. 109. — 1884: III. 124. — 1885: III. 124. — 1886: III. 124. — 1887: III. 122. — 1888: III. 122. — 1889: III. 137. — 1890: III. 137. — 1891: VIII. 372. — 1892: VIII. 372. — 1893: VIII. 436. — 1894: VIII. 30. — 1895: VIII. 30. — 1896: VIII. 31. — 1897: VIII. 31. — 1898: VIII. 31. — 1900: VII. 31. — 1901: VII. 31. — 1903: VII. 31. — 1904: VII. 31. — 1905: VII. 31.

~~Pulszky Ferencz ajándéka 1870. Magy. Képt. 203. Tisza 127.~~

426

Lőcsébe vitető lábakkal.

és jobbra fordulva

a lócán

kezét.

a héjas

és a földön

Lásd. — Magy. Képt. 203. — Nyilt-tér 127. — Pulszky Ferencz ajándéka 1870. Október 15. — 1905. ált. jegyz. 509. — Szám a Műk. Részletes Sz.-n. lev. 2143/1905.

Kitűzőcédulácska maradt a Nemz.-Szépmű-tan.

Mk. 203.
Nyt 127.

Pulszky F. aj. 1870.

Siena. XIV. század.

2145

Graf

33. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben ~~Antella mellett~~ 1860. november 19-én.)

Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi. (Máté 16. r. 18.).

Az előtérben balról, tanítványaitól körülvéve, látjuk Jézust, ki ~~balra fordulva s~~ jobb kezét kinyujtva, az előtte ülő Péternek e szavakat mondja: »Te Péter (kőszikla) vagy és e kősziklára építem anyaszentegyházamat« ~~(Máté 16. r. 18.)~~. ~~Jézus~~ Köntöse rózsaszinű, ~~s~~ palástja kék. Jobbján, de kissé hátrább áll sz. János, kinek köntöse zöld és palástja piros, mögötte pedig hárman vannak. Péter balján és háta mögött két hármas-csoport alakult ~~s~~ a tanitványokból, ~~csak~~ egy vált külön és ~~telepedett le~~ a fa tövében. Jobbra, a patakon, pilléreken nyugvó, ~~és~~ de részben már beomlott boltozott kőhid vezet át, a facsoporton túl emelkedő sziklán épületek látszanak és a háttérben hegyek hullámzanak. Az égbolt felhős.

Aquarell, ~~méretei~~ 22·4 : 33·2 cm. — by lelt sz. 436. —

1894: VIII. 33. — 1895: VIII. 33. — 1896: VIII. 33. — 1897: VIII. 33. — 1898: VIII. 33.

Vétetett a belépti dijakból 1893-ban. ~~— Ltsza 436.~~

775

Jazonban

telepedett le

Kifüggeptésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban

— 1900: VIII. 33. — 1901: VIII. 33. — 1903: VIII. 33. — 1904: VIII. 33. — 1905: VIII. 33.

Kubinyi Gézától

december 29-én 300 frtért (600 K).

1905. ~~évi~~ átvételi jegyzék 511

Belépti dij. Vét. 1893. dec. 29.

46

by lelt. 436. 479

Reni Guido modora.

3085

24. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Diana a vadászaton.

A sziklás és erdős előtérben, hol patak folyik és képez vizesést, balról vadászó Nymphák alkotnak csoportot. Középütt, Diana (ijjat iparkodik) kifeszíteni, hogy a jobbra futó és három kutyától üzött szarvast czélba vehesse, melyre őt a mögötte álló kékruhás Nympha figyelmeztette, ki bal kezét kinyujtva mutatja. Társnőik egyike, jobb térdére ereszkedve, két kutyát tart, másika kövön ülve visszanéz, jobb kezében ijj van és oldalán puzdra lóg. Balról, a fa alatti sziklán álló és a vadászatban résztvevő Nympha kürtöt fúj; jobbról pedig, az erdő sűrűségéből, a társaság két tagja közeledik. A patakon innen, a korhadó fánál, virágok pompáznak. A középtért az erdőn túl város, a háttért pedig hegyes tengerpart foglalja el. Az égbolton a nyugvó nap ragyog. Jelzése balról félmagasságban: »*C. Markó, 1833. Romae.*«

333

Fa, méretei 38·5 : 52·5 cm. T

1868: VI. 54. — 1870: III. 1. — 1872: III. 1. — 1873: III. 2. — 1876: III. 27. — 1878: III. 23. — 1880: III. 23. — 1881: III. 23. — 1883: III. 98. — 1884: III. 99. — 1885: III. 99. — 1886: III. 99. — 1887: III. 97. — 1888: III. 97. — 1889: III. 112. — 1890: III. 112. — 1891: VIII. 362. — 1892: VIII. 362. — 1893: VIII. 430. — 1894: VIII. 24. — 1895: VIII. 24. — 1896: VIII. 24. — 1897: VIII. 24. — 1898: VIII. 24. L

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1862. — Magy. Képt. 142. — Uj. sz. 93.~~

L — 1900: VIII. 24. — 1901: VIII. 24. — 1903: VIII. 24. — 1904: VIII. 24. — 1905: VIII. 24.

T — Magy. Képtár 142. — Uj lelt. sz. 93. — 1905. atv. jegyz. 502. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2136. és a leltárban 3085. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1862 augusztus 17-én. — Vételára 1000 frt (2000 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Képt. 142
Uj. 93

Képcsarnokzlet aj. 1862.

470

Siena. XIV. század

3084

23. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Fürdő Nymphák.

A meredek sziklákról többszörös eséssel lezuhanó patak vize az előtér medenczéjében összegyűlve tavat képez és jobbra folytatja útját. A tó kristálytiszta vizében Nymphák fürdenek gyermekeikkel. Jobbról a parton ülő és kék lepellel betakart szőke leányt, a vizben álló felnőtt és gyermek-nympha jobb lábánál fogva húzza lefelé, mire mindkét kezével a földre támaszkodik. Szemközt, a balra levő vizesésnél, a vizből kilépő és jobb lábával a sziklára térdelt leánykát gyermek segíti a felmászásban, bal kezével kapaszkodik s jobbját a sziklán ülő fogja. Jobbra, a fa alatt, hárman vannak. Az egyik rózsaszinű ruháját veti le; a másik, a kinek öltözete kék, a puzdrát akasztja a fára s a harmadik, ki zöld ruhát visel, a fa alá telepedve jobb lábáról a sarukat oldja le. Kissé hátrább, a bokrok mögött, a negyediknek alakja tünik fel kezében ijjal és visszanézve. A parton állók alakja a vizben visszatükröződik. Az úton, hol korhadt fák hevernek, virágok diszlenek. Jelzése alól balra: »*C. Markó S. p. Ap. 1858/9.*«

Vászon, méretei 25 : 22·5 cm.

1868: VI. 53. — 1870: III. 37. — 1871: III. 37. — 1873: III. 39. — 1876: III. 36. — 1878: III. 31. — 1880: III. 31. — 1881: III. 31. — 1883: III. 92. — 1884: III. 92. — 1885: III. 92. — 1886: III. 92. — 1887: III. 90. — 1888: III. 90. — 1889: III. 105. — 1890: III. 105. — 1891: VIII. 361. — 1892: VIII. 361. — 1893: VIII. 429. — 1894: VIII. 23. — 1895: VIII. 23. — 1896: VIII. 23. — 1897: VIII. 23. — 1898: VIII. 23.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1861. — Magy. Képt. 121 — Ltsza 76.~~

332

Lmi körben

— fel

— 1900: VIII. 23. — 1901: VIII. 23. — 1903: VIII. 23. — 1904: VIII. 23. — 1905: VIII. 23.

— 19 Magy. Képtár 121. — Uj lelt. sz. 76. — 1905. átv. jegyz. 501. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2135. és a leltárban 3084. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1861 márczius 18-án. — Vételára 250 frt (500 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 121.
Ugl. 76

Képcsarnokegylet aj. 1861

469

Siena. XIV. század.

3086

+ novem

334

Jobbfőrös, és ést kepező

25. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. ~~szeptem~~ber 19-én.)

Diana és Endymion.

A Latmos vidékét ábrázoló képen, az előtérben balról, kék köpenyén fekszik ~~és~~ boldogan ~~alszik~~ alvó Endymion. Jobb kezét feje alá tette, a baljában kampós botot tart, ~~Ruházata~~ rövid zöld köntöse. Mellette őrző kutyája hever. Közelében himszarvason látjuk Dianát, ki szerelmes tekintettel szemléli az alvó ifjút, jobb kezével a szarvas agancsát fogja s baljával a repülő Ámort tartja, ki az Eros által elaltatott Endymionra mutat. Homloka felett félhold ragyog, zöld ruháját ~~derekán~~ öv szorítja, a derekon, ijját és veszszőkkel telt tegezét vállán hordja. Jobbról patak folyik, mely a felhők mögül kibújt holdat visszatükrözi. A középtérben Nympha áll hátra fordulva és kürtjével jelt adva, ~~s jobbra~~ a szikla tetején, honnan patak ~~folyik~~ mig le ~~többszörös vizeséssel~~, antik templom bontakozik ki a fák közül. A háttért hegység foglalja el. Jelzése alól balra: »*C. Markó, S. p. Ap. 1853.*«

Vászon, méretei 72 : 94·6 cm.

1868: VI. 82. — 1870: III. 26. — 1871: III. 26. — 1873: III. 28. — 1876: III. 47. — 1878: III. 39. — 1880: III. 39. — 1881: III. 39. — 1883: III. 71. — 1884: III. 69. — 1885: III. 69. — 1886: III. 69. — 1887: III. 67. — 1888: III. 67. — 1889: III. 83. — 1890: III. 83. — 1891: VIII. 364. — 1892: VIII. 364. — 1893: VIII. 431. — 1894: VIII. 25. — 1895: VIII. 25. — 1896: VIII. 25. — 1897: VIII. 25. — 1898: VIII. 25.

~~Adakozásokból vétetett 1861-ben. — Magy. Képt. 135. — Ltsza. 83.~~

— 1900: VIII. 25. — 1901: VIII. 25. — 1903: VIII. 25. — 1904: VIII. 25. — 1905: VIII. 25.

— Magy. Képtár 135. — Uj lelt. sz. 83. — 1905. átv. jegyz. 503. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 2137. és a leltárban 3086. — Adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én ~~[illegible]~~ 1600 frankon (1568 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 135
Ujl 83.

Adakozásokból 1861

471

Siena. XIV. század.

1714

52. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

A patak.

A dús lombozatú erdőt széles patak szeli, melynek vize erősen habzik. Rajta bolthajtásos kőhid vezet át két nyilással, de ezek egyike beszakadt. A hidon innen, balra, virágzó bokor köti le a néző figyelmét; a középső pillérnél a vizből kődarabok állnak ki s fölül, a szakadás helyén, bozót nő.

Papiros vászonra huzva, méretei 24·8 : 51·2 cm. — A Szépművészeti Muzeum részére vétetett 1899-ben. — Ltsza: az Orsz. Képtárban 1714., a N. Muzeumban 510.

VM: 52

Ghirlandajo. Ridolfo.

MARKÓ KÁROLY (1791—1860)

307 drb. vázlata: modelltanulmányok, alakok, kompozícióvázlatok, redőtanulmányok. Vízfestmények, tollrajzok és ceruzarajzok.
Simor prímás vásárolta 1878.

Markó albumai . . . Vasárnapi Újság, 1878., 224. l. — Esztergom, 1878-as évf. 290. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 12., 5. l. és júl. 20., 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festészet a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. (Egyik rajz képe 554. l.) — Gerevich: PA, 251. és 254. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929., 24. l.

Magyar Országos

1303. MAGAS TALPAS POHÁR. Réz, vésett díszítéssel. India, Benaresz 10
1304. VÁZA. Réz, vésett díszítéssel. India 6
1305. NAGY VÁZA. Sokszínű porcellán. Kína. 2 drb 200
1306. FONOTT KOSÁR. Bronz. Japán 3
1307. HÁROMLÁBÚ FEDELES VÁZA. Bronz, rekeszzománc dísszel, fatalapzaton. Kína 300

(Illusztrálva a XXIX. táblán.)

1308. BUDDHA-SZOBOR. Faragott és aranyozott fa, díszes kivitelű fekete lakkszekrényben, vésett bronzveretekkel. Japán 300

(Illusztrálva a XXV. táblán.)

1309. KEREK ASZTAL. Faragott ébenfa. Kína 150
1310. VÁZA. Porcellán, festett díszítéssel. Kína 18
1311. VÁZA. Porcellán, festett díszítéssel. Kína 18
1312. ELEFÁNT. Faragott ébenfa. Ceylon 5
1313. NAGY MÉCSES. Bronz, áttört és vésett díszítéssel. India. (Hibás) 60
1314. NAGY MÉCSES. Bronz, áttört és vésett díszítéssel. India. (Hibás) 60
1315. DOHÁNYZÓ ASZTAL. Vésett díszítésű rézlappal. India 35
1316. ÉKSZERSZEKRÉNYKE, miniatür kivitelben. Aranylakk. Japán 20

3066

321

5. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Tivoli vidéke.

A középtérben jobbról van Tivoli a vizeséssel és Sibylla templomával, honnan munkásasszony és férfi jön a patakon átvezető bolthajtásos hid felé, a melytől balra ~~gyönyörű~~ fák képeznek csoportot. Az asszony fején kosarat s a férfi vállra ~~ve~~tett kapán batyut hoz. Az előtérben, a patakon innen, két leány halad ~~beszélgetve~~. ~~Mindkettőnek~~ fejében kosárral ~~van ruhával~~. Az egyik jobb kezét csipőjére tette s balját előre nyujtotta; a másik jobbjával a kosarat fogja s baljában füles bögrét visz. A tulsó parton pedig, az ülve pihenő asszony előtt, társnője ~~lehajolva~~ enyeleg a földön fekvő babával, kinek feje alá bal kezét tette. Közelükben visszanéző kis fiú áztatja lábait a patakban; balról ruhácskáját térdig felfogó leányka áll fején kosárral míg feléjük meglett korú arató siet kezében bottal, oldalán vizes hordóval és vállán kaszával, melyre kabátját akasztotta. A háttérben hegyek hullámzanak. ~~és~~ az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*C. Markó, 1839. Pisis.*«

Vászon, méretei 64 : 84·5 cm.

1868: VI. 49. — 1870: III. 38. — 1871: III. 38. — 1873: III. 40. — 1876: III. 43. — 1878: III. 36. — 1880: III. 36. — 1881: III. 36. — 1883: III. 84. — 1884: III. 83. — 1885: III. 83. — 1886: III. 83. — 1887: III. 81. — 1888: III. 81. — 1889: III. 96. — 1890: III. 96. — 1891: VIII. 343. — 1892: VIII. 343. — 1893: VIII. 411. — 1894: VIII. 5. — 1895: VIII. 5. — 1896: VIII. 5. — 1897: VIII. 5. — 1898: VIII. 5.

~~Több műbarát ajándéka 1843. — Magy. Képt. 7. — Lisza 2.~~

— 1900: VIII. 5. — 1901: VIII. 5. — 1903: VIII. 5. — 1904: VIII. 5. — 1905: VIII. 5.

— Magy. Képtár 7. — Uj lelt. sz. 2. — 1905. átv. jegyz. 483. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. n-ban 2117, és a leltárban 3066. — Több műbarát ajándéka 1843-ban.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Több műbarát aj. 1843

Mk 7
Uj 4,5,2.

Franciaország XVII. század.

3065

4. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Krisztus menetele Emmausba. (Luk. 24. r. 27.)

A napnyugtakori világítású kép Emmaus vidékét ábrázolja az előtérben zuhogó patak felett, egynyilású kőhiddal, a melyen a jobbról közeledő két tanítványt látjuk, a kik ~~visszafordulva hallgatják~~ Jézus ~~ki nekik~~ Mózesből és a prófétákból azokat a helyeket magyarázza, a melyek a Messiásról szólnak ~~(Luk. 24. r. 27.)~~ A tanítványok köntöst ~~meg~~ zöld ~~és~~ narancssárga köpenyt viselnek; Jézus ~~öltözete~~ pedig fehér köntös és megyszinű palást Mindnyájan hajadonfővel s mezítláb vannak. Balra a középtérben, Emmaus épületei látszanak. A város előtt pásztor legelteti birka-nyáját s egy asszony ~~ki bal kezével~~ gyermekét vezeti hoz kosarat a fején. Az égbolt könnyen felhőzött.

321

Vászon. méretei 24·5 : 32·3 cm.

1868: VI. 52. — 1870: III 36. — 1871: III. 36. — 1873: III. 38. — 1876: III. 35. — 1878: III. 30. — 1880: III. 30. — 1881: III. 30. — 1883: III. 93. — 1884: III. 93. — 1885: III. 93. — 1886: III. 93. — 1887: III. 91. — 1888: III. 91. — 1889: III. 106. — 1890: III. 96. — 1891: VIII. 347. — 1892: VIII. 347. — 1893: VIII. 410. — 1894: VIII. 4. — 1895: VIII. 4. — 1896: VIII. 4. — 1897: VIII. 4. — 1898: VIII. 4.

~~Adakozásokból vétetett 1861. — Magy. Képt. 134. — Ltsza 86.~~

— 1900: VIII. 4. — 1901: VIII. 4. — 1903: VIII. 4. — 1904: VIII. 4. — 1905: VIII. 4.

— Magy. Képtár 134. — Uj lelt. sz. 86. — 1905. átv. jegyz. 482. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2116. és a leltárban 3065. — Adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én 450 frankon (441 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Adakozásokból 1861

Mk 134.
ugl. 86

450

Tassin Chevalier.

3064

3. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Boóz és Rút találkozása. (Rút 1.)

Betlehem környékét ábrázoló képet csak részben fejezte be a művész a háttért hegység és tó foglalja el;

320

Lés Károlyné

a középtérben, a facsoportok közül, épület bontakozik ki és az befejezetlen előtérben csak körvonalokban mutatja Rút találkozását Boózzal (Rút 1. rész.). Jobbról a szántóföldön, férfiak kötözik a kévéket, az asszonyok sarlókkal aratnak. Az aratók közötti felnyergelt szamár áll. Balról, egy fa tövében, ül Boóz a jobbra fordulva, egyik kezét kissé kinyújtva és beszél az előtte álló Rúttal, ki tisztelettel jesen hallgatja a hozzá intézett nyájas szavakat, Rút bal kezét keblére tette s jobbjával felfogott ruháját tartja, melybe az aratóktól elhagyott kalászokat szedegette. Mellette a beszélő Noémi jobb kezével beszédét kisérő mozdulatot tesz s baljában hosszú botot tart. Az égbolt itt-ott felhőzött.

látható.

mi alatt

Vászon, méretei 108·7 : 156·5 cm.

1868: VI. 74. — 1870: III. 6. — 1871: III. 6. — 1873: III. 11. — 1876: III. 63. — 1878: III. 50. — 1880: III. 50. — 1881: III. 50. — 1883: III. 69. — 1884: III. 67. — 1885: III. 67. — 1886: III. 67. — 1887: III. 65. — 1888: III. 65. — 1889: III. 81. — 1890: III. 81. — 1891: VIII. 342. — 1893: VIII. 409. — 1894: VIII. 3. — 1895: VIII. 3. — 1896: VIII. 3. — 1897: VIII. 3. — 1898: VIII. 3.

~~Adakozásokból vétetett 1861-ben. — Magy. Képt. 136. — Ltsz. 88.~~

L — 1900: VIII. 3. — 1901: VIII. 3. — 1903: VIII. 3. — 1904: VIII. 3. — 1905: VIII. 3.

Ф — Magy. Képtár 136. — Új lelt. sz. 88. — 1905. átv. jegyz. 481. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2115. és a leltárban 3064. — Adakozásokból vétetett 1861 december 5-én 4000 frankon (3920 K-án).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét. Adakozásokból 1861

Mk. 136. Gyl. 88

449

Zyt Jan.

3063

2. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Erdőrészlet Olaszországból.

Az előtérbeli sziklás erdőt út szeli, mely a háttérben ~~hátte~~ hegyekre nyit kilátást. Balról a forrás vizét felfogó vályú kávájánál, barna hajú fiatal asszony ül. Jobb kezével az ölébe boruló figyermeket karolja át s jobbra nézve figyel a szamarát itató fiúra, ki az előtér felé futó patak irányába mutat. ~~Az asszony~~ Kivágott kék ruhaderekat visel, ingvállának ujja a csuklónál szűk kézelőben nyer befejezést, köténye fehéres szoknyája lilaszinü. A fiúcska inget és rövid zöld nadrágot hord. A szamáron ülőnek ~~fején~~ karimás ~~kalap van~~ kalapja, inge a nyaknál szétáll, rövid nadrágja kékesszürke. Jobbról a patak tulsó partján, a domb tetején, juhász hajtja legelő nyáját az erdőbe. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*C. Markó. S. p. Ap. 1859/60.*«

319

Vászon, méretei 34·6 : 41 cm.

1868: VI. 77. — 1870: III. 17. — 1871: III. 17. — 1873: III. 19. — 1876: III. 31. — 1878: III. 28. — 1880: III. 28. — 1881: III. 28. — 1883: III. 95. — 1884: III. 95. — 1885: III. 95. — 1886: III. 95. — 1887: III. 93. — 1888: III. 93. — 1889: III. 108. — 1890: III. 108. — 1891: VIII. 357. — 1892: VIII. 357. — 1893: VIII. 408. — 1894: VIII. 2. — 1895: VIII. 2. — 1896: VIII. 2. — 1897: VIII. 2. — 1898: VIII. 2. — ~~Adakozási~~ ~~okból vétetett 1861-ben. — Magy. Képt. 131. — Ltsz. 82.~~

— 1900: VIII. 2. — 1901: VIII. 2. — 1903: VIII. 2. — 1904: VIII. 2. — 1905: VIII. 2.

— Magy. Képtár 131. — Uj lelt. sz. 82. — 1905. átv. jegyz. 480. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 2114. és a leltárban 3063. — Adakozások utján vétetett 1861 deczember 5-én 700 frankon (684 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét. Adakozásból 1861.

M 131. Ltsz. 82

Fyk pan

~~VIII. TEREM.~~

~~Markó Károly és tanítványai.~~

3062

1. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Olaszországi táj aratókkal.

A hegyes vidék ~~előterében~~ jobbról ~~fák~~ ~~dicsőnek~~ a fák ~~a melyek~~ közül, patak tör elő többszörös eséssel és innenső partján kiszáradt fűzfatörzszsel; balról szántóföld terül el érett gabonával, melyet egy férfi és két nő learat. A férfi épen a harmadik kévét köti. Az asszonyok egyike jobbjában sarlót tart és a mellettük elhaladó leányt nézi, ki fején ~~a kosárban~~ ruhát s balján kézikosarat visz; másika pedig lehajolva dolgozik. Közelükben fiúcska heverész a földön, két kéve fekszik keresztben és a szántóföldeken vezető dülő-úton, a szamáron közeledő férfit, balra mutató legény igazítja útba. A középtérben, a domb tetejét koronázó fák között, tornáczos épület látszik. A háttérben hegyek kéklenek. Jelzése alól balra: »*C. Markó, S. p. Ap. 1859.*«

319

Vászon, méretei 31·5 : 41·3 cm.

1868: VI. 83. — 1870: III. 15. — 1871: III. 15. — 1873: III. 17. — 1876: III. 38. — 1878: III. 32. — 1880: III. 32. — 1881: III. 32. — 1883: III. 89. — 1884: III. 88. — 1885: III. 88. — 1886: III. 88. — 1887: III. 86. — 1888: III. 86. — 1889: III. 101. — 1890: III. 101. — 1891: VIII. 363. — 1892: VIII. 363. — 1893: VIII. 407. — 1894: VIII. 1. — 1895: VIII. 1. — 1896: VIII. 1. — 1897: VIII. 1. — 1898: VIII. 1.

~~A képcsarnokegylet ajándéka 1860. — Magy. Képt. 119. — Ltsza 74.~~

— 1900: VIII. 1. — 1901: VIII. 1. — 1903: VIII. 1. — 1904: VIII. 1. — 1905: VIII. 1.

— Magy. Képtár 119. — Uj lelt. sz. 74. — 1905. átv. jegyz. 479. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2113. és a leltárban 3062. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1860 deczember 18-án. — Vételára 350 frt (700 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Képcs. egyles. aj. 1860

mk 119
ujl 74.

447

1713

51. Id. Markó Károly.

(Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. † a Villa Appeggiben Antella mellett 1860. november 19-én.)

Jézus övéinek megjelenik. (Luk. 24. r. 27.)

A kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn Jézus Emmausba menő két tanítványának a szentirás azon helyeit magyarázza, a melyek ő róla szólnak. A sziklás előtérben azt a széles utat látjuk, mely a középtér jobbra eső részét elfoglaló Emmaus felé vezet. Jézus az út innenső részén halad s a tanítványok felé fordulva beszél. Bokáig érő köntöse piros s vállon átvetett palástja kék. A tanítványok pedig a tulsó oldalon mennek s jobbra fordulva kezeikkel beszédüket kisérő mozdulatokat tesznek. Az egyik baljával mutat ég felé s jobbjával zöld köntösének alját fogja; a másik meg, ki narancssárga köpenyét vállra vetetten hordja s a kinek köntöse alól kék ruha látszik ki, jobb kezét kinyujtva tartja. Mindhárman a patak bolthajtásos kőhidján vannak. Előttük öt lombos fa diszlik s Emmaus épületein túl a háttérben, magas hegyek kéklenek. Az égbolt derült. Jelzése alól balra: »*Fezi C. di Markó.*«

Vászon, méretei 52 : 73 cm. — A Szépművészeti Muzeum részére vétetett 1899-ben. — Ltsza: az Orsz. Képtárban 1713., a N. Muzeumban 509.

VM : 57

1197

Giotto. Di Bondone.

3083

383

22. Id. Markó Károly.

Sz. Lőcsén 1791. szeptember 25-én. + a Villa Appeggiban Antella mellett 1860. (november 19-én)

Olasz tájkép.

A háttért hegyes vidék és tenger part foglalja el; a középtérben jobbra romok bontakoznak ki s az előtérben balra a domb tetején ~~egy~~ ~~fon~~ templom oszlopai kötik le figyelmünket. s az uton pásztor tereli kecske ~~nyájat~~ s birka-nyáját jobbra. Közelében a fel mál ~~nyáró~~ házott ⊥ szamarat vezető férfi szőke kis fiat ültette a nyeregbe. Mögötte két ~~[illegible]~~ beszélgető asszony halad kosárral fejökön. Az egyiknek bal karján kézi kosár és lóg s ~~[illegible]~~ holmi ának takarója fehér és piros. A másik bal kezével előre mutat s füles kosárban kis gyermek fekszik. A pásztornak ~~ki~~ kék kabátját a vállravetett boson viszi és öltözete: kalap, ingyétérdig érő barna nadrág; az innenső asszonyé: ingváll és szürke szoknya és a túlsóé: piros fejkendő, ingváll, feltűrött zöld felső s narancssárga alsó szoknya, meg fehér kötény. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra:

⊥ és balra fordult

C. Markó p. Appeggi 1850.

Vászon, méretei 17:28·3 cm.

~~Vétel 1891. jun. 30~~

~~Ára 300 frt.~~

~~VIII: 22. M. Kept. 538~~

~~Ny na 383.~~

VIII: 383.

43

Markó Károly id

HANS GASSER (1817—1868)

24. Markó Károly festőművész (1791—1860) mellszobra. Márvány. Jelezve lent balra: HG (egymásba írva). Elöl felírás: C. Markó. — I. Ferenc József király ajándéka a Magyar Nemzeti Múzeumnak. A Magyar Nemzeti Múzeum letéte a Szépművészeti Múzeumban.

Magyar művészképm.

247. DIDO. KRÉTAMODORÚ ANGOL METSZET, KAUFMAN ANGELIKA FESTMÉNYE UTÁN.

Markó Károly id.

STERIO KÁROLY
FESZL FRIGYES KÉPMÁSA

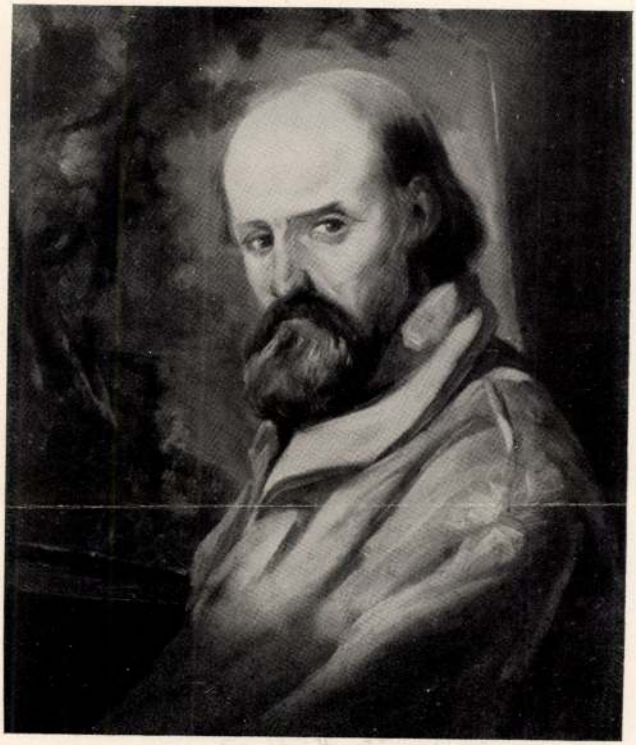

ID. MARKÓ KÁROLY
ÖNARCKÉP

Markó Károly id

BARABÁS MIKLÓS (1810—1898)

96. Markó Károly festőművész (1791—1860) képmása. Színes krétarajz. Jelezve lent jobbra: Markó Károly rajz. Barabás Miklós.

Ernst Lajos tulajd.

Magyar Művészkedvelők

eszközli. A vételár 50%-a a vásárláskor, a több 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállítás bezárásakor fizetendő.

381	Vadvirágok, muskátlik, vizf.	5500
382	Őszi virágok, vizf.	8000
383	Cineráriák, vizf.	6000
384	Nefelejts, vizf.	4500
385	Buzavirág. vizf.	2800

id. Markó Károfra vonatkozólag

lásd okv.

Szinnyei. VIII. 632. l.

pontos adatok az irodalmához

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engec

.....

a mühelyfőnö

8. sorsz. Mühelyi min

Pesti Hirlap. 1909. Január 3.
2. szám.

13

— (Ajándék a budavári Erzsébet-muzeumnak.) A krasznahorkai várur, gróf Andrássy Dénes, a kiváló műbarát, ki most a szigoru tél miatt Olaszországban tartózkodik, megvette Russ és Strecker hirneves müncheni festőknek Erzsébet királynét ábrázoló, élet után festett két pompás festményét a budavári Erzsébet-muzeum számára. A nagybecsü ajándék, mely már január első felében látható lesz a budavári ereklye-muzeumban, a királynét fiatalabb korában ábrázolja. Gróf Andrássy Dénes ezenkivül megszerezte Olaszországból származó hirneves hazánkfia, Markó Károly festőművész 1820. évből származó eredeti olajfestményét is, a saját, május hóban megnyiló krasznahorkaváraljai képtára részére. Az érdekes kép Rozsnyó bányaváros látképét ábrázolja a mult század huszas éveiben, amikor Markó Károly festőművész püspöki uradalmi főmérnök volt gróf Esterházy László rozsnyói püspöknél. Ez alkalomból említésre méltónak találjuk, hogy Markó Károlynak van a rozsnyói püspöki erdészeti irodában egy nagy mesteri kidolgozásu s a Rozsnyót övező püspöki erdőket ábrázoló térképe, melyet nagy pontossága folytán még most, kilenczven év után is használnak. Ezen ritkaság számba menő ereklyének a Szépmüvészeti Muzeum Markó-termében volna méltó helye.

— (Beállott a D[illegible]) Habár pénteken [illegible]

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

id Makó Károly

Pauli Gustav
Die Kunst des
Klassizismus
und der Romantik

Visegrád.

Az előtérben látjul
a Duna tulsó partján Maros
ben pedig hegyek hullámzana

VIZZEG

Rm., mér. a vk. 6.8:

140

Markó Károly követője

Markó Károly követője.

1500/66. OLASZ TÁJ. Balra vizesés két hiddal, fent a sziklán antik templom. Jobbra erdő. Előtte kút két alakkal. A messzeségben tó hegylánccal. Kék ég fehér felhőkkel.
Vászon. M. 42; sz. 55 cm.

Ernst Múzeum aukciói

TP - V

1500/51. ARANYKARKÖ
gyöngygyel és hat g

1500/52. ARANYMELLTÜ

39

SZ GYŰJTEMÉNYE ⟨BUDAPEST⟩

ST-MUZEUM KIADÁSA

Markó Károly

N.U.930.IV.8.

— Májusban nyílik meg Velencében a magyar képzőművészeti kiállítás. A velencei nemzetközi műkiállítás magyar pavillonjába kerülő reprezentatív anyag összeállítását a Képzőművészeti Tanács által delegált kiállítási bizottság bevégezte. A bemutatásra kerülő képek és szobrok megtekintése céljából hétfőn délben *Klebelsberg* Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kertész* K. Róbert h. államtitkár és *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos kíséretében megjelent a Nemzeti Szalonban és jelentést tétetett magának a kiállítás eddigi előkészületeiről. A nemzetközi tárlaton 76 művész 186 alkotással vesz részt, amely anyagnak egy részét a magyar művészet azon utitőreinek alkotásai képezik, akik hosszabb

N.U.

időt töltve Itáliában, művészetükben az olasz befolyás is érvényesült. Ilyenek *Markó* Károly és András, *Barabás*, *Szoldatics*, *Gigoletti*, *Jakoby*, *Telepy*, *Mészöly* és *Ujházy*. Ezeknek összegyűjtését *Petrovich* Elek és *Gerevich* Tibor végezték, akik az érdekes anyagot részben a muzeumokból, magánosoktól és az esztergomi primási képtár anyagából válogatták össze. A mai festő- és szobrászművészet reprezentánsain kívül külön kollekcióval vesz részt a Rómában dolgozó ifjabb szobrász- és festőgeneráció. A kiállítás május első hetében nyílik meg a szokásos ünnepélyességgel.

képet állitson össze a régi Lengyelország művészi, vallásos és általában szellemi kulturájáról. A kongresszus 1930 junius 8-tól 10-ig tart. A kongresszus művészi programján szerepel: művészeti kiállitás, XVI. századbeli régi lengyel könyvek kiállitása, hangverseny, amelyeken a XVI. századbeli lengyel zene ter-

HÖLGYFUTÁR

Asszonyok kalendáriuma

Március

A tavaszi éj-napegyenlőség hónapjának, más nevén Bőjtmás havának az asszonyok kalendáriumában is feljegyzésre érdemes „kozmetikai" jelentősége, hogy a márciusban esett hó vizével való mosdás lényeges hasznára van a női szépségnek s a mellett a gyengélkedő szemet is megerősiti. A régi rómaiaknak Mars hadisten tiszteletére rendelt és róla elnevezett legelső hónapja nekünk is mindenképen kellemetes, mert ebben a hónapban már ébredezik a rügyfakasztó szép tavasz és kilenc évtizeddel ezelőtt ebben a hónapban szökkent bimbójába a magyar szabadság...

Valamikor régen, a klasszikus ókorban mindjárt a hónap legelső napján tartották meg a római nők bensőséges ünnepét, a *Matronaliát*, az anyák legfőbb védőjének, Juno istenasszonynak tiszteletére. Hajdanvaló őse volt ez annak a gyermeki hálaérzés és kegyelet ama szép napjának, melyet egy idő óta nálunk is „anyák napja" néven ismerünk és ünnepelünk. A régi római férfiak a Matronalia alkalmából kisebb-nagyobb ajándékokkal kedveskedtek az asszonyoknak, ennek a szép szokásnak pedig legfőképen az az eredete: jelképezni akarták vele hálájukat és elismerésüket ama történelmi ténnyel szemben, hogy a rómaiak és szabinok közti háboruság lobogó lángjait a Kr. e. első század kezdetén tulajdonképen az — asszonyoknak sikerült eloltaniok s ezzel a békét helyreállitaniok.

A hónap 14-én a X. századbeli Dietrich westfaliai gróf leányának, Szent *Matild*-nak van az emléknapja. Ez a felülmulhatatlanul jótékony lelkü, vallásos nő, aki sok kolostort alapitott életében I. Henrik német uralkodónak volt a felesége. Ugy látszik, abban az időben még előfordulhatott, hogy egy európai királyné nem ismerhette a betüvetés és olvasás tudományát, mert hát Szent Matildról feljegyezték a hajdani krónikások, hogy már csak özvegységében tanult meg irni és olvasni.

Matild volt a keresztneve a *Plantagenet*-uralkodó család ősanyjának is, aki I. Henrik angol király leánya volt (1102—1167). Tizenkét éves korában ment férjhez V. Henrik német császárhoz, akinek halála után, 1127-ben az Anjou Gottfried francia főnemes felesége lett. Fia II. Henrik néven uralkodott Angolország királyi trónján.

A nagy tudományu VII. Gergely pápa idejéből ismeretes a *„Canossa-járás"* fogalma. 1077. január 25—28-ig Reggio olasz tartomány Canossa nevü községének hires várában állotta ki IV. Henrik német császár azt a történelmi nevezetességü vezeklést, melyet VII. Gergely pápa szabott ki rá. Ennek a várnak akkor a gazdag Bonifác turáni őrgróf leánya, *Matild* volt a tulajdonosa, aki aztán hatalmas vagyonát az egyházra hagyta.

Március 15-ike, a nálunk oly magasztos történelmi emléküvé vált „március idusa" a régi rómaiaknál az év (annus) istennője, *Anna perenna* emlékezetének volt szentelve. Volt ám nagy vigasság az életörömnek ezen a szép napján, táncolt, dalolt, örvendezett a fiatalság, a férfiak programjában pedig számottevő része volt a — borivásnak is. Képzelhetjük, mekkora nekilendüléssel fogyasztották a jó falernamit, ha meggondoljuk, hogy a néphagyomány szerint kinek-kinek annyi esztendőt adnak élnie a jóságos istenek, ahány pohárral sikerült elfogyasztania ezen az emlékezetes tiberisi ünnepen. Nem is vették rossz néven, hogy minden résztvevő férfiu tőle telhetőleg igyekezett — már ahogy birta az italt — minél számosabb eszendőre tenni magát érdemessé...

Később ugyanezen a napon emlékeztek meg Itália régi lakói Didó nővéréről, Annáról, akinek élete sorsát érdekes legenda örökiti meg. Amikor ugyanis a getulusok királya Karthágót uralma alá akarta hajtani, Anna elmenekült Karthágóból és Latiumba futott, hol megismerkedett Aeneassal, aki menedéket is adott neki, ámde ezzel meg felkeltette Lavinia olthatatlan féltékenységét Annával szemben. Ez utóbbi aztán a féltékeny nő bosszuja és üldözései miatt elkeseredve, a Numiciusfolyóba vetette magát s ennek nimfájává lett.

Március 17-én Pippin frank majordomus áldásos életü leányára, szert *Gertrudra* esik emlékezetünk, akinek alakja már azért is kiváltságos helyet foglal el az asszonyok kalendáriumában, mert az egyházi hagyományok szerint a VII-ik században élt Gertrud, a „lándzsás szüz" — az *utasok* védőszentje. Mint egy nagy kolostor apátnője, rendkivül sokat tett és áldozott a szegények érdekében és messze földön terjesztette a vallásosságot.

A magyar történelemben és egyben irodalomban is örökre ismert és emlékezetes marad Berthold meráni herceg leánya, *Gertrudis*, aki 1202-ben III. Béla magyar király fiának, András hercegnek lett a felesége, akiből II. Endre néven a hires *aranybulla* törvényalkotó királyunk lett. Gertrudis királyné, aki a magyarság rovására tulságosan kedvezett a saját honfitársainak, ezzel gyülöletessé tette magát a magyar urak előtt s további sorsát Katona József örökszépségü *Bánk bán* tragédiája örökiti meg. A történelem feljegyzése szerint Pilisen ölték meg 1213 szeptember 28-án.

Még nemrégiben mult kétszáz esztendeje annak, hogy Fieschi Jakab nápolyi alkirály leányát, akit az egyház történelme Genovai *Katalin* néven ismer, (1447—1510.) szentté avatták. Emléknapját *március 22-én* találjuk meg az asszonyok kalendáriumában. Ez a nemesszivü és vallásáért rajongó asszony özvegysége kezdetén belépett az Annunciata-rendbe s bár a nyomorral küzdők felsegitése terén is példanélküli tevékenységet fejtett ki, életének fő munkája mégis az ő korában orvosilag még legyőzhetetlen pestis-járvány betegeinek ápolása és a lehetőség szerint megmentése volt.

Befejezésül meg kell itt még emlékeznem az asszonyok kalendárumának *március 18—22.* napjaira eső hajdani nagy vallásos cselekményéről, a régi rómaiak u. n. *quinquatrus*-áról, amikor is teljes öt napon át nagy bucsujárásokat rendeztek a fiatal nők és férfiak *Minerva* istenasszony tiszteletére. Ennek a nagy hódoló ünneplésnek akkor az volt a tulajdonképpeni jelentősége, hogy a néphit szerint az abban résztvevőket Minerva okossággal és bölcseséggel fogja felruházni. Azért éppen a fent jelzett időben ment végbe a hajdan való római fiatalságot öt napig lefoglaló quinquatrus, mert erre az időre esik a Mons Aventinuson emelkedett Minerva-templom felépitése...

Zsoldos Benő.

KLASSZIKUS TÁJAK MŰVÉSZE

Ezerhatszázhuszonhét szeptemberének végén estefelé tépett kötélzetü, szaggatott vitorláju hajó kötött ki a civitavecchiai kikötőben. Két napig tombolt a vihar a tengeren, a hajó legénysége és néhány utasa félholtan vánszorgott ki a szárazföldre. Lassanként szerteszéledtek a városkában, néhányan a római országutnak vágtak neki, köztük két fiatalember is.

Szent Lukács napján, aki a festők védőszentje volt, érkezett a két utas Rómába. Claude, akit társai lotharingiai születéséről Lorrainnek neveztek, felkereste a francia festőkolóniát, aztán egy néhány vevőjét. Kapott is tőlük rendelést. Szerény kis lakásba költözött és rögtön munkába fogott. Nem tudott a civitavecchiai naplemenet emlékétől szabadulni. Átalakitotta a témát, a civitavecchiai házikók helyett baloldalra diadalivet és pompás palotákat festett, baloldalt egy nagy vitorláshajó elejével adta meg a kép egyensulyát, aztán ráfestette a csodálatosan világító esti eget, a középre a fénytől csillogó tengert, de a kép előterén elakadt. Álldogáló kikötői népet akart odaállitani, de az alakok sehogysem sikerültek neki, esetlenek voltak. Ujra kezdte, nem sikerült. Eszébe jutott ekkor, hogy a közelében élő Jan Miel milyen sikerült kis embercsoportokat fest oda mások képeire. Magához hivta egy reggel és másnap délutánra készen volt a pompás festmény, mely csak ugy sugárzott a naplemente varázslatos szépségétől. Claude utitársa is elragadtatással szemlélte. Elkérte Claudetól, hogy egy műbarátnak bemutassa.

A fény festője

Ez pedig nem volt kevesebb, mint Monsieur de *Béthune*, a római francia követ. A nagyurnak nagyon megtetszett a festmény, magához hivatta Claude-ot és ugyanakkora nagyságban egy másik képet rendelt nála a római forumról, melyet akkortájt Campo vaccinonak hivtak, mert bizony megtörtént, hogy romjai között a Campagnáról odatévedt tehenek legelésztek.

Az első sikert számos rendelés követte. Claude Lorrainre nyugodt és boldog évek következtek. Jómódba jutott, megtakaritott pénzét a Santo Spirito Bankba rakta. Nem házasodott meg, hanem egy unokaöccsére bizta háztartása vezetését. Egy kis lányt fogadott örökbe és bőségesen gondoskodott róla végrendeletében. Meghitt baráti kör vette körül, festők, szobrászok. Nyugodt és megelégedett élet után, melyet szakadatlan szorgalmas munkásság töltött be, Claude 1692-ben nyolcvankétéves korában hunyt el. Hamvai a franciák római templomában a San Luigi dei Francesiben Poussin siremléke mellett nyugszanak.

Szépművészeti muzeumunk egy kétségtelen festményét őrzi. Valószinüleg az 1640-es években készült, a róla készült rajz Devonshire herceg tulajdonában van. A római Campagna egyik idealizált tájrészletét örökiti meg. A közvetlen előtérben egy pásztor nehány szarvasmarhát legeltet, baloldalról sötétlő, bozótos erdő, melyből világitva emelkedik ki a tornyos hatalmas villa. A kép baloldali középteréből monumentalis facsoport rajzolódik ki a fénylő felhőkkel sugárzó égre, a háttérben messzi távlat viztükörrel, a horizontot távoli hegylánc zárja le. A fény oldalról esik be és pompásan modellálja a táj változatos rétegeződését.

Álmodozó lirai hangulatot lehell a festmény, nyugodt emberfeletti boldogságot sugároz. Elő- és középterének szinezésében tulnyomóak a meleg barnás szinek, melyekből a növényzet zöldje alig csillan elő, de mentől jobban távolodik a háttér, annál levegősebbek és hüvösebbek lesznek a szinek, feloldja őket az esti napfény aranyos derüje. Az előtér aprócska alakjainak alig van szerepük, épencsak, hogy egy kis emberi életet zárnak a táj nagyarányu kompozíciójába. De a hangsuly teljes egészében a magasztos tájon és emelkedett hangulatán nyugszik.

Az európai festészetnek hosszu utja vezet ehhez a tájképhez. A képzőművészet tárgya évezredeken át az emberi élet volt, amelyben a legfőbb szerepet az emberi alak játszotta. A tájék alárendelt diszitmény volt, néha háttérré fejlődött, de nem elsődleges célja volt az ábrázolásnak. A renaissance-szal megváltozott a helyzet. Az ember felfedezte a természet világának szépségeit, a tájék lassanként belélopakodik az ábrázolásba. *Giotto* és kora még csak egy-egy esetlen fácskával, néhány csomó füvel próbálja a tájat jelképezni, de a quattrocento bőségesen és meglehetősen alapos realisztikus megfigyelésekkel varázsol tájképi környezetet emberi alakjai és történései közé. A cinquecento római monumentális művészetében a tájkép hozzásimul a nagy stilizáló törekvésekhez, de Velencében hirtelen előretör. *Giorgione*, *Tiziano* művészete az emberrel majdnem egyenlő értékü tényezőként kezeli, ember és táj nagyszerü egységgé fornak össze. A tájkép különválását azonban csak a tizenhetedik század hozza meg. A barok embere már nemcsak az emberi és isteni történés ábrázolásával iparkodik a végtelenség csodálatát felkelteni, hanem a természeti világ másik elemének, a tájképnek ábrázolásával is. Rajongó hódolattal érzi meg a tenger végtelenségét, a hegysorok magasztos vonulását, az égen a felhők bámulatosan gomolygó változatosságát, az erdők titokzatos csöndjét, a vizek soha meg nem nyugvó fürge játékát. Észreveszi a természet fölséges szinpompáját, a távlatok megvilágosodó hamvasságát és meglátja a fény csodálatos erejét, amellyel a tárgyakat világosságba és árnyékba állitja, szineket ád és szineket szüntet.

A végtelenség lirája

Itália földjén éppen Claude Lorrain volt az, aki tájképes kompozicióiban igen nagy szerepet juttatott a fény hatásainak. Kompozíciót mondtam, mert Claude Lorrain művészete legvégső céljának nem a lefestést, hanem az átalakitó komponálást tartotta.

Festményeit majdnem kivétel nélkül ugyanazon beosztás szerint szerkesztette meg. Közvetlen előterüket, ahová néhány parányi alakból álló jelenetet helyezett, átlátszó árnyék boritja, amelyen néhány fénysugár suhan át. Két oldalt, szélről kulisszaszerüen magas, szép körvonalu fák állanak, vagy klasszikus romok, képzeleti épületek. A festmény középterén mély távlat tárul fel, mely mindjobban kivilágosodik, rétek, viztükrök, távoli hegysorok zárják le a szemhatárt. Az égen párák, felhők. A világitás sohasem jön a szemlélő háta mögül, mert vagy szemköztről beszürődő fény, vagy kora reggeli, késő délutáni világitás, oldalról átszürődő napsugarak. Néha annyiból változik a kompozició, hogy az uralkodó facsoport a festmény közepére, vagy majdnem közepére kerül és ekkor jobbra s balra nyilik ki a távlat és a festmény szélére kisebb tömegü facsoportok esnek, vagy az oldalsó kulisszák mindkét oldalon épületekből állanak.

A légkör jelenségeinek előtte egyáltalában nem volt hozzá hasonló sóvár megfigyelője és utána hosszu időn alig akadt. A szemköztről beeső fény, melyet manapság annyi fényképező használ fel meglepő hatásokra, a festészetben Claude Lorrain művészetével szerepel először teljes jelentőségével. Egyrészt alkalmat ád a Chiadoscuro, a fényhomály meglepő kihasználására, másrészt a térbeliség feltünő hangsulyozására is. Az oldalról majdnem vizszintesen beeső fény pedig szintén uj megfigyelés volt, Claude használta fel elsőnek sejtelmes hatásait.

De alapjában mindez csak formai elem volt, amely külsőség maradt volna, ha mélyen érző lélek nem járul hozzá. Claude festményei azonban elsősorban is lelkiségükkel hatnak. Rajongó végtelenségérzet sugárzik belőlük, a természet határtalan nagyságának ábrándosan sóvárgó lirája. Minden festményén ez a tájhoz füződő természetérzés van tulsulyban. Mert hiszen legtöbb alkotásának megtévesztő cime nem födi annak tényleges tartalmát. Az ilyen elnevezések: Szent Ursula hajóraszállása, Dávid és Sámuel, Tóbiás és az angyal, Ámor megmenti Psychét, Jákob és Lábán, vajmi keveset mondanak a festmény valódi tartalmáról. Ha Claude képei elvesznének és csak cimük maradt volna fenn valami irásban, az utókor, hiszen barokkori festményekről volna szó, alkalmasint nagy, kompoziciós alakábrázolásokat sejtene e cimek hallatára — pedig mennyire nem voltak azok.

Festményei előterének aprócska alakos jelenetei egyáltalában nem lényegesek, alárendelt kiegészitői a tájképi hangulatnak. Ha elhagynók őket, még mindig megmaradna a természeti kép nagyszerü hatása, akárcsak Breughel tájképes kompozicióin. Igaz, hogy mindig pompásan illenek belé az együttesbe, mégha nem is maga Claude festette oda őket, hanem az ő részletes utasitásai szerint készültek, de csak csekély alkotórészei a hangulatnak.

Ez a hangulat pedig fölötte emelkedett, ábrándos és egy kissé tán melancholikus merengés. Csak kissé, egy kis árnyalattal, tudat alatt melancholikus, a gyönyörködésbe csak halkan szól belé. De mégis itt van, mint az ember parányi voltának érzése a természet végtelenségével szemben.

Ez a lirai elem, az alázatosan elmerengő végtelenségvágy különbözteti meg Poussintől, aki művészetének középpontjába különben is az embert állitotta és nem a természetet, mint Claude Lorrain.

Claude Lorrainnek közvetlen hatása utódaira nem volt nagy. Több mint két évszázad után azonban két kiváló festő is megihletődött nemes művészetétől. Az első *Turner* volt, a nagy angol festő, a légkör szinjátékainak szenvedélyes hajszolója, aki tudatosan akart versenyre kelni Claude-dal. Turner alig eltérő témákat választott ki és a maga módján festette meg. Végrendeletében az államra hagyta egy csomó alkotását és kikötötte, hogy két festményét a londoni képtárban Claude Lorrain hasonló tárgyu két festménye mellé kell függeszteni. Ma is ott láthatók. Ruskinnek, Turner szenvedélyes dicsérőjének még az volt hite, hogy a versenyben Turner győzött. De ma az a felfogás, hogy Turner festményei elmaradnak Claude nemesen őszinte, hallatlanul finom ábrázolásai mögött. Turner festményei is a szemköztről áradó fényt ünneplik, de kevesebb emelkedettséggel.

A másik kiváló művész és ez már közelébe érő és rokonlélek, *Corot* volt. Különösen a kései Claude ezüstös szinei hatottak rá, de kompoziciós ötleteiből is átvett egyetmást.

Claude Lorrainnek a magyar festészetre is volt jókora hatása. *Markó* Károly, aki életének javát Rómában töltötte, az ő és Gaspard *Poussin* festészetének erős hatása alatt fejlesztette ki idillikus-klasszicizáló festésmódját.

Farkas Zoltán.

ALIG SZÁZ ÉVE ISMERIK A „KARÁCSONYI KAKTUSZT"

Az argentinai Tucuman városban, a természetrajzi muzeum kertjében bronz mellszobrot állitottak Alexander von *Humboldt emlékének*, azért, mert a kiváló német természettudós és utazó, az éghajlattan, a növényföldrajz és az oceanografia megalapitója, aki 1799-től 1804-ig járta Délamerika akkor még ezer meg ezer ismeretlen veszedelemmel fenyegető vidékeit, elévülhetetlen érdemeket szerzett Argentina természetrajzi kincseinek feltárásával. *Humboldt* több kaktuszfajra is felhivta a növénytudomány figyelmét, sőt a perui Huancabamba környékén ő fedezte fel a cereus-félék egyik gyönyörü faját, a karosgyertyatartószerüen növő *Cereus lanatust* is. A tizenkilencedik század elején sokan követték Humboldt nyomdokait és csaknem valamennyi felfedező és utazó ujabb kaktuszfajokból álló gyüjteménnyel tért vissza Európába. Eleinte csak a köves pusztaságokban, cserjésekben kutattak uj kaktuszfajok után, később azonban az őserdők hatalmas fáin is találtak kaktuszszerü, ugynevezett *pozsgás* növényeket, amelyek rövid idő alatt nagy tetszésre találtak a kaktuszkedvelők körében. Az őserdők fáin növő, ugynevezett *epiphytakaktuszok* gyors elterjedése és megkedvelése különösen annak volt tulajdonitható, hogy ezek ritkábban tövisesek, tüskések, jobban is hasonlitanak a leveles növényekhez és rendszerint *igen gazdagon virágoznak*.

A fán lakó kaktuszok közé tartozik a *phyllocactus*, a *rhipsális* és az *epiphyllum*. A mult század harmincas éveiben hozták az utóbb emlitett fán lakó kaktuszt Braziliából. Az uj növényt, mivel akkor a többi, fákon növő kaktuszt még nem ismerték, *Cactus*, vagy *Cereus truncátus-nak* nevezték el, mert levélszerüen kiszélesedett egymásba illeszkedő szártagjai megcsonkitottnak látszottak. Innen a truncatus elnevezés. Az uj növényt először *Haworth*, a kiváló angol kaktuszismerő tanulmányozta, ő választotta külön a cereus nemzetségtől és ruházta fel *epiphyllum* névvel utalással arra, hogy a kaktusz virága — epi phyllon —, azaz a leveleken, azok végén fejlődik. Néhány évtizedig ez a növény volt a nemzetség egyetlen ismert faja. 1856-ban *Gardener*, angol utazó Rio de Janeiro közelében, az Orgonahegységben 1880 méter magasságban a tenger szine fölött, a fák törzsén egy gazdagon virágzó, uj kaktuszt fedezett fel. Elküldte Angliába és nemes támogatója, Lord *Russel*, Bedford hercege tiszteletére *Cereus Russelianus*-nak nevezte el. Röviddel ezután Délamerika egy másik utazója, dr. *Miers* angol botanikus is talált Brazilia más részén hasonló kaktuszt és gondosan le is rajzolta. A sikerült rajzot *Hooker*, az angol növénytudomány egyik kiválósága, a kewi királyi kert világhirének megalapitója, a Botanical Magazinban közzé is tette. Ő már az epipyllumok nemzetségébe sorozta a növényt.

Néhány évvel később *Lemaire* francia botanikus behatóbb vizsgálat alá vette a növényt és felfedezte rajta a diadelphizmust, a két csomóba összenőtt porzókat, tehát a *kétfalkaságot* s ezért nem fogadta el elődjeinek megállapitását. Az uj kaktuszt külön fajnak vélte és azt Fridrich *Schlumberger*, a kertészeti tudomány rendkivül tanult és buzgó mivelőjének tiszteletére *Schlumbergera epiphylloides*-nek nevezte el. A mult század hetvenes-nyolcvanas éveiben több epiphyllumszerü kaktuszt találtak Boliviában és Paraguayban is és amikor már felismerték a phyllocactusok jellegzetességeit, az időközben felfedezett, egymáshoz nagyon hasonló kaktuszokat beillesztették a phyllocactuszok, illetve az epiphyllumok nemzetségébe.

Az epiphyllum, tehát a *tagolt levelü kaktusz* nemzetség legismertebb faja, a már emlitett *Epihyllum truncatum*, ez a világoszöld szinü, három—öt cm. hosszu és két cm széles, szabálytalan alaku tagokból álló, tetszetős és kecses alaku, hosszura nyuló kaktusz, amely ősi hazájában bokrosan nő a fák ágainak szögletében. Virága 5—6 cm hosszu, többnyire piros vagy rózsaszinü és *több napig diszlik*. Leginkább karácsony táján borul virágba s ezért *karácsonyi kaktusznak* is nevezik. Figyelemreméltó ez a kaktusz azért is, mert más kaktuszokra, főképpen *peireskiára*, vagy pedig karcsubb növésü *cereus*-fajokra **könnyen oltható.** A kaktuszkedvelők különösen ujabban oltással igen jelentékeny számu pompás virágu változatot hoznak a forgalomba s ezek a változatok a kaktuszkedvelők körében igen nagy keresletnek örvendenek.

A tagolt levélkaktusz Dél-Amerika trópikus őserdeinek növénye s ezért nevelésénél és ápolásánál figyelemmel kell lenni különleges életkörülményeire és ugy kell vele bánni, mint ahogy például az *orchideákkal* szokás, tehát melegre és, ami a legfontosabb, párás levegőre, féiárnyékos helyre van szükségük. A melegházakban például kitünően fejlődik a növény és dusan virágzik is. A lakásban, ha biztositani tudjuk számára a megfelelő, állandó, legalább husz fok körül mozgó meleget és a párás levegőt, szintén kitünően fejlődik, *száraz levegőjü lakásban* azonban *sorra lehullatja bimbóit, sőt végső szártagjait is.* A kaktuszkedvelő, ha az epiphyllum nagyszerü virágában akar gyönyörködni, nevelje ezt a fajt is a kényesebb természetü kaktuszok számára alkalmas szobai kaktuszházban, mert ennek hőmérsékletét és párás levegőjét könnyen tudja biztositani.

Az epiphyllum nevelésénél tudni kell azt, hogy a növénynek van *pihenési* és *fejlődési* időszaka. Az első februártól májusig tart. Ekkor szárazabb helyen is tartható és ritkábban kell öntözni, illetve permetezni. Márciusban lehet átültetni, mégpedig könnyü, tehát lombföldből, teljesen érett marhatrágyaföldből, gyepszinföldből, gorombára tört faszénből és homokból álló földkeverékbe. A fejlődés időszaka tulajdonképpen juniustól augusztus végéig tart. Ekkor fejlődnek ki az uj szártagok, majd megjelennek rajtuk a bimbók. Ebben az időszakban már kiadósan kell permetezni a növényt. Ha a bimbók a szártagokon megjelennek, ne bolygassuk, ne mozgassuk a kaktuszt, mert ledobja bimbóit. Nyáron óvni kell az erős napsütéstől. Ujabban dugványról már alig szaporitanak epiphyllumot, mert a vékony, érzékeny gyökerek könnyen tönkremennek és mert a saját gyökerein nevelt növény nem mindig virágzik kielégitően. Ezért oltják inkább más kaktuszra. Az idősebb növények részére tanácsos vékony veszszőből rácsozatot készitení és a rács nyilásához illeszteni a csüngő szártagokat. Ez a kaktuszféleség is, akárcsak az orchideafélék, sokkal szebben érvényesül *kéregből készült kosarakban*, mint cserépben. Természetesebb is számára az ilyen kéregből készült tartó és igy jobban is emlékeztet arra, hogy hazája tulajdonképpen a trópusi erdők faóriásain van.

Natter-Nád Miksa

VASÁRNAPI VÁSÁR

1209 február 24-én történt a porciuculai csoda. Ezen a napon lett Bernardone ur duhaj katonafiából Krisztus „szegénykéje", aki a földönjáró Krisztus isteni példaadását, amennyire ez lehetséges, az emberek közül szerénységben és szeretetben leginkább megközelitette.

ASSISI SZENT FERENC MEGTÉRÉSE

Bernardone János, a kereskedő fia, nem szerette a kereskedést, inkább mulatozott ifju barátaival. Később katonának ment és harcolt Perugia ellen. Fogságba esett és a szenvedések megváltoztatták. Egyszer azt hitte, hogy hangot hall és a hang ezt mondja: „Eredj, Ferenc és javitsd meg templomomat, mert roskadoz." Sokat gondolkozott ezen a fiatalember. Hazakerülvén, 1209 február 24-én a Porciuncula kápolnában prédikációt hallgatott Máté evangéliumának e szavairól: „A mennyek országa közel van. Gyógyitsátok a betegeket, tisztogassátok a leprásokat, temessétek el a halottakat, üzzétek el a rosszakat, adjatok ingyen mindent, amit ingyen kaptatok. Ne legyen gondotok aranyra, ezüstre, se pénzre a tárcátokban. Se hátizsákra, se két ruhára, se cipőre, se botra; mert a munkás méltó az ő táplálására." Ferenc örömmel telten fölkiáltott: „Ez az, amit én akarok; ez az, amit én keresek; ez az, amit szivemből kivánok cselekedni." És elkezdte uj hivatását. Halála (1226) után két évvel szentté avatták.

Thomas de Celano: Vita Francisci. 1229.

*

Az 1802. év február 26-án Besanconban született Hugo Victor francia költőnek 1830 február 25-én adták először Hernani cimü drámáját. Ez az előadás nevezetes fordulópont az irodalomtörténetben. Ez jelentette a romantikus irány diadalát.

HERNANI

Hugo Viktor 1830-ban megjelent tragédiájának hőse egy titokzatos ifju rablóvezér, ki politikai okokból kivégzett atyját meg akarja bosszulni az uj spanyol királyon, Don Carlos-on. Közben meghóditja az öreg Don Ruy herceg unokahugát, Donna Sol-t, aki egyszersmind Don Ruynak jegyese is. Hernani, a rabló és a hercegkisasszony meg akarnak szökni, de a kicsapongó fiatal király szemet vet Donna Solra, meglesi a szerelmespárt és meghiusitja szökésüket. Hernani párbajra hivja Don Carlost, de a király nem áll ki egy rablóval. Hernani hagyja futni a királyt. Máskor az üldözött rablóvezér Don Ruy házába menekül. Ott épen esküvőre készülnek. Hernani bevallja, hogy szereti Donna Solt. A féltékeny Don Ruy mégis elrejti vendégét a király elől, aki haragjában a hercegkisasszonyt viteti el. Don Ruy és Hernani a király után Aachenbe mennek és ott részt vesznek az összeesküvésben, mely a király életére tör. A szent római német császárság trónját ép ebben az időben akarják betölteni a választófejedelmek és Don Carlos Nagy Károly aacheni sirboltjában elmélkedve várja a választás eredményét. Nagy változáson megy át. Megkomolyodik, nagy hivatása megnemesiti gondolkozását. Nagylelküsége leszereli a sirboltban megjelent összeesküvőket. Hernaninak, aki az arragoniai herceg fia, feleségül adja Donna Solt. Csak Ruy Blas nem felejt. Hernani régi igéretére hivatkozva, mérget itat az ifju férjjel. Donna Sol is elkiséri Hernanit a halálba.

Lanson et Tuffrau: Manuel Illustré d'Histoire de la Litterature Francaise etc. 361. old.

*

1594 február 27-én koronázták meg Franciaország királyává IV. Henriket, a ma divatos szociálpolitika atyját, aki minden alattvalójának tyukot kivánt a vasárnapi fazekába.

IV. HENRIK KÜLSEJE

Michelet leirja IV. Henrik francia király (1589—1610) alakját, az után a gipszminta után, amelyet a francia királyoknak a Saint-Denis-i sirokból történt exhumálásakor, 1793-ban készitettek. „Az arcon semmi változás nincs, kivéve a gyilkos Ravaillac késenyomát a szájnál. A fej nagy egy ekkora termetü emberhez képest. Az arcél hasonlit I. Ferencéhez, de megállapodottabb, főként pedig szellemesebb. Ez férfi arca, az egy nagy gyereké. Az orr kevésbbé nagy és kevésbbé lógó, szilárd és bátor. Kissé balra hajlik. A homlok végtelenül szép; nem a nagy lángész, hanem élénk, intelligens, gyors, minden iránt érzékeny szellemé. Ami bizonytalan ezen az alakon, ez a szakáll miatt alig látható és kissé félrehuzott száj. Az arc felülről nézve gyászos, szemtőlszembe fájdalmas, alulról tekintve mosolyog, kételkedőn, mintha mondaná: igen és nem. Az ami biztos és ami nyilván látható ezen az emberen: az a szerelem. Csukott szemei gyengéd gondolatokat takarnak és mintha még mindig ábrándoznának.

Michelet: L'Histoire de France.

*

1475 március 6-án született Buonarroti Mihályangyal, a legerőteljesebb festő-szobrászépitőművész. Az ő óriási oltárképe alatt ülnek össze a biborosok pápaválasztásra. Ennek a faliképnek tárgya:

UTOLSÓ ITÉLET (MICHELANGELO, SIXTUS-KÁPOLNA)

„Az Utolsó itéletnek 1541-ben készült freskóján Michelangelo kiadta a lelkében összegyült haragot s dühtől lihegő elkeseredését. Más festők Utolsó itélet képein nyugodtan és ünnepélyesen sereglenek a szentek az Üdvözitő köré, sirva, de mégis alázatosan adják magukat sorsuknak az elkárhozottak; a boldogságra választottak pedig áhitatos táncban szállnak felfelé. Michelangelo ellenben az égi lények tulajdonságai közül csak a haragot és bosszut ismeri. Krisztus fenn a középen, mezztelenül áll, mint római inperátor. Vértanuk tódulnak köré, angyalok szállnak a levegőben. Mintha Krisztus kezéből kiindulva villámlás cikkázna át a világegyetemen... Michelangelo olyan férfiu, aki nem tud elképzelni alázatosságot, rettegést, félelmet, szolgai megalázkodást, szelid megadást. Bármily szörnyü is az ő Istene hatalmas mozdulatával, ezek az atléták dacolnak vele. Nem bünösök ezek, akik fogadják, ami cselekedeteikért kijár, hanem eget ostromló lázadó óriások."

Muther: A festőművészet története I. kötet 264. és 265. oldal.

*

1428 március hó 6-án megérkezik Chinon várába egy francia pásztorlányka, Jeanne d'Arc, a hadvezér, aki a százéves háboruban megmentette hazáját az angoloktól.

A CHINON-I ESET

„Nemsokára megkapta az engedélyt, hogy Chinon-ba menjen. A Coudray-kastélyban helyezték el *Gaucourt* urnak, a király főudvarmesterének felügyelete alatt. A legnagyobb urak is kiváncsiak voltak és eljöttek, hogy lássák és hallják a csodálatos leányzót. Három napi tanácskozás után végre beleegyezett a király, hogy meglássa őt. A király, hogy kipróbálja, kezdetben nem mutatkozott és kissé félrehuzódott. Vendôme grófja vezette be Johannát, aki igen alázatosan viselkedett, mint egy szegény, kicsi, pásztorlányka. De zavarba még sem jött és noha a király nem volt olyan gazdagon öltözve, mint sokan mások, akik ott voltak, a lány mégis őhozzá ment. Eléje térdepelt és átölelte térdeit. Nem én vagyok a király, Johanna, mondja neki, rámutatva egyre lovagjai közül: Ez az! Isten bizony, nemes fejedelem, válaszolt a lány, Ön az és nem a másik. Aztán hozzátette: Nemes trónörökös uram, az egek királya azt üzeni Önnek általam, hogy Ön Reimsben megkoronáztatik."

Barante: Histoire de Jeanne d'Arc. V.

Dr. Szentirmai Imre.

TAVASZI KOZMETIKA

Az arc tavaszi ápolásának lényege és célja a bőr fokozott védelme. A kivételes arcbörvédelmi intézkedésekre okot a tavaszi időjárás szeszélyei szolgáltatnak. Az évszakkal járó, lehülést, felmelegedést, havat, esőt, borulást, napsütést s főképpen sok szelet hozó átmenetnélküli változásokat az arcbőr se elviselni nem képes, se hozzájuk alkalmazkodni nem tud, ezért előbb utóbb kárt szenved. Ez a károsodás elsősorban a felhám kiszáradásában jelentkezik s látható, sőt érezhető következményei: fájdalmas érzékenység, borgyulladás — dermatitis — érdesség, bőrhámlás, stb. Távolabbi kilátások: a bőr eldurvulása, hervadása.

Ha nem is egyforma mértékben, de minden arcbőr megérzi a tavaszt. Kivételeket legföljebb azok a zsirosbőrü egyének képeznek, kiknél a bőr faggyutermelése tulteng.

A tavasz közeledtére a legtöbb arcbőr feszül, érzékeny, hámlik. Gyanakszunk a krémre, szappanra, mosdóvizre, panaszkodunk fűnek-fának mig végre rájövünk, hogy minden bajnak bőrünk szárazsága az oka. Ennek megszüntével elmulnak a kellemetlen tünetek is.

Ha az arcbőrnek az időjárással szembeni viselkedését vizsgáljuk, három tipust különböztethetünk meg: szárazat, szárazságra hajlót és zsirosságra hajlamosat. Tökéletes arcbőr nincs, nem is lehet, mert vagy a gondozatlanságtól, vagy a tulápoltságtól már idő előtt megromlik.

A száraz arcbőr szenved tavasszal a legtöbbet s legtöbb gondot okoz a kezelése is.

A bőr érzékenysége szerint mellőznünk kell a szappant, a mosdóvizet s minden bőrszáritó kozmetikumot s mosakodás helyett paraffinos letörlésekkel kell megelégednünk. Három fontos anyagra van a száraz arcbőrnek szüksége tavasszal; zsirra, zsirra és zsirra. Ez mind benne legyen éjjeli arckrémünkben. Benne is lesz, ha megcsináltatjuk az alábbi receptet:

Rp. Olei sesami gmta *20.—*
Adeps lanae anh. gta *30.—*
Vaselin. cholesterinat. gta *50.—*
Ol. lavandulae gttas XX.
Mfung. Ds. zsiros éjjeli arckrém.

*

A szárazságra hajlamos arcbőrrel, ha el nem hanyagoljuk, nem lesz sok bajunk. A zsirt itt se kell sajnálni. A célnak azonban félzsiros krém is megfelel. Ilyen az alábbi:

Rp. Lanolini gmts *30.—*
Vaselini cholesterinati gmts *70.—*
Ol. can de cologne gttas X.
Mfung. Ds. Félzsiros arckrém.

Az inkább zsirosságra hajlamos bőr legtöbbször jól türi a tavaszi időjárást. Táplálásáról, puhántartásáról azonban gondoskodunk kell. Erre a célra ajánljuk a következő krémet:

Rp. Aquae Caloniensis gta *5.—*
Glycerini gta *10.—*
Aquae calcis gta *25.—*
Vaselini cholesterinati gta *60.—*
Mfung. Ds. arckrém.

*

A zsiros bőrüeknek nincs panaszuk a tavaszra. Bőrük jól viseli magát. Kár, hogy ez az állapot nem tart soká. Csak addig, mig a tavasz.

Ady Ferenc.

Heti étrend

HÉTFŐ. *Ebéd:* Becsinált leves, aranygaluska, narancs — *Vacsora:* Virstli tormával, apró sütemény.

KEDD. *Ebéd:* Zöldségleves, borsófőzelék füstöltkolbásszal, lisztfelfujt. — *Vacsora:* Hideg felvágott, tea, sajt.

SZERDA. *Ebéd:* Zellerkrémleves, töltött bárány burgonyával, befőttel, linzert. — *Vacsora:* Délről maradt bárány, szalámi, tea, narancssaláta.

CSÜTÖRTÖK. *Ebéd:* Rántottleves, szalontüdő zsemlyegombóccal, habfelfujt. — *Vacsora:* Sonkás-omlette, gyümölcs.

PÉNTEK. *Ebéd:* Zöldborsóleves, rántott ponty tartármártással, styriai metélt. — *Vacsora:* Töltött tojás rizzsel, sajt.

SZOMBAT. *Ebéd:* Csontleves, füstölt marhaszegy káposztával, diós palacsinta. — *Vacsora:* Piritott borjumáj rizzsel, ecetes uborkával, piskótatekercs.

VASÁRNAP. *Ebéd:* Sajtleves, rántott borjuszelet burgonyával, befőttel, csokoládétorta. — *Vacsora:* Tojásos gomba, sajt, narancs.

Közli a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége.

Id. Marko Károly (1790—1860)

52. OLASZ TÁJ. Olajfestmény, vászon. 63×85. J. l. b. . . 3500
(Illusztrálva a II. táblán)

53. OLASZ TÁJ, MULATÓ ALAKOKKAL. Olajfestmény, vászon. 64×84. J. l. b. 4000
(Illusztrálva a III. táblán)

Markó Károly id.

Szücsi Közlöny
1932. nov.
4. rk. sz.

vett tárgyak elszállítása kizárólag a vevő költségére és veszélyére történik, elveszésük vagy megsérülésük esetén az Árverési Csarnok felelősségre nem vonható. A 3 nap alatt el nem vitt tárgyakat a vevő költségére beraktározhatjuk és további 8 nap után — minden értesítés nélkül — elárverezhetjük.

4. Egy már kifizetett, illetőleg megvett tárgyat visszavenni és újra árverés alá bocsátani tilos. Kétes esetben azonban, ha a vevő személye pontosan meg nem állapítható, vagy ha egy megtörtént ajánlatot az árverésvezető nem vett észre, az árverés folytatható.

5. Tilos mindenféle összebeszélés vagy vállalkozás, mely arra irányul, hogy harmadik személyeket szerfeletti magas vételár kínálására rávegyen és ilykép megkárosítson. Ugyancsak tiltva van mindenféle, az árverési eredményt befolyásoló összebeszélés, a nyereségben való osztozkodás, vagy jutalom vagy előny ígérése. Ilyen cselekmények az 1879. évi XL. t.-c. 128. §-a alapján minősülő és büntetendő kihágások.

6. A katalógus adatai és leírásaiért felelősséget nem vállalunk. Úgyszintén nem vállaljuk a felelősséget a szakértők esetleges tévedéseiért sem.

Az árverésre kerülő tárgyak hiányosságait és sérüléseit, amennyire azokat észrevesszük, közöljük. A közlés hiánya azonban nem jelenti azt, hogy a tárgy hibátlan.

Makó Károly id

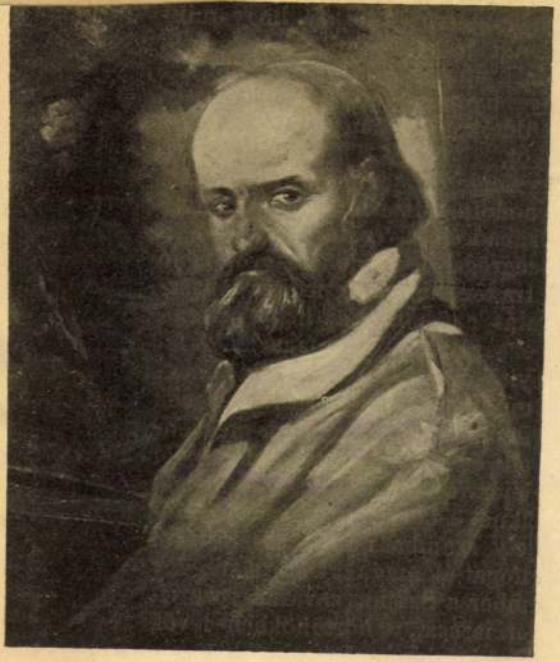

Saját festménye.

MARKÓ KÁROLY.

MÉNYÉBŐL.

Vas. Ujs. 1898. 72 8 l.
Ernst Lajos gyűjt.

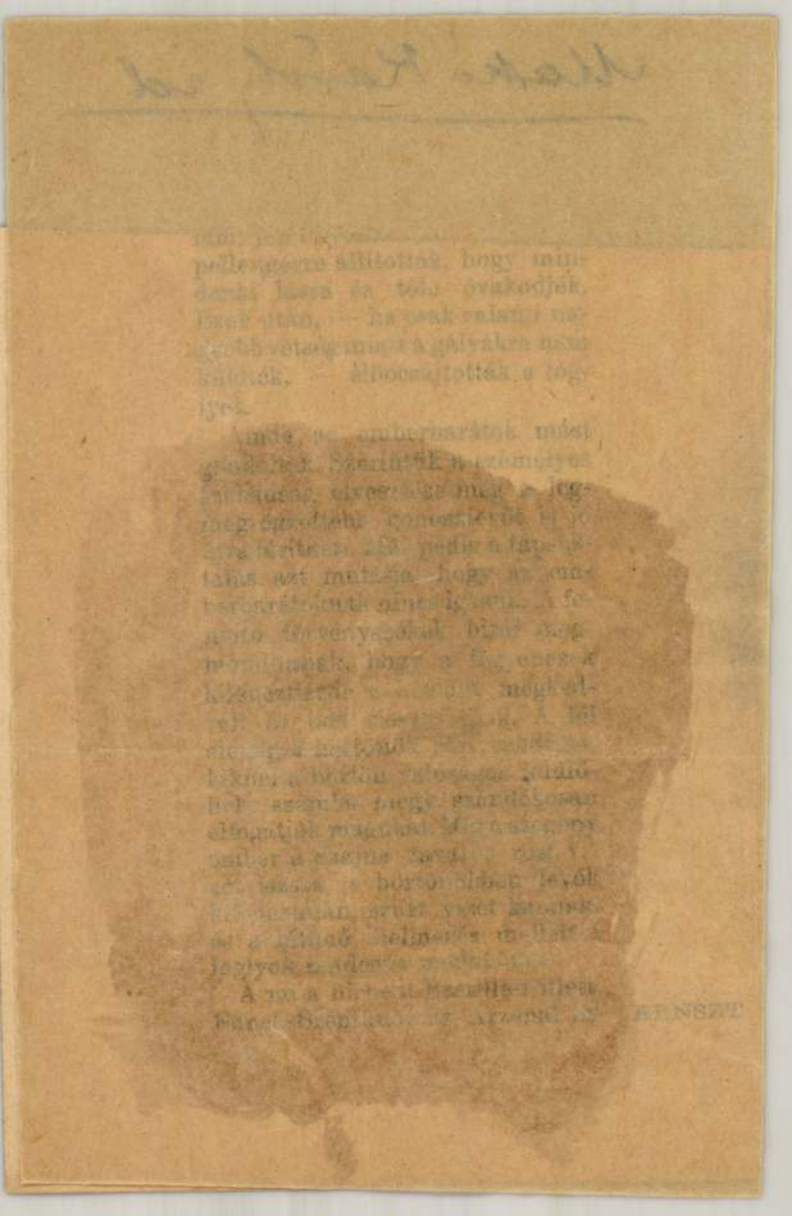

Markó Karoly id

l.

Kunstwien 1840

nevm

	díszítőfestő	IX. 19— VI. 21.
	alakrajzi I.	IX. 19— VI. 21.

Sándor Emma	—
Sándor József	gipszszobrász segéd
Schambach Gyula	könyvkötő segéd
Schärfer Sándor	aranyműves segéd
Scheili Béla	műszerész segéd
Schiffmann Dezső	betűszedő tanonc
Schippel Ferenc	kerámiafestő
Schmertz Ernő	szobafestő segéd
Schmidt József	—
Schütz Harkányi Ede	könyvkötő segéd
Schwarcz Rezső	bádogos segéd
Schwerák Nándor	könyvkötő segéd
Sebestyén Lajos	kőműves segéd
Seres Róza	tanítónő
ifj. Simon István	könyvkötő segéd
Spanner József	ötvös segéd
Somogyi Erzsi	nőiszabó segéd
Sorger Lajos	papírkereskedő
Sós Erzsébet	nőiszabó segéd
Stark Mária	nőiszabó segéd
Stefánovics Ferenc	tanonc
Stein Filoména	hivatalnoknő
Steinbach Károly	kőműves segéd
Sternberg Miklós	ezüstműves segéd

373a-2

Markó Károly ~~26~~ 38 akvarellje. és vázlatkönyve

Egyik F

16 Gerevich: Az Ujság 1916 julius 12, 5 l.
Simor vette a két vaskos vázlatkönyvet 1878-ban.

16 Gerevich: Az Ujság 1916 jul 20, 4 l:
Közel 300 rajz, egy- és többszenü ecset toll, irón, alak, modell és redő.

87 Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887, 240 l.

29 Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929, 24 l.

16
Gerevich: Régi és ujabb magyar festészet a primási képtárban. Vas. Ujs. 1916, 554 l (repr. egy rajz 554 l)

28 Gerevich: PA, 251 l, 254 l.

~~Gerevich: Régi és ujabb magyar festők a primási képtárban. Vasárnapi Ujság 1916, 553-554 l. (repr. 554 l)~~

38
269
307

Esztergomi Keresztény
múzeum

Marko Károly úd

Markó Károly id

rnád

Dívald 1927

163. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Markó Karól

laid Weber S. Ehrenhalle

Verdienstvoller
Zipser des XIX. Jahr-
hunderts 1800 - 1900 -
Igló (72 fenyjugo-
matu arck. XII. táb-
lán)

Markó Károly id.

irod

Kopp Ism 7. l. 8. l.
9. l. 10. l.

Markó Károly id

l.

~~Rabhaladó~~

~~191, 192~~

Rabinovszky Máriusz

Haladó hagyományok a magyar festeszetben. Szabad Művészet, 1950. 191, 192. l.

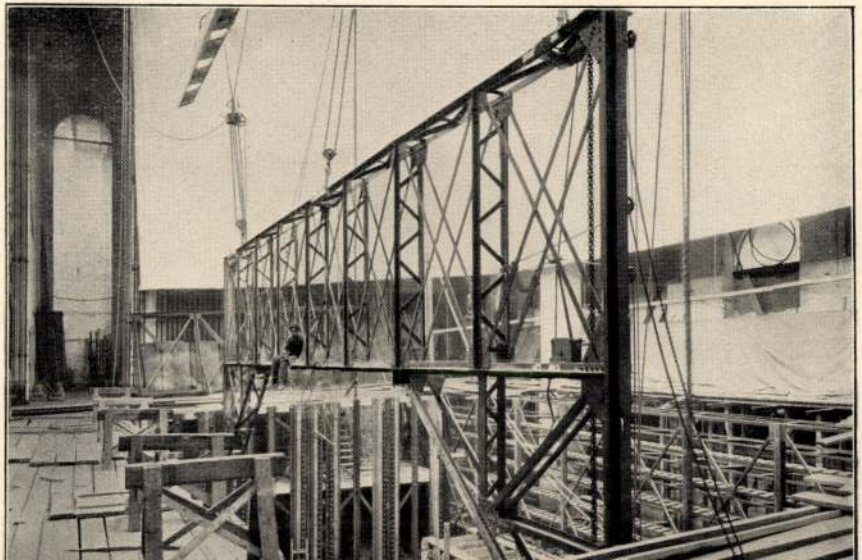

Marko Károly ed

Szabad Művészet

1957. 241. l.

tettel arra, hogy fenntar

Mintho gy a műemlékje

letek felügyeletét és nyi

szerint a Műemlékek Orszé

most alakított bizottság

niszteri rendelet nyilvá

az nem érinti a Műemlékel

táskörét s legínkább a V

Minisztériumnak juttatot

dó kastélyokra vonatkozó

magyarázat annál inkább

ság nem is rendelkezik a

fenntartáshoz szükséges

eszközökkel.

Ami pedig az épület

két és félév óta működik

40.április 11.

I á/E 1 lira = -.36

Markó Károly id

Szabad Művészet

1952. 1. f. 5. l.

MINISTERIUM

osztálytanácsos.

A hivata

Charles Markó sen : Diana hunting (1832). — Carló Markó sen: Diana alla caccia (1832). — Id. Markó Károly: Diana a vadászaton (1832).

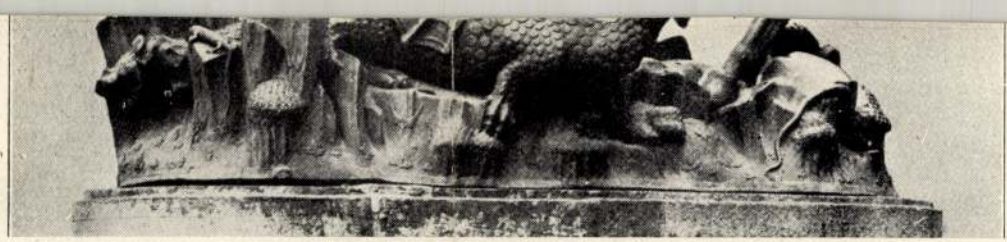

Martin and George Kolozsváry: Statute of St. George, standing in Prague from 1373. — Martino e Giorgio di Kolozsvár: Statua di San Giorgio (a Praga). — Kolozsvári Márton és György: Szent György szobra (Prágában 1373).

of our churches in the mediavel period. The splendour of the interior of our old cathedrals and royal residences is stated in the contemporary inventories. — One of the finest specimens of Hungarian sculptural art in the Middle-Ages, a worthy precursor of the splended equestrian monuments of the Italian *renaissance,* is the statue of St. George, standing in the courtyard of the Hradsin at Prague and which is the work of two Hungarian sculptors: *Martin* and *George Kolozsváry.* Among our national arts goldsmith's art deserves special attention which. Even *Albert Dürer* (1471—1528), the pride of Northern *renaissance* painting belongs to a family of Hungarian goldsmiths. His grandsire, a well-known goldsmith of Gyula, emigrated in 1455 to Nürnberg, from the village Ajtós in the county of Békés, where the family owned a small landed property. *Ajtó* in

E si che la via verso l'estero dei prodotti spirituali ungheresi era resa difficile non solo dalla quasi intraducibilità della lingua, non solo dallo strano mistero orientale dell'anima magiara, non solo dall'unicità della vita, della gioia e del dolore, della lotta e della felicità del popolo magiaro, ma anche dalla estensione geografica ridotta del paese.

Eppure ad onta di tutto, codesta piccola terra ha dato degli scrittori la cui grandezza è riconosciuta unanimamente in tutto il mondo. La lirica di Petöfi, i romanzi di Jókai, la tragedia di Madách, la poesia di Ady stanno al più alto livello dei prodotti spirituali della umanità. Ma hanno numerosissimi lettori all'estero anche gli scritti di Colomanno Mikszáth, i lavori drammatici di Francesco Herczeg, i racconti contadineschi di Sigismondo Móricz, le analisisi psicologiche di Cecilia Tormay. Questi sono solamente alcuni dei nomi

ötvösspecialitások a középkorban, amelyek a környező országokba is kihatottak, melyeknek ötvösei szívesen keresték fel vándorútjukon tanulás céljából a magyar műhelyeket Magyar ötvösfamilia szülötte az északi renaissance örök dicsősége, *Dürer* Albert is (1471—1528), kinek nagyatyja és 1455-ben Nürnbergbe kivándorolt atyja is ötvösmester volt a békésmegyei Gyulán és birtokos a szomszédos Ajtós községben. Innen: Ajtóssy—Thürer—Dürer. *Corvin Mátyás* uralkodása a magyar művészet legfényesebb korszaka. Aragóniai Beatrix-szel kötött házasságával egyidejüleg az olasz renaissance kultúra és művészet elsőnek Magyarországon át indul hódító útjára. Ragyogó udvari művészet volt ez nálunk, amelyet főuraink is nagy bőkezüséggel ápoltak és amelynek reprezentativ pompájával Mátyás Európaszerte tekintélyt szerzett magának. És pár évtizeddel az-

Markó Károly. Jeppi tájkép
az ausztriai Schneeberg mellett
a guttensteini ut. A kassai
muzeumban.

Sthl 46 l.

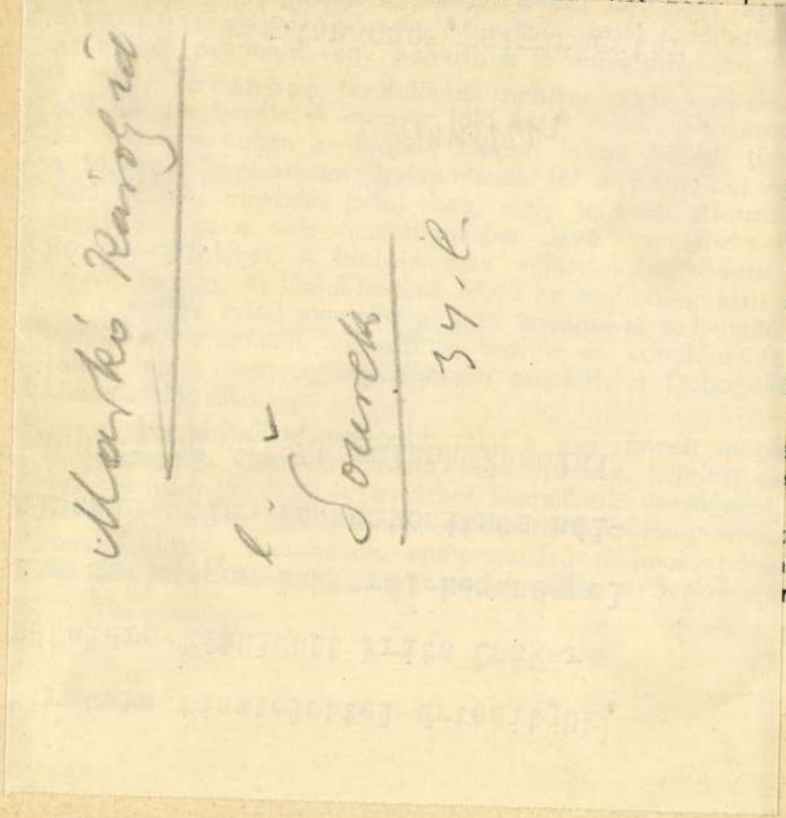

zakra oszlik: a
és szarmáciai-,

el lassan éde-
megy kereszt-
k el végképen
gyre hevesebbá
ja a tengerből
segrádi hegy-
ekkor szüli a
ulkánok törnek
lapilit, kőbom-
kőzetté tömö-
st, Keserüst és

elelőleg flórája
sztenye, tölgy,
melyeken ha-
ok mellett há-
yek, vadtulkok
rvár közelében

pontusi és levantei emeletben, [illegible]
leg, de a korszak vége felé hirtelen hideggé váló. Ennek megfelelőleg a növényzet is az arktikushoz közelendő. Ebből az időből való a várpalotai lignit.

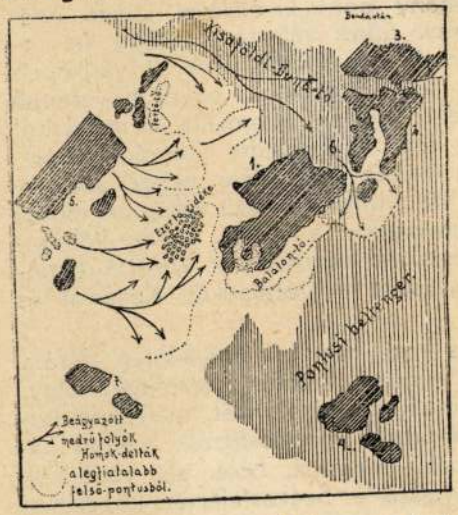

A Dunántúl a Felső-Pontus derekán.

1. A mai Bakony és Balatoni felvidék. 2.-3. A mai Visegrád-pilisi hegység összefüggésben a Börzsönyi hegységgel. Közben a Visegrádi szoros, melyet a Duna még nem tört át. 4. A mai Baranyai hegyek. 5. A mai Nyugatmagyarországi hegycsoport alapkőzete. 6. A Duna-tó kiszakadási helye a mai Mór-i horpadásnál. 7. Drávántuli szigethegyek. A pontozott részek kavicsoshordalékok.

Az egyre pusztuló tenger óriási kavics és homoktúrzásokat hoz létre.

Marko Károly id

l. Mátrai 1862

15, 19, 35, 54. l.

58. l.

Pénztár

919.

ágos Bizottsága.

beadvány	száma:	2874	1919
	kelte:	VII/31	1919
	beérkezése:	VIII/28	1919

ellékletek száma:

táridő:

őirat száma:

óirat száma:

kp. 1919 | szept. 22. (Kérbes. kögy)

Vallás és közoktatás ügyi ministerium tekintetes számvevőségének

Markó Károly id

E szavak mutatták, hogy Ehrwaldné szilugyan értesült jöveteléről s kissé megbátorodva kérdezte:

— Fölkereshetem a grófnőt?

— Ritkán hagyja el most szobáit, s ha egy perczig vár, tudatom vele ittlétét. Erre azonban nem volt szülőtére Hennemár Teréztől tudta, hogy ki van anyjánál, sietve lépett a társalgóterembe, s rendesen halvány, átlátszó bőre most rózsaszinű volt az örömtől, de Waldau mindamellett megdöbbent a

hallottam szülői történetét, a csendes álmatlan éjszakákon, azt kérdeztem magamtól, meg tudnám-e ölni azt, ki engem megcsalna, és arra a meggyőződésre jutottam, hogy megbocsátanék, ha keveset szeretném, de én is megölném, ha éltem boldogságát látnám feldúlva általa. Igen, Henrik, megölném önt és magamat, mint a hogy atyja tette. A szerelemben kell keresnünk az ő tettét. Tudja-e, mit mondott Jézus a bocsánatról?

Waldau nyitott ajkakkal, kitágult szemekkel hallgatta ezt az okoskodást. Ő éjjel-nappal tudományos könyveket olvasott. Elemezte a lélek állapotát, midőn az ember vétket követ el. Mohón szívta be azt a gondolatot, mit Herbert Spencer és Ribot okoskodásában talált. A bűn elkövetését, annak okát a lelki zavarban, az ellentálló képtelenségben kereste, mentegetni kivánván atyja vétkét, de arra sohasem gondolt, hogy a szerelem nagy, véghetetlen, megmagyarázhatatlan feláldozásában, keservében, szenvedésében találja s bűnét, durvaságát a szerelemben is fel lehet találni... És most ez a tapasztalatlan leány mondta meg neki, ki lelkéből, szivéből meritette Jézus tanát.

— »Az vesse rám az első követ, ki teljesen tisztának érzi magát« — rebegte majdnem önkivületben s kitárta karjait Hanna felé, ki megittasulva a boldogságtól erelett keblére, tudván, hogy mit

Markó Károly id

vrd

Pogány Ö. Gábor

A reformkor mü-
vészete. Szabad Mü-
vészet. 1948 5. 7. l.
Keppel

P 1. szám

Ein bulgarisches Troja entdeckt!

Forschungen eines ungarischen Gelehrten in Bulgarien. — Chinesische, persische und mesopotamische Einflüsse am Balkan. — Kulturelle Zusammenhänge zwischen Ungarn und dem Altbulgarentum

Das Bulgarentum galt vor nicht allzulangen Zeiten noch einfach als eine zwischen Rumänen und Türken vorgeschobene Enklave der Südslawen. Dann kam eine weitere, auch seitens einzelner ungarischer Gelehrten vertretene Ansicht zur Geltung, die das bulgarische Urvolk dem finnisch-ugrischen Volksstamm zuteilte. Auf Grund archaeologischer Indizien — worunter besonders das damals entdeckte Reiterrelief von Madara eine wichtige Rolle spielte — betonte der Unterzeichnete bereits vor 22 Jahren (»Die Karpathen«, März 1909) die alttürkische Herkunft des Altbulgarentums, eine Ansicht, die sich seither aufs glänzendste bewahrheitete. Dass diese historische Erkenntnis nunmehr unwidersprochen durchdringen konnte, ist eine Grosstat des in Sofia lebenden ungarischen Gelehrten Dr. Géza *Fehér*, der in einem prächtig ausgestatteten Fahnenwerk *(Les monuments de la culture protobulgare el leurs relations hongroises.* Ungarischer und französischer Paralleltext mit 108 Abbildungen. Verlag der Archaeologischen Abteilung des Ungar. Nationalmuseums. Preis 30 Pengő) das ganze Kulturbild der Altbulgaren auf Grund zumeist eigener Ausgrabungen und Forschungen rekonstruiert und es in das Weltbild des urasiatischen Frühmittelalters hineinfügt. (Beiläufig sei gleich hier auf die Leistung hinverwiesen, die in der Veröffentlichung dieses auch drucktechnisch ausgezeichneten Werkes bei den heutigen Zeitläuften bedeutet. Unser

Markó Károly úd.

- Herkules és Nessus
c. képe
(Ernst-árverés)
repr.

Pesti Napló képes
mell. 1929. ápr. 21.

barlangja Dante vízióit idézi elménkbe, E
pompás fövenyével, kellemes vizével má
szerű lehetőségével örvendeztet meg benn
geri fürdővel fordulunk hazafelé. Az elle
Tegnap még Baiae rekkenő nyara, holna
fagyos lehelete. A felső Dráva-völgyön
érünk Schwarzach St. Veitbe. A Lichtens
széles, de többszáz méter magas összebo
jában a zúgó vízörvények fölé ácsolt pall
mészet félelmetesen fenséges művét. Azu
kies keleti Alpok hazai területre kísérne
után is mély hatást gyakorol ránk. El is h
Fidelissimát megnézetjük mindenkivel,
iránt. Elhatározásunk eredménnyel is jár
lános májusi kirándulása már ide vezetet

Markó Károly id.

Bolemánné Turcsányi Erzsébet: Markó Károly: „Olasz idill." Művészetszemlélet. 1948. 4. sz. Képpel

Großh. Badisches

General-Landesarchiv.

Nr. 59

Mit Bezug auf

Anlage

Wir

als Eilfracht

dort eingega

Marko Kárly id

l.

Római nemzetk
kiáll. kat. 1911
28 – 29. l.

4448

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

Krasznahorkán, 1909: 6. Wenglein József: Az Isar medre.

Jegyzet. E festményre vonatkozólag l. még a Krasznahorkavár-alján felvett 1913. április 17-iki 65.sz. közjegyzői leltár /1381-913/ és az 1913 április 23-iki elismervény /2046-913/6. tételét.

45a

3d. MARKÓ KÁROLY (1790–1860): Ruth története.
65 × 97 cm, vászon. Jelezve: C. Markó p. Ap. 1850–51.
Az Ernst-Múzeum 46. aukcióján, 1931 április, 304. szám.

Matkó Károly

MARKÓ Károly: Olasz táj. Jelzés lent balra: C. Markó 1836 Róma.
Ernst-aukció, XXVIII. (1924), 420. szám.
Vászon, 40×37 cm.

Marko Károly

MARKÓ Károly, id: Campagnai táj aratókkal
105×170 cm, olaj, jelezve: C. Marko pinxit Pisae 1831.
Az Ernst Múzeum 41. dukciójdn, 1931 április, 307. szám

Marko Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 OKT 2

MAGYAR NEMZET

Markó Károly

AZ ÁRVERÉSRE FELAJÁNLOTT

132 képből 111-et vettek meg

1021

a 8. művészeti képaukción

A Műszaki Egyetem nagytermében kedden délután tartották a 8. művészeti képaukció árverését. Az aukcióra az eladók *132 értékes festményt és képet* ajánlottak fel, amelyek együttes kikiáltási ára 323 000 forint volt.

Az árverés rendkívüli érdeklődéssel, nagy vásárlási kedvvel zajlott le. Mindjárt az első kép, *Aba-Novák* Vilmos Cséplés című olajfestménye a 3000 forintos kikiáltási ár helyett *6800 forintért kelt el.*

Deák Ébner Lajosnak négy olajfestménye került árverésre. *Valamennyit megvették.* A legnagyobb érdeklődés a Cigányok című 32×40 centiméteres nagyságú olajfestménye iránt nyilvánult meg és a kikiáltott 1550 forint helyett *4200 forintért kelt el.* Jóval a kikiáltási ár felett vették meg *Glatz* Oszkár két képét és elkelt idősb *Markó* Károly Olasz táj című képe is, amely az *aukció egyik legértékesebb darabja volt.* Kikiáltási áráért, 20 000 forintért vették meg. Elkelt egy árverésre felajánlott Munkácsy-kép is, A férfi tanulmányfej, 8000 forint helyett 9800 forintért.

Végeredményben az árverésre felajánlott *132 képből 111-et vettek meg a vásárlók,* összesen 346 000 forint értékben.

magát; a n
sában kere
zető utat.

A tökél
mindig hű
hat. Ma tal
éljük — vé
tének fürké
közönségnek
hoz, hogy
melegével
rosan simu
s burkában felfedezze az izgalmas tartalmat, a hozzánk is elhatoló üzenetet. Pedig mily maiak — állítják — e nagy költő gőgtől, becsvágytól, önromboló ösztönöktől, bonyolult indítékú bűnöktől megszállott alakjai! Maiak a magányukból kitörni akarók tévelygései. A csillapíthatatlan gyönyörök kergetői. A szerelem homályos rétegeiben s útvesztőiben vergődők szenvedései. Mily mai — hangsúlyozzák — a racinei világnak ez az egész mély-lélektani pokla!

gy
y e
ozn
nai
ké
ka
meg
ozzá
eve
nte
kato

náknak osztja parancsait. Racine utasítása szerint Britannicus halálakor a színfalak mögül riadalom hallatszik. Dnálunk odakünn a szereplők el nem hangzó hangokra neszelnek fel. Mindkét eljárás kissé gyerekesen hat; túlhajtásból származó ötletek ezek. Racine egész drámai művében a legtakarékosabbra fogta a segítő mozzanatokat; ha itt ott mégis alkalmazza őket, akkor szerves tartozékok.

Súlyosabb hiba, hogy a jelmezek rikítóan ellentmondanak a teljes elvontságra tö

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Daily News-Neueste Nachrichten

1901 DEC 1

1021

165 fine paintings for auction Dec 12.

The State Commission shop is to stage its now traditional end-of-year picture auction —the 17th in succession—on December 12 next. 165 high-class paintings will come under the hammer, with a total starting value of almost half a million forints. The expert jury of art historians and valuers selected the 165 paintings out of a total of 400 sent in by prospective sellers.

The paintings to be put up for auction have been exposed for advance public viewing for ten days at the company's showroom. There has been interest in the paintings on the part of both Hungarian and foreign collectors. For instance, a French lady collector has arrived from Paris; she was here at the last auction in May and bought herself some paintings. Foreign citizens are entitled to buy the paintings for foreign currency, through "Konsumturist". Naturally, the possibility to buy and export paintings excludes those declared "protected" (i.e. of museatic value).

The highest starting price is 16,000 forints, for a "protected" painting by Károly Markó senior, "Bathing Women". Vilmos Aba-Novák's well-known painting "The Gazdag Circus," painted in the nineteen-thirties, has a 15,000-forint starting price.

Some exquisite paintings represent the art of László Mednyánszky, István Szőnyi (7 paintings), Jenő Barcsay, István Csók, Gyula Derkovits, József Rippl-Rónai, Gyula Rudnay, József Egry (nine paintings). The starting price of Egry's fine "self-portrait" is 10,000 forints.

Some exquisite paintings paintings will also come under the hammer, including a water colour by Richard Parkes Bonington (starting price, 3,500 forints), "Forest Scene" by Mössmer (4,000 forints), some Austrian, Italian, French, Dutch and Flemish works—several of them by unknown painters.

The two fine icons coming up for sale are also expected to interest many of the buyers.

Take it from Steve

that, though Joshua might stay the sun, no one can halt the progress of Time. Yes, the year is advancing unstoppably towards its grave, and the above drawing of a dispeptic-looking Steve conveys his disappointment with the weatherman. That

Plans of alliance

Brussels, Dec. 9. (AP) — One flag is missing from the gate to the new headquarters of the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) where allied powers leaders spend the next week in conference.

The missing flag from among the fourteen national flags flying at the gate belongs to President de Gaulle's France, which ordered Shape out of the (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) country last year.

All member countries sent top cabinet members to the two-day ministerial meeting. Secretary of State Dean Rusk arrived today followed by Defence Secretary Robert S. McNamara and Secretary of the Treasury Henry H. Fowler.

Foreign Minister Maurice Couve de Murville of France will be at hand as a full

Markó Károly cél

Petrovics MM 104 f.

IDŐSB MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ. *Káldy Jenő gyüjteménye.* Markó Károly, tudjuk, az olasz táj szépségének volt dalnoka, vagy szabadon költött eszményi tájakat festett. A mi képünk a magyar pusztaság meszszenyúló ábrázolásával, gémeskútjával, nagy ritkaság az ő művészetében. Mindössze kétszer festett ilyen színmagyar tárgyú képet (a másik a főváros Zichy-gyüjteményében van), mind a kettőt akkor, amikor 1853-ban hazájában tett rövid látogatása után visszatérőben volt Itáliába. Hazai emlékeinek hatása alatt festette meg a hazai tájat, amelynek képét magával vitte lelkében. Szinte meglepetéssel látjuk, milyen mélyen volt ez a kép lelkébe bevése, milyen alaposan és híven tudta a magyar Alföld jellemét ábrázolni. A hazai földdel való találkozása mintha újra feltámasztotta volna érzékét a természet realizmusa iránt, amely ifjú korában olyan erős volt, de később, a kissé személytelen és nemzetközi ízű klasszicista eszményi tájkép művelése közben elhalványodott.

10

után, hogy a takarékpénztár még a hiány
összeget is idővel meg fogja szavazni.
A második pénzintézet, mely a muzeum
tetemes összeggelsegítette, az elsőm. általá

IPARMŰVESZETI TÁRSULAT

ipar még csak most kezdi szárnyait próbál-
ni, végleges irány nélkül tétovázva, inkább
fentartási ösztöne által hajtva, keresi a
dot, melylyel a külföld nyomasztó verse-
alól meneküljön, mondom hazánk önmaga
n vétkeznék, ha ama tényezőket, melyek
ipar fejlesztését közvetve és közvetlenül
segítik, felébresztik az ipar horderejének
atát a hol az hiányzik, táplálják a hol is-
lásra van szükség

Markó Károly id

iród
z
Lykaképröntöst

432, 436, 449. l.
435, 445. l.

konkurrense lett. A Közlönynek is saját nyomdája volt, az Arad-Csanádi Vasutak igazgatósági palotájában, miután Révész Adolf, az ACSEV főfelügyelője volt az Aradi Közlöny Nyomda- és Ujságkiadó Vállalat egyik főrészvényese.

Visszatérve az Arad és Vidéke szerkesztőségébe, ahol tehát aradi ujságiróskodásom premierjén este tizenegy órakor fejeztem be a román püspökválasztásról szóló terjedelmes tudósitást, — éppen bejött a szerkesztőségbe Benedek Árpád társszerkesztő és lassan beszálingóztak a munkatársak is. A reggeli lapoknál az volt a szokás, hogy délután fél öt órától este nyolc—fél kilenc óráig dolgoztunk a szerkesztőségben, akkor elmentünk a szinházba, majd megvacsoráztunk és tizenegy óra tájban tértünk ismét vissza az éjszakai munka elvégzésére. Ekkor készült el az esti és éjszakai helyi rendőri anyag, megiródtak a tudósitások az esti gyülésekről, bankettekről, feldolgoztuk a táviratokat és a fővárosból fölvett telefontudósitást. Ekkor irta meg a kritikus a szinházi birálatot is az esti előadásról. Az Arad és Vidéke kritikusa ebben az időben Kintzig-Kopár Ferenc volt, aki arról vala nevezetes, hogy órákon keresztül irta a harminc-negyven sornyi szin-

2

ID. MARKÓ KÁROLY (1791–1860)
RÓMAI TÁJ (AZ ARCO SCURO RÓMÁBAN)

Kopf Éva

Markó Károly ifj.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1877. nov. és dec. kiáll.: Erdőrészlet Valdonielloból Corsicában, 450 ft. – Részlet Chiussi környékéből, 600 ft.

1877. dec. kiáll.: Tájkép, 100 ft.

1878. jul. kiáll.: Pyni erdő, olajf.

1878. okt. kiáll.: Kilátás a Strazzena völgyére, olajf., 150 ft.

1879. márc. és ápr. kiáll.: Tájkép Strazzena környékéről, olajf., 500 ft.

1880. tavaszi kiáll.: Tájkép, 80 ft.

1880. tavaszi kiáll. II. sor.: Tájkép, olajf., 200 ft.

1880. őszi kiáll. II. sor.: Tivoli, olajf., 800 ft.

1881. őszi kiáll.: Ailoi erdőrészlet Corsicaban, olajf., 350 ft. – Téli tájkép, olajf., 250 ft. – Valdoniellói erdőrész Corsicaban, olajf., 270 ft.

1882. őszi kiáll. II. sor.: Aratás Marinoban, a Romagnában, olajf.

1883. alkalmi kiáll.: Valdoniellói erdőrészlet (Corsica), olajf., 300 ft. – Kilátás a carrarai márvány-hegyekre, olajf., 320 ft. – Szt. Rókus Carrara közelében, olajf., 900 ft. – Tájrészlet Pelagonál, olajf., 200 ft. – Marennei részlet, olajf., 180 ft. – Templomépítés Carrara közelében, olajf., 900 ft.

1883. őszi kiáll.: Marennei részlet, olajf., 180 ft. – Tájrészlet Pelagonál, olajf., 200 ft. – Kilátás a carrarai márványhegyekre, olajf., 320 ft. – Valdoniellói erdőrészlet Corsica szigetén, olajf., 350 ft.

Marko Károly ifj.

1884. őszi kiáll.: Márványhíd Carrara mellett, olajf., 1200 frank.

1885. orsz. ált. kiáll.: Aratás Pisa környékén, olajf., 5000 frank.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Márványbánya Misglia mellett, olajf., 230 ft.

Markó Károly, ifj.; festő; szül. 1822 január 22-én Pesten, megh. 1891-ben Moszkvában.

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMINÁRIUM

A képek jókarbantartásáról

Irta: BALLÓ EDE, festőművész.

Az oljafestményeken bizonyos idő mulva bekövetkező változások és károk részint a használt *anyagok* vagy a festésnél követett *eljárás*, részint *külső behatások* eredményei lehetnek.

Az anyag- és eljárással függ össze az olajfesték *sárgulása*, sötétedése és *megfakulása*, továbbá az alapozásnak vagy a festékrétegnek, esetleg mindkettőnek *önmagától való megrepedezése*. Ezek legnagyobb részével tehetetlenek vagyunk, míg a külső behatás, nyomás, ütés folytán keletkezett károk, mint a vászon átszakadása vagy *horpadása*, az alapozás és festék *leütése*, esetleg magától való *leválása* némi ügyességgel és gyakorlattal olyan tökéletesen kijavíthatók, hogy a gyakorlatlan szem alig képes a hiba helyét felfedezni.

Hogy az elkészült festményt eredeti, sértetlen állapotában megtarthassuk, szükséges azt a káros külső behatásoktól lehetőleg megóvni. A por, a nagyvárosi kőszénkorom, a szivarfüst, a fűtés és gázvilágítás sok festményre már néhány év mulva érvényesíti hatását és azt mindig hátrányára változtatja. Emellett sok festmény sorsa eléggé mozgalmas, különösen, ha gyakran változtatja gazdáját. Minden új tulajdonos — még pedig nem egyszer — avatatlan, könnyelmű „szakemberek"-kel, aranyozóval, kárpitossal stb. belakkoztatja az új akviziciót, minden lakkozás pedig a képen levő piszokréteget maradandóan a képhez rögzíti. Következnek a hurcolkodások, melyek mindegyike egy-egy lyuk, vagy legalább a vászon egy-két tekintélyes horpadása alakjában hagy maga után maradandó emléket a képen. Igy megy ez tovább, míg a kép végre, esetleg már rövid félszázad után,

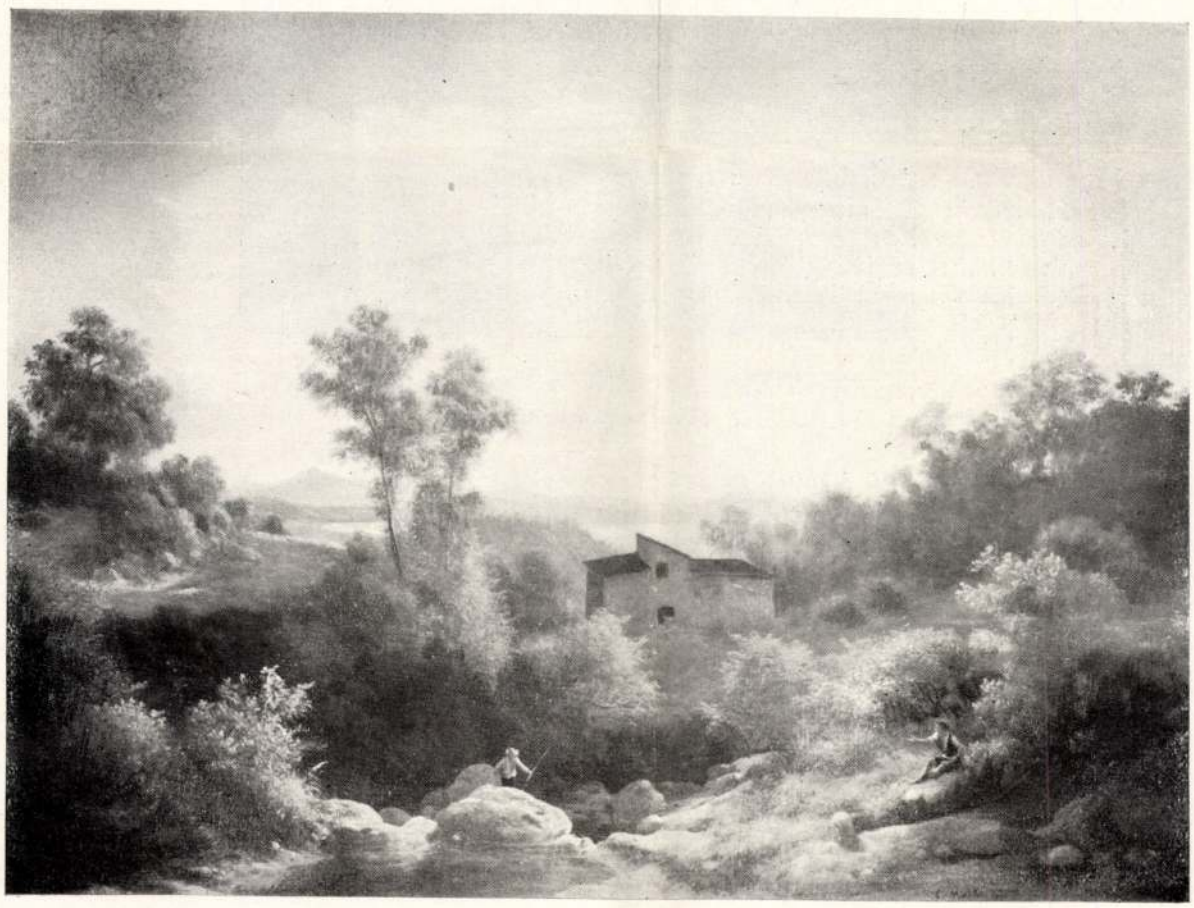

IFJ. MARKÓ KÁROLY: *A chiusi tó környékéről*
Az Ernst-Múzeum aukció-kiállításáról.

Képzőművészet
1927. 5. 7.

jó adag piszokkal, néhány *mindenféle lakkréteggel, több lyukkal, horpadással és megrepedezett alappal* kerül hozzáértő szakemberhez.

Pedig ne gondoljuk, hogy ez csupán az értéktelen, nem sokra becsült képeknek a sorsa. Kiváló embereknek nagy összeggel fizetett arcképei, melyek tágas kastélyokban, előkelő klubhelyiségekben látszólag a legnagyobb gonddal voltak elhelyezve, már igen rövid idő mulva a restaurátorhoz vándorolnak, még pedig sérülésekkel, melyeket hasonló viszonyok mellett kizártaknak tarthattunk volna.

Élénk emlékezetemben van egy előkelő arisztokrata család igen szép szőke női tagjának életnagyságú, egészalakú arcképe, legelőkelőbb arcképfestőnk műve, mely elkészülte után alig tizenöt évvel olyan állapotban került az illető család kastélyából javítás végett Budapestre, hogy számos sérüléséből alig mertünk mindarra következtetni, ami ezzel a gyönyörű képpel az aránylag rövid idő alatt történhetett. Szerencsére a kép igen erős vászonra, bő festékfelrakással, egészséges technikával volt festve és szomorú állapota ellenére lehetséges volt azt teljesen helyreállítani.

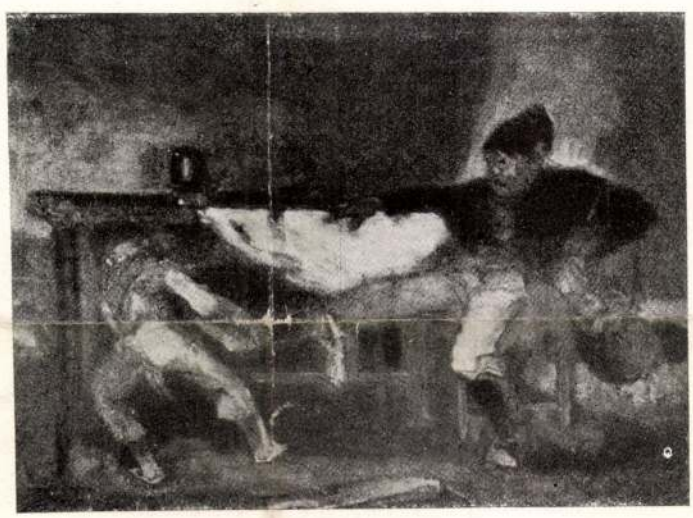

TORNYAY JÁNOS: *Csizmahúzás.*
A Műcsarnok őszi tárlatáról.

Ha mindez megtörténhetik egy szép asszonynak családja tágas kastélyában őrzött arcképével, úgy ne csodálkozzunk nem divatban lévő, elfelejtett festők kis lakásokban elhelyezett, a sors által némelykor igen hányatott képeinek gyakran már aránylag igen rövid idő mulva bekövetkezett siralmas állapota felett.

Feltételezhetnők, hogy templomok tágas voltuknál fogva igen alkalmasak olajfestmények elhelyezésére. Mégis, ismételve feltűnt, milyen rossz állapotúak némelykor az ott elhelyezett képek. Ennek a magyarázatát nemsokára megtaláltam. Egy hideg téli napon, midőn a templomot az ájtatos hívek tömege zsúfolásig megtöltötte, láttam, amit a hideg festményeken lecsapódott vízgőz nagy cseppek alakjában lecsurgott. Ez pedig ott vasárnapokon egész télen át megismétlődött.

Egy hasonló, azonban más körülményekkel előidézett jelenséget figyelhettem meg egy, az utolsó forradalomkor elpusztított kastélyban a kár megbecsülése céljából tett látogatásom alkalmával. Február végén volt. Hideg télre néhány napos, feltűnően meleg nap következett. A fűtetlen kastély beütött ablakain beáradt a langyos, nedves tavaszi légáram és a nagy termek falain felakasztott hideg képeken gyöngyszerű csapadék képződött, mely nemsokára folyni kezdett, a nagyképek alatti padlón egész tócsákat képezve.

Hasonló állapotok — sajnos — még a gondozott kastélyokban is évenkint ismétlődnek. A tél elmultával az ilyen csupán nyáron át lakott kastélyokat szellőztetnek, az összes ablakokat kinyitják és a beözönlő nedves levegő a hideg falakon és tárgyakon csapadékokat képez. Ennek gyakori ismétlése folytán mindenekelőtt a festmények védő lakkrétege elromlik. Most már a csapadék a festékrétegre és később a keletkezett repedések útján a festőalapra is kezd hatni. A hátulról beható nedvesség is megteszi a magáét, úgy hogy repedések keletkeznek, ami az alap- és festékréteg idővel való teljes leválását okozza. Az üveg alatt lévő, hátulról jól védett festményeken a csapadék csak az üveglapokon volt észlelhető.

Ne felejtsük el tehát, hogy a víz, gőz és minden egyéb nedvesség igen ártalmas a képeknek.

A festményekre tett lakkréteg nagymértékben megóvja a képet nemcsak az ártalmas gázoktól, hanem a pornak és koromnak az ecsetbarázdákba, esetleg a vászon lyukacsaiba való berakódásaitól is. A piszok ilyen esetben csupán a lakk-

Marko (3a)

(*)

Als Porträtist wurde er in Wien immer gesuchter, sowohl in Miniatur als in Oel, auch malte er zierliche Miniaturen für Bracelette, zugleich lebensgrosse Figuren, z. B. eine Venus für Baron Geymüller. Ganz versunken in sein Kunststreben, und nur bemüht, seiner Familie Unterhalt zu schaffen, hielt er nicht viel auf „Aeusserlichkeit". Anfänglich wollte M. der Historie sich zuwenden, aber die Modelle kamen im theuer zu stehen. So kehrte er denn wieder zur Landschaft zurück. Im Jahre 1826. verliess der Künstler Wien und zog sich nach Eisenstadt im Oedenburger Comitate zurück, um nur wohlfeil zu leben; und dort malte er ausschliesslich Landschaften. Aber im Jahre 1830. begab er sich von neuen nach Wien wo er nun bis zum Jahre 1834. blieb.

Er malte in dieser Zeit vornehmlich für Baron Geymüller, und zwar ungarische Landschaften, wesshalb er wiederholt Ausflüge nach Gömör machte und gewöhnlich in Begleitung seines Landsmannes und Kunstgenossen Karl Vandrák.

Aber so fleissig er war, so flossen ihm doch nur spärlich die Subsistenzmittel zu. Seine Abgeschlossenheit und sein sich Fernhalten von allen Verkehre traten ihm in diesem

— Laid a Kulonbsejet
Bana és Wurzbach
Lisott.

1830

1834

Punkte wenig förderlich
entgegen, auch hatte er
Eigenheiten, die ihm sein
Fortkommen in nicht gerin-
gem Masse erschwerten: nicht
nur dass er mit seinen
Kunstcollegen jeden Verkehr
vermied, er pflegte Briefe
gar nicht zu beantworten,
hatte nicht einmal ein
Tintenfass im Hause und
seine ganze Bibliothek
trug er immer mit sich,
sie bestand nur aus einem
Buche und dieses war Homer.
Endlich trat mit dem Jahre 1834 ein Wendepunct in dem
Leben des Künstlers ein. Mit
Unterstützung des Baron
Geymüller ging M. im
genannten Jahre nach
Rom.

1835

Schon damals hatte er angefangen, jenes Genre kleiner, idealer, im Detail ungemein reicher und fleissig durchgeführter Bilder zu cultiviren, das später sein Ruf begründete.

Ekkor készült: Eine grosse Landschaft die nachmals in Besitz des Handschuhfabrikanten Jaquemar in Wien überging.

F (Wurzbach szerint) akarta elkészítem

I nem kis feltűnést keltettek. Kismartonban készített tájképeinek nagyrészét, valamint Venust ábrázoló festményét Geymüller bécsi bankár vásárolta meg s ugyanezek ennek a finom ízlésű mubarátnak a tanúgatása mellett utazott (1835) olaszországba. Egyenesen Romába utazott, ahol képei csakhamar általános feltűnést keltettek. Minthogy legörömestebb kisebb képeket festett, elemte az volt a közhit, hogy mincsen hivatása nagyobb szabású és méretű művek alkotására. Hogy megmutassa mit tud, néhány nagyobb tájképet készített, köztük Roma látképet, mely gr. Kőrösi István fothi kastélyában látható s a Zivataros tájképet, mely Bécsben egy görög amateur birtokába került. T 34 F ~~készült~~ Noéh áldozata c. képét, melyben mestermüvét szerette volna megalkotni. A gondolat egész életén át foglalkoztatta, a nélkül azonban, hogy valaha alatot ölthetett volna. Még halála előtt uchány nagyval is vázlatot készített a nagy szeretettel és odaadással tervezett compositiohoz. Sikerei után a campagnai művész telepnek igen népszerű alakja lett. A műveibe megnyilatkozó mély érzés az ujság ingerével hatott társaira. Thorwaldsen és Koch [barátságukkal és elismerésükkel tiszettek ki Markót.

Bár képeit mind jobban és szép árba vették, foston anyagi zavarokkal kiszolott részint a Bécsben élő családja részben rossz gazdálkodása miatt.

Bár Markó nagyon szivesen tartozkodott Romában, ~~a foston a mocsaras vidékeken~~ ~~tartozkodás~~ ~~[illegible]~~ amint szenvedett a római mocsárlártól, hogy utóvégre el kellett hagyni kedves studio-

[T. A a hírés tájképfestő

ifj. Markó Károly

A pesti műegylet 1853. évi október - novemberi kiállitásán: Esztényi tájkép, olajf., Horvát Ede tulajdona. 1854. évi szeptember - októberi kiállitásán: Tájkép, olajf.; Esztergomi Nagy Ferencz tulajdona; — (decz.-jan.) Appeggi melletti tájék, olajf. (130 ft.). Kisorsolás czéljából megvette a műegylet, s megnyerte Andrássy Manó gróf Pesten. A műegylet 1855. évi decz.-jan. kiállitásán: Tájkép, olajf.; (200 ft.)

Aj: Markó Károly f. A – állandó képárucsarnokban (műcsarnok) nehány képét állitotta ki 1881-ben.

Az 1881-ik ősz ki állitásra Flórenczből 2 nőnet küldött. Téli táj és Vadon.

Képzőművészeti szemle 1881. 169. l

M. KIR. ADÓHIVATAL M. SZIGET
ÉRK. 1904 JAN. -5.
218 szám

II

Kiv. u. vissza!

Elővratott a változó illetmények szftkv. 783. lap 1. t. a.

904. I/7.

ifj. Markó Károly

l. Pesten 1822. január 22-én
† Moszkvában 1891-ben.

1., Az appenninii hegyek. „C. Markó junior 1858." vászon 86 x 122.5. A Képcsarnok egylet ajándéka 1861. M. N. Mur. Cat. 111. l.

2. Tájkép. „C. Markó. 1863." vászon, 116 x 135. M. N. Mur. Cat. 134. l.

3. Tájék naplemenetkor. „C. Marko, junior 1860/61." vászon, 62 x 86.5. A Képcsarnok egylet ajándéka 1861. M. N. Mur. Cat. 311. l.

4. Erdei tájék. „C. Marko 1861" vászon, 114 x 142.7. Adakozásból vétetett 1861. M. N. Mur. Cat. 312.

5. Esztendei tájék. „C. Marko jun. 1858." vászon, 56.5 x 54.5 A Képcsarnok egylet ajándéka 1858. M. N. Mur. Cat. 329. l.

Markó Károly, ifj. (1822—1891).

354. ALFÖLDI TANYA. (Következő párdarabja.) Jelezve. Vászon. 35×49 cm. 60.—

355. TANYAI UDVAR. (Előbbi szám párdarabja). Jelezve. Vászon. 35×49 cm. 60.—

356. DIANA ÉS A NIMFÁK. Fa. 26×23 cm. 200.—

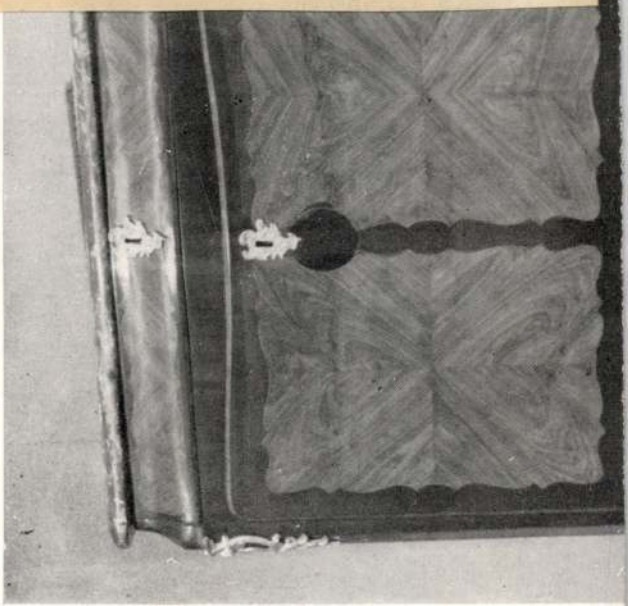

Almásy-Telkes II. 1939

2151.

3070

81

9. Ifj. Markó Károly:
(Sz. Pesten 1822 január 22-én. + Moszkvában 1891-ben.)

Erdei tájkép.

Az előtért ~~sziklás~~ erdő foglalja el jobbra a szikla tetején kivágott vén fa törzsével ⊥ s aljában egy patak összegyült vizével. Balra kocsi kerekek-től feltörött nyomokkal út vezet az erdőbe, a melynek mentén a földre telepedett két nő, egy férfi s egy hasra feküdt fiú étkezik. Előttök a kosár van palaczkkal, melyet a piros kendőbe ~~beköstött fejű~~ asszony ⊤ vesz el, míg a másik, ki fejét kék kendővel kötötte be, kenyeret vág. A férfi fején szalmakalap s bal vallán barna kabát van, inge a mellen nyitva áll, a fiú pedig kalapot inget és szürke nadrágot hord. Kissé odább, az ölbe vágott farakáson innen, három férfi egy vastag fatörzset hengerit. Körülök ~~[illegible]~~ kettő ruddal emelt s egy kézzel igazgatja azt. Egynek ~~[illegible]~~ szalma ~~[illegible]~~ és egynek nemezkalap van a fején; egy pedig, ki nadrágját térdig gyűrte fel, hajdon fővel dolgozik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra egy nagy kövön: C. Markó.

1861.

Vászon, méretei 114:142·7 c/m.

~~Adakozás utján vás. 1861. XII. 5.~~

~~Ára 1000 ft.~~

~~M. Kept. 138.~~

~~Ly. szám 81.~~

~~VIII: 9.~~

⊥ melynek gyökerei messze nétágaznak ~~s amely alatt kiálló gyökér hajt.~~

⊤ ki balkezére támaszkodik,

II: 146.

17

Markó Károly ifj.
festő

1148. IFJABB MARKÓ KÁROLY (1830—1891). Ideális táj. Olajfestmény, vászon. Signálva lent jobbra: C. Markó. Méretei: 42:64.

Szépművészeti Múzeum aukciói I.

4

HOLITSCHER RÓBERT ÉPITÉ

BUDAPEST, 1917 – ERN

elkerülhetetlen a világforradalom... Megyünk előre! A burzsujok most sütögetik el utolsó töltényeiket, — holnap Európa Lenin csizmája előtt hasal...

Budapesti hírek! Ezeket kicsinylő, szinte szánakozó hangon beszélték meg. A nevetséges nemzeti tanács magától olvadozik, félrekonyul, mint napsütésben a hóember... A katonaság már bolsevista...

Károlyi Mihály színházi díszelőadásokra jár és nem érti, mit akar még a nép, hiszen ő már köztársasági elnök... A kormány nem mer szembeszállani a kommunista propagandával és a saját gyávaságát a szólásszabadság tiszteletének nevezi... Itt egyébként alig is van szükség izgatásra, ha az entente tovább szorítja a hüvelykszorítót, bolsevizálni fogja az egész országot... Most azonban orosz példa szerint kisebb vérengzéseket kellene rendezni, hogy megvaduljon a nép és félelem szállja meg a burzsoákat. Valaki haraggal beszélt a szocialistákról, akik rosszabbak a kapitalistáknál...

Gál Sándornak szédült a feje, mikor később lement az emeleti lépcsőn. Emberek azok odafönn, vagy démonok? Apostolok, vagy futóbolondok?

Ács mintha megértette volna a barátja néma gondolatát, csendesen mondta:

— Nem emberek, hanem médiumok; valamennyien egy világgondolat sugallata alatt állanak. Carlyle azt mondja: a népek akkor tudnak csodákat művelni, ha hisznek valamiben. Azok odafönn, polgári fogalmak szerint, selejtes jellemű, félművelt legények, de megvan bennük az apostolok élő hite, mely ki tudja mozdítani helyükből a hegyeket. Az apostolok is tudatlan, szegény mesteremberek voltak, mégis megbuktatták a római világhatalmat.

A Lipót-körúton fölkapaszkodtak a villamosra. A kocsiban olyan tömötten szorongtak az utasok, mint szivarok a skatulyában. Nagyobbrészt polgáremberek, akik most igyekeztek haza az üzletekből és hivatalokból.

Gál Sándor megint a kezeket nézte. Úgy találta, ezek is ugyancsak ocsmány végtagok, de mások, mint a Vörös Ujság embereié: sápadtak és téntásak, mohók és jellemtelenek. Ezekkel ugyan játszva el fognak bánni a ragadozó karmok és állatmancsok!

A Kossuth-utca sarkán leszálltak és ketten a Belváros felé gyalogoltak. Egy ideig némán mentek egymás mellett, azután megszólalt Ács. Őt láthatóan nyugtalanította, hogy miféle gondolatokat hozott magával Sándor a Visegrádi-utcából.

— Groteszk benyomást tesznek, elismerem, szinte karikatúrák, — de ennek a túléles világítás az oka... ficánkodó kis árnyékképek, a hátterük az északi fény, amely az óriás orosz síkság fölött lángol.

— Északi fény? — kapott a szón Gál Sándor, — Tudod, mit mondott Strindberg az északi fényről? „Az őrült ember nevetése!"

Egy előkelő kaszinó előtt mentek el. A kapuban két fiatalúr ácsorgott. Talán a kocsijukat várták.

— Mi a fenét kezdjen az ember a mai estével? — kérdezte egyik a másiktól.

HARMADIK RÉSZ

Gangimusz előtérben

A tél szörnyű volt. Mintha minden pesti ember ágyába egy-egy jégcsap-csontvázat fektettek volna. A baj az volt, hogy tüzelőfát pénzért nem, csak ingyen lehetett kapni. De érte kellett menni a budai erdőkbe.

És nem akart kitavaszodni. Úgylátszik a hűvösvölgyi pintyek nem az időjáráshoz, hanem a kalendáriumhoz igazodnak, ők márciusban már csattogtatták a nászdalukat, de a budai hegyek fölött olyan szürke és könyörtelen az égbolt, mintha vasból öntötték volna, az árnyékos lejtőkön pedig még ott vigyorgott a jégcsap-váz.

A régi jóidőkben azzal gyanusították a szegedi boszorkányokat, hogy eladták az egész esztendőre való esőt Törökországnak; lehet, hogy a tizenkilencedik évi tavasszal valami hasonló visszaélés történt. Vagy talán a győztes hatalmak tartották vissza jóvátétel fejében? Mert hiszen nyilvánvaló, hogy az entente-kormányok kivették Magyarország sorsának intézését a gondviselés kezéből. Egyelőre azon az álláspontón vannak, hogy még nem lehet feloldani a blokádot, amellyel az országot éheztették, mivel a tanácskormány nem képviseli a népakaratot. Ennek az lett a következménye, hogy a forradalmi kormányzótanács tagjai, akiket sujtani kellett, tovább is autón jártak és pezsgőt ittak, a nép azonban, amelyet meg akartak védeni, lesoványodott a koplalástól és végleg lerongyolódott. Így szoktak gondviselést játszani az emberek.

Éjjel tizenegykor hatalmas fekete autó állott meg az Irányi-utcában.

A háznak, amelyben Gál Sándor lakott, halkan megrezzentek az ablakai, a hálószobák fülledt homályában pedig különböző burzsuj-szívek ijedten kalapálni kezdtek, mert akkor már föloszlatták az államrendőrséget és elfogták Wekerle Sándort, aminek következtében a pesti polgárság úgy érezte magát, mint a nyúl a vadászati évad kezdetén.

Az autóból egy hosszú férfi ugrott ki, aki az orosz cseka-legények divatja szerint fekete bőrruhát és tányérsapkát viselt, fegyvernek pedig új sárga szíjon revolvert, rohamkést, sőt kézigránátokat.

A bőrruhás becsöngetett a kapun és mire előcihelődött a házbizalmi, azt kérdezte tőle, otthon van-e Gál Sándor elvtárs.

— Otthon. Csak tessék fölmenni.

Nem igen tudta, hogyan szólítsa a feketét; az úr megszólítás tilos volt, az elvtársat keveselte, tehát azt mondta: tessék fölmenni, elvtárs úr!

A házbizalmi biztosra vette, hogy Gált börtönbe viszik és ez a gondolat határozottan jólesett neki, bár egyébként nem volt kifogása a lakója ellen, aki borravalók dolgában vezetett a házban. A pesti ember azonban, akár burzsuj, akár proletár, sokért nem adja, ha elsőnek tud meg egy izgalmas ujságot.

A bőrruhás ember ekkor kinyitotta a kocsi ajtaját és katonásan jelentette a fekete sötétségnek: Népbiztos elvtárs, Gál elvtárs odafönn van! Folytatjuk

Művészet

Tájképfestés

Irta: **Lyka Károly**

Valaki azt mondotta, hogy a tájkép akkor válik kívánatossá, amikor a nagy természettel szemben jelentéktelennek érzi magát az ember. A tájkép — úgymond — velejében a hollandus kispolgár kedvence, aki a nagy történeti kompozíciót, a heroizált egyházi festményt sohasem ismerte. Aki életképeit a csapszékek, búcsúk, konyhák és falánk dáridók lefokozott emberkéiből állította össze. Az embert, íme, legfeljebb ennyire becsülte. Rafael hősi szentjeit, a görög szobrász ember-istenét meg sem értette. Egy ilyen érzület teremthette meg a hollandus tájképet, talán az első igazi, magáért való tájfestést.

Azonban, — mondhatná egy másvalaki, — az eset rögtön más, mihelyst nem a hollandus tájképet vizsgáljuk. Volt egy kor, amelyben a festő testvérnek érezte a természetet. Amikor képeit nem úgy komponálta, hogy azokon főhősöket és mellék-alakokat rendelt egymás alá és fölé, hanem egyforma értéknek, a nagy mindenség egyenlő értékű teremtményének fogta fel mindazt, ami ezen a földgömbön található. A fa lombja, a felhő fénye, ember, fű meg hegy, mind ugyanazoknak az atómoknak kombinációja. Végeredményben valamennyi azonos és azonos fontosságú. Vérbeli testvér. Akkor ünnepelték a természettudósok Darwint, a monistákat, a naturalizmust, akkor szerkesztették meg az összes élőlények közös családfáját, akkor festettek a festők képeket, amelyeken minden egyforma értékű és egyforma jelentőségű, ahol semmi sincs kiemelve és semmi sincs alárendelve, ahol a felhő reflexek révén összefügg a réttel, a rét zöld reflexe átterjed a ház falára, az ember nem cselekvő karakter, hanem színek, árnyak szövedéke, amely a környezet színeitől és árnyékaitól függ. E képeken tehát mindennek köze van mindenhez s minden egyetlen harmóniába olvad, amely harmóniában nincsenek külön kiszelve, külön körülkontúrozva, elkülönítve az alakok, formák, színek, tárgyak. Nagy panteista művészet volt a tájképnek e másik virágkora, amelyet naturalista, impresszionista tájfestés címen szoktak elkönyvelni.

Egy harmadik valaki azonban azt mondhatná: Tévedés! Mert pontosan az ellenkezőre is van elég példa a festészet történetében. Lásd Markó Károlyt és a vele egyformán érző mestereket. Ők a legnagyobb gonddal elkülönítették tájképeik minden egyes kellékét: a hegyet a mezőtől, a mezőt a pataktól, a bokrok és fák mindegyikét a többi fától és bokortól. Sőt minden kavics, minden fűszál külön oda van festve, mint önálló lény, a fák koronája szinte külön megszámlálható levélkékre van osztva. Ezt a sok külön dolgot tologatja ide-oda, rakosgatja ilyen-olyan rendbe a festő: a táj az ő rendező kezének akarata szerint alakul. S ami így keletkezik, az messzenyúló, széles táj, nem is azért, hogy éppen csak táj legyen, hanem hogy gondosan kikészített parkja legyen tovavonuló héroszoknak. A természet itt szintér, amelyen lassú ünnepélyességgel vándorolnak biblikus pátriárkák, mitikus heroinák. Merőn más érzés, mint ami egykor a hollandust, jóval utána a naturalista mester ecsetjét mozgatta. A nagy mindenség arra való, hogy ragyogó szintér készüljön belőle méltóságteljes emberi történések számára.

— Kérem, kérem, — jegyezheti meg egy negyedik valaki, — szálljunk kissé le a magas polcról, mert ugyanakkor, amikor ilyen képek keletkeztek Rómában és Firenzében: egészen másfajta tájfestmények születtek Bécsben és Münchenben és sokfelé. Tessék csak kissé felidézni a boldogult Biedermeier úr emlékét, tessék megfigyelni, hogyan lesi a kalendáriumban a vasárnap elkövetkezését, amikor bezárja a műhelyt és a boltot s tenyerével megárnyékolva a szemét, fürkészi a felhők vonulását s a kémény füstjének irányát, vajjon alkalmas-e az idő egy kirándulásra? Biedermeier úr, a város tisztes szavazópolgára, kivonult családostól, hátul az inas a sonkával és flaskókkal. S künn a „zöldben" a családi tábor elhallgatja a pásztor furulyáját, a nyáj kolompját, nézi a furcsa kalyibákat a falu végében, a paraszt rongyos ruháját, a szegényes, földettúró, rendetlen életet. Csupa különleges dolog, ha visszagondol kitünően gyomlált rózsáskertjére, melyben pontos körökbe van nyírva a gyep s színes üveggolyók ékeskednek minden rózsató felett, amelyek mindegyikén fityegő sárga fatáblácskán olvasható a faj neve. Ez a kócos, rendezetlen természet más, mint az a természet, amely az ő házikertjét díszíti. Vasárnapi exotikum, amelyet az ember el-elnézeget a családi plaiden ülve. Nos, ilyen vasárnapi hangulatból száz meg ezer tájkép festődött akkoron, a hű polgár számára, hű piktor által. A piktor is kirándul vasárnaponkint, a piktor is lát sok furcsaságot, rongyos parasztot, furulyázó pásztort, faluvégi kalyibát, teljesen rendezetlen természetet. S ha hű fia korának, ő sem vél itt heroszok vonulását látni, ő sem nyitja meg a szűt panteisztikus érzelmek számára, hanem összehalássza azt, ami egy öntudatos városlakónak feltünő, sajátságos, meglepő. Egy kicsit vasárnapiasan is van a kép festve, szolidan elkefélt technikával, mert a szolid polgár szolidan készült képet vásárol. A száz és ezer kép, ami ilyen hangulatokban született meg, más tájkép, mint a régiek és újak, de tájkép s időtjelző. Ilyen is van tehát.

Ezt a hosszú megjegyzést még egy ötödik, egy hatodik követhetné és még sok más. S nem is lenne vége, ha az ember sorra nézegetné az összes korok összes tájképeit, amelyeket másod-, ötöd-, tizedrangú ecsetek alakítottak vásznon vagy deszkán. Ezek számára valóban külső okokat kellene keresni, ha az ember meg akarna felelni arra a kérdésre: hogyan miképp, miért születik meg a tájkép. Száz meg százféle válasz jönne s lehet, hogy valamennyi találó volna. Ha azonban a kérdést a legnagyobb értékekre korlátozzuk s egészen tekinteten kívül hagyjuk a másod-, ötöd-, tizedrangúakat, minden valószínűség szerint csak egy, egyetlenegy válasz jönne rá. Körülbelül az, hogy a valóban nagy géniuszok műveinek értékelésénél tökéletesen mindegy, mit festenek, mert akár táj az, akár nem, mindig csak egyet adnak: önmagukat. Költő-indulatuk testet ölt s ha éppen tájkép formájában, akkor is csak eszköz ez a táj egy nagy lélek legbensőbb érzéseinek, akarásainak kifejezésére.

Uj Idők, 1929. okt. 14. 16-17

ID. MARKÓ KÁROLY: PUSZTAI TÁJKÉP. 1853. Olajfestmény.
Budapest székesfőváros gróf Zichy Jenő-múzeumának tulajdona.

ID. MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ.
Érdi Krausz Simon úr tulajdona.

ID. MARKÓ KÁROLY: CAMPAGNAI TÁJ. 1858.
Szépművészeti Múzeum. Dr. Szivák Imre hagyománya.

MARKÓ FERENC: ESZMÉNYI TÁJÉK. 1855.
Szépművészeti Múzeum. Képcsarnok Egylet ajándéka. 1856.

Magyar Művészet
1925.

Markó Károly úd

(e.a.:

** **Podmaniczky László báró grafikai gyüjteménye.** A Szépmüvészeti Muzeum metszetosztályának ujabb becses gyarapodását jelenti néhai Podmaniczky László báró grafikai gyüjteménye, melyet leányának, báró Podmaniczky Leventénének örököse, báró Podmaniczky Gézáné ajándékozott a muzeumnak. Mintegy négyszázötven lapra rug a gyüjtemény. Vannak benne rajzok, gouache-festmények, de anyagának zöme metszet, karcz és mezzotinto technikáju lap. A muzeum másfélszáznál több darabot mutat be közülök: néhány XVII. századi németalföldi tollrajzot, melyek közül négy darab alkalmasint egyazon művész alkotása, de legbővebben a XVIII. századi hires angol arczképfestők munkáit reprodukáló mezzotinto-lapokat, melyek ennek a grafikai eljárásnak többnyire pompázatos példái, valósággal grandiózus utánérzései távollevő remekmüveknek. Igen érdekes Markó Károlynak egy sorozatnyi ifjukori gouache-lapja. Az aggteleki barlang különböző üregeit és csarnokait festette meg rajtok Markó a fiatalság bátorságával, feketébe és szürkébe mártott ecsettel és olyan sima felülethatásra törekedve, hogy arra kell gondolnunk: talán kövön való reprodukálásra szánta ezeket a müveit. Az édes világosságban uszó olasz tájak későbbi festőjének oeuvrejében mindenesetre páratlanok ezek a sötétségben fogant képei. Néhány kőnyomat ennek az ujabb reprodukáló eljárásnak őseit mutatja be: a franczia Tessier furcsán kezdetleges rajzait. A magyarok közül ezt a technikát Barabás Miklós és Marastoni József képviseli a kiállitáson

Az Ujság 1917. okt. 27

39

Ilyen kilengésekre vezethet a mechanikai világszemlélet

szervezetek fokozatos fejlődésének elvét, mely szerint a dolgokat keletkezésükben és fejlődésükben kell megismerni. *Aristoteles* entelechiája szerint a csírában rejlő sajátság az, hogy a szervezet a lehetőség szerint célszerűen megvalósul a fejlődés során. A materialista és vitalista természetfilozófia, a mechanizmus és a vitalizmus közötti ellentét nem egyenlíthető ki, a kétféle felfogás nem hidalható át a már előbb említett holismusban sem, mely szerint az egész az elsőleges, a részek csak másodlagosak, az egészből keletkeznek. A szervezet kezdettől fogva egy egész, a szerves egységesség, az összesség nem egyszerűen a részek összege, hanem ennél több, és a részekre érvényes szabályszerűségeken kívül és felül önálló törvényszerűségei is vannak. Közismert példa erre az, hogy amikor egy szervezetet széjjeldarabolnak és darabjait egymás mellé helyezik, bár a mennyisége ugyanannyi, mégsem ad egy egységes egészet; ugyanígy van ez, ha egy gépet alkotórészeire bontanak széjjel, ha egy melódia egyes hangjait vesszük külön. A részek az egészben különleges tulajdonságokat nyernek, melyeket ismét elvesztenek, ha az egészből kiválnak, így a szó is a mondatban külön jelentőséget nyer, mint az egység egy része.

Markó Károly ill

vród
z
Lykanmivtört II
257. l. 541. l.
képpel

Felíse Meseck : *Commedia.*

MARKÓ KÁROLY: FAUN ÉS NIMFÁK. 1859.
Szépművészeti Múzeum.

MOLNÁR JÓZSEF: FÜRDÉS UTÁN.
Wolfner Gyula úr tulajdona.

Gerő Ödön: Az akt-kialkítás, 373.1.
Magyar Művészet 1925.

meglevő elemekből tud elképzeléseket alkotni, a képzőművészet sem tud semmiből teremteni. A semmiből teremtés kizárólag isteni tehetség. A képzőművészet tapasztalatok érvényesülése, de a tapasztalati jelenségeknek nem puszta variálása és kombinálása, hanem a fantázián keresztül megjelentetésük. A tapasztalatnak a fantáziában való kikészítése a képzőművészeti új. Az akt-művészet nem mindig alkalmazza ezt a kikészítési eljárást. Akárhányszor beéri a sémák puszta megismétlésével. Az aktművészetben azért kevés a szenzáció, noha tenger a terméke, mert az ismétlés dominál benne. Nem a megtanultság, hanem a betanultság. Van olyan aktot rajzoló, festő vagy mintázó művész, aki nem az előtte levő modellt látja, hanem az iskolában és a múzeumban betanult aktot. A művész tényt akar megállapítani, de meghamisítja. Normákat követ. A norma tulajdonképpen apriorisztikus, minden tapasztalattól független szabály lenne, de a művészeti norma más: csakis a saját tapasztalattól független, de beleszorít szabványokba. A formák megtanulása a művészi tudás alapkelléke, betanultságuk a művészetet mechanizmussá alakítja át.

A formák megtanulását szolgálja az iskolák akt-rajzolása. Ez a művészeti tanításnak leglényegesebb része. Az elevenség meglátását, az élettelenségtől való megkülönböztetését tanítja. Minden nyugvás mozgási forma, minden nyugodt póz mozgási állapot, minden helyzeti energiából mozgási energia lehet, ennek a megérzését és a kifejezésben éreztetését tanítja az aktrajzolás. Az akt tényekkel szolgál a meglátásnak és az emlékezésnek. Érzéki benyomásokkal és emlékeikkel. A művésznek ezeket kell megrögzítenie. Helyettük gyakran a mások benyomásait és emlékeit teszi magáévá. Az akt megtanulásának, a benyomás emlékké való alakításának érdekes megtanuló módját ajánlja Gauguin: akasszanak a modell és a vászon közé leplet, emeljék föl, nézzék meg a modellt, azután eresszék le a leplet és úgy rajzolják meg azt, amit láttak. Megtanulni a dolgok formáit, könyv nélkül tudni őket, a rendbe szedett tapasztalatok közül kiszedhetni azt, amelyre szükség van: ez a művészi készség kelléke.

A formák megtanultsága szabadságot, függetlenséget, rajtuk való uralmat ad a művésznek, a formák betanultságától formafetisizmus uralkodik el a művészen. A megtanult formákkal szuverénül rendelkezik a művész. Él velük, stilizálhatja őket, alárendelheti őket új benyomásoknak is. A betanult formák művésze a formáinak rabja. Ők uralkodnak rajta.

Az akt-művészet a formákon való uralomnak iskolája is, birodalma is. A művészeti oktatásnak eszköze és célja. Bevisz a forma és az elevenség együttesébe. A kontúr útvesztőjébe, amelyben még az eltévedés is élmény. És bevilágít a ritmus rejtélyébe. Hiszen a ritmusnak az emberi test a forrása. A ritmus lényegét, alakulásait, érvényesülése módjait kutató tudomány tette ezt a megállapítást. Az emberi test játékaiban, erőkifejtéseiben, táncában, pihenésében ritmust produkál. Ez a test strukturájából fakadt. És a strukturával összefügg a test formája. Az emberi test csupa vonalritmus. A ritmus pedig a művészet ösztönző energiája.

A képzőművészetnek a tapasztalható világ az anyaga. A dolgok úgy, ahogy tapasztalhatók és csakis az, ami tapasztalható rajtuk. A stilizálás csak tapasztalatok formálása vagy deformálása. A festésnek és szobrászatnak anyaga csakis az, ami nem megy túl a tapasztalaton. Ez ellen az új művészet némely járásában lázadoznak: detronizálják a „dolgot", végeznek a tapasztalattal. A képzőművészet tudja ugyan a gondolatot is szolgálni, de csak a dolog és tapasztalat érvényesítésével. Nem tud mást adni, csak azt, ami a dologban van. Nincs benne semmi transcendens.

A vallásos festmények tapasztalható elemek szintézise, a görög istenszobrok a tapasztalatokból leszűrt szép embertípus ábrázolásai. Az akt-művészet a gondolattal való kapcsolat szempontjából a legkevésbbé megy túl a dolgokon. Nem akar a testiséggel lelkiséget kifejezni és nem juttatja szóhoz az erotikával való összetartozást. Nem akar semmi principiumot sem megszólaltatni, csak az ember szépségét. Ami optimizmus ebben a szépség-érvényesítésben megnyilvánul, az csak olyanféle reagálásunk a műalkotásra, amilyen a vallásos lelkületé a vallásos képre.

MA: BÉCSI PARÁDÉ

XVI. évfolyam
142. szám

10 fillér

ESTI KURIR

Budapest, 1938 — Főszerkesztő: RASSAY KÁROLY — június 26, vasárnap

Szent István áldott Jobbja ma is irányt mutat!

— mondotta a kormányzó a Szent István-év mai megnyitásán a Ház kupolacsarnokában

Méltóságteljes pompa, diszruhák szineinek gazdag hullámzása, ékszerek, kitüntetések csillogása a fényárban uszó gótikus kupolacsarnokban, magyar szivekből áradó lelkes áhitat: a Szent István Emlékév Országos Bizottsága ma délelőtt tartotta ünnepies megnyitó ülését, amelynek kiemelkedően nagy eseménye Horthy Miklós kormányzó történelmi sulyu beszéde volt.

Délelőtt 11 órakor kezdődik az *emlékbizottság* ülése, de már 10 óra előtt számos politikai, gazdasági és társadalmi előkelőség gyülekezik az Országház folyosóin és társalgótermeiben. A kupolacsarnok Duna felőli részén állitották fel azt a perzsaszőnyeges emelvényt, amelyre gótikus faragásu karosszéket helyeztek: itt foglal majd helyet *Horthy* Miklós kormányzó. Az emelvénytől jobb- és baloldalra két-két szék. A jobboldali székeket vitéz *Jány* Gusztávnak, a katonai és *Uray* Istvánnak, a kormányzó katonai, illetőleg kabinetirodája főnökeinek tartják fenn, a baloldali székeket pedig vitéz *Lázár* Károly alezredesnek, a testőrség parancsnokának és vitéz *Koós* Miklósnak, a kormányzó szárnysegédének.

A kormányzói emelvénytől jobbra és balra egy-egy alacsonyabb emelvény huzódik. A jobboldali emelvényen foglalnak helyet *Imrédy* Béla miniszterelnök, *Kornis* Gyula, a képviselőház elnöke, továbbá a kormány tagjai, a baloldali emelvényen pedig *József* királyi herceg, *Albrecht* királyi herceg, gróf *Széchenyi* Bertalan, a felsőház elnöke, *Serédi* Jusztinián biboros-hercegprimás, továbbá *Töreky* Géza, a Kuria elnöke, *Puky* Endre, a közigazgatási bíróság elnöke, vitéz *Sónyi* Hugó, a honvédség főparancsnoka, *Perényi* Zsigmond báró és *Teleki* Tibor gróf koronaőrök.

A kupolacsarnokban körbefutó páholyokat jobbfelől a kormányzói családnak, a miniszterek feleségeinek és a diplomáciai kar tagjainak tartják fenn, balfelől pedg a királyi hercegnőknek, a felsőházi tagok és az országgyülési képviselők családtagjainak.

Fényes gyülekezet

Az Országház főbejárata előtt katonai diszszázad vonul fel. Délelőtt egynegyed 11 órakor kürtszó hallatszik: *a parlamenti diszőrség tagjai felvonulnak a főlépcsőházban és sorfalat állanak, ugyanekkor*

kigyullaldnak a hatalmas csillárok és tündéri fény árasztja el a kupolacsarnokot.

Egyre nagyobb számban gyülekeznek a *Szent István Emlékév Országos Bizottságának* tagjai, felsőházi tagok, országgyülési képviselők, a társadalmi, a gazdasági és müvészeti élet előkelőségei. *Az egyházi előkelőségek főpapi diszben, a magasrangu katonák diszöltönyben érkeznek, a törvényhozás tagjai pedig tulnyomórészt diszmagyarban.*

A kormány tagjai közül elsőnek *Sztranyavszky* Sándor földmivelésügyi miniszter érkezik meg a parlamentbe, néhány perccel egynegyed 11 óra után lassan megtelnek a kupolacsarnokba nyiló társalgótermek. Egymásután érkeznek: *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek, *Teleki* Tibor gróf koronaőr, *Sónyi* Hugó, a honvédség főparancsnoka, *Károlyi* Gyula gróf volt miniszterelnök, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Hász* István tábori püspök, *Darányi* Kálmán volt miniszterelnök, *Ravasz* László református püspök, *Éliássy* Sándor főkapitány, *Kisfaludy-Strobl*, *Sidló* Ferenc, *Ligeti* Miklós szobrászművészek. Háromnegyed 11 óra előtt elkülönülnek a felsőház és a képviselőház tagjai: *a felsőházi tagok, az egyházi és katonai előkelőségek a kormányzói széktől balra, a képviselőház tagjai pedig a kormányzói széktől jobbra sorakoznak fel.*

A képviselői főcsoportban valamivel többen vannak polgári ruhában, mint a csaknem kivétel nélkül diszmagyarban megjelent felsőházi tagok között. Megérkezik *Esterházy* Móric gróf, aki *Rassay* Károllyal és *Strausz* Istvánnal beszélget. Jelen vannak már a szocialista képviselők is: *Farkas* István és *Takács* Ferenc.

Háromnegyed 11 órakor érkezik meg páholyába *Imrédy* Béláné, a miniszterelnök felesége,aki arannyal himezett magyar ruhába öltözött. Egymás után üdvözlik őt a kormány tagjai, akik most már teljes számban együtt vannak

Percről percre szinpompásabb képet mutat a páholyok hölgykoszoruja.

Az előkelő hölgyek csaknem kivétel nélkül *magyar motivumokkal* stilizált *ruhában foglalnak helyet a páholyokban.* A miniszterelnök feleségének társaságában ül *Keresztes-Fischer* belügyminiszternek, *Hóman* Bálint tárca nélküli miniszternek és bárcziházi *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkárnak a felesége, egy másik páholyban ül rózsaszin magyarruhában *Darányi* Kálmánné, *Széll* Józsefné, *Keresztes-Fischer* Lajosné, *gróf Sigray* Antalné, *Sónyi* Hugóné zöld selyem magyarruhában és *Hohenlohe* hercegné, egy harmadik páholyban pedig *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Rátz* Jenő honvédelmi miniszter felesége, *Vargha* Imréné és *Szendy* Károlyné, a polgármester felesége.

A kupolacsarnokban ekkor már együtt vannak az egyetemek összes rektorai. Most érkezik *Szmrecsányi* Lajos egri érsek, *Kornis* Gyula Házelnök, *Bangha* Imre altábornagy, *Szendy* Károly polgármester, *Chorin* Ferenc, *Prónay* György báró.

Megérkezik a kormányzó

Háromnegyed 11 órakor már csaknem teljesen megtelt a ragyogó csarnok. Csodálatosan szines kép tárul a karzatok előkelő közönségének szeme elé. Néhány perccel háromnegyed 11 óra után jön *Albrecht*, majd *József* királyi herceg és a kék magyarruhába öltözött Auguszta királyi hercegnő is elfoglalja helyét a 2. számu páholyban.

Most érkezik Serédi Jusztinián biboros hercegprimás.

A kormányzó a háznagyok kiséretében az Országház kupolacsarnokába megy.

FOKOZÓDIK A MELEG

A Meteorológiai Intézet jelenti szombaton délben:

Budapesten déli tizenkét órakor a hőmérséklet 30 Celsius-fok volt.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Déli-délnyugati szél. A délutáni vagy esti órákban egy-két helyen záporeső, zivatar. A meleg fokozódik.

A kormányzó beszéde

Most feláll helyéről gróf *Széchenyi* Bertalan, a felsőház elnöke, hódolatteljesen üdvözli a kormányzót s kéri, hogy nyissa meg az ünnepi ülést.

Áhitatos csendben emelkedik fel a kormányzó s kezdi meg beszédét. Hangja csupa erő és bizakodás, ércesen szárnyal.

A következőket mondja:

— Két évvel ezelőtt fogant meg a gondolat, hogy a mai időkhöz illő szerény formában kifejezést adjunk a csodálatnak és mélységes hálának, amelyet első szent királyunknak a muló évszázadok fölé emelkedő hatalmas egyénisége és országépítő munkája iránt érzünk.

— Nagy őse, a honfoglaló fejedelem hazát adott népének, amidőn annak sorsát a Kárpátok medencéjéhez kötötte, de Szent István volt az, aki véglegesen berendezte a magyarság uj otthonát és irányt szabott a nemzet egész jövő életének.

— Látnoki szemével felismerte és lángeszével megoldotta a nagy problémát, amely a nemzet élete és halála felett döntött, midőn bensőséges hittel, mélységes meggyőződéssel, nemes példával, jóságosan irányító atyai kézzel, de ha kellett: minden ellenszegülést letipró erélyyel megalkotta a keresztény magyar királyságot, felépitette a nemzeti államot, bevezette népét a nyugati nemzetek kulturközösségébe.

— A nagy király mindent felölelő elméje megszervezte a magyar nemzet önkormányzatának alapvető intézményeit, a királyi tanács, a székesfehérvári törvénynap, a vármegye életrehivása s az egyházi, polgári és katonai közigazgatás, a gazdasági és kulturális fejlődés megalapozása által.

— Ezzel oly szilárd, de fejlődésképes és a haladó korhoz alkalmazkodó keretet adott a nemzeti életnek, mely tulélte évszázadok viszontagságait és lehetővé tette, hogy a magyar faj keletről hozott értékes tulajdonságai sajátos egyéniségét, politikai és katonai erényeit átmentse a jelenkorba.

— A szentistváni állameszme Közép-Európában mindenkor a béke és igazság a Szent Korona alatt élő népek testvéri egyetértésének és boldogulásának záloga volt. A történelmi viharok időszakonként elhomályosithatták Szent István állameszméjének fényét, de az eszmében lakozó életerő és lendület mindig ujból és ujból napvilágra tört.

— Szent István áldott Jobbja ma is irányt mutat a nemzet ezeréves utján. S ha mi, kegyeletes utódok, hódolni akarunk a magyarság szent és bölcs vezérlő szelleme előtt, azt őseinkhez és magunkhoz méltóan csak egy szent fogadalom alakjában tehetjük, midőn megfogadjuk, hogy minden képességünkkel és egyesitett erőnkkel azon leszünk, hogy visszaszerezzük Szent István országának hajdani fényét.

Óriási éljenzés és hatalmas taps fogadja a kormányzó beszédét. A diszmagyar mentés nagyurak, törvényhozók és az előkelőségek lelkesen ünneplik a kormányzót.

A miniszterelnök Szent István jelentőségéről

Mikor a taps elül, *Kornis* Gyula elnök feláll és bejelenti:

— *A miniszterelnök óhajt szólni.*

Imrédy Béla miniszterelnök felemelkedik helyéről, minden szem rászegeződik.

Föméltóságu Kormányzó Ur! Igen tisztelt Országos Bizottság!

— Önmagát becsüli meg a nemzet, amely nagyjait tiszteli és a jelen gondjait feledni tudja, hogy a multat ünnepelje. Negyvenkét esztendeje, hogy ez a nemzet ünnepévet szentelt a legendás honszerző Árpád emlékének és most ismét ily ünnepi esztendő virradt ránk, ünnepi esztendő, amely

a birodalomalapitó szent király emlékét idézi

és egyesiti a nemzet minden fiát minden idők legnagyobb magyar államférfiának tiszteletében.

— Betegnek fájdalmát beteg, szegénynek gondját szegény érti meg legjobban. Csoda-e hát, ha most, mikor a válságok sorát éli nemzedékünk,

elevenen áll előttünk annak a válságnak a képe, amely az évezred-forduló táján a nagyarságot meglátogatta.

A honfoglalás katonai müvelete lezárult, a Kárpátok medencéjében ur lett a magyar, de otthont, biztonságos fészket berendezni magának még nem tudott. A birodalomalapitás nehéz feladatainak megoldására a vándorlások századaiban kialakult életformája nem felelt meg. Ellentétes fejlődési irányok ütköztek egymással. A harcos kalandvágy és a békés művelődési törekvések sehogyan sem fértek össze.

Ezután vázolta a miniszterelnök *Szent István* fellépésének pszichikai körülményeit.

Utazási ügyben forduljon az Esti Kurir Utazási Osztályához. Mindent elintéz Ön helyett

Szent István műve

— Saját lelkében átélte István a multtal való szakitásnak nagy tragédiáját — mondotta a miniszterelnök. — Ezt a tragikus csatát önmagában csak ugy nyerhette meg, hogy lelkét uj, feszülő energia, nagy megujhodás töltötte el: a keresztény hitnek a felvétele és mélységes átélése. Tudta, hogy

a nemzetnek ugyanezt a csatát kell önmagával megvivnia,

hogy a mult gyarlóságait levetni és épitő elemeit uj egységbe összefoglalni csak akkor lehet, ha a nemzet rálép a krisztusi igazság utjára és onnan merit friss erőt a maga történelmi hivatásának birodalmi megalapozásához. Megérezte és helyesen érezte, hogy a kereszténységnek a befogadása, az erkölcsi és világnézeti válságnak az igaz irányban eldöntése magával *fogja hozni az összes többi ellentétek fokozatos feloldását is.*

— Szent István müvének ez volt legmerészebb, legkockázatosabb lépése, mert

vele szemben könnyü volt csatasorba állitani minden sértődött dacot, minden hagyományt, minden ösztönös aggódást, mely a megujhodásban a lényeg elvesztésétől tartott.

És ha Szent István király arcán már a belső harc is megkeményitette a vonásokat, a vér, amelyet ontani kellett, még mélyebbre szántotta a barázdákat. *Koppány, Ajtony* és *Gyula legyőzése a három* állomás. Néhány év müve volt ez. A gyors cselekvés igazolja, hogy *István világosan látta utját.* Nem alkudott, nem tétovázott. A belső csata, amelyet önmagában megnyert, megkönnyitette számára, hogy a külső harcot felvegye. *De ezzel véget is ért az erőszakos beavatkozás és tevékenységét terveinek békés megvalósitására összpontosithatta.* S itt jött müvének, talán legnehezebb, a gyakorlati alkotás nehézségeit ismerő számára csodálatra legméltóbb része.

Apostolnak kellett lennie, a hitet terjeszteni és a hitet megkedveltetni népével, mert a győzelem, amelyet fegyverei arattak, nem lehetett tartós, ha a lelkek átalakulása nem követi.

És ha ez a mü nem is jár rögtön sikerrel — mert hiszen voltak a pogány multnak későbbi fellobbanásai —, a munka, amelyet István és az ő téritői végeztek, mégis szilárd alapozás volt; *maradandóságát még ma is hirdeti az a mélységes ragaszkodás a kereszténység iránt, amely ritka fénnyel ragyog éppen napjainkban történeti keresztény egyházaink valamennyiében.*

A higgadt, de elszánt cselekvés eredménye

— A nemzet eredetre különböző etnikai csoportjai, — folytatta beszédét *Imrédy* — a honfoglaló magyar törzsek, a kabarok, a besenyők, az itt talált szláv és germán maradványok között

a kereszténység teremtette meg az igazi egyesitő kapcsot,

amely a maga gyakorlati hatását már a kereszténység végleges megszilárdulása előtt is éreztette.

— Nemcsak a lelkiek szempontjából, hanem

politikai szempontból is forradalmi jelentőségü változást jelentett tehát a kereszténység felvétele és elterjedése.

— *Forradalmi jelentőségűt, de nem forradalmi uton végbemenőt.* A kóbor pogány népnek európai keresztény nemzetté válása után éppen azért sikerült, mert *bölcs, higgadt, de elszántan erélyes cselekvésnek volt eredménye és nem forradalmi lelkületnek esetleges terméke. (Viharos taps.)*

— A multból csak az veszett el — mondotta Imrédy Béla miniszterelnök —, *ami nem volt életképes* és ami ha megmarad, csak bomlasztó elemet jelenthetett volna. A hagyományból, a sajátosan magyarból, ami csak megmenthető volt, megmaradt.

— Megmaradt az ősi társadalmi és gazdasági szervezet, *megmaradtak a magyar lélekben gyökerező jogszokások.* Nemcsak megmaradtak, hanem kovászul szolgáltak az uj intézmények kihasználásánál és urráválásánál.

— A szent és bölcs király jól tudta, hogy

nincs nagyobb tévedés, mint azt hinni, hogy az idegen megbecsüli azt, aki elhagyja ősi szokását azért, hogy az idegent utánozza.

Hizelgő szó és jutalmak konculdobása sokszor *csak megvetést leplez.*

Szent István népnevelő munkásságáról szólott ezután *Imrédy* Béla.

— Ő a legnagyobb alkotó király, — fejezte be beszédét a miniszterelnök, — akinek bölcsesége minden bizonnyal tulszárnyalta kortársai szellemi képességeit, hagyja fiára e szavakat: «*A tanács teszi a királyokat.*» Ime a nagyság, amely nem szédül meg önnön méreteitől, amely az igazságot keresi hajthatatlanul.

— *Tündöklő csillag ő a magyar történelem firmamentumán, amelyet kiván a magyar, kiván tanulságként, kiván uj utakat kereső vándorlásának közbevető ösvényein és meg-megujuló csodaként meg is találja örök utjelzőül.*

Mikor *Imrédy* Béla miniszterelnök befejezte beszédét, ujra kitör a tapsvihar. Az ünnepi gyülekezet *lelkesen éljenzi a miniszterelnök tartalmas, mélyenszántó beszédét.*

Kornis Gyula elnök ezután Hóman Bálint miniszternek adja át a szót.

— Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbetegek szivesen isznak reggelenként egy-egy pohár természetes **«Ferenc József»** keserüvizet, mert annak hashajtó hatása gyors és biztos, igen enyhe s ezért nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát.

Hóman a Szent István-év előkészületeiről

Hóman Bálint tárcanélküli miniszter, mint a Végrehajtó Bizottság elnöke tett ezután *jelentést a Szent István-év méltó megülésének előkészületeiről.* Abból

a felhivásból indult ki, melyet a kormányzó két évvel ezelőtt intézett a kormányhoz, hogy gondoskodjék Szent István halála kilencszázadik évfordulójának méltó megünnepléséről.

az Árpádházi királyok esztergomi palotájának helyreállitásáról s hogy az országgyülés két háza Székesfehérvárott, a Szent István alapitotta törvénynapok székhelyén, együttes ülésen örökitse meg Szent István emlékét.

E legmagasabb felhivásnak megfelelően

a megalakult országos bizottság a miniszter jelentése szerint *az ünnepségek és alkotások egész sorát állitotta össze,* amit a miniszter részletesen ismertetett. Beszéde végén annak a reményének adott kifejezést, hogy a kegyeletes emlékezések óráiban a magyarságot a szent hagyomány fölemelő kultuszában fogják egyesiteni és az Emlékév lezajlása után is a lelkekben termékeny és termékenyitő emlékül fognak tovább élni.

Hóman Bálint miniszter beszéde után felcsendült a szózat. Ezzel az ünnepi ülés befejeződött.

Hódolat a templomokban

Az ünnepi év megnyitó ülését az összes felekezetek istentiszteletei vezették be, amelyek megelőzték a megnyitó ülést.

Reggel 9 órakor tartották meg a budavári koronázó főtemplomban *a hivatalos Szent István-év ünnepségeit bevezető katolikus főpapi szentmisét,* amelyre felvonultak a törvényhozás mindkét házának tagjai. A templom előtt diszruhás rendőrök állottak fel.

A szentélyben foglalt helyet *József* főherceg a kormány tagjaival, akik közül megjelentek: *Imrédy* Béla miniszterelnök, *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, vitéz *Rátz* Jenő honvédelmi miniszter és *Hóman* Bálint tárcanélküli miniszter. A székesfőváros képviseletében *Schuler* Dezső alpolgármester volt jelen, aki a kegyuri padban foglalt helyet.

Az ünnepélyes szentmisét dr. *Serédi* Jusztinián biboros-hercegprimás pontifikálta.

Ünnepélyes istentiszteletet tartottak a *Kálvin-téri református templomban is,* ahol megjelentek *Mikecz* Ödön dr. igazságügyminiszter, *Darányi* Kálmán dr. ny. miniszterelnök, *Zsindely* Ferenc dr. államtitkár, vitéz *Bobory* György, a képviselőház alelnöke, a közhivatalok és testületek képviselői és sokan mások.

Ravasz László dr. püspök mondott prédikációt Szent Istvánról. Szent István munkáját a fazekas munkájához hasonlitotta, aki a legsilányabb anyagból és sárból készíti el müvészi munkáit.

Szent István, akinek ünnepét ma kezdi el az ország, *a legegyetemesebb hatásu nemzetmintát készitette el.* Olyan életformát adott népének, amelyben egy volt a kötelessége, hogy minél magyarabb legyen és minél keresztényibb.

A pesti izr. hitközség összes templomaiban is ma délelőtt ünnepi istentisztelet keretében méltatták a hitszónaklatok, a Szent István-év megnyitása alkalmából, *Szent István király emlékét.*

A dohányutcai templomban dr. *Groszmann* Zsigmond rabbi emlékezett meg Szent István király államalkotó uralkodásának kilencszázadik évfordulójáról. *A hivők állva hallgatták végig az ünnepi megemlékezést.* Az orth. izr. hitközség Kazinczy-utcai templomában *Sussmann* Viktor rabbi mondott hálaadó imát.

A Karátsonyi-palota műtárgyai

Az az anyag, amely még megmaradt az egykor legendás *Karátsonyi* műkincsekből, most kerül kalapács alá, mégpedig a helyszinen, ott, ahol valamikor tündökölt és elkápráztatott. Egész falakat betöltő igen jeles kéz festette falképek (állitólag ifj. *Markó* Károly kiváló művei), olasz, flamand, német, francia, angol, magyar korabeli festők, korban hitelesitett s kivitelben föltétlenül hivatott művész alkotásai (köztük egy remek Pieter *Quast* kétségtelenül hiteles munkája) mind a helyükön. A nagycsarnok két titkos erkélyével és csodálatos parkettjével, butoraival, kandellábereivel, csillárjaival s végig, az aranyszalon, a hat fogadószoba, a képtár, az ebédlő, számos, finom étkező- és egyéb felszerelési tárgyával, a könyvtár eredeti butoraival s néhány ritkabecsü könyvével, mind ugy állanak, hogy egy kis takaritással még a régi rendeltetésüket is betölthetik. Ebben a környezetben minden tárgy emelkedik értékében, noha a jelenlegi gazda mintha csak szabadulni akarna fölös tárgyaitól, hihetetlen alacsony árakat szabott meg. A palotát junius 25-től 29-ig lehet megtekinteni, junius 30-án és julius 1-én naponta délután 4 órától árverezik a műtárgyakat.

CAFÉ BAGATELLE SVÁBHEGY Vacsora — zene — kártya

Uj Busuló 259-360 telefonhivásra bárhonnan — bármikor dij nélkül felhozzuk luxusautónkkal a **Juhászhoz** Gellérthegy Cigányzene Gyönyörü kilátás **Vacsora**

528. *Molnár József:* Szerelmi vallomás.

492. *Markó Károly:* Tájkép.

Árverési Közlöny
1929. jun. 4. rk. 4.

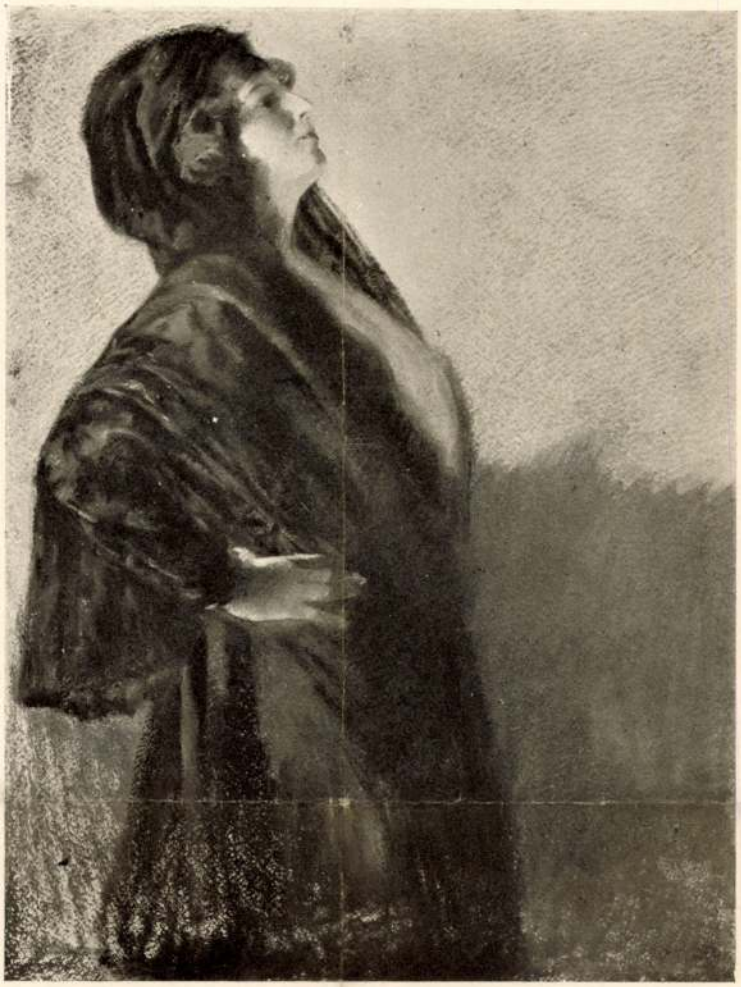

BARTA ERNŐ: Spanyol táncosnő. Pasztell. A Szent-György-Czéh XIV. aukciójáról. (22. sz.)

E. BARTA: Danseuse espagnole. Pastel. Vente XIV. de la Guilde-Saint-Georges. (N. 22.)

I. BARTA ERNŐ.

Aukciónk gazdag és változatos anyagába kellemes derűt, színt és melegséget hoznak Barta Ernő képei. Színte hézagos lenne ez a kiállítás, ha hiányoznának belőle ezek a meleg bensőséggel és szeretettel alkotott képek, amelyek egy értékes piktor-léleknek igazán figyelemreméltó művei.

Barta Ernő a poéta-lelkű festők közül való. Képein az ő szelíd, csendes, ellágyulásra hajló, finomságokat kereső lelke tükröződik vissza. Azelőtt csupán mint grafikust, az írón, de még inkább mint a karcoló tű biztoskezű mesterét ismerték őt idehaza, a Szépművészeti Múzeum is hét ilyennemű művét őrzi és csak a közelmultban rendezett kollektív-kiállításán tünt ki, hogy a festés technikájának minden ágában egyaránt otthon van. Az olajfestés, az akvarell, a tempera terén épp úgy, mint ahogy szinte bravurral kezeli a pasztellkrétát.

EGYKORÚ METSZET
az 1838-iki pesti árvízről.
A Szent-György-Czéh
XIV. aukciójáról. (317. sz.)

L'INONDATION à Pest, 1838.
Gravure contemporaine.
Vente XIV. de la
Guilde-Saint-Georges. (N. 317.)

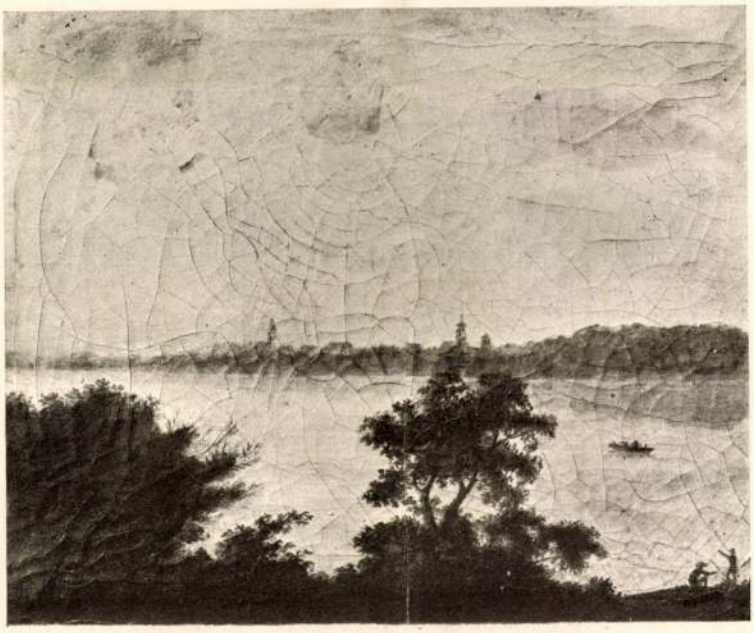

MARKÓ KÁROLY:
Rálátás az óbudai részre a Margit-sziget
felső csúcsáról. Olajfestmény. A Szent-
György-Czéh XIV. aukciójáról. (125. sz.)

CH. MARKÓ: Partie au dessus de Bude.
Vente XIV. de la Guilde-Saint-Georges.
(N. 125.)

I. 41

A Gyüjtő" 1913. 1–2. sz.

Mein Aufenthalt in Pressburg und die damit verknüpfte misslungene Speculation, die dieses Jahr gewesene Gränzsperre, während welche ich mehrere Arbeiten nur verschleidern musste, weil nichts über die Gränze geschickt werden konnte, diess und noch mehr anderes trug bey, dass ich den letzten Termin 1831 (12 August) nicht belegen konnte, und daher auch kein Mittel kenne, um zu den von mir belegten 620 fl. cm. wieder gelangen zu können, was mich zu meinem grössten Nachtheile in Eisenstadt angefesselt hält.

Meine bitte wäre allso diese, dass Euer Wohlg. zur Erlegung des letzten Termin die Mangelnde summe von 330 fl. cm. vorzustrecken die Güte haben möchten, denn da dadurch die alten Creditoren befriedigt werden, und mein Schwager das Haus gleichsam schuldenfrey besitzen würde, so wäre es ein leichtes ohngefähr 1000 der 1200 fl. cm. auf das Haus (vielleicht mit Ihrer gütigen Beyhülfe) zu erhalten (gegen billige procente) wo denn Euer Wohlg. die 330 fl. cm. zurück erhalten würden. Mit dem Reste wäre ich in den Stand gesetzt, nach Wien zu gehen, um dort zweckmässiger meiner Kunst obliegen zu können.

Ich habe in dieser Absicht meinem Schwager Joh. Theonest Hattwig Caalförster in Perecsény ebenfalls heute geschrieben, und denselben in Kenntniss von meinen an dieselben gerichteten bitte gesetzt, ihm geschrieben, dass ich überzeugt sey, dass ich von Ihrer Zuneigung zu mir das beste hoffen darf, wenn nicht eine evidente Unmöglickeit das Fehlschlagen meiner bitte bewircken wird. Er wird allso zur hinlänglichen Cautionsleistung bereit seyn.

Da ich kein anderes Mittel kenne, als auf diesem Wege zu einer nahmhaftern Summe zu gelangen, oder die zum Vortheil meines Schwager erlegten, 620 fl. cm. bald zurück zu erhalten; ich ausserdem aber noch lange zu kämpfen hätte wenn ich bloss auf meinen Verdienst eingeschrenckt bleibe, da mir ferner Ihre Vorliebe für mich, und Ihre umsichtsvolle Kenntniss mit dem Nothwendickeiten eines Künstlers bekannt ist, so wende ich mich nochmahls in vollem Vertraun an Euer Wohlg. mit der Wiederhollung meiner bitte, diese Summe von 330 fl. cm. wenn es möglich ist auf meine Rechnung zur Disposition meines Schwagers inLeutschau zu stellen.

Ein Ungemeiner Vortheil entspringt daraus für mich, da ich dadurch in den Standgesetzt werde, zwey Wochen nach Lichtmess bereits nach Wien zu übersiedeln, weil dahmals meine Quartierzeit aus ist, und ich nicht allein ohne Modell oder Andere Studien im wiedrigenfalle bleiben, und wieder auf längere Zeit ein neues Quartier nehmen müsste, sondern wenn ich später denn noch nach Wien gehen könnte, nur eine unnöthige Ausgabe bey der Aufnahme des neuen Quartiers hätte. Aus diesem Grunde bitte ich auch Euer Wohlg. um eine baldige Antwort, damit ich mich darnach zu richten weiss.

338

Da ich wie oben gesagt ohne Modell nichts verfertigen will so bitte ich meiner Saumsällickeit wegen um Vergebung, der ich mit vorzüglicher Hochachtung verbleibe dero ergebenster diener

Carl Markó.

NB. Die Cholera war bey uns sehr gelind, doch wurde auch gestern, ein aus Neusiedl hergebrachter Mann, bey den Barmherzigen begraben der an dieser Kranckheit starb. Ich bitte mir zuberichten ob ich die beyden Landschaften anfangen kann.

Wien, den 10 Februar 1832.

Hochwohlgebohrner HErr! Aus der Nichtbeantwortung meines Schreibens schlüsse ich, dass dieselben durch meine Bitte, die letzte in Leutschau noch belegende Rate mir gütigst vorstrecken zu wollen, unwillig geworden sind. Ich hatte es schon im meinem letzten Briefe bekannt, das ich nicht wenig bitte und das ich Euer Hochwohlgebornen zu erbittern fürchte. Mein einziger Trost ist's, das ich glaube, die nicht erhaltene Antwort, könne eine folge von verspäteten postenlauf, und meiner Abwesenheit von Eisenstadt seyn. Ich bleibe jezt schon in Wien, obwohl meine Familie noch in Eisenstadt ist.

Da Euer Hochwohlgebohrnen, mir (was für mich sehr schlim wäre) auf die von mir gebethene Art, (nehmlich die letzte Rate für mich gütigst vorschiesen zu wollen) nicht werden helfen können, umsomehr da nicht 330 fl. Cm. sondern noch 356 fl. 24 x. Cm. zu belegen sind, so bin ich so frey Euer Hochwohlg. zu bitten, mir wenigstens das anzeugen zu wollen, ob die selben im falle ich die letzte Rate in Leutschau erlege, mir auf den Hausbrief (folglich auf das Schulden freye Haus) durch Ihre gütige Bemühung die von mir gewünschten 1200 fl. Cm. verschaffen können. Meine Zumuthung wegen um Vergebung als auch um eine baldige Antwort bittend verbleibe ich vorzüglicher Hochachtung Euer Hochwohlgeborener ergebenster diener

C. Markó.

Meine Adresse Wien Neue Wieden Hauptstrasse Nr. 580 2-ten Stock Thür Nr. 24.

Eddig tart a Markó Károly tiz darab levele, miknek még a külső címzéséről kell röviden említést tennünk. Három levélnek a címzése latin: Spectabili ac Generoso Domino Gabrieli Fejérváry stb.-hoz szóló, számos kihuzással, javítással tele, a postai kézbesítés különféle akadályai folytán; egyiknek a címzése pedig német, míg a többi hat külső címzés, illetve boríték nélkül való. A kalligrafikusan vezetett sorok ellenére a kézírás helyenként nehézséggel olvasható, minek egyik oka az is, hogy Markó az interpunkciozás és helyesírás szabályait csak ötletszerűleg alkalmazta. A levelek írásmodorának egyes különösségeire is ezek szolgáljanak magyarázatul. Bányai Elemér dr.

—303.

Mahler Wandrak sollte Sie nach Pest nehmen, und so wartete ich auf diese Gelegenheit, da er seinen Sinn geändert hatt und noch nicht abreist so werde ich die Zeichnung an Herrn Zayer schicken die Sie dann auf der Deligenc nach Eperies befördern wird, ich behalte mir es vor an einem der Künftigen posttage Euer Wohlgebohrnen zu schreiben. Indem mich Ihrer Gewogenheit empfehle verbleibe ich mit Hochachtung dero ergebenster diener

C. Markó.

Eisenstadt den 15 September 1831.

Hochwohlgeborner Herr! Es freute mich aus dero Schreiben vom 30 august zu vernehmen, dass Euer Hochwohlgebohren bey Abschied der Kranckheit noch immer gesund sind, der Himmel erhalte Sie auch ferner.

Von Zayer habe ich einen Brief erhalten er ist in Steyermark in St. Stephan bey Leoben Buchhalter eines Eisenwarens, wie er berichtet mit geringem Gehalt.

Ich aber in Eisenstadt, umgeben von Ortschaften die von der Colera heimgesucht sind am 12 august war sie in Grosshöflein ausgebrochen und hatt binnen 3 Wochen über 120 von ungefähr 1400 Einwohnern hingeraft. In einigen andern nahen Ortschaften soll sie noch heftiger seyn. Bis jetzt bin ich trotzdem immer noch sehr ruhig obgleich ich von der bösartickeit der Kranckheit, die beste Überzeugung habe. Ja ich kann sagen, dass ich so ruhig, wie in meinen besten Tagen arbeite. Ich fürchte aber, dass es nicht lange so bleiben wird, denn bringt mich die Colera nicht um, so wird mich wahrscheinlich der Mangel erdrücken. Dazu kommt die Vorstellung die innere Kränkung darüber, dass ich meinen armen ältern nicht helfen kann. Ist's nicht ein Ungemach, so ist's dass andere, welches sich feindselig in meinen Weegstellt.

Sollte es Euer Hochwohlgebohrnen möglich seyn so bitte ich daher obwohl ich noch immer Schuldner bin, meinen Ältern 40 fl. cm. nach Leutschau zu schicken. Ich bitte aber wenn es möglich ist also gleich das Geld ohne Verzug zu übersenden den spätte Hülfe wäre keine Hülfe, und vielleicht kömmt sie jetzt schon zu spätt. Zugleich bitte ich meiner zudringlichen Schreibart wegen um Vergebung.

Übrigens finde ich mich für verpflichtet Euer Hochwohlgebohren zu verständigen wie ich den letzten Vorschuss aus zugleichen gedencke.

Wenn Euer Wohlgebohrnen damit zufrieden sind, so werden beyde Gouache-Arbeite denselben tilgen, (indem auch die, zweyte angefangen ist) sie hatt zwey figuren) und der jetzige Vorschuss wäre auf die bestellte Landschaft.

In dem ich so wohl um Gewahrung meines Anliegens als auch um Vergebung meiner Zudringlicheit bitte, verbleibe ich mit Hochachtung dero ergebenster diener

C. Markó.

NB. Da ich nicht selbst nach Wien kann, so bitte ich Euer Wohlgebohren, es so einzuleiten, dass die Eriniss, dem Academischen Mahler Franz Schozberg verabfolgt wird, samt der Farbe.

In Wien ist auch die Colera ausgebrochen, was Euer Wohlgebohrnen bereits aus der Zeitung wissen werden.

Nochmahls um die Gewährung meiner Bitte schliessend versichere, dass Sie mich dadurch zu Ihren dankbarsten Schuldner machen,

A Mademoiselle Julie Markó a Leutschau.

Eisenstadt den 31 december 1831.

Hochwohlgebohrner Herr! Ihre Besorgnis um meinen Zustand kann nicht anders als rührend für mich seyn, und ich möchte sagen, dass ich sogar meine Saumsallickeit preise durch die ich diesen Beweis erhielt. Gebe Gott dass ich endlich einmal ganz unabhängig von Verlegenheiten sey, um Euer Wohlge. auch beweise geben zu können, dass ich mit warmer Anhänglickeit an Ihnen dencke.

Mein langes Stillschweigen werden dieselben vielleicht als ein Zeichen betrachten, dass ich Ihre von heitere Laune begleuteten Bemerkungen über die Gurckenschälerin übel genommen habe. Diese Bemerkungen sind richtig, und dienen mir zur Lehre, dass ich mich nie von der Bahn der ernstern Mahlerey entfernen soll. Das Gegentheil gelingt mir nicht; ich habe also nichts übel genommen, aber Euer Wohlge. werden die zweyte angefangene Zeichnung nicht erhalten, sondern wahrscheinlich eine von mir componirte Venus oder Thetis am Styx. Beyde compositionen gefallen Kunstkennern ich bin auch zufrieden bis auf das abgerechnet was ich mit Hülfe der Natur verbessern muss. Beyde sind mit Vermeidung aller nebensachen ganz historisch die erste mit dem Amor die zweyte mit dem kleinen Achill gruppirt. Ohne Modell arbeite ich keine von beyden. Mein Stillschweigen war die Folge einer Unentschlossenheit. Da ich mit einem Briefe alles ausrichten wollte, so hinderte mich dieselbe in folgender Angelegenheit um Ihre Beyhülfe zu bitten. Jetzt thue ich es, da mir nicht viele Auswege übrig bleiben.

Am 12-ten Aprill wurde meinem Vater um den Spottpreis von 1241 fl. cm. sein Haus verkauft. Um die Eltern vor diesen Verlust zu schützen, und Ihnen den Schmerz zu ersparen im Alter das Haus verlassen zu müssen, wo Sie grau geworden sind, war kein Mittel, als dass mein Schwager der in der Caal Herrschaft Unghwar Förster ist, gegen den Verkauf im Nahmen der Schwester protestirte, mich aber batt, ihm bey der Auszahlung folgenden Termine behülflich zu seyn, da sein Gehalt ihm diese Last auf sich zu nehmen nicht erlaubt. Er hatte den ersten Termin belegt, ich zum zweyten Termin 320 und zum dritten 300 fl. cm. nach Leutschau geschickt.

nach Pressburg und muste mich zwei Monathe dort aufhalten, die ich sonst mit blossen herumlaufen zubrachte, ohne irgend einen Vortheil zu erlangen; ja ich werde vom Glück sagen können, Ven ich nicht Schande davon habe. Schaden habe ich gewiss wenigstens an 400 fl. Cm. Wie soll ich dann aufkommen? Verde nur nicht obendrein der Verdacht, durch solche Unfille gerecht fertig würde, dass ich von bevortheilen anderer leben will. Ich würde nichts sagen, aber so werde ich aus einer Verlegenheit in die andere ordentlich bei den Haaren gerissen. Ich habe Arbeiten, da nähert sich mir eine vornehme Gönnerin, die mich mit einer Menge Arbeiten überhäufen will, wobey ich nicht einmahl das tägliche brott hätte, nicht die Hälfte von dem, was mir der Kunsthändler Weber mit dem grössten Vergnügen zahlt.

Ich sehe mich gezwungen für die Arbeiten zu dancken ; nun bin ich ein ungeschliffener Mensch, werde bedauert das ich so wenig Weltklug bin, meinen eigenen Vortheil zu erkennen und doch hätte ich bey den Arbeiten meine Schulden wenigsten um 500 bis 600 vermehren müssen. Andere waren so artig mich mit Diogenes zu vergleichen, es ward der Wunsch geäussert eine Arbeit von mir zu besitzen, ich verlange 120 fl. Cm. wofür ein Anderer fast eben so viel Louis d'or verlangen würde, plötzlich bin ich ein Narr, villeicht ein Verschwender weil ich nicht von Bohnen und Kartoffeln leben will. Kurz jeh weiter ich in der Kunst vortschreite jeh ärger sieht es um meinem Wohlstand aus.

Und wie soll ich ruhig seyn, wen ich auf meinen letzten Unfall zurückblicke. Ich habe 2 Monate in Pressburg zu gebracht, während welcher Zeit ich wenigstens 2 Landschaften a 150 fl. Cm. pr. Stück gemahlt hatte, hätte über 100 fl. Cm. erspart die ich in Pressburg verzehren musste, und den Vortheil gehabt mich einiger bestellten Arbeiten zu entledigen, So aber ist trotz aller bemühung des Canzlers bis jetzt nur mein Schaden sichtbahr. Es bleibt mir nichts übrig, als auf abzahlung einer neuen Schuld mit zerstörtem Gemüthe zu arbeiten. Doch wozu all dieses Schreiben? Misstrauen ist eine Pflanze deren Wurzeln zu üppig wuchern als dass sie ausgerottet werden könnte, und Verlegenheiten macht nur das Glück, Guth, dieses aber löst. Gunst nicht abdrigen. Ich hatte Euer Wohlgebohrnen beym Grafen Viczay gesucht, damals hätten Sie zwey Landschaften von mir bekommen, es wäre mir angenehm gewesen sie anzubringen, denn ich hatte um einige Wochen früher von Pressburg weggehen können. So musste ich sie in Wien verkaufen. Die gemachte arbeit hätte ich auch in Pressburg verfertigt, die nöthige Heiterkeit des Gemüts fehlte mir aber dazu und so unterblieb es. Bis künftigen Dienstag Abends werde ich für Euer Wohlgebohrnen eine Landschaft nach Wien schicken. Die übrigen Arbeiten werden sobald es mir möglich ist folgen.

Es ist mir unangenehm mit Euer Vohlgebohrnen einen preise zu sprechen. Ich überlasse es Ihrem Guttdüncken. Haben Sie aber die Mittel und wollen es wagen mir in meiner gegenwärtigen Verlegenheit beyzustehen, so bitte ich mir mit 100 fl. Cm. auszuhelfen. Arbeiten dafür könnte ich aber erst im künftigen Sommer und die volgenden Jahre liefern. Auch wäre ich nicht allein die 100 fl. Cm. sondern auch die bereits empfangenen 50 fl. Cm. zurückzu zahlen erböthig Uber das schreibe ich nicht mehr, es viel mir auch das schwer. Es war eine Zeit wo ich in Euer Wohlgehohrnen denjenigen zu sehen gewohnt war dem ich mein zukünftiges Glück zu verdanken haben würde, ich bitte nicht dringender. Blos um ein paar Zeilen bitte ich verbleibend mit Hochachtung Dero ergebenster Diener D. Marko.

Eisenstadt den 2. Aprill 1831.

Hochwohlgebohrner Herr! Aus der Pressburger Zeitung hatte ich es erfahren dass der He. Graf von Viczay todt sey, daher vermuthete ich, dass mein Brief Euer Wohlgebohrnen Schwerlich antreffen würde. Ich habe daher die Antwort Herrn Zayer gegeben. Um jeden missverstand vorzubeugen, so muss ich in Gegenwärtigem Briefe fast eben das wiederhollen, was ich HE. Zayer schrieb. Sollten Euer Wohlgebohrnen es wünschen so werde ich einstweilen dem Herrn Zayer, die als Drangabe noch habenden 35 frt Cm. übergeben, und Gelegenheitlich die zwey zeichnungen die bereits Componirt, die eine aber angefangen ist ausfertigen, und übersenden. Jetzt gleich ist es mir unmöglich, denn mehrere Arbeiten muss ich endlich mahlen, und hauptsächlich sorgen, dass ich mir zu den Zeichnungen Modelle bestreiten kann, denn da ich die Figur hübsch gross Anfing muss ich Sorge tragen, dass Sie auch Wahrheit enthalten.

Obwohl ich gesonnen war, den Inhalt beyder Stücke nicht zu verrathen, so mache ich Euer Wohlgebohrnen zu wissen, dass das eine ein Landmädchen, welches Gurcken schält diess ist angefangen, das zweyte aber eine Bäuerin die den Ofen einschmiert, vorstellen das eine Aequivoqu, das zweite mehr als Aequivoc. An diese Arbeit kann ich mich nur Anfangs May setzen, und nach und nach Arbeiten, während ich dem Fürsten seine Stücke verfertige. Denn anhaltend kann ich keine Miniaturen Arbeiten.

Indem ich um dero fernere Gewogenheit bitte verbleibe ich mit Hochachtung Euer Wohlgebohrner ergebenster diener Carl Marko.

NB. Ich bitte um eine baldige gutige Antwort.

Eisenstadt den 22-te Juny 1831.

Hochwohlgeborner Herr! Aus dem langen Ausbleiben der Zeichnung werden Euer Hochwohlgeborner darauf schliessen dass Sie noch nicht vertig sey, sie ist aber seit dem 10-te dieses fertig, obwohl ich über acht tage starck krank war. Der

die Idee gehabt haben, eine Arbeit von mir an den Grafen zu bringen, welches für mich vortheilhaft wäre.

Angenehmer wäre es mir, wenn Euer Wohlgebornen noch so lange in Wien bleiben bis ich mit den Gemählden selbst nach Wien komme, da ich aber starck an hemoroiden leide, so kann ich den Tag nicht bestimmen an dem ich hinüber komme. Ich hätte noch so manches zu bitten da ich überzeugt bin, dass mir mein Vorhaben nur mit Ihrer Hülfe früher gelingen könne.

Ich bitte um Vergebung, dass ich die von Ihnen bestellten Arbeiten noch nicht angefangen habe, ich hoffe aber für das lange Warten durch die Arbeiten selbst zu entschädigen.

Wenn mein Brief den ich nicht im besten Gesundheitszustande schreibe zu irgend einer Antwort Veranlassung giebt, so erwarte ich ein baldiges Schreiben wenn es auch nur ein paar Zeilen seyn sollten.

Mich der ferneren Gewogenheit empfehlend verbleibe ich mit Hochachtung Eure Hochwohlgebornen ergebenster diener C. Marko.

NB. Im Falle die beyden Landschaften nicht an den Ort ihrer Bestimmung kömmen so mache ich zu wissen, dass Sie im Preise von 40 dukaten per Stück, beyde um 80 dukaten bestellt sind.

Eisenstadt den 21 Juli 1830.

Hochwohlgeborner Herr! Meine Laage ist so das ich nur zu Ihnen meine Zuflucht nehmen kann, obwohl ich kaum glaube, das Euer Wohlgebornen mir helfen können. Meine Mittel reichen nicht zu um die Reise nach Italien anzutretten. Dem abgerechnet das ich meine Reise kosten gedeckt haben muss, so mus ich auch meine Familie mit dem nöthigem Gelde auf ein halbes Jahr wenigsten nebst den Reisekosten nach Zipsen (bestreiten) versehen. So viel konnte ich bis jetzt nicht erübrigen, um so mehr, da ich seit meinen letzten Aufenthalt in Eisenstadt beständig kränklich bin. Wäre es möglich dass mir Euer Hochwohlgebornen gegen die Bedingniss dass ich jährlich drey Jahre hindurch 2 Bilder alss in allen 6 Bilder mahle, 600 fl. von irgend einem Gavalär auszumitteln im Stande väre, so könnte ich diese Reise nach der ich mich so sehr sehne antretten, wenn es nicht möglich ist, nun so muss ich ruhig mich in meine Umstände fügen, und ohne Italien gesehen, ohne mein Talent aus gebildet zu haben ins Grab wandern.

Ich bin überzeugt dass nicht meine Worte, sondern die möglichkeit die Erfüllung meiner Wünsche herbeyführen wird.

Ich verbleibe mit Hochachtung Euer Hochwohlgeborenen ergebenster Diener C. Marko.

NB. obwohl ich es für überflüssig hallte, so bitte ich doch um eine baldige Antwort.

Eisenstadt am 11-ten August 1830.

Hochwohlgebohrner Herr! Obwohl ich auf meinen letzten Brief noch keine Antwort habe, so glaube ich dennoch nicht, dass es aus Verdruss über diesen meinen letzten Brief geschehe, es würde mir leid thun, wen ich Dero neigung zu mir mit meiner Aufforderung geschwächt hätte. Freylich hätten Sie auch eine Andere Ursache über mich zu zürnen, allein ich war gewiss durch Krankheit gröstentheils verhindert bis jetzt etwas zu vertertigen zu dem wusste ich auch keinen passenden Gegenstand, jetzt habe ich mehrere Ideen die gewiss neu und nebenbey vielen Witz verathend sind. Ich würde auch bis zum kommenden Landtag, eines dieser Stücke ganz fertig haben, wen ich nicht bey meinem letzten aufenthalte in Wien von Herrn Grafen von Reviczky den auftrag erhalten hätte Etwas zu arbeiten, was den Cahtzler zu meinem Vortheile in Pressburg vorzuzeigen gedenckt, ich habe die grősste Hoffnung von seiner Idee.

Dass ich unter diesen Umständen, die von Euer Wohlgebohrenen verlangte Hülfe wenigstens gegenwärtig nicht benöthige, erhält aus dem erzählten. Allein ohne Ihre Hülfe würde es mir schwer seyn, auch diese Vortheile zu erringen und nach Pressburg zu gehen. Ich bitte daher Euer Wohlgebohrnen mir zu diesem besuche mit hundert Gulden . . . . beyzustehen, damit ich für die nöthigen Ausgaben in Pressburg gedeckt bin. Da Euer Wohlgebohren ohne zweifel auf den Landtag erscheinen, so würde ich in dieser Zeit einen theil meiner pflicht erfüllen, indem ich so zu sagen in Ihrer Gegenwart für sie arbeiten würde.

Ich bitte mir meine zudringlichkeit zu verzeihen, zugleich bitte ich aber auch, mir wen es nicht gerade eine Unmöglichkeit ist, meine bitte zu gewähren.

Ich verbleibe mit Hochachtung Dero ergebenster Diener Karl Marko.

Eisenstadt den 8 Decemb. 1830.

Hochwohlgebohrner Herr! Es Sehmerzt mich, dass mein eigenes Missgeschick Ihre Vermuthung zur Gewissheit bringen muste ein Geschick dem ich Vieleicht nie entgehe. Im Maj Juny und Juli war ich krank, dass ich in dieser Zeit statt vier Landschaften nur 2 und die zimlich schlecht mahlt, ist nicht ganz meine Schuld. Im Anfange August aber wurde ich von Se. Exellenz dem Canzler aufgefordert, während der Zeit des Landtags nach Pressburg zu gehen, indem er gesonnen war mir einige Vortheile zu verschaffen, zu diesem Zwecke musste ich mich wieder mit Arbeiten versehen, die aufgezeugt werden konnten. Ich thatt es ungerne, dem es schien mir Vortheilhafter mich mit schon bestellten Arbeiten zu beschäftigen, als es zu versuchen in meinem Vaterlande ein Prophete zu werden! und wircklich zeigte der Erfolg, dass ich nicht irrte. Ich ging auf höchstens zwei Wochen

Reviczky, Zichy, Viczay, Brudern, Pallavicini stb. családok tagjaival, kik több képét megvásárolták és lehetővé tették számára olyan időben, mikor magyar író és művészembert hivatása egyenesen a legnagyobb nyomorba kergette, a küzdelmes, de valamennyire tűrhető megélhetést. Markónak különben szintén kijutott elég bőven ezekből a gyötrelmes napokból. Leveleiben állandó melódia a szükség emlegetése, mely sokszor már a kétségbeesésig felizgatta.

Ezért tanulságosak és ezért érdekesek e levelek első sorban. Igaz, őszinte, közvetlen érzések szólalnak meg bennük és lépten-nyomon ismétlődik a művészléleknek az a fájdalma, melyet az élet realitásai keltettek fel benne. 1830 július havában azt írja, hogy ha nem lesznek támogatói, bele kell törődnie sorsába, hogy itthon maradjon és sírba szálljon, anélkül, hogy Itáliát láthatta volna és tehetségét kiképezte volna. Egy másik levelében ismét azt panaszolja, hogy minél előbbre megy művészetében, annál nyomasztóbbak anyagi viszonyai és igy folyik ajakáról a panasz és a kesergés a többi levelekben is. Fejérváry ezeket a leveleket mindannyiszor intenciójuk szerint elintézte, ugy hogy Markó megrendeléseket, évjáradékot, kölcsönt kapott, kimehetett Olaszországba és elérhette célját, hogy tehetségét olasz földön, studiumainak megfelelő milieuben fejleszthesse. 1833-ban – mondja Pulszky – „már híres festész volt", aki senkinek protekciójára többé nem szorult, de azt is hozzáteszi még, hogy első védőjét, Fejérváry Gábort sem feledte el soha és mindvégig barátságban maradott vele.

Életrajzi és műtörténeti szempontból — szubjektiv voltuktól eltekintve — érdekesek e levelek azért is, mert Markó tervezéseiről, készülőben levő vagy már elkészített munkáiról pontos adatokat tartalmaznak. Ezek az adatok ama levelekkel együtt, miket e közlöny hasábjain a művész-levelek korán elhúnyt buzgó kommentatora, Esztegár László dr. publikált, Markó ifjú- és férfikorát, törekvéseit, a magyar társadalom kulturális viszonyait újabb képsorozattal gazdagítják. A leveleket eredeti ortografiájuk szerint minden változtatás nélkül, abban a sorrendben közöljük, ahogy Markó azokat különböző időben Fejérváryhoz küldötte. Számszerint tíz darab levél így következik egymás után.

Eisenstadt den 28-ten Maj 1830.

Hochwohlgeborner HErr! Beyde Briefe welche dieselben an mich geschrieben hatte ich richtig erhalten, und daraus zugleich ersehen wie sehr Sie bemühet sind mir alle seitig Vortheile zu verschaffen.

Ich statte meinen danck ab, und bitte mir auch ferner geneigt zu bleiben, umsomehr da ich wohl vielleicht öfterer Gelegenheit geben werde, mich für nachlässig zu halten, welcher fehler mit freundschaftlichen Verhältnissen sich nicht zum besten Verträgt. Doch hoffe ich das ich einst im Stande seyn werde bey einem Kunstfreunde den selben fehler gutt zu machen.

Weil ich seit meiner Abreise von Wien mit sehr bedencklichen Halsweh und fieberartigen Anfällen geplagt war, auch erst seit einigen Tagen gesünder bin so konnte ich die Arbeit, die ich bis 20 Maj uhngefähr fertig haben wollte, nicht beendigen, mit hin auch nicht nach Wien reisen, wodurch mir die Gelegenheit entging, von dem Vortheile gebrauch zu machen, dem ich durch das bekantwerden mit dem Grafen Pallavicini, und meine Aufwartung bey der Exel. Gräfin Zichy erwarten durfte. Was die Gräfin anbelangt so hatte ich Ihrem Tadel nicht übelgenommen, sondern blos gesagt, das ich in kurzer Zeit und ohne meine Arbeiten zu studiren keine arbeiten mehr zu verfertigen gedencke indem es doch immer nachtheilig für mich ist, wenn ich einer übereilten Arbeit wegen zu Reflexionen Anlas gebe.

Ich bitte mich daher gelegenheitlich bey beyden HEhrschaften meines Ausbleibens wegen zu entschuldigen. Übrigens bemühete ich mich bis jezt nicht allein das Lob, sondern auch den Tadel zu benützen um so mehr den, der auf vernümftigen Gründen beruhet.

Meiner gemeldeten Unpässlichkeit wegen hatte ich noch das bey mir bestellte Bild nicht angefangen, wohl aber den ersten Gedancken entworfen. Es stellt vor die Nymphe Amymone von einem Satyr überfallen, der Neptun zur Hilfe erscheint. Ich wünschte die Figuren etwas gröser zu mahlen als Sie im meinen übrigen Landschaften sind, und mich überhaupt bey dieser Arbeit nicht zu übereilen.

Künftigen posttag nehme ich mir die freyheit mehr zu schreiben.

In dem ich mich Ihrer ferneren Gewogenheit empfehle verbleibe ich mit Hochachtung Dero ergebenster diener Karl Markó.

Eisenstadt, den 30 Juny 1830.

Hochwohlgeborner Herr! Die Fortsetzung meines letzten Briefes sollte die Anzeige seyn, dass ich zwey Landschaften fertig habe, die allenfalls dem Herrn Grafen von Viczay zu diensten stehen könnten, wenn Euer Wohlgebohren etwa den Grafen überredet hätten, etwas von mir zu besitzen. Da ich jedoch von allen Seiten sehr dringende Briefe erhalte, so werde ich mich vielleicht genöthigt sehen, mich solchen bestellungen zu entledigen, die mir bereits seit Jahr und Tag aufgetragen sind. Es müsste den seyn, dass der Gegenstand nicht gefallen möchte (dass eine hatt zur Staffage Badende Mädchen von Faunen belauscht, dass zweyte Mehrere Mädchen an einem der Venus geheiligten brun) dann könnte ich die Landschaften überlassen, obgleich noch mehre Herrn auf meine Arbeiten mit Ungeduld warten; Ja es wäre mir sogar angenehm, wenn die beyden Gemählde der Herr Graf von Viczay bekommen möchte, blos weil Sie

Az ú. n. irány-regény és irány-dráma mellett az irány-festészetet akarják életre kelteni. De nem szabad megfeledkezni arról a körülményről, hogy minden kor, melynek sivár jelene a lelkiekben való fölemelkedésre alkalmatlan volt, mely a gondolkodók többségét elernyesztő passzivitásra kárhoztatta, a multra irányozta tekintetét. Ilyen korokban fordulnak költők és szépírók a mult idők eseményei felé, lelkesülve, hogy lelkesítsenek. Miért kellene tehát elítélnünk azt, hogy a festészetet is erre az útra akarják téríteni, midőn éppen a festészet az, mely ily esetben a legkönnyebben érthető nyelven szólhat a nagy tömeghez? A kép eredetijét az igaz, csak kevesen élvezhetik, de a sokszorosítás révén annál könnyebben elhatolhat a legtávolabb eső helyek legelrejtettebb zugába is, hol még az analphabéták is meg fogják érteni világosan beszélő szavait.

Hogy minő csúfos vége lett ennek a történeti iránynak Ausztriában, azt röviden, de jellemzően adja elő Hevesi Lajos.[1] Csupán egyet felejt el megemlíteni, azt t. i., hogy meglévő erős nemzeti érzés nélkül, udvari parancsszóra az ilyesmit nem lehet megteremteni. Nálunk nem akad senki, aki anyagi támogatással elősegítené ez irány kifejlődését és az mégis idővel kifejlődik és megerősödik, mert meg vannak nemzeti alapjai. Ausztriában „kirendelt" festők fognak a dologhoz s telefestik műtermeiket történeti képekkel — de a továbbfejlődés föltételei hiányozván, az egész mozgalom epizódjelleget ölt és nem több: csúfosan végződő kísérletezésnél A magyar festészet történetében tanulságos összehasonlításokra fog alkalmat szolgálni Hormayrnak és Thaisznak cikke, főleg abból a szempontból, hogy a történeti festészet csak egy oly népnél virágozhatik, melynek története erősen kifejezett nemzeti jelleggel bír.

A nagyobb baj ott van, hogy midőn e fölszólítás megjelent (1821), a magyar festészet gyermekkorát élte s nem volt egyetlen festőnk sem, ki alkalmasnak látszott volna ily feladatok megoldására. Nálunk az eszme egy időben került irodalmi úton közforgalomba, de a megvalósulásra néhány évtizedig kellett várnunk. Első művelői révén azonban oly lendületet vett nálunk a történeti festészet, hogy ilyesmire Ausztriában, kellő alapok hiányában, gondolni se lehetett. E két cikknek kor- és művészettörténeti jelentőségét, irányzatosságuk dacára, nem lehet kicsinyleni.

—302. BAYER JÓZSEF

MARKÓ KÁROLY ISMERETLEN LEVELEI. A Fejérváry Gábor-féle leveles gyűjtemény Nemzeti Múzeumba való jutásával előkerült Markó Károlynak tíz darab olyan levele, melyek ismertetve eddig még nem voltak, de felhasználva sem ama monografiában, melyet Szana Tamás pár évelőtt Markó Károly életéről és művészetéről közreadott. A Nemzeti Múzeum is csak az 1904-ik év folyamán jutott az érdekes irodalmi ereklyék birtokába, közrebocsátásuk eme körülmény folytán mindmostanig tehát akadályokba ütközött. Valamennyi levelet pártfogójához és régi barátjához, Fejérváry Gáborhoz írta Markó 1830, 1831 és 1832 években, vagyis abban az időben, mikor még nagy gondok és küzködések között haladt művészi pályája s a legkinzóbb bántalmak állották útját művészi tervei megvalósításának. Fejérváry Gábor és közötte való baráti viszony gyökerei belenyulnak ama időkbe, mikor Markó, mint műegyetemi hallgató Pesten tanult és mellékesen, anyagi fentartása okából kisebb művészi képek elkészítésével foglalkozott. Müller műárusnak szokta képeit rendesen eladogatni, aki potom áron, sokszor órákig tartó rábeszélés után megvette, de háromszoros, négyszeres értékben adott túl rajtuk. Egy alkalommal Fejérváry Gábor a híres műgyüjtő éppen akkor vett meg háromszoros áron egy kis képet, mikor Markó is jelen volt az üzletben. A vásár megkötése után nyomban követte Fejérváryt, elment lakására (Koronaherceg-u. és Kigyó-tér sarkán levő báró Brudern házba) és bemutatta az aggteleki barlangról készített képeit. Fejérváry megismertette br. Brudernnel, aki felismerve tehetségét, a bemutatott képeket rögtön meg is vette. De még többet is tett Fejérváry Markóért. Közbenjárt érdekében gróf Károlyi Györgynél, Andrássy Károly és György grófoknál, kik Fejérváryval együtt évdíjat biztosítottak számára és lehetővé tették, hogy a bécsi akadémián magát tovább képezhesse. Pulszky Ferenc „Életem és Korom" című emlékiratában pár sorban vázolja Markónak Fejérváryhoz való viszonyát a főuri pártfogókkal való megismerkedése utáni időkben is. Markó ugyanis pártfogói segítésével Bécsben tanult, de többször összeveszett tanáraival, felhagyott egyidőre a festéssel és olyan elefántcsontpapir gyártásába kezdett, mit akkoriban csak Angolországban készítettek. Pártfogóit szeszélyes viselkedése csakhamar elhidegítette irányában, Fejérváry Gábor azonban nem hagyta el ekkor sem, sőt újabb ösztöndíjt eszközölt ki számára, hogy nemsokára Markó továbbtanulás végett Rómába utazhatott. „Tehetségei — írja Pulszky Ferenc — rövid idő alatt úgy kifejlődtek, hogy közelismerésre talált, sőt midőn a német festők az öreg Koch jubileumára az agg művésznek ezüst koszorút nyújtottak át, ő azt Markó fejére tette, mint ki az ily kitüntetést leginkább megérdemli."

Fejérváry Gábor barátsága más tekintetben is előnyös volt Markó sorsának javítására. Mikor legnagyobb nélkülözések között élt Markó, akkor segélyezte őt kisebb-nagyobb összegekkel, de ezenkívül rajta volt még azon is, hogy fiatal barátjának a főuri körökből állandóan megrendelőket szerezzen. Igy jutott Markó összeköttetésbe a Károlyi, Andrássy,

[1] Oesterreichische Kunst im 19. Jahrhundert Leipzig, 1903. 46. lap.

Művészet 1909

200.

Ifj. Markó Károly (1822-1891)

Tájék naplementével, alakokkal, 1860.

Olaj, vászon, 60,5 x 87 cm
Jelzés nélkül

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft

Id. Markó Károly festészetének hatása

Ifj. Markó Károly pályafutása és munkássága mindeddig nem került a magyar művészettörténet érdeklődésének középpontjába. Életéről leginkább atyja, id. Markó Károly életének eseményei kapcsán nyerhetünk képet illetve a XIX. századi olasz művészettörténeti kutatásban bukkan fel neve a század olasz festőinek tárgyalása kapcsán. Tudjuk, hogy Firenzében annak az olasz tájfestőkből álló társaságnak (Scuole di Staggia) volt tagja, akik a francia barbizoni művészek hatására a természet után festették tájképeiket. E modern irányzat mellett ifj. Markó Károlyra természetesen apjának-mesterének művészete gyakorolt döntő hatást, főként témáinak, motívumainak kiválasztásában s elsősorban még ennek életében. Műveinek meghatározásában szinte semmilyen megbízható korabeli forrás vagy későbbi kutatás eredménye nem áll rendelkezésünkre. A XIX. század ötvenes éveitől rendszeresen küldött képeket a pesti kiállításokra, s az 1899-es Nemzeti Szalon-beli Markó- emlékkiállításon apjának és testvérének, Andrásnak művei mellett az ő festményei is láthatók voltak. A katalógusok pontos adatainak hiányában és a nagyvonalú címadás következtében azonban ezek közül a művek közül csak igen kevés azonosítható. Ezt követően a XX. század első felének pesti aukcióin, majd azóta is rendszeresen bukkantak fel alkotásai, amelyek segítségével folyamatosan egészíthető ki a művész munkásságáról eddig kialakított kép.

Az alapmű

A szóban forgó festménynek egy változata ismert: a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában található s néhány kisebb eltéréstől eltekintve megegyezik képünkkel (a Galériában őrzött mű leírása megtalálható: *Magyar művészet 1830-1870*. Katalógus MNG 1981. 404., 452. oldal).

A mű datálása szerint 1860-ban, id. Markó Károly halálának évében keletkezett, s erősen érződik rajta mesterének/atyjának hatása: a klasszikus képszerkesztés, a finom kidolgozás, az id. Markó Károlytól ismert motívumok alkalmazása. E műve – noha az ismert életrajzi adatok alapján arra következtethetünk, hogy a fiú már az 1840-es évektől kezdve próbált eltávolodni atyja művészetétől – igen erősen kötődik az idős mester időtlen, klasszikus történeti tájba elhelyezett jeleneteihez. A kompozíció hármas tagolása, a jobbról-balról növényzettel való keretezés, a staffázs máshol is felbukkanó, jól ismert alakjai mind erre utalnak. Ugyanakkor szinte mindenkor jellemző képeire a modern irányzatokhoz való közelítés: *„nemcsak apja klasszicisztikus stílusának volt folytatója, hanem naturalisztikus vágyak is ébredeztek művészetében. [...] ...de az agyagos talajnak, még inkább a fák között beszűrődő napsütésnek, a helyes valeur érzéket elárulófényfoltok festése már a modern tájképfestészet ébredező problémáiról tanúskodik."* (Ybl Ervin: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. *Magyar Művészet* 1926(2) 5.)

A kép bal alsó sarkában található dátum (szignó nélkül) alapján arra következtethetünk, hogy a kép egy már meglévő mű változata, kisebb változtatásokkal elkészült másolata. A kompozíció harmonikus egészét, a festmény művészi kvalitásait tekintve könnyen elképzelhető, hogy – apja korábbi példáit követve – a művész variációt, esetleg variációkat készített egy-egy művéről. Nagyon hasonló kompozíciót figyelhetünk meg más képein is: például az *Olasz táj híddal* (1852, Ernst múzeum XIII-XIV. aukció, 1920. katalógus, 284. (reprodukálva)) vagy a magángyűjteményben őrzött *Tájkép híddal és rommal* (olaj, vászon, 40 x 50 cm, Jelezve balra lent: C Markó) című képein. Az apa munkássága folyamán bevált motívumok és képelemek elhagyása csak később, a hatvanas évektől kezdve figyelhető meg.

(e.r.)

200.

201. **Tihanyi Lajos** (1885-1938)

Bölöni György arcképe, 1912.

Olaj, vászon, 86x70 cm
Jelzés balra középen:
Tihanyi Lajos 912.

Kiállítva:
- A „Nyolcak" harmadik tárlata. Nemzeti Szalon, 1912. november-december. Katalógusszám: 81.
- Dresden, Baumbach Galerie, 1927.
- Group Exhibition of American and Foreign Artists. Brooklyn Museum, New York, 1929. június-október.
- Paris, Galerie Bonaparte, 1931.

Reprodukálva:
- Transition, 1927.
- Robert Desnos: Tihanyi. 1936. VII.
- Dévényi Iván: Tihanyi. 1968, 16.

Proveniencia:
- Egykori Sir Alexander Korda tulajdona.
  A három Korda fivérhez fűződő kapcsolatáról tanúskodik Tihanyi dedikálása is, melyben Robert Desnos: Tihanyi (1936 Paris) kiadványát ajánlja Korda Vincének.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft

Festő és modellje

„Fratello". Így hívta egymást Tihanyi és festményének ábrázoltja, Bölöni György. „Testvér" – fordítható a szó magyarra. A festő és az író, újságíró kapcsolatát hűen érzékelteti ez a szó.

Tihanyi és Bölöni 1909-ben ismerkedtek meg. Tihanyi (született 1885-ben) ekkor még kezdő festő volt. Bár 1907-től, a nagybányai neósok szellemében már több olajképet is festett, ebben az évben állította ki első munkáit a Nemzeti Szalonban, a MIÉNK második tárlatán. Bölöni itt figyelhetett fel három nagybányai festményére. Feltehetőleg ennek volt következménye, hogy őt is meghívta az 1919-es aradi, nagyváradi, kolozsvári kiállításra. Tihanyi ezeknek a kiállításoknak köszönhette, hogy a szerveződő Nyolcak közé került, majd ott volt közöttük ez év végén az Új képek című, első Nyolcak kiállításon a Könyves Kálmán Szalonban.

Bölöni 1909-ben már komoly munkásságot tudhatott maga mögött. Bár Szilágysomlyón született (1882-ben), Budapesten végezte egyetemi, jogi tanulmányait. 1902-ben a *Magyarország* parlamenti tudósítója volt. 1903-ban Párizsba ment, ahol ismeretséget kötött Ady Endrével, akiről később több könyvet írt (Az igazi Ady, 1955. Ady az újságíró, 1956). Ugyanitt ismerte meg későbbi feleségét, Márkus Ottíliát, Anatole France titkárnőjét, Itókát, aki Kémeri Sándor néven vált ismert íróvá. Párizsból visszatérve 1906-ban a Népszava, majd a Magyar Nemzet és 1910-től a Világ szerkesztője lett.

Tihanyi művészetéről Bölöni írta az első összegzést, amely 1911-ben az Aurorában jelent meg. Ezt számos tanulmánya követte. A legismertebbek az 1918-ban a Világ hasábjain megjelent *„Egy magyar arcképfestő arcképéhez"* című, és az ugyanakkor a MA-ban napvilágot látott *„Tihanyi Lajos"* című írásai. Bölöni egy ideig Tihanyi műteremlakásában lakott, a Dráva utca 12. szám alatti házban.

Bölöni és felesége Tihanyi legközelebbi barátai maradtak az emigrációs években is. Bölöni 1919 után szintén emigrációba kényszerült, miután a Tanácsköztársaság diplomatája volt. Egy ideig Bécsben vezette az emigránsok könyvkiadóját és szerkesztője volt a Bécsi Magyar Újságnak, amelyben Tihanyiról is megjelentek írások. Ő is élt Berlinben, majd Tihanyihoz hasonlóan ő is áttelepült onnan Párizsba. Azokban az években, amikor a festő anyagi gondokkal küszködött és neki módjában állt, anyagilag is támogatta barátját. 1938-ban a Pére-Lachaise temetőben ő volt, aki Tihanyi holttestét agnoszkálta és a temetésén ő fogadta a beszédet tartó Tihanyi-barátot, gróf Károlyi Mihályt, mint az elhunyt legközelebbi hozzátartozója.

A portré története

Bölöni a MA-ban megjelent írásában a róla készített portré születésének körülményeiről a következőket írja: *„A Világ szerkesztője voltam ekkor, és bizony néha öthat óra volt reggel, mikor ágyba kerültem. Tihanyi tíz óra tájban érkezett, könyörtelenül kihúzott az ágyból, és ahogy voltam, hálóingben, leültetett modellnek. Így lett a portrém, e kitűnő kép, egy komor arcú, kissé álmos ember képe."* Bölöni arról sem feledkezett meg, hogy illusztrálja, a nézők hogyan reagáltak a kiállított képre. Jászi Oszkár például nem tudta, ki lehet ez a „Cézár", Barta Lajos felesége pedig, hogy ki lehet ez a „puffadt fegyenc".

A korabeli jelzők mára elveszítették azt a jelentést, amit akkor használóik szántak nekik. Ahogyan már számosan leírták, Tihanyi talán süketsége folytán, sokkal mélyebbre látott, modelljei tulajdonságait jobban fölismerte, mint bárki a környezetében. Nem véletlenül nevezték őt „léleklátónak". Féltek is tőle az ábrázoltak és gyakran föl is háborodtak a kész kép láttán. Tihanyit ez azonban nem befolyásolta. Nem érdekelte, hogy valaki puffadt fegyencnek látja majd Bölöni álmos képét és az sem, hogy Cézárnak nevezik majd, azt a test- és fejtartás által megmutatott nagyságot, amit ő a legfontosabbnak érzett jól ismert barátja alaptulajdonságai közül.

A festmény, amely hűen reprezentálja Tihanyi 10-es évek eleji, azaz Nyolcak periódusbeli festészetét, a 30-as években a híres filmrendező, Korda Sándor, azaz Sir Alexander Korda tulajdonába került. A szakirodalom hosszú évek óta nem hallott felőle, így ma igazi kuriózum, hogy előkerült.

Dr. Majoros Valéria Vanília

ifj. Markó Károly
2002. őszi

53. ▲
Ifj. Markó Károly (1822-1891)

Itáliai vidéken kirándulók, 1862.

Olaj, vászon, 24,5x32,5 cm
Jelezve balra lent: C. Markó 1862.
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

54.

54. ▲
Kovács Mihály (1818-1892)

Pihenő család, 1850.

Olaj, vászon, 61,5x50,5 cm
Jelezve jobbra lent: Kovács Mihály 1850.
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

MDK

Markó Károly festő
1791-1860

Olasz táj (olaj)
Olasz táj (olaj) } Déri Múzeumban.

Déri Múzeum Debrecen. Veretés képtárka Bp 1952. 5 lap.

MDK

Markó Károly

arcképe Barabás Miklóstól, repr.

Divatcsarnok 1853. ápr. 28.8. 157-159.

MDK

Markó Károly

arcképe Barabás Miklóstól, repr.

Iró-és müvészélet. Divatcsarnok,1953.máj.22.
15. 297-299.

MDK

Markó Károly

arcképe Barabás Miklóstól, repr.

A pesti állandó képtárlat. Divatcsarnok,1853. nov.3.62.1256-1257.

Markó Károly id. MDK

Eszmélényi táj, olf.
Ruth találkozása, olf.
Tájkép I-II.
Tájkép hegyoldallal, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonba levő régi és modern képek kiáll.

Markó Károly id. MDK

Tájkép, Zsuzsánna meglepetése a fürdőben, olf.
Tájkép vizeséssel:Dianna kíséretével a fürdőben,
Tájkép szivárvánnyal, olf.
Noé partra szállása, olf.
Tájkép I-II.

Műcsarnok 1888.Magántulajdonba levő régi és modern képek kiáll.

Markó Károly id. MDK

Olasz táj, olf.
Tájkép barlang nyilással, olf.
Olasz tájkép, olf.
Tájkép, olf.

Mücsarnok 1888.Magántulajdonba levő régi és modern képek kiáll.

Markó Károly id. MDK

Tájkép, D-II. olf.

Mücsarnok 1888.Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Markó Károly id. MDK

Római Campagna, olf.
Tivoli, olf.
Olasz táj, olf.
Olasz táj, tó mellett, olf.

Mücsarnok 1888.Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

MDK

Markó Károly id.

Pozsonyi kiáll. kat. 1865. 25.1.

Művészet. 1938.
III. évf. 22. sz. 148. l.

id. Makó Károly: Bibliai jelenet

2) Id. Markó Károly

festő

Gömör megyei utazásai során tájrázlatokat készít, majd Kismartonban telepedik le egy időre, itt arcképpel és életképpel próbálkozik. „Visegrád" c. képe.

1832-ben párttogója Olaszországi utazáshoz

A magyarországi műv. tört. I. 368.

Corvina 1970.

3) Id. Markó Károly
festő

segíti. Rómag majd Pisa és végül Firenze környékén él. „Olasz táj", „Campagna" - Ideális tájképek. Sok megbízást kap. Garibaldi hívének vallotta magát ő is, Fia is. Fia ezért börtönbe került. A szab. harc leverése után menekülteket fogad

A magyarországi műv. tört. I. 368-369.
Corvina 1970.

4) Id. Markó Károly
festő

be házába.

1845-ben jelentkezik a pesti Országháza
építésének pályázatán.

1853-ban néhány napra hazatér.

Itáliában halmag.

A magyarországi műv. tört. I. 369.

Corvina 1970.

Markó Károly, festő

bécsi éveiben szorgalmasan látogatta a könyvtárakat és képtárakat és jó barátságban volt Josef Fischerrel, az Eszterházy képtár gondorójával, akinek könyvalakban is megjelent akvatinfáit másolta is. Feltehető, hogy Fischer felhívta Markó figyelmét az Eszterházy gyűjtemény akkoriban Angliából szerett Cox-tajképekre, s hogy e művésznek elméleti írásai iránt is érdeklődött. Markó művészetét sok szál fűzi az angol mester művészetekez, melynek felderítése még a jövő feladata.

Pogányné Balás Edith: David Cox négy vízfestménye. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1961. 18. sz. 147.-148. old.

id.Markó Károly,festő

Markó Károly vizfestménye a soproni Storno-gyüjteményben. Fekete repr. 95.old

Storno Gábor: Brunszvik Teréz levele Széchenyihez Markó Károly érdekében 94.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIX.évf.1965. Sopron

id.Markó Károly,festő

Az egri érsekségnél volt mérnök,28 éves korában lemondott erről és festeni kezdett.Kismartonban nyomorgott 18[illegible]0 májustól 1832 febr-ig.Ferenc festő fia itt született. 94.old

Sterno Gábor: Brunszvik Teréz levele Széchenyihez Markó Károly érdekében 94.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIX.évf.1965. Sopron

MDK

Markó Károly

Két olasz tájkép

Olasz tájkép

Az első magyar művészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.l.

1) Id. Markó Károly
festő

1791 - 1860. A pécsi akadémián 1½ évet töltött. Már kész mérnök, amikor foglalkozást változtatva Bécsbe kerül valáójával. Szelencéket, kis tájképeket, miniatúrákat fest. A 30-as évek elején M.o.-on jár.

A magyarországi műv. tört. I. 368.
Corvina 1970.

86. *id. Markó Károly:* Eszményi táj.

193. *Wéber Henrik:* Utcai táncosok.

388. *id. Markó Károly:* Szüreti mulatozók.

58. *Borsos József:* Csipkeruhás nő.

M.D.K.

Markó Károly

"Toldy Ferenc 182o-ban" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 19o6. aug. hó. 44. kötet 763. lap

Markó Károly festő

az első magyar festőiskola igazgatására javasolják

„Krisztus megkeresztelése a Jordánban," Pisa, 1840–41
„Nemeti kép csarnokban, 1846 ban
(Arczépe Sigeti másalatában)
„Olaszkoni tájkép aratókkal" Pisa, 1839, u. ott.
„Római campagnai tájkép közelgő viharban"
Pisa, 1843, u. ott.
„Viharos tengeri táj szivárványal," 1845, u. ott.
„Olaszkoni arateś jelenet verőfényben" u. ott.
„Arakási jelenet" u. ott.
„Fürdő nimfák" u. ott.

Fejős J: A Nemz. Kép csarnok Alapító Egyesület tevékenete
Művészettörténeti Értesítő, 1957 VI évf. 1 sz.
38, 40. 41, 43, 44, l.

Markó Károly id. festőművész
Ugorkát hámozó leány
Endymion
Ideális táj
Tájkép
Jézus Pétert az egyház fejévé teszi
Fatanulmány
Olasz asszonyok a kutnál
Szépmüvészeti Muzeum I. Grafikai kiállitás.
19o7 február

II. tábla és Die westeuropäischen Handschriften und Inkunabeln der Gotik und der Renaissance. VII. Bd. 1 Teil, 1—4. lap. I—II. tábla.) De ugyancsak közeli kapcsolatban áll a XII. század végén angol hatás alatt készült francia munkákkal, így pl. a párizsi Nemzeti Könyvtár, Lat. 11565 jelzetű kódexével. (Lásd Michel, A.: Histoire de l'art. Tome II. 508 l. Fig. 235) s a toursi Városi Könyvtár, ms. 193 jelzetű kódexével. (Lásd: Leroquais, V. abbé: Les Sacramentaires et les Missels Manuscrits des Bibliothèques Publiques de France. Paris, 1924. XXXIX. tábla.) A finom kidolgozású iniciálékat vékony zöld, néhol fekete vagy rózsaszín vonal kereteli. Az iniciálék kék, vörös, zöld színű alapját hármas csoportú kis fehér pontok, vagy hat ponttal körülvett kis fehér körök díszítik. Az aranybetűket fekete vonal vagy színes indaszár szegélyezi. A betűk belsejét arany és kék alapon egymásba kapcsolódó vékony kék, zöld, rózsaszín, vörös indakörök díszítik, színes levélkékkel, sárga nősténnyoroszlánokkal, sárkányfejekkel, kis madarakkal stb. A 87a lap és 164a lap iniciáléjában egy hárfázó drôlerie és egy hegedülő medve(?) látható. Rokon ábrázolásokat találunk a bécsi Nemzeti Könyvtár, Cod. 1100 jelzetű kódexében. (Hermann: Id. m. N. F. III. Bd. II. tábla.)

1—2 lap: Csaknem teljesen kivágva.

3a lap: C iniciálé (63×57 mm) halványzöld keretben kis pontokkal körülvett fehér körökkel teleszórt elkopott vörös alapon sötétkék betű, amelyet feketével rajzolt sárgafejű, színesszárnyú, levélfarkú sárkány alkot. Belül arany alapon két egymásba kapcsolódó rózsaszín indakör, amelyek-

Károly festőművész

havas tátrai táj. Tempera.

Felsőmagyarországi festők képkiállitása. Kassa.
1918. február 17.

MISERUHA,
zöld bársonyból, csipkés szélű, leveles díszű, széles arany paszománttal.
Mag. 106 cm.
Magyar munka, 1840 körül.

INFULA,
piros selyem alapon domború aranyhímzéssel, virágos és indás dísszel.
Mag. 39·5 cm.
Magyar munka, 1840 körül.
Kopácsy prímás készíttette.

INFULA,
lila selyemből, domború kalászos és szőlőleveles aranyhímzésű dicssugaras kereszt. Aranyrojtos szalagok.
Mag. 40·5 cm.
Magyar munka, 1840 körül.
Kopácsy prímás készíttette.

INFULA,
fekete moaré selyemalapon aranyhímzésű kereszt. A szalagok végén arany rojt. Belsejében MCS 27. A 847.
Mag. 38 cm.
Bécsi munka, 1847.

SCITOVSZKY PRÍMÁS ORNÁTUSA,
miseruha, négy dalmatika és hat pluvialé. Ezüst alapon barna selyemkörvonalú, háromszínű arany-

Markó Károly

Visegrád, olaj
A puszta, olaj
Bibliai jelenet, olaj
Tájkép, miniatür olaj
Krisztus és a szamariai nő, min.olaj
Önarckép, ceruza
Naplemente, szépia

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1o 1.

M. D. K.

...o Károly festő

Szül. Lőrse, 1791

Michalik Sándor: Szentpéteri S. ... Bp. 1954. 137. l.

Szentpéteri Önéletírása 69. l.

Marko Karolyi

vod
2

Baldass, Ludwig:

Romantische Landschaften in der Wiener Galerie des 19. Jahrhunderts.

Belvedere 1925.

Band 7. 46. 1. Eippel

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

MDK

id. Markó Károly, ~~K~~

Csortim és Nedecz, gouache

Magy. rajz 5oo éve. Szépm. Muz. kiáll. 194o. jan.

6 l.

Markó Károly /id./ MDK

Festő

Repr:

1. Visegrád, 1825 körül
o.v.58,5x 83 cm. Szépm. Muz.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.
Bp. 1955.

Id.Markó Károly MDK

Visegrád 1791-1860.
Visegrád. 1828.o.v. Magyar Nemzeti Galéria.

Farkas Zoltán:Képzőművészetünk és Európa.
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei.1.sz.
Bp.1959. 121.l.reprodukció 5.sz.kép.

Markó Károly

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei

NM 1930. I. 8.

Markó Károly

Sok tájképet festett a szepességről.
„A Tátra Kakaslomnicról
nézve" c. képe nevezetes a
szepesi művészek kiállításán
a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Cj Nemzedék 1937 III. 12

MDK

Markó Károly

Markó Károly arcképe Barabástól

Divatcsarnok 1853.máj.22. 15.297-99.

MDK

Művészet XIII. évf.1914.

M.D.K.

Id. Markó Károly /Szepesfalu/

"Felvidéki kiállitás a Mücsarnokban"cimmel a lap bemutatja a felvidéki müvészek egy-egy alkotásának repr.-ját: "Részlet a római Campagnából" c.

/Szepesfalu a müvész szülőhelye/

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 12. XXVIII.évf.
~~46~~. sz. 11. lap
47.

id. Markó Károly (1791 - 1860)

A kárpátok Lomnic felöl. Másolat Müller János Jakab 1820. ban készült gouache-a utan. gouache. 410 x 550 mm. Ltn: 1905-2155.

A kárpátok Löcse felöl. C. M. 1818. gouache, 405 x 543 mm. Ltn.: 1927-3176.

Jézus Pilest az egyház fejévé teni. 1842. vázlat. adv. 222 x 332 mm. Ltn.: 1905-2145.

[folyt.]

Magyar rajz és akvarell. A XIX és a XX. század. A kat. bev. Oelmacher Anna. Bp 1959

21

id. Markó Károly (1791-1860)

[2 folyt.]

Jájrép vázlat hiddel. arv. 142×194 mm. Ltn.: 1955-5630.

Jáj vízeséssel. „C. Markó": cesura, tus, bintes, tok és lavirozás, 355×287 mm. Ltn.: 1955-5623.

Jájrép parast ozzal. arv. 207×244 mm. Ltn.: 1939-3317.

Reprodukálva: Jóbiás és az angyal (vázlat)

Magyar rajz és akvarell. A XIX és a XX. század. A Zast. bev. Oelmacher Anna. Bp. 1959

31

Markó Károly, festő MDh

„Az arcképfestő Peter Bohun, vagy a tájképfestő Pipelenhagen a mi Borsosunk, illetve Markó Károlynak közvetlen rokona."

(Kiállítás a Múczarnokban.)

Cs. M.: Csehszlovákia képzőművénete 2.

Bp. 1963. máj. 11.

ESTI HIRLAP

Markó Károly ifj

Szirtesoport,
kiállítva:
Pozsonyi mű kiállítás
1883

Markó Karolyi

1883. Florence

(166) Valdonieloi erdőrészlet. Corsica szigeten. Olaff 350 frt.

(206) Tájrészet Pelagónál. Olaff. 200 frt.

Oszikiállitás 1883. II sor

MDK

Markó Károly

Hat guacheja, a báró Podmaniczky gyűjteményben, a grafikai osztály XXV.kiáll.-án a Szépműv.Muz.-ban.

Művészet, 1917. 68.l.

Markó Károly festő M.D.K.

Első pártfogói honfitársai voltak, akik Bécsbe küldték tanulni

Olaszországban élt, ahonnét csak látogatóba jött haza.

Kampis Antla :A képzőművésztek történe te 673.1.
A Ku A Kuétura Világa Bp. 1963.

Márkó Károly festő M.D.K.

Bacchusz és Ariadne . repr.

Alföldi táj.

Kampis Antal: A képzőművészetek története

A Kultura Világa Bp. 1963. 699-700.

Markó Károly festő M.D.K.

1825 után, de 1830 előtt Visegrád c. képe

1832. elhagyja Bécset és Olaszországban telepedett le. Először Rómában lakott.

1838-ban egészségi okokból elhagyta Rómát. Pisában majd Firenze mellett élt 1860-ban bekövetkezett haláláig.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 699.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

/ .

Markó Károly festő M.D.K.

1818-ban elhagyja mérnöki állását.

1820. Toldy Ferenc arcképe.

Magyar városok sorozat.

A 20-as évek elején Bécsbe ment , történeti és tájfestészetet tanult Peter Krafft osztályán.

Alföldi táj. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 698.l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

/ .

Markó Károly festő M.D.K.

1791-ben született.

Apja mérnök volt. Lehet hogy tőle is tanult rajzolni, lehtelges ,hogy Czaisig József volt első tanuitómestere..

Apja kivánságára mérnöki oklevelet szerzett.

Kolozsvárott és Pesten végezte tanulmányait.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek története 698.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

/.

VIII.

Marko Károly ifj.
Olasz táj hiddal 1852

284

Ernst Muzeum aukciel.
XIV – XIV

VII.

Markó Károly [illegible]

Ernst Muzeum aukcioi XII.

Olasztaj 1852
vászon 29 x 41 cm

300

Markó Kárely festő M.D.K.

1791 – 1860

mérnöki oklevelet nerzett.

1820 Poldy Ferenc archépse
Magyar várak sorozat
Bécsben Peter Krafft nál tanul
Visegrád 1825-30 között
1832 ben Olaszorsz. ban telepedett le.

Kampis, Magy. mův. Bp. 1960

Markó Károly festő M.D.K.

1838 ban elhagyta Rómát s Firenze mellett telepedett le s élt haláláig.

Alföldi táj c. képe repr: 491 o.

Kampis, Magy. mūv. Bp. 1960 490

MDK

id.Markó Károly, 1791-1860.

IV.Béla menekülése a tatárok elől, of.

Önarckép, of.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.

jan. 38 l.

MNK

Markó Károly id. 1791-1860.

Zeus neveltetése, fm.

Krisztus keresztelése,"

Öltözködő Vénusz, "

Ernst Múz. 44./b. szekc. 21 l.

Markó Károly 1782-1849 M.D.K.

Lőcsei, Itáliában élő tájképfestő

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931

226

MDK

Markó Károly
festő

Bíró Béla: Waldmüller kudarcának a magyar országgyűlésben 1847-ben

MMM Évkönyve 1951. 127. l.

MDK

Marko Károly
festő

Bíró Béla: Waldmüller beadványa a magyar országgyűléshez 1847-ben

M.M.M. Évkönyve 1951, 127 l.

id Markó Károly MDK

festő

(1791 - 1860

Bécsben alapít családot, majd Olaszországban telepünk le; Rómában, Pisában majd Firenze mellett festette tájrégeit. Firenzei táj 1847.

Visegrád látképe.

(Bíró Béla) A magyar reformkor művészete Bp 1951.

11-12.o

Marko Károly id.

Campetti, Placido:

A Carlo Marko pittore paesagista ungherese per un suo dipinto rappresentante il battesimo di Gesù Cristo. Lucca, 1841.

Gori (338)

Markó Károly id

archépe Barabás
Miklóstól
Kínes krétarajz

Petr E M magyarországi –
archépek
6. l. –

Ismeretlen

Klapka György.

Mellig látható, kissé
Mellét kitüntetés diszíti
vállra vetett prémes me
Czeruzarajz, mére

Lelt. n. 14328
Szaklelt. 7-914.
510-914-2

Markó Károly id.

Minvészete Poussinre megy vissza. Orpheus panasza c. Egyé Klasszikus táj, jobban ouze foglalt és semasikusabb fakkal az előtérben s a folyó viz innenső partjan a mithologiai jelenet láttan

Dredt, W. Der Götter Verwandlungen c. Minvetn Hugo Schmidt Verlag München

Ez nem olyan mint Poussin hasonló tárgyi Egyéi, melyeken a figurális jeleneten van a hangsuly, a pensinél, mint Markónál a táj Egyé reszen van a sully

Heroikus, idéális tájképek ezt felvál[illegible] a tájfestészeti realizmus

Verlagsbuchhandlung von FRANZ DEUTICKE in Leipzig und Wien.

Der löbl. Redaktion

„Das literar. Deutsch-Österreich"

erlaubt sich die unterzeichnete Verlagsbuchhandlung beiliegend

1 Prischer, Deutschösterr. Literatur

K 2.40

Markó Károly és Atlasi Géza

irod

Ormos Zsigmond. A mester és tanítványa. Tört és reg. ert. III. ép. 1887. 125 l. — Hemzet 1887. 151. 152 sz.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Markó Károly id

A Rozsnyói Városi Muzeumba gróf Andrássy Dénes ajándékából került egy várost ábrázoló tájkép „Markó" szignatúrával." A muzeum mint Rozsnyó látképét leltározta. Vargha László Beszterce látképét ismerte fel a képben, Kőszeghy Winkler Elemér tagadta, hogy a kép Markó műve lenne.

A kép Markó műveinek sorából törlendő.

Erdélyi Múzeum 1943. 477–478. l. (V. M. Beszterce egy újabban felfedezett városképe.) képpel.

133/1944

Hivatkozással a Nm.
felszólitásra a Műemlékek Ors
vetési előirányzatát a követk

I. Személyi kia

Bár a műemlékvédelm
területének megnagyobbodásáva
léptetése esetén is jelentéke
a Műemlékek Országos Bizottsá
lőinek száma az elmult évekbe
tovább a munkaerő hiánya az e
ző műemlékvédelemben fennakad
tehát a Nm. Minisztériumot, hog

Marko Károly
Florenz

1847. nincsilel.

Pàris itélete. olaf
Karácsonyi Guido gf
Anlajol -

L

Markó Károly Pisában.

1842. Pesti mügyl.

Képzeleti tájlép. olaszt.

Iszer V. V. tulajd.

L.

Marko Károly

cród

Markó Károly. (életrajza mindszenek Marastoni József által rajzolt arcképével) Az ország tukre 1862. II. szám.

Markó Károly id

rod

Londern 1844 II.

374 l

lád Vidra

Ferto

Csomagjáts

Makó Károly id

Művészet 1902 146, 148, 218,
329, 330, 345, 382
– 1903. 72, 290
– 1904. 133, 411 – 413, 417
– 1907. 179, 419, 420
– 1909. 333-338, 404, 405
– 1910. 257
– 1911. 106, 136, 152, 182
– 1914. 380, 406 – 408,

Magyar Művészet
1925. II. 42, 238, 360-1, 371
509, 577-8., 520-1.
1926. 4.
1927 165, 294-7
1928. 137, 564, 610, 612

nark-
ni
péd
tel 210
eszt-
ztus
Mátyás
24), 3455
03), 2366

85. *id. Markó Károly:* Faun és Nimfák.

119. *Rippl-Rónai József:* Tájkép.

Markó Károly íd

l.

Keleti: Művészeti dolg.

12, 17, 52, 59, 69, 129, 233, 238, 261 l.

alkalmazva. Legkevesebbet találunk
mentes növényi festékkel vannak fest
elején szőtték. Jelenleg e sorok írój

A másik egy egészen új torontál
fehér alapszínen polychrom geometr

Az első szőnyeg mustrája — kivált
meglehetős kezdetlegesnek, egysz
gulat, mely ügyesen választott és c
jelleget.

A másiknál, mely — mint említő
lunk nagyobb élénkséget, míg a szín
nyeg némileg a régibb, XVI—XVII. s
hazánkban nagy mennyiségben mara

Nagyítás nélkül állíthatjuk, hogy
nagy kincs birtokában vagyunk. Az
Brassó, Segesvár, Nagy-Disznód, M
keleti régi szőnyegekkel, melyeket
XVI—XVII. századokban a padokra, a

Sikerült ezekből nehányat — k
tárlat régészeti csoportja részére m

letek nálunk is történhettek. Mind-
alaki a Casula St. Stephani-nak (ma
séges byssust a veszprémi apáczák

kimutatni, hogy az udvar és főurak
nkban is készítettek, nem fér semmi
vszázadokon át űzi, még pedig nem-
nt, vagy patyolatot állítva elő, hanem
ínhangulatú darabokat készítvén.
, divatosnak találjuk a szövőszék
lgárok aranyszálakkal beszőtt katrin-
chnikát, sőt itt-ott egészen hasonló
s hazánk több más vidékein. Az anyá-
ű szövőszékkel az ügyesség folytonos-
rszerűleg űzött foglalkozás fogásaival
sával.
vidékein, hol a parasztnők a leg-
vörös, kék, sárga selyemmel arany
szítenek. Eléggé bizonyítja ezt azon
népipar eme termékeit saját magok

Markó Károly id

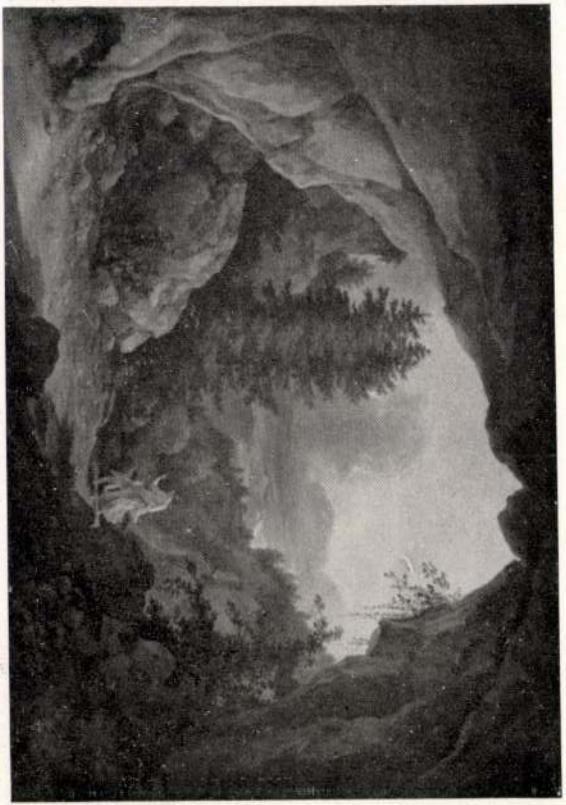

30. id. Markó Károly.

III

Almásy-Teleki III-1940

IV

193. Jan van der Heyden

Markó Károly íd

MARKÓ KÁROLY:

23. A Tátra Kakaslomnicról (1813 ?), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
24. A Tátra Lucsivnáról (1813), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
25. Képzeleti táj (1814), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
26. Téli táj (1820), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
27. Szepesi táj, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
28. Uborkát hámozó leány, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
29. Visegrád, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
30. Alföldi táj, olajfestmény, a Fővárosi Képtár tulajdona.
31. Olasz táj, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

31a Olasz táj kápolnával, olajfestmény, Wolfner Gyula tulajdona.

31b Páris ítélete, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

Nemzeti Szalon (1937. már.
Szepesi Művészek

CZAUCZIK JÓZSEF:

1. Virágcsendélet (1800), olajfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
2. Csendélet szőlővel, olajfestmény, Zsedényi Béla tulajdona.
3. Wieland Júlia arcképe (1825), olajfestmény, Wieland Györgyné, Wieland Andrea bárónő tulajdona.
4. Almássy Lajos szepesi alispán arcképe, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
5. Prihradny János Dániel és családja, olajfestmény, breznói Prihradny Kálmán tulajdona.
6. Madonna, olajfestmény, oltárkép-vázlat, báró Kray István dr. tulajdona.
7. Ismeretlen fiú arcképe, olajfestmény, Kostenszky Kálmánné tulajdona.
8. Férfi arckép, olajfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
9. Női arckép, olajfestmény, Zsedényi Béla tulajdona.
10. Arckép tanulmány, ceruzarajz, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
11. Tanulmányok férfiarcképekhez, ceruzarajzok, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
12. Tanulmányfej, ceruzarajz, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

MÜLLER JÁNOS:

Ernst Muzeum aukcioi

XIII—XIV

Markó Károly id

Olasz tájfürdő nőkkel

Marko Károly-től

Olasz táj romnal,
(1812)
Fa 53 × 84 cm
Repr.

Ernst Muzeum aukcioi
XV

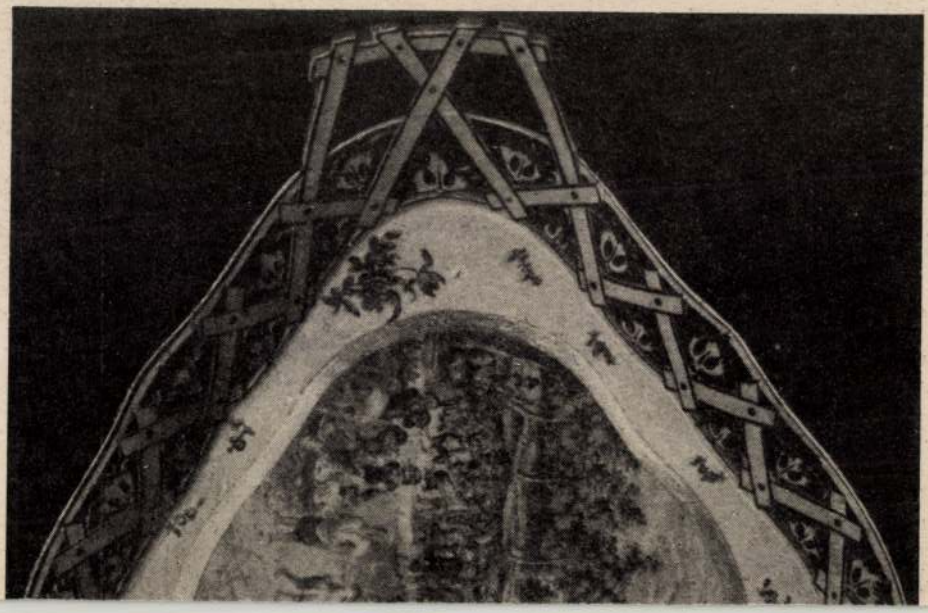

1970. id. Markó Károly.

1971. id. Markó Károly.

Markó Károly id

fordít

Ernst Muzeum aukcioi

52. n. II. r.

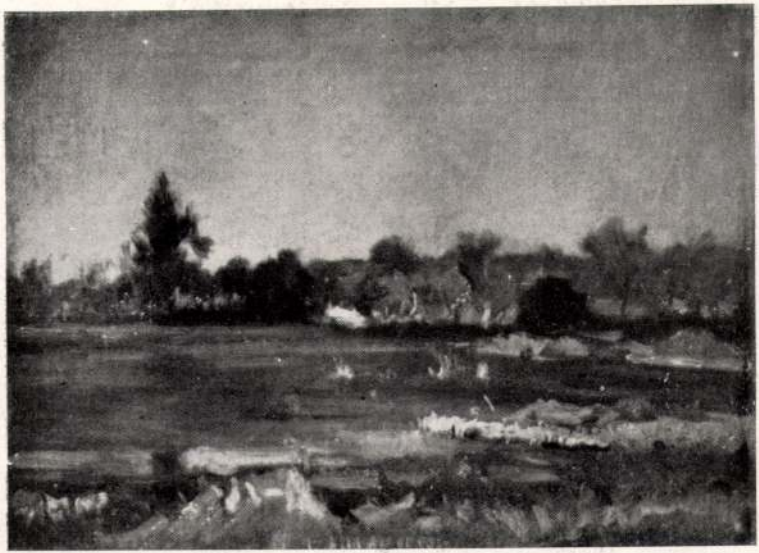

401. Paál.

Markó Károly id.

295. id. Markó. Tájkép Calliston val (1832)

Ernst Muzeum aukcioi 53. sz.

Ernst Muzeum aukcioi XIII – XIV

Marko Károly id.

Táj: Krisztusszal és az emausi útjokkal 1859.

92. *id. Markó Károly:* Eszményi táj.

9. *Baditz Ottó:* Első áldozás.

389. *id. Markó Károly:* Eszményi táj alakokkal.

Markó Károly id

Árverési Közlöny 1940 3. sk. sz.

597. *Szentgyörgyi János:* Katonatiszt képmása.

Markó Karoly id

319. Olasz táj vizesessel
fa 32 x 40

Répr -

Ernst Muzeum aukcioi

XXI

Markó Károly Id

77. Id. Markó Károly.

Almásy-Tellcki I. 1939

140. *Zichy Mihály.*

55. *La Primeau.*

Markó Károly id.

326. Tájkép mitologiai alakokkal

II

Almásy-Teleki IX. 1942

7.

79. *Id. Markó Károly.*

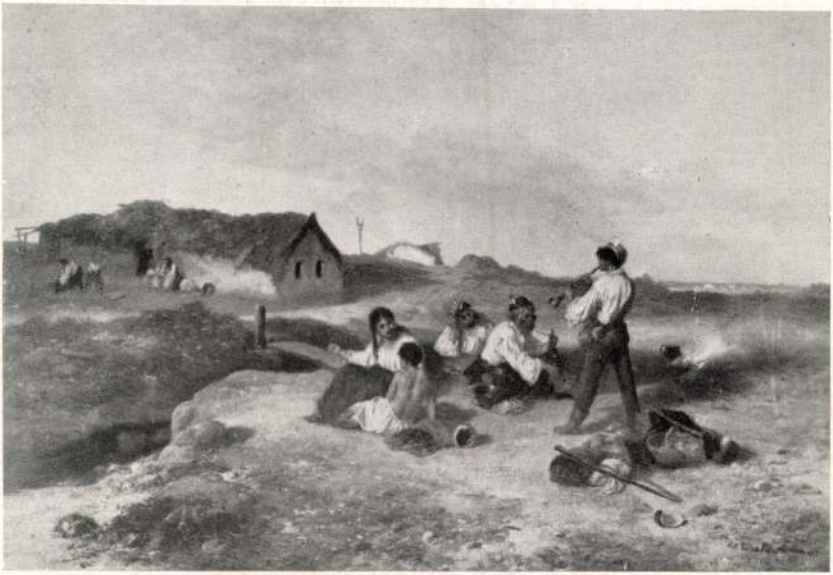

12. Böhm Pál.

Markó Károly id.

Rálátás az óbudai
nézre a Margit sziget
felső csúcsáról c.
olajfestménye repr.

A Gyűjtő

1913. II. 1–2. sz.
41. l.

338.

:88.

Aladár Károly id

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. II. 42, 238, 360-1,
371, 509, 577-8, 520-1
1926. 4.
1927. 165, 294-7
1928. 137, 564, 610, 612
1930. 117, 298-99, 605-6.
1931. 62-65, 69-70, 92,
314-315
1932. 61, 66-67, 71, 79.
1929 19. 179. 292, 355
1933. 152, 258.

Markó Károly úr

Lyka Róma

67, l. - 69. l.

70, 71. 72, 73. l.

«OEDIPUS»-A ÉS A BRITISH-MUSEUM MEIDIAS HYDRIÁJA.

I.

Ugyancsak a montaubani múzeumban van nehány be
tárgyú festménye, mely modern átültetése görög — akkor elt
vázafestményeknek.[1]

Hosszas volna kitérni a David-iskolában készült antik tárgy
ken még nyilvánvaló az iskolai behatás s melyek nem sokba
akkoriban nagyon elterjedt pseudoantik művektől. Csupán
emlékezzünk meg. Az egyik pályanyertes műve: «Agamemno
sátrába érkeznek, hogy őt harcra birják» (1801). A követek k
Odysseus alakjához a vatikáni gyűjteménynek «Phokion» n
görög harcost ábrázoló szobrát használta föl, melyről hat k
készült tanulmány van Montauban-ban.[2]

Ha e képen antik szobrok elevenednek meg előttünk, vi
később készült és eddig kevéssé méltatott «Diomedes megsel

Markó Károly id.

Keleti Gusztáv : id. Markó Károly

16°, 4K, 32L, Budapest, 1871.

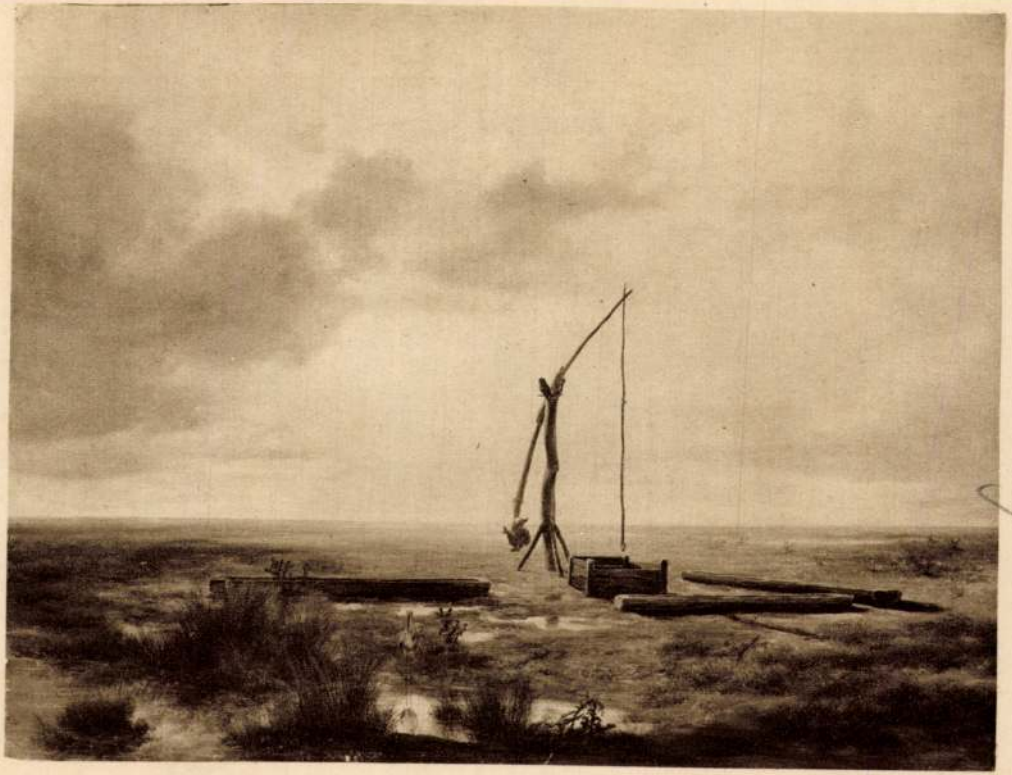

ID. MARKÓ KÁROLY: GÉMESKÚT

KARLOVSZKY BERTALAN:
PARASZTASSZONY

ID. MARKÓ KÁROLY: ALFÖLDI TÁJ

XXVIII.

Marko Károlyád

395.

Ernst Muzeum aukcioi

XV.

30.

MDK

Markó Károly

Markó Károly, litogr. Barabás Miklós u.

A pesti állandó képtárlat. Divatcsarnok 1853. nov.3. 62. 1256-57.

id. Markó Károly MDK

Venus és Amor

Tájkép I-II

Jézus keresztelése

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

id. Markó Károly MDK

A puszta

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Markó Károly.

Önarcképe szerepelt az Ernst-múzeum arckép kiállításán. (említve.)

Kis Újság, 1952. Júl. 13.

Művészetelmélet.

"Markó Károly"közli Esztergár László. leveleiből.

Művészet.1905.III.411-13.

Markó Károly.

Klasszicizáló tájképeit Mészöly Géza Ligeti tanára tanácsára gyakorlatul másolta.

Magyar Nemzet, 1952. Jún. 4.

MDK

Markó Károly

Farkas Z: Az Alföld festői. Nemz. Ujs. ~~1935~~
1943. márc. 7. 19.l.

MDK

Markó Károly

Évk. KMT 1929. 133-136.

MDK

Markó Károly

Müvészet. 19o5. III. 411-413.

MDK

ifj.Markó Károly, festöm.

apja szellemében festett heroikus tájjal szer
repel a gyüjteményben.

-ázár Béla dr.:Biczói Biró Henrik gyüjtemény
Magyar Müvészet. 1931. 533-534.l.Képekkel.

ifj Markó Károly
festő-

M.D.K

Dante illusztrációkat
készített

Gerti László: A Divina Commedia magyar növeghépei . . . .
Művészet, 1964. november – 24 lap.

MDK

ifj. Markó Károly, festöm.

94. Firenze látképe. Repr. X.1.

Árveréti Közlöny. 1938. febr. 2.3k.sz.

mdk

ifj. Markó.

müve: a IX. müvészeti képaukcion

/. Ma nyílik a IX képaukció (Kinizsi u 12. sz)

Népszava, 1963. dec 7.

2. l

Markó Károly

Szabó Júlia írt róla tanulmányt a Képzőművészeti Kiadó „Az én múzeumom" ifjúsági c. sorozatában, 6 színes reprodukcióval.

Pénteki mozaik.
Népszava. 1964. január 10. 92. évf. 7. szám, 4. lap

MDK

Markó Károly, festőm.

1831-ben dolgozik Sopron környékén.

Csatkai Endre dr.: József nádor udvari festője Sopronban.
Soproni Hirlap. 1939. jan.6. 3.l.

Markó Károly festő

MDK

Markó, Barabás, Munkácsy művészetéről.
Szabó Júlia írt tanulmányt.

—: Az első múzeumom címmel Képzőművészeti
Könyvsorozat indul 9.
Bp. 1964. jan. 10.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Markó Károly

Vasárnap nyilt meg Turmayer Sándor kiállitása.
A Reggel 1937. febr. 22.

Id. Markó Károly MDK

Campagnei táj, repr.

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

id. Markó Károly MDK

Olasz táj

Nymphák

Csibáncz

Műcsarnok 1902.

A Bpi Orvosszövetség Műkiállitása

id. Markó Károly MDK

Komoly táj, A hajótöröttek

Campagnei táj

Táj nymphákkal

Hidegkuti táj, 1881.

Műcsarnok 1902.

A Bpi Orvosszövetség Műkiállitása

id. Markó Károly MDK

Tájkép, Szent Zsuzsánna a fürdőben

Mücsarnok 19o2.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Markó Károly

Hálászok.

Festmény

(reprodukció)

Népművelés, 1964 3. szám,
39. lap.

MDK

Markó Károly, festő

„Az én múzeumom" sorozat második kötete Markó Károly és Barabás Miklós művészetét ismerteti.

Könyvekről:

F. L-né: Az én múzeumom 34.

CSALÁD és ISKOLA

Bp. 1964. március XV/3

Markó Károly, festő MDk

Az ifjuság részére készül Szabó Júlia:
Munkácsy, Barabás, Markó cimü
illusztrált munkája.

–: Új képzőmüvészeti Könyvek 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 19.

Markó Károly, festő MDK

A múlt század végén a nógrádi Tarnóc határában talált 46 m hosszú meg-~~[illegible]~~ kövült fatörzzet, egy őszilági őszfenyő maradványait, Markó Károly megfestette.

Aczél Kovách Tamás: Őszilági „Pompeji" Salgó-tarjánban 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 27.

id. Markó Károly MDK

Booz és Ruth találkozása, vizf.

Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi,vizf.

Tölgyfatanulmány, vizf.

Mücsarnok 1909.Akvarellek,pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiáll.

id. Markó Károly MDK

A Kárpátok Lucsivna felől, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiáll.

Markó Károly, id. festő M.D.K.

GTerv szerint a Nemzeti Galéria uj palotájának homlokzatára kerülne szobra.

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári paleta képzőművészeti alkotásaira

Magyar Nemzet 1964. május 10. 13.1.

MDK

Markó Károly id.

dr.Fleischer Gyula művészettörténetiró könyvében szerepel id.Markó Károly, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián.

B.H.,1935.febr.17. 18.l.

MDK

Markó

Törley Talisman Sec. é.n., 93x62 MNG 58.41

Magyar lakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 32.1.

mdk

Markó Károly

ez időben működött

Kovács Éva: Magyar művészet az Ellyomatás
Bp. 1963 20. l. Korában

MDK

id. Markó Károly

Alföldi táj, repr.

KMTárs. 1927. táj- és életk. kiáll. kat.

MDK

id. Markó Károly

Képzőművészet 1931. 41. sz. 136.l.

MDK

id. Markó Károly

Gergely I.: Budapest szfőv. ujabb szerzemé-
nyeinek kiáll. Képzőművészet 1932. 52. sz.
152.l.

MDK

id. Markó Károly

K.: Három kiállitás. Nemzeti Ujság 1927. nov. 13. 13.l.

MDK

Markó Károly id.

Aratás. A Szépműv.Múz. tul.
Sziklás táj, " " "
Uborkahamozó, " " "

KMTárs, 1929. őszi kiáll. 16.1.

MDK

Markó Károly id.

Aratási jelenet. Festette id.Markó Károly. Kőre rajzolta Engerth Vilmos. Az Orsz.Magy. Képzőm.Társ.műlapja 1864.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Markó Károly, festöm.

irod. 112.l.

Lyka Károly: Kis könyv a müvészetröl.
Bp. 1904.I.kiadás.

MDK

Markó Károly

A szegedi képtárlat megnyitása. Vasárnapi Ujság 1899. 12. sz. 192.l.

A m. ügyedi képviselet megnyitása. Vasárnapi Ujság
1899. 12. sz. 192.l.

MDK

Markó Károly

Magyar mütörténeti monographiák. Vasárnapi Ujság 1899. 12. sz. 191.l.

szövárch 20.- 150-lap.

Markó Károly.

A Nemzeti Szalon gyüjteményes kiállitást rendezett müveiből 1899-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Markó Károly.

A Nemzeti Képcsarnok képet vásárol a müvésztől 1851-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története ,kézirat.

Marko Károly.

A Nemzeti képcsarnok a Pesti Müegylettel karöltve elhatározza, hogy az 1860.nov.19-én elhunyt művész hagyatékát vegyék meg.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.1.15.ó

Markó Károly.

életrajzi adatok.

Lázár Béla:Száz magyar remekmü
kézirat.

MDK

Markó Károly

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

id. Markó Károly

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

MDK

Markó Károly

Dr. Neuwirth A. gyüjteménye. Képzőművészet 1929.
23. sz. 185.1.

MDK

Markó, festőm.

765. a Magyar Rézkarcnyomó Mühely két Rézkarc -
Mappájában egy eredeti szignált rézkarca van.
60.l.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.Bp.1936.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. melléklete. Kat. 60.l.

Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.

Mankó Károly

alföldi táj gémeskúttal.

festmény

(reprodukció)

Népművelés, 1964 3. szám, 39. l.

Markó Károly és fiai MDK
festőművészek

a magyar biedermeier idején az életkép festészet nem érte el azt a színvonalat mint az arcképfestészet, de ebben a tárgyban is működött néhány jó festő.

M.K.-ék nevéhez a tájkép műfaja füződik elsősorban

Ők azonban Itáliában éltek s így csak laza szálak füzték őket a hazához.

Entz Géza: A magyar festészet fejlődése.
Magyar Kulturszemle. 1939. II.évf. 6.sz. 1,2.l.

ifj. Markó Károly MDK

Florenz látképe

Műcsarnok 1902.

A Bpi Orvosszövetség Műkiállítása

MDK

ifj. MarkóKároly, festöm
szül. 1830. Bp. megh 1891 Moszkva.

143. Florenz látképe.

Műcst. - A Bp.-i Orvosegyesület Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 18.l.

ifj. Markó Károly MDK

Olasz táj, olf. I-II.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

ifj.Markó Károly, festöm.

saját festésü arcképe.

Ernst Lajos magyar történeti gyüjteményéből 48 képpel jelenik meg a Vas. Ujs. mai száma. 1898. 45.évf. 42.sz. 734.l.

MDK

Markó Károly ifj. (1830-1891)

Olasz tájképei.

Bázár Wolfner gyüj.101.lap

Adm.

MDK

ifj. Markó Károly

Erdei táj

Ybl E.: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 5.1.

MDK

ifj. Markó Károly, festöm.
1822- 1891

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937 4.rk.sz. 29.1.

MDK

ifj. Markó Károly, festöm.
1822-1891

- Tájkép. Olf. Jelz.

Kecske. " "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.fk.ss. 44.l.

Ifjabb Markó Károly, festő MDH

Olasz táj c. képét árverezik.
[?]

—: Őszi művészeti aukció 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. szept. 14.

MDK

ifj. Markó Károly

Olasz táj Nessus és Dejanirával, of.

Táj Hágár elüzetésével, of.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 29.1.

MDK

Markó Károly ifj.

A Szépművészeti Múzeumban Erdei táj c.nagyméretű festménye,mely 1861-ben készült.

Ybl Ervin: Szinyei Merse Pál és a magyar tájkép-festészet.

Magyar Művészet, 1926. 5.lap

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

„... az aranyorok árnyalatokban tartok tájképek művésze, Itáliába vándorolt ki ...“

Perneczky, Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t. 295. old.

Markó Károly, id. festő M.D.

Müve a Szépmüvészeti Múzeum háboru tuáni gyarapodása között.

7 mü

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 185.t.

id. és ifj Markó Károly, festők M.D.K.

nevét némi keserű gúnnyal azok körött emlegeti a szerző, akik Nápoly és Sorrento vidékét tartják a világ legszebb tájának. Ezt mondta a két festő a veszprémi püspöknek Firenzében is, míg az saját maga, a Badacsony tetejéről fel nem federte a Balatont.

Eötvös Károly: Utazás a Balaton körül
Bp. 1908. 5.kiad. I.köt. 33. old.

id. Marko Károly

művei a Magyar Nemzeti Galéria
őrzi

Halász Zoltán: La vie culturelle
en Hongrie, Budapest, 1966.

3341

Markó Károly

Itáliába vándorolt

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

2821

Id.Markó Károly, festöm. MDK

5. Aratás. Vizf.

Képzöm.Társ. 1931. öszi kiáll. Kat. 25.1.

MDK

Markó Károly, idősb.

Aratási jelenet.

Társulati mülap. 1864. Repr.

Szm K T 5o. 1o6.1.

MDh

Markó [Károly], festő

Az ifjúsági sorozatban megjelenik Szabó Julia Munkácsyról, Barabásról és Markóról írt tanulmánya.

— : Új könyvek a képzőművészetről

8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. szept. 24.

id. Markó Károly, festő MDu

Glasz táj c. képe 20000 forinttal
indul az árverésen.

— : Ma nyílik meg a 8. művészeti Képaukció
Kiállítása 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. szept. 21.

id. Markó Károly festő

M Du

Egy védett képe kerül aukcióra.

G. J.: Művészeti aukció

6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 15

MDK

id. Markó Károly, festőm.
szül.1823?

140. Nymphák.
141.
141. Csobáncz.

Mücs. - A Bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállítása. 1902.
Kat. 18.1.

MDK

id.Markó Károly, festöm
szül1790. Löcse,megh.1860 Antella.
Firenze mellett,

135. Komoly táj/a hajótöröttek./

136. Campagnei táj.

137. Táj nymphákkal.

139. Olasz táj.

mücs. - Bp.-i Orsz.szövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kát. 17.1.

MDK

Id.Markó Károly, festöm.
179o. szül.Löcse.megh. 186o Antellában.

313. Szent Zsuzsánna a fürdöben.
/?/
Tájkép. Diana kiséretével.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-Kiállitása. 19o2.
Kat. 31. l.

MDK

id. Markó Károly, festöm.

136. Campagnei táj. Repr.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.

MDK

id. Markó Károly, festőm.

Önarckép. Repr.

?

Markó Károly

másfél názáddal később Claude Lorrain nyomdokain alakította-tájfestészetét.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

334. l.

Marko Károly

Diana vadászata 1850 k. (repr.)

Artner Tivadar: Évszázadok művészete. Bp. 1965. Gondolat K., 605 l., ill.

335. l.

id. Markó Károly (1791-1860)

1. folyt.

Tóbiás az angyallal. 1843. Vázlat. arv. 194×264 mm. Ltn.: 1938-3293.

Jájrépvázlat. ceruza, bister, toll és lavirozás, 237×308 mm. Ltn.: 1954-5205.

Jájrépvázlat. bister, toll és lavirozás, 143×210 mm. Ltn.: 1954-5204.

Jájrépvázlat sziklatemplommal. bister, toll és lavirozás. 314×414 mm. Ltn: 1955-5330.

folyt

Magyar rajz és akvarell. A XIX. és a XX. század a rat. bev. Oelmacher Anna. Bp. 1959

21.

1.

Markó Károly

Itáliában dolgozott, pedig visegrádi tájképével már korán tanújelét adta tehetségének. Firenzében telepedett le, itt festette „klasszicista tájait" Claude Lorrain szellemében. Neve Olaszországon kívül is ismert volt.

Artner Tivadar: Évezredek müvészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

363-365.l.

2.

Markó Károly

egyik harai látogatásának (mikor átutazott az Alföldön) emlékre a Gémeskutas táj.
Az 1848-as szabadságharc bukása után házába fogadta menekült honfitársait, akarcsak Brocky Károly.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

365. l.

Markó Károly

Alföldi táj a gémeskúttal. 1854.
(repr.)

Artner Tivadar: Évszázadok művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

365. l.

Markó Károly ,id. festő M.D.K.

1851-ben a Nemzeti Képcsarnok megnyitásakor müve bemutatásra kerül. 5 tájkép

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 11.1.

Markó Károly festő M.D.K.

A Honderü 1845-ös számában Császrá Ferenc nyilt levélben sürgeti a Nemzeti Muzeum -ban felállitandó magyar festészeti iskola felállitását.

az iskola vezetőjéül Barabást, vagy Markót ajá ja

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. lo.l.

Markó Károly, id. festő

A háborus veszteségek 1952-es listásján szerpel időközben·metkerült müve

Ariadne Naxos szigetén

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bpl 1956, 184.l.

Markó Károly festő M.D.K.

Az 1840-ben alakult Pesti Müegylet megvásárolta Campagna c. képt a Nemzeti Muzeumx részére.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 8.1.

Markó Károly, festő M.D.K.

Képe a Pyrker-gyüjteményben , a katalógus szerint "Jelenet Pyrker J.L. egir érsek patriarchaérsek Szent Hajdan gyöngyei cim- legendájából"

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 8.1.

 M. D. K.

Idősebb Markó Károly festő.
Születete Lőcsén. Fiatal festő,
korában számos nagyon szép tatlai
és sepességi kis mésetű akvarel táj-
kép et festete.

Anna Pobova-Ploskova: Slovenské vý-
tvarné umenie obdobia národného
obrodenia.
Bratislava, 1966. 33. old.

MDK

id. Markó Károly

repr.:

Asszonyok a kutnál

Tivoli vidéke

Magyar festők Itáliában. N.Gal. kat. 1967.

Id. Markó Károly

Visegrád c. festménye (ehl.)

szerepel a „Magyar művészet párisi kiállításán" a kép. műv. Muzeumban

Gerevich Kászlóné: A magy. műv. párisi kiáll. a kép. műv. Muzeumban

Magyar Ifjúság 1966 VIII. 20.

MDK

id.Markó Károly

Olasz táj jelenettel, tus,toll

Tengerparti táj, lav.tus

Magyar festők Itáliában. B. Cat. 1967.

MDK

ifj. Markó Károly

Az Appenini hegyek, o.

Magyar festők Itáliában. N. Gal. kat. 1967.

MDK

id.Markó Károly

Szüret /Tarantella/, o.

Asszonyok a kutnál, o.

Tivoli vidéke, o.

Tájkép Appeggiből, o.

Olasz táj aratási jelenettel /Némi tó környéke/, o.

Magyar festők Itáliában. N. Gal. ~~1967~~rkat. 1967.

MDK

id. Markó Károly

Olasz tájék, o.

Az "Aqua Nera" Róma közelében, o.

Olaszországi táj aratókkal, o.

Olasz asszonyok a kutnál, akv.

Magyar festők Itáliában. N. Gal. ~~1967~~rkat. 1967.

MDK

id. Markó Károly

Tájkép olasz parasztokkal, akv.

Táj vizeséssel, lav. tus

Tájképvázlat, " "

Tájkép sziklatemplommal, lav.tus

Magyar festők Itáliában. M. Gal. katalógus. 1967.

Id. Markó Károly

„Fürdőző nők" című festménye kerül 16.000.- frt-os kiriáltási áron, a bpesti bizományi áruháznak 1967. dec. 12-én rendezendő árverésén elaadásra.

Jelnélküli cikk: 165 fine paintings for auction Dec. 12

Daily News, Budapest, 1967. dec. 10. 61

Id. Markó Károly

„Visegrád" (1828)? olaj, 58,5 x 83 cm, az Országos Képművészeti Muzeumban őrzött képét, színes táblán közli

A XIX század nagy magyar mesterei

Budapest, 1956. Bev.: Lyka Károly

Markó Károly

korai képe a Visegrád

Korán idegenbe ruhadt.

A műalkotásokról. Bp. 1960. 62 l., 24 t., 20 cm. (Kulturális Élet)

28-29 l.

id. Markó Károly (1791-1860)

festő, Bécsben, majd Olaszországban tanult. Rómában festi legtöbb képet. (mesterei mitológiai vagy bibliai jeleneteket, tájképek.)

A műalkotásokról Bp. 1960. 62 l., 24 t. 20 cm. (Kultúrális Élet) 57.l.

id. Markó Károly

Visegrád (repr.)

A műalkotásokról. Bp. 1960. 62 l., 24 t. 20 cm. (Kulturális Élet) 11. kép.

Markó Károly, id. (1791-1860)

A címlapon nerepel „Visegrad" c. műve

A Dunakanyar falói - 1964. Katalógust bev. Bodnár Éva.

Markó Károly

Visegrád, olajfestmény. 1828. –
Magyar Nemzeti Galéria.
(repr.)

Zolnay Vilmos: Miért szép a szép? Bp. 1962. Gondolat k., Franklin ny. – 227 l., 39 t., – 27. kép.

id. Markó Károly

Visegrád

– tept. –

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. Képjegyzék. 37.

id. Markó Károly

Alföldi gémeskút
/szines repr/

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961.

id. Markó Károly

Pogányné cikke az O. Szépművészeti Múzeum közleményeiben 1957. 54-58. l.

u. itt. Bíró Béla közzétette Markó levelét Demidovval való kapcsolatánál 1855-ben.

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. 174 l.

Markó

id. Markó Károly fia magyar források szerint Oroszországban tanult, dolgozott és ott is halt meg.
De ezt megerősítő dokumentumot ként még nem találtak.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. 55. l.

id. Markó Károly

Élete végén nagyméretű képen dolgozott:
László király legendája - Edmund
Zichy megrendelésére
Levelezett A. N. Demidovval
I. Napoleon emlékére szentelt múzeum
festői munkáinak elvállalását előzetes
megnézéshez kötötte. /Elba mentén/ Krimi
háboru közbejött.

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. 55.

id. Markó Károly

2.

Itáliában mitológiai, bibliai témák.
Eurídike 1847; Ábrahám és a 3 angyal
1830-50 körüli tett szert. Uffiziban önarcképe
Appeggiben élt, Geraldesco gróf adomá-
nyaként.

A Tyihomirov: Iszkusstvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961.

id. Markó Károly
1791 - 1860

Szlovákiában született magyar kishivatalnok családban. Eleinte erdőmérnöknek készült.
1818. Pestre utazott, majd Bécsbe.
Először dohány szelencékre miniatúrákat festett és egyházi megrendelésre nagy kompozíciókat /1825. „Levétel" /

A Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. 54. l.

id. Morkó Kóral

---

művei anheiön

NÚ. 1942. II. 28.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatól

MDK

id. Markó Károly

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I.Városz. 1966.

M.D.K.

Markó Károly, id. festő
1791-1860

Visegrád, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 225.kép
259.1

Markó Károly, id. festő M.D.K.

1791-1860

Tájkép / Halászok/ repr.

Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956. 229.kép

259.1.

M.D.K.

Markó Károly, id. festő

1791-186o.

Tóbiás az angyallal, vázlat , repr.

~~XXgáldi templomrom. repr.X~~

Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956.

2o7.1.
258.1.

Merkó Károly

Tól napjainkig nutatja be a Magyar festőművének Itáliában c. kiállítás az olasz festészet hatását a magyar művészetre.

Magyar Nemzet, 1967. III. 3. 4.

M.D.K.

id. és ifj Markó [Károly], festők

nevét emliti a szerző, akiknél Firenzében, a Szabadságharcban osztrák fogságba esett, Szentirmay József támogató barátokra talált.

Eötvös Károly: Utazás a Balaton körül
Bp. 1899. II.köt. 6.kiad. 116-117.old.

Markó Károly, festő

Arisztokrata és bankár pártfogóinak szeszélyeit nehezen türvén, Kisfaludy Károly tanácsára Bécsbe ment, aki már ismerte az ottani müvészi munka értékelésének lehetőségeit. 67.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Adalékok Kisfaludy Károly müvészi pályájának alakulásához. 51.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7. 1967-68. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp

MDK

Markó Károly

Visegrád, repr.

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm. Muz. 1966.

Morkó Károly

korában az esthajnal festése pablonos volt.

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről, Budapest, 1964. 45 l.

ríd. Markó Károly

a XIX század első felének kiváló táj-
képfestője.

A XIX század magyar mesterei
Budapest, 1956. Bev.: Lyka Károly

M.D.K.

id. Markó Károly, festő (1791-1860)

nevét a kozmopolita orientáció-ju osztrák-magyar klasszicista-romanticizmus művészei körött emliti:

Anna Petrova Pleshotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. Jh.s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 1.sz.

14. old.
+16. "
+21. "

MDK

Markó Károly /1791-1860/

Visegrád, o.

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm. Muz. Képzőművészet 1966.

Markó Károly festő M.D.K.

Firenzében halt meg.

Hagyatékából az 1860-ban alakult országos bizottmány 8 festményt vásárol a Nemzeti Képcsarnok számára.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 12.1.

M.D.K.

Markó Károly, id. festő

Müvei a Szépmüvészeti Muzeumban

rajzok, vizfestmények.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956, 160.1.

M.D.K.

Markó Károly, id. festő

2 képét : Erdőrészlet Olaszországban,

Nemi-tó

az 1939-es látogatásakor az akkori olasz külügyminisz-

ternek Ciano grófbak ajándékozták.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, 2 p. 1956. 44.1.

M.D.K.

Markó Károly festő
/1891-1860/

Vizfestménye a Szépmüvészet i Muzeum grafikai gyüjteményébe került.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 162.l.

id. Markó Károly

Nemzeti Galéria rajzkiállitásán bemutatásra kerültek müvei, többek közt a Tóbiás - akvarell.

Körner Éva: Magyar rajz és akvarellkiállitás XIX - XX. század

Rajztanitás 1960. I.sz. 26.l.

Id. Markó Károly

Pataky Dénes: A magyar rajzművészet c. könyvében ir róla. 1960. Bp.

M. Kiss Pál: Könyvismertetés
Rajztanitás 1961. II.sz. 31.l.

ID. MARKÓ KÁROLY

Páris itélete, olajfestmény, 44x58 cm. - 5.500 Ft-ért kelt el.

Szilárd Vilmos: Az aukciós házak hirei - Árverési eredmények. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 43. l.

Patak Jenő

Mülap.

"Aratási jelenet".Markó után"Engertl

Vilmos szerint."

Fővárosi Lapok 1865.I.IV.2.299.old.

Markó Károly, id. festő

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Markó Károly id.

Tájképek és mythologiai jelenetek

Thirring G.dr.:Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 100.l.

Merkó Marcly id.

Tájképek és mythologiai jelenetek

MDK

id. Markó Károly

Budapest szfőv. ujabb szerzeményeinek kiáll.
Képzőművészet. 1932. 52. sz. 152.l.

MDK.

id.Markó Károly

Kiállitási hiradás

Hevsemegyei Népujság 1966 jan.11.

id. Markó Károly MDK

Jézus megkeresztelése

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Markó Károly ifj.

Tájképek

/Erdei tájkép/

Thirring G.dr.:Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 100.l.

Morkó Károly ifj.

Tájképek

/Bródi tájképi/

id. Markó Károly

Aukciókiállításon volt két
tájképe

P. H. 932. nov. 22.

...megvásárolhatók a
Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa György
Megrendelés esetén az összeg MNB 149. 65
ciós Központ számlaszámára utalandó. Ebb
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "Acta
mely a terület épitészeti állagának a török u

Müvész

Markó Károly

A párizsi magyar kiállításon szerepel.

Reforme 1966. máj. 7.

Madró Károly

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon szerepel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Markó Károly, festő

XIX. sz.-i festészetünk egyik reprezentása

—: A magyar képzőművészet magas színvonala Párizsban

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. máj. 8. 7.

Id. Markó Károly festő

Szövegben említett mű: Női portré

1966. jan 23. Pestmegyei kirlap

Szokoly Endre: Kincsek egy nagymagosi kis házban

MARKÓ KÁROLY, id. festő

K. M. képet küldött be a pesti Műegylet kiállítására. (1840, 241 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Mathó Károly festő

Szövegy említi műveinek részvételét a párisi Petit Palais magyar kiállításán

1966. ápr. 13. Magyar Hírek

id. Markó Károly

MDK

Részlet a római Campagnából

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

id. Markó Károly

MDK

Bibliai jelenet

Műcsarnok 1938 őszi tárlat

14. Barkó Károly

Bibliai jelenet

M.D.K.

Markó Károly, festő

„a magar Claude Lorrain" képei is szerepeltek az ~~Erzedenes~~ Országos kiállításon. Cirkiró nagy elismeréssel emlékezet meg róla, s hozzáfüzi, hogy „nem egészen önkéntes számkivetésben" halt meg Italiában, mint a firenzei Akademia tisztelet beli tanára.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.
VIII. 8. sz. 222 old.

Marko.

Az Ernst-múzeum XXXIX. aukciójának
kiállításán műve szerepel.

Reggeli Hírlap, 1924. Nov. 18.

Markó Károly

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei

PH. 1930. I. 5.

Markó Károly

A Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

NM 1930. I. 5.

Uhrig Károly

Az Ernst-museum retrospektiv kiállításán szerepelt művei.

P.V. 1930. I. 5.

Markó Károly

testőrnivész

Postatakarékpénztár ünnepi-csarnokának
aukció kiállítása - képe szerepel. -

Pesti Hirlap

1934 X 23

Markó Károly
testőrművész

Postatakarékpénztár Árverési csarnoka — ankoszjának kiállítása — képével szerepel. —

Függetlenség
1934 x. 20.

id. Markó Károly

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

A régi gárdában id. *Markó Károly* és *Barabás Miklós* a főszereplő, ez pompás miniature-fejeivel, amaz finom tájrészleteivel.

PH.929.X.6

MDK

Markó Károly

Markó Károly arcképe Barabás Miklóstól

Divatcsarnok 1853.ápr.28. 8.157-59.

Markó Károly

Az Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

M. 1930 I. 5.

Iványi Károly

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán
megjelent művei.

MK 1930. I. f.

Markó Károly

Az Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

BH. 1930 I. 5.

Marké Károly

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

MO. 1930. I. 5.

MDK

id. Markó Károly /Lőcse 1791.IX.25.-Campagna,1860.XI.19/

Tájkép, o.

A puszta, o.

Tájkép, o.

Budapest szfv. gr. Zichy Jenő Muzeumának katalógusa. 1923.

Mattis Kálmán

Az Ernst-múzeumban retrospektív kiállításon szerepeltek művei.

EK 1930. I. 5.

MŰVTÖRT DOK

MARKO KÁROLY
festőm.

Dutka: A magyar grafika és éremművészet.
Magyar Nemzet, 1959. aug. 2o. 8.l.

MŰVTÖRT DOK

MARKÓ KÁROLY
festőm.

Péter I: Az Alföld a festészetben.
Népszabadság, 1959. jul. 26. 7.l.

MŰVTÖRT DOK

MARKÓ KÁROLY
festőm,

Ma délben nyilik az Alf. a festészetben...
Magyar Nemzet, 1959. jul. 4. 4.l.

MÜVTÖRT DOK

MARKO KÁROLY

Élet és Irodalom
1957.I.éf.17.sz.

MÜVTÖRT DOK.

MARKÓ KÁROLY
festőm.

Népszabadság
1957.IX.24.4.old.

MÜVTÖRT DOK

MARKÓ KÁROLY
festőm.

Artner T: Tárlat - Kisujszálláson.
Esti Hirlap, 1957. aug. 25. 2.l.

MÜVTÖRT D°K

MARKÓ KÁR°LY

festőm.

Népszava, 1958
dec. 3. 3. °ld.

MÜVTÖRT DOK

MARKÓ KÁROLY
festőm.

Magyar Nemzet 1957.
nov.29.7.old.

MÜVTÖRT DOK.

MARKÓ KÁROLY
festőm.

Népszabadság
1957.X.15.4.old.

MDK

id. Markó Károly

Tájkép olasz parasztokkal, vf.

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz. kiáll. 1940. jan. 8 l.

MDK

id. Markó Károly

Részlet a római Campagnaból, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
9 l.

id. Markó Károly festő M.D.K

tajképei az esztergomi Ker. Muz. ban.
rajzok és vízfestmények u.o.

Genth. Müeml: 1959 I. 83, 84

MDK

id. Markó Károly, festő; 1790-1860.

Táj vizeséssel. Gouache.

Ernst Muz. aukciói, XXV-XXV. - 35. l.

MDK

id. Markó Károly

Folyó, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

35 l.

Nyiracsád (Hajdú)

Gör.kat.templom épült a XIX. sz

/Szabolcs vármegye. MV és V. Bp

MDK

id Markó Károly festő

1969. A KT felajánlja a Nemzeti Múzeumnak megvételre 11 db-tájképét, amelyeket ifj Markó Károly küldött a KT-nek Firenzéből

MDK-A-II-1/502.

Id.MarkóKároly MDK

Nevének emlitése a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállitásával kapcsolatban.

Pogány Ö Gábor: A Magyar Nemzeti Galéria. A Magyar Nemzeti Galéria közleménye 1.szám. 1959. 118.l.

Id.Markó Károly MDK

Tőle és Barabás Miklóstól kezdődően az egymást követő festőnemzedékek csaknem valamennyien belekóstoltak az atmoszférikus valóságábrázolásba.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.17.l.

MDK

Markó Károly, id. festő: 1791-1860

campagnai táj: Fa

Jel.: C. Markó 1840.

Illustr. XV tábl.

Ernst Ann. aukc. 54. k. - Kiáll. 1936. nov. 22-29.

Jegyz. 16. l.

MDK

id. Markó Károly fertő

Rajzalbumát fia, M. Károly ajánlja a KT-nek megvételre. 1877.

MDK-A-1-1/767

Id.Markó Károly MDK

Mint Barabás,s mások tájképeix is,
Visegrádja csupán előzménynek tekinthető
Mészöly szerteágazó tevékenységéhez.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.szá-
zadban.Bp.1959.13.1.

Id.Markó Károly MDK

1791-1860

Az Alföld ábrázolására irányuló kísérlete provincializmusnak tünt az olasz tájak hódolói szemében.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.12.1.

MDK

id. Markó Károly, 1791-1860.

Téli táj, gouache

Magy. rajz 500 éve. Szépm.Mun. kiáll. 1940.jan.

6 l.

Markó Károly id

Olasz táj, Ernst Vilmos tulajd

Olasz táj. Dános Géza tulajd.

Ernst Museum kiállitásai.

C VIII. (1930.)

NAGY GYŰJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSA

Markó Károly id.

l.

Szépmüvészet.

1942. 159. l.

Nagyságos
Genthon István urnak
Budapest.
Iparművészeti Múzeum.

MDK

id. Markó Károly

Visegrád, festm.

M.Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
lo l.

Markó Károly, id., festö. MDK
/1791-1860/.

Tájkép fürdö nökkel. Of.
Illusztr.XVI.tábla.

Mozes megtalálása. "
Illusztr. XV.tábla.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935.nov. -Képek. Kat.14.1.

MDK

n. id. Markó, festő
a XIX. m. vízfestője.

(egy.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
Képző művészet 1931 43-44. n. 185. l.
1931-es tárlat.

Markó Károly id

Visegrád, olaszt
repr. 581. l

Bibliai jelenet,
olaszt 582. l.

Tivolii táj
olaszt. 583. l.

Uborkát hámozó
leány, vizt
584. l.

LykaMagymű1300-50

Mosonmegyei Múzeum műtárgy

1913-ban VIII. 147 – 149

Markó Károly id

ciot

~~Műcs. kiáll, tól~~

Pipics 32. l.

Markó Károly id. festőművész
Jézus Jákob kutjánál
Műbarát kiállitása, 1950

MYSKOVSZKY VIKTOR (1838—1909)
Garamszentkereszt
Papír, vízfestmény.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

NYERGESI JÁNOS (szül. 1895)
Pipázó paraszt
Papír, szénrajz.

KÜLFÖLD

CASAGRANDE, MARCO (olasz szobrász, 1804—1880)
Szent János apostol
Papír, ceruza.

Szent Mátyás apostol
Papír, ceruza.

Szent Márk apostol
Papír, ceruza.

CORDONEAU (francia festő)
Viharos tenger hajóval
Papír, vízfestmény.

Markó Károly festőmüv sz
Kapri szigete.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

51. kép. *Garamszentbenedeki festő, 1510: Vir dolorum és donátor.*

2. *A tizennégy segítőszent* (52. kép)
(Belső kép.)

3. *Krisztus az Olajfák hegyén*
(Külső kép.)

4. *Ostorozás*
(Külső kép.)

5. *Keresztvitel* (53. kép)
(Külső kép.)

6. *Kálvária*
(Külső kép.)
Fa, tempera, egyenkint 95×61 cm,
A garamszentbenedeki apátsági templomból, hol a szentvérkápolna oltárának szárnyai voltak.

[redacted]

Markó Károly id.

Magyar Studio I. 14 l.

MDK

id. Markó Károly

Y. E: Uj szerzemények a Szépmüv. Muzeumban. B. H. 1934. jun. 17. 2o 1.

MDK

id. Markó Károly festőmüv.

Kaposi J: Dante a magyar müvészetben. A Cél
1910. 1.sz. 17 ~~18~~ 1.

id. Markó Károly

Gerlötei J: A velencei biennale

Szabadi Szóság 1956 III ért. 36 r. szept. 8.

3 l.

Markó Károly festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jun. 4. 5.

id. Kathó Károly Jenő

Magyar Nemzet XI. 1955 dec. 23. 5.
Okt. 12. 5.

id. Markó Károly MDK

"Visegrád" (1825-1830)
47.o. repr. 44.o. l.kép.
Festői technikája.
48.o.

Kampis Antal: A Nemzeti Galéria.
Műv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 43-50. o.

MDK

Markó Károly, id.

(a 180 esztendős Képző- és Iparmű-vészeti Gimnáziumban tanult.) (más adat nincs.)

18 évtized és 18 év.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 46. sz. [4. l.]

MDK

Markó Károly

Visegrád-ja és gémeskutas pusztai képe szerepel a Magyar Nemzeti Galéria első kiállításán. (más adat nincs.)

A. T.: Ma nyílik a Nemzeti Galéria. Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 43. sz. [1. l.]

Markó Károly

Vas. Ujs.
1861. 573 P.

+ (A *Markó-képtár megszerzésére*) gr. Andrássy György 100, gr. Steinlein Otto 30, Jankovich Gyula és Simonyi Antal 20—20, b. Podmaniczky Frigyes pedig 10 ftot.

Markó Károly

Vas. Lyc

1861. 562 l

+ (A Markó-képek megvételére) István és József főherczegek — mint Magyarország fiai — 300 frt ajándékoztak.

MDK

Markó Károly

Olasz táj

Bibliai jelenet

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

21 l.

MDK

Markó Károly

A Magas Tátra Nagyszalókról

Javorina

A Magas Tátra

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

21 l.

MDK

Markó Károly

Osztrigaszedők

Tájkép

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.
22 l.

Markó Károly

Ideális tájkép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

11 1.

Markó Károly, 1791-1860

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

4 l.

MDK

id. Markó Károly

Az esztei vár, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1908.

MDK.

Id. Markó Károly festő

Fürdő nők a Campagnaban. Mauthner Zoltán gyűjt. repr.: 12 o.

Faun és nymphák. Szépm. Muz. repr.: 13 o.

A magyar akt-kiállítás albuma. Örmáll: Lyka-Majovszky-Petrovics. Bp. 1926 12-13, 162.

M. D. K.

MARKÓ Károly festő

szül. Lőcse

Rombauer János portréja

Vargha László: Rombauer János ismeretlen festménye 151. l.

Művészet. 1953. 1-2. 17.

MDK

Markó Károly

A Székesfőv.Képtár uj szerzeményei. Magy.Nemz. 1940. aug. 14. 6 l.

MDK

Markó [Károly]

(Ciano gróf budapesti látogatása-kor élt Markó-képet kapott a Szépművészeti Múzeum gyűjteményé-ből.) (más adat nincs.)

Veres Pál: A Szépművészeti Múze-um félévszázados élete.
Magyar Nemzet, Bp. 1952. 53. sz. [3. l.]

Markó Károly
festő

MDK

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841–1849

MMM Évkönyve 1951, 134.

MDK

Markó Károly festő

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841–1849.

MMM Évkönyve 1951, 134 l.

MDK

id Markó Károly

Könyvszemle. Művészettörténeti tanulmányok szerk. Dávid Katalin Művért 1957.VI.évf.4.sz.324.l.

MDK

Markó Károly
festőművész

Szana Tamás (1844-1908) monográfiát
adott ki M.K-ról.

H. Zádor Anna: A Magyar Művészettudomány
Történetének Vázlata 1945-ig

MMM Évkönyve 1951, 2V l

MDK

Markó Károly
festő

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsiról.

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

MDK

id. Marko Károly
festőművész
(1791-1860)

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükröződése a XIX. századi magyar festészetben

MMM Évkönyve 1951. 421.

MDK

Markó Károly
festő

Zádor Anna: Kiss Bálint

M.M.M. Évkönyve 1952, 38 l.

MDK

Markó Károly
festő

A Műegylet úgy határozott, hogy 1855-ben Markó-tag-
képe helyett Molnár festményét litografáltatja

Gerszi Teréz: A magyar történelmi litográfia
M.M.M. Évkönyve 1952, 54 l.

M. D. K

MARKÓ Károly Pestő

Részt kiván venni az Országház épité-
sére kidetett pályázáton

Egry Margit - Wellisch Judit: Az Országház
S.f.

M.D.K.

id. MARKÓ Károly festő

Müvért. 1955. 1. sz.

Haraszthiné Takács Marianna: Az Országos Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei 1945- 1955. 86.e.

Markó Károly, 1790-1860.

Visegrád, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 1.

MDK

id. Markó Károly

Erdei patak, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Markó Károly

MDK

írásbeli hagyatéka a Szépm. Mz. Adattárában mutatja, mily hatalmas munka vár még művészettörténészeinkre.

S.e.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Markó Károly

Konyhában

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

21 l.

MDK

Markó Károly festöm. és Weber Henrik, festöm.
1818-1866

M.K. 1853-ban Pesten járt,..felkereste többek közt Weber Henriket, kinél Salamon király fáságát ábrázoló kép kötötte le figyelmét. M.K. felvilágosította W.H., hogy a ballada nem nyugszik történelmi alapon,mert a historia nem tesz említést Salamon nejéről,kihez sóhajai szállnak.

Koday Ernö könyve.Weber Henrik festö.1818-1866.

39 l.

Markó Károly

Vas. Ujs.

1861. 406 l.

† (Markó Károly képei megvásárlására) ujaboban következő adományok folytak be: b. Baldacci Antal részéről 200 ft; Barabás Miklós iven 40 ft; Gottier Ignácz iven 22 ft; Smrecsányi Dárius iven 24 ft. 90 kr. A becses festményvek 12,600 ftnyi vételára még mindig nincsen együtt.

† [illegible]

Markó Károly festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jul. 22. 4.

Gerendássy Gy.: Markó kiállítás a Fővárosi Képtárban.

Markó Károly festő -

magyar Nemzeti VII. 1951 jul. 18. 5.

Mathó Károly festő

Magyar Nemzet X. 1954 szept. 12. 7.

Markó Károly festő

Magyar Nemzet X. 1954 jún. 19. 5.

Markó Károly festő

Élet s Irodalom I. 17. a 1957 Okt 25.

Oelmacher A.: Magyar Nemzeti Galéria.

Mérnöki irodája

BUDAPEST, IX. RÁDAY U.

POSTATAKARÉKPÉNZT

Levelük kelte ◆ Ihre Nachricht

Levelük jele ◆ Ihr

TÁRGY ◆ BETRIFFT

Markó Károly festő

MDK

D. Szanzó Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841-1849.

MMM Évkönyve 1951, 133 l.

Markó Károly

festő

MDK

"Vemist a gigasok üldözőbe veszik" című képe.

"D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841-1849.

MMM Évkönyve 1951, 133 l.

MDK

Markó Károly
festő

„Jupiter születése" címü képe

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hirlap

MMM Évkönyve 1951, 133 l.

Markó Károly
festő

MDK

Az elveszett fiú" című képe.
"

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hirlap 1841 - 1849

MMM Évkönyve 1951, 133 l.

Markó Károly
festő

MDK

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841-1849.

M.M.M Évkönyve, 1951, 130 l.

Markó Károly
festő

MDK

Tehel Péter: Orlai Petrics Soma

MMM Értömpe 1951, 152 l.

M.D.K.

MARKÓ Károly festő

Susrem. 248. 250,

M.D.K.

MARKÓ Károly festő

Visegrád

Jelzi Miklós: Visegrád 26., l.

H. D. K.

MARKÓ Károly festő

Balogh István: Debrecen. 65. l.

M. D. K.

MARKÓ Károly festő

emlékkiállítása

Művészet 1955. 1. sz.

Végvári Lajos: Tíz év kiállításai 81. l.

MARKÓ Károly festő

M.D.K.

1952)

Művért. Bíró Béla: A reformkor művészetének társadalmi háttere 85.l.

Markó Károly festő

Élet s Irodalom I. 13. n. 1957
aug. 30.

Markó Károly
festő

MDK

Sr. Lajta Edit: Kisfaludy Károly festői működéséről

M. M. M. Évkönyve. 1951. 1160.

Markó Károly
festő

MDK

D. Szenvző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841–1849

MMM Évhönyve 1951, 142 l.

MDK

Markó Károly
festő

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hirlap 1841–1849

MMM Évkönyve 1951, 140 l.

Markó Károly
festő

MDK

Két Markó képet vásárolt a Nemzeti Képcsarnok.

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Divatlap 1841-1849.

MMM Évkönyve 1951, 140l.

M D K

Marxistische Gruppe
Pesth

Mit [illegible] Kopf [illegible] Monat [illegible]
[illegible]

[illegible] Pesth
[illegible]

MMM [illegible] 1951, 1961.

MDK

Markó Károly
festő

Helyreigazítás a P.H.-ban, Markó képei valódiságáról.

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841-1849.

MMM Évkönyve 1951, 141 l.

MDK

Markó károly festő

Római Campagna vidékének részlete " képe

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hirlap 1841-1849

MMM Évkönyve 1951, 141 l.

Markó Károly
festő

MDK

Florenci műtermében M.-t honvágy gyötri

D. Szemző Piroska: Képző művészetünk és a Pesti Hírlap
1841 - 1849

MMM Évkönyve 1951, 141 l.

MDK

Markó Károly
festő

Olaszországban is segítségére van a művészi tanácsért hozzá forduló magyar művészettársadalomnak.

D. Franzó Pinaska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841-1849

MMM Évkönyve 1951, 141 l.

Markó Károly festő

Magyar Nemzet VI. 1950 okt. 6. 5 l.
Végvári L.: Magyar grafika

MDK

Markó Károly festő
(Carlo Marko)

1876. „Tengeri tájkép"-et eladta Egerton Smithnek, s kéri a KT-tól pénzét, a „Tenger"-t, hogy artis eladja „Piniák" c képét a KT tombola meg adományai fejében

MDK-A-I-1/735.; 736.

MDK

Markó Károly fertő

Firenze, 1875. „Boschetto di Pini" és „La Marina"
e képeit KTrmk vétele kínálja

MDK-A-1-1/722.

M

Markó Károly festő

„Die Brigate von Boccaccio" c. képét a KT kiállítása kési felvétetni. 1867.

A KT megvenni a képet.

MDK-A-I-1/425., 434.

MDK

Markó Károly festő

1867. KT-kiállításra küldött képei:

„Waldpartie bei Vico in Cornica"
„Der See von Nemi"
„L'arc alla Catena aüs Cornica"
„Die Ernte bei Florenz"
„Die Ernte bei Tenavalle"

MDK-A-I-1/421.

Markó Károly festő

1977

1 tájképet küld a K.T-nek kiállításra

MDK

MDK-A-1-1/814

MDK

Markó Károly festő

1877. KT-hiállitásra küldi Firenzéből

„Waldpartie aus Valdoniello in Corsica"

és „Aus der Umgebung von Chiusi" c Képeit.

MDK-A-I-1/774.

MDK

Markó Károly fertő

1877. Apjának rajzalbumát kínálja megvételre a KT-nek (Fizenzéből)

MDK-A-I-1/767.

MDK

Mashó Károly festő

1876. Kilép a KT-ból, mert nem venik meg képeit Adóssága töröltetett a „Pinia liget" c. képének átadásával a KT-nek.

MDK-A-I-1/742.

MDK

Markó Károly, id. 1791-1860.

Táj, Venus és Ámor alakjaival

Tájkép szüretelőkkel

A gázlónál

Alm-Tel. 3. auk. 1940. ápr. 7 l.

MDK

Markó Károly, id. 1791-1860.

Erdei ut

Sziklás ut

Táj fürdő nimfákkal

Alm-Tel. 3. muk. 1940. ápr. 7 l.

MDK

N.Szál. 86.csop.kiáll. 1936. máj.

MDK

Markó Károly,

Tóbiás az angyallal, vf.

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz.kiáll. 1940. jan.

8 l.

MDK

Markó Károly

Olasz asszonyok a kutnál, vf.

Magy. rajz 500 éve, Szépm.Muz. kiáll. 1940. jan. 10 l.

MDK

Markó Károly

Jézus Pétert az anyaszentegyház fejévé teszi,
vf.

Magy. rajz 500 éve, Szépm.Muz. kiáll. 1940. jan.
10 l.

MDK

Markó Károly

Olasz táj, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.
9 l.

MDK

Markó Károly

Ganymedes, repr.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

M D K

Markó Károly

Cifka Péter: A Szépművészeti Muzeum grafikai osztályának uj szerzeményei. Magyar Nemzet 1955.okt.12.

5 l

M D K

Markó Károly

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 13. 1.

M. D. K.

id. MARKÓ Károly vertő

1846 - 6an Oconom. - 6an

Ybl Ervin: Ybl Miklós 121.

Markó Károly festőművész
Nagy Zoltán: az alföldi tájkép
Puszták Népe, Hódmezővásárhely, 1947, jun.sz.

8325 - 55

Markó Károly

Reformkor művészete. Föv. Közp. XXXVI.kötet.
1948. jul. 5 l.

Markó Károly festőm.

Nonlopi: 3 kiállítás, Szepm. Múzeum. grafikai ont.

Népszava 1955 okt. 30. 83 évf. 256 n. 41.

MDK

Markó Károly (1791-1860

Menekülés Egyptomba,
fára huzott papir, olaj.

Tájkép (62. kép)

Vász. ol.
Sel. C. Markó Flor. 1847

A bécsi Kunsthalleban tartott
árverésen vásárolva.

Magyar Képek, XIX - XX sz. - 46. l.
Bibliogr. feltüntetve.

MDK

Markó Károly, 1791-1860

IV.Béla menekülése, fes m.

Magy. remekmüvek. Ernst Muz.47. kiáll. 1921. máj. lo 1.

MDK

Markó Károly, 1791-1860.

Árkádiában, festm.

Magy. remekművek. Franz-Mus. 47.kiáll. 1921. máj.
12 l.

78

MDK

Markó Károly, 1791-186o.

Olasz táj, festm.

Tájkép alakokkal, "

Magy. remekmüvek. Ernst Muz.47. kiáll. 1921. máj.
11 1.

Markó Károly

festő

MDK

"Éjjeli hangulat"

Balassagyarmat. Palóc Muzeum.

138.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Marko Károly [festőművész]

(Hatással volt rá Petrich András.)

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.
Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz.
275 l.

MDK

Markó Károly után:

Idealis tág, pérmetnet

Szent György Cék M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. - Kat. 326. l.

MDK

Markó Károly, festő.

Ideális táj.

(Szavatosság gal.)

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukc. Kat. 323. C.

Markó Károly [festő]

MDK

Valami szóval ki nem mondható varázsa van a tág alföldi égboltnak, amely egyaránt megbabonázta a

az Itáliába szakadt Markó Károlyt,

az olypusiakról álmodó Lotz Károlyt,

a szenvedélyes escetü Munkácsyt, s

a Tátra aljáról jött Medgyánszky Lászlót is.

Artner Tivadar: Tárlat - Kisujszálláson.

Esti Hirlap, II.évf.198.sz. 1957.aug.25.vas.
2.oldal

MARKÓ Károly

N.N. A 175 éves képző és iparm. gimn...

Művelt Nép, 1955, VI. évf. 14. n. április 3, 4. old

MDK

Markó Károly, festő

Visegrád „a Dunakanyarnak verhetetlenül legfestőibb pontja, s nem csodálható, ha Markó Károlyt is egyik legszebb képe megfestésére ihlette."

Szíj Rezső: Könyvek a Dunakanyarról

418-421. cap.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. július

XIII/7

Markó Károly

Említve

Új szerzemények a Nemzeti galériában
Helyzipar és városgazdaság Bp. 1970.

id. Markó Károly

Tivoli vidéke c. védett alkotásának kihiáltási ára 35.000 Ft., a Bizományi Áruház Vállalat fennállásának 20. évfordulójára rendezendő jubileumi aukcióján.
(Az árverés december 9-13-ig)

Nagyszabású aukció a Bizományiban

Magyar Hírlap, 1968 november 27. 4 e.

Markó Károly

/ ugyanekkor ő alig 2000 - 3000 forintot kapott művéért /

Zádor Anna: Az entergomi főnékesegyház
Bp. 1970 Corvina 20. old

id. Markó Károly

„Tájkép fürdőző nőkkel" c. kis méretű olajfestménye az induló áron 15,000 forintért kelt el a Bizományi Árukai Vállalat 18. művészeti, tavasi aukcióján; a budapesti Műszaki Egyetem Kinizsi utcai nagytermében.

139 festmény 837 000 forintért

Magyar Hírlap, 1968 \ május 29 S. l.

Maskó Károly

Szerepel a „Remekművek"
c. táslaton a Vásban

Ferenc Szamosi: Von der Romantik
bis zum Naturalismus

Budapester Rundschau 1969 X. 31

Id. Markó Károly, Jestő

MDK

Egy műve árverésre kerül.

-: Jubileumi művészeti kiállítás és aukció

B

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 1.

Markó Károly festő

/ 1791- 1860 /

Főképp Rómában és Firenze környékén dolgozott.

Legszebb müvei a Nemzeti Galériában.

Lyka: A művészetek története Bp. 1969. 190.l.

ifj.Markó Károly F.M.19.2.

Pesten szül. 19 éves kora óta Olaszo. apja tanitv. tájképek (58 Este a tngerp.on. Az appenini hegyek, 61 Táj naplementével, Erdei táj.) 1865 Firenze: Dante találk. Vetg.al. Moszkvában halt meg 1891.
Erdei tájat
(Ly.N.r.135.o.)

Anyakvi sz.:.....

Név:.....

Lakcim:.....

Szaktárgyak:.....

Évfolyam:..... Vallás;..... Szül. év: .....

Szaktárgyain kivül tud.....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

MDK

id. Markó Károly

Faunok elől menekülő nimfák

Rőzsehordók

Bibliai jelenet

M. festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

MDK

Markó Károly

Idill, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

id. Markó Károly

Sziklás vidék patakkal, gouache

Szépm. Mus. Graf. Oszt. 82. kiáll.
Hoffmann E. eml.kiáll. 1948. 4oo.

MDK

id. Markó Károly

Tájkép Tóbiással és az angyallal, vf.

Szépm. Mus. Graf. Cent. 82. kiáll.
Hoffmann E. eml.kiáll. 1948. dec.

MDK

id. Markó Károly

Olasz tájkép parasztokkal, vf.

Szépm. Muz. Graf. Oszt. 82. kiáll.
Hoffmann E. eml.kiáll. 1948. dec.

MDK

id.Markó Károly

Alföldi táj szivárvánnyal, of.

M.táj- és életképiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

id. Markó Károly

MDK

Fürdő nők a Campagnában, of.

Faun és nymphák, of.

Idyll, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

MDK

Markó Károly

Tél, of.

Ősz, "

M.táj- és életképiáll. 19-2o. ss. Műcs.

1927. jan.

MDK

id. Markó Károly

Gémeskut

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs. 1927. jan.

MDK

Markó Károly

A kutnál, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

Markó Károly festő M.D.K.

Művét 1962-ben restaurálták :
Fekete víz

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria
az 1962-1963-as évben
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp.1965
164. l.

MDK

Markó Károly

Az országos képzőm. társulat. Vas. Ujs. 1872. 2o2.l.

M. D. K.

id. MARKÓ Károly fettő

1878-ban Simor János megvásárolja
két vázlatkönyvét

Deresényi Dezső - Tolnay László: Esztergom
Bp. 1956. 80. l.

id. Markó Károly

müveit a bécsi Albertinában is őrzik.

Genthon S.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

22 l.

ifj Markó Károly

műveit Firenze és Milanóban talál-
hatjuk.

Genthon I.: Monumenti Artistici Unghe-
resi All'Estero. Acta Historiae Artium,
Budapest, 1970. 1-2 sz.

18l.

id. Marko Károly

egy műve „Tójkép puhatoggal" vissza-
került 1950-ben a bécsi Lichtenstein gale-
riából a szépműészeti Muzeumba.

Gerthon J.: Monumenti d'artisti Ungheresi
all'Estero.

357.

id. Markó Károly

az osztrákok magukénak valljók, a mint-
hogy a plovákok, meg az olaszok, jólle-
het ő magyarnak mondta magál: 144
műve külföldön a következő gyűjteménych-
ben találhatók:

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi
All'Estero: Acta Hist. Artium, Bpest,
1970. 1-2 sz. 181.

Markó Károly id.

Antella, Villa Apeggi – Ascoli Piceno Pinacoteca, n. 3. – Baden, Lauer Zollheim gyűjtemény – Bécs, Kunsthistorisches Museum, n. 2.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1–2 sz. 18 l.

id. Markó Károly

Neu Burg, Bécs; u.o. Városi Muzeum; u.o. magángyűjtemény, n. 62.; Bologna, magángyűjtemény, n. 2.; Boston, magángyűjtemény.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium. Budapest, 1970. 1-2 sz. 181.

i d. Marko Károly

Bukarest – Pogány Géza gyűjteménye;
Chombéry – Múzeum; Firenze, Uffizi képtár; Firenze – Galleria d'Arte Moderna, n. 2.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1–2 sz.

181.

id. Markó Károly

Firenze – Aquado márki tulajdona, n. 2. –
Firenze – Reviczky Adám gróf tulajdona;
Genova, Városi muzeum; Grafenegg,
Kastély, n. 2.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz. 181.

l'd. Marko Károly

Graz - Steiermärkisches Landesmuseum, n. 3. -; Hluboka n. Vltavou, kastely, a. 3.; Hollenburg, gyüjtemény Jakob Oeymüller, no. 14.; Innsbruck, Tiroler Landesmuseum.

Gerevich L.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz. 181.

1 ol. Marko Károly

Karlsruhe, Staatliche Kunsthalle –;
Kopenhága, Thorwaldsen muzeum, n. 5.;
Lipcse, Museum der Bildenden Künste;
Mannheim, Städtische Galerie, elpusztult
1943.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Hist. Art., Apest, 18. 1970. 1–25.

8

id. Markó Károly

Mexico-City - Academia de S. Carlos - n. 4. ; Milano, magángyűjtemény, 4 drb. - Milano, Galleria d'Arte Moderna, 4 drb. ; Moszkva, Puskin muzeum, 2 drb.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz. 181.

Vol. Marko Károly

Bayerische Staatsgemäldesammlungen – Nápoly, Hapsburg herceg magángyűjteménye; New York – magángyűjtemény.

Genthon I.: Monumenti artistici Ungheresi all'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1–252. 18 l.

id. Markó Károly 10

Portoferraio, Pinacoteca Foresiana, 3 db.; Prága, Pinacotheka; Rómamagántutajdon, 3 db.; Salzburg, Winterresidenz; 3 db.; Schweinfurt, Schöfer gyüjtemény 3 db.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz. 18 l.

11

id. Markó Károly

Gorvento – Museo Correale; – Vaduz; – Galerie Liechtenstein. körülbelül 200 müve a firenzei Spronger gyűjteményből 1894 körül Berlinbe került

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

18 l.

12

id. Markó Károly

A Berlinbe került művei nyomnél-
kül eltűntek.

Genthon S.: Monumenti Artistici Un-
gheresi All'Estero. Acta Historiae Ar-
tium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

18 l.

Marko Károly (idősebb)

bár külföldön alkotta művei egy részét, magyar művészhez tartjuk közel.

Genthon I. Monumenti artisti ungheresi all'Estero. Acta Historiae artium, Budapest, 1970. 1-212.

10 l

Markó Károly (1791–1860)
„Italienisches Landschaft" c. képe
(emb.) a Déri Museumban van

– bozóky – : Die Gemäldegalerie
im Déri Museum Debrecen

Daily News 1969 VII. 27

Markó Károly

„Olasz táj" ci mű műve a debreceni Déri Museumban látható.

-Cozóky- Die Gemäldegalerie im Déri Museum Debrecen; Neueste Nachrichten, Budapest, 1969. jun. 27

6 f.

Markó Károly

művét mutatták be a budai Vár-
palotában rendezett riállitáson.

- Cozóky -: Hungarian masterpiece.
Daily News, Budapest, 1969. szept. 19

21.

M.D.K.

Markó Károly, festő

A Firenze melletti Villa Appegi-ben szívesen látta vendégül a fiatal magyar művészeket. 550.o.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Markó Károly, festő

1859-ben Kakas Márton/Jókai/ a Műtárlaton csupa tájképet sorolt fel. Köztük az övét is. Vas. Ujs. 1858. V. 23 250. X. 3. 477. 1859. V. 29. 260. és 1960. VI. 17. 300. 565. o. 85. jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545. o.
Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Markó Károly, festő

A Képz.Müv.Társ Ligeti Antal vezetésével akciót indított hagyatékának megvételére. Vas.Újs. 1862. IX.II.2. 56-57.old. 572.o. 107.jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

idősebb Markó Károly

A Magyar Nemzeti Galériában a XIX. századi festészet kiállítása idősebb Markó Károlytól Munkácsy Mihály életművéig bezárólag ad képet a fejlődésről.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria, (vezető), 15. l.
Budapest 1967.

id. Markó Károly

Az első termekben a reformkori törekvések, próbálkozások kaptak helyet, ahol is a polgárosulás, a nemzeti érzéstől fűtött érdelmiség térhódítását figyelhetjük meg. id. Markó Károly, Brocky Károly magyarszt külföldön készült képei mellett Barabás Miklós portréi sorakoznak itt.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 16. l.

Budapest 1967

id. Marko Károly

Visegrád, 1828.
(repr.)

Popány Ö. Gábor:
A Magyar Nemzeti Galéria 6.e.
Budapest 1966 ~~4.e.~~

id. Vlaskó Károly

visegrádi tájképét a francia javaslatára állítottákki a párizsi, magyarországi művészet kiállításon.

Boris Lossky: A magyarországi művészet tíz évszázada
(Petit Palais, Paris, 1966. ápr.-jún)
Magyar Műhely (Párizs) 1966. nov. 15. 100-a.

Id. Markó Károly (1791-1860)

Ehö Európában ismert magyar festő.
Itáliában elolyozott (idilli tájba helyezett mitológiai, bibliai jelenetek).
Visegrádi táj c. képe (Budapest, kb. 1828).
– más szemléletű, mint itáliai művei.
Egyik főműve: Ábrahám megvendégeli az angyalt. (Budapest, 1849.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki k., 589 l., 388 kép

49. l.

MDK

id. Markó Károly, festő

Egy műve reprodukcióban megjelent.

–: Újabb művéni képes levelezőlapok 11.

Bp. 1969. febr. 15.

Népszabadság

Munkácsy Károly

a Várban.

Pernecky Géza: A Nemzeti Galéria vendégkiállítása a Várban.

Magyar Nemzet, 1967. X. 11. 4. o.

Markó Károly

Diana c. képét (eml.)

restaurálják a Nemzeti Galériában

Kazzag László: A műtárgyak varázslói

Körallra-hmarott 1969 I. 12

id. Markó Károly

Szüret c. képét (cml.)

restaurálják a Nemzeti Galericiban

Karvag Kásló: A műtárgyak vatárslói

Körösfalmarott 1969 I. 12

Marmó Kónaly

Említve

Artner Tivadar: Az Alföld művészete
Köznevelés, Jg. 1970. 18. 28-30. l.

Markó Károly

festményei vannak a betléri
kastély gyűjteményében

Gágyor Péter: Családból a múzeumig

Új Szó 1970 VII. 3

M.D.K.

Markó Károly

"Ailoi erdőrészlet" c. képét báró Stockinger vásárolta meg a Mücsarnokban rendezett őszi tárlaton, -közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. okt. 23.
4. évf. 4. sz. 62. lap

M.D.K.

Markó Károly

A müvész önarcképét megfestette a firenzei Uffizi-Képtár számára az olasz kormány felkérésére.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok Bp. 1911.
május hó. 29 évf.

Marko Károly

neo-klasszikus stílusban festette
tájképeit.

Németh Lajos: Current Exhibitions.
The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 sz. 174 l.

Markó Károly

Tájkép. (repr.)

Kovács Irén, Sz: Ki ez? Művészettörténeti társas-
~~[illegible]~~ játék. Kártyaszöve-
gek: Kontha Sándor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell.
23 l., /Homo ludens 2./

61. t.

MDK

Markó Károly, festő

1967 dec.-ben kehnárdon betörtek s elloptak két festményt. Az egyik id. Markó Károly: Római táj c. műve volt.

A most előkerült képről megállapítottik, hogy azonos a műv. tört.-i katalógusban látható Római táj c. Markó-képpel.

– : Valódi=e a két lopott festmény? 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 13.

Markó Károly

1791. szept. 25-én született.

13 évet töltött külföldön: Bécs, Olaszországban majdnem egy negyedszázadig élt.

1853-ban rövidebb látogatást tett itthon.

3 fia és egy leánya – mind festők. Apjuk stílusát követték.

Pesti Hírlap, 1966. szept. 25. 6. o.

Markó Károly

Mérnöknek képült, majd a bécsi festő akadémián festeni tanult, 1822-től; Bécsben 10 évet töltöttel, hol anyagi gondok közepette miniatür festéssel s tájkép vázlatok rajzolásával igyekszik megélhetését biztosítani.

L'art de Hongrie du X au XX siècle
Paris, 1966. kiállítás, katalógus.

Markó Károly

1830-ban festi meg „Visegrád" című mesterművét. 1832-ben Itáliába utazik, hol le is telepszik. A római vidék festő csoportjának tagja; főleg mythológiai tájképeket fest. Magyarországgal állandóan kapcsolatban maradt.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Paris, 1966. kiállítás, katalógus.

Markó Károly

A Magyar Tudományos Akadémia tagjává választotta. Hatása a magyar tájképfestőkre jelentős volt. Bemutatott műve: „Visegrád", olaj-vászon 58 x 33 cm, 220 p. a. fekete-fehér többlépreprodukció.

L'art de Hongrie du X au XX siècle Paris, 1966. kiállítás, katalógus.

id. Markó Károly

a XIX század első felében élő festőként megélhetésil Magyarországon még nem találhatott s így Rómába költözött.

L'art de Hongrie du X au XX siècle

Szadi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles," c. cikke. Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Markó Károly

„Visegrád" cimű művéről említi, hogy a kiállításon bemutatásra kerül

Lossky Boris: Előszó. L'art de Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

id. MARKÓ Károly /

3. Ariadne Naxos szigetén. 1857.
Olaj, vászon, 48 x 63.6 cm
J. b. l.: C. Markó p. Ap. 1857.
MNG. ltsz.: 3080 (460)

4. Faun és nymphák. 1859.
Olaj, vászon, 38 x 63 cm
J. a. t.: „C. Markó S. p. Ap. 1859."

4. l.

Erdő a magyar festészetben • Sopron 1958. Kiállítás
Katalógust irta: Bodnár Éva

Reprodukciók

1. id. Markó Károly: Diana a vadászaton 1833.
2. Paál László: Erdei út (Reggel) 1875 körül
3. Paál László: Fatanulmány (Nyúfatanulmány) 1876 körül
4. Měnöly Géza: Utazó szegény család 1881
5. Szinyei Merse Pál: Smrokfenyő 1904
6. Ferenczy Károly: Bükkös

Erdő a magyar festészetben. Sopron. 1958. Kiállitás
Katalógust irta: Bodnár Éva

id. MARKÓ Károly / 1791-1860

1. Diana a vadászaton. 1833. (Vadászó nymphák). Olaj, fa, 38.5 x 52.5 cm.
   J. h. l.: C. Markó 1833. Romae
   MNG. Ltr.: 3085 (5026)
2. Lovastanulmány. 1854. Olaj, karton, 19.5 x 27.5 cm.
   J. j. l.: C. Markó 854.
   MNG. Ltr.: 50.526 (347)

4. l.

Erdő a magyar festészetben. Sopron 1958. Kiállitás
Katalógust irta: Bodnár Éva

ifj. MARKÓ Károly / 1822–1891

id. Markó Károly gyermeke és egyik legtehetségesebb tanítványa

Erdélyi tájék. 1858. olaj, vászon, 57×55 cm.
M. j. l.: C. Markó junior 1858.
MNG. ltsz.: 3089 (53.18)

4.

Erdő a magyar festészetben • Sopron 1958. Kiállitás
Katalógust irta: Bodnár Éva 4 old.

Markó Károly

„Visegrád" című művét a francia kritika a XIX század első mestermüveként emliti.

Perneczky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25. sz. 187 l.

Markó Karolyi id.

Findörö nőt c. olajfestmeje (védett) 16 ezer ft-os kiállítási áron

Pesturepei Hírlap. 1967, dec. 2, „Egy. Der Zoni 5, Aba Novák" – Szerzés kiállítással.

M.D K.

Marko [Károly] J. festő

soproni képtárban lévő képeit említi:

Horváth László: Budapest - Győr - Sopron

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 13.köt./

135. old.

id. Markó Károly

„Fürdőző nők" c. kép.

Szárhatvan festmény
szerepel az idei aukcion.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 2. 7. o.

Markó Károly (1791–1860)

Tájképfestő. Bécsben tanult, magyarországi olajfestményeket alkotott. Híres képe: Visegrádról.

Kovács Irén, Sz: Ki ez? Művészettörténeti társas-~~xxxx

id. Markó Károly Rúnai. F.17.19

1851 Ruth tört. 1852 Emmausba menet. 1854 Kr.lecsöndesiti a vihart. 1853 Diana és Endymion, Axdonis halála, 1856 Európa elrablása, 57 Diana és Akteon, Ariadne Naxoson, 59 Fürdő nimfák.
1850, 58-60 sor olasz táj.
1853 Fürdő tányér. (4.Ni.215) (Ly.N.r.134.o.)

Anyakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás; ..... Szül. év: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

Markó Károly

Portraitja, a magy. művészképmások kiállitásán a Szépmüv. Múz.-ban.

P.H. 931. V. 6.

id. Marró Károly Élete F. A. 2. Mg.

Egyéb mérnök (Lyka N.r.89.)

1853 pesti látogatás után Bécs. Itt festi: Gémes kut, A lföldi táj szivárvánnyal. (Ly.N.r.118.)

Markó Károly id.

"Önarckép"-e, a Szépmüv.Múz.kiáll.-én.

N.U.931.V.6.

Markó Károly id.

"Önarckép"-e a magy.művészképmások kiállitásán
a Szépmüv.Múz.-ban.

M.931.V.6.

Markó Károly ifj.

"Önarckép"-e a magy. művészképmások kiállitásán
a Szépmüv.Múz.-ban.

M.931.V.6.

Markó Károly id.

Önarcképe, a magyar művészképmések kiállitásán,

a Szépmüv.Múz.-ban.

Az Est.

Markó Károly ifj.

Önarcképe, a magyar művészképmások kiállitásán,

a Szépműv.Múz.-ban.

Az Est.

MDK

id. Markó Károly

Halászok

Puszta

M. festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a klasszicizmus tájképfestészetének jellegzetes művelőjét.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Kd.: Pannónia old.

MDK

id. Markó Károly

Viharos tengeri táj szivárvánnyal, o.

Ariadne Naxos szigetén, o.

Szépművv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Markó Károly

Műve a Vár kiállításán

Esztergami tőzikő: Nyolc évszázad remekművei között

Magyar Hírlap, Tp. 1969. sep. 15. 6. l.

MDK

id. Markó Károly, festő

A Markó-család is szerepel a tárlaton.

–: Megnyílt a BÁV 21. képaukciós járatának kiállítása 8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 7.

Markó Károly
festő

1853-ban egy hétig tartó M.o.-i látogatása. „Puszta" c. képe.

A magyarországi műv. tört. I. 389.
Corvina 1970.

1) Markó Károly
festő

~ vól: Kopp Jenő Zamolmánya / Gerevich
Emlékkönyv Bp. 1942 /
Pogány Ö. Gáborné: id. Markó Ká-
roly / Bp. 1954 /;
n. ö. Adalékok Markó Károly Vi-
A magyarországi műv. tört. I. 380.
Corvina 1970.

2) Markó Károly
festő

Segrád című művének keletkezéséhez
/ Az Orsz. Szépműv. Múz. Közl. 1954. 117 /
Pogány Ö. Gáborné: id. Markó Károly mű-
vei / Művtört. tanulm. 1957 /

A magyarországi műv. tört. I. 350.
Corvina 1970.

Markó Károly id.

Külföldön élő mélyen híres magyar festő.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1940

Ifj. Markó Károly

Szépe szerepel a szekszárdi

Balogh Ádám Múzeum Szállításán

Magyar Nemzet 1970 április 22

6. old.

id. Markó Károly

rajta szerepel a Nemzeti
Galéria új szerzeményeinek kiállításán

Magyar Nemzet 1970 június 24
4. old

Markó Károly

„Tájkép Apegyiből" c. műve szerepel a Nemzeti Galéria új szerzeményeinek kiállításán

Magyar Nemzet 1970
június 24
4. old.

id Markó Károly

festő.

Itáliában töltötte élete nagy részét.

Firenze környékén lakott.

Tájfestményein az oban tój bontakoznak ki. Tiatalkori műve a „Visegrád".

Magyar művtört. 6. 34.

MRT-Minerva 1971

Id. Markó Károly
festő

„Diána a vadászatom" 1833.
Repr.

„Visegrád" 1830 körül.

Magyar művtört. 6. 33-34.
MRT - Minerva 1971.

1 id. Marko Károly
festő.

Campagna faj.: 1838. o.v. 45,5 x 99,5 cm.
Budapest MNG.

Hazatérő halászok. 1851. o.v. 110 x 164,5 cm.
Budapest MNG.
Rept.

A magyarországi művészet. II. Képm. 565, 566
Corvina 1970.

21 id. Marbó Károly
festő.

Magyar alföldi táj gémeskúttal.
1857. O.V. 41 x 53 cm. Budapest MNG.
Repr.

A magyarországi mív. tört. II. Kép n. 567.
Corvina 1970.

Id. Markó Károly

Neve említve.

Erdeyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 5. l.

Id. Markó Károly

Neve az 1966-os képzőművészeti perrel kapcsolatosan került említésre.

Kurucz Gy.: Százoldalak kincse...; Művelődés, 1970. 1. sz. 17. l.

Id. Markó Károly

Miniatűr tájképe Szilágyi Dezső (Ilyhely) gyűjteményében.

Kuncz Gy.: Százados kincse...; Műgyűjtő, 1970. 1. s. 17. l.

Maki Károly

festménye szerepel a Pápai

Helytörténeti Múzeum Ziállításán

Magyar Nemzet

1969 augusztus 2.

4. old

MDK

Markó Károly id.

Nürnbergi magy.kiáll. kat. 1929.

MDK

Markó Károly

Vasárnapi Ujság. 1861.564.o.

MDK

A Műcsarnok téli tárlata.

Markó Károly

Nyugat 1928. jan. 1.

id. Markó Károly

MDK

Szépművészeti Muzeum Évkönyve VII. 1935. 180-182.

MDK

Markó Károly

Uj Szántás, 1948. jul. 433 l.

A reformkor művészetét...

MDK

Markó Károly

Fővárosi Lapok, 1875. I. 637. o. A mütárlaton.

id. MARKÓ KÁROLY

Szerepel Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században c. könyvében.

Könyvespolc.

Pest Megyei Hírlap, 1971. jan. 13.

~~Meq~~

Id. Markó Károly
festő

„Visegrád" Repr.

A magyarországi műv. tört. I. XVIII.
Corvina 1970.

MDK

id. Marko Károly

180 éves az ipari és képzőművészeti gimnázium. Fenti művész is tanulója volt.

Esti Hirlap 27 sz. 1959. febr 1 2 old.

m.vk

id. Markó Károly
festő

Europa elrablása c. kép kikiáltási ára
"a BÁV művészeti aukcióján 36000 ft. volt.

(l. c.) Senki többet harmadszor
Nejszeva 89 évf. 242 sz 1961 okt 12, 8 h

MDK

id.Markó Károly

Fürdő nők a Campagnában, of.

Idyll, of.

Faun és nimfák, of.

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 22. l.

id. Marhó Károly, festő M.D.K.

a XIX sz. első felében újjaszülető magyar festészet egyik úttörő mesterének bisztervázlatait, mint az 1955-évi kiállításon szereplő újabb szerzeményeket, emliti:

Körner Éva: A Grafilai Osztály 38.-ik kiállitása. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1956. 8.sz. 125. old.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

119-20

élete utolsó éveit, 1848-tól 1860-ig a Firenze melletti Villa Appeggi-ben, a regényes fekvesű egyrori Medici villában töltötte családjával együtt. Bár gyakran betegeskedett és látása is romlott, még mindig elárasztottár megrendeleserrel. Ig gr. Zichy Edmund rendelt nála 1853-ban egy Szt. László tájképet, melyhez Markó alapos tanulmányok után azzt horrálátni, de nem tudta megszerezni Geiger Péter Nep. János osztrák festő (1805-1880), ismert kiadványát: „Képek Magyarország történetéből", mely./.

Biró Béla: Markó Károly ismeretlen levele Zichy Edmundhoz 1854-ben.

Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1954. 5.sz.
119-120.old.

id. Markó Károly, festő

M.D.K.

120

a legmegbízható kosztümtörténeti mű hírében állott. A kép sosem készült el, s a vázlata is elveszett. Körben Demidoff, Nikolajevics Anatolij (1813-1876), Firenzében elő dúsgardag orosz, Napoleon egyik unokájának férje, ari Elba szigetén arazt Napoleon emlékezetére egy muzeumot épittetni, Markóra szándékozott bízni e muzeum festeszeti diszítését. Ez a terv a körbejött kaimi háboru miatt maradt abba.

Biró Béla: Markó Károly ismeretlen levele Zichy Edmundhoz 1854-ben. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1954. 5.sz. 120.old.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

„A comói Villa Pliniana"
c. képének reprodukciója!

Pogány Edith: Adalékok Markó Károly "Visegrád" c. képének keletkezéséhez. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1954. 5.sz. 57.old. 35.ábra.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

„Visegrád" c. képét, melyet 1890-ben vásárolt meg a Szépművészeti Múzeum. szignatura és közelebbi adatok hijján eddig a legkülönfélébben datálták. Szerző egyéb Markó képek stiluskritikai összevetése alapján a „Visegrád" keletkezési időpontját 1826 és 1830 közé teszi.

Pogány Edith: Adalékok Markó Károly „Visegrád" c. képének keletkezéséhez

Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. 1954. 4.sz.
119.old.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

119

„Csorsztin és Nedecz" c. képét, mely a Dunajec mentén egymással szembenálló két szomszédvárat ábrázolja, említi

Pogány Edith: Adalékok Markó Károly "Visegrád" c. képének keletkezéséhez. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1954. 5.sz. 119.old.

Pogány

MDK

Markó Károly

Alföldi táj gémeskúttal 1853. /repr./

Hoffmann Edit: Barabás Miklós, Bp. 1950.
17.o.

Markó Károly MDK

1853-ban két képén megfesti az Alföld-et, tizenöt évnel Barabás „Alföldi táj."-a után.

Hoffmann Edit: Barabás Miklós. Bp. 1950. 31. o.

MDK

Markó Károly

neve emlitve

Ernst Muz. 85. kiáll. 1926. okt. 3. l.

MTK

Markó Károly

Géo-Charles: L'art hongrois... Courrier Graphique.
1948. okt. ss. 59.1.

id. Markó Károly, festő

M Dk

A Derkovits Teremben kiállító Markó reprodukciók másolhatók.

H. I.: Reprodukció és ízlésnevelés 8.1

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. okt. 5.

M.D.K.

Markó Károly, festő /1791-1860/

mint a XIX. század elejei magyar festők legtöbbje, külföldön él. Markót Olaszországban a legkiválóbb klasszicista tájképfestők között becsülik.

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie, Debrecen, 1936. 9.old.

id. Markó Károly festő

M.D.K.

„Kilátás a Margitszigetről az óbudai partra" c. képének reprodukciója:

Pogány Edith: Adalékok Markó Károly "Visegrád" c. képének keletkezéséhez. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. 1954. 5.sz. 56.old. 34.ábra.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

„Visegrád" c. képének reprodukciója!

Pogány Edith: Adalékok Markó Károly "Visegrád" c. képének keletkezéséhez. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. 1954. 5.sz. 55.old. 33.ábra.

M.D.K.

Markó Károly, festő

"Diana vadászata" cimü képét a Szépmüvészeti Muzeumban megtekintésre érdemesnek ajánlja:

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie. Debrecen, 1936. 15.old.

id. Markó Károly, festo

Sopronban a Storno gyüjteményben van képe. Csatkai Endrének is van egy kis tenyérnyi Markó-képe, kismartoni korából. Mitológiai jelenet, Latona a parasztokkal. Ezt a csoportot később Markó megforditva alkalmazta egy évszám nélküli képen, amely a Postatakarékpénztár által 1938. febr. 22.-én került aukcióra. 94.old

Storno Gábor: Brunszvik Teréz levele Széchenyihez Markó Károly érdekében 94.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965. Sopron

id. Storm

MDK

ifj. Markó Károly, 1822-91.

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 25 l.

Id. Markó Károly

MDK

Idillikus tájképe.

-k.e.-: Régi nagymesterek. Uj kiállitás a Ripp1-Rónai Muzeumban.
Somogyország. 1957. febr.10.

M.D.K

MARKÓ Károly festő

művei a kiállitáson

Magyar képzőművészeti kiállitás a leningrádi Ermitázsban

Magyar Nemzet 1962. március 20. 4.l.

B.M.N.

Markó Károly

Műve a kiállításon

Bényi László: XIX. századi magyar festészet/ kiállítása a MNG-ban

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960. 183-184.p.

ifj. Markó Károly, 1822-1891
Tájkép, olaj
Kecske, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
44 l.

MDK

ifj. Markó Károly, 1822-1891, festő

Kaposi J: Dante a magyar müvészetben. A Cél.
1910. 1. sz. 14 l.

ifj. Markó Károly /1822-1891/

Közeledő zivatar

Olasz táj

Olasz táj

Sziklás táj

Ernst Muzeum aukciói. XII. 25 l.

tva a levegőbe röpködő pacsirta
jobbról gabonatábla széle kere-
onalát szokatlanul alacsonyra veszi
egy ötödét foglalja el a táj, a
ölti be.
nazok, mint a "Majális"-éi: gyö-
ó színek, ember és táj harmóniája.
ális" szétválaszthatatlan, meg-
esben az egyes elemek kelleténél
zámára; nem azért vannak együtt,
hanem mivel egymásmellé rakosgat-
je, melyen minden füszál, növény
nkább növény egyedek összessége, mint
zsitszőnyeg, melyet a "Majális"-on
m oly üdén természetes, mélyen re-
tja ezt az a tény, hogy ha olyanok
, odateszünk egy-egy fehér papir-
grajzoltuk, vagy lefestettük a ki-
et, hogy fessék meg az alakok kör-
festeni. Ha azonban ugyanezt a
meg, akkor azt fogjuk tapasztalni,
hát belső térben és mondjuk heve-
t s nagyon kevesen lesznek, vagy
tájat fognak elképzelni környe-
oly belülről fakadó, nem oly magá-
annak a következménye, hogy mig
ményeinek müalkotássá sürüsödése,
egy kigondolt témát formál képpé

acsirta" nem mérhető össze a "Ma-
szépséget találhatunk. Ezek között
ét betöltő, kitünően megfestett
n a szemünk előtt látjuk összesü-

ifj. Markó Károly: MDK

Idyll

Ernst Muzeum 1933. jan. CXXXVI.

id. Markó Károly

támogatásában Pulszky Ferenc játszotta a legnagyobb szerepet; 1870-ben az ő gyűjteményéből került – Nemzeti Múzeumba Markó „Ubarkát hámozó leány" c. gouacheja. – Visegrád c. képét 1890-ben vette meg Pulszky F. a József Magyar Képtár számára.

Pogányné Balás Edit: Pulszky Ferenc. – Művtört. Ért. 1969. 3. sz., p. 201-202.

Markó Károly, id.

Szerepelt a XVII. Velencei Biennálén /1930/.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1968, 507.l.

M.D.K.

Markó Károly

A szegedi kiállitásról közölt beszámoló a "jelesebb festők között" emliti a müvészt, aki "képviselve van müvei által" a Képzőművészeti Társulat most megnyilt tárlatán.

Egyetértés, Bp. 1874. szept. 26. I. évf. 146. sz. 695. lap

Markó Károly

Képe a Bustavári kiállítása

Remekmüvek a Bustavári Pabtában

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 12.

ist. Marko Károly

Említve

Meszlényi Antal: Az esztergomi Keresztény Múzeum

Vigilia, Jp. 1969. sept.

Markó Károly, festő

Keleti Gusztáv és Telepy Károly festészetére hatással volt Markó Tájképfelfogása . 50.old

Hiller István: Egy érdekes soproni kép történelmi vonatkozásai 49.old.

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1967
Sopron

Marko Kárdy

Emlitve

Párkány László: A Petró-gyűjtemény kiállítása

Déli Hírlap 1970. máj. 3.

Markó Károly,festő

1949-ben Sopronban a Liszt Ferenc Múz.barokk vázlatokat állitott ki.De ezenkivül más osztrák festők müvei is szerepeltek,közöttük egy Markó rajz,mint újabb adomány a mizeum részére. 272.old

Csatkai Endre: Barokk rajzok kiállitása a Liszt Ferenc Múzeumban 271.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat. [illegible].évf.1966 Sopron

ifju harkó Károly

Terepelő szekszárdi Balogh
Ádám hurcum kiálitásán

Kelet magyarország 1970 IV. 7

Markó Károly

Szerepel az alábbi táslatok

Schelken Pálma: Sa o esztendő
művészete a budavári palotában

Körnevelés 1969 X. 17

Id.Markó Károly,festő

1840-ben a toscanai nagyherceg kinevezte a firenzei művészeti akadémián tanárnak.Itt már elismert művész. Vilmos württenbergi király,Lajos bajor király és Ferdinánd császár rendelésére egész képsorozatokat fest.
95.old

Storno Gábor: Brunszvik Teréz levele Széchenyihez Markó Károly érdekében 94.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIX.évf.1965. Sopron

Markó

Szerepel a BÁV 21. aukcióján

N.N.: Megnyílt a BÁV 21.
Képaukciójának kiállítása

Négyes-badság 1969 XII.7

id.Markó Károly,festő

A Rómában küzködő Markó érdekében Brunszvik Teréz Széchenyi Istvánhoz fordúlt 1835 okt-ben,hogy évi 800 frttal segitsék,mert 20 frt-jával kell eladnia képeit,amiket már 1500 frtot is kérnek. 94.old

Storno Gábor: Brunszvik Teréz levele Széchenyihez Markó Károly érdekében 94.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIX.évf.1965. Sopron

ifj. Markó Károly, festő

MDK

szerepel.

– : Megnyílt a BÁV 21. képaukciójának kiállítása 8.

Népszabadság, bp. 1969. dec. 7.

id. Markó Károly MDK

Jézus tanitványaival

Mücsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

MDK

id. Markó Károly

MDK

Aratás, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

M.D.K.

Id. Markó

"Balogh István államtitkár" cimmel interjut közöl a lap Kóla Margit tollából. A beszélgetés során az államtitkár elmondja milyen kép gyüjteménnyel rendelkezik. A müvészek között szerepel id. Markó alkotása is.

Szinház, Bp. 1946. ápr. 6-12. II. évf. 12.sz. 4-5. lap

Markó Károly

Szerepelt az Cérverési Csarnok kiállításán.

MO 1936. XI. 8.

Markó Károly

Szerepelt az Árverési Csarnok kiállításán.

MO. 1936. XI. 8.

Markó

Alkotása szerepel az Ernst-muz. LI aukc.-kiállitásán.

M.935.III.30.

Markó

Alkotása szerepel az Ernst-muzeum LI aukcióján.

P.H.935.III.31.

Markó Károly

Szerepelt Weiss Béláné gyűjteményének

aukcióján.

Ф.Ж. 1936. XI. 15.

Harkó Károly

Tájképe szerepel a XXI. velencei biennálén

Nemzeti lipág 1938 VI. 19

Markó Károly

Szerepelt az Ernst-aukción

MO 1936. XI. 22.

Markó Károly id.

Alkotása szerepel a Szépmüv.Muz. új szerzeményeinek kiállitásán.

Est, 934.VI.17.

Markó Károly

Postatakarékpénztár árverési csarnokának februári aukcióján szerepelt.

MH.934.II.25.

MDK

id.Markó Károly,festö

Önarckép.

A V all.és Közokt.Min.vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Muz.-ban. 1938.jul.1.-aug.1.Bp.1941.Kat.8.1.

mdk

Markó károly festőm.

festményéről reprodukció az Ezerszínű Magyarország c. útleírásban

Nagy Tibor: Ezerszínű Magyarország
Népszűvelés, 1955. 2. éof 5. sz 319. l

M. D. K.

MARKÓ Károly, id. festő
(1790 - 1860)
Tájkisfestő

Visegrád (1818 körül) rezr.

Dombi József: Művészettörténet Bp. 1960. 316. l.
318. l.

M. D. K.

MARKÓ Károly, id. festő

(1791 – 1860)

Munci az esztergomi keresztény Múzeumban, Bp. Nemzeti Galériában

1849. Ábrahám megvendégeli az angyalt

1858. Aqua Nera

Müvészettörténeti A B C Bp. 1961. 217, 262, 307, 517, 554. e.

mdk

id. Marko Károly festőművésznek

Visegrád
Apátak c. festményei
„Az iskolába kivaukozunak," mint reprodukciók.

Lukács Gyula: Az iskola szépsége
Népnevelés, 1907-ben. 2. kötet 541–542. l.

M.D.K.

Markó Károly

"A magyar táj" c. kiállitásra vonatkozó beszámoló emliti a müvész nevét Molnár József nevével együtt, mint akiknél "...studiumkérdés volt egy-egy hegyoldal vagy vizimalom..." tehát feltehető, hogy alkotásaik szerepeltek a kiállitáson "A magyar táj"-jal kapcsolatban, ha a müvek cimét nem is emliti meg a közlemény.
A kiállitást a Fővárosi Népmüvelési Központ Rákóczi uti szalonjában nyitották meg.

Pogány Ö. Gábor: A magyar táj.
Szinház és Mozi. Bp. ~~1962~~ 1948. szept. 8. I. évf. 4. sz. 20. l.

id. Markó Károly MDK

A Kárpátok Kakas-Lomnic felől nézve, gouache

Szépm. Muz.Grafikai Osztály XLVI.kiáll. 1922.
Magyar Tájak

MDK

id. Markó Károly

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. előszé.
8. l.

Markó Károly

Művei a Nemzeti Galériában
voltak

Tibor Sándorné: Élmény volt

Textilélet 1969 VII. 18

MDK

Markó Károly, Jertő

Serepel.

-: Remekművek a Budavári Palotában 47.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 12.

Markó Károly, Jestő

MDK

Szerepel a budavári kiállításon.

-: Vizitáció, Dorottya-szobor, Jánosréti
Jöltár a Várpalotában

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 szept. 10

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

id. Markó Károly

(1791–1860) az első nagy magyar tájkép-festő. Mérnöki tanul mányokat végzett, majd Pesten és Bécsben tanult festeni. 1832-ben letelepedett Itáliában.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

340 f.

Markó Károly

a Rómában fellépő malária miatt
Pisába utazott.

Lyka Károly: Vándorlásaima művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

160 l.

id. Markó Károly

1832-ben már megfestette egyik fő művét, a Visegrádot. Az idealizáló-kompozíciót gyakran kapcsolta össze valóságelemekből, a természetben megfigyelt részletekkel.

Lyka Károly: Romantikusok a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

340 l

id. Morkó Károly

Rómán kívül Pisában és Firenzében
is hosszabb ideig tartózkodott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet
körül, Budapest, 1970. 363l

340 l

id. Markó Károly

„Tivoli vidéke", olaj, vászon, 63 x 84.5 cm,
M. Nemzeti Galéria. 70. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet
körül, Budapest, 1970.

id. Markó Károly

„Campagnai tój", olaj, vászon, 75.5 x 99.5 cm; M. Nemzeti Galéria; IV. sz. reprodukció, (színes).

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

id Markó Károly
festő

Dr Csatkai Endre festette id.
Markó Sopron megyei kapcsolatait.

Bodnár Éva: In memoriam Csatkai Endre.
MŰVÉSZET, 1970.október - 22.lap

Id.Markó Károly festő

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Festészet.

Noe áldozata, fest. id. Markó Károly.

Atheneum. 1874. V. 380.

Világi építészet - Középület

Vitkovszky:
Országház terve, 1845.

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
146.
"Marko Károly"

Festészet.

Romai campagna, fest. Markó Károly

N. Muzeumban.

Pesti Hirlap. 1845. 420. sz. 21. l.

Kiállitások
A Nemzeti Szalon Markó-gyüjteményes kiállitása, 1899. február

Művészet, III.,19o4. 8o-85.

Lázár Béla: A Nemzeti Szalon története.

Ifj. Markó Károly "Nápolyi hecs-
hepászter" c. festményéről

Fővárosi tapok 1868. IV. 28. 392.

Hír

id. Markó Károly festőművész

Fővárosi Lapok 1866. 1.21.63.

Hír a Társulat választmányi üléséről

Markó Károly festö.

Atheneum. II. 15/16. 31/32.

Márkó festö.

Atheneum. 1840. I. 785-91.

id. Markó festő

Atheneum. 1840. I. 637-40.

Mardó —, fertő

Müggyűjtő 1927. 11., 76. l.

Mardó —, fastó

Műgyűjtő 1928. 6-7, 178-80. l.

Markó Károly festőművész, 1870.

Archaeologiai Értesítő

II., 1870., 8. szám, 155.

Markó festö.

Athenæum. 1873. II. 881-85.

Markó Károly
festő"

Budapesti Szemle, 1876. XII.
226 – 271. l. – Pulszky Ferenc:
Életem és korom.

Markó Károly festő

Budapesti Szemle, 1888. LIV.

480-501. l. Pasteiner Gyula:
Régi és modern képek bírálata.

Marko Károly

Pesti

Budapesti Szemle, 1862. XVI. k.

349. l. – Magy. Tud. Ak.

Márkó K. festö.

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 2. sz. 50. l.
12. sz. 147. l.
1880. 9. sz. 133. l.
5. sz. 73. l.

M a r k ó Károly festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
103-108.
"Egy müvész társaság .."

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1861. 1.sz. boritéK

Főváros és vidék

M a r k ó K á r o l y festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
146.

M a r k ó K á r o l y festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Markó Károly, festő

Hasznos Mulatságok, 1842.II. 396.

Adalékok.

Markó Károly, festő

Életképek, 1848. II. 97-102.

Pap Gábor: Irányrajzok.

Markó Károly festő

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Markó Károly festő

Pesther Handlungszeitung, 1844.
dec. 18. XVII. 77./306.

Markó Károly festö.

Katol.Szemle.1929.929-36.l.

id. Markó Károly

Katol. Szemle. 1938. I. 88-92. l.

Markó Károly festö.

Katol.Szemle.1937.I.230-32.l.

Markó Károly festő

Magyar képzőművész, 1864

ápr. 20. I. 2. 17-19.

Maszák Hugó, F. J.: Markó Károly.

Markó Károly festő

Mamar képrőművész, 1864

ápr. 20. I. 2. 30.

A művészeknek az állam általi má-
molítása.

Markó Károly festőművész

Fővárosi tapok 1866. XII. 16. 1176.

Hír a tácsi Müegyhel kiállításáról

id. Marko Károly festőművész

Földrajzi lapok 1867. VI. 17. 554.

Az a Képz. Társulat kiállításáról

Id. Markóthárdy, festő

Pásztortűz, 1927. 4 sz.
96. l.

Szokolay Béla: Magyar tájkép és zsáner képki állítás a Műcsarnok ban.

id. Marhó, festőművész

Pásztortűz, 1926. 3 sz.

70. l.

Sudrolay Béla: A budapesti akthiállítás

Markó Károly festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1935. XXVIII. année, LII. Tome,
512 – 516. l.

Kopp Jenő: Markó Károly.

Markó Károly (idősebb)

festő

Revue de Hongrie

1926. XIX. a. XXXIV. k. 182-185. l.

Singer - Wiese Pál és a magyar tájkép-festészet (Ybl Ervin)

Jd

idősb Markó Károly festő

Budapesti Hirlap, 1881, VI. 18

3. n. 3. o. (Sz. és M.)

Patak Jenő

Markó festő/19.sz./müve a N.Muzeum-
ban.

277

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.19.761.ol

id. Markó Károly festo /61

Budapesti Hirlap, 1882. VII-18

196-n. Melléklet. 2.o.

Magyarország legidősebb festőművésze meghalt

id Markó Károly
1860. Hagyatikából 8 képet vásárol a
heme. Mus.

Magyar Minerva T. 1900
41 l.

Id. Markó Károly festő

Századok 1887. 666 o.

Marhó, festó

Pesti Divatlap, 1844. III.

172.

Stamisak e a Marhó kép etc.

Képkiállítás - Könyves Kálmán M. Műkiadó Rt.
Bp.
1910.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 243. l.

Új képek kiállítása Könyves Kálmánnál.

Marhó

Pesti Divattap, 1844. II.
285.
Pesti műkiállítás.

Bihari cigányzenész

Arcképe Donáth János festőtől/XIX sz. e. f./

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

id. Lark6 Karoly festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
328-333.
"Budapest magánképtárai"

id. Marko Károly festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
345-346.
"Keleti Gusztáv"

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. I.k. 93-94.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Honderü, 1843. II.k. 82-88.

Festészeti csarnok

Markó Károly, festő

Honderü, 1843. II.k. 121.

Pesti Salon heti szemléje

id.Markó Károly festő

Pesti Hirlap,1882.nov.12.10.
A bécsi mütárlatról

Markó Károly, festő

Honderü, 1847. II. 75-76. skvl.

Zerffi: A pesti mükiállitás

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1862.juni 28.30.477.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1862.jan.14.2. 32.

Főváros és vidék

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./müve a Képzőm.Társ.jótékonycélu sorsolási kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.12o2.ol

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1862. juni 22. 29.
460-461.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1861.jan.29.5.40.

Főváros és vidék

Patak Jenő

Marko K.festő/19.sz./müve a Képzőm.
Társ.kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.

Patak Jenő

Markó festő/19.sz./müve/az elhunyt

müvész/a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.II.25.179.old

Patak Jenő

Markó festő/19.sz.//:az elhunyt/

müve a Müeg ylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.1.190.old

Patak Jenő

Markó festő/19.sz./"Aratási jelenet"
c.mülapját mindenki nyerheti a Mű-
egylet sorsolásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.IV.2.299.old.

MDk

Markó Károly, festő

Szerepel a Kiállításon.

–: Megnyílt a moszkvai Magyar Képzőművészeti Kiállítás 8.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 16.

MDK

Markó Károly

Templomépitès, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
8. l. 8. l.

MDK

Markó Károly

Elek Artur:Az ujabb magyar müvészet a Szépm. muzeumban. Nyugat. 1920. aug. 818 l.

MDK

id. Markó Károly /1791-1860/

Fürdő nimfák, of.

Tarantella, of.

Olasz táj romokkal, of.

Magyar táj, of.

Magyar mestermüvek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

MDK

Markó Károly

Horváth Henrik: Árpádházi Szent Margit siremléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944. 184–199 l.

MDK

id. Markó Károly

Horváth Henrik: Árpádházi Szent Margit síremléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944. 184-199 l.

MDK

Markó Károly id.

Szépmüv. Muz. Évk. VII. 1935, 182 l.

MDK

Markó Károly, id., festö
1790-1860.

A halász. Jel.:C.Markó pinxit, 1841. Vászon.
46x59 cm. Illusztr.XVIII.tábl.

Diana és Akteon. Jel.:C.Markó p.,1857
Karton.42x53 cm. Illusztr. XVII.tábl.

Ernst Múzeum XLIII.gyüjteménye.1929.kat. 26.1.

Marko Károly

Négy tépe szerepel a Karátsony gyűjtemény árverésén

Budapesti Hirlap 1937 II. 11

Mazkó Károly

Lekepel a Műzárnok

Dr. Diálitorsán

Nemzeti Ujság ~~1937~~ 1925 XII. 8

id.Markó Károly (1791-1860)

Krisztus és a szamáriai asszony.
Miniatür,Sign."C.Markó".
Pusztai tájkép
Olj f.15.5x12 karton.Ltsz:156.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Markó Károly id

l
Crat Frey Öst Kunst
XXIV. k
XXX, 91, 136. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
337

Numismatica portugueza. V - VII

Porto, 1876 - 81.

t. 3 drb.

Markó Károly id

ixód

3

Csánky Ungchal

7. 1. 9. 1.

425968

Markó Károly íd

l

Csányi vasmkiáll

7. l.

Csak úgy a pipája szopókáján keresztül válaszolt:

— Tudom! itt volt.

— Kicsoda?

— A miniszter. A lányomat kisérte haza s egész tisztelettel feleségül kérte.

Valér azt hitte, gonosz tréfát űz vele az öreg.

— Mit beszél? Bolondit?

— Dehogy. A dolog komolyabb, mint az ön támadása. Ön, barátom, vaktöltéssel lőtt s az elevenen maradt miniszter urnak első dolga volt eljönni hozzám s vőül ajánlkozni.

— És mit válaszolt neki?

— Csak annyit, hogy megmutattam neki a revolvert, a mivel lelőttem volna, mint egy kutyát, az utczán, azon a napon, a melyen Gridi Biás lányát feleségül veszi. Az, hogy Veront elveszi-e vagy nem: a leányom dolga; de hogy a vérem meggyalázója egy golyót kapjon a bordái közé: ez a dolog én rám nézett volna...

Valér lerogyott egy székre... Ha mindent megnyert az az ember, akkor ő mindent elvesztett A teljes kudarcz tudata erős fizikai fájdalomként hatotta át egész valóját. Szive, a beteg anyától örökölött kóros szív, nem birta meg az erős felindulást:

Marko Kavčič

rod

Din Paris

20. l.
21. l.
22. l.

Marko Karóly

und

Dorotheum. 360.
Kunstauction
Tafel. IX. Wien
1925

WIEN, I., Dorotheergasse 17

ıng der reichillustrierten Kataloge
g veranstalteten Kunstauktionen er-
s Spesenbeitrages von 25 Schilling,
Kč für das Jahr 1926.

Hochachtungsvoll

Dorotheum

Markó Károly id

festó

vied

Krück II. 212. l.

Vissnyi Gera, tanító III. 54.

Markó Károly id.

festő

ród

Kart. Ung. 99

143 – 156. l.

Ékszer bronzból VII. 161

Marko Károly ud

Kelp. 21. l
22. l.
23. l.
24. l.

Magyar érem VIII. 180.

Markó Károly id

irod

Kosa 197 l

199. l.

Wlassics Gyula: Pharmacia Animii

TV. 140 - 142.

Makó Károly id

Kat Nürnb 1929

10.1=

97. l. — Őszi kiállítás 1930., Ipolyi 45.szám.— Genthon RMF, 46. l. — Pigler Evag. 123 — 129. l. (Képei 126. és 123. l.) — Éber László: Könyvismertetés MM, X., 1934., 255. l. — Pigler: Pótlások, AÉ, XLVII., 1935., 169. l. — Csánky Miklós: A szepesi és sárosi táblakép-festészet 1460-ig. Bp. 1938., 9. l.

ZBURGI FESTŐ, 1450 körül

fium, Kalászos Madonna előtt térdelő lovaggal kép)

empera, 60·5×45 cm.

s Höfel 1839-ben elárverezett bécsujhelyi olyi Arnold gyüjteményéből.

szerint a térdelő lovag melletti sárkány Frigyestől 1468-ban alapított Szent György- utal. A lovag rajta térdel a sárkányon s e um csak annyit jelenthet, hogy a lovag György, ily késői datálást a kép stílusa nem meg.

erzeichniss einer Sammlung altdeutscher emählde... Wien 1839., 30. szám. — rimmel: Lexikon der Wiener Gemälde- mmlungen II. kötet, München, 1914., 9. l. — Gerevich IPGY, 87. l. — Pigler: a vierge aux épis. Gazette des Beaux-Arts, . évf. II. kötet, Paris, 1932., 136. l. — gler Evag 134. l. (Képe 135. l.) — Éber ászló: Könyvismertetés. MM, X., 1934., 5. l. — Pigler: Pótlások, AÉ, XLVII., 35., 169. l. (Benesch szerint a halleini ester műve.) — Hoffmann Jegyzetek, 24. l.

Markó Károly id

1.

Katalog der Gemälde-Sammlung der königl. neuen Pinakothek in München. X. Aufl. 116. l.

számláját 11 K. 60 f-re érvényesit-
üldeni, hogy az átiratban jelzett
di utiszámla ide nem érkezett.
augusztus hó 7-én.

számv. igazgató.

Markó Károly id.

l.

A magyar festőmű-
vészet albuma.

68. l.

A kor szellemi iránya hozta magával, hogy Dunántúl földjén első ókeresztény építészeti művek a vallásos élet szolgálatában álló monostorok, templomok, legyenek. Minthogy az új vallás terjesztői idegen papok — bencések, ciszterciek, premontreiek — voltak; természetes, hogy az általuk hozott építészeti formák érvényesültek nálunk is és így már az V. században a bizánci-szír elemek dominálásával létrehozták az u. n. bazilika stílust, mely nálunk annyiban különbözött az olasz, francia, német bazilikák stílusától, hogy míg azoknak ritkán volt tornyuk, addig a magyar földiek rendszerint 2—4, magába az alapba épített sarok toronynyal bírtak.

A dunántúli keresztény építőművészet kezdeti korát általánosan Szt. Istvántól számítják, bár ezzel szemben több adatunk van arra, hogy már a római korszak őskeresztényei is számos templomot,. sírkamarát építettek. A frank uralom korában Dunántúl földjén, a szalzburgi érsek egyházi főhatósága alatt négy püspökség volt: Szombathelyt, Pécsett, Sopronban, Óbudán, az ötödik pedig körülbelül félszázaddal a magyarok bejövetele előtt Mosaburchban — a mai Zalavárott — létesült.

Az ekorbeli építészeti alkotások idők multával teljesen elpusztultak, vagy átépültek, úgy, hogy a IV—X. századból csak néhány emlékünk maradt. Ezek között első helyen áll a Kr. u. IV. századbeli Pécs temető-

Markó Károly id

ivőd

Kopp Jenő

Uj magyar festészet.

[Bp 1948?]. Officina

1. tábla

Markó Károlyid -

Pulszky Ferenc: Életem és Korom. I. Bp. 1884.
47,50. l.

T.

Dr.Szentiványi Gyula

Budapest

XI.Lágymányosi.u.16.

Óradíj	Kereset összesen	Levonások			Kifizetett összeg	Jegyzetek
	korona	adó	betegpénztár	előleg	korona	

Visegrádi Salamon torony

IV sz. munkabér

1927 év junius hó 20 napjátó

Sorszám	Név	Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Órák összege
	Kőműves								
1	Matók János	–	–	–	10	10	10	10	40
	Napszámos								
2	Kresz Ferenc	–	–	–	10	10	10	10	40
3	Fritz József	–	–	–	10	10	10	10	40
	Felhasmász ang								

Markó Károly id

ivód
2

Farkaspeinthongo

4. l

és 4 tabla

Markó Károly id

ród

i

Fenno-Ugrica

534. l.

Érkezett 1905 júl. 1.

579/1905 sz. (Bpest, 1905 jún. 30.)

Mózes Gyula, asztalosmester költségvetése a főfség részére szállítandó állványrót. (Az állvány megrendelése VII. 1. 98 k kifizetve VII. 28.)

Marko Károly id

festő

Gentmüeml.

261. 301, 315.1

F i g y e l m e z t e t

A Budapesti Közlöny 1943.évi április hó 17.-én kiadott 8
az illetmények után levonandó alkalmazotti kereseti adón felül a t
1.-től kezdődő hatállyal az állami pótadót rendszeresitette.-

A rendelet 8.§-ához füzött 2.táblázat szerint az I., II.
vák, valamint a IV.jár.cszt.hadirokkant és tüzharcosok és tüzkere

A rendelet helyes végrehajtása szempontjából kivánatos,
igényjogosultságukat igazolják.-

Felkéren, ennélfogva, hogy a mellékelt fizetési jegyzék
utolsó hónapi rokkant járadék - rozsaszinü - postautalványt bekérn

Markó Károly

l.

Gerő Művészetről

127. l.

Il discorso di S. A. S. I

Disegno

Marko Karl

geb. in Leutschau.

30. J. alt.

1822-23.

1

Bècsi akadèmia
Könyvtár

Béla II. 229. —

Kenessey Kálmán II. 229

Markó Carl

geb. Leutschau 30 J. alt.

1822.

Bècsi akadèmia
Ujhàzy

Körmöcbányai régi plébánia templom. V. 162.

Madró Károly id.
Gerevich L'arte 24, l. XXIX. Lább.

MAGYAR OTTHONOK

Markó Károly ia

ired

Hacufler 1854

I. 152. l.

Gyapjú, 330×355 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Ipolyi 194. szám. — Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 54. szám. — Dutka 59. l. — Lepold—Lippay 56. l.

DÁVID-SOROZAT 3.
Dávid és Bethsabe eljegyzése. Német (emdeni?) műhely a XVI. század második feléből. Bordürrel.
Gyapjú, 330×510 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Marko Károly id

cvód
i

Hekler M.M. Tört

205. P.

endiek temploma.
emplom.
polna.
mplom.
zt.
ezeték.
eszt (Rastkreuz).
Leonhardkapu mellett be-

nyomai.
n.
om. (?)
ipolna.

Markó Károly id

Svájci táj, dajf. Zebrše.
C. Markó 1857.

Olyan féle, mint amiró
Dános gyűjteményében
3–4 van. Kölcsen
festve.
Gróf Szécsén Miklós tulajd.

Hor Szombathely 56. l.

568

1909.

uár 27-én.

vannak ábrázolva, a hol

i szobában, a ~~melynek~~ falon tükör meg
zó és beszélgető paraszt ül, mig
ereszkedett asszony késziti a
k mellett jobbrafordult macska áll, ~~mig~~
ővas meg rokka ~~guzsalylyal~~ köti le
ül az idősebb jobb kezével kurta
alabb pedig) ~~ostort~~ tart kezeiben
lőtérben balról asztal különféle
obbról lefüggönyözött ágy tünik sze-
inek: kucsma, illetőleg sapka ellen-
pantalló ~~meg~~ és czipő, az arczélben
, rékli, kötény és szoknya. Jelzése

5:150.5 cm.
r 12-én az 5410 sz. leirat alapján

supasz arczu ember alakja bontakozik ki

9.-- Át.lelt.sz. ~~4128.~~ 1385.

Markó Károly id.

Krisztus a kút nál.
54X40 cm. Jelzése
C. Marko 1823.
Gróf Erdödy Sándor
tulajd.

erőd

Horszombathely
13. l.

Nr. 13.

Marko Karoj

wod.

Hock. g. l.

Markó Károly id

39 kepe

l.

Iml

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^1/_2$5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Markó Károly íd

írod

Ybl Ivajc. 1944.

nivatalnak átvételéről.

ságodat kiváló tiszteletünk kifejezésé

mel; hogy azok átvétele iránt inte

28.

Magyar Tudományos
Akadémia
főtitkári hivatala

Gyula urnak,

bizottsága másodelnökének

Budapesten.

Markó Károly id

erőd

Helmtalós 45, 48. l.

Nº 13.

Boccacio

4240. Boccacino.

~~Girolamo Romanino (alkotolag).~~

~~Sz. Bresciaban 1485-ben. + ugyanc~~

Született 1467 tajan. + 15

~~Jezus~~ Jezus imádása.

~~A szent család szent Józs~~

Hegyes vidék előterében van ábr

H Közelében

⊥ Körülök

a kissé balrafordultan tér
donna a földön fekvő gyermek Jézu
szór. ~~mellette~~ balról szent Józse
látjuk, a kik szintén térdre eres
ékesiti. ⊥ az előbbi jobb kezével a
mig az utóbbi~~nak~~ jobb kezében egy
na fátyolt, derékon megkötött bő
kék palástot; az őszbe borult Józ
köpenyt, a melynek alján fia feks
sitott és testét csak részben fed
~~szőnyegdraperia lóg stilizált grá~~
vidék. Az égbolt derült.

~~a keretet~~ 148·5 : 108·5

Fa, méretei ~~154 : 114~~ cm. —

~~Gróf Pálffy János hagyomán~~

Jegyzet. Szárna a Tor
vonatában IV : 11.

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~

~~Girolamo Romanino (Bre~~

~~148 hoch 108 brt. (Grosses~~

65 (8)

pag

Markó Károly id

l.

Ybl Lótz

379 l.

Markó Károly id

27 hiány

Jen 101.l

400.–
21.54.70
9978.90
3660.–
6.193.60

212.35
7.15
26.19
245.69

278.62
7.15
26.19
311.96

278.62
245.69
32.93

Markó Károly id.

Erdő

Koltayolaszmagyar

76. l.

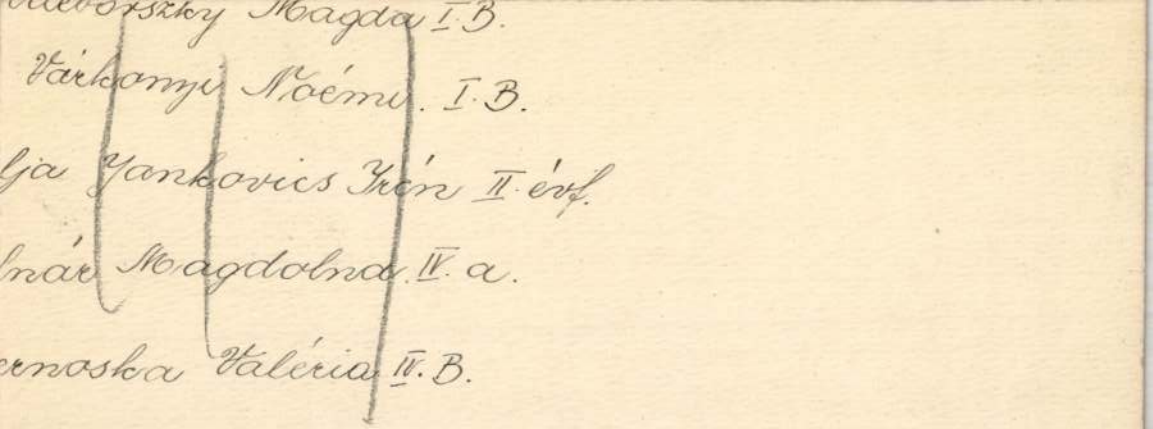
Magda I. B.
Naémi I. B.
Ján II. évf.
Magdaléna IV. a.
Valéria IV. B.

Markó Károly

ivod.

Keleti Gusztáv

tamulnája Markó

Káropól. Hol?

Izana polemizál vele

Markó Károly

rőd

Kapuvésőnélet

32, 33. l.

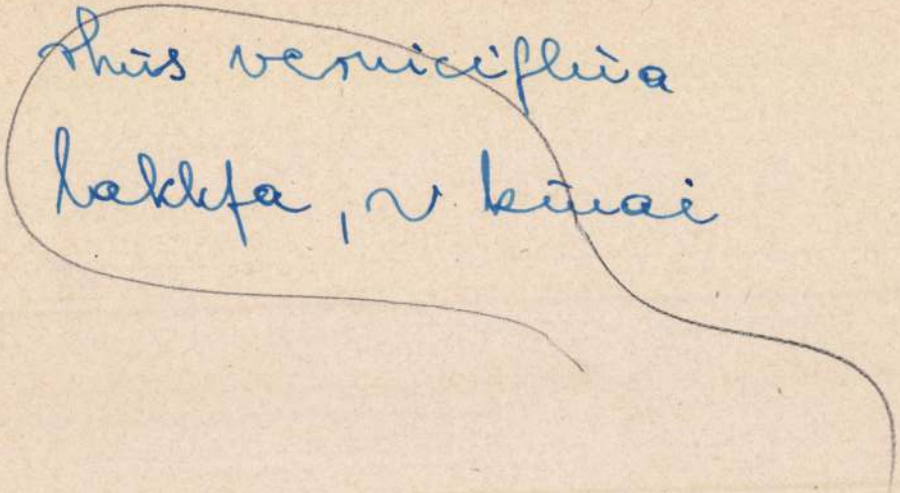

Thus verniciflua

lakhfa, v kinai

id. Marko Karól

Wód

Kofsz 1898 216, 218 l

..... *műhely.*

főnökség!

v..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Markó Károly id

Láid

KB

54.l 121.l

122.l 132.l

id. Markó Karól

ind

Kritik 80. l

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

elyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

id. Marko Karól

Tárgyuntató z Bencsen

(25) Eszmenyitöj nymphák –
kal. Olaff 400 fl

Markó Károly id.

Perálltörtképes

594. l.

Összeolv

Exp. 19

Markó Károly id

vrod
z

Petrovics jegyz

13. l.
20. l.

Nagyváradi vár VI. 169

Markó Károly id

ind

Petrjvégi

37, 82, 83 l.

Markó Károly id.

l.

Petrélet

12, 19, 23, 26. l.

Wajztétérs, Florián

48, 85-86,
CN

Markó Károly id

irád

Pétermagyarmu

Verecke V. 78. l.

80. l. (Krisztus keresztelése nincs reprodukcióban)

Markó Károly id

vod

Pirchan-Szalai

39-40.l. Keppel

elt hatóságot, hivatalt és intézetet
sitem és felhivom, hogy adott eset-
étele nem mellőzhető, az eddigi ren-
en - más alkalmas helyiségekről gon-
ogy a tanitás meg ne szakadjon. Az
aépületek igénybevételére vonatkozó
ltalában és hosszabb időre lehetet-
ésnek vétele után haladéktalanul

az intézetek, amelyekkel a levelezés
kapják kézhez, a többi intézetet a
eni. Az egyházi főhatóságokat hason-
tem.

mber hó 23.

hivatalnak és intézetnek.

Markó Károly id

l.

Pogwien 1948

22. l.

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISTER

26272/1912 szám.

A kereskedelmi
mult évi julius 1-én
kir. kereskedelmi
források" címén cím
címtár ezen ujabb ki

E rendelet ér
adása akár hatósa

Markó Kárly

Grad
2

RR 1879 23 l.
38 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Markó Károly id

irod

Sch L 68 l.

Markó Károly id.

Singer Künstlerlex

III. 112 l.

6 k. 188. l.

Gyulavarsánd h. n. IV. 50

(Marko Károly)

Szana Tamás: (?)
és a magyar tájképfestészet. 8-r 30 kép
160. l. Bp. 1898

Gerstl (2102)

a naopymélt. Vall. a
1917. III-19 kelt V 88
betörés folytán ke
-sére kiutalt 120 K.
jelenleg csak 3 K 10 f.
naopyérdemü bizottsá
mint a kényesebb f
leander és 6 edény gr
viszonyok közepett is si
az orsovai fővámhiva
költségeire 30 Koronát
Az utóbbi költsége
-lányunk terhére számo

Markó Károly id.

irod

Szem Bert

251, 252. l

Lekapja Markót
és bentaságokat
ír.

Natur alizmust
követel Markó-
tól, aki kompo-
nált és eszmenyitek
tájképekbe klasszikus
alakokat fest.

Szerinte: Poussin, Claude
Markó képei ma élvez-
tetlenek, a rajzuk átrá-
zolt biblián és mitológiai ábrázolások miatt.

gos Bizolsága.

felsorolt méretü nyitott
a könyv szekrényről
l

	magas cm	szélas cm	mély cm.	Pengő	fill.	
	200	170	30	80	—	
	200	98	30	55	-	
	200	220	30	85	-	
		185	-			

Markó Károly id

Szabó: Athenaeum

102 l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **MÁJUS** 21. hét

15 Vasárnap		Cantate *Zsófia*
16 Hétfő		N. János *Mózes*
17 Kedd		Paskál *Paskál*
18 Szerda		Venanc *Eric*
19 Csütörtök		Cölesztin *Ivó*
20 Péntek		Bernardin *Bernát*
21 Szombat		B. András *Konstantin*

Marko Károly

Irod
2

Szech

Markó.

1845. niegzl. tajkej.

wod. Szy 137 l.

PIATNIK RT. BUDAPEST

Marko Károly úd

l.

Szabómagyarat

118 — 127. l.

képekkel

Markó Károly id

l.

Szépm. Muz. graf. ord.

25. kiáll.

Markó Károlyád

inod

Szalszlovár

300 l.

Római üvegpohár VII. 186.

Markó Károly id

Sza 40-es 263

.....nevü munkás igazolta.

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

Markó Károly id

l.

Szana 1890

59. l. – 65. l.

66. 67, 68. l.

84. l.

mes, a tagok összesége a teljes üléson gy

3.

Teljes ülés hatáskörébe a követ

a./ az elnöki és alelnöki tiszt

/1945. V.K.M. sz. r. 6. §./ megválasztás

b./ határozathozatal az elnöki

vény tárgyában;

c./ a Tanács évi költségvetésén

jóváhagyásával történő megállapitás és a

d./ az ügyrend módositása, mely

és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása sz

e./ az iskolánkivüli nevelés ors

lása, amelynél azonban részletekbe menő vi

f./ határozathozatal az egyes ko

kérdésben folytatott egymástól eltérő gyak

Szm KT 50 - 106 l.

Madrí Károly, idősb

Arałási jelenet

Társulati mulap 1864

Körülre

Markó Károly id

Egy tájrépe az alábbi
mizemnban.
Kat Bratislavy
297. l

Sbiérky 41. l

Markó Károly

l.

Sörberető 289. l.

28 porcellán bottei.

S. Marco

Geserich 262 l.

Markó Károly id

l.

Sör Vezető

309. l.

Markó Károly id

Jézus megkeresztelése olajt.

Tm Bp 1932

pisher

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

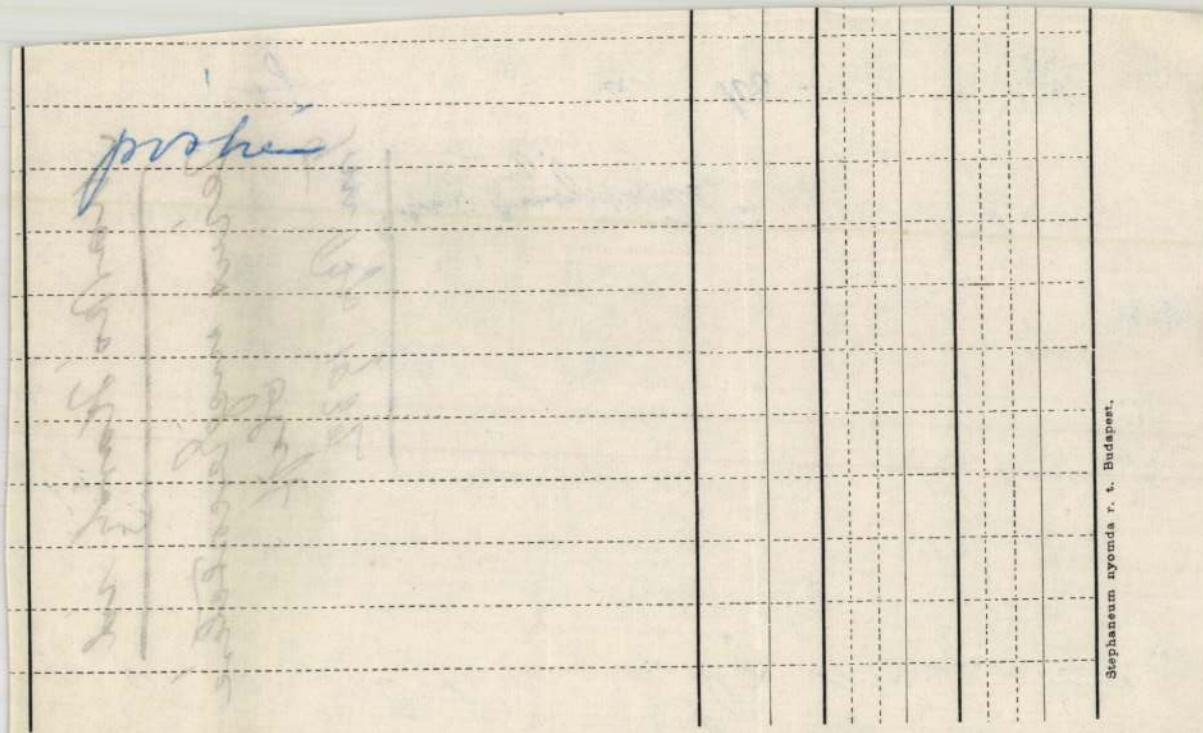

A számlázott összeg aranypengőben fizetendő. A pénz átutalásánál befizetőként azon

Marks Károly

önarchépe

Tört. Képes

Markó Károly id

vód

Toman

419. l.

Markó Károly

Másd

2

Ulo Posta 57 l

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Markó Károly

wód

Wagner Profil

48. Ereklyemuz.

szemöldöke, bajusza és leberetvált álla -
rna. Kék atillája és bal vállára vetett zsinóros
en jobbra tollas csákoja ~~látszik~~ van.

rczi emlékek muzeumából (107/95. No 189).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

572

Marko Károly rd

Tengeri tájkép,
repr.

Om III - 449. l.

VASÁRNAP
21
Kat. Cantate
Prot. Anzelm
Ó-g. 8. Virágv.

N. k. 5 ó. 2 p. N. ny. 18 ó. 58 p.

HÉTFŐ
22
Kat. Szót., Káj.
Prot. Szótér
Ó-g. 9. Eupszik

KEDD
23
Kat. Béla pk.
Prot. Béla
Ó-g. 10. Ferenc

Izr. 15. Passzah 1. n.

SZERDA
24
Kat. György vt.
Prot. György
Ó-g. 11. Antipa

Izr. 16. Passzah 2. n.

CSÜTÖRTÖK
25
Kat. Márk ev.
Prot. Márk
Ó-g. 12. Vazul

PÉNTEK
26
Kat. Kilit, Marc.
Prot Ervin
Ó-g. 13. Nagyp.

SZOMBAT
27
Kat. Sz. Péter
Prot. Arisztid
Ó-g. 14. Ariszt.

Izr. 19. Sabbath

Markó Károly id

l.

Ormadatok

12, 27, 183. 26 ol.

id. Marko Karol

Lwów

Odg 1862. 27 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Markó Károly id.

l.

Oelmacher Dezi

4. l.

szerintek.

Budapest 1938 II. 14

Melléklet 12 db felvételi
rajz. és fényképe
on

Markó Károly

1790–1860

lásd

z

Perlapt 141

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi min'a

Marko Karif

[illegible]

Mal. 21–30 l.

Zareskej

Marko

ind

Zer. 116 l 117 l

Napkelet lex Kron

id Markó Kerol

isod

Om III. 448 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Károly id

ma

1846.

Mryr (92. l.

..... *mühely.*

elyfőnökség!

...év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

e ..... számu .....

biztam.

... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Markó Károly id

Sződ

M. Erdélyi 18. l.

Markó Károly id

írod
z
Myskérnő
74, 141. l.

Markó Károly id

cod

z

Maszlenzergkép

174. z. 365. z.

Markó Károly id

wod

Lyka 1848

48 — 50. l. képcs-
kel.

Kimutató

a rendelkezésre álló

Topografia : 6.122:86
Fényképek :
Könyvtár : 1.919:40
T

7

Markó Károly id

exód

z

Lippich 1901

46. l.

Markó Károly id.

C

Lykanemzromantika

19, 84, 89, 92, 118,
133-135, 140, 207
208. l, 215. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Markó Károly id

Diana a vadászaton
c. kepe repr

Lykanemziomantika
308

Olasz tájaratokkal
repr. u. o. 309 l.

Ariadne Naxos szigetén
repr. u. o. 310 l.

2026. Olgyay Ferencz:

Borult idő.

A dombos vidéken, hol
láskor észlelhető hangulat ö
tornyosulnak, melyek az előt
nek. Jelzése alól balra: Olg
Vászon, mér. 88 : 117.5
Vétetett az 1901: VII.
Nemzeti Szalonban. Ára 600 K

Elszámoltatott 1901: I

Az 1901: XI. 16-iki fe
kelt 92507 ex 1901 számú lei
rosi muzeumnak(98/902)

Marko Károly id.

L. L.

Lyskaakkiáll

12., 13. l.

I V Ó

gyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
6 órakor tartandó
g y ü l é s r e.

ág jelentése.
sztmány megválasztása.
.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

Markó Károly id

iród

Lyka-Muther

II. 239. l.

841. Német fes

A XVI. századból.

A szent Család

501

Kissé jobbra fordult
et parkány mögött d
összetette és imá
szt. József tart és a ki
A M
diés bő ujú rózsaszi
tartó van
szakálla és bajusza lebe
Mögöttük boltz
ar egyszerre és
réssel (három g

Fa, méret
A Nemzet

Lderékon alólig ábrázolt és jobbra fordult

Tétkörekkel kirakott

36

Markó Károly id

l.

Szépm. Mus. Evk

IX. 275. l.

(tábbnör)

Keresztelési emlékérem – sorozat a Berzsenyi Dániel Múzeumban VII. 233–235.

Markó Károly id

l.

Meller Simon: Szi-
nyei Merse Pál
élete és művészete.
20 l.

Menekülés Egyp-
tomba c. képe
a mucheni uj
Pinakothekában

III

680 (1361)

805 (6)

ki

kék palástjában, melyet kissé fölemelt,
és fehér liliomszál van, Ruhájának sze-
hasonló csik.

cm.

uvészeti Muzeumban helyeztetett el. (480/97)
tetett vissza (337-907)

29.32
58
87
928

29.25
145
58
725

32.25
160
64
800

38

Markó Károly id

Tóbiás az angyaltal guás

repr

Szépm. Mur. Ech

IX. 44. tabla

Markó Károly id

l.

Szépm. Muz. Ész

IX. 276. l

277. l.

Markó Károly

erről

Trefort Ágoston:

Kisebb dolgozatok.

Bp. 1882.

Méltóságos

Báró Forst

a Műemlékek Országos B

Markó Károly

ród

Berzeviczy Albert:

Magyar utazik Olaszországban a mult század első felében. Magyar Könyvtár 340 sz. Bp 1903. 33, 37, 38, 46. l.

Méltóságos Báró, É

A pécsi püspök
Köszönöm Méltóságod
zottsága „Kiadványaina
kötetét.

Mély tisztelet
Pécs, 1907, x
Méltóságodnak

~~Tauffer cég mérére~~
~~Galerie des XIX. Jh.~~
~~és T. Riemenschneider~~
~~mestek. beruldöte rög-~~
~~veret átvettem.~~

Rózsavölgyi B.

Markó Károly id

Dési H Kör Kiáll. V.

tökb Egyé kiállítva.

Markó Károly id

ród

Zuboly könyve.

Bányai Elemér válogatott munkái.

Bp. 1916. 238. l.

Markó és báró Brudern József Eapcsolatáról, és M. pesti tartozkodásáról

56.762/1943.III.szám.

Értesit

vári bazilika feltárásá

Négyezeregyszáznyolc /:

Bizottsága 16.136 sz.po

- elszámolás kötelezett

A kiuta

mauzoleum téli védőbori

fehérvári ásatást ismer

Marko Károly cd.

1.

1882. bécsi nemzetk.
műv. kiáll. kat.
135. l.

Marko Károly id

Csek Miklós: Marko Károly emlékkiállítás.

Szabad Művészet

1951. 7. 17.

a Fővárosi Képtárban

MDK

id. Markó Károly, 1790-1860.

A kigyóbüvölő, festm.

Árkádiában, "

Bacchanália, "

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

10-11 1.

, 5 ablakos, copfstílű, 1780 körül.

MDK

id. Markó Károly, 1790-1860.

Diana és kisérete, festm.

Faunok elöl menekülő nymphák, festm.

Ideális táj Bacchusszal, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

10-11 1.

Eger (Heves)

✳Dobó-utca 24. Ház, egyemeletes,

/Eger V és MV. Bp. 1951, 5 l./

MDK

id. Markó Károly, 179o-186o.

Idillikus táj, festm.

Jézus és szamaritánus nő, elefántcsont

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

1o-11 1.

Eger (Heves)

* Dobó-utca 28. Ház, egyemeletes, copfstilü, apró udvarral, XVIII.

/Breznay-Karczos: Egri képeskönyv Eger V és MV. Bp. 1951, 5 1/

MDK

id. Markó Károly, 1791-1860.

Mythológiai jelenet, elefántcsont

Pihenő nymphák, festm.

Róma látképe a hegyek felől, gouache

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

10-11 1.

Eger (Heves)

✳ Dobó-utca 29. Ház, földszintes,
ablakkeretek barokkstilüek. Pár
rizalitja klasszicizáló átépité

/Eger V és MV. Bp. 1951, 5 l/

MDK

id. Markó Károly, 1791-1860.

Rőzsehordók, festm.

Vándorcsalád, "

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

10-11 1.

Eger (Heves)

*Dózsa György-tér 1. Török fürdő
fülke, melyekne k állásából tal
lehet következtetni.

/Breznay Imre: Eger a XVIII. s
Eger V és MV. Bp. 1951, 5 l/

M.D.

id. Markó Károly
festő

Toldy Ferenc és id. Markó Károly
unokatestvérek voltak. ~~[illegible]~~ Befolyá-
solta a művészt a Schedel-ház
honalapítás atmosférája arra
hogy a memőki fóglalkozást felvált-
sa a festőművészével.

Pogány Ö. Gábor: Művészettörténet – Művelődéstörténet
Művészet, 1967. szeptember – 4 lap

id. Markó Károly

mű van az Esztergomi Keresztény Múzeum magyar anyagában.

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 190. l.

Marko Károly

Id. Markó Károly

Tájkép (repr.)

Kolonay László – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 191. l.

MDK

id.Markó Károly

Képzőm.Társ. alapitói

Uj Magyarság Vasárnapja, 1936. jan. 5. kép

MDK

id. Markó Károly

Képzőm.Társ. igazg.választmánya 1863-ban.

Évk. KMT. 1928, 98. l. fénykép

id. Markó Károly MDK

Tájkép, rézkarc

Szépm. Muz. Graf.Osztl 87. kiáll. 1954.

MDK

Markó Károly 1790-1860.

Rőzsehordók

Főv.Népm.Közp. 17.kiáll. M.tájképfestészet.

1948. szept.

Markó Károly festő M.D.K.

Müve Fay Károly nagymarosi gyüjtő birtokában
Női portré

Szekoly Endre: Kincsek egy kis nagymarosi házban
Pest megyei Hirlap 1966. jan. 23. 10. 1.

M.D.K.

Markó Károly,id.festőművész/1791-1860/

Olaszországban alkotja klasszicista jellegü tájképeit.72.o.Kép,293.o.

M.Kiss Pál:Müvészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

Markó Károly

Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának 69. aukciókiállításán bibliai kompozíciója szerepelt.

PH.934.II.25.

Markó Károly

Pozlatokarékpénztár Ármeczi Csarnokának 69. anticiótiállításán kiállítási kompozíciója szerepelt.

PH.934.II.25.

M.D.K.

Markó Károly,id.festőművész

"Halászok" c. képe.Olaj,vászon,1851.Fekete repr. 293.o.4.kép.Idilli hangulatot áraszt.

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek,Corvina,Budapest.1966

id. Markó Károly, festő MDk

Páris ítélete és Idillikus táj fürdőző nőkkel c. műve aukcióra kerül.

— : Az idei első művészeti aukció 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 28.

ifj.Markó Károly,festőm. MDK

a magyar mesterek közül ő is szerepel.

Aukciókiállitás az Ernst muzeumban. N.Ujs. 1934 XII.2.

M.D.K.

Markó Károly festő

1845-ben az Országház terveire hirdetett pályázatra az olaszországban élő Markó Károly is készül egy országház-tervrajzzal, vita indul meg mellette s ellene.

A táblabiró-világ művészete. IV. 75.l.

id. Markó Károly, festő M.D.K.

több elsőrangu eszményi táj-
képéről emlekézik meg a szerző,
aki azokat 1902. oktoberében a bé-
csi Lobmeyr-gyűjteményben látta

Hevesi, Ludwig: Altkunst - Neukunst. Wien 1894-1908.
Wien, 1909. 195. old.

MDK

Markó Károly

A Mücsarnok a Felvidékért. Pesti Hirlap, 1938. okt. 16. 30. l.

id. Markó Károly, festő M Dk

A recensens megemlíti nevét.

— o — : Pataky Dénes: A magyar rajzművészet
28-29.

A KÖNYV

Bp. 1961. január I. évf./1. sz.

MDK

Markó Károly

G.L: 2 kiáll. Magy.Nemz. 1943. máj.2. 8.l.

Markó Károly id. MDK

Tájkép. Pisa mellett, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Markó Károly MDK

Tájkép, Pistoja, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

MDK

Ifj. Markó károly festő

Idyll-című

műve szerepelt az alábbi kiállitáson

Horváth Béla:Basilides Sándor,Csébi Fogány István.
stb.gyüjteményes kiállitása.
Bp.1933.

12 l

MARKÓ Károly festő

M.N.K.

művei a kiállitáson

Pénteken nyilik Moszkvában a magyar képzőművészeti kiállitás

Magy a r Nemzet 1962. junius 13. 4.l.

MDK

ifj.Markó Károly, festőm.
1822-1875

Idyll.

Ernst-Muzeum.-CXXXVII. Magy.Mesterek mesterművei.
Gyűjt. kiáll. 1933.febr. Kat.14.l.

MDK

Markó Károly

Magyar Müvészet 1925. 497-523.o.
Berzeviczy A: Az ötvenes évek képzőművészete.

MDK

id. Markó Károly

Pogány Ö.G.: A magyar festészet haladó hagyományai.
Szabad Nép 1950. jul.2o.

MDK

Markó Károly

Megindul az aukciók évadja. A Műgyüjtő 1929. 8-9.sz.

252 l.

id. Markó Károly MDK

Részlet a római Campagnából, olf.

Műcsarnok 1885.jun.1o.

Markó Károly MDK

Aratás Pisa környékén, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Markó Károly festőm.

Nemzetk. velencei kiáll. Képzőművészet 1930, 31. sz. 146. l.

MRK

Markó Károly

a magyar anyag retrospektív részében szerepel

Nemzetk. velencei kiáll. Képzőművészet 1930.
31.sz. 145. l.

Markó Károly, festő

M Dk

Sok a Markó-hamisítvány.

Hajdu Endre: Kiigazítás, hamisítvány! 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1914. máj. 21.

Markó Károly

MDK

Kilátás a carrarai márványhegyekre, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

MDK

u.d. Markó Károly, festőm.

a magyar mesterek közül ő is szerepel.

Aukciókiállitás az Ernst Muzeumban. N.Ujs. 1934 XII.2.

Markó Károly MDK

Valdonieloi erdőrészlet Corsica szigetén, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Markó Károly MDK

Tájrészlet Pelagónál, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

MPK

id.Markó Károly, festőm.

Külföldön lett legjobb festőművészek egyike, ki nem honi földön jutott hírnévre és elismerésre, mint a többi, idegen ország kulturájába beolvadt hazánkfia.

Koppfövképt. 9.-12.1. 1943.

Markó Károly MDK

Marennei részlet, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

id. Markó Károly MDK

Eszményi táj nymphákkal, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Markó Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 NOV 29.

Markó Károly gyöngéd megvilágítású, gémeskutas, végtelen alföldi tája díszíti a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának 1958-as naptárát. S minden hónapot egy remekbe és remekművekről készült színes reprodukció reprezentál. Mednyánszky látomásos, izzó erejű tátrai tája mellett Munkácsy, Madarász, Hollósy, Ferenczy ökonómiával válogatott legszebb festményeit, Courbet, Bruegel Szépművészeti Múzeumunkban őrzött képei sorakoznak. A szép kiállítású naptár idegen nyelveken is megjelent.

*

...gyár felvételre keres bádogos, esztergályos, vizsgázott kazánfűtőt és férfi segédmunkásokat, akik Budapesten, vagy a környéken lakással rendelkeznek. Jelentkezni lehet: — Budapest, XIX., Hoiherr-Albert u. 3—15. Munkaerőgazdálkodás.

...férfi segédmunkás...

...Krisztinában, 100...
...jutalom a becsü...
...megtalálónak. T...
...ion: 360—729. A...
...utca 39. III. 25.

GÉP, SZERSZÁ...

Egy db Singer ...
szabógép. 31 D...
és egy 103-as ...
ger-gép privát...
eladó. Cím: La...
Jenő utca 37. s...
üzlet.

MDK

Markó Károly

Gerevich L: Cikke. Corvina. 1939. május.
418-425 l.

-4- M.P.K

MARKÓ Károly, id. festő

Visegrád (repr.)

1832-ben olyan bécsi tartfogóra talál, aki lehetővé teszi olaszországi útjaz és ezzel véglegesen elköltözik hazájából

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 Bp. 1958. 108, 109.

Markó Károly MDK

Séta a kiállitáson.
Nemzeti Ujság 1939. jul.9.

MDK

ifj.Markó K., festőm.

1822 - 1891

Nápoly mellett. J.lenn balra: C.Markó.

32 x 49 Lemezpapir.

Magy. Nemz. Remeszámsz Társ. I.a ukciója. Bp.1921.
Kat. 2o.1.

M. D. K.

MARKÓ Károly, id. festő

Buda és Pest környékének egy-egy szebb részlete Bruderu József báró pesti műgyűjtő megbízásából

Ebből mindössze egy ismert óbudai részlet címen

Budapest müemlékei II. p. 1962. 123. e.

Markó Károly MDK

Markó-kiállitás a Fővárosi Képtárban.
Magyar Nemzet 1951. jul. 22.

Markó András

MDK

Stazzema rétje Carrara mellett

Műcs rnok 1877.nov.8.

Markó Károly MDK

Erdőrészlet Valdonielloból, Corsikában

Mücsarnok 1877. nov.8.

Markó András MDK

Nápolyi pásztorleány

Műcsarnok 1877. nov.8.

Markó Károly MDK

Kilátás a Strazena völgyére, olf.

Műcsarnok 1878. okt. 16.

Markó Károly MDK

Márványbánya Miskolia mellett, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Markó Károly MDK

Erdőrészlet Valdonielloból, Corsikában

Mücsarnok 1877. dec. 16.

MDK

Markó Károly ifj. festö
1822 - 1891

Olasz táj. Jel.: C. Markó.1867. olf.
76 x 104 cm.

Almásy - Teleki XI. 1943. Kat. 19.1.

id.Markó Károly festőm.

Ibl S: Képzőművészet. Budapesti Szemle 1933.
okt. xcxcxcx 115. 1.

Markó Károly MDK

Részlet Chiusoi környékéből

Mücsarnok 1877.nov.8.

MDK

Markó Károly

Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képzőművészete. Magyar Művészet 1925. 497-523.l.

MDK

Markó Károly

"Krisztus kereszteltetése" c. festményét másolja Ligeti Antal

Fővárosi Lapok 1870.I.V.12.431.1.

Markó Károly MDK

Marennei részlet, olf.

Mücsarnok 1883 őszi kiáll. I.

Markó Károly MDK

Tájrészlet Pelagónál, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll.I.

Id. Markó Károly MDK

Eszményi táj nymphákkal, olf.

Mücsarnok 1883 őszi kiáll. I.

Marko Károly

MDK

Részlet Chiussi környékéről

Mücsornok 1877. dec. 16.

Markó Károly

MDK

Tájkép Strazzena környékéről, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Markó Károly MDK

Ailoi erdőrészlet Corsikában, olf.
Téli tájkép, olf.
Valdonielloi erdőrész Corsikában, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.

ifj. Markó Károly MDK

Tájkép

Miesarnok 1880. máj.1.

Markó Károly MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1880. máj.1.

ifj. Markó Károly MDK

Tivoli, olf.

Mücsarnok 188o. nov.7.

Markó Károly MDK

Tájkép Strazzena környékéről, olf.

Műcsarnok 1879.márc.15.

Markó Károly MDK

Márványhid Carrara mellett, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Markó Károly MDK

Aratás Marinoban a Romagnában, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

id. Markó

a nemzetközi kollekció résztvevője
a MAPE kiállításán.

– io: A Műcs. őszi tárlata.
P. N. 1931. X. 18.

Markó Károly festő M.D.K.

Müve a kiállitáson

S.M.: A párizsi magyar kiállitás anyaga mát l
látható a Szépmüvészeti Muzeumban

Magyar Nemzet 1966. augusztus 19. 4.l.

Markó Károly id.

Alkotása szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

id. Markó Károly.

Az Ernst Muzeum aukciós kiál-
lításán tájképei szerepelnek.
(Mulétve)

Az Est, 1927. nov. 13.

Markó Károly.

Az Ernst-Múzeum 34-ik aukciós kiállításán egy tájképe szerepel. (emlitve).

Pesti Hirlap, 1927. nov. 13.

Markó Károly

Több képe szerepelt Almásy-Teleki Éva gyűjtő első aukcióján.

NU 1939. IX. 28.

MDK

Markó Károly

R.Szörédi I.: A magyar rajz ötszáz éve. Uj Magyarság 1940. jan. 28.

MDK

Markó Károly

Olasz táj

Olasz táj

Ernst Muzeum kiáll. CVIII. /1930/. 16.1.

MDK

id. Markó Károly

Visegrád, of.,repr.

Magyar Müvészet 1925. 52o.l.

-4- M. D. K.

MARKÓ Károly, id. festő

„Magyar alföldi táj gémeskúttal"

„Puszta" (1853) refr.

Fia Markó Ferenc

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945

bp. 1958. 112, 144, 146.

-5- M.D.K

MARKÓ Károly, id. festő

Róma, Pisa, majd Firenze környé-
kén el.

„Olasz táj" (repr.)

„Campagna" "

Kapcsolatban áll az Italiai tor-
vadalmi mozgalomrmal ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
bp. 1958. 109.l. 110, 111.l.

6 — M. P. K.

MARKÓ Károly, ill. festő

1845-ben jelentkezik a pesti országháza építéséner pályázatán

1853-bore néhány napra hazajön visszatér Itáliába és szembajával Hollandóan kiszove ott fejezi be életét

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 bp. 1958. 109.

MDK

id. Markó Károly

Művészet 1917. 61.l.

id.Markó Károly festőművész

Tájkép/Bibliai jelenet/

Tájkép

Budapest Székesfőváros képtárának katalógusa 1934

ME-D-K.

HARKÓ Károly, id. festő
(1791 - 1860)

A külföldön élt magyar mesterek
közül a legjelentékenyebb
klasszikus auto-didakta, bár 1 1/2
évet töltött a bécsi akadémián.

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1958. 92, 95, 108-112, 118, 144-145,
146, 149, 150, 161, 248, stb.

- 2 - M. D. K

MARKÓ Károly, id. festő

Már képzett rajzoló, risz márnök, mikor Bécsbe kerül

Bécsben elvinte súlyos nyomorba kerül. Kis miniatúrázat, szelencére való kiélcskéhet fest ./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 108.

-3- M. D. K.

MARKÓ Károly, id. festő

A 30-as évek elején Magyarországon tartózkodik

Gönöri utazása során, tájakat vázol, Kismartonban (Eisenstadt) – ahol egy időre letelepszik – arcképpel és élet-képpel is próbálkozik ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 108. l.

MDK

Markó Károly 1791-1860

Olasz táj, akv.

Tájkép, levirozás

Bibliai táj, akv.

Ernst Muz. M.Kisplaszt.és Graf. kiáll.1954.
szept. 23. 1.

MDK

id. Markó Károly

d.m: A hét kiállitásai. Világ, 1948.ápr.27.

id.Markó Károly festőművész

Venus és Ámor

Budapest Székesfőváros képtárának katalógusa 1934

id.Markó Károly festőművész

A puszta

Budapest Székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK.

Markó Károly /:1791-1860:/
festőművész.

" Eszményi tájkép"

Képzőművészet, 1930. IV. évf. 31. sz. 133.l.

Markó Károly festőművész. MDK.

A Szépmüvészeti Muzeum "Magyar Müvészképmások" c. kiállitásán vett részt.

Magya r Müvészet, 1931.314 l.

M.D.K.

Markó Károly festőművész

Olasz táj. Olajfestmény. Repr.A Művészet 1914-es számában jelent meg a 402.old.-on.

Művészet, 1914. 402.old.

M.D.K.

Markó Károly

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

M. N. G.

MARKÓ Károly, ifi.

Arcképe Kovács Mihálytól (rézk.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1962. 117,

id.Markó Károly festőművész

Jézus keresztelése

Budapest Székesfőváros képtárának katalógusa 1934

MDK

id. Markó Károly, festöm
1791 -1860

179 Tájkép. 30 x 42 - Vászon.

180 Tájkép. - 15 x 18 Fa.
/A mester ifjukori müve./

181. Tájkép. 16 x 19 "
/ A mester ifjukori müve/

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.a ukciója . Bp.1921.
Kat. 19 l.

MDK

Id. Markó Károly

Naplemente, szépia

Szabad Müvészet, 1951. 7.sz. 309. l. képek

— 4 — M. D. K

MARKÓ Károly, id. festő

„Campagnai táj" (repr.)

„Halászok" (repr.)

Kapcsolatban áll az italiai torradalmi megmozdulásokkal, ezért fiát bebörtönzik

1845-ben jelentkezik a pesti országháza építésének pályázatán /.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945, Bp. 1962. 108, 109, 110.

-5- M. D. K

MARKÓ Károly, id. festő

1853-ban rikány napra hazajön,
de látja hogy a helyzet nem alkal-
mas a hazatérésre.
visszatér Itáliába és szembajával
kizdve ott tejezi be életét
„Puszta" „Magyar táj" (repr.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945.
Bp. 1962. 110. 142, 143,

-1- M.D.K.

MARKÓ Károly, id. festő
(1791–1860)

Glaszországban él.

Alapjában autodidakta, bár mástél évet töltött a bécsi akadémián

Már készett rajzoló, kisz mérnök, amikor ada kerül ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945. Bp. 1962. 91, 94, 107–111, 142, 143, 147, 148, 159, 247, π.t.

- 2 - M.D.K.

MARKÓ Károly, id. festő

Bécsben elcinte nyomorba. rezüe.

Kis miniatűrákat, szelencére való

késecskéket kiszit

A 30-as évek elején Magyarországon

tartózkodik

Gömöri utazása során tájakat vázol

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945,
Bp. 1962. 104,

-3-

M. D. K

MARKÓ Károly festő

Kismartonban (Eisenstadt) egy időre letelepszik

Visegrád (repr.)

1832-ben bécsi pártfogája segítségi-vel olaszországba megy és véglegesen elköltözik hazájából.

Róma, Pisa és Firenze környézén él.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945, Bp. 1962. 107, II. t.

Markó Károly id. MDK
a XIX. sz. leghiresebb hazai tájképfestője.

A nemzeti Muzeumban: " A fürdő nimfák", "Krisztus megkeresztelkedése a Jordán vizében" Emmauszba menetele. "Páris itélete""Eurydice halála."

Mirovi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

75.1.

Markó Károly

MDK

Repr:

Aratási jelenet

Mirovi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

141. l. 111. kép.

MARKÓ Károly, id, festő M.D.K.

müvei a kiállitáson

Alberti Mihály: Két kiállitás
Dunakanyar a képzőművészetben
Pestmegyei Hirlap 1962. julius17. 5.l.

MDK

id. Markó Károly

Eszményi tájkép, festm.

B.E: Jub.müv. aukc.kiáll. az Árv.Csarnokban.
Magyarság, 1936, febr. 2. 14. l.

id.Markó Károly, 1791-1860

Faun és nimfák, kép

Szépm.Muz. uj m.szerzemények kiáll. 1921.jun. 4.l.

MDK

ifj. Markó Károly

Hegyek közt

Lázár Wolfner gyüjt. 115.1.

Markó Károly

Két alföldi gémeskutas tája szerepel a „Magyar penze és tájkép festészet" kiállításon a hűcsarnokban

Pesti Hirlap 1927 I. 13

ifj.Markó Károly festő

Pesti Hirlap,1882.nov.12.10.
A bécsi mütárlatról

ifj. Mashó Károly festőmi...

Fővárosi Lapok 1869. IV. 9. 320.

Hír a Képz. Társulat sorsolási kiáll...
Tárdról

Markó Károly néhány képének bécsi elárvereséről

Fővárosi Lapok 1868. IV. 19. 363.

Hír

ifj. Marki Károly festőművész

"Nápolyi pecsenyesütő" c. művéről

Fővárosi Lapok 1868. IV. 28. 392.

Kr

Táblakép, Valdelmoi erdő

Korzika szigetén ifj. Markó Károlytól.

Budapesti Hirlap, 1881 X. 13.

119. sz. 4. o. (Sz. és M.)

Jbl

Táblakép, Valdomiello Korzikában

Gj. Markó Károbytól

Budapesti Hírlap, 1881, VI. 18

3. sz. 3. o. (Sz. és M)

Jbl

Tábla kép, Téli táj Flórenz mellett

cfj: Markó Károlytól

Budapesti Hirlap, 1881, VI. 18

3. n. 3. o. (Sz. és M.)

Festinet tábladép
1860. ifj. Mardó Károlytól 1 képet
vez a Nemz. Múzeum. ~~Fl~~

Magyar Numéra T. 1300
41 l.

Patak Jenő

Kőrajz.

"Aratási jelenet"Markó Károly festménye után,-próbalenyomat.Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.évf.86.old.

Táblakép Aloi erdőrészlet

Kozzikában ifj. Markó Károlól

Budapesti Hírlap, 1881, X. 11.

117. n. h.o. (Gy. és M.)

Táblakép, Korzikai tájkép Ajtonából Ht

ifj. Markó Károlytól

Budapesti Hírlap. 1881, VI. 18.

3. n. 3. o. (Sp. és M.)

Markó Károly, festő. XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.márc.17.mutatvány-
lap 13.

Iró- és müvészélet.

ifj. Markó festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 13. 1-mell. 3. l.

Markó festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.18.Kép.mell.3.l.

Markó festő.

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 25. 3. l.

i fj. Marró Károly
A Társulat 2 cerularajzot vett megtöle.
Il Castello di Staggia presso Siena és
L'arco alla Catena (Db ja 50 ft.)

Képzőművészeti Társulat
Műcsarnok, 1868. I.
152. l.

Markó, festő
nem tett cleget a felkölitásnak a műlap
ügyében.

Képzőművészeti Társulat
Műcsarnok 1868. I.
128. l.

Markó Károly, festő
Erdő narvasokkal c. képe a Bécsi kiállitáson.

A németországi művének harmadik kiállitása
Bécsben, a művcsárban.
Műcsarnok, 1868. I.
15, 16, 17. l.
123-125, 130-134, 142-148. l.

Markó Károly, festő
a bécsi 3. [illegible] on [illegible].

Műrészeti hírek
Műcsarnok, 1868. I.
120 l.

ifj. Szabó Károly, fest.

Képző művészeti Társulat
Műcsarnok, 1868. I.
23-24. l

Ai: Markó Károly festő

Pesti Hírlap. 1881. okt. 11. 4.

A Műcsarnokból

Markó Károly, ifj, festő

Divatcsarnok, 1858.okt.19.660.
Budapesti társasélet

Festészet, táblakép
Eszményi tájkép, ifj. Markó Károly

Divatcsarnok, 1958.okt.19.660.
Budapesti társasélet

Markó Károly ifj., festő

Divatcsarnok, 1858.juli 6. 426-428.
A budapesti Müegylet...tárlata

Markó Károly ifj.,festő

Divatcsarnok, 1859.május 31. 635.
Fővárosi és vidéki hirek

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./müvének pr
balényomata a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.évf.86.old.

Markó / Károly, ifj ?/, festő

Divatcsarnok, 1855.dec.20.70.1396.
Csevegjünk

Patak Jenő

Markó Károly festő /19.sz./ujabb müvek
kel szerepel a Képzőm.Társ.kiállitásán

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.7.305.old.

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./a Képzőm. Társulat vegyes kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Patak Jenő

Markó festő/19.sz./tájképei a Ligeti Antal által ujjárendezett képtár harmadik termében.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.31.279.old.

Ifj. Markó Károf festo

Budapesti Hirlap 1882 V. 4

122 η. 2. o. Melléklet

Magyar művészek mitfoldon

iff Madró Károly (1860)
1 kipét mezőcki a hemz. Maz.

Magyar Minerva T. 1900
41. l.

Patak Jenő

ifj.Markó Károly festő/19.sz./Flórenzből beküldött művét kiemelik a Képzőm.Társ.kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.246605.old.

ifj. Markó Károly, festő

Budapesti Hirlap, 1881. X. 5.

110. n-melléklet, Berényi László:

A magyar Salon II

ifj. Markó Károly festő Pl ~~[illegible]~~

Budapesti Hirlap, 1881, X. 13.
és X. 11.
119. sz. 4.o. (Sz. és M.) 117 sz.
h. és D.)

ifj. Markó Károly festő Jbl

Budapesti Hirlap. 1881, VI. 18

3. n. 3. o. (Sz. és M.)

ifj. Markó Károly festő

Budapest, Hirlap 1881, X. 11

117. n. 4. o. (N. és M.)

Mankó Károly (ifjabb)

festő"

Revue de Hongrie

1926. XIX. a. XXXIV. I. 182-185. l.

Szinyei-Merse Pál és a magyar tájkép-festészet (Ybl Ervin)

Aj. Markó Károly festő

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9-11

Rudó Antal: Festésztünk a kiállitáson

Ifj. Makó Károly festő

Pesti Hírlap. 1891. dec. 15. 3.

Hírek a művészetből

Ifj. Markó Károly festő

Pesti Hirlap. 1881. dec. 17. 3.

a Műcsarnokból

ifj. Markó Károly festő

Pesti Hirlap. 1881. dec. 14. 4.

a képzőművészeti társulat

Riallitására....

id. Markó Károly

Magyar Művészet 1925. 360-361. o.
Szmrecsányi Miklós: Elfejeltett magyar festő

id. Markó Károly festőművén.

Magyar Nemzet.

1948. I. 4.; IV. évf. 3. n. 2. old.

(:Riport.:).

id. Marckó Károly festő

XIX. századi magyar mesterek

Szabad Nép 1948 okt 16-6

id. Markó Károly festő

Magyar Müvészet.1948.XV.évf.47.lap.
Lyka Károly: 1848 müvészete.

Táblakép.Diana kiséretével.id.Markó (Károly)

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Táblakép. Alföldi táj. id. Markó

Magyar Művészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
művészete.

Táblakép. Heroikus táj. Markó Károly

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép. Bacchus születése 1858. id. Markó

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képzőművészete.

Plasztika, XIX.sz.,körplasztika.

Markó Károly mellszobra.

KÉPMÁS

Divatcsarnok, 1853.3.sz.boritéK.

Bécsi élet.

Építészet, XIX.sz., világi.
Markó Károly országház-terve.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301-307.

Császár: Markó Károly.

Patak Jenő

Mülap.

Tájkép.Markó Károly müvét Engerth tanár karcolta kőre.A Müegylet 1864 évi mülapja.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.hó 561.oldal

Festészet, táblakép

Tájkép, ~~id.~~ idb. Markó Károly

Divatcsarnok, 1858.juli 6. 426-428.

A budapesti Müegylet...tárlata

Patak Jenő

Táblakép.

Két Markó Károly vizfestmény - ifju kori műve - Simonyi "fényirodájában.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.29.425.old.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Markó Károly tájképei és arcképe

Divatcsarnok, 1853.ápr.28.8.157-159.

Festészet, XIX. sz., önálló táblakép
Markó Károly tájképei

Divatcsarnok, 1853. május 15. 13. 259

Iró- és müvészélet.

Festészet, ~~alkalmazott~~ táblakép
XIX.sz.

Markó Károly tájképei.

Divatcsarnok, 1853.3.sz. boritékk

Bécsi élet.

Festészet, táblakép
Nimfák vadászata, Markó Károly

Divatcsarnok, 1862.juni 22.29.
460-461.

Heti szemle

Táblakép. Patak Jenő.

"Palermo környéke".Marko Károly müve
a Képzőm.Társ.jótékonycélu sorsolási
kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.1202.old

Táblakép. Patak Jenő.

"Palermo környéke". Markó Károly mü
ve a Képzőművészeti Társukat kiállit
tásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o.

Táblakép. Pusztai tájkép 1853. Markó Károly.

Magyar Müvészet 1925. 184-194. o.
Elek Artur: A főváros Zichy-muzeuma.

Feiks Jenő festő.

Népszava, XXXVIII.évf.191o.okt.3o.
258.sz.6.l.

Hollósyék. / - n - /

Festészet, táblakép
Tájkép, Markó/Károly [illegible]?/

Divatcsarnok, 1855.dec.2o.70.1346.

Csevegjünk.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Tájkép, Markó Károlytól

Divatcsarnok, 1853.nov.3.62.1256-1257.
A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Tájkép Markó Károlytól

Divatcsarnok, 1853.okt.16.57.1148.

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép.

Markó Károly tájképe

Divatcsarnok, 1853.aug.18.40.

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Markó Károly tájképe.

Divatcsarnok, 1853.aug.28.43.

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Markó Károly: Tájkép Tivoli mellett és képzeleti táj c. festményei

Divatcsarnok , 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Tájkép, Markó Károlytól.

Divatcsarnok, 1853.szept.15.48.967-968

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Markó Károly Tivoli mellett c.képe

Divatcsarnok, o853.május 26.16.317.

Iró- és müvészélet.

Patak Jenő

Táblakép.

Több feestményt küldött a Müegylet kiállitására Markó festő.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.24.501.old.

Táblakép. Tivoli környéke. id. Markó

Magyar Müvészet 1954. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
Müvészete.

Grafika, XIX.sz.litográfia.

Nagy Képes

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301.-307.

Császár: Markó Károly.

Egyesületek. Patak Jenő

Patak Jenő.

Nemzeti

"Képcsarnok egylet". Az elhunyt Markó egy tájképét megvette a Muzeum számára.

Fővárosi Lapok 1865. I. III. 1. 190. old

Pap tak Jenő

Pulszky Ferenc - Rómer Flóris jelentése szerint - Markó Károly képét a muzeumi képtárnak ajándékozta.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.10.206.old.
Fővárosi hirek rovata.

Iskolák,XIX.sz.
Markó Károly művészeti akadémia terve.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301-307.

Császár: Markó Károly.

Mü egylet

Pesti Divatlap 1844. III.
172.

Humisak e a Marhó hépek?

Kiállítás a Műrészházban, 1910.

(Első és második kiállítás)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. b. 242. l.

A Műrészház felavatása.

Művészetpolitika

akció Markó Károly képeinek meg vásárlására.

Religio, 1861. jan. 9. 24. o.

Vegyeseli.

Hüvészetpolitika, XIX. kd.
Markó K. képeinek megvásárlása.

Religió, 1861. jan. 19. 48.o
Vegyesek.

Müvészet-szociológia, XIX.sz.
Müvésznövendékek másolása Firenzében a Nemzeti Muzeumnak.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301.-307.

Császár: Markó Károly.

Patak Jenő

Müpártolás.

Markó Károly több müve egy mármaros
kincstári tiszt birtokában.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.29.425.old

Muzeológia, XIX.sz.

Magyar Nemzeti Muzeum képtára.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301-307.

Császár: Markó Károly.

Muzeológia, Nemzeti Muzeum

Markó Károly

Századok 1874.84-102 o.

Nagy Iván: Magyarországok képzőművészei

/Markó Károly/

Schickedanz Albert építész-építő
(1846-1915)

Pesti Hírlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Rein József: A jubilárius műtárlat

Patak Jenő

Nemzetn Muzeum.

A "Képcsarnok egylet"700.-Ft.ért meg
vette Markó egyik tájképét a Muezum
számára.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.1.190.old.

ifj. Markó Károly festő

Századok 1874. 84-102 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/ifj. Markó Károly/

Szirmay Antal festő (1860-1928)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 2. 6.

Both Mengheit: A szalon

id. Marko Károly fest. isk.

Fővárosi lapok 1869. VI. 1. 486.

A Képz. Társulat kiállításáról

Festészet táblakép
1860. id. Madrókárody kapatikától
8 kiszet vén a nemz. museum

Magyar Minerva T. 1200
41 l.

Jbl

Táblakép. Erzsményi tájkép idősb Markó Károlytól

Budapesti Hírlap, 1881, VI. 18.

3. n. 3. o. (Sz. és M.)

Magyar Művészet 1925.518.o. Kerényiné

id.Markó Károly:Alföldi táj.

Magyár Müvészet 1925.518.o. Kerényiné

id.Markó Károly:Pusztai tájkép.1853.
olf.

Magyar Művészet. 1925. 521. o. Kerényiné

id. Markó Károly: IV. Béla menekülése a ta
tatárok elől. olf.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
106.l.

Péczely

id. M a r k ó K á r o l y :

Aratási jelenet.

Társulati mülap,1864.

Magyar Müvészet 1925.52o.o. Kerényiné

id.Markó Károly:Visegrád.
olf.

Magyar Művészet 1925.517.o. Kerényiné

id.Markó Károly:Campagnai táj.1858.

MDK

Markó Károly

Koppfővképt 8. l.

MDK

Markó Károly festő

Ltáb IV. 126 l.

Markó Károly MDK

Krisztus a kereszten, 1824.

Mücsarnok 193o Szent Imre emlékkiállitás

Marko Károly

Kerényi E. Pogány Ö.
Gáborné: Markó K.
Bp. 1955. Könyvism.
Szabad Művészet
1955. 447, 448.

id. Marko Károly

festő

tájkép

Radocsay D.: Az esztergomi kiállítás anyaga. Sz.M. 1955. 1. sz. 13. l.

Markó Károly, festő

Divatcsarnok, 1854. január 20.4.96.

Művészet

M a r k o /Károly id./ festő

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
198-190.
"Frey Lajos"
/:Az első lapszám sajtóhiba 189.
helyett:/

Patak Jenő

Markó Károly/19.sz./festő egyik táj-
képe a Müegylet 1864.évi mülapja.

Fővárosi Lapok 1864.I.Vi.hó.561.old.

Patak Jenő

Markó festő/Flórenz,19.sz./képeket küldött a Müegylet kiállitására.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.2450l.old.

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./több ifju
kori alkotása egy márnarosi kincstá
ri tiszt birtokában.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.29.425.old.

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./ujabb müvek-
kel szerepel a Képzőm.Társ.kiállitásán
jelenti Kazár Emil a Társ.társszerk.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.7.305.old.

Markó Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.ápr.17.5.96.

Iró- és müvészélet.

Markó Károly festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.317.

Iró- és müvészélet.

Markó Károly festő

Életképek, 1876. juni 1.I.1.sz.9.l.

Vegyes közlemények.

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./ művét a "Krisztus keresztelteltetése"c.festményt másolja Ligeti Antal Vég József rendelésére.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.10.431.old.

Markó Károly, festő XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.ápr.28.8.157-159.

Markó Károly festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1835.május 1.9.175.
Iró-- és müvészélet.

Markó Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.május 22.15.297-299.
Iró-- és müvészélet.

Marzò — , festö

Müggyűjtö 1930. X. 288.

id. Markó Károly festő

Pesti Hirlap. 1880. jul. 25.

Kaas Ivor: Magyar festők

id. Marko Károly festő

Pesti Hirlap. 1880. jún. 27.

Raab Ivor: Magyar festők

id. Markó Károly festő

Pesti Hirlap. 1880. jun. 20.

Kaas Ivor: Magyar festők

Markó Károly, festő

Honderü, 1846. II. 256.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Életképek, 1845. II. 146-149, 180-182.
212-214.

Ney Ferenc: Pesti mükiállitás

Markó Károly, festő

Életképek, 1844.II.k.205-209,242-247,
281-285.

Henszlmann Imre: Hölgyvezető

Markó Károly, festő

Életképek, 1845. II. 406-409.

Schulz Auguszt: Schöfft testvérek

Markó Károly, festő

Életképek, 1844.II.k.205-209.,242-247.
281-285.
Henszlmann Imre: Hölgyvezető

Markó Károly, festő

Életképek, 1844.II.k.747-749.

...y: Gróf Fáy István

Markó Károly, festő

Életképek, 1844. II. k. 787.

Mi hir Budán?

Markó Károly, festő

Életképek, 1846. II.186-188,217-220

Ney: A pesti mükiállitás

Markó Károly, festő

Életképek, 1846.II.186-188,217-22o.

Ney: A pesti mükiállitás

Markó Károly, festő

Honderü, 1845. II. 30-32.

Császár Ferenc: Nyiltlevél...

Markó Károly, festő és épitész

Honderü, 1845. II. 373.

Országház

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 195.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 374.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 385-386.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II. 81.

Heti Szemle

Markó Károly, festő

Honderü, 1845. II. 136-138.

Szelesy: Pesti mükiállitás

Markó Károly, festő

Honderü, 1844. II.11.

Heti Szemle

Londoni világkiállitás 1862. id. Markó

Magyar Müvészet 1925.360-361.o.
Szmrecsányi Miklós: Elfelejtett magyar festő.

Firenze. Markó

Pesti Hirlap. 1880. jul. 25.

Kaas Ivor: Magyar festők

Magyar Müvészet 1927.296.o. Kerényiné

Markó Károly köre:Az ugorkát hámozó leány.
Kismarton Fájt Marianna tul.

Tab[illegible] Téli táj ifj. Markó

Kalofstól

Budapest: Heilap 1881, X. 27.

133. n. 3. o. (Sz. és M.)

Festészet (1900–1919) — Önálló táblakép.

Markó: Csendéletek.

(?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. X. t. 504–505. l.

Tavon[illegible]let a Nemzeti Szalonban.

Festészet (1900 – 1919) – Önálló Táblakép.

Markó (?)

Revue de Hongrie

10. III. ann. V. I. 777 – 782. l.

(Műcsarnok)

Budapest

Markó Károly Budapesten.

Divatcsarnok, 1853. ápr. 28. 8. 157-159

Bécs

Századok 1874.34-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Markó Károly/

Mezey József festő (1823–1882)

Pesti Hirlap. 1886. aug. 19. 4.

A pécsi műkiállítás

Firenze

Markó Károly Firenzében

Divatcsarnok, 1853.ápr.28.8.157-159.

Olaszország.id.Markó Károly

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Olaszország

Markó Károly.

Nouvelle Revue de Hongrie

1935. XXVIII. année, LII. Tome,
512 – 516. l.

Kopp Jenő: Markó Károly.

Firenze

Századok 1874.84-102 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Markó Károly/

Pállik Béla festő (1854–1908)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 2 4. 4–5.

Prein József: A jubiláris mintárlat

Patak Jenő

Markó Károly festő/Florenz/ 19.sz.
ujabb müvekkel szerepel a Képzőm.Társ.
kiállitásán,-jelenti Kazár Emil.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.7.305.old.

Pest

Századok 1874.84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Markó Károly/

Mannheimer ágost festő (1859–1938)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4–5.

Prém József: A jubiláris mutatlat

B u d a p e s t .

Országháza terve
/Markó Károly, 1845/

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
146.
"Markó Károly"

Bécs

Markó Károly.

Nouvelle Revue de Hongrie

1935. XXVIII. année, LII. Tome,
512 – 516. l.

Kopp Jenő: Markó Károly.

Bécs

Markó Károly Bécsben

Divatcsarnok, 1853. ápr. 28. 8. 157-159.

Róma

Századok 1874.84-102 ó.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Markó Károly/

Rosokayai Ottó festő (1856-1898)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4-5.

Prém József: A jubiláris tárlat

Festészet ... id. Markó Károly
Visegrádi tájkép.

XIX. századi magyar mesterek

Szabad Nép 1948 okt 16 – 6

Festmény

Markó Károly

Szalmássy Galéria. 100 éves fennállása kiállítása
Markó Károly festményei

Szabad Nép 1948 VI. évf. 7. sz. jan. 8. 10.–

Károly

id. Markó festö.

Mibarát. 1921. I. 39/40. l. 42-43. l.

Mafkó festő

Századok 1891. 605 o.

A Dankó gyüjtemény Pozsonyban

Markó festö.

Pesti Divat. 1846. II. 656/58. l.

Maskó Károly festőművész

Fővárosi tapol 1870. III. 10. 206.

Hír a múzeum műtárgyainak gyarapodásáról

Markó Károly festőművész

Fővárosi tapok 1870. III. 27. 264.

Hír a Kép. Társulat kiállításáról

id. Merkó Károly "Krisztus megke-
resztelése" c. festményéről

Fővárosi lapok 1870. V. 12. 431.

Hír

Markó Károly, festő

Művészet, III., 1904. 80-85.

Lázár Béla: A Nemzeti Szalon története.

Markó Károly festö.

Pesti Hirlap.1845.594.sz.405.l.

Markó Károly festö.

/Erdélyi János M.K.Flórenceben./

Pesti Hirlap.1845.540.sz.szept.18.
187/88.1.

Markó festö.

Pesti Hirlap.1841.53.sz.447-48.l.

Markó Károly festö.

Pesti Hirlap.1846.684.sz.372.l.

Markó festö.

Pesti Hirlap.1847.938.sz.133-34.l.

Markó festö.

Pesti Hirlap.1847.725.sz.96-100.l.

Markó Károly festö.

Mivészet.1905.III.411-413.l.

Markó Károly festö.

Művészet.1905.417/18.l.

Marků Kčrof.

Müvészet.

VI. čvt, 190-7.

179-186.

Markó Károly festő

Magyar Művészet, 1927

293-298.o.

Gatkai Endre: Magyar festők művei a kismartoni művészettörténeti kiállitáson.

Markó Kiss.

Művint.

VI. évf., 1907.

69-70.

Festészet barkó károly: Tájkép

A magyar tájképfestészet.

Szabad Nép 1948 szept. 8. - 4. -

Patak Jenő

Markó Károly festő/19.sz./

képét -Rómer Flóris jelentése szerint-

Pulszky Ferenc a muzeumi képtárnak aján

dékozta .

Fővárosi Lapok 1870.I.III.10.206.old.

Fővárosi hirek rovat.

M a r k ó K á r o l y /id./
festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
372-383.
"A modern tájkép"

Markó

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. e. VII. f. 466-468. l.

Magyarország a római nemzetközi mű-

vészeti kiállításon.

Markó Károly festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.május 26.16.301-307.

Császár: Markó Károly.

Markó Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Magyar Müvészet 1927.297.o. Kerényiné

Markó Károly:Férfiarckép,1831 körül.
Kismarton,Hyden őrnagyné tul.

Markó Károly: Visegrád

Nouvelle Revue de Hongrie 1935
XXVIII. année, LII. Tome, 513 lap

Magyar Müvészet 1925.371.o. Kerényiné

Markó Károly: Faun és nimfák. 1859
Szépm. Muz. tul.

Markó Károly: Diana vadászata

Nouvelle Revue de Hongrie 1935.
XXVIII. année, LII. tome, 513 lap.

Művészet. 1937, II. évf. 55. l. Virág

Markó Kátoly. : Téli táj.

MDK

Markó Károly

Az Orvos-Szöv. mütárlata. Alkotmány, 19o2. szept. 18.

MDK

Markó Károly

Az Orvos-Szövetség mütárlata. Magyar Szemle, 1902. szept. 28.

MDK

Markó Károly

Az Orvos-Szövetség mütárlata. Neues Pester Journal 1902. szept. 14.

MDK

Markó Károly

Az Orvos-Szövetség mütárlata. Magyar Hirlap, 19o2. szept. 16.

MDK

Markó Károly

Markó Károly szobra. Gassner müvéért köszönetet mond a Muzeum ~~ék~~ az állam-minisztériumnak

Főv. Lapok 1864 I.X.18. 997.o.

51-245/65./

ztalapkiállítás Dunapataj
6 lap; 5 fénykép/
19-232/65./

i hagyományai és szokásai" c.
3-96/65./

Markó Károly

Markó Károly mellszobra, Gasser Hans

A müvészeknek az állam általi gyámolitása.
M.Képzőmüvész 1864 ápr. 2o. I.2. 3o.

zat feltételeinek nem felelnek meg:

ge:
lap/

ház berendezése" c. /2 lap/

t" c. /6 lap/
65-2./

népszokások" c. /14 lap/
/65./

kaeszközei" c. /5 lap; 12 rajz/
/65-4./

MDK

Markó Károly

Biedermeier-festők a Műcsarnokban. Magyar Iparművészet 1937. 248.l.

MDK.

Markó Károly

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 ápr.6.

id. Markó Károly

Műcsarnok reprezentatív kiállításán neve szerepelt.

B.H.932.II.21.

Marko

Műcsarnok reprezentatív kiállításán: "Nyolcvan exlendő magyar képzőmű-vészek" neve szerepelt.

PH.932.Ü.20.

id. Markó Károly

műve is szerepel itt.
Nyolc darabból álló Markó-csoport a két
legnagyobb darabjai közé tartozik.

Az Ernst-múzeum aukciós anyaga.

P. N. 930. XI. 30.

Markó Károly

a régiek körül művével szerepelt ezen a hagyatéki kiállitáson.

(gr. Zichy Béla és mások gyűjt.)

D. A.: Kiállitások. - Ernst muzeum.

Magyarság. 930. XI. 30

Markó Károly

a régebbi nemzedéket képviseli mester-
műveivel.

Aukciós kiállítás Ernstnél.
Est, 930. XI.

Mit freundlichen Grüßen

Ihr ergebener Hausarzt Dr. Peter Lauterbach

Dr. Peter Lauterbach
Facharzt für Innere Medizin

id. Markó Károly.

Az ápr. 2-án megnyíló varsói magyar kiállításon műve szerepelni fog.

Magyarság, 1927. márc. 19.

Lieber Herr Kollege!

Ich bin leider verhindert, Ihrer
Einladung Folge zu leisten.

Hochachtungsvoll

id. Markó Károly

a régmultat legfőképpen a Szépm. Muz.
idézi plénk.
MAPE kiállítása.

Kézdi Kovács L: A Műcs. őszi tárlata.
P. H. 931. X. 18.

Markó Károly festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Visegrád

A párizsi Petit Palais-ban megnyilt a magyar kiállitás

Magyar Nemzet 1966. ápr. 27. 4.l.

A.L.S.

Viscount

A pardon for Pest Palais-ban megvilt a magyar
kiáltvány
Magyar Nemzet 1956. ápr. 27. 4.l.

Markó

Műcsarnok kiállításán. "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" neve szerepelt.

NM. 932. II. 21.

Markó Ferenc

Alkotása, a szfőv. műgyüjteményének kiáll.-án
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Mayró Ferenc

Alkotása, a szöv. megkülönböztetésére kérli.-én
a Műcsarnokban.

M.U.932.VI.17.

Marko.

A napokban megnyíló varsói magyar reprezentatív kiállításan műveiből néhány szerepelni fog.

Pesti Napló, 1927. márc. 25.

Kardos.

A napoleban megjelő cikkei
mégsem reprezentatív kiállítása
műszerből néhány szerepelni fog.

Terti. Kapló, 1927. márc. 25.

Markó Károly

Alkotása, a főváros képzőművészeti gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.16.

Markó Károly

Alkotása, a fővárosképzőművészeti gyűjteménynének kiállításán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.16.

Markó Károly

Io darabból álló M. K. gyűjtemény is arószéire kerül.

Fóthy János: Aukciókiállítás az Ernst-muzeumban.

Markó Károly

a régi nagy magyar mesterek közül vabó:
Szerepel.

Az Ernst Muzeum aukciója
N.U. 930. XI. 30.

id. Markó Károly

tíz ezhárom alkotása lég gondosabban ápolt állapotban szerepel az Ernst-mur. kiállításán

Magyar mesterek a gróf Zichy-hagyatékban.
E. K. 930. XI. 30.

Markó Károly

festőművész

Kiss Emil newyorki bankár gyüjteményében képével szerepel.
Tájkép

Pesti Hirlap 1930.VIII.5.

Markó Károly ifj

festő

1836-ban 14 éves

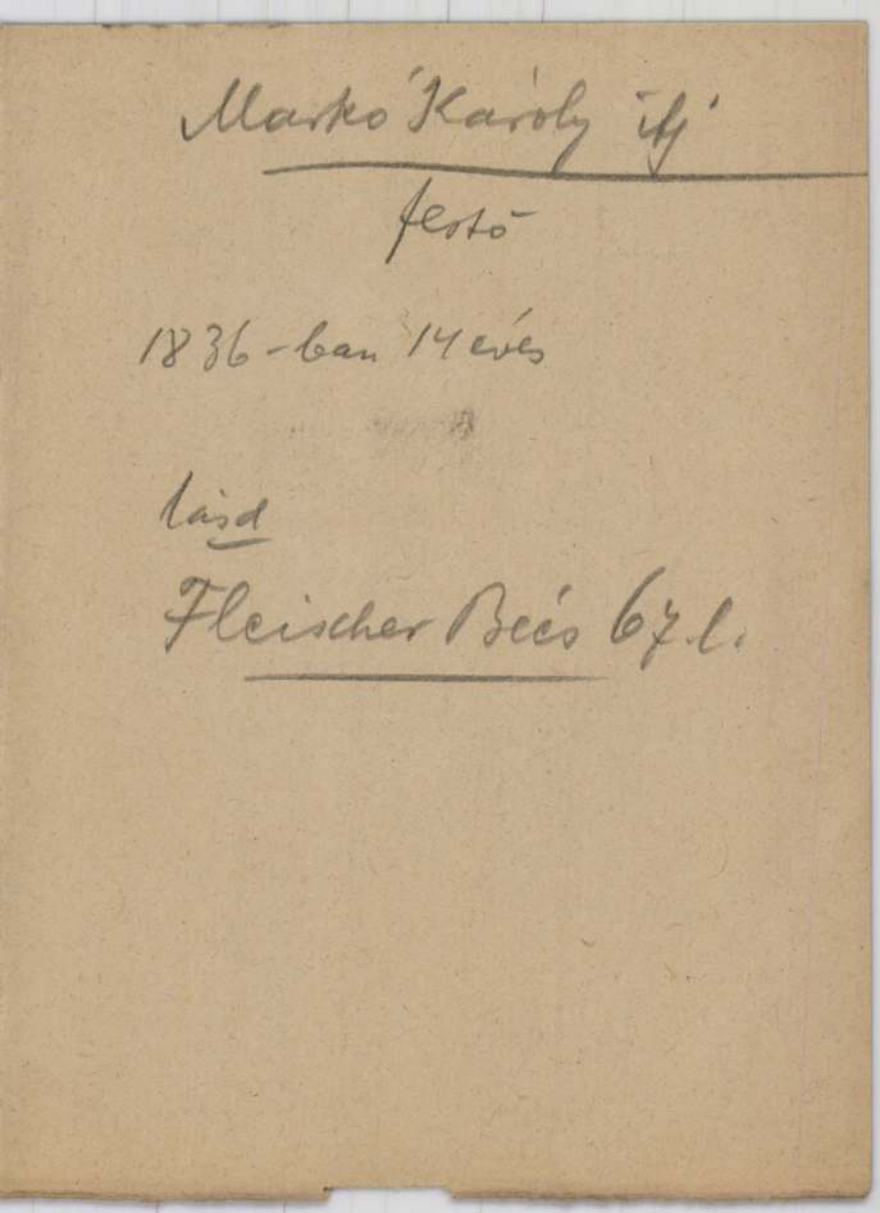

lásd

Fleischer Bécs 67. l.

Markó Károly ifj

l.

Ernst-Muzeumaukcioja II

160 l.

Markó Károly ifj.

lásd

Magyarország

59. sz.

8 2 5 1 1 1

A földmüvelés ágai

1.) (gabona termesztés) 2.) Ipari növények Termesitése
3.) konyhakerti növények Termesitése 4.) Szőlő müvelés
5 Gyümölcs termelés.

½ szántóföld ¼ erdő 1/10 rét 1/10 legelő 1/20 kert 1/20 nádas,
1/20 müvelet len

1 Tokaj hegyaljai bór «nád» «taja»
2. Egri bor
3. [illegible]

Markó Károly ifj

1830 – 1891

vod

z

Lázár Wolfner gyűjt

101. l.

Cara Mustapha kivégzése.

Jobbra a koczkakövekkel k
gel fojtja meg a térdeire rogyot
kivégzése látható és ez alatt eg
tüzve, melyet nagy sokaság néz.

Rm., mér. a vk.

ifj. Markó Károly

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának inmortelő lajstroma. Buda. 1870. 42. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Marko Kan

urozhenje. Repr.

Vas lys

1898. 729 l

Ks. Marko Karol

Arcskepe . repr.

Vas Ny 1898.

729 l

Marko Kaiš itj

16, 19, 21, 24, 38, 42.

1883 Kraft

Roma II. 170.

Ifj Makó Karól

1851. pesti kiáll.

Olasz tájkép, olajf.
Horváth Edmund tulajd.

Tájkép Pisa körül, olajf.
Horváth Edmund tulajd.

2 Tájkép, olajf.
Horváth Edmund tulajd.

L. 1851.

~~Szepesmegyei Történelmi Társulat~~

V. 179.

Markó Károly ifj

Appennini hegyek c.
képe repr.

Lykanemzromantika

311. l.

és a
sun
dig

2027. F. Lenbach:

Sz. Schrobenhausenben 1836 december 1

A mester leányával.

Derékig, jobbra fordulban de szem
~~leányk[illegible]át fogja~~ Pápaszemet és söt
~~[illegible]~~ fésülte, bajusza és szakálla ősz
ujs nélküli ruháját piros csokor dis
Jelzése fölül jobbra két sorban: F.

Vászon, mér. 82.7:74.7 cm.
Vétetett az 1901: VII. 5-én ke
vésztől ~~[illegible]~~ 8000 márkán vagyis 9396
Elszámoltatott 1901: IX. ~~[illegible]~~-én

L 14

Az elszámolást elfogadta az 19
(569/902.)
A vételáron felül a Képzőmüvész
kérvényére (144/902) az 1902: XI. 3
zalékos jutalék, vagyis 960 K utalv

904: IV. 28.

43730-901

Marko Károly ifj.

l.

Lykanomzromantika
83. l 134. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Markó Károly ifj

l.

III. Postatak. aukc

1921. jan-febr

89. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá

juttatta a ..... várn

községben lévő, egykor .....

kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos

műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100

Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ár

részesített a műemlékké nyilvánított épületek és

és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a

szerint köteles gondoskodni".

Markó Károly ifj

l Mátrai 1862

53, 54 l.

XX. számu minta a várm. ügyv. szab. 177. §-hoz.

Szám 39721/1908.

Határidő: .....

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, meg
keresés, rendelet stb. száma: 586.

Tárgy: A bácsi Sat. Fere
restaurálása.

Műemlékek, o

A kenti társulban

Markó Károly ítj

Lyka München

8. l.

Markó Károly ifj

festő ~~szobin~~ isme-
reslentől, gipsz

l.

Petr E M magyarnyvész

archépek

7. l.

Markó Károly ifj.

wód

Gerkülföldi

Markó Károly ifj.

Önarchépe

Petr E M magyar művészarchépek

4. l. - 9. l.)

Keppel.

Markó Károly ifj

4 képe

l.

Iml

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Markó Károly ifj.

Magyar Művészet
1925. 509
1926. 5.

Kard bronzból VI. 125.

ifj. Markó Károly

köpei a képm.
Múzeumban

Forencry Gyula dr., könyvtárigazgató
V. 310.

Marko Károly ifj.

festő

Krúdy II. 212. l.

Versaille h. n. III.50

Markó Károly ifj. †

Műcsarnok
1896 mill. kiáll.
1902. Bpesti Orvosnövetség műkiáll
143

Kőszegi gótikus kehely VI. 301.

Markó Károly ifj

festő

rod

Szikl. Veszpr

328. l.

1

(1923) Gróf Nándorné

1913. Nemes ~~Eliz:~~

Sz. Wienben 1843-ban. II Brixenben 1

1913. Férfi képe.

látható

Térdig, áll és szembe néz. J
dik és balját keblébe dugta. Fodritot
leberetvált álla körüli szakálla őszb
felső kabátjának lehajtott széles gal
prém. Jelzése fölül balra: Elisa Neme
1875.

Vászon, méretei 113.5: 75.5

Gróf Nemes Nándorné szül. Ra
átvétetett 1900: XII. 31-én (711/900)
nister 1901: IV. 24-én vett tudomásul.

17342 n.a.

904: IV. 30.

Markó Károly ifj. 29. l

Spanyik Kornel

32. l

Szanossy Elek

132 — 149. szám 32. l
33. l

Tölgyessy Artur 33. l.

Árverési Közlöny

1937. febr

1. sk. sz.

Karácsonyi-aukció

rajzoló versenyre B. egy, a Musée de Paris-ból vett tussal festett tájképpel pályázott. A biráló bizottság a dijat felosztotta közte és Vizi István tanulótársa között, de csak elméletben, mert azt egész összegében tényleg Vizinek adta oda.

1825-ben befejezvén gymnasiumi tanulmányait, rokonához, Gaál Mihályhoz ment nyaralni, aki Kisludason Katona Zsigmond jószágának igazgatója volt. Egy itt látott s Neuhauser /l.o./ által készitett olajfestmény felkeltette benne a vágyat, hogy a nagyszebeni rajztanárnál tanulhasson, s addig ösztökélte rokonát, mig ez vállalkozott a költségek fedezésére s Nagyszebenbe vitte. Neuhauser elvállalta őt tanitványának, de ez

Markó Károly ifj

Műszarnok

1927. magyar táj.

508; 572, 573, 534

Kard vasból VIII. 205.

Markó Károly ifj.

lásd

Dante alatt.

RÉNYI KÁROLY BUDAPEST

V., Vigadó-utca 1. szám. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Különleges könyvkereskedés műkedvelők által előadható szindarabokban.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Markó Károly, ifj

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 509
1926. 5.
1931. 534

Markó Károly ifj.

1830–1891

Singer Künstlerlex

III 112. l.

Gyularemetei zabla IV. 48.

MDK

Markó Károly, ifj., 1822-1891.

Olasz táj naplementével, festm.

Romantikus táj, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

23 1.

MDK

Markó Károly ifj. 1822-91.

Aratás

Aratók

Dombos ut

Ernst Múz. 39. aukc. 29. 1.

Ifj Markó Károly

festi

arodalmi.

Stúl Pesten 1822. 1874-ben
Olasszországban volt.

Nagy Iván. Magyarországi képzőmű
vészek a legrégibb időktől 1850 ig.
Századok. 1874. 99. l.

Makó Károly

Lásd

Dante alatt.

Marko Károly id.

Genthon István dr. közli velem, hogy az Ernst Múz.-ben levő magyar történeti tárgyú id. Marko Károly-kép az ő véleménye szerint hamis.

1935 IV. 8.

Markó Károly id

lásd

Magyarország

24, 60, 96. sz

Kecskemét: Barack kivesző fölbe van <modilia> betegség
Besiterce : sulva, balaton mellett sulva>
Erdély : körte, alma,
sasad : őszi barack.

Állat tenyésztés.
ló tenyésztés

Bábolna } komarom vm
Kisbér }

mezőhegyes} alföldön
fogaras elvett területen van.

Nemes fénz bányászat a magyar érchegy-

Markó Károly rd.

l.

Va Hö Constegyűjt

II. 29.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezekb
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mikl
királyság megváltó eszméjének. És fegyv
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát é

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveimh
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiáj
sok ezer embertársamon, joggal kérheten
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszme

nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem szer

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Markó Károly id

IV. Béla menekülése s. képe –

l.

Va Hőkerut gyűjt

15. l.

be a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
elyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
üzdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
dasági megélhetést veszélyezteti.
ma eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
l és

nus zászlaját a fővárosban!
irályért, Hazáért"

id. Markó Károly

Dr Viszota Gyula: Barabás Miklós és Markó Károly akadémiai tagsága. Művészet 1907, 419, 420. l.

Somló Emil 134, 216, 268.
Soot Eyolf 150.
Sörensen Jörgen 151.
Soudain 267.
Sovánka István 70.
Spányi Béla 179, 413, 424.
Spanzotti Martino 404.
Spielberg l. Spillenberger.
Spielberger l. Spillenberger.
Spilembergue l. Spillenberger.
Spillenberger János 203—206, 348.
Stolbe Adolf 134.
Strehuber 78.
Strobentz Frigyes *183*, 412.
Strobl Alajos 70, 71, 269.
Strobl Zsigmond 268.
Thorockai-Vigand Ede
182, *204—205*, *329*
Thorolf Holmboe 145-
Tidemand Adolph 145
Tintoretto 395.
Tiziano 70, 71.
Tóásó Pál 268.
Tobar 61.
Tolnay Ákos 413, 424
Tőry Emil 71, 134, 1
Tovar l. Tobar.
Tuxen L. 39.
Undi S. Mariska 70,
Unger Lajos 216.
Utsond Gunnar 152.
Vadász Miklós 70.

Markó Károly id

Pozsonyi műtiállítás

1883.

Fiesole-ut Florenc

mellett.

Pisztory F. tulajd.

Pozsony

SZINYEI TÁRSASÁG

BUDAPEST, I., V

A Szinyei Társaság Barátainak Kö
kettős ünnepen a Kör tagjai és családtagja

TÁRSASU

rendez Pécsre, az őskeresztény múzeum, a
Lotz-freskói, a püspöki palota gobelinjei,
egyetem megtekintésére.

Vezető dr. SZŐNYI OTTÓ pápa
nak előadója.

Indulás június 27-én szombaton d
pályaudvarról gyorsvonattal, érkezés ugya
perckor személyvonattal.

Részvételi díj, melyben az útikölts

id. Markó Károly (1793–1860.): Fürdőző leányok. Könyomat. Delhaes J. Nagyatéka [Ill. Graf. Kiáll. XLIX. 7.]

~~Fogyt!~~

„C. Markó Sen. lith. 1853. – Gedr. b. J. Höfelich in Wien". —

Aratási jelenet. ~~köre~~ 1864. – ld. Engerth Vilmos. —

Markó Károly id

Markó Károly

l. Lá Biró Hagyűst

57. l.

Markó Károly

Krisztus megkereszteltetése. (Markó Károly festménye.) Irta Sz. T. Vasárnapi Ujság, december 28.

1902

(Művészet 1903. 72. l.)

L'Acropole. Aufgenommen von WALTER HEGE, beschrieben von GERHAR RODENWALDT. Französische Ausgabe. Quart. 64 Seiten Text mit 37 Textbilde und 101 Vollbilder in Tieftondruck. 1930. Deutscher Kunstverlag, Berlin W in Gemeinschaft mit Editions Albert Lévy, Paris. Den Vertrieb des Buch außerhalb Frankreichs und der französischen Kolonien hat der Deutsch Kunstverlag übernommen. Franz. Fr. 180.— oder RM 29.5

Prof. Dr. Rodenwaldt, der Präsident des Archäologischen Instituts des Deutsch Reiches, schrieb aus tiefem Wissen, eindringlicher Erkenntnis und starkem Erlebn den Text in vollendeter sprachlicher Form. In den Bildern hat ein Künstler u die Erfassung des Wesentlichen gerungen. Die Reliefs werden vom Licht beseelt, und i Marmorglanz leuchten die Säulen vor dunkelfarbigem Grunde, wie sie in Wirklichk sich strahlend von dem tiefen Blau des Himmels abheben. Sie wollen Freude erweck an der klassischen Kunst der Griechen, ihrem Leben im Licht.

Interessenten: Archäologen — Kunsthistoriker — Kunstschulen - Museen — Griechenlandreisende u. a.

Marko Károly id.

Fürdő nymphák
fényrajzok 61. l.

Tanulmány 65. l.

Szana Károly

olasz festő 18

Assisi Sz. Ferenc a kereszt előtt.

Vászon, olaj; 70 × 60 cm.

Mesterlaghy II. 489. szám

Marko Károly id

Krisztus Emausba menetele, repr. 64. l.

Aratasi jelenet 65. l.

Szana Szárév

id. Markó Károly NDK

Krisztus és a szamáriai asszony, elefántcsont miniatür

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

M.D.K.

Markó Károly

A "Reformkor müvészete" cimmel a Fővárosi Képtárban rendezett kiállitáson szerepelnek a müvész alkotásai.

Berend Ilona: "Kiállitások" c.
Szinház, Bp. 1948. juli 13-19. IV. évf.
29. sz.

M.D.K.

Markó Károly, festő

nevét említik

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1967.XIII. évf. 3.sz. 134. old.

MDK

Markó Károly

Pusztai tájkép, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Markó Károly

mint Brocky Károly, külföldön élt és dolgozott. Brocky a portré- és zsánerfestészetnek, Markó a tájfestészetnek kiváló mestere hozában. Kozának jelentős, ismert mestere volt már, mikor a Pesti Műegylet megalakult, és mikor (ezután 6 évvel) Marastoni Jakab megnyitotta az első hazai magánakadémiát.

Lajta Edit: Brocky Károly 1807-1855. Bp. 1957. Képrőmű v. Alap Kiadó v. – 61 l., 72 kép (Magyar mesterek.) – 5. l.

Markó Károly

3.

halála alatt alakult ki a magyar tájkép-festészet. gyermekei és tanítványai közé-ben.

Lajtó Edit: Brocky Károly 1807-1855. Bp. 1957. Képrömův Alap K. – 6 l. l., 72 kép. (Magyar mesterek) – 6. l.

Markó Károly

A külföldre távozók körül neki volt legtöbb köze hazájához: első műveit itthon alkotta, többszörös hazalátogatott, képeit Pesten kiállították, az egyhozi kritika állandóan figyelemmel kísérte működését.

Lajta Edit: Brocky Károly 1807-1855. Bp. 1957. Képzőmův. Alap K. – 61 l., 72 kép (magyar mesterek.) – 6. l.

MARKÓ KÁROLY/1790-1860/

hiába inditotta el Visegrád cimü festményével a magyar tájképfestészetet, hiába festette Brocky Károly nagyszerü festményeit müvészi kvalitásaikat a nemzet még nem tudta értékelni, ugy hogy mindketten külföldr vándoroltak.

Végváry Lajos: Munkácsy Mihály/1844-1900/ Bp.1955. 48 l. 24 t.

Markó Károly

1927-ben a Soproni Képzőművészeti Kör fennállásának 30. évfordulójára megrendezett kiállitáson neki is szerepelt néhány müve, mint olyan müvésznek, aki a megyében dolgozott.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 24.1.

id. Markó Károly MDK

3 db tájkép

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

ifj. Markó Károly

Apja képeiből vett barokk tonusba nála már a plein-air csirái is jelentkeznek. Müve szerepelt a modern magyar festészet 1920-ban átrendezett kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965. 27. l.

id. Markó Károly
Istőművész

A nürnbergi magyar két képzőművészeti kiállításának katalógusa történelmi vonatkozó sorokban szerepel. –

Nemzeti Múzeum

1929 11. 26

M.D.K.

Markó Károly
festő

A moszkvai bialitásban lépés
szerepelnek.

A. Tyihomirov: Barátaink festészete
Művészet, 1967. november - 4-7 lap.

MARKÓ KÁROLY

Felfogásában gyökerezik Mészöly Géza festészete sok tekintetben.

Végváry Lajos: Munkácsy és kora Bp. 1962.
TIT. József A. szabadegyetének előadásai 51.

M.D.K.

Markó Károly, festő

nevét emliti

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

50. old.

Markó Károly id

irod

Hildeb 1931

262. p.

valók:

. eln. B. M. sz. rendelettel rendszeresített
hordja magánál és azt hatósági felszólításra

neg. Ha az igazoló lap elvész, ezt a körül-
nai szervnek, polgári szervnek vagy magán-
hélyzeti parancsnoknak bejelenteni, akitől

zigorúan büntetik!

(a katonai szerv, polgári szerv vagy magánüzem megnevezése)

(székhelye)

Igazol

a polgári foglalkozásában ideiglen

Név) .....

(Születési éve és helye) .....

(Azonossági száma)[1]) .....

(Polgári személyi lap száma)[1]) .....

(Polgári foglalkozása) .....

(Katonai rendfokozata) .....

(Katonai [csendőrségi] állományteste) .....

részleges vagy teljes mozgósítás esetére é

Marko Károly úd

l.

Szekeres Jakobey

51, 52 l.

Orbán-torony.
Prémontriek te
Vitéz-féle ház.
Lőcsei-ház.
Csillag-vendégl
Kassa felett Hhrado
Korlát, ref. templom
Nagy-Szaláncz, várr
Nádasd, templom.
Pető-Szinye, ref. tem
Regéczke, ref. templ
Selyeb, ref. templom
Szántó, r. k. templo
Szepsi, r. k. templo
Szikszó, ref. templo
Szolnok, g. k. fatem
Szöllős-Ardó, ref. te
Telkibánya, ref. tem
Templomrom
Torna, r. k. templom
Várrom.
Tornyos-Németi, ref.
Vilmány, ref. templo
Vizsoly, ref. templo

Markó Károly id

last okv. –
Orsz Őszt 1931/32

10 - l.

Borbély Andor, 10
Bóta János, 41
Botár Gyula, 37
Buday Árpád, 46
Buday Kálmán, 11
Buday Kálmán, 53
Csapody Csaba, 5
Csik Lajos, 19
Csóka Lajos, 5
Csúcs Ferenc, 30
Csúcs László, 25
Darkó Jenő, 46
Dombi József, 9
Rumai Eger Zita, 37
Einwachter József, 54
Ember Győző, 6
Emőd Aurél, 27
Farkas Pál, 42
Fazekas I. Gyula, 20
Fazekas Jenő, 51
Fehér Géza, 47
Fludorovits Jolán, 11
Kampis Antal, 20
Kerpel-Fronius Ödön, 55
Kiss György, 38
Kiss Tibor, 57
Komoróczy György, 49
Kövendi Dénes, 25
Köves Piroska, 30
Kövesi Magda, 50
Kövessi Ferenc, 21
Krausz Ottó, 30
Krompecher István, 58
Kulin László, 12
Kumorovitz Bernát Lajos, 6
Lengyel József, 31
Loschdorfer Anna, 58
Madarassy-Machovits Valter, 26
Makay Gusztáv, 39
Mágel József, 38
Mendöl Tibor, 34
Mezey Artúr, 29
Mezneries Ilona, 15
Mészáros Gábor, 13

Markó Károly id.

l.

Ovnöszt 1932/33

10. l.

~~Pitykék erüstből, magyar pogányszori~~

VII. 247.

Markó Károly id

Irod

Michel 1004. l.

Krupp III. 192.

Markó Károly id

l.

Szépmüvészet

1943. 114. l.

Markó Károly id

ród

Kopp Szepin

73. l.

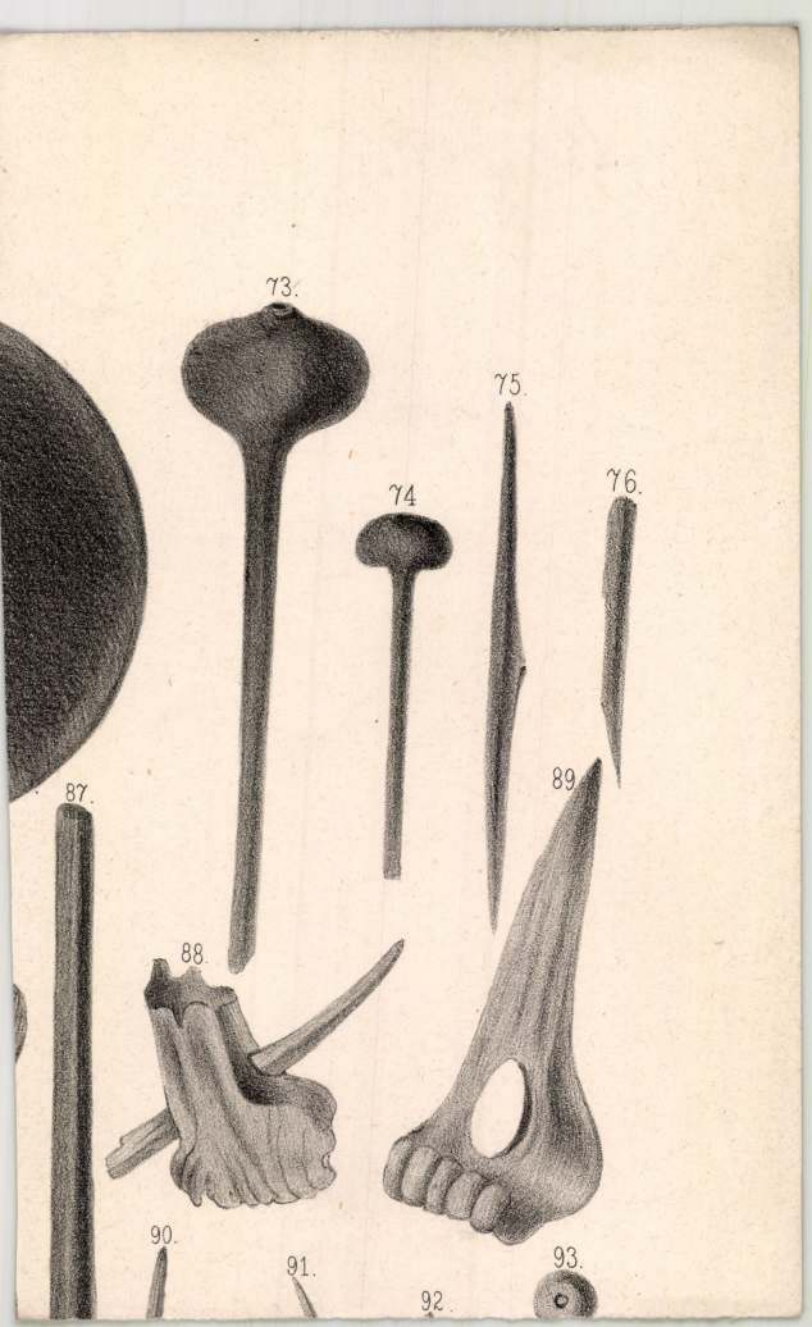
73.
74
75.
76.
87.
88.
89
90.
91.
92
93.

Markó Károly id

l.

Szépmüvészet

1943, 110. l

DOMBRÁD, Szabolcs m.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Markó Károly id

iród

Jblképrőmu

321. l.

Markó Károly id

l

Szépmüvészet

1942. 28 f. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

DÁNKÓ PÁL
HIRLAP
BIBLIOTÉKA
SZÁRVÁS

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Markó Károly íd

Római táj:
Fő. képtár.
Repr.
Budapest
1946. II. erf
143 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Markó Károly id

archepe (rajz)
Barabás Miklóstól
Emlitve

l.

Szépmüvèszet

1943.59. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Marko Károly id

l.

Szépmüvészet

1943. 232. l.

Repr.

u. o. 232. l.

jülin

BUDAPEST
42 I 11 11
TB 62

Markó Károlyid

l

Szépmüvèszet

1943.62.l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Markó Károly id

ivod

Gerprimási képtört

Markó Károly id

úrod

Gerkülföldi

2 Vázlat könyvet
a primási Téplár-
ban

Kat. Dénes pk.
Prot. Dénes

leves, laingos

CSÜTÖRTÖK

10

Kat. B. Ferenc
Prot. Gedeon

Hamis gulyás, babfőzelék Kalonnával

PÉNTEK

11

Kat. Placidia
Prot. Brigitta

Borsó leves, Kápostás tésta.

SZOMBAT

12

Kat. Miksa
Prot. Miksa

Zeller leves, sárgarépa főzelék. laingos

Markó Károly id

erőd
z
Koppelagybiedfest
17. l. 25. l.

Az Arco scuro
Romában, quache
1835.

Fön. Képt. Aul

Repr.

5676

40.214. — K. M. E. Ny.

Markó Károly id.

Diana vadászata
Szépm. Muzeum
Repr.
Petr Müvelöd
V. 479. l.

Franz Catel – né-
met (mutat rokon-
festővel) saget.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Markó Károly id.

Alföldi tájék, fenti festménye.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.

V. k. Bp. é. n. 102. l.

Marko Károly id

l.

Rapaics Ligeti

6. l. - 7, 8, 25, 33,
45, 46. l. 50. l. 52, 53,
55. l. 67. l.

ifj M. Károly, Ferenc,
András, Katalin
u. o. 47. l.

Debreczeni áll. főreáliskola érem-
gyűjteménye X. 92.

Markó Károly id

Vásromot ábrázoló tájlepe, vízf. az alábbi gyűjtemény-ben.

Storno Miksa

A Storno-család magángyűjteménye

Sopron 1942 18. l.

állva. Rövid haja s hosszú szakála
za fekete s szeme barna. ~~Capu~~ Jobb
t asztalra állított barna kötésű s tégla-
s baljával az asztalon levő irásra lát-
P. Isach: Kollarits." Caputiuma s palást-
capularéja fehér. Tőlül jobbra függöny

éretei 47:34.

Markó Károly id

spod
2

Wag Dej

212. l.

bbra néz. Feje elől kopaszodik;
szakálla szőke; szeme szürke.
diszes vértje felett az aranygyap-
rdja.

(Lszta 23.)

ztetett át.

Markó Károly id

l.

Gerevich-Primás

251. l.

Markó Károly id

Gerevich-Primás

254. F.

Markó Károly íd

l.

Gerevich Primás

202. l.

106

n. Velencében 1655-ben v. Amsterdamban 1665-ben.

ábrázolt tagjai közül
öttagú család telepedett le az
éles karimával, a jobbján ál-
ó fiucska felé fordulva beszél,
egymásra ölében pihente-
két visel. Előtte az egyik le-
safüzért tart. Mögötte a másik
goló kutyára mutat. Az ülésül
ése J. Olis ft. 1640.

XI.

frton 1896: 27-én kelt

17
2-án. (77/97. 80/97.)
7: III. 25-én a 13050 sz. leirat.

Markó Károly id

festő

vród

Kubinyi Ferenc

és Vahot Imre:

Magyar- és Erdély-

ország Képekben.

Pest, 1854. III.

k. 97—99. l.

archéppel.

1.–29. ll., 2 képes
tábla

Kristiania
Werner & Co.
1880

Marko Károly id

wiéd
z
Korach Regina –
Henszlmann Imre
müveszeti emlékete.
Bp. 1902. 6. l.

Kat. Vince vt.
Prot. Artin
Új-g. Timót

Izr. Sebat 1, R. Kh.

CSÜTÖRTÖK

23

Kat. Rajmund
Prot. Zelma
Új-g. Kelemen

PÉNTEK

24

Kat. Timót pk.
Prot. Tádé
Új-g. Xene

SZOMBAT

25

Kat. Pál megtérése
Prot. Pál fordulása
Új-g. Naz. Gergely

Izr. S. Bo.

Markó Károly id

l

Meller Ferenczy

266. l

ága elé. A Bizott-
alatai vannak. Egy-
r - mint Kassán
álóczi Muzeum
a szeminárium
ncsak féltékeny
ölött, hanem
az esetleges
és müemlékek
busztitását és
ellett ~~egy~~
tiépitése és
o megoldásnak,
és nagy és
ás annyira

tiépitése a nagyobb
ségével nem üt-

Markó Károly id.

irod.

Keleti Gusztáv: Idősb Markó Károly. Magyar Könyvtár 97. sz. Bpest. Lampel R.

Elolvastam. vyra 1933 márc.

23. Pozitív új adat benne nincs. Markó művészete erősen subjektív, költői érzésel telt, a természetet ünnepi hangulatában derűs állapotában interpretálja. Művészete már a 40-50 es evekben idejét mult volt, távol esett a ~~fr~~ a realistikus tájfestéstől, de a fenkölt irányu, szépnek kultuszában megöszült nincsetők és műbarátok tiszta elvezetet meritettek és meritemek ./.

./. mag ez eszmény tiszta hangjától átherült festvényeiből.

mit der höflichen Bitte um eingehende Besprechung in ihrer geschätzten Zeitschrift und Übersendung eines Beleges ergebenst zu überreichen.

Sollten Sie für diesen Zweck keinen Gebrauch davon machen wollen, so darf die Verlagsbuchhandlung wohl freundliche Rücksendung erwarten. Mit einer bloßen Titelangabe allein wäre ihr nicht gedient.

Wien, den 27. II. 191.

Hochachtungsvoll

Die Verlagsbuchhandlung

Franz Deuticke.

Genossenschafts-Buchdruckerei, Wien VIII/2, Alserstraße 71.

Marko Karóly

Lod

Schidlof's Kunstauktions-
haus. Versteigerung
vom 5. bis 7. Nov. 1925.

411 n. Keppel

u. ar. Gemälde des 19. Jahr-
hunderts. Wien 1920. 25-26. l. Kepp

u. ar. Versteigerung
am 22. u. 23. Febr. 1924.
Nr. 83. Keppel-

u. ar. Hundert
Gemälde. Wien 1921-
84. n. Keppel-
-85

Markó Károly id

~~vett~~ művészetéről rokon

Friedrich Preller d. Ä.
(1804–1878) neinet festő

Odysseus und Nausikaa
(Im Römischen Haus zu
Leipzig)
Cumaios begrüsst den
Telemachos (Römisches
Haus, Leipzig)
c. képei hasonló tárgyuak
és felfogásuak

Egyébként Preller is huza-
mosabban tartózkodott
a római Campagnaban.

DOSKAR FERENC KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM: 2383
B. 4. r. IV.

SZAK: München.

SZERZŐ NEVE:

FORDITÓ NEVE:

KÖNYV CIME:

KÖTÉS NEME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

LÁSZLÓ FÉLE PAPIRTEK
TORV.VÉDVE

Markó Károly id

cvád

Leff Ung

20, 21. l. képpet

~~Vértesek mellvértje (1848/49), osztrák~~

VI. 137

Marko Károly

l.

Márk Barométer

61. l. 62. l. 116.
117. l. 118. l. 125. l. 214. l.

Eine Darste

wie es die Überlieferung will, an einem u
mal scheint für erste wenig warscheinlich
unverdächtig bezeugt ist. Derartige Relief
tenheit wohl vertrauten traditionellen Hei
kung und vollkommen ausgebildeter, litera
gelegten ikonographischen Traditionen vor
nicht kannonisierte Verstorbene würde nu
tionen, auch wenn diese nachträglich als W
gewissen Anachronismus, eine Betonung indi
deuten, die man für das späte XIII. Jahrhun
sehr wohl anzunehmen vermöchte. Die hie ur
heit der Reliefdarstellungen ist somit vi
der Darstellungsthemen, bedeutet aber nich
hischen Kanon. Im ganzen scheint es sich h
zu schliessen einfach um eine Anpassung d

Marko Károly úr

archeje Rákosi
Mátyástól

l.

Magyar Studio I

62. l

Nagy Sándort, a későbbi honvédtábornokot stb. A sok megrendelés elfoglalta minden idejét s emlékirataiban ő maga irja : „Ez időtajt már inkább voltam festész, mint diák." Az 1828. év elején tartandó vizsgálatokat már be sem várta Művészetének tudata olyan határozottságot öntött belé, hogy minden aggodalmaskodás nélkül lemondott arról, hogy befejezze iskoláit. 1828 január 5-én tehát bucsut mondott a collegiumnak és Nagy-Enyednek s 25⁰ frt. megtakaritott pénzzel és határtalan lelkesedéssel választott pályája iránt neki vágott a nagyvilágnak.

Enyedről egyenesen Nagyszebenbe ment, ahol hat hónapig

Markó Károly íd

vód

Ernst-M. Aukciói

I. 1917. 1137. sz.

A Szépművészeti Muzeum Barabás-kiállítása. Irta Bálint Aladár. U. o.

Markó Károly id

ród

Kat Szemere aulcio

405, 406. sz.

Piarista rendház sátoraljaujhelyi

VI. 252.

Markó Károly id

d.

Bierbojtott

257. l.

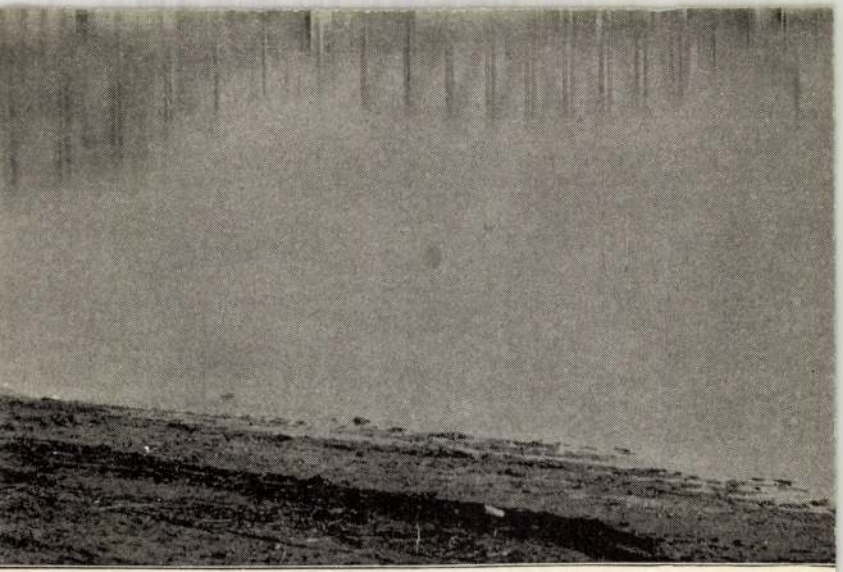

Markó Károly id

cred

Petr Samtida

8. C.

Marko Károly id

l.

Péter II

86, 87. l.

keppel

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Markó Károlyid

Esztporin

174. r. 365. n

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Markó Károly id

irád
-
Bar Ebtak

307. l.

Az Istituto di Studi Romani
1937. junius 26-á
közgyülésén jele

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Markó Károly úr

ind

Lemberger

Gy. C.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Markó Károly id

irod

Kat Lex

III. 284. l.

Markó Károly id

ivod

Hevesi Oest

88. l.

~~Római pasztagóngy VIII. 134.~~

Markó Károly id

l.

Hajlék.

1937. 2. 4. 98. l.

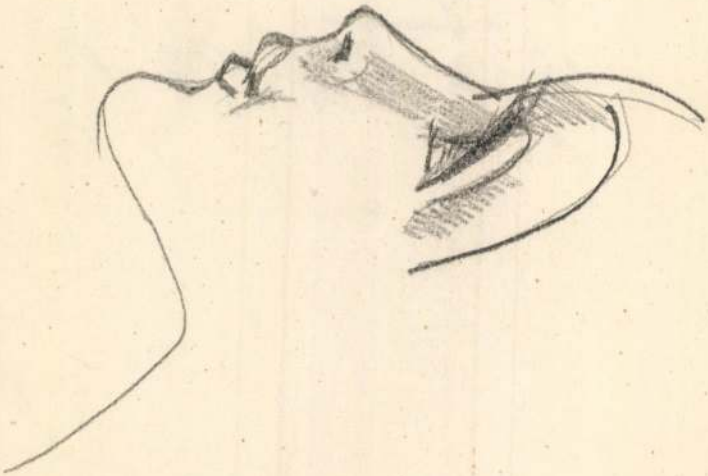

Markó Károly id

arcképe

irod. Schrotzberg után

a másolta Ligeti

Antal

Mátray Neuz Képes.

U. l.

Markó Károly-id

Cród

s

Mátray Neuer Képes

23. l.

Markó Károly id.

Nagy Sándor. Mit beszélnek az évszámok.
A Kevé könyve
1928. 40. l.

CO

RIVISTA DI SCIENZE, LETTERE ED

MATT

Direzione e amministrazione:

(presso il

Markó Károly id.

cvőd

Lázár Művészet 1938

325. l.

Szerszámok

1647-909- 42-53

Metszet-tisztitó.

42-53. (Különféle eszközök) és pedig:

42)	Köszörűkő (fenőkő)	2 db	20.00 K
43)	Késfenő bőrkészülék	1 db	4.00 K
44)	Csavarhúzó	2 db	4.00 K
45)	Lyukasztó	1 db	0.40 K
46)	Ringliző gép	1 db	1.00 K
47)	Gyémant üvegvágo	1 db	10.00 K
48)	Körző	2 db	10.00 K
49)	Nagyitó üveg	1 db	17.00 K
50)	Kalapács	1 db	3.00 K
51)	Szögfuró	2 db	0.30 K
52)	Vonalzó (2 vas. és 1 fa)	3 db és ~~[illegible]~~ de-	
	rékszögvonalzó (vas)	2 db	40.00 K
53)	Szivacs	2 db	2.00 K

101.70

Markó Károly id

vod

Fehérváry István

Magyarok a nyelv-
határon –
Rozsnyó 1937.

197. l.

Markó Károly id

1867 júl, kiáll –
Tájkép

Nefel 1867: 329-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Markó Károly id.

Az alábbi társulat 1869 juniusi kiállitásán fentinek 14 képe volt kiállitva, melyek a báró Orczy-család tulajdonában voltak. Ezeket még mérnök korában festette s az aggteleki barlang festőibb helyeit ábrázoltak.

Nefelejts. 1869. 274. l.
(Az orsz. m. képzőművészeti társulat.)

9				10	11	12		13		14		15		16		
A munkás keresete				O T I												L e v o
				napibérosztály	törzsszám	teljes járulék összege				OTI járulékok						
naponként		összesen				betegségi		öregségi		betegségi		öregségi		kereseti		
P	f	P	f			P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P

Markó Károly id

egy tájképe van a prágai
Neuveti képtárban.

vrod
z

Genthon Istvánd

Magyar mükincsek
Csehországban –
Bp 1937. 8. l.

Marko Kárey

Irod

hm-os A Markó Kiállítás. Fővárosi Lapok 1899. 97.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

m.

évi _____ hó_____

_____

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Markó Kárly

Erod

Cornélius. A Markó
család. Magyar Szemle
1899. 9 sz.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

n.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Marko Karol

Wód

Szana T. A Markó
Csalad mej eto
sagjai, Magyaror-
szag 1898. ajril
22

Marko Károly rd

l.

Benyov Bratisl.

99. l.

FORUM

Kossuth

Markó
Festőművés

Magyar Hét. Nürnbergban - képével szer-
pel. -

Pesti Markó
1929 11.24.

id. haskó Károly

„Táj mitológiai alakokkal" c. képe szerepel a BÁV 16. aukciójáe

(emlitve)

Nagyvaca 1967 V. 13. Sold.

Markó
Istörmivér

Trust-muzeum kiállítása - képe szerepel. -

Esti Kurir
1929 IV. 2.

Markó
Istömüvész

Nürnbergi magyar képzőművészeti kiállítás-
képével szerepel.

Magyarság
1929 III.6

Markó Károly

Diana és Endymion c. müve a romatika jegyeit viseli
Képei szerepeltek a modern magyar festészet ujjá-
rendezett kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Két korzsak határán Bp. 1965.
27.1

Marko Károly id

Irod

Dr Seiz:

Die Kunstausstellung

1841.

Pesther Tageblatt

1841. pl. 9.

1101. KIS SZELENCE, elefantesont. Kina, XIX. sz. 20.—

— 68 —

1134. NÉGYZETES TÁLKA, Szatzuma-keménycserép, szines jelenettel. Japán, XIX. sz. 20.—

1135. KIS SZERTARTÁSI EDÉNY, zöldes márvány, domboru diszitéssel. Kina. 20.—

1136. GANESHA (Elefántisten), alabástrom, szinezve. India. 30.—

1137. NÉGYZETES VÁZA, porcellán, fekete alapon famille vert diszitéssel. Kina. 40.—

1138. NŐ MANDOLINNAL (Bentem), Szatzuma-keménycserép. Japán, XIX. sz. 30.—

1139. ÜLŐ MAJOM, barnás márvány. Japán. 8.—

1140. KIS VÁZA, zölderes nefrit. Kina. 25.—

1141. KARNEOL-SZELENCE, Japán. 10.—

1142. NETSUKE, elefántcsont, Ülő paraszt. Japán. 15.—

1143. SZARU-SZELENCE, vésett diszitéssel. Mongol. 10.—

Markó Károly id

ivod

Pipics Zoltán dr.

Igy nézd a népet!

Bp. é n. 192. l.

Orsz. Központi Kath. Legénységgyámület

népkvt. III. 178.

Markó Károly dr.

Fürdő nymphák
68×54 cm. Jelzése
nincs.
Tóth Pál István tulajd.
Keszthely

9293.

, a hol az előtérben balról
ol a tócsa partján jobbraior-
hőzött. Felirata a kép alatt:

INE PUSZTA.

C.A.TULAJDONA
ARTLEBEN IN PESTH.

méretei 20.1:30.2 cm.

911
16
495.

Markó Károly id

Árverési Csarnok (aukciz) kat.

31. 7. 1926. febr.

Repr. a Katalogusban.

(1898. JANUÁR, FEBRUÁR, MÁ

BUDA
A HÉT KIA
VII., ERZSÉBE

MARKÓ KÁROLY (1791—1860)

Menekülés Egyptomba

Fára húzott papír, olaj, 29×43 cm.
Esztergom III., 1876., 18. szám. — Maszlaghy II., 365. szám. — Esztergom vármegye .... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Lippay 57. l.

Tájkép

Vászon, olaj, 21×29 cm.
Jelezve lent balra: C. Markó Flor. 1847.
A bécsi Kunsthalleban tartott árverésen vásárolva.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 111. l. — Földváry: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Rényi 23. l. — Kőrösy: Esztergom. Esztergom, 1887., 238—239. l. — z: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772—773. l. — Maszlaghy II., 174. szám. — Esztergom vármegye .... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553—554. l. (Képe 554. l.) — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich: PA, 251. l. — Lepold—Lippay 57. l.

id. Marko Károf

irod

Szokoly Viktor. Londoni tárlat Pesten. Az osztány tükre. 1862. 75 l

Markó Karol

vörös

Műcsarnok, ~~1900~~ 1899. 105. l

(Markó kiállítás a Nemzeti Szalonban)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Károly id

cród

Bort Kéterer

405. C.

Repr. Visegrád 1000-ss

Dr Szendrei János

A Képzőművészet remekei.

Marko Károly I. K. 21 l.

Munkácsy Mihály I. K 37.

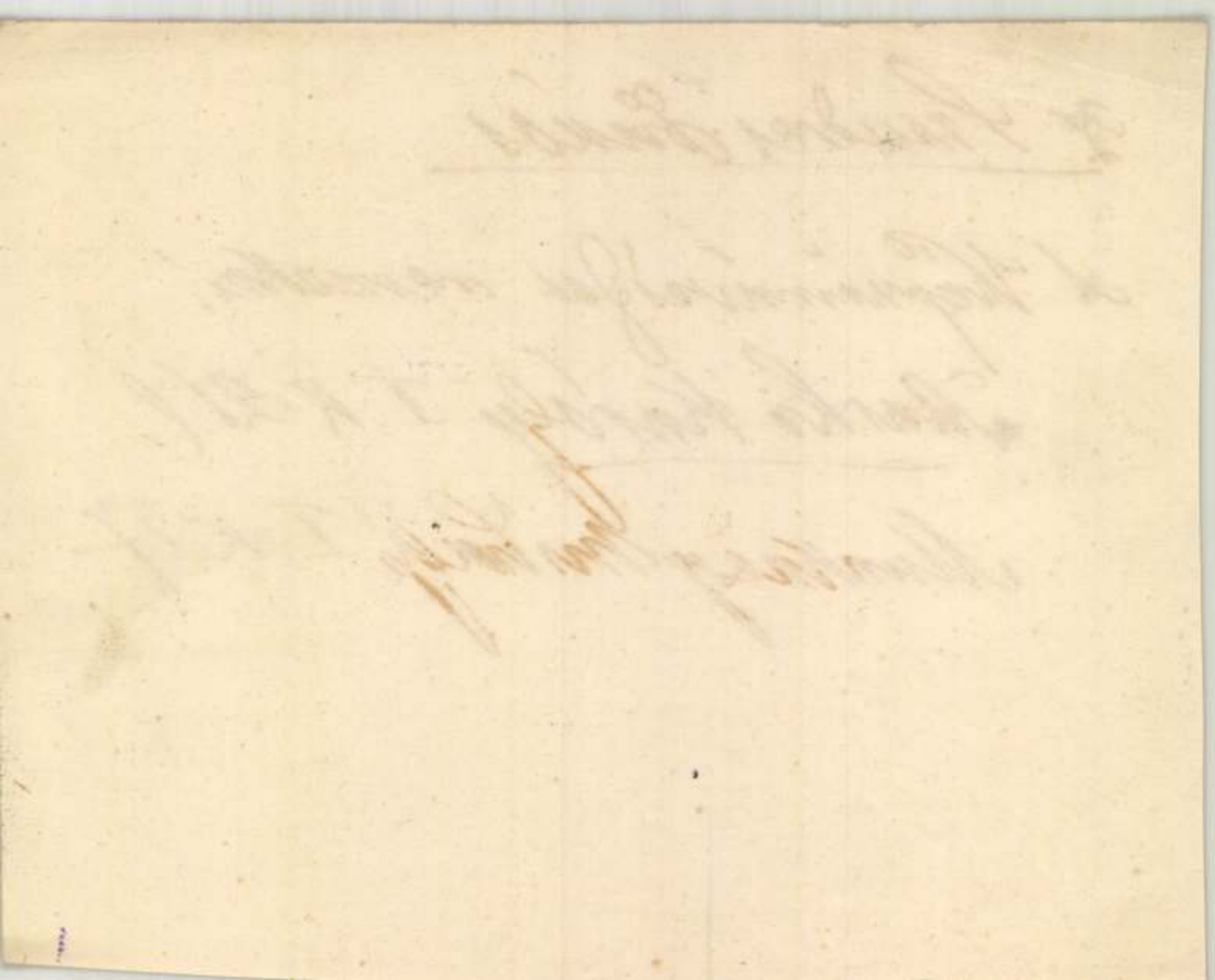

Markó K.

Markó Karól naplói

Ernst L. Spicht.

Ernst

Marko Karof

Florencz.

1846. műegylet.

Az elvesszett fin. bibliai
tárgy. olaff.

Jupiter nevelsetése.
olaff.

Venus az Oriás
által tildozól.
olaff.

L.

Markó Karól

festő

vid

Mur és Konyvt. cit

1909. 167. l.

reálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó*.....

osztályfő.

mre Szeged.

Markó Károly

Florenz

1844. szeptl.

Mythologiai alvó ala-
kokkali tájkép. olaszt.

Tájkép közelgő zivatarral.
olaszt.

L

id. Markó Károly

Írod

Fővárosi Lapok. 1871. 40-44. sz.

Írod

Kisfaludy Társaság Évlapjai. Uj folyam VI. K. 1871.

Írod

Magyar Könyvtár 97 sz.

Írod

Keleti Gusztáv. Művészeti dolgozatok, Budapest. 1910-17. - 50 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Karól id

wod
Markó Karól örökitése. Vas Vys 1860.
638.l 650.

Markó Károly id.

Markó Ferenc † (tevése Károly hefett.) Vas Ugs 1860. 590. l

A mindszlet gyász is ten tiszteletet tarsatott a francisk templomában 1860 dec. 6 án

Vas. Ugs 1860 614 l

Markó Károly

a müegylet kiállításán egy
tájkepet állított ki, melynek ára
500 ft.

Az Orszaj Tükre 1864. 190 d

Markó Károly

művészetének ált. jel-
lemzése.

Dr W. Lauser. Die Kunst in Oes-
terreich Ungarn. Wien. II.
1886. l. – 123. l. 124 l.

Markó Károly

vod

Szana Tamás. Markó Károly kézirátai Magyarország 1897. 159 f

Szana Tamás. Markó Károly Pesten. Magyarország 1897. 350 f.

Szana Tamás. Markó művészete. Magyar halom 1897. 27 kot. 1217 h.

id Markó Kárly

wod

ÉL 1909. 286–296

erkleg lásd

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

an

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Marko Károf

Teljes életrajz
arczéppel

Vas Ny 1864.

43 [illegible]

Marko Kárey

úvod

Vas Ly 1866.

625 l

Maiko Kárj

Ind

Hon~~[illegible]~~ derin 1844. II. 131 l

id. Markó Károly

festő

irod

M. N. Muzeum 1902.

183. l

186. l.

191. l

192. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ..... , 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Károly

Eszmenyi olasz tájképe a Debreceni Déri Múzeumban.

Déri 204. l.

Markó Károly id

3 festménye a gróf Zichy
Jenő műszemben, ugyanott
Venus és Amor c. olaj-
festménye (4 ik) mellett.
Schrotzberg Ferenc öntrak
festővel közösen festett.
Az utóbbi hűletett 1811 apr. 2
Becsben meghalt 1889 máj
29. Grázban. Művészetére
Markó nok befolyásal,
kivel már ifjú kora óta
barati viszonyban volt.

Bp Zichy 23. l.

Markó Károly

Lásd

Nemzeti Szalon Almanach

125. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191..

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg meg

Kelt ....., 191..

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Károly festő

Folfeszitett Krisztus czimü képét egy megboldogult honfi adományozta a nemzeti muzeum képtárának. és „Napgyugta az Elsa völgyében az Erdőg malmánál" czimü gyönyörü festményt gr. Károlyi István saját képtára számára 8000 frton vette meg. Művértők állitása szerint a kép nincs drágán fizetve

Családi kör. 1864 év 1 szám. 20 lap.
u. ott. . . . . 20 . .

69

1910

Markó Károly

lásd

Közlemények Szepes vármegye multjából. II. 127.

~~A Budapesti~~

~~Folyó hó 15~~ er

~~küldjenek címemre vasút~~

~~40 P per q.~~

~~A számla össze~~

~~Kérésemet ismé~~

Magyaróvár, 1931 október 15.

Úrnak,

Makó

M. kir. Postatakarékpénztár számlakivonatát

lánk javára befizetett.

a kiegyenlítést nyert.

ndelését kérjük és vagyunk

kiváló tisztelettel

A Sajtpartelep Rt.

Markó Károly id

s az egész Markó
család

Művészeti lexikon

478. l.

Műcsarnok
1925-26. akt kiáll. 3 képe
1927. magyar tag 511. 517

Fáy Béla III. 238.

Markó Károly id

1) Jézus lecsendesíti a tengert,
olajf. 1854.
A bécsi volt udvari gyűjtemányból a képzőmvészeti
Múzeumban -
Életrajz -
Petrjszerz 1931-34. 19. l.

2) Alföldi táj gémeskúttal,
olajf.
Káldy Jenő ajándéka 1933.
n. o. 20. l.

id. Markó Károly

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma. Buda 1870. 39. l. 40. l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Markó Károly, festő III. 167.

Marko Kairoff

festő

irodalmához.

Ligeti N. Muzeum Képcsarnok
Lajstroma 39. l.

Ujabbkori Ismeretek Tára V. k 307 l.

Nagy Iván. Magyarországi képzőmű vészek a leprégibb időktől 1850 ig. Századok. 1874. 99. l.

Markó Károly id.

hites mérnök, a művészetek florenczi akademiajában festészettanitó, az ausztriai cs. művész akadémia tagja, a M. Tud. Akadémia l. tagja.

Tanúggyi Névtár

1845. 36. l.

Vasárnap **20** Pünkösdvas.		**Protestáns** Pünk.-v. **Görög** Pünk.-v. **Izraelita** Sabuot 1 n.
Hétfő **21** *Pünkösdhétfő	Első negyed 16 óra 20 pk.	**Protestáns** Pünkösdh. **Görög** Pünkösdh. **Izraelita** Sabuot 2 n.
Kedd **22** Julia sz. vt.		**Protestáns** Julia **Görög** Baziliszk **Izraelita** Szivan 8
Szerda **23**		**Protestáns** Dezső

Markó Károlyi id

irodalmához

Ormos Zsigmond: Baráti megemlékezés olaszországi uti-naplomból.

Képes Ujság 1859. 1779

Markók

szód:

Honderü 1845. II. 373.
(elektrajn)

és lásd a Pesti Hirlapot
1845. e tájban

id. Markó Károly

Irod.

Marko tájrajza - Hon-
muvén. 1837. 763. l

M.D.K.

Endrődy

Tréfás rajz egy Othello alakitásra

. - .

Tréfás rajz: Baj van Romeoval.

. - .

Tréfás oldal.
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. május 9. II. évf. 19. sz. 37. l.
1958. május 16. II. évf. 20. sz. 37. l.

Fényes-Beck Vilmos
szobrán

Magyar Hét Nürnbergben – a Kirishallban –
szobrával szerepel.

Budapesti Hírlap
1929 II. 22

Markó

3 festménye a BÁV-aukción.

említve.

Népszava, 1964 szept. 11. 8 l.

MDK

Markó

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj.21. 11.1.

MDK

id. Markó Károly

Táj vizeséssel, gouache

Táj patakkal, gouache

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 29.1.

Markó Károly id

Szaloniki magyar
kiáll. 1933. okt.

1 mű

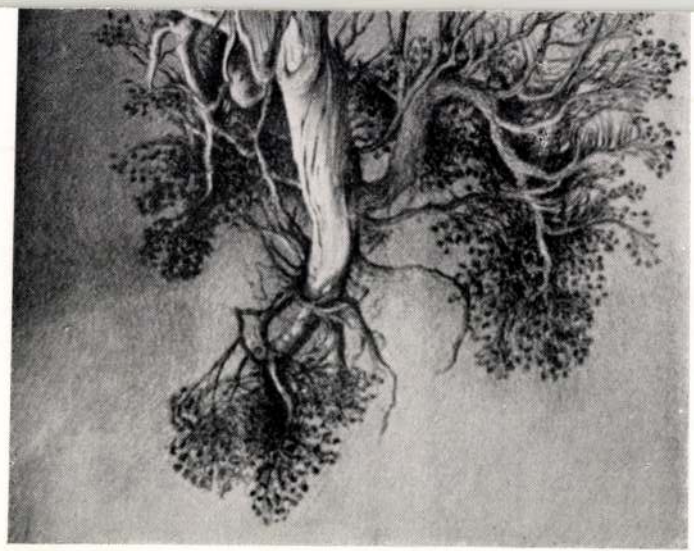

Markó Károly id

źród.
z

Balásing Malerei

8, 26. l. 1 – 3. t.

Markó Károly

lásd

Vas. Ujs. 1860

650. l.

(Markó Károly

örökitése.)

Marko Károly rol

Szana Tamás: Markó és a magyar táj-festészet

8°, L. L., Budapest, 1898.

Markó Károly id

Műsarnok

1932. febr - märc - kiäll.

2, 4, 41, 44.

Riasztó hírek keletkezése 4
Nikita országa 7
Katona ..... 294 H
A hazug ..... 310 R

Markó Károly id

KMTárs. 1931. őszi tárl.

X. 5.

Mattis Károly id

Jézus megkeresztelése

1932 fő új szerzem.kiáll Műcsarnok

ho.

igos Bizottsága

száma: 19

kelte: 19

beérkezése: 19

száma:

ntézett szám:

ıa:

ıa:

Marko Károly cd

Zolnai Béla. A
magyar biedermeier
Bp. é.n. 100, 187 l.

Markó Károly íd

l.

Déry 1927

11, 12, 34, 49, 50, 68,

71. l –

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Markó Károly id

önarcképe

Petr EM magy művész-
arcképek

4. l.

9. l. képpel

ron. Felszámit 4·60 P. költséget

15-én Ma lejáro e váltonk értéke befo

16-án Német László átutalt folyósza

18-án Eladtunk k.p. ért Szatmári

ént. Elszámolunk a megbizov

20-án. Felvettünk kp. ben a Magyar

tük ma lejáro elfogadványu

21-én Szatmári átutalt folyószámla

23-án Eladtunk 1 havi hitelre Ném

1·50 P. m. ként. Elszámolun

séget.

24-én Eladtunk 2 havi hitelre Szabo

m-ént. A számla értékéig

26-án Nemes Pál hb. intézvényezett r

Markó Károly id.

25. Déltiroli tájkép. Kétes mű. 600 K.

1913. ASZTAL, diófa, két lantidomu, bako
förmigem Fuss. Biedermeier.

26. Másolat fenti után

1914. ASZTAL, mahagonifa, négyszögü lap
Louis XVI. — Tisch, Mahagoni, auf d

Mitologiai tájkép. 100.— K

1915. HAT SZÉK, feketére pácolt fa, berako
Sechs Stűhle, mint Intarsia und Schni

27. Másolat fenti után!

1916. HÁROM KAROSSZÉK, faragott diófa
— Drei Armstühle, Nussholz, geschnit

Mitologiai tájkép.

1917. KIS SZALONASZTAL, paliszanderfa,
Louis XVI. — Kleiner Salontisch, Pali

Szent György Céh

1918. ASZTAL, diófa, faragott diszitéssel és
holz, geschnitzt und intarsiert. Louis X

negyedik művészeti

1919. KAROSSZÉK, faragott, kagylós disz
Armstuhl, mit Volutenschnitzerei und

aukciójának katalógusa.

1910. nov.

1920. ZSÁMOLYSZÉK, barok és csigás dissz
A. XVIII. Jh.

1921. KAROSSZÉK, diófa, kárpitozott ülé
XVIII. Jh.

1922. KAROSSZÉK, keményfa, rokokóalak,
rokokoförmig, mit gelbem Stoffüberzu

ott lábakkal, grospoint kárpitozással. XVIII. sz. m. f. —
berzug. Zw. H. XVIII. Jh.

usos támlával. Olasz, XVII. sz. — Lehnstuhl, Nussholz,
II. Jh.

iálló kartámlával, disznóbőr kárpitozással. XVIII. sz. —
, mit Schweinsledersitz. XVIII. Jh.

XVI. faragással és piros-fehér selyemdamaszt kárpitozással.
ssholz, mit Louis XVI. Schnitzerei und Seidendamast über-

val, zöld ripszkárpitozással. Louis XVI. — Stuhl, Kirschen-
Louis XVI.

pitozott üléssel. Empire. — Runder Stuhl, Mahagoni, der

ánnyal. Neobarok. — Armstuhl. Neobarok.

tozással. Bidermeyer. — Armstuhl, Kirschenholz, tapeziert.

kos disszel. Louis XVI. — Bilderrahmen, Holz. Louis XVI.

a, aranyozott delfin lábakkal, jávorfa berakásokkal, diszes
kal. Francia, empire. — Stehspiegel, schwarzes Holz, auf
mit Intarsia und Bronzebeschläge. Französisch. Empire

Markó Károly id

wód

Farkas Zoltán:

Nemzeti jelleg a magyar művészet-ben

Forum

(magyar vest)

1936. 3. l.

FELSŐVISÓ
Horthy Miklós tér

Markó Károly ód

Reinach – Lázár

A művészet kis tükre.

IV. kiadás Bp. 1933.

28/I.

O firetve
Er. ér

Kifiretes
az 19

1. Diebold . . . .
2. Egyetemi Nyomda
3. Ibusz . . . . .
4. Filmiroda . . .
5. Ács Géza . . . .

Marko Károly ed

Grazi Joanneumban:

Léda és a krattyú
alkonyati tájban
Fa, 39×35 cm.

Lacher, Karl:
Katalog der Landes-
Bildergalerie in Graz.
Graz 1903. 40. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Marko Károly id.

Grazi Joanneumban:
Apennini táj.
Jelzése: C. Marko
1839. Vászon, 45×63

Lacher, Karl:
Katalog der Landes-
Bildergalerie in Graz.
Graz 1903. 36. l.

MDK

Markó Károly ifj. 1822-1891.

Olasz táj, festm.
Kecske a sziklák alatt, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

14 **l.**

Markó Károly id

cód

Csatkai Endre:

Markó Károly

sopronmegyei vonat-

kozásai. Soproni

Szemle. 1943. 3. sz

VASÁRNAP **14** Kat. Jozafát Prot. Klem. Ó-g. 1. Nov.	5 1/2
HÉTFŐ **15** Kat. N. Albert Prot. Lipót Ó-g. 2. Acindin	5 1/2
KEDD **16** Kat. Ödön pk. Prot. Ottmár Ó-g. 3. Acepsz.	2.
SZERDA **17** Kat. Gergely Prot. Hortense Ó-g. 4. Hermesz	
CSÜTÖRTÖK **18** Kat. Pét.-Pál b. Prot. Ödön Ó-g. 5. Episzt.	6. 1/2
PÉNTEK **19** Kat. Erzsébet Prot. Erzsébet Ó-g. 6. Pál	6
SZOMBAT **20** Kat. V. Félix Prot. Jolán Ó-g. 7. Lázár	5

Markó Károly íd

ivód

Rippl-Rónai József =
Emlékezési - Bpest,
1911. 147-l.

Marko Károly id.

1843-ban a pesti műegylet kirovsolásra megvette Kejzeleti táj c. festvényét 90 frtért

1843 ban a pesti műegylet 500 frtért megvette a muzeum számára Pirában. Romai Campagnának vesztete Ceraitéséből c. képét

EI 26.l 28.l.

Markó Károly id

l

Entzündgrüptés

93. l

1888: VII. 263. — 1889: VII. 298. — 1890: VII. 298. — 1891: VII. 325. — 1892: VII. 325. — 1893: V. 317. — 1894: V. 36. — 1895: V. 43. — 1896: V. 43. — 1897: V. 43. — 1898: V. 43.

~~Vétetett 1871-ben. — Magy. Képt. 272. — Ltsza 186.~~

-- 1900: V. 43. -- 1901: V 43. -- 1903: V 43. -- 1905: V 43. --

— Magy. Képtár 272. — Uj lelt. sz. 186. — 1905 átv. jegyz. 384. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2027. és a leltárban 2982. — Vétetett 1871-ben 160 frton (320 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban

Mk. 272
Ujl. 186.

Vét 1871.

363

Marko Károlyi

láid

Ernst-Lázár

34. l.

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu .....

i.

i ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Markó Károly id

1791–1860

l.

Ernst-Múzeum aukciója I.

38 l.

Marko Károly id

igen fontos forrásanyag

lásd

Ernst-Múzeum aukciója II

159, 160. l.

Makó Károly úr.

Cím

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Muzeumaukciója II.

234 l.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Marko Karól

Lásd

Ellik 41.

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu .....

m.

vi .....hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Marko Károly

Teljes - horvát életr

lásd

Ekpt. 1861-2. 68-77

l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Marko Karóly

lásd

§ Kpt. 1861-2. 531.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Markó Karól

lásd

Ekpt. 1861-2. 57 l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

ids Markó Károly

1872. évi kiállításon

3 képe.

erőd

Fig. 1872 5 6. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Markó Kárel

láid

Okv

Muzem. Art

2584 a

Markó Károly id

Erdő

Birókerik

256 l.

262 l.

Délmagyarország Kl. 182

Marko Károly id

vrod

Berztájkép

167, 171 — 172. l

Liscia h. n. VIII. 187

Markó Károly id.

gr. Károlyi László
képlára Fóton

l.

Bar Brestbalp

62. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Markó Károly id

l.

Biró Kassa

21. l.

Markó Károly

festi

ívód

BeCM 155. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

MAGYAR OTTHONOK

Marko Károly cód

cród

Balás-Piri, Ladislao =

Rapporti della pittura ungherese con l'arte italiana nella prima metà del sec. XIX.

Corvina. Nuova serie-
No 1. Budapest, 1938. 83 l.

Tanulmányi vendégel

/Valamennyi a./ cso

Marko Kaný

Lvod

Cat. spec. 3.l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191 .... é

.....

tanu.

.....

tanu.

MÜVTÖRT.DOK.

id. MARKÓ KÁROLY festő

Magyar Müvészet 1948.XV.47.lap.
Lyka Károly:1848 müvészete.

MÜVTÖRT DOK.

id.MARKÓ KÁROLY
festő

Népakarat 1957.
238.X.11.6.lap.

id. Markó Károly festő

Békés Szabadság (VI.) 38. sz.
1955 sept. 21. 14. l. Regs.

MÜVTÖRT.DOK.

id. MARKÓ KÁROLY festő

Magyar Nemzet 1948.I.4.IV.3.sz.2.o.
Riport.-

MÜVTÖRT.DOK.

id.MARKÓ KÁROLY festő

XIX.századi magyar mesterek. -

Szabad Nép 1948.okt.16.6.

MDK

Markó Károly, id., 1791-186o.

Tájkép Páris itéletével, festm.

Fürdő nimfák, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.
23 1.

id. Markó Károly

MDK

nevének említése.

(1791-1860).

Miskolcon 1943-ban Képzőműv. Múzeum kiállításán szereplő képei:

1). „Árkádiában." Olaj vászonra. 59×80 cm. Vétel 1899. Ltsz. 1715.

2). „Olaszországi erdős vidék" Olaj vászonra. 54.8×73.5 cm. Országos képtár. Ltsz. 3079.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei. (Kiáll. kat.) Miskolc 1943. 7. l.

MDK

Markó Károly id.

Velencei Biennale, 193o.

157, 158 l.

MDK

Id. Markó Károly, 1791-1860.

Eszményi táj, of.

Campagna, vizf.

Árv. Közl. 1935. 2.xk.sz. 74.sz. 27 27 l.

MDK

id. Markó Károly, 1791-186o.

Fürdő nimfák, of.

Eszményi táj, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

25 l.

M.D.K.

id. Markó Károly
festő

A magyar tájképfestés kezdeményezője.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVIII. században. 171 l.
Bp. 1910.

id. Markó Károly
festő

M.D.K.

Az első magyar tájképfestő.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században. 205 l.
Bp. 1910

Id. Markó Károly

Fürdőző lányok, kőnyomat

A XIX.-XX. század magyar grafikája. Orsz.M. Szépművészeti Muzeum kiállitása, 1924.junius katalousa 3 lap

M.D.K.

MARKÓ Károly id festő

Visegrád

Végvári 1958. 36., 39., 47., 282., 285.

MDK.

id Markó Károly festő
1791 (Lőcse) – 1860.

Décsben tanul.
Olaszországban telepnik le. Idilli tájak festője.
„Olasz táj" – Déri Múzeumban (Debrecen)

Déri Múzeum képtára 1949. 4. lap

4.

MDK

id. Markó Károly, 1791-1860.

Fürdő nimfák, of.

Pásztorok, of.

Eszményi táj, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

21 l.

MDK

id. Markó Károly, 1791-1860. és Puccinelli A

Léda a hattyuval, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

21 l.

MDK

id. Marko Károly, 1791-1860. és Tuccinelli A

Léda a hattyúval, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.-án.

21 l.

id. Markó Károly (+ 1860) festő M.D.K.
kulelett Löcsén. Stáliában élt.
hü veinek egyréne a Nemzeti Museumban.

Czigler Ignác: Művelődéstörténet. Bp.
1902, 196

MDK

Markó Károly id., 1791-1860

Tájkép Páris itéletével
Fürdő nimfák

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 23 l.

MDK

id. Markó Károly festőmüv.

-ch:

~~Och:~~ Könyvszemle. ~~XXXXXXXXXXXXXX~~ Szépmüvészet, 1941. 1.sz. 33 l.

id. Marks Károly fametörés.

Id.Markó Károly

Tájkép, rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája. Orsz.M.Szép művészeti Muzeum kiállitása, 1924. junius. katalogusa 4 lap

M.D.K.

id Moorkó Károly.

Méltatás

Bizalkció 1954. Budapest. 10 l.

id. Markó Károly
festő

M.D.K.

Eszmémyitáj.

Bizaukció 1957. Budapest.

21l.

Matkó Kárely fel festő M.D.A.

-1791 – 1860

Táj vízeséssel	gouache	44 × 57
Táj patakkal	"	" "
Táj folyóval jel.	vászon	37.5 × 56
Olan táj	"	75 × 100.5

Emgedy Lukács és neje hagyatéka Bp 1923

29

MDK

Markó Károly id. 1791-1860.

Tájkép Callistoval

Fürdő nimfa

Ernst Múz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 21 1.

MNK

id. Markó Károly

Tájkép asszonyokkal
Tájkép bibliai jelenettel

Képző és Iparm. Gimnázium jub. kiáll. 1954. dec.
Ernst Múz.

Id. Markó Károly

MDK

a hazai tájképfestészet megalapitója.

több bukolikus hangu müve

a soproni Festőteremben az "Erdő a magyar festészetben" c. kiállitáson.

Bodnár Éva: Erdő a magyar festészetben.
Müterem 1958 I.évf. 12. sz. 39-40.o.

MDK

Marastoni Károly id.

szül. Lőcse 1791 sept 25. megh. Villa Appeggi-ben 1860 nov. 19. Eleinte mérnöki tanulmányokkal foglalkozott, festeni Bécsben tanult. Legnagyobbrészt Olaországban élt, Rómiában, Firenzében és környékén. Korai művei közül kiemelkedik "Visegrád" c. képe.

Csánky Dénes: Száz év magyar festménye. (Kiáll. kat.). Győr 1943. 31. l.

Markó Károly id.

Telepy Károly a Markó hagyományok kornerű folytatója volt.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete. (Kiáll. kat. Győr 1943. 43. l.

Marko Károly id. MDK.

Gyűrött 1943-ban Képzőműv. Muz. kiállításán kiállított képei:

„Krisztus megkeresztelkedése." Olajfestmény deszkára. 44×64·5 cm. Vétel 1905. Ltsz 3072.

„Diana a vadászaton" Olaj vászonra. 72×94 cm. Vétel 1905. Ltsz 3085.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete (Kiáll. kat.) Gyűr 1943. 31. l.

Markó Károly festő M.D.K.

Tájrép 1847 ből — Menekülés Egyptomba az esztergomi ker. muzeumban.

Csobor Ágnes: Az esztergomi ker. muzeum kiállításának vezetője. Bp. 1955 15.

Markó Károly (+1860) M.D.K.

Firenzében letelepedett tájképfestő

Czimer Károly: A művelődés és művészet tör-
ténete. Bp. 1897 178.

Markó
~~[illegible]~~ Károly

MDK.

„Aratók" c képe a KT albumában (1862) illusztrálva

MDK-A-I.-1/34.

MDK.

Markó Károly

1862. Londoni kiállításra küld „Keresztelés a folyóban" és „Tavali táj" c képeit a KT bírálói több tag aláírásával.

MDK-A-I.-1/28.

MDK.

Markó Károly

~~1863~~. Német műveit, valamint több tájképét Brodszky Sándor és Orlay Soma írásban bírálja. (1861-62. KT Évkönyv)

MDK-A-I.-1/132.

MDK.

Markó Károly

Életrajzát Harsányi Pál a KT 1861-62. évi évkönyvében írta meg. (10. cikk.)

MDK-A-I.-1/130.

MDK

Markó Károly

Önarckép, cer.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Markó Károly, 179o-186o.

Olaszországi táj, olaj

A Gyüjtő. 43. auk, 1921. márc. 9 1.

MDK

Bálint A. cikke. Nyugat. 1921. jan. 16. 1.sz.

162 l.

M. D. K.

MARKÓ Károly festő

A firenzei akadémia tb. tanára

Book. Tárgymut. Bp. 1885. 4. l.

4.

MDK

Markó Károly

Alföldi táj, of.

Szépmüv. Muz. uj szerzemények. 1946.

M.D.K.

id. Marko Károly
festő

312) 3 db. tájkép.
(Belügymin.)

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

20 l.

id.Markó Károly

Szamaritanő a kutnál

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

id.Markó Károly

Eszményi tájkép

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

id harkó Károly

festő

Visegrád c. tájkép festője

MDK

Dombi Mův. tört

3/2

MDK

Markó Károly id. 1791-1860.

Ruth és Boáz, vizf.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.
58 l.

MDK

Markó Károly id. 1791-1860.

Diana a vadászaton, festm.
Tájkép Tóbiással és az angyallal, festm.
Átkelés, olaj

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
14 l.

MDK

Markó Károly id. festő, Florencz

Tájkép, 1853
Aratási jelenet, 186o
Fürdő nymphák, 186o

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 28o művéről. Pesti Műegylet vásárlásai 1853-63. Kézirat.

M. D. K.

1D MARKÓ Károly festő
(1791 – 1860)
Visegrád (1950-és évek)

Fotó

Bortnyik-Ilevesy-Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943, 69, 404., 405., 457.

M.D.K.

Markó Károly
festő

Petrich működése Markó Károlyra hatással volt.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

95l.

MDK

Markó Károly

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

127 l.

Iregszemcse (Tolna)

Viczay-kastély, egyemeletes, köz
182o körül. Később a Kornfeld-c

(Moldoványi János: Tolna Vármegye.
Csávár László, 1954)

M.D.K.

Markó Károly festő

Lőcse 1791 szept. 25 – Villa Appeggi 1860 nov. 13.

Eleinte mérnöknek készült, festeni Bécs ben tanult. Itáliában élt, a firenzei festészeti Ak. tiszteletbeli tanára volt.

„Visegrád"

„Krisztus megkeresztelésé" olaj, fa 44 × 64.5 cm.

„Diana a vadászaton" – olaj, vászon 72 × 94 cm.

Csánky Dénes: Ház év magyar festészete. Győr 1943 7, 31,

MDK.

Markó Károly festő

1861. Nemzeti Muzeumban levő tájképeiről Oslay Sarun és Brodszky Sándor kritikát írnak.

MDK-A-I.-1./24.

HCK - A - I - 1/20

MDK

Markó, Karl [Károly]
(1793-1860)
magyar festő

az „onhár Claude-Lorrain"-nek nevezik.
Tájképfestő

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert
Wien 1884

605.

Markó Károly

MDK

magyar tájakról festett tájképek

L. Klesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955.
(eml. l. 4. old.)

Markó

MDK

festő

magyar nyelvű, de nem adott magyarországi impulzust

Gachot, François: Modern Hungarian Painting
Hungarian Quarterly, 1936 I. 87

Markó Károly.

A művész magatartásának összehasonlítása Barabás Miklóséval, a haza i Eaprsolatok fejlentése kempontjából.

Csánky Dénes: Száz év magyar festéneta. (Kiáll. katal.) Győr 1943. 14. p.

MÜVTÖRT DOK.

MARKÓ KÁROLY
festő

Népszabadság 1957.
243.sz.X.15.4.lap.

MÜVTÖRT DOK

MARKÓ KÁROLY
festőmüv.

Népszava 1958.
IX.14.6.old.

MÜVTÖRT DOK.

id.MARKÓ KÁROLY
festő

Népszabadság 1957.
225.sz.IX.24.4.lap.

MDK.

Markó Károly

„Emanzi út" c. képének mahnatáról a fiscurei „Direzione della Società delle Belle Arti" próbanyomatot kémit voknovo-vitáshoz. (1862.)

MDK-A-I.-1/46.

MÜVTÖRT.DOK.

MARKÓ KÁROLY festő

Szabad Nép 1951.167.jul.19.6.l.

MŰVTÖRT.DOK.

MARKÓ KÁROLY festő

Magyar Nemzet 1949.V.6.4.o.
Beszámoló.-

MÜVTÖRT.DOK.

MARKÓ KÁROLY festő

Magyar Nemzet 1949.III.1.4.o.
Beszámoló.-

Markó Károly

Magyar Grafika

Magyar Nemzet
1950.VI.é.233.sz.
Széch.Kvt.

Végvári Lajos

Markó Károly festő

Népszabadság 1957. 119.sz. V.22.
4. lap

Markó Károly festő

Népszabadság
1957. 11.sz. jan. 13. 12. lap

MÜVTÖRT.DOK.

MARKÓ KÁROLY festő

Szalmássy Galéria "loo év festészete"
kiállitása.

Szabad Nép 1948.VI.é.5.sz.jan.8.4.o.

MÜVTÖRT.DOK.

MARKÓ KÁROLY festő

A magyar tájképfestészet

Szabad Nép 1948.IX.8.4.

MDK

Markó Károly, 179o-186o.

Kilátás a Margitsziget felső csucsáról
Ó-Budára és az óbudai sziget alsó
részére, olaj

Szent György Céh 14. auk. 1913.
5 l.

MDK

Markó Károly,id., festö
1791-1860

Tájkép mitologiai alakokkal. Vászon.
Jelezve:C.Markó.. Illusztr. II.tábl.
(1830.

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció.1942.máj.1o.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 23.l. aukció

M

Markó Károly, festő MDk

„Meleg színekkel tündöklő vagy opálos ködökben úszó tájain" az Alföld „romantikus lelkiségű" ábrázolói egyikének mutatkozik.

Péter Imre: Az Alföld a festészetben

Népszabadság, bp. 1959. júl. 26. 7. l

Markó Károly és

társai

kiállítása

1941. dec. Pécs,

Városi Múzeum

Rendezte és megnyi-

totta Csánky dám

Nikpkiáll

EGYETEMI NYOMDA

29 nap **FEBRUÁR** 9. hét

22 asárnap		Reminiscere *Gerzson*
23 Hétfő		Dam. Péter *Alfréd*
24 Kedd		Szökőnap *Szökőnap*
25 Szerda		Mátyás *Mátyás*
26 sütörtök		Géza *Géza*
27 Péntek		Sz. Margit *Sándor*
28 zombat		Sz. Gábor *Ákos*

MDK

Markó Károly, 179o-186o.

Olasz táj, festm.

Almássy Teleki VIII. 1942.

24 l.

MDK

Markó Károly

Knopp J: Ismeretlen magy. festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.
76 1.

Markó Károly festő

M. D. K.

amlitve:

Dudumi Demeter: Pester Briefe über Litaratur, Kunst, Theater .... Pest 1856 64

Markó Károly MDK.

Gyermek műve szerepel a kiállításon.

Csánky Dénes. Száz év magyar művészete.
~~Győr k. kir. kiállításai~~ Győr 1943. 7. old.

Markó Károly
festő

M.D.K.

Feldolgozás, irodalom.

Budapest Székesfővárosi Művészeti Tárgyunnak Katalogusa, Bp. 1913

SL.

MDK

Markó Károly

Jézus Jákob kutjánál, vázl.

Nagy Zoltán: A művészi vázlat jelentősége.
Műbarát-füzetek, Bp. 1940.

MDK

Markó Károly, 1791-1860

Fekete viz

Magy. Müvészet 1800-tól. Szépmüv. Muz. 1949.

6. l.

MDK

Markó Károly

Olasz táj

Magy.Művészet 1800-tól. Szépműv.Mus. 1949.
6. l.

MDK

Markó Károly

Olasz táj aratókkal

Magyar alföldi táj

Magy.Művészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

6. l.

MDK

Markó Károly

Visegrád

Halászok

Magy.Müvészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

6. l.

MDK

Markó Károly

Vadász nimfák

Nagy. Művészet 1800-tól. Szépmív. Kiad. 1949.

6. l.

MDK

Markó Károly

Tájkép

Magy. Művészet 1800-tól. Szépműv. Muz. 1949.

6. l.

id. Markó Károly, festő

Barabás Miklós Bérben id. Markótól is sokat tanult.

Vargha Kálmán: Mándy Iván: Egy festő ifjúsága 41. l

Könyvbarát, bp. 1956. január

VI/1

Markó Károly, festő MOK

„Visegrád" c. képe ~~[illegible]~~ szerepel Aradi
„Nóra válogatásában.

44.l

Csobor Ágnes: Aradi Nóra: Száz kép a magyar tö-túnelem-
köf

44-l

Könyvbarát, Bp. 1956. március VI/3

id. Markó Károly
festő

M.D.A.

Tájrajza

Művészet 1960. december
A borító hátlapján.

Markó Károly
festő

M.D.Y.

Szár esztendővel ezelőtt halt meg
id. Markó

Művészeti életünk — ~~33 lap~~
Művészet, 1960. december. — 33 l.

MDK

Markó Károly, id. (festő)

Említve: Aratási jelenet c. festménye (Szerepelt a Mezőgazdaság a Képzőművészetben c. kiállításon.)

Kürti Katalin: A „Mezőgazdaság a Képzőművészetben" kiállításról. Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 85. l.

Id. Markó Károly, festő D Dh

A recensens elitéli az ismertetett könyv illusztrá=
ciáit, kiállításának kezdetlegességét, mindössze
Mészöly balatoni s' id. Markó Károly visegrádi
képeinek reprodukcióit találja elfogadható=
nak.

Nagy Tibor: Ezerszínű Magyarország 79.l

A Könyv

[Könyvbarát], Bp. 1955. május V/5.

Id. Markó Károly, festő 7 Dk

Czobor Ágnes, a könyv ismertetője megemlíti, hogy a szerző az 1830 körül festett Visegrád-tól kezdve a 19. s. minden nagy művét és alkotóját szerepelteti.

Czobor Ágnes: Pogány G. Gábor: Magyar festészet a XIX. században Irod.-tár. 94. l

A Könyv

[Könyvbarát], bp. 1955. június V/6.

MDK

Markó Károly, id. 1791-1860

Halászat

Pán és nimfák

Ernst Múz. 50. aukc. 1934. dec. 13 l.

MDK

Markó Károly, id. 1791-1860

Olasz táj

Ruth és Boáz, illusztr.

Ernst Múz. 50. aukc. 1934. dec. 13 l.

MDK

Markó Károly, 179o-186o.

Olasz táj, festm.

Almásy-Tel.Int. VIII. aukc. 1942. febr.
24 l.

Id. Markó Károly, festő BDK

Pogány G. Gáborné monográfiája Markóról megjelent, 1 erről közöl. ismertetést a folyóirat.

Pogány G. Gáborné: Id. Markó Károly 44. l.

A Könyvtáros

[Könyvbarát], Bp. 1954. november IV/11.

MDK

Id.Markó Károly

Erdei patak

100 év festészete. Szalámssy Gal.kiáll. 1948.jan.

MDK

id.Markó Károly

Az esztei vár

100 év festészete, Szalmássy Cal. 1948. jan.

Markó Kárel, festő
1791 - 1860

M. D. K.

litográfiája:

Táj fürdő nőkkel.

Gerszi, A magy. kőrajz. 1960 183

K. D. K.

MARKÓ Károly festő

Az 1938-as velencei Biennale sze-
repel

Magyar Nemzet, 1960. (XVI.) 167. sz. 4. o.
Dutka Mária: el Derkovits-kiállítás
sikere Velencében

Markó Károly festő M.D.K.

A nyár
A küret
Tisza partján
Az uj év reggele c képeit ismeretlen
kőmetsző litografálta

Gerszi, A magy. kőrajz. 1960 221.

MDK

id.Markó Károly, 17o1-186o.

Campagnai táj

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.

7 l.

MDK

Markó Károly id. 1791-1860

Tájkép táncoló nimfákkal

" menekülő "

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 1940. nov.

22-23 l.

MDK

Markó Károly id. 1791-1860

A révnél

Tájkép Fürdő nimfákkal

Tájképi részlettanulmány

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 1940. nov.

22-23 l.

MDK

id. Markó Károly, 179o-186o.

Táj Vénusszal, Ámorral és amorettekkel

Ernst Muz. 29. aukc. 1924. 32 l.

id. Marhó Károly
festő

M.D.K.

Méltatás. — Róma láthépe: „Tivoli"
„Campagnai táj",

Lyka Károly: id. Marhó Károly. 78 lap
Élet és Tudomány, 1960. jan. 17. — 3 szám

M.D.K.

id. Markó Károly
festő

Tivoli vidéke
alföldi táj
Aratási jelenet
Dombos táj pásztorfiúval

} repró

Lyka Károly: id Markó Károly. 78 lap.
Élet és Tudomány, 1960. jan. 17 - 3 rajz

M.D.K.

id. Markó Károly
festő

Kismartoni táj
Campagnai táj
Visegrád
} reprók

Lyka Károly: id. Markó Károly. 78 kép
Élet és Tudomány, 1960. jan. 47-3oldal

MDK XIXIX

Id.Markó Károly

Elek A: A magy. táj- és genrefestés loo eszt.
Nyugat, 1927, febr. 1. 285-9 l.

MDK

Markó Károly festő

Magyar alföld

Lengyel lap a Varsóban megnyilt m.képzőm.kiáll.
Szabad Nép, 1951. jul. 18. 8.l.

MDK

Markó Károly

Önarckép, cer.

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug. 9 l.

MDK

Markó Károly id. 179o-186o.

Tájkép Heraklesszel és Vénusszal

Ideális táj

Ernst Muz. aukc. 45. 193o. 24 l.

MDK

Markó Károly id. 1791-1860.

Női képmás, miniatür

Nimfák az erdőben

Ernst Múz. aukc. 45. 1930. 24 l.

MDK

Markó Károly id. 179o-186o.

Diana és Kallisto

Alkonyati táj

Ernst Muz. aukc. 45. 193o. 24 l.

MDK

Markó Károly id. 1791-1860.

A Szent Család pihenője

Ideális táj

Ernst Muz. aukc. 45. 1930. 24 l.

Markó Károly festő M.D.K.

Aratási jelenet c. képét Engerth Vilmos litografálta

Gerri, A magy. körajz. 1960 138

Markó Károly id.

MDK

zül. Läcse 1791 szept. 25. Megh. Villa Appeggi /Firenze mellett/ 1860. nov. 19.
Mérnöknek készült. Bécsben tanult. Olaszországban müködött. Sok tanitványa volt.

az ő köréből származik az

"Olasz táj kuttal" /Lányok Kutnál/
o.v.

40.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Markó Károly festő M.D.K.

1864 ben egy tájképét Engerth V. litografálta

Gerszi, A magy. Zőrajc. 1960 76

Markó Károly festő M.D.K.

emlitve:

Gerszi, A magy. körajz. 1960 26.

MDK

id. Markó Károly

A Kárpátok Kakaslomnicnál, gouache

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz. kiáll. 1940. jan.

7 l.

Marko Károly

Népszabadság 1958. márc. 15.

XVI. évf. 63. sz.

*

MARKÓ KÁROLY MŰVÉSZETÉRŐL

art előadást Pogány Ö. Gáborné
nűvészettörténész holnap de. 11
óral kezdettel a Nemzeti Galéria he-
yiségében (V., Kossuth Lajos tér 12.).

MDK

Markó Károly, 1791-1860.

Visegrád

Puszta

N. nemzeti festészet kialakulása. N.Szal.kiáll.
1949. febr.

MDK

id. Markó Károly, festö

Jézus Jákób kutjánál. OF.

A "Műbarát"kiállitásai.
Magyar Mesterek szines vázlatai. 1940.V.8. Kat.
Az Orsz. Szépm.Muz.anyagából.

M. D. K.

Markó Károly festő

rajzai utáni könyomatok vannak a Hazai vadászatok és sport c. album ban.

Gerri, A magy. Zörajz. 1960 100

Markó Károly festő

M. D. K.

Táj fürdő nőkkel c. kőrajza az
u.n. Markó albumban jelent meg.

Gerevich, A magy. kőrajz. 1960 97.

MDK

Id.Markó Károly, 179o-186o

Szüreti mulatozók, of.

Eszményi táj aktokkal, of.

Eszményi táj, of.

Árv. Csarnok, 194o. jun. 94.sz. 32. 1.

[illegible]

MDK

id.Markó Károly, 1791-186o

Tengerparti táj

M.grafika 1oo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
8 l.

MDK

id.Markó Károly, 1791-1860

Faun és Nimfák, of.

Eszményi táj, of.

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

2o. 1.

MDK

id. Markó Károly, arckép

Rákosi Nándor o.festménye

M. Studio 2. aukc. 1921. 24 l.

MDK

Markó Károly, id. 1791-1860

Patak a szikla alatt, of.

Zarándok a római Campagnában, of.

M. Studio 2. szkc. 1921. 19 1.

id.Markó Károly M.D.K.

1847 körül.

Tengeri tájkép. 13X19 cm. illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez.id. mü 413-470.p.

Szign.nélk. - Morelli G.F.i.

- - festménye után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.449.p.

id. Markó Károly, festő. 17 Ok

A genfi Rath Museum-ban a XIX. és a XX. n. nagy magyar alkotóinak munkáiból összeállított kiállításnak sok látogatója volt. Szárnál több festmény s mintegy tíz szobor mutatja a fejlődést id. Markó Károlytól napjainkig.

– : Három Mag, jelentőségű magyar kiállítás külföldön 8.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. február 14.

MDK

id.Markó Károly, festö
1790-1860

Nymphák.
Erdörészlet.

Tavaszi Tárlat.1923. Kat. 5.l., 6.l.
OMKT-Mücsarnok. /a nagy.uttörö mest. gyüjt.kiáll./

MDK

id.Markó Károly, 1791-186o

Pihenő, of.

Fürdőző nimfák, of.

Eszményi táj, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz.

15 l.

MDK

Id. Markó Károly

2 tájkép, repr.

Almásy-Teleki 4. műv. sukc. 194o. nov.

VI. tábla

MDK

Markó Károly id. 1791-1860

Tájképtanulmány

Tájkép nimfákkal

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 47 l.

MDK

id.Markó Károly, 1791-1860.

Táj vizeséssel, gouache

Táj patakkal, "

Táj folyóval

Olasz táj

Ernst Muz. 22. aukc. 29 l.

MDK

id.Markó Károly. 1790-1860.

Olasz táj vizeséssel, fetm.

Nyugvó nimpha, "

Ernst Muz. 21. aukc. 27 l.

MDK

Markó Károly ifj. 1822-91

Olasz táj

Tengeri táj

Ernst Múz. So. muk. 1954. dec.

13 l.

MDK

Ifj. Markó Károly, 1822-1891

Hegyvidék kecskével, of.

Árv. Csarnok 1o4.aukc. 1942. máj. 1o. 1.

MDK

Markó Károly id. 179o-186o.

Ruth története, festm.

Heródikus táj, akv.

Fürdő fiuk, "

Campagnai táj aratókkal, festm.

Ernst Muz. 46. aukc. 1931.

28 l.

MDK

Markó Károly

Ganymedes, festm.

Hegyi táj, "

"

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
35 l.

. Harang, 1794. Épült 18o9-ben, 19o9-

emplomok. Bp. 1942, 151, 582-583 l. /

MDK

Markó Károly

Idyllikus táj, festm.

Magyar táj, "

Páris ítélete, "

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.
35 l.

1839-ben épült kápolna, a többi

0, 48l – Teleki László, 1955).

MDK

Markó Károly

Tájkép,	festm.
Alföldi táj,	"
Mithologiai jelenet,	"

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.
35 l.

rokk toronnyal. Ón keresztkut 1798.
Tartitő, 1677. Épült 1774-ben, átalaki-

itus templomok. Bp. 1942. 144, 147, 551

MDK

Markó Károly

Árkádiában,	festm.
Fürdőző nők,	"
Eszményi táj,	"

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
35 l.

Keresst felmagasztalása. Épült 1819-ben.

1895,553 l. - Naményi Lajos: Balkay

M. D. K.

MARKÓ Károly festő

Aratás Pisa környékén

Brák. Tárgymut. Bp. 1885. 43. l.

Markó Károly
festő

M.D.K.

Méltatás

u. Képek között Kecskemeten. 4 l.
Magyar Ikurat, 1959. dec 15.

MDK

Markó Károly festő

1882

„Templomépítés" c. képét a K.T.-tól kiállításra Béri Hueter Béla

MDK-A-I-1/1039

MDK

Markó Károly fertő

„Avatás Marinoban" e képét Wechselmann

nyerte a KT-sorsoláson 1883.

MDK-A-I-1/1212.

MDK

Markó Károly fertő

„Pelagói táj" c képét Kemény Kálmánné
vesi meg. 1884.

MDK-A-1-1/1252

MDK

Markó Károly festő

Egy képe Emil Ph. Meyer (Berlin)
tulajdona, a tulajdonos téli KT-kiállításon
a Képcsarnokban.

MDK-A-1-1/1162.

MDK

Markó Károly festő
(Moscau)

„Capraija"
„Palazzaccio" bei Florenz" c képeit elvette.
1891.

MDK-A-I-1/3006

MDK

Markó Károly festő
(Roudnaro)
„Palarramo Florencz mellett" c képe eladása ügyében
ir KT. nak. 1890.

MDK-A-I-1/2774.

Harkó Károly

M.D.K.

festő

Az Alföld a festészetben kiállításon alkotásai a második teremben láthatók.

Magyar Nemzet, 1959. július 4.
Modellben nyílik az Alföld a festészetben kiállítás. 4l

M. D. K.

Markó Károly
festő

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20
Dutka Mária: A magyar grafika és ékszerművészet 8 l.

MDK

Markó Károly [festőművész]

(Az új magyar festészet című kötet ismertetésében említve.)

Jób Károly: Új magyar festészet.

Tiszatáj, Szeged, 1942. december. I. évf. 10. sz. 59. l.

MDK

id.Markó Károly, 1791-186o

Tájkép tavacskával

Tájkép alakokkal .

A samarjai asszony

Naplemente

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
8 l.

Gentlemen Sebrán:

Magyar mükincsek és emlékek blakopszáglan.

kézirat 1942/43

iel Marko

Id. Marko Károly

1828-ban festette Visegrád c. képét

A magyar művészet kiállítása Párisban Bp. 1966.
Kat.-ker. Aradi N., Genevich L.-né, Solymos T.
Bp. 1966. 31 l., 20 t. — 11. l.

Markó Károly

Visegrád. (repr.)

A magyar művészet kiállitása Párizsban. Bp. 1966.
Kat. bev. Aradi N., Gerevich L.-né, Golymár I.
Bp. 1966. 31 l., 20 t.

Markó Kálvány

Rézkarcai emlitve

(T.): A magyar grafika
Irodalmi Szemle 1965/9. Borító

Ámos Imre (4)

dec. 19.: Krokiziz Szinnél. - Véleménye Csóbelről. - Bálint Rezső könyve Modiglianiról.

1943. aug. 8.: 14 hónapot töltött oroszt frontszolgálaton

aug. 16.: 1942. márc. 18-án bevonul munkaszolgálatra, oroszt front, 1943. jún. 24-én szeletéz le. Korosztenben flekktifusz kapott. A. határnál ösztépiz zajzait.

aug. 20.: nehezen tud magához térni, grafikákat csinál. Hinczről. 1936. ban volt utolsó kollektív kiállítása. - Műv. felfogásának változása

aug. 23.: Kelemen Emillel S.H. fustörél járnak.

aug. 26.: Picassoról

nov. 7.: a KUT kiállítása - Vajda - emlékkiállítás

febr. 6.: Barcsay-kiállítás megnyitója az Alkotásban.

márc. 21.: Holmis oppodelnek

ápr. 5.: Bp. második bombázása

Ámos Imre naplója. Magvető-almanach 1964/1. 277.-82. l.

Markó Károly, festő

Magyar származású festőművész. Külföldön dolgozott. 160.o.

Rózsa György: Alauda Keresztély lőcsei festő. 159.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőműv. Alap Kiadóvéáll. Bp.

id. Markó Károly

Európa elzáblása c. képe (eml.)

szerepel a BÁV IV. művészeti

aukcióján

Magyar Ifjúság 1961 IX. 16

Markó Károly, id., festő M.D.K.

Visegrád. olaj / repr.

Budai Aurél: A müemléki értékelés különböző szempontjairól

Müemlékvédelem 1961. / V. / 3. sz. 130.1.

Markó Károly, festöm. MDK

Még egy harmadik képe is található Markónak a Árv. Cs. anyagában, a müvész későbbi idejéből 1858-ból.

Juniusi aukciós-tárlat.
Árverési Közlöny.1940. 3.rk.sz. 10.l.

MDK

Markó Károly, festöm.

két gondos kivitelü, nagyigényü tájképe a 19.sz.
harmincas éveiböl való. Az egyik:
Egy esztményi táj alakokkal 1836-ból,
a másik Szüreti mulatozás Rómában 1835-ben festve.
Utóbbi szembeötlik szokatlanul sok és nagyobb
méretü alakja miatt.

Árverési Közlöny. Juniusi aukciós tárlat.
1940.3.rk.sz. 10.1.

Markó Károly néhány képének bécsi elárverezéséről

Fővárosi Lapok 1868. IV. 19. 363.

Hír

Markó Károly festő M.D.K.

A győri képtárba kerülő Cziráky-gyüjteményben
xxxxxxxl szerpel alkotása.

Csatár Imre: Győr képtárat avat

Magyar Nemzet 1963. október 5. 4.1.

Markó Károly, id. festő M.D.V.

Müve az aukción

Olasz táj c. képeaz aució egyik legértékesebb darabja volt. 20 000 Ft-ért vették meg

Az árverésre felajánlott 192 képből 111 -et vettek meg a 8. művészeti képaukción

Magyar Nemzet 1963. október 2. 3.1.

Müve az aukción

Markó Károly ,id. festő M.D.K.

Festménye az aukción

Olasz táj. kikiáltási ára 20 ezer Ft

Ma nyilik a 8. művészeti képaukció kiállitása

Magyar Nemzet 19[illegible]3. szeptember 21. 4.l.

mdk

Markó Károly a festő és Ferenczy István
(1791-1860) szobrász

szerény tanítványai voltak Európának, amikor a magy. irodalom megteremtette már klasszikus remekeit.

L-y Muzeumi séták
Népművelés 1963, 9. sz

30. l

M.D.K.

Markó Károly
festő

Méltatás

Lengyel Géza
Bedő Rudolf: Provinciális művészet
Művészet, 1964. június – 21 lap.

MDK

Markó Károly

Dömötör I.: Telepy Károly. Magyar Mivészet 1929. 19-22.l.

id. Markó Károly (1794-1860)

Olantáj, aratási jelenettel. O.v. 66x
93,3 cm. J.j.l.: C. Markó Sp Ap
1848/55

M.N.G. Ltn. 1815.

Reprod.: aratási jelenet

Merőjardaság a Zéprőművénetben.
A Zat. bev. Matolcsi János.
Bp. 1959

22.

Markó Károly (1791-1860.)

Visegrád, 1830. Olaj, vászon, 58×33 cm
– Magyar Nemzeti Galéria, Lt.sz. 3097.

Szerepelt a „Magyar művészet kiállítása Párizsban" szépművészeti Múzeumban rendezett bemutatóján (Kat. 169.t.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966.
Kat. ker. Aradi N., Genthon I.-né, Solymár J.
Bp. 1966 = 31 l., 20 t. – 24. l.

Id. Markó Károly

A Petrő-gyűjteményben lévő képei kiállítva a Herman Ottó múzeumban.

emlékül.

Napjaink, 1963, 8. szám, 4 kép.

MDK

Markó Károly, festőm.

a velencei központi nagycsarnokban a genovai herceg nyitotta meg a kiállitást, mely a XIX.sz. tájkép-festészetét mutatja be. A Szépmüvészeti Muzeum kölcsönözte ki a képeket.

Elragadtatást váltott ki Magy.orsz.magyarerü XIX. sz.-i festészete.

Magyarok a két velencei képzömüvészeti kiállitáson. - Magyarság.1938.jun.4. 10.1.

M.DK

Markó Károly
festő

Méltatás.

B. Supka Magdolna: Gondolatok a szolnoki műnész
telep multjáról és jelenéről

Jászkunság, 1959 szeptember 13 lap, V. évf. 3 szám.

MDK

Markó Károly

"Idillikus táj" c. képe az Ernst Vilmos magán-gyüjteményében.

Cikk: A Mügyüjtő Ernst Vilmos gyüjteménye.

Képzőművészet,1929.évf. 164.l.

MDK

Markó Károly id. /1790-1860/

Ideális táj a megzavart halásszal. Jelezve:
C.Marko 1833. Vászon. 34x45 cm.

Ernst-Múzeum aukciói, Budapest. 1930.
XLV. Pótlások.

MDK

Markó Károly id. /1790-1860/

Olasz táj a kolduló szerzetessel. Jelezve:
C. Marko 1834 Róma. Vászon 33x45 cm.

Ernst-Múzeum aukciói, Budapest. 1930.
XLV. Pótlások.

MDK

Markó Károly id. /1790-1860/

Ideális táj fürdő nőkkel. Jelezve: C. Marko 1833. Vászon. 43x58 cm.

Ernst-Múzeum aukciói, Budapest. 1930.
XLV. Pótlások.

MDK

Markó Károly id. /1790-1860/

Barlang előtt.Jelezve:C.Marko pinxit 1831.
Vászon. 37x53 cm.
Tengerparti sziklák mitológiai jelenettel.
Jelezve: C.Marko 1830. Vászon. 30x45 cm.

Ernst-Múzeum aukciói,Budapest.1930.
XLV.Pótlások.

MDK

id.Markó Károly

"Faun és Nimfák" c.kép repr.

Arverési Közlöny, 1936.febr.1.rendk.sz.

Markó Károly, festöm.

a retrospektiv anyagból magas szinvonalu müvészi munkáival szerepelt a nemzetközi kiállitáson.

/cy./:A velencei nemzetközi kiállitás.
Képzömüvészet.1930.32.sz. 165.l.

Markó Károly, festöm.

véletlen folytán jutott mecénáshoz. A még egészen kezdö ifju munkáját Fejérváry megvásárolta egy pesti képkereskedönél, ennek révén személyes ismeretséget is kötött vele. Fejérváry bemutatta Brudern bárónak ennek az lett a következménye, h. rajtuk kivül Károlyi Gy., Andrássy György és Károly grófok együttesen évi dijat juttattak neki, amelyen bécsben akadémiai tanulmányokat folytathatott. - Mikor M.K. összeveszett az akad. tanárokkal a mecénások elmaradtak csak Fejérváry Gábor kartott ki mellette./Jegyzi meg Pulszky./ Felhagyott a festéssel és elefántcsont papirt gyártott, ezt akkor csak Angliában értették.

? : A táblabiró-világ gyüjtöi és mecénásai. 1800-1850. A Mübarát. 1922. II.évf. 1.sz. 10.1.

id. Markó Károly MDK

Fürdő asszonyok, olf.

Olasz táj, olf. I-II.

Olasz fénykép, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

id. Markó Károly MDK

Olasz táj, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Markó Károly

Magyar Kulturszemle 1940. 3. sz. 71.l.

MDK

id. Markó Károly

Önarckép, repr.

Dömötör I. : Magyar művész-képmások. Magyar Művészet 1931.

MDK

id, Markó Károly

Dr.Lázár B.: Ismeretlen Zichy-rajzok az Ernst-Muzeumban. Pesti Hirlap 1928. ápr. 21. 4.l.

MDK

Markó Károly

E. G. II. 503.1.

MDK

Markó Károly

Tóth Dénes: Művészeti aukció Almássy-Teleki Éva Müintézetében. Esti Ujság 1940. nov. 30.

MDK

Markó Károly

"A magyar képirás úttörői" cimmel megjelent kötet a magyar művészet egykori jeleseinek élet és jellemrajzát foglalja magába. A múlt század már elhunyt mesterei közt Markó Károlyét is.

Cikk: A Magyar Képirás Uttörői.

Vasárnapi Ujság, 1904. 51.évf. 878.l.

MDK

Markó Károly

Aratási jelenet, repr.

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Markó Károly

Évk. KMT. 1928. 116.l.

MDK

id. Markó Károly

Visegrádi részlet

Puszta

Ybl E.: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 4,5.1.

MDK

Markó Károly /1791-186o/.

K.E. : A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi müvészek. N. Szalon 1937. márc.

id. Markó Károly, festő MDh

A decemberi művészeti aukción az Olasz táj parasztokkal c. Markó-képnek hűnezer forint a kikiáltási ára.

— : Csók, Szőnyi, Rudnay 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

MDK

Markó Károly

Krisztus a kereszten

Szent Imre emlékkiáll. kat. Műcsarnok.1930. 16.l.

MDK

id, Markó Károly

Jézus tanitványaival

Szent Imre emlékkiáll. kat. Műcsarnok. 193o.
19.1.

[idősebb]

Markó Károly, festő

MDH

Olasz táj c. képe 20000 ft-ért

kerül aukcióra.

—: Őszi művészeti aukció 2

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. szept. 14.

M.D.K.

id. Markó Károly

A Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának kiállitásán szerepelnek alkotásai.
A kiállitás május 9.-én nyilt meg.

Kunsági Elek: Aukciókiállitás az Árverési Csarnokban c. közl.
Szinházi Elet. Bp. 1935. május 12-18. XXV. évf. 2o. sz. 96. lap.

Markó Károly, festő MDK

A képzőművészetek jutékos ismertetésére ifjúsági sorozatot indít a képzőművi Kiadó.

Az egyik kötet Barabás, Markó és Munkácsy munkásságát ismerteti.

— : Röviden — 6.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. jún. 26

Markó Károly, festő

MDk

Antonín Mánes bájképei Markó Károlyra emlékeztetnek.

Murányi-Kovács András: Csehszlovák festmények a Műcsarnokban 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jún. 7.

Markó Károly

festő

M.D.K.

Az Alföldre elmásogatott, de mind festői teina nem érdekette

Lyka Károly: Szolnok határa
Jaszkunság: 1962. junius – 49 kap

Malkó Károly
festő

M.D.K.

Felkereste az Alföldet, de művészélet
nem ragadta meg.

Lyka Károly: Szolnok hatása.
Jászkunság, 1962. junius – 49 lap

MDK

Markó Károly

Idillikus táj c.müvének repr.

Képzőművészet,1929.évf. 164.l.

MDK

Markó Károly

Képzőművészet 1930. IV. évf. 27. sz. 34.l.

MDK

id. Markó Károly, festöm.

86. Eszményi táj. Repr.

Árverési Közlöny. 1936. febr. 1.rendk.sz. Kat.

MDK

Markó Károly

Képkiállitások. Magyarország. Esti lap. 1940. máj. 15.

Markó Károly, festő

MDK

A moszkvai Puskin Múzeumban bemutatják a magyar festészet legjelentősebb alkotásait Markó Károlytól Szőnyi Istvánig.

– : Magyar képzőművészeti Kiállítás nyílt Moszkvában

9

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1964. ám. 3.

MDK

Markó Károly

Két heroikus tája, az előtérben miniatürszerű finom kidolgozásu akt-csoportjaival, a kiall.-on.

D.A.: A Műcsarnok akt-kiall.

Magyarság, 1925. dec. 6. 21.l.

Markó Károly MDK

Fürdő nők.

Idyll

Faun és nymphák

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Mistrz Károly

MDX

Markó Károly, festöm. MDK

? f.hó2. tartott választmányi ülésünk következö
röl tárgyaltak:

Elhatározta a választmány, h. a koronázási ünnepélyek tartamára a legjobb hazai festményekből /egy élö, mint már meghalt festészeink pl. Markó K. müveiböl kiállitást rendez.

Az orsz.m.képzöm.társulat.
Vas.Ujs. 1867. 232.l.

MDK

Markó Károly, festőm.

a három nagy vándor egyike/ Brocky, Borsos/ idegenbe távozása előtt /Itália:Toscana/ Visegrád látképében és egész sorozat tanulmányában uj,friss hangot ütött meg.Bennük rejlett a magyar tájfestés indításának igérete. - Ő a kedvezőtlen viszonyok következtében veszett el számunkra. Az idegen kultura lépcsőfokain magasra jutott, az európai XIX.sz.-i művészet történetében elragadó lap azö munkásságága,stilusa.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz. elsö felében.
Szépmüvészet. 1941. 75-8o.l.

MarkóKároly. festöm. MDK

a müvész az ö idejében nem lehetett kezdeményezö, igy ö is mint sokan,kiket müvészi ambició fütött kivándorolt e hazából.

Jeszenszky Sándor: A magyar festömüvészet és közönsége Magy.Müvészet. 1937. 191. l.

MDK

MarkóKároly

"Páris itélete" és
"Idillikus táj fürdőző nőkkkel"

Szerepel a BÁV aukciója előtt rendezett kiállitáson.

--: Az idei első müvészeti ~~MK~~ aukció.

Esti Hirlap. 1964. ápr. 28.

Markó Károly

The Hungarian Quarterly Vd. I No. 1 1936
(François Gachot)

id. Markó Károly MDK

az előszóban neve említve

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm.Muz.
1966.

id.Markó Károly

Visegrád, repr.

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

MDK

id. Markó Károly

A Magyar Nemzeti Galéria, 1965.

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

és szintén festő egyenmezei
nevét emliti:

Kádár Zoltán: Magyar festők Itáliában, Kiállitás a Déri Muzeumban

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII.évf. 12. sz. 80. old.

M.D.K.

Markó Károly. id. festő

Campagnai táj, repr.

Lyka: A müvészetek története B p. 1965 209. kép

Markó Károly

művei láthatók a Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiájának moszkvai székházában, ápr. 4-én megnyílt „Az Alföld festészete" c. kiállításon.

(Magyar Nemzet, 1967. IV. 6. 4. o. Hanó)

Marhó Károly
festő

M D.K.

Méltatás.

Perusszky Géza: Sépankúo Königsbe
Élet és Irodalom, 1968. julius 6 - 12 lap.

Marcó Károly

Dutka Mária: A Henryk Galéria kiállítása. Magyar festők Itáliában.

Magyar Henryk, 1967, IV. 8. 4. o.

M.D.K.

Marko Kárdy
festő

Méltatás.

Kemszeny Gyula: A tant arigyak kapcsolata
Élet és Irodalom, 1968. szept. 21 - 4 lap

M.D.K.

Markó Károly

Szana Tamás: "Markó müvészete" cimmel közölt tanulmány-részlete, amelyben általánosságban beszél a müvészről és néhány alkotásáról. Olaszországban élt és ott is hunyt el.
"Növénytanulmány", "Markó Károly" olajvázlat "Pásztorfiu" és "Aratási menet" c. alkotásainak repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 1218-1238. lap

Markó Károly
fesző

MDK.

Méltatás -

Pomeczky Géza: Képaukció hörnyéke
Élet és Irodalom, 1968. julius 6 - 12 lap

M.D.K.

id. Markó Károly, festő

nevét emlitik:

ALFÖLD, Debrecen, ~~1952x~~ 1968. XIX. évf. 4. sz. 89. old.

id. Markó Károly

MDK

Erdőrészlet

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Markó Károly id.

A mult század harmincas, negyvenes és ötvenes éveinek leghiresebb magyar tájképfestője az Olaszországban működő id.Markó Károly volt.
"Visegrádi részlet"c.műve a Szépművészeti Múzeumban van.
A magyar Puszta (1853) a Zichy-Múzeumban.
Egy alföldi tájképe Krausz Simon tulajdonában.

Ybl Ervin: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet.

Magyar Művészet, 1926. 4,5.lap

Markó Károly

festő -

M.D.V.

Az én muzeumon kívül
kiadványban megjelenik ilete

— m — : Az én muzeumom
Nőr Lapja, 1964. marc 28 - 22 lap.

MDK

id. Markó Károly

Almássy-Tellki I.

MDK

id. Markó Károly

Diana és Akteon, repr.

Képzőművészet 1927. 5. sz. 14.1.

MDK

Markó Károly

A kutnál

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927.
29.l.

Markó Károly

Vas. Ujs.

1861.

226 l.

+ (*Markó K. képei megvásárlására*) újabban adakoztak: a budai takarékpénztár 50 ftot, Maschierevics Samu temesvári g. n. e. püspök 25 ftot Mezei Lajos iven érkezett Nagyváradról 40 ft 50 kr, Vlassics Ignácz iven Meszlegnyéről 12 ft.

ZIRKELBACH ERNŐ
VASKERESKEDÉS
BUDAPEST,
IV., VERES PÁLNÉ UCCA 37.

TELEFON: 188-017.
Postatakarékpénztári számla: 36.586.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnak,

Budapest.-
XI., Lágymányosi-u. 16.

Marko Károlyi

lásd
2

E Kpt. 1864-67 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Ag. Marko Karl

st. Pest. 1830.
Florenzien elt, Von seinen
Arbeiten waren zu sehen in
den Austellungen der Akade-
mie der bildenden Künste
bei St Anna in Wien im
Jahre 1850: Partie von Terra-
cina" (180 fl. im Jahre 1858,
eine Ideale Landschaft (250 fl)
in den Monats Austellungen
des österreichischen Kunstvereins
im September 1852: Aus der
Umgebung von Carrara (120 fl)
Motiv der Insel Elba (90 fl)
im Jahre 1858. im Sep-
tember: „Gebirgspartie"
(200 fl), und in der Mai-
länder Austellung vom
Jahre 1854: Ansicht
aus der Umgegend von
Siena.

Ungarns Männer der Zeit. Prag. 1862
129. l. u. Wurzbach. Biogr. Lex.
1867. XVI K. 467-468 l

MDK

id. Markó Károly

Táj folyóval, of.

Olasz táj, of.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 29.1.

Markó Károly, id. festő M.D.K.

Vallásos tárgyu képei Simor érsek gyüjteményében

Az Esztergomi Keresztény Muzeum Képtára Bp. 1964. 8.1.

MDK

Markó Károly, festőm.

1840-ben lett az Akadémia levelező tagja.

-233. dr. Viszota Gyula: Barabás Miklós és Markó Károly akadémiai tagsága.
Művészet. 1907. 419-420.l.

MDK

id. Markó Károly, festőm.

Külön termet foglalnak el a német és az osztrák nazarénus festők és a magyarok, köztük fenti művészünk.

Elek Artur: Esztergom, a művészet kincsesvárosa.
Ujság. 1934. aug.12. 7,8.l.

id. Markó Károly

MDK

Nymphák

Miccarnok 1923 tavaszi tárlat

M.D.K. 1

Markó Károly, festő

művei is szerepelnek, a Román Nepköztársaság Köztársasági Palotájában berendezett Szépművészeti Muzeumában

Előre, Kolozsvár, 1955. máj. 28. sz.

Markó Károly id

l.

Szent György Céh

42. aukc. (1920)

64-65. 4.

Marko Károly id

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 268

269

270

271-2

Loti, Pierre II. 170.

Marko Károly id

Eszmeinyi táj
repr.

Arv. Csarnok 105. aukc.
Kat.

GYŐR

Vastuzkó

Tóth Béla: Magyar vitkaságok. II. kiad. Bp. 1907, 226–227 l.

Markó Károly id

Tájkép alakokkal

Repr -

Arv. Csarnok 103.

Aukc. Kal.

CORVIN-CODEX: Marcilius Ficinus

(Wolfenbüttel,

Csontosi János: Attavantestől festett Corvin-Codexek. AÉ, V-1895, 385 l.
nem Attavante.

Markó Károly id

vöd
i

Barát-Éber-Takács

A művészet története. II. k. Europa
Művészete. Bp. 1934.
307. l.

343. Ismeretlen mester.
A XIV. Századból.

343. Czudar László siremléke.

Egyházi ornátusba öl
torbottal és baljában könyvvel
lábai alatt egy-egy kutya hever. Kör
Martini obyt abbas Ladislavs dic

Gypszöntvény, méretei 2
A régiségtártól.
Átvétetett 303/88 C) 37

Bajusza s szakálla
keztyűt hord. Cz

DEBRECEN

Déri-múzeum: Markó Károly: Eszményi látkép

Ecsedi István: Debrecen város Déri-muzeuma.
Budapesti Szemle, 218–1930, 137 l.

Markó Károly id.